

Lagasafn handa alþýðu - 4. bindi

Útgáfa 1.0 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðu eintaki af téðu riti. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið rafrænt eintak af því án endurgjalds. Hvorki Alþingi né stjórnvöld standa að gerð skjals þessa.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Höfundur skjals þessa álitur að hvers kyns höfundaréttur á prentaða eintakinu sé útrunninn.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Blaðsíðunúmer XV og XVI eru endurtekin, og efni XV er nokkuð sambærilegt á báðum, en ekki alveg eins.

Meiriháttar gallar á bls. 304-305, og 333-334.

Minniháttar gallar á bls. IV-VI, IX, XI, 35, 37, 43, 69, 86, 101, 115, 122, 133, og 230.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

LAGASAFN

HANDA

ALÞÝÐU

ÚTGEFENDUR

JÓN JENSSON og JÓN MAGNÚSSON

YFIRDÓMARI

LANDSHÖFÐINGJARITARI

FJÓRÐA BINDI

(1887—1900)

REYKJAVÍK

ÍSAFOLDARPRENTSMÍÐJA

1900

Efnisyfirlit.

Bls.

Aðför (sjá dómsmál).

Akureyri (sjá kaupstaðir).

Alþingi: Lög ²²/₅ 90, um viðauka og breyting á þing-
sköpum alþingis 86

Alþýðustyrktarsjóðir: Lög ¹¹/₇ 90 um styrktarsjóði
handa alþýðufólki 88

Lög ¹⁸/₂ 97 um breyting á lögum um styrktarsjóði
handa alþýðufólki 265

Reglur ¹⁶/₁₁ 1900 um úthlutun styrks úr styrktarsjóð-
um anda alþýðufólki 350

Amtaskipun: Lög ¹¹/₇ 90, um breytingar nokkrar á tilsk.
⁴/₅ 72, um sveitarstjórn á Íslandi o fl. 89

Lög ¹⁶/₉ 93 um að Austur-Skaftafellssýsla skuli, að því
er sveitarstjórn snertir, skilin frá Suðuramtinu og lögð
til Austuramtsins 129

Afengir drykkir (sbr. verzlun, skattar og gjöld).

Lög ¹²/₁ 1900, um bann gegn tilbúningi áfengra drykkja 326

Bólusetningar (sjá læknaSKIPUN).

Brýr (sjá vegir).

Dómsmál: Lög ⁴/₁₁ 87, um aðför 5

Lög ²/₁₂ 87, um breyting á löndamerkjälögum ¹⁷/₃ 82, 21

Augl. ³⁰/₁₂ 87, um samning milli Danmerkur og Svi-
þjóðar um, að danskir og sænskir þegnar skuli í löndum
hvors annars vera undanþegnir því, að setja trygging
fyrir málskostnaði og skaðabótum, þá er þeir leita
réttar síns hjá dómstólunum* 22

Lhbr. ²/₃ 88, um gildi kgsbréfs ²³/₁₀ 1795 hér á landi 32

Lhbr. ³/₁₁ 88, um borgun fyrir birtingu á stefnum, dóm-
um eða yfirvaldsúrskurðum í faðernismálum og um gjald
fyrir lögtak og fjárnám fyrir framfærslueyri 36

* merkir, að þar sé prentuð að eins fyrirsögnin.

Lög ² / ₁₀ 91, um ákvarðanir, er snerta nokkur almenn lögreglumál	111
Lög ¹⁶ / ₉ 93, um sérstaka heimild til að afmá veðskuldbindingar úr veðmálabókunum	129
Lög ²⁶ / ₁₀ 93, um skaðabætur fyrir gæzluvarðhald að ósekju o fl.	132
Lög ²⁴ / ₁₁ 93, um afnám athugasemdar um lögdagslegg- ing í stefnum	139
Lög ¹³ / ₄ 94, um ýmisleg atriði, er snerta gjaldprotaskifti	165
Lög ² / ₁₀ 95, um stefnur til æðri dóms í skiptamálum	212
Lög ¹⁵ / ₁₂ 95, um breyting á 1., 5., 6., og 8. gr. í lög- um ¹³ / ₁ 82, um borgun til hreppstjóra og annara, sem gjöra réttarverk	231
<i>Dýralæknar</i> (sjá læknaSKIPUN).	
<i>Eldsvoðaábyrð</i> : Lög ¹³ / ₁₂ 95, um ábyrgð fyrir eldsvoða í Reykjavíkurborg	229
<i>Embætti, embættismenn</i> (sbr. prestar, læknaSKIPUN): Lög ⁹ / ₁₂ 9, um breyting á l. ¹⁵ / ₁₀ 75, um laun íslenskra em- bættismanna	48
Lög ² / ₂ 91, um aukatekjur, dagpeninga og ferðakostn- að sýslumanna, bæjarfógeta o. fl.	153
Rgbr. ¹⁵ / ₁ 1900, um mætorð lækna	327
<i>Fiskiveiðar</i> (sbr. hvalaveiðar, veiði): Rgbr. ¹⁷ / ₃ 87, um að útlend fiskiskip hafi leyfi til að flytja feng sinn í land á Íslandi og selja hann þar	2
Lög ¹⁹ / ₆ 88, um bátfiski á fjörðum	35
Lög ¹⁹ / ₆ 88, um síldveiði félaga í landhelgi	35
Augl. ³⁰ / ₉ 90, um staðfestingu á samningi í Haag ¹ / ₂ 89, um breyting á samningi gjörðum í sama bæ ⁶ / ₅ 82, um tilhögun á löggæzlu við fiskiveiðar utan landhelgi í Norðursjónum	91
Lög ⁶ / ₄ 98, um bann gegn botnvörpuveiðum	275
Lög ⁹ / ₂ 1900, um brot á veiðirétti í ám og vötnum	329
<i>Fjármál hjóna</i> (sjá hjónaband).	
<i>Gjaldprotaskifti</i> (sjá dómSMÁL).	
<i>Hagfræðisskýrslur</i> : Lög ⁸ / ₁₁ 95, um hagfræðisskýrslur	216
Reglugjörð ²⁰ / ₄ 97, um fyrirkomulag og undirbúning hagfræðisskýrslna um atvinnuvegi landsins, búnað, fiski- veiðar og verzlun	252

<i>Hjónaband:</i> Augl. $^{31}/_5$ 90, um reglur fyrir því, hvernig veraldlegir valdsmenn skuli gefa saman hjón. *	88
Lög $^{22}/_9$ 99, um breyting á nágildandi ákvæðum um lýsingar til hjónabands	294
Lög $^{12}/_1$ 1900, um fjármál hjóna	316
<i>Hold sveiki</i> (sjá læknaskipun).	
<i>Horfellir á skepnum</i> (sjá landbúnaður).	
<i>Hreppaskifting:</i> Lhbr. $^{28}/_2$ 87, um skifting Dyrhólahrepps í tvo hreppa (Hvammshrepp og Dyrhólahrepp)*	1
Lhbr. $^{21}/_9$ 87, um skifting Vatnsleysustrandarhrepps í Njarðvíkurhrepp og Vatnsleysustrandarhrepp*	48
Lhbr. $^{29}/_5$ 91, um skifting á Kleifahreppi í Hörgslands- hrepp og Kirkjubæjarhrepp*	107
Lhbr. $^{11}/_7$ 92, um skifting Helgafellssveitar í Stykkis- hólshrepp og Helgafellssveit*	121
Lhbr. $^{11}/_7$ 92, um skifting Holtamannahrepps í Holta- hrepp og Ásahrepp*	121
Lhbr. $^4/_11$ 92, um skifting á Skinnastaðahrepp í Axar- fjarðahrepp og Fjallahrepp*	121
Lhbr. $^{23}/_11$ 93, um skifting Seyðisfjarðahrepps í Seyð- isfjarðahrepp og Innrihrepp (Seyðisfjarðarkaupstað)*	138
Lhbr. $^{28}/_12$ 93, um skifting Helgastaðahrepps í Reyk- dælahrepp og Aðaldælahrepp*	140
Lhbr. $^{18}/_5$ 97, um skifting Stokkseyrarhrepps í Eyrar- bakkahrepp og Stokkseyrarhrepp*	256
Lhbr. $^{26}/_5$ 97, um skifting Holtshrepps í Skagafjarðar- sýslu í Holtshrepp og Haganeshrepp*	256
<i>Hreppstjórar:</i> Lög $^{13}/_12$ 95 um breyting á 1., 5., 6. og 8. gr. í lögum $^{13}/_1$ 92, um borgun til hreppstjóra og annara, sem gjöra réttarverk	231
Rgbr. $^{24}/_2$ 99, um einkennisbúning hreppstjóra	289
<i>Hvalaveiðar:</i> Lög $^{15}/_1$ 92, um breyting á lögum $^{19}/_2$ 86, um friðun hvala	118
Lög $^6/_3$ 96, um hvalleifar	245
Lög $^{11}/_11$ 99, um útflutningsgjald á hvalafurðum	307
<i>Iðnaðarnám:</i> Lög $^{16}/_9$ 93, um iðnaðarnám	123
<i>Innborinna manna réttur:</i> Augl. $^{11}/_5$ 98, er birtir á Ís- landi lög $^{19}/_3$ 98, um að öðlast og missa rétt innborinna manna	278
Rgbr. $^{13}/_5$ 98, um innborningsrétt	282

Ísafjörður (sjá kaupstaðir)

<i>Jafnaðarsjóðir:</i> Lög $\frac{8}{11}$ 95, um breyting á gjöldum þeim, sem hvíla á jafnarsjóðunum	215
Lög $\frac{4}{6}$ 98, um breyting á gjaldheimtum til amtsjóða og sýslusjóða	283
<i>Jarðamat:</i> Lög $\frac{19}{2}$ 92, um að meta til dýrleika nokkrar jarðir í Vestur-Skaftafellssýslu	119
Augl. landshöfðingja $\frac{20}{5}$ 96, um nýtt mat á nokkrum jörðum í Vestur-Skaftafellssýslu	247
<i>Kaupstaðir:</i> Endurskoðuð samþykkt $\frac{4}{12}$ 88, um stjórn bæjarmálefna í Reykjavík	38
Lög $\frac{3}{1}$ 90, um lögreglusamþykktir fyrir kaupstaðina	49
Lögreglusamþykkt $\frac{15}{11}$ 90, fyrir Reykjavíkur kaupstað	91
Lög $\frac{13}{3}$ 91, um að fá útmældar lóðir í kaupstöðum og á löggiltum kaupséðum o. fl.	102
Lögreglusamþykkt $\frac{28}{3}$ 91, fyrir Akureyrar kaupstað (úr gildi numin með lögreglusamþykkt $\frac{18}{9}$ 1900)*	104
Reglur $\frac{1}{5}$ 91, um framkvæmd á 2. og 4. gr. í lögum $\frac{13}{3}$ 91, um að fá útmældar lóðir í kaupstöðum og á löggiltum kaupséðum o. fl.	105
Lög $\frac{16}{9}$ 93, um hafnsögugjald í Reykjavík	130
Lögreglusamþykkt $\frac{21}{11}$ 93, fyrir Ísafjarðarkaupstað*	138
Lög $\frac{2}{2}$ 94, um breytingu á opnu bréfi $\frac{29}{5}$ 89, um byggingarnefnd í Reykjavík	157
Lög $\frac{23}{2}$ 94, um að leggja jarðirnar Laugarnes og Klepp í Seltjarnarnesshreppi undir lögsagnarumdæmi og bæjarfélag Reykjavíkur	158
Lög $\frac{8}{5}$ 94, um bæjarstjórn á Seyðisfirði	183
Samþykkt $\frac{15}{5}$ 1873, um afnot jarðarinnar Reykjavíkur (neðar máls)	193
Viðaukagrein $\frac{1}{6}$ 94, um samþykkt jarðarinnar Reykjavíkur	193
Rgbr $\frac{21}{9}$ 94, um afnám danskra messugjörða í Reykjavík	198
Hafnarreglugjörð $\frac{12}{1}$ 95, fyrir Reykjavíkur kaupstað	200
Hafnarreglugjörð $\frac{5}{9}$ 95, fyrir Akureyrar kaupstað	210
Lög $\frac{2}{10}$ 95, um breyting á 5. gr. tilsk. um bæjarstjórn í Reykjavík $\frac{20}{4}$ 72	213
Lögreglusamþykkt $\frac{14}{11}$ 95, fyrir Seyðisfjarðarkaupstað*	217

VII

	Bls.
Lög ¹⁸ / ₁₂ 95, um ábyrgð fyrir eldsvoða í Reykjavíkur kaupstað	229
Lög ¹⁸ / ₁₂ 95, um stækkun lögsagnarumdæmis og bæjarfélags Akureyrar kaupstaðar	232
Skipulagsskrá ¹⁸ / ₉ 96, fyrir styrktarsjóð iðnaðarmanna í Reykjavík	250
Lög ⁶ / ₁₁ 97, um að stofna byggingarnefnd í Seyðisfjarðar kaupstað	257
Hafnarreglugjörð ¹² / ₅ 98, fyrir Ísafjarðar kaupstað	281
Lög ¹¹ / ₁₁ 99, um breyting á 1. gr. í lögum ⁸ / ₅ 94, um bæjarstjórn á Seyðisfirði	308
Lög ⁵ / ₁₂ 99, um ákvörðun verzlunarlóðarinnar í Ísafjarðarkaupstað	310
Lög ²¹ / ₆ 1900, um leyfi til vegalagningar um Arnarhólstún í Reykjavík o. fl.	346
Lögreglusamþykkt ¹⁸ / ₉ 1900, fyrir Akureyrar kaupstað*	349
Viðauki ³¹ / ₁₂ 1900, við lögreglusamþykkt Reykjavíkur	351
<i>Kirkjur, sóknaskipun (sbr. prestar, prestaköll).</i>	
Lhbr. ¹² / ₃ 90, um niðurlagning Skógakirkju og Steina-kirkju*	53
Lög ²² / ₅ 90, um innheimtu og meðferð á kirknafé	84
Viðaukalög ²² / ₅ 90, við lög nr. 5, ²⁷ / ₂ 80, um stjórn safnaðarmála og skipun sóknarnefnda og héraðsnefnda	85
Lhbr. ²¹ / ₄ 91, um flutning Fjarðarkirkju í Mjóafirði*	105
Lhbr. ²⁰ / ₆ 91, um sameining Fagraness- og Sjáfarborgar-sókna og bygging kirkju á Sauðárkróki*	107
Lhbr. ⁸ / ₈ 91, um flutning Fróðarkirkju til Ólafsvíkur*	109
Lhbr. ⁸ / ₉ 91, um skifting Garðasóknar á Akranesi í Garðasókn og Innra-Hólmssókn*	109
Lög ² / ₁₀ 91, um breyting á lögum ¹⁹ / ₉ 79 um kirkjugjald af húsum	112
Lhbr. ²⁹ / ₄ 92, um aðra skiftingu á Hofteigs- og Brúarsóknum í Hofteigsprestakalli*	121
Lhbr. ²³ / ₈ 93, um flutning kirkju frá Hálsi í Hamarsfirði á Djúpavog*	123
Lög ¹⁸ / ₉ 93, um breyting á lögum ²⁷ / ₂ 80, um stjórn safnaðarmála og skipun sóknarnefnda og héraðsnefnda	130
Lhbr. ³¹ / ₁ 94, um niðurlagning Hoffellskirkju og sameining sóknarinnar við Bjarnanessókn*	141

Lhbr. ³¹ / ₁ 94, um flutning Hjaltabakkakirkju á Blöndu- ós*	141
Lhbr. ⁹ / ₅ 94, um flutning kirkjunnar á Flatey á Skjálf- anda að Brettingsstöðum á Flateyjarðal*	193
Lhbr. ¹¹ / ₉ 94, um flutning Garðakirkju á Akranesi nið- ur á Skipaskaga*	198
Rgbr. ²¹ / ₉ 94, um afnám danskra messugjörða í Reykjavík	198
Lhbr. ²⁴ / ₁₂ 94 um skiftingu Stokkseyrarsóknar í Stokks- eyrarsókn og Eyrarbakkasókn*	200
Lhbr. ²⁸ / ₂ 95, um niðurlagning Hallormsstaðarkirkju*	204
Lhbr. ¹³ / ₁ 96, um niðurlagning Hjörseyjarkirkju og að Hjörseyjarsókn skuli sameinuð Akrasókn*	236
Lhbr. ¹⁰ / ₃ 96, um niðurlagning Hvolskirkju og Staðar- hólskirkju*	246
Lhbr. ²³ / ₅ 96, um bygging kirkju í Keflavík*	249
Lhbr. ²⁹ / ₈ 96, um flutning Skorrastaðarkirkju að Nesi í Norðfirði*	250
Lhbr. ⁵ / ₁₀ 96, um niðurlagning Búlandskirkju og Ása- kirkju og bygging kirkju að Gröf*	250
Lhbr. ¹⁸ / ₁₁ 96, um niðurlagning Eyvindarmúlakirkju og Teigskirkju og bygging kirkju að Hlíðarenda*	250
Lhbr. ¹⁵ / ₁₁ 98, um niðurlagning Dyrhólakirkju og Sól- heimakirkju og bygging nýrrar kirkju fyrir báðar sóknir*	288
Lhbr. ¹⁷ / ₁ 99, um flutning Einholtskirkju að Slindur- holti*	288
Lhbr. ¹⁷ / ₇ 99, um bygging nýrrar kirkju á Hesteyri*	293
Lhbr. ³ / ₁₀ 99 um skifting Hólmasóknar í Eskifjarðar- sókn og Hólmasókn og bygging kirkju fyrir Eskifjarðar- sókn*	296
Lhbr. ⁷ / ₁₁ 99, um skifting Hofssóknar í Vopnafirði í Hofssókn og Vopnafjarðarsókn og bygging kirkju á Vopnafirði*	302
Lög ³ / ₄ 1900, um greiðslu dagsverks, offurs, lambsfóð- urs og lausamannsgjalds til prests, og ljóstolls og lausa- mannagjalds til kirkju	337
<i>Landamerki:</i> Lög ² / ₁₂ 87, um breyting á landamerkjalög- um ¹⁷ / ₃ 82	21

<i>Landbúnaður</i> (sbr. æðarvarpsrækt). Lög $^{11}/_{12}$ 91, um samþykktir um kynbætur hesta	116
Lög $^{11}/_{12}$ 91, um aðfluttar ósútaðar húðir	117
Augl. $^{20}/_4$ 93, um bann gegn því að flytja til Íslands lifandi svín og geitur	123
Lög $^{13}/_4$ 94 um samþykktir til að friða skóg og mel	179
Samþyktarlög $^{13}/_4$ 94 um verndun Safamýrar í Rang-árvallasýslu	181
Lög $^{13}/_4$ 94, um fuglaveiðasamþykkt í Vestmannaeyjum.	182
Lög $^{15}/_2$ 95, til að gjöra samþykktir um hindrun sandfoks og um sandgræðslu	203
Lög $^6/_3$ 96, um samþykktir til hindrunar skemdum af vatnaágangi	243
Lög $^{11}/_{11}$ 99, um verðlaun fyrir útflutt smjör	307
Lög $^5/_{12}$ 99, um friðun á Hallormsstaðarskógi	310
Lög $^9/_2$ 1900, um horfelli á skepnum o. fl.	327
Lög $^2/_3$ 1900, um Ræktunarsjóð Íslands	336
<i>Landsbanki</i> (sjá peningar).	
<i>Landsskjalasafn</i> : Reglugjörð $^{10}/_8$ 1900 um Landsskjalasafnið	346
<i>Lausamenn</i> (sjá sveitarstjórn).	
<i>Lyfjaverzlun</i> (sjá læknaskipun).	
<i>Læknaskipun, lækningar, sóttvarnir</i> :	
Augl. $^{30}/_{12}$ 87, um að menn hafi gulan lit á sóttvarnarveifum	21
Lög $^2/_{10}$ 91, um skipun dýralækna á Íslandi.	112
Lög $^{11}/_{12}$ 91, um aðfluttar ósútaðar húðir	117
Augl. $^{13}/_4$ 92, um bann gegn því að flytja hunda til Íslands	120
Endurskoðuð reglugjörð $^{17}/_{11}$ 92, fyrir yfirsetukonur (brot)	121
Augl. $^{20}/_4$ 93, um bann gegn því að flytja til Íslands lifandi svín og geitur	123
Lög $^{13}/_4$ 94, um breyting á 3. og 5. gr. yfirsetukvennagala $^{17}/_{12}$ 75,	178
Lög $^{15}/_2$ 95 um auðkenni á eitruðum rjúpum	202
Lög $^{21}/_1$ 96, um varnir gegn útbreiðslu uæmra sjúkdóma	236
Augl. $^{15}/_1$ 97, um að ný lyfjaskrá og sérstök lyfsöluskrá skuli í lög leidd á Íslandi o. fl.	250

Viðaukalög $^{18}/_{12}$ 97, við sóttvarnarlög $^{17}/_{12}$ 75, . . .	266
Lög $^{4}/_{2}$ 98, um útbúnað og ársútgjöld spítala handa holdsveikum mönnum	268
Lög $^{4}/_{2}$ 98, um aðgreining holdsveikra frá öðrum mönnum og flutning þeirra á opinberan spítala	268
Lög $^{26}/_{2}$ 98, um bólusetningar	271
Augl. $^{2}/_{9}$ 98, um að viðauki við lyfjaskrána skuli í lög leiddur á Íslandi	284
Reglugjörð $^{5}/_{9}$ 98, um opinberar bólusetningar og skoðanir eftir á	284
Reglugjörð $^{10}/_{9}$ 98, handa holdsveikraspítalanum í Laugarnesi	286
Reglugjörð $^{26}/_{6}$ 99, handa læknskólanum í Reykjavík.	290
Lög $^{13}/_{10}$ 99, um skipun læknishéraða á Íslandi o. fl.	297
Rgbr. $^{15}/_{1}$ 1900, um metorð lækna.	327
Rgbr. $^{30}/_{8}$ 1900, um borgun fyrir ferðir lækna, samkvæmt ákvæðum laga nr 3, frá $^{4}/_{2}$ 98,	349
<i>Nýbýli:</i> Lög $^{6}/_{11}$ 97 um nýbýli	259
<i>Óskilgetin börn:</i> Lög $^{12}/_{1}$ 1900 um meðgjöf með óskilgetnum börnum og fl	324
<i>Peningar:</i> Lög $^{9}/_{8}$ 89, um bann gegn eftirstæling peninga peningaseðla o. fl.	48
Lög $^{7}/_{2}$ 90, um vexti.	52
Lög $^{2}/_{10}$ 91, um breyting á lögum um stofnun landsbanka, dags. $^{18}/_{9}$ 85, 25. gr.	114
Endurskoðuð reglugjörð $^{3}/_{4}$ 94, fyrir landsbankann í Reykjavík	158
Rgbr $^{25}/_{2}$ 96, um gjaldgengi útlendra peninga í jarðabókarsjóð	242
Lög $^{12}/_{1}$ 1900, um stofnun veðdeildar í landsbankanum í Reykjavík	311
Lög $^{12}/_{1}$ 1900, um breyting á lögum um stofnun landsbanka $^{18}/_{9}$ 85,	315
Reglugjörð $^{15}/_{6}$ 1900, fyrir veðdeild þá, er stofnuð er við landsbanka Íslands í Reykjavík samkvæmt lögum $^{12}/_{1}$ 1900	339
<i>Póstmál:</i> Augl. $^{23}/_{9}$ 87, um viðauka við augl. um póstmál á Íslandi $^{2}/_{5}$ 72,	2
Lög $^{2}/_{1}$ 90, um breyting á tilsk. um póstmál á Íslandi $^{26}/_{2}$ 72, og lögum $^{15}/_{10}$ 75, um breyting á sömu tilsk.	51
Augl. $^{23}/_{6}$ 91, um þyngdartakmörk og burðargjald fyrir	

ir böгла, er senda á milli hins danska og hins íslenska póstumdæmis	108
Lög $18/9$ 91, um bann gegn eftirstæling frímerkja og annara póstgjaldsmiða	111
Leiðarvísir $1/2$ 92, fyrir póstaðgreiðslumenn*	118
Leiðarvísir $1/2$ 92, fyrir bréfhirðingamenn*	118
Augl. $26/2$ 1900, er breytir augl. $23/6$ 91, um þyngdar-takmörk og burðargjald fyrir böгла, er senda á milli hins danska og íslenska póstumdæmis	335
<i>Prentsmiðjur</i> : Viðaukalög $2/10$ 95, við lög um prent-smiðjur $4/12$ 86	214
<i>Prestar, prestaköll</i> (sbr. kirkjur).	
Lhbr. $24/2$ 87, um kjörbækur við prestskosningar	1
Lög $22/3$ 90, um breyting á nokkrum prestaköllum í Dala- og Barðastrandarprófastsdæmum	78
Lög $22/3$ 90, um breyting á 1. gr. í lögum um skipun prestakalla $27/2$ 80	78
Viðaukalög $22/5$ 90, við lög nr. 5, $27/2$ 80, um stjórn safnaðarmála og skipun sóknarnefnda og héraðsnefnda	85
Lhbr. $27/2$ 91, um niðurlagning Hofsprestakalls og Miklabæjar í Óslandshlíð o. fl.	101
Lög $18/9$ 91, um lækkun á fjárreiðslum þeim, er hvila á Höskuldsstaðaprestakalli í Húnavatnsprófastsdæmi	110
Lög $2/10$ 91, um að landsstjórninni veitist heimild til að kaupa jörð handa Tröllatunguprestakalli í Strandaprófastsdæmi	113
Lög $11/12$ 91, um breyting á kgsúrsk. $25/8$ 53, viðvíkj-andi Ásmundarstaðakirkju í Presthólaprestakalli	115
Lög $16/9$ 93, um breyting á lögum $27/2$ 80, um stjórn safnaðarmála og skipun sóknarnefnda og héraðsnefnda	130
Lög $24/11$ 93, um breyting á 1. gr. laga $27/2$ 80, um skipun prestakalla	139
Rgbr. $21/9$ 94, um afnám danskra messugjör a í Reykja-vík	198
Augl. $15/8$ 95, um reglugjörð fyrir prestaskóla Íslands	205
Lhbr. $4/10$ 95 um tekjuauka af jörðum, er lagðar bafa verið upp í árgjald frá einu prestakalli til annars	214
Lög $13/12$ 95, um breyting á 2. gr. laga nr. 13 frá $3/10$ 84	233

Lög ¹³ / ₁₂ 95, um breyting á 1. gr. laga ²⁷ / ₂ 80, um skipun prestakalla	233
Lög ¹³ / ₁₂ 95, um lækkun á fjárgreiðslum þeim, er hvíla á Hólmaprestakalli í Suðurmúlaprófastsdæmi	234
Lög ⁶ / ₃ 96, um að landsstjórninni veitist heimild til að kaupa bændahlutann í Brjámslæk til handa Brjámslækjarprestakalli í Barðastrandarprófastsdæmi	244
Kgsúrsk. ²⁵ / ₆ 97, um að sóknarpresturinn í Helgafellsprestakalli skuli búa í Stykkishólmi eða þar í grend*	256
Lög ⁶ / ₁₁ 97, um lækkun á fjárgreiðslum þeim, er hvíla á Hóltsprestakalli í Rangárvallaprófastsdæmi o fl.	262
Lög ¹⁸ / ₁₂ 97, um lækkun á fjárgreiðslum þeim, er hvíla á Hólmaprestakalli í Suðurmúlaprófastsdæmi og Staðarprestakalli í Barðastrandarprófastsdæmi	265
Rgbr. ¹⁶ / ₄ 98, um brauðaskifti	277
Rgbr. ¹⁴ / ₁₁ 99, um skýring orðsins »búsettir« í 3. gr. laga nr. 1, frá ⁸ / ₁ 86	309
Lög ⁵ / ₁₂ 99, um friðun á Hallormsstaðarskógi	310
Lög ⁵ / ₁₂ 99, um breyting á lögum ²⁷ / ₂ 80, um skipun prestakalla	310
Augl. ²⁴ / ₂ 1900, um endurskoðað brauðamat á Íslandi	329
Lög ³ / ₄ 1900 um greiðslu dagsverks, offurs, lambsfóðurs og lausamannagjalds til prests, og ljóstells og lausamannagjalds til kirkju	337
<i>Reykjavík (sjá kaupstaðir).</i>	
<i>Ræktunarsjóður Íslands.</i>	
Lög ² / ₃ 1900, um Ræktunarsjóð Íslands	336
Sakamál Lhbr. ² / ₃ 88, um gildi kgsbr. ²³ / ₁₀ 1795 hér á landi	32
Augl. ³⁰ / ₉ 90 um samning milli Danmerkur og Spánar um framsal sakamanna*	91
Lög ²⁶ / ₁₀ 93, um skaðabætur fyrir gæzluvarðhald að ósekju o fl.	132
Augl. ² / ₆ 96, um viðaukasamning milli Danmerkur og Hollands, um að samningur ¹⁸ / ₁ 94, um framsal sakamanna, skuli einnig ná til danskra og hollenzkra nýlenda*	249
Lög ⁶ / ₁₁ 97, um uppreist á æru án konungsráskurðar	263
<i>Sandgræðsla (sjá landbúnaður).</i>	
<i>Seyðisfjörður (sjá kaupstaðir).</i>	

Siglingar, skip, skipströnd.

Rgbr. ²⁰ / ₁₀ 87, um affermingarskírteini skipa	2
Aagl. ³⁰ / ₁₂ 87, um verzlunar- og siglingasamning milli Danmerkur og Austurrikis-Ungarns*	22
Lög ⁹ / ₁₂ 89, um varúðarreglur til þess að forðast ásiglingar	49
Farmannalög ²² / ₃ 90	53
Lög ¹³ / ₃ 91, um að fá útmældar lóðir í kaupstöðum og á löggiltum kaптúnunum o. fl.	102
Rgbr. ¹⁶ / ₄ 91, um greiðslu kostnaðar við heimsending nauðstaddra sjómanna	104
Reglur ¹ / ₅ 91, um framkvæmd á 2 og 4. gr. í lögum ¹³ / ₃ 91, um að fá út mældar lóðir í kaupstöðum og á löggiltum kaптúnunum o. fl.	105
Aagl. ¹⁶ / ₁ 93, er brýnir fyrir mönnum að halda fyrir-mælin um hið almenna danska verzlunarflagg	122
Lög ¹⁶ / ₉ 93, um hafnsögugjald í Reykjavík	130
Aagl. ¹⁸ / ₉ 93, er birtir á Íslandi lög ¹⁴ / ₄ 93, um verzlunarfulltrúamál*	131
Aagl. ¹⁸ / ₉ 93, um ákvæði samkvæmt 3. gr. laga um verzlunarfulltrúamál ¹⁴ / ₄ 93, um skyldu skipstjóra að gjöra hinum konunglegu verzlunarerindrekum í útlöndum vart við komu sína*	131
Rgbr. ¹⁵ / ₁₀ 93, um verzlunarfulltrúagjöld	132
Lög ²⁶ / ₁₀ 93, um atvinnu við siglingar	134
Aagl. ⁹ / ₁₁ 94, um verzlunar- og siglingasamning milli Danmerkur og Spánar*	200
Hafnarreglugjörð ¹² / ₁ 95, fyrir Reykjavíkur kaupstað	200
Hafnarreglugjörð ⁵ / ₉ 95, fyrir Akureyrar kaupstað	210
Lög ¹³ / ₁₂ 95, um skrásetning skipa	217
Lhbr. ²⁰ / ₁₂ 95, um heimsending útlendra skipbrotsmanna	234
Rgbr. ²⁵ / ₃ 96, um yfirstjórn skrásetningar- og skipamælingarmálefna	246
Aagl. ² / ₆ 96, um verzlunar- og siglingasamning milli Danmerkur og Rússlands*	249
Rgbr. ¹³ / ₇ 96, um að hin brezka skipamælingarregla skuli öðlast gildi á Íslandi*	250
Hafnarreglugjörð ²⁵ / ₂ 97, fyrir Seyðisfjarðar kaupstað	251
Reglugjörð ²¹ / ₁₀ 97, fyrir landsvitana við Faxaflóa*	257
Aagl. ⁵ / ₅ 98, um ákvæði er stjórnrir Danmerkur og	

Portúgals hafa komið sér saman um, að standa skuli fyrst um sinn um verzlunar- og siglingamál milli landanna*	278
Hafnarreglugjörð ¹² / ₅ 98, fyrir Ísafjarðarkaupstað	281
Augl. ²⁶ / ₁₀ 98, um verzlunar- og siglingasamning milli Danmerkur og Belgíu*	288
Augl. ²⁶ / ₁₀ 98, um samning milli Danmerkur og Rússlands um mælingar skipa*	288
Augl. ²⁶ / ₁₀ 98, um samning milli Danmerkur og Ítalíu um viðurkenningu á skipamælingarskjölum hvorstveggja*	288
Tilsk. ²⁰ / ₁ 99, um alþjóðlegar sjóferðareglur, er fylgt skal á íslenskum skipum (útg. samkv. l. ⁹ / ₁₂ 89)*	288
Augl. ²⁰ / ₁ 99, um ásigkomulag ljóskera og hljóðbendingaverkfæra, er við hafa skal á ísl. gufuskipum og seglskipum, og hvernig þeim skuli fyrir komið (útg. með skírsk. t. tilsk. ²⁰ / ₁ 99, um alþjóðlegar sjóferðareglur)*	289
Lög ⁹ / ₉ 99, um dag- og næturbendingar á íslenskum skipum í sjáfarháská og um ráðstafanir er skip rekast á	293
Lög ²² / ₉ 99, um afhending lóðar til vitabyggingar o. fl.	295
Tilsk. ²⁸ / ₉ 99, um neyðarbendingar er við hafa skal á ísl. skipum (útg. samkv. l. ⁹ / ₉ 99)*	296
Augl. ¹⁰ / ₁₀ 99, um verzlunar- og siglingasamning milli Danmerkur og Japans*	296
<i>Sjóðir og stofnanir.</i>	
Lög ¹⁰ / ₂ 88, um Söfnunarsjóð Íslands	24
Reglugjörð ²⁵ / ₂ 89, fyrir gullbrúðkaupslegat Bjarna amtm. Þorsteinssonar og konu hans frú Þórunnar Hannesdóttur	44
Skipulagsskrá ³¹ / ₅ 90, fyrir styrktarsjóð handa ekkjum og börnum Ísfirðinga þeirra er í sjó drukknar	88
Lög ¹¹ / ₇ 90, um styrktarsjóði handa alþýðufólki	88
Skipulagsskrá ⁵ / ₁₂ 91, fyrir ekknasjóð drukknadra manna í Borgarfjarðarsýslu	114
Skipulagsskrá ⁵ / ₁₂ 91, fyrir styrktarsjóð handa ekkjum og börnum Vestmannaeyinga þeirra er í sjó drukknar eða hrapa til bana	114
Skipulagsskrá ¹⁸ / ₉ 93, fyrir búnaðarsjóð Eyjafjarðarsýslu	131
Skipulagsskrá ¹⁸ / ₉ 93, fyrir barnaskólasjóð Súðavíkurhrepps	131

Skipulagsskrá ² / ₇ 94, fyrir styrktarsjóð skipstjóra og stýrimanna við Faxaflóa	198
Skipulagsskrá ²¹ / ₉ 94, fyrir framfararsjóð Jóns prófests Melsteðs og frú Steinunnar Bjarnadóttur Melsteðs . . .	198
Skipulagsskrá ²⁵ / ₃ 95, fyrir styrktarsjóð handa ekkjum og munaðarleysingjum í Rangárvallasýslu	205
Skipulagsskrá ¹⁸ / ₉ 96, fyrir styrktarsjóð iðnaðarmanna í Reykjavík	250
Skipulagsskrá ¹⁷ / ₁₀ 96, fyrir styrktarsjóð handa ekkjum sjóðrúkknaðra manna í Grýtubakkahreppi	250
Skipulagsskrá ¹⁶ / ₉ 97, fyrir minningarsjóð lectors Helga Hálfðanarsonar	256
Skipulagsskrá ¹⁶ / ₉ 97, fyrir styrktarsjóðinn »Þorvaldar minning«	256
Skipulagsskrá ¹⁶ / ₉ 97, fyrir þúsund ára afmælistjóð Eyja-fjarðar	257
Lög ⁶ / ₁₁ 97, um þóknun handa forstjórum og sýslunarmönnum Söfnunarsjóðs Íslands	264
Lög ¹⁸ / ₁₂ 97, um breyting á lögum um styrktarsjóði handa alþýðufólki	265
Lög ¹⁸ / ₁₂ 97, um breyting á reglugjörð ³ / ₅ 1743, 69 gr. og kgsúrsk. ²⁶ / ₉ 33	266
Skipulagsskrá ¹ / ₄ 98, fyrir minningarsjóð lector theol. Sigurðar Melsteðs	275
Skipulagsskrá ¹⁰ / ₆ 98, fyrir styrktarsjóð V. Gigas handa duglegum íslenskum fiskimönnum	283
Stofnskrá ⁶ / ₆ 99, fyrir dánarsjóð E. Tvede lyfsala handa þurfandi og maklegum mönnum af lyfsala- eða læknastétt	289
Lög ² / ₃ 1900, um Ræktunarsjóð Íslands	336
Skipulagsskrá ²⁰ / ₆ 1900, fyrir styrktarsjóð Aðalbjargar Ásbjarnardóttur frá Austur-Skálanesi til fátækra ekkna í Vopnafjarðarhreppi	345
Reglur ¹⁶ / ₁₁ 1900, um úthlutun styrks úr styrktarsjóð-um handa alþýðufólki	350
<i>Skólar, kensla.</i>	
Augl. ⁷ / ₁₁ 87, um rétt kvenna til að njóta kenslu á prestaskólanum og um próf fyrir þær í guðfræði að loknu námi á skóla þessum	20
Lög ²² / ₅ 90, um stofnun stýrimannaskóla á Íslandi . . .	80

Ýtarlegar reglur $4/11$ 91, um það hversu hoga skuli prófi stýrimanna við stýrimannaskólann í Reykjavík*	114
Augl. $15/8$ 95, um reglugjörð fyrir prestaskóla Íslands	205
Reglugjörð $30/11$ 98, fyrir stýrimannaskólann í Reykjavík*	288
Reglugjörð $26/6$ 99, handa læknskólanum í Reykjavík	290
<i>Sóttvarnir</i> (sjá læknaSKIPUN, lækningar).	
<i>Sunnu- og helgidagahald.</i>	
Lög $24/11$ 93, um afnám kongsbænadagsins sem helgidags	140
Lög $6/11$ 97, um heimild til að ferma og afferma skip á helgidögum þjóðkirkjunnar	263
<i>Sveitarstjórn, sveitarmálefni</i> (sbr. hreppaskifting, kaup- staðir).	
Lög $4/11$ 87, um sveitarstyrk og fúlgum	18
Lög $2/12$ 87, um að skifta Barðastrandasýslu í tvö sýslufélög*	20
Lög $12/1$ 88, um þurrabúðarmenn	22
Lhbr. $10/3$ 88, um endurgjald á veittum sveitarstyrk	33
Lög $19/6$ 88, um bátfiski á fjörðum	35
Lög $9/8$ 89, um viðauka við l. $9/1$ 80, um breyting á tilsk. um sveitarstjórn á Íslandi $4/5$ 72	47
Lög $7/2$ 90, um breyting á lögum um sveitarstyrk og fúlgum	52
Lög $22/3$ 90, um löggiltar reglugjörðir sýslunefnda	76
Lög $11/7$ 90, um breytingar nokkrar á tilsk. $4/5$ 72, um sveitarstjórn á Íslandi o. fl.	89
Lög $11/12$ 91, um þóknun handa hreppsnefndarmönnum	115
Lhhr. $5/1$ 93, um sveitfesti þurfalings	121
Lög $16/9$ 93, um að Austur-Skaftafellssýsla skuli, að því er sveitarstjórn snertir, skilin frá Suðuramtinu og lögð til Austuramtsins	129
Lög $24/11$ 93, um breyting á 3. gr. í lögum $22/3$ 90, um löggiltar reglugjörðir sýslunefnda	139
Lög $2/2$ 94, um breyting á 2., 4. og 15. gr. í tilsk. um lausamenn og húsmenn á Íslandi $26/5$ 63, og viðauka við hana	156
Lhbr. $23/6$ 94, um upptöku þurfalings og fátækraflutn- ing, svo og skilyrði fyrir sölu á kyrsettum fjármunum hans	197
Lhbr. $28/9$ 94, um sveitfesti þurfalings	199
Lög $15/2$ 95, um auðkenni á eitruðum rjúpum	202

Skipulagsskrá $^{2/7}$ 94, fyrir styrktarsjóð skipstjóra og stýrimanna við Faxaflóa	198
Skipulagsskrá $^{21/9}$ 94, fyrir framfarasjóð Jóns prófests Melsteðs og frú Steinunnar Bjarnadóttur Melsteðs	198
Skipulagsskrá $^{25/3}$ 95, fyrir styrktarsjóð handa ekkjum og munaðarleysingjum í Rangárvallasýslu	205
Skipulagsskrá $^{18/9}$ 96, fyrir styrktarsjóð iðnaðarmanna í Reykjavík	250
Skipulagsskrá $^{17/10}$ 96, fyrir styrktarsjóð handa ekkjum sjódrukknaðra manna í Grýttubakkahreppi	250
Skipulagsskrá $^{16/9}$ 97, fyrir minningarsjóð lektors Helga Hálfðánarsonar	256
Skipulagsskrá $^{16/9}$ 97, fyrir styrktarsjóðinn »Þorvaldar minning«	256
Skipulagsskrá $^{16/9}$ 97, fyrir þúsund ára afmælistjóð Eyja-fjarðar	257
Lög $^{6/11}$ 97, um þóknun handa forstjórum og sýslunar-mönnum Söfnunarsjóðs Íslands	264
Lög $^{18/12}$ 97, um breyting á lögum um styrktarsjóði handa alþýðufólki	265
Lög $^{18/12}$ 97, um breyting á reglugjörð $^{3/5}$ 1743, 69. gr. og kgúrsk. $^{26/9}$ 33	266
Skipulagsskrá $^{1/4}$ 98, fyrir minningarsjóð lector theol. Sigurðar Melsteðs	275
Skipulagsskrá $^{10/6}$ 98, fyrir styrktarsjóð V. Gigas handa duglegum íslenskum fiskimönnum	283
Stofnskrá $^{6/6}$ 99, fyrir dánarsjóð E. Tvede lyfsala handa þurfandi og maklegum mönnum af lyfsala- eða lækna-stétt	289
Lög $^{2/3}$ 1900, um Ræktunarsjóð Íslands	336
Skipulagsskrá $^{20/6}$ 1900, fyrir styrktarsjóð Aðalbjargar Ásbjarnardóttur frá Austur-Skálanesi til fátækra ekkna í Vopnafjarðarhreppi	345
Reglur $^{16/11}$ 1900, um úthlutun styrks úr styrktarsjóð-um handa alþýðufólki	350
<i>Skattar og gjöld:</i>	
Lög $^{19/6}$ 88, um bátfiski á fjörðum	35
Lhbr. $^{3/11}$ 88, um borgun fyrir birtingu á stefnum, dómum, eða yfirvaldsúrskurðum í faðernismálum og um gjald fyrir lögtak og fjárnám fyrir framfærslueyri	36

Lög $\frac{9}{8}$ 89, um aðflutningsgjald á kaffi og sykri . . .	45
Lög $\frac{9}{8}$ 89, um viðauka við lög $\frac{9}{1}$ 80, um breyting á tilsk. um sveitarstjórn á Íslandi $\frac{4}{5}$ 72	47
Lög $\frac{22}{5}$ 90, um hundaskatt og fleira	79
Lög $\frac{22}{5}$ 90, um innheimtu og meðferð á kirknafé . . .	84
Viðaukalög $\frac{22}{5}$ 90, við lög nr. 5, $\frac{27}{2}$ 80, um stjórn safnaðarmála og skipun sóknarnefnda og héraðsnefnda . .	85
Lög $\frac{22}{5}$ 90, um tollgreiðslu	87
Lög $\frac{11}{7}$ 90, um styrktarsjóði handa alþýðufólki . . .	88
Lög $\frac{2}{10}$ 91, um breyting á lögum $\frac{19}{9}$ 79, um kirkju- gjald af húsum	112
Lög $\frac{11}{12}$ 91, um breyting á kgsúrsk. $\frac{25}{8}$ 53, viðvíkj- andi Ásmundarstaðakirkju í Presthólaprestakalli . . .	115
Lög $\frac{19}{2}$ 92, um að meta til dýrleika nokkrar jarðir í Vestur-Skaftafellssýslu	119
Lög $\frac{16}{9}$ 93, um hafnsögugjald í Reykjavík	130
Rgbr. $\frac{15}{10}$ 93, um verzlunarfulltrúagjöld	132
Viðaukalög $\frac{24}{11}$ 93, við lög $\frac{12}{7}$ 78, um lausafjártíund .	139
Lög $\frac{1}{2}$ 94, um aukatekjur þær, er renna í landssjóð . .	141
Lög $\frac{2}{2}$ 94, um aukatekjur, dagpeninga og ferðakostnað sýslumanna, bæjarfógeta o. fl.	153
Lög $\frac{13}{4}$ 94, um viðauka og breyting á lögum $\frac{4}{11}$ 81, um útflutningsgjald á fiski og lýsi o. fl.	179
Hafnarreglugjörð $\frac{12}{1}$ 95, fyrir Reykjavíkur kaupstað . .	200
Lög $\frac{15}{2}$ 95, um afnám fasteignarsölugjalds	202
Hafnarreglugjörð $\frac{5}{9}$ 95, fyrir Akureyrar kaupstað . .	210
Lög $\frac{6}{3}$ 96, um breyting á lögum nr. 10, $\frac{13}{4}$ 94, um útflutningsgjald	245
Augl. landsh. $\frac{20}{5}$ 96, um nýtt mat á nokkrum jörðum í Vestur-Skaftafellssýslu	247
Hafnarreglugjörð $\frac{25}{2}$ 97, fyrir Seyðisfjarðar kaupstað .	251
Lög $\frac{6}{11}$ 97, um undirbúning verðlagsskráa	261
Lög $\frac{18}{12}$ 97, um breyting á lögum um styrktarsjóði handa alþýðufólki	265
Lög $\frac{18}{12}$ 97, um breyting á reglugjörð $\frac{3}{5}$ 1743, 69. gr. og kgsúrsk. $\frac{26}{9}$ 33	266
Lög $\frac{26}{2}$ 98, um sérstakt gjald til brúargjörða	274
Lög $\frac{6}{4}$ 98, um breyting á lögum um lausafjártíund $\frac{12}{7}$ 78	276
Hafnarreglugjörð $\frac{12}{5}$ 98, fyrir Ísafjarðar kaupstað . .	281

Lög $\frac{4}{8}$ 98, um breyting á gjaldheimtum til amtssjóða og sýslusjóða	283
Lög $\frac{22}{9}$ 99, um aðflutningsgjald á tóbaki	295
Lög $\frac{11}{11}$ 99, um útflutningsgjald á hvalafurðum	307
Lög $\frac{11}{11}$ 99, um viðauka við lög $\frac{7}{11}$ 79, um breyting á lögum um gjald á brennivíni og öðrum áfengum drykkjum $\frac{11}{2}$ 76, og tilsk. $\frac{26}{2}$ 72	308
Rgbr. $\frac{28}{2}$ 1900, um innflutning á tóbaksblöðum, er undanþegin eru aðflutningsgjaldi	335
Lög $\frac{8}{4}$ 1900, um greiðslu dagsverks, offurs, lambsfóðurs og lausamannagjalds til prests, og ljóstolls og lausamannagjalds til kirkju	337
Rgbr. $\frac{20}{4}$ 1900, um toll af strönduðum vörum	338
<i>Skógafriðun</i> (sjá landbúnaður).	
<i>Skólar, kensla.</i>	
Augl. $\frac{7}{11}$ 87, um rétt kvenna til að njóta kenslu á prestaskólanum og um próf fyrir þær í guðfræði að loknu námi á skóla þessum	20
Lög $\frac{23}{5}$ 90, um stofnun stýrimannaskóla á Íslandi	80
Ýtarlegar reglur $\frac{4}{11}$ 91, um það hversu haga skuli prófi stýrimanna við stýrimannaskólann í Reykjavík*	114
Augl. $\frac{15}{8}$ 95, um reglugjörð fyrir prestaskóla Íslands	205
Reglugjörð $\frac{30}{11}$ 98, fyrir stýrimannaskólann í Reykjavík*	288
Reglugjörð $\frac{26}{6}$ 99, handa læknaskólanum í Reykjavík	290
<i>Sóttvarnir</i> (sjá læknaskipun, lækningar).	
<i>Sunnu- og helgidagahald.</i>	
Lög $\frac{24}{11}$ 93, um afnám kongsbænadagsins sem helgidags	140
Lög $\frac{6}{11}$ 97, um heimild til að ferma og afferma skip á helgidögum þjóðkirkjunnar	263
<i>Sveitarstjórn, sveitarmálefni</i> (sbr. hreppaskifting, kaupstaðir).	
Lög $\frac{4}{11}$ 87, um sveitarstyrk og fúlgum	18
Lög $\frac{2}{12}$ 87, um að skifta Barðastrandasýslu í tvö sýslufélög*	20
Lög $\frac{12}{1}$ 88, um þurraþúðarmenn	22
Lhbr. $\frac{10}{3}$ 88, um endurgjald á veittum sveitarstyrk	33
Lög $\frac{19}{6}$ 88, um bátfiski á fjörðum	35
Lög $\frac{9}{8}$ 89, um viðauka við l. $\frac{9}{1}$ 80, um breyting á tilsk. um sveitarstjórn á Íslandi $\frac{4}{5}$ 72	47

Lög $7/2$ 90, um breyting á lögum um sveitarstyrk og fúlgum	52
Lög $22/3$ 90, um löggiltar reglugjörðir sýslunefnda	76
Lög $11/7$ 90, um breytingar nokkrar á tilsk. $4/5$ 72, um sveitarstjórn á Íslandi o. fl.	89
Lög $11/12$ 91, um þóknun handa hreppsnefndarmönnum	115
Lhhr. $5/1$ 93, um sveitfesti þurfalings	121
Lög $16/9$ 93, um að Austur-Skaftafellssýsla skuli, að því er sveitarstjórn snertir, skilin frá Suðuramtinu og lögð til Austuramtsins	129
Lög $24/11$ 93, um breyting á 3. gr. í lögum $22/3$ 90, um löggiltar reglugjörðir sýslunefnda	139
Lög $2/2$ 94, um breyting á 2., 4. og 15. gr. í tilsk. um lausamenn og húsmenn á Íslandi $26/5$ 63, og viðauka við hana	156
Lhhr. $22/6$ 94, um upptöku þurfalings og fátækraflutning, svo og skilyrði fyrir sölu á kyrsettum fjármunum hans	197
Lhhr. $28/9$ 94, um sveitfesti þurfalings	199
Lög $15/2$ 95, um auðkenni á eitruðum rjúpum	202
Lög $15/2$ 95, um breyting á 1. gr. laga $9/1$ 80, um breyting á tilsk. um sveitarstjórn á Íslandi $4/5$ 72	202
Lög $8/11$ 95, um breyting á gjöldum þeim, sem hvíla á jafnaðarsjóðunum	215
Lög $6/3$ 96, um að skifta Ísafjarðarsýslu í tvö sýslufélög*	243
Lög $6/3$ 96, um viðauka við lög $9/1$ 80, um breyting á tilsk. um sveitarstjórn á Íslandi $4/5$ 72	245
Lög $9/11$ 97, um breyting á 6. gr. tilsk. $4/5$ 72, um sveitarstjórn á Íslandi og um viðauka við l. nr. 1, $9/1$ 80	263
Lög $26/2$ 98, um sérstakt gjald til brúargjörða	274
Lög $4/6$ 98, um breyting á gjaldheimtum til amtssjóða og sýslusjóða	283
Lög $9/9$ 99, um breyting á 48. gr. í tilsk. $4/5$ 72, um sveitarstjórn á Íslandi	294
<i>Sýsluskifting (sjá sveitarstjórn, sveitarmálefni).</i>	
<i>Söfnunarsjóður Íslands:</i>	
Lög $10/2$ 88, um Söfnunarsjóð Íslands.	24
Lög $6/11$ 97, um þóknun handa forstjórum og sýslunarmönnum Söfnunarsjóðs Íslands	264
<i>Tollar (sjá skattar).</i>	

Uppreist á æru:

Lög ⁶ / ₁₁ 97, um uppreist á æru án konungsúrskurðar .	263
<i>Útanþjóðkirkjumenn:</i>	

Augl. ³¹ / ₅ 90, um reglur fyrir því, hvernig veraldlegir valdsmenn skuli gefa saman hjón*	88
--	----

Útflutningur manna:

Lög ¹⁸ / ₉ 91, um viðauka við lög ¹⁴ / ₁ 76, um tilsjón með flutningum á þeim mönnum, er flytja sig úr landi í aðrar heimsálfur .	109
---	-----

Lög ¹ / ₄ 96, um viðauka við og breyting á lögum ¹⁴ / ₁ 76, um tilsjón með flutningum á þeim mönnum, er flytja sig úr landi í aðrar heimsálfur .	246
--	-----

Veð, veðsetningar:

Lög ⁴ / ₁₁ 87, um veð .	3
Lög ¹⁶ / ₉ 93, um sérstaka heimild til að afmá veðskuldbindingar úr veðmálabókunum .	129

Vegir og brýr:

Lög ²⁴ / ₁₁ 93, um gæzlu og viðhald á brúm yfir Ölfusá og Þjórsá .	138
--	-----

Lög ¹⁵ / ₄ 94 um vegi .	175
---	-----

Lög ²⁶ / ₂ 98, um sérstakt gjald til brúargjörða .	274
--	-----

Lög ⁹ / ₉ 99, um viðauka við lög ¹³ / ₄ 94, um vegi .	294
---	-----

Lög ¹² / ₁ 1900, um fjölgun og viðhald þjóðvega .	326
---	-----

Lög ²¹ / ₆ 1900, um leyfi til vegalagningar um Arnarhólstún í Reykjavík o. fl. .	346
--	-----

Veði (sbr. fiskiveiðar).

Viðaukalög ²² / ₃ 90, við tilsk. um veiði á Íslandi ²⁰ / ₆ 49	77
---	----

Lög ¹³ / ₄ 94, um fuglaveiðasamþykkt í Vestmannaeyjum	182
---	-----

Verðlagsskrár:

Lög ⁶ / ₁₁ 97, um undirbúning verðlagsskráa .	261
---	-----

Verðlaun fyrir útflutt smjör:

Lög ¹¹ / ₁₁ 99, um verðlaun fyrir útflutt smjör .	307
---	-----

Verzlun:

Rgrbr. ¹⁷ / ₃ 87, um að útlend fiskiskip hafi leyfi til að flytja feng sinn í land á Íslandi og selja hann þar .	2
--	---

Lög ² / ₁₂ 87, um verzlun lausakaupmauna .	20
--	----

Lög ² / ₁₂ 87, um löggilding verzlunarstaðar í Vík í Vestur-Skaftafellssýslu*	21
---	----

Lög ² / ₁₂ 87, um stækkun verzlunarstaðarins á Eskifirði	21
--	----

Lög ³ / ₁ 90, um löggilding verzlunarstaðar að Arngerðareyri við Ísafjarðardjúp*	52
Lög ³ / ₁ 90, um löggilding verzlunarstaðar við Hólma- vík í Steingrímsfirði*	52
Lög ³ / ₁ 90, um löggilding verzlunarstaðar að Stapa í Snæfellsnessýslu*	52
Lög ³ / ₁ 90, um löggilding verzlunarstaðar á Búðareyri við Reyðarfjörð	52
Lög ³ / ₁ 90, um löggilding verzlunarstaðar að Múlahöfn við Héraðsflóa*	52
Lög ¹³ / ₃ 91, um að fá útmældar lóðir í kaupstöðum og á löggiltum kaптúnum o. fl.	102
Reglur ¹ / ₅ 91, um framkvæmd á 2. og 4. gr. í lögum ¹³ / ₃ 91, um að fá útmældar lóðir í kaupstöðum og á lög- giltum kaптúnum o. fl.	105
Lög ¹¹ / ₁₂ 91, um stækkun verzlunarlóðarinnar í Keflavík	115
Lög ¹⁵ / ₁ 92, um stækkun verzlunarlóðarinnar í Reykja- vík	118
Lög ¹⁵ / ₁ 92, um löggilding verzlunarstaðar við Ingólfs- höfða (Kárahöfn)*	118
Lög ¹⁵ / ₁ 92, um löggilding verzlunarstaðar að Hauka- dal í Dýrafirði*	118
Lög ²⁴ / ₁₁ 93, um að selja salt eftir vigt	140
Lög ²⁴ / ₁₁ 93, um löggilding verzlunarstaðar að Hlaðs- bót í Arnarfirði*	140
Lög ²⁴ / ₁₁ 93, um löggilding verzlunarstaðar við Reykja- tanga*	140
Lög ²⁴ / ₁₁ 93, um löggilding verzlunarstaðar á Búðum í Fáskrúðsfirði*	140
Lög ²⁴ / ₁₁ 93, um löggilding verzlunarstaðar við Voga- vík*	140
Lög ¹³ / ₄ 93, um löggilding verzlunarstaðar á Svalbarðs- eyri*	183
Augl. ⁹ / ₁₁ 94, um verzlunar- og siglingasamning milli Danmerkur og Spánar*	200
Lög ¹⁵ / ₂ 95, um löggilding verzlunarstaðar að Hrafn- eyri við Hvalfjörð*	204
Lög ¹⁵ / ₂ 95, um löggilding verzlunarstaðar að Stakk- hamri í Miklaholtshreppi*	204

Lög $^{15}/_2$ 95, um löggilding verzlunarstaðar við Kirkjubólshöfn í Stöðvarfirði*	204
Lög $^{15}/_2$ 95, um löggilding verzlunarstaðar að Seleyri við Borgarfjörð*	204
Lög $^{13}/_{12}$ 95, um löggilding verzlunarstaðar hjá Bakka-gerði í Borgarfirði*	234
Lög $^{13}/_{12}$ 95, um löggilding verzlunarstaðar við Hvamms-tanga*	234
Lög $^{13}/_{12}$ 95, um löggilding verzlunarstaðar við Salt-hólmavík hjá Tjaldanesi í Saurbæjarhreppi í Dalasýslu*	234
Lög $^{13}/_{12}$ 95, um löggilding verzlunarstaðar að Skála-vík við Berufjörð í Suðurmúlasýslu*	234
Lög $^{13}/_{12}$ 95, um löggilding verzlunarstaðar á Nesi í Norðfirði	234
Augl. $^2/_6$ 95, um verzlunar- og siglingasamning milli Danmerkur og Rússlands*	249
Augl. $^{26}/_7$ 97, um að Búðardalur við Hvammsfjörð skuli vera verzlunarstaður*	256
Lög $^{18}/_{12}$ 97, um stækkun verzlunarlóðarinnar á Eski-firði	267
Lög $^{18}/_{12}$ 97, um stækkun verzlunarlóðarinnar á Nesi í Norðfirði	267
Lög $^{18}/_{12}$ 97, um löggilding verzlunarstaðar á Grafar-nesi við Grundarfjörð*	267
Lög $^{18}/_{12}$ 97, um löggilding verzlunarstaðar á Firði í Múlahrepp í Barðastrandarsýslu*	267
Lög $^{18}/_{12}$ 97, um löggilding verzlunarstaðar við Haga-nesvík í Fljótum*	267
Lög $^{18}/_{12}$ 97, um löggilding verzlunarstaðar á Hjalteyri við Eyjafjörð*	267
Lög $^{18}/_{12}$ 97, um löggilding verzlunarstaðar hjá Hall-geirsey í Rangárvallasýslu*	268
Augl. $^5/_5$ 98, um ákvæði, er stjórnir Danmerkur og Portúgals hafa komið sér saman um að standa skuli fyrst um sinn um verzlunar- og siglingamál milli land-anna*	278
Augl. $^{28}/_{10}$ 98, um verzlunar- og siglingasamning milli Danmerkur og Belgíu*	288
Augl. $^{10}/_0$ 99, um verzlunar- og siglingasamning milli Danmerkur og Japans*	296

Lög ¹¹ / ₁₁ 99, um verzlun og veitingar áfengra drykkja á Íslandi	303
Lög ⁵ / ₁₂ 99 um ákvörðun verzlunarlóðarinnar í Ísafjarð-arkaupstað	310
Lög ⁵ / ₁₂ 99, um löggilding verzlunarstaðar að Suður-eyrarmölum í Súgandafirði í Ísafjarðarsýslu*	310
Lög ⁵ / ₁₂ 99, um löggilding verzlunarstaðar við Norður-fjörð í Árneshreppi í Strandasýslu*	311
<i>Vextir</i> (sjá peningar).	
<i>Vítar</i> (sjá siglingar).	
<i>Vinveitingar</i> (sjá verzlun).	
<i>Yfirsetukonur</i> (sjá læknaskipun).	
<i>Þurrabúðarmenn</i> (sjá sveitarsjórn).	
<i>Æðarvarpsrækt:</i>	
Lög ¹⁵ / ₁ 92, um lán úr viðlagasjóði til handa amtsráðinu í Vesturamtinu til æðarvarpsræktar*	118
Lög ¹⁹ / ₂ 92, um eyðing svartbakseggja	118

Lhbr. um kjörbækur við prestskosningar.

1887

24 febr.

Í þóknanlegu bréfi 12. þ. m. hafa hin heiðruðu stiftsyfir- völd beiðst úrlausnar minnar úr eftirfylgjandi fyrirspurn- um prófastsins í Rangárvalla prófastsdæmi, viðvíkjandi fram- kvæmd á lögum 8. jan. f. á., um hluttöku safnaða í veitingu brauða: **1.**, hvort prófastsdæminu eigi ekki að tilleggjast slíkar kjörbækur, sem nefndar eru í 6. gr. nefndra laga, og sé svo, þá í hverju formi og með hverju fyrirkomulagi, **2.**, á hvers kostnað þær eigi að tilleggjast, **3.**, hver eigi að löggilda þær.—Út af þessu vil ég hérmeð þjónustusamlega tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og frekari birtingar það er nú skal sagt. Um **1.** Hvert prófastsdæmi á landinu á að hafa kjörbók, er hlutaðeigandi kjörstjórnir skulu í rita skýrslu um það, sem gjörist á hverjum prestskosningar- fundi í prófastsdæminu, og skal þá einnig innfæra sjálfa atkvæðagreiðsluna í kjörbókina í sama formi og hún á að sjást af kjörskránum. En kjörskrárnar eiga að vera lag- aðar eins og kjörskrárnar til alþingis, þannig að þær inni- haldi í sérstökum dálkum nöfn kjósenda, aldur þeirra, stétt og heimili, og skal á þeim vera autt rúm útundan nafni hvers kjósenda, þar sem í skal ritað nafn þess, er hann kýs. Um **2.** Kostnaður við útvegum kjörbókanna verður greiddur úr landssjóði. Um **3.** Það virðist rétt, að bisk- upinn löggildi kjörbækurnar.

Lhbr. um skifting Dyrhólahrepps í tvo hreppa 28. febr.
(Hvammshrepp og Dyrhólahrepp).

17. marz **Rgbr. um að útlend fiskiskip hafi leyfi til að flytja feng sinn í land á Íslandi og selja hann þar.**

Út af fyrirspurn frá utanríkisstjórninni eftir tilmælum enska sendiherrans hér í bænum viðvíkjandi því, hvort íslensk lög leyfi enskum fiskimönnum að lenda á Íslandi og selja þar feng sinn, hef ég í dag svarað utanríkisstjórninni, að eftir verzlunar- og fiskiveiðalögum þeim, sem gildi á Íslandi, sé ekkert því til fyrirstöðu, að útlend fiskiskip komi á löggildar hafnir á Íslandi, til þess að flytja veiði sína þar í land og selja hana kaupmönnum þeim, sem þar búa, en að sú skylda hvíli á skipstjóra samkvæmt analogíu laga 17. des. 1875 að skýra hlutaðeigandi lögreglustjóra eða hreppstjóra frá komu sinni áður liðnar séu 24 stundir frá því skipið lagðist á höfn, og skoðar svo lögreglustjóri eða hreppstjóri skjöl skipsins og hefur eftirlit með, að eigi sé farið í kringum verzlunar- og tolllög landsins eða þau brotin, en fyrir eftirlit þetta beri að greiða hlutaðeigandi yfirvaldi þóknun, sem nákvæmar sé tiltekin í nefndum lögum.

23. septbr. **Augl. um viðauka við augl. um póstmál á Íslandi 3. maí 1872.** (Ráðgjafinn fyrir Ísland).

Með stjórnarvöldum þeim, er ræðir um í auglýsing um póstmál á Íslandi 3. maí 1872 14., 15. og 16. gr., skulu, auk þeirra stjórnarvalda, er getur um í 14. gr. 1. lið auglýsingarinnar, ennfremur taldar skattanefndir þær og yfirskattanefndir, er skipaðar eru með lögum um tekjuskatt 14. desbr. 1877.

20. okt. **Rgbr. um affermingarskírteini skipa.**

Samkvæmt lögum 1. apríl þ. á. um afnám skipagjalds af vöruskipum, sem afgreidd eru til burtfarar, o. s. frv., er skipagjald eftir lögum 4. júlí 1863 V. kafla afnumið, að því er snertir lestarúm það, er vörur eru útfluttar í. Yfirstjórn skattamálanna hefur síðan, eftir að

hafa skrifast á við mig um málið, kveðið svo á, að komu- 20. okt.
skírteini þau, sem ræðir um í tilskipun 1. febr. 1797, 303.
gr., og umburðarbréfasafni nr. 1, 1863 f, fyrir skip, sem
eru afgreidd héðan til Íslands, skuli framvegis afnumin.

Lög um veð.

4. nóv.

Vér Christian IX. o. s. frv. G. k. Alþingi
hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki
Voru: **1. gr.** Ef skuld, sem handveð er fyrir, er eigi
borguð í gjalddaga, eða vextir á ákveðnum tíma, hefur
veðhafi rétt til að láta selja veðið á uppboðsþingi, en
gjöra skal hann veðsala áður aðvart um það, svo vottfast
sé, með 8 daga fyrirvara, og sé veðsali ókunnur eða heim-
ili hans, skal veðhafi stefna hlutaðeiganda með 14 daga
fyrirvara til að leysa út veðið, með auglýsingu í þeim tíð-
indum, sem birta skal í auglýsingar stjórnarvalda. **2. gr.**
Eigi missir lánardrottinn kröfu sína, þótt handveð glatist,
nema vangæzlu hans sé um að kenna. **3. gr.** Rétt er,
að ákvæði það, sem um er getið í tilskipun 18. febr. 1847
um fé ómyndugra á Íslandi **10. gr.**, sé sett í hvert það
veðskuldabréf, er fasteignartrygging veitir. **4. gr.** Engum
er heimilt, eftir það að lög þessi öðlast gildi, að veðsetja
alt það, er hann á og eignast kann. — Enginn má, eftir það
að lög þessi öðlast gildi, setja að sjálfsvörzluveði safn af
munum, sem eru samkynja eða ætlaðir til samkynja notk-
unar, og einkendir eru einu almennu nafni. — Þó er leigu-
liða heimilt að setja landsdrotni að sjálfsvörzluveði áhöld
þau, er hann á til að yrkja leigujörð sína, svo og afurðir
bús síns, þeim skuldum til tryggingar, sem hann er kom-
inn eða kann að komast í við landsdrottinn sinn, og af
ábúðinni leiða. **5. gr.** Þegar jörð er sett að veði, er rétt
svo um að semja, að jörðinni skuli fylgja auk kúgilda og
jarðarhúsa, önnur tiltekin hús á jörðinni, áhöld, búsgögn og
heyforði sá sem á henni er í hvert skifti. **6. gr.** Rétt er
þeim, sem veðsetur verksmiðjur eður önnur iðnaðarhýsi,

4. nív. að semja svo um, að vélar eða önnur iðnaðaráhöld og verkefni skuli fylgja fasteigninni. 7. gr. Nú veðsetur maður nokkuð af lausafé sínu, en handselur eigi veðið, ok skal þess þá ávalt gætt, að veðsali skrifi undir veðskuldabréfið í viðurvist tveggja áreiðanlegra manna, er gæti þess nákvæmlega, að rétt dagsetning sé á því.—Eigi veðsali heimili í Reykjavík, skal lesa veðbréfið á fyrsta eða öðru þingi eftir að það er dagsett, og fær bréfið, ef útaf er brugðið, eigi veðgildi frá þinglestrardegi, þótt síðar verði lesið.—Eigi veðsali heima annarsstaðar en í Reykjavík, skal lesa veðbréfið á manntalsþingi hinu næsta eftir að það er dagsett, og fer um það sem segir áður, ef útaf er brugðið. Hafi það verið þinglesið á réttum tíma, en áður sýnt til þess að það verði ritað fyrirfram í afsals- og veðmálabókina, svo sem segir í tilskipun 24. apríl 1833 4. gr. og opnu bréfi 28. apríl 1841, nær það veðgildi frá þeim degi, er það var sýnt.—Nú flytur veðsali í aðra þinghá, og skal þá lesa bréfið að nýju á þingi þar og eigi síðar en áður segir frá þeim degi er hann þangað kom.—Svo skal og þinglesa allar veðskuldbindingar, sem þegar hafa gefnar verið fyrir almennu sjálfsvörzluveði í lausafé eður sjálfsvörzluveði í einstökum munum, ella eru þær ógildar. Skal það gjöra á manntalsþingi hinu fyrsta eftir það, að lög þessi öðlast gildi, ef veðsali á annarsstaðar heima en í Reykjavík, en sé hann búsettur þar, þá á fyrsta eða öðru þingi eftir það að lög þessi ná gildi.—Það leiðir að öðru leyti af grundvallarreglum núgildandi laga, að engin veðskuldbinding fær, þótt þinglesin sé, nokkurt gildi að því er snertir ríkisskuldabréf, hlutabréf, veðskuldabréf eður önnur slík bréf þeim til tjóns, er þau síðar hafa löglega afhent verið að handveði eður til eignar, nema ritað hafi verið á þessi veðbréf með ljósum orðum, að veðskuldbindingin nái til þeirra. 8. gr. Nú verður maður gjaldþrota, og hefur gefið veðbréf með sjálfsvörzluveði í lausafé, og er það þá ógilt, ef það eigi er dagsett fullum 8 vikum áður en bú hans var tekið til skifta sem gjaldþrota.

Lög um aðför.

4 nív.

Vér Christian IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

I. kafl. Almenn skilyrði fyrir aðför.

1. gr. Aðför má gjöra eftir: 1. dómum og úrskurðum, upp kveðnum af löglegum dómstólum í ríkinu. 2. sáttum, er komist hafa á fyrir löglegum sáttanefndum í ríkinu, dómstólum eður yfirvöldum þeim, er í lögum er boðið að leita um sættir í þeim málum er ræðir um. 3. þinglesnum veðbréfum með þeim skilyrðum, sem til eru tekin í lögum nr. 29, 16. desbr. 1885, 15. og 16. gr.—Um lögtak, útburðar- og innsetningargjörðir án undanfarinnar lögsóknar og dóms fer eftir reglum þeim, er til þessa hafa gildar verið. **2. gr.** Aðför skal hlutaðeigandi sýslumaður eða bæjarfógeti gjöra, og nefnist hann þá fógeti.— Hann kveður til aðfarar með sér tvo áreiðanlega menn sem votta. Þeir eru jafnframt án sérstaks umboðs rétt komnir til að framkvæma þær virðingar og aðrar álitsgjörðir er fyrir kunna að koma við aðförina. Séu þeir ekki færir um að meta það rétt, sem undir virðingu ber, kveður fógeti aðra til þess hæfa. Vottarnir og eins þeir er til virðinga eru kvaddir, skulu í fógetabók rita undir yfirlýsingu upp á æru sína og trú um það, að þeir skuli virðingar af hendi inna eftir beztu sannfæringu. **3. gr.** Nú vill maður aðfarar beiðast, og skal hann snúa sér um það til fógeta og hafa með sér eftirrit af dóminum, úrskurðinum, sáttinni eður af frumriti veðbréfsins og jafnframt gefa fógeta allar þær skýrslur, er hann að öðru leyti þarf til þess að kveða á um aðförina.— Ef skuldin sjálf, auk málskostnaðar og vaxta, er bætst hafa við frá byrjun málsóknar, fer fram úr 200 kr. eða virði þess, skal aðfarar beiðast skriflega. Að öðrum kosti nægir munnleg beiðni, er fógeti síðan færir til bókar. **4. gr.** Það er skilyrði fyrir aðför að dómurinn eða úrskurðurinn sé í lögmatu formi. Ef svo er, á fógeti eigi að rannsaka það eður dæma um, hvort á

4. nív. kuuni að vera þeir gallar eða brestir, er öðrum úrslitum mundi valda, ef áfrýjað yrði.—Fógeti skal því aðeins aðfarar synja, að dómurinn eða úrskurðurinn sé eigi uppkveðinn af löglegum dómstóli eður yfirvaldi, er vald hafi til að uppkveða aðfararhæfa úrskurði, eður að honum samkvæmt efni sínu verði eigi fullnægt. 5. gr. Ef gjöra skal aðför eftir sátt, á fógeti að skera úr um allar varnir er fram koma gegn gildi sáttarinnar, hvort heldur hún er á komin fyrir sáttanefnd, dómi eða yfirvaldi; þó má úrskurður fógeta, að því er dómsátt snertir, í engu hreifa við gjörðum dómarsins.—Nú er í sáttinni frestur veittur kröfunni til fullnægingar, eður hún skilyrði bundin, eður svo er tilskilið, að hvorirtveggju skuli nokkuð af hendi inna, og verður þá eigi af aðför nema sáttin sjálf eður önnur opinber skjöl beri það með sér, eður skuldunautur kannist við, að fresturinn sé útrunninn eða skilyrðinu fullnægt, eður að sáttthafi hafi af sinni hálfu int það af hendi er honum bar, eður við aðförina bjóðist til þess löglega, ef þá er eigi um seinan. 6. gr. Aðalreglurnar í 5. gr. um sættir eiga og við um veðbréf, er um getur í 1. gr. 3. lið. 7. gr. Aðför má gjöra eftir dómi og úrskurði, þá er liðinn er fullnægingarfrestur sá, er til er tekinn, enda hafi dóminum eða úrskurðinum eigi verið áfrýjað. Ef enginn frestur er tiltekinn í dóminum eða úrskurðinum, má þegar í stað aðför gjöra. Nú hefir tekin verið út stefna til áfrýjunar, og sker þá fógeti úr, eftir núgildandi reglum, hvort varnað geti aðfarar. 8. gr. Eftir sátt má aðför gjöra, þegar er skuldin eftir henni er komin í gjalddaga. Um aðför eftir veðbréfum fer eftir 15. gr. í áðurnefndum lögum 16. desbr. 1885. 9. gr. Aðfararréttur týnist aðeins fyrir 20 ára fyrning. En ef dómhafi lætur meir en eitt ár líða frá því, er aðför gat fram farið, og dómfeldi á heimili á Íslandi, er mönnum er kunnugt um, þá er hann skyldur til með nótaríaláskorun eður með áskorun er hann lætur hlutaðeigandi stefnuvotta birta dómfelda, að skora á hann að fullnægja dóminum, úrskurðinum, sáttinni

eður veðbréfinu; og má þá eigi aðför gjöra fyrr en liðnar eru 3 vikur frá þessari áskorun. **10. gr.** Ákvæði þau er hér fara á eftir um dóma, gilda og um sættir og aðrar aðfararheimildir, þó með þeim afbrigðum, er af eðli málsins leiða.

II. kafli. Um aðför eftir dómum, sem eigi dæma menn í peningaútlát.

11. gr. Nú er maður með dómi til annars skyldaður en peningaútláta, og skal þá, nema þegar svo stendur á, sem segir í 12.—14. gr., til peninga meta, hve miklu það varði dómhafa að fá dóminum fullnægt, og síðan fjárnámi heimta peningagjaldið eftir reglum þeim, er getur um í næsta kafla, enda hafi eigi, eftir að dómur var upp kveðinn, ómögulegleiki eða önnur atvik samkvæmt almennum borgaralegum lögum leyst dómfelda frá því, að fullnægja dóminum, án þess þau jafnframt hafi bakað honum skaðabótaskyldu.—Sé eigi í dóminum ákveðið peningagjald í stað þess, er upprunalega skyldi af hendi inna vegna þess, að engin varakrafa var gjörð um það við rekstur málsins, getur dómhafi við aðförina látið ákveða upphæð þess.—Venjulega skal fógeti ákveða peningagjaldið með aðstoð vottanna (2. gr.); en hafi þeir eigi nægilega þekkingu til þess, getur hann kvatt aðra sér til aðstoðar, og lætur þá áður vinna sér eið.—Ef kostur er á, skal fógeti til kalla dómfelda, svo að hann fái komið með hverskonar upplýsingar og yfirlýsingar áður til tekið sé peningagjaldið. — Sjálfur metur fógeti því næst og tiltekur gjald þetta eftir málavöxtum, en þarf eigi að fara eftir áliti vottanna eður þeirra, er í stað þeirra voru tilkvaddir. Einkum á hann að annast um, að dómhafi fái fullar bætur, og, ef hann er í efa nokkrum, þá heldur að til taka rífligar bætur, en eiga það á hættu að dómhafi bíði tjón af því, að dóminum varð eigi fullnægt. — Ef dómhafi höfðar mál til hegningar samkvæmt 16. gr. fyrir það að hinn fullnægir eigi dóminum, má til taka peningagjaldið með dómi í þessu máli í stað þess að gjöra það við aðförina. **12. gr.** Ef maður er dæmdur til að

4. nów. víkja af fasteign eður selja dómhafa nokkur umráð hennar, skal fógæti, ef því verður við komið, með útburði dómfælda og innsetning dómhafa eða á annan hátt því líkan þröngva honum til að hlýðnast dómsákvæðinu. **13. gr.** Ef maður er með dómi skyldaður til að láta einhvern hlut af hendi, á fógæti sömuleiðis að taka hlutinn með valdi, eður með annari líkri þvingunaraðferð að framkvæma dómsákvæðið. Finnist hluturinn eigi, er til skal taka, getur dómhafi heimtað, að fyrir komi peningagjald, svo sem segir í 11. gr., og það því næst tekið fjárnámi. **14. gr.** Ef maður er dæmdur verk að vinna eður eitthvert slíkt starf af hendi að leysa, getur fógæti leyft dómhafa, ef hann fer fram á það og það þykir hægasti og beinasti vegurinn fyrir hann til að ná rétti sínum, að fá aðra til að vinna verkið, og því næst að heimta af hinum með fjárnámi það, er hann varð að borga fyrir verkið eftir reikningi, sem fógæti hefur samþykkt. Sé maður dæmdur til að gefa út eða rita undir skjal nokkurt, getur fógæti gjört það með sömu verkun eins og hefði hann til þess haft umboð hans.— Ef manni með dómi er veitt leyfi til að hafast eitthvað að gegn því að bæta tjón það, er af leiðir, eða ef maður er með dómi skyldaður til að vinna eitthvert verk mót því að fá kostnaðinn við það bættan af dómhafa, þá er fógæti skyldur til, ef þess verður krafist, og ef þörf gjörist með aðstoð þeirra manna, er vit hafa á, að leysa úr spurningum, er snerta framkvæmd slíks dóms, og að ákveða peningagjald það, er greiða skal, þá er dóminum verður fullnægt. **15. gr.** Ef manni með dómi er boðið að láta eitthvað ógjört, getur dómhafi, ef brotið er móti boðinu, og eigi er í dóminum tiltekið, hverri ábyrgð slíkt sæti, látið við aðför meta til peninga bætur fyrir brotið svo sem segir í 11. gr. og síðan fjárnámi taka. Ef dómhafi höfðar mál til hegningar samkvæmt 16. gr. fyrir brotið, má með dómi í þessu máli ákveða bæturnar í stað þess að láta fógæta gjöra það. **16. gr.** Nú lætur maður af móþróa fyrir farast að fullnægja dómi, er leggur fyrir hann að

gjöra eitthvað, eða maður af ásettu ráði brýtur á móti 4. nív. dómboði um að láta eitthvað ógjört, og getur dómhafi þá, hvort sem hann fer fram eftir ákvæðum 11.—15. gr. eða eigi, höfðað mál á hendur hinum og fengið hann dæmdan í sektir eða fangelsi. Fullnægi hann síðar dóminum að öllu leyti, fellur hegningin niður, eða stöðvast, ef hann þegar er farinn að úttaka hana, og eins er um það, þegar dómhafi með því að fara eftir 11.—15. gr. hefur náð rétti sínum eður fengið trygging fyrir honum.—Þá er fallinn er hegningardómur, er það skylda löggæzlumanna að veita dómhafa fulltingi sitt til að ná rétti sínum, ef hann beiðist þess, með því að leita uppi og taka af dómfelda þá hluti, er hann er dæmdur til að láta af hendi, hamla honum í að fremja brot gegn dóminum, ónýta aðgjörðir hans, er koma í bága við rétt dómhafa, og því um líkt. 17. gr. Með undanfarandi greinum er í engu fyrirgjört rétti dómhafa til að neyta bráðabirgðar-réttaraðfara til tryggingar fyrir því, að dóminum verði fullnægt.

III. kafli. Um aðför eftir dómunum, er dæma menn í peningaútlát.

18. gr. Ef maður er dæmdur til að borga peninga, má aðför gjöra með fjárnámi í eignum hans. Að því, er snertir sektir, sem dæmdar eru í einkamálum, þá skal farið eftir reglunum um aðför eftir sektadómum.—Eigi má setja menn í skuldafangelsi.—Hinar sérstaklegu þvingunarreglur, er gilda um heimtu á framfærslueyri með barni, eða konu, sem yfirgefin er af manni sínum eða skilin við hann að borði og sæng, skulu halda gildi sínu. 19. gr. Eigi skal fjárnámi taka meir en það, sem eftir virðing vottanna nægir til að fullnægja dóminum, og fyrir því sem dómhafi krefst og fógeti metur að ganga muni til lögboðinna eða annara nauðsynlegra réttargjalda og kostnaðar, svo sem við flutning á munum, geymslu þeirra til uppboðs m. m., og enda sé áður tekið frá svo mikið sem þörf þykir vera til þeirra, er forgöngurétt kunna að hafa. 20. gr. Aðför fer fram eftir þeim reglum, sem hér fara

4. nív. á eftir, annaðhvort með því móti að fógeti tekur fjárnámi til sölu við uppboð lausafé eður fasteignir af dómfelda til handa dómhafa, eður skuldir sem dómfeldi á hjá öðrum, eða að fógeti með námsgjörð tekur réttinda-umráð af dómfelda, og lætur annan hafa þau í hans stað.—Ef lögbönd eru á fénu eður það hefur áður verið fengið öðrum að fjárnámi, má taka það fjárnámi, er þá stendur hinu að baki.—Ef reiðu peningar eru fyrir, borgar fógeti dómhafa þá umsvifalaust upp í skuldina. Dómhafi getur ekki skorast undan að taka við borgun í kröfum upp á sjálfan hann, er í gjalddaga eru komnar, og hann kannast við að réttar séu. **21. gr.** Í arði og tekjum fasteigna má fullnægingar leita með svofeldu móti, að fógeti lætur annan hafa umráð eignarinnar dómhafa í hag, og lætur tekjurnar ganga upp í skuldina á sama hátt sem peninga, er koma inn við nauðungaruppboð. **22. gr.** Nú er fjárnám gjört í leigu- eða byggingarréttindum fasteigna, enda sé eigi með því gengið á rétt eiganda, og skal þá farið eftir því sem segir í næstu grein á undan. **23. gr.** Meta skal fé, er fjárnámi er tekið, til þess, er ætla má að það seljist við uppboð undir venjulegum kringumstæðum að fráðregnum uppboðs- og innheimtu-kostnaði. Þá er teknar eru fjárnámi kröfur, réttindi eða arður og tekjur fasteigna, skal engar virðingar á leggja, en farið eftir álitum um það, hve mikið skuli fjárnámi tekið og jafnframt haft tilhlýðilegt tillit til gjalda og kostnaðar, er af þeirri aðferð leiða. **24. gr.** Dómfeldi eður sá, sem er við aðförina fyrir hans hönd, á rétt á að segja til þeirra muna, er fjárnámi skuli taka, og getur dómhafi eigi haft á móti því, svo framarlega að þessir munir séu að mati eður áleti fógetavottanna hæfileg trygging fyrir skuld þeirri, er ná skal inn.—Þó þarf dómhafi hvorki að ganga að fjárnámi í fasteignum, ef lausafé er til eða kröfur honum til fullnægingar, né í lausum aurum, sem mjög mundi erfitt að geyma eður selja, né í kröfum, er álíta má umþrættar eða óvissar. Ef hægt er að fá fjárnám til uppboðssölu, verður dómhafi eigi

skyldaður til að leita fullnægingar á annan hátt. Ef til er annað fé, þarf dómhafi eigi að ganga að fjárnámi í munum, er aðrir hafa fengið að fjárnámi á undan honum, eður einhvern þann rétt yfir, er hann yrði að standa að baki. **25. gr.** Segi dómfeldi eigi til eða einhver fyrir hans hönd, má dómhafi til taka þá muni, er taka skuli fjárnámi.—Þó skal fógeti gæta þess, að þeir munir séu fyrst teknir, er dómfeldi helzt megi án vera; skal því hvorki fjárnám gjöra í nauðsynlegri áhöfn jarðar af gangandi peningi, né í ómissandi vinnuáhöldum, né í smíðatólum eður öðrum þeim munum, er dómfeldi getur alls eigi án verið í atvinnu sinni, nema eigi séu til aðrir þeir hlutir, er hann heldur geti mist.—Ef taka skal fjárnámi hey, áburð, eldsneyti eða byggingarefni, og svo er ástatt, sem segir í 9. gr. laga nr. 1, 12. janúar 1884, þá skal fara eftir fyrimælum þessarar greinar. **26. gr.** Ef fjárnám skal gjöra eftir því, sem segir í 21. gr., sbr. 22. gr., þá skal fógeti selja hlutaðeigandi eign öðrum til forráða, er hann til þess kveður, og bjóða leiguliða eða hverjum sem er, að greiða honum afgjöld öll, og að öðru leyti gjöra þær þvingunar-ráðstafanir, er þurfa þykir til þess að arður og tekjur eignarinnar komi dómhafa að notum.—Þessi forráðamaður gjörir reikningsskil á þeim tímum, er fógeti til tekur, fyrir tekjum eignarinnar, og skilar fógeta, eins og hver annar innheimtumaður, afganginum að frádregnum umboðskostnaði, þar með talin þóknun handa sjálfum honum.—Pegar dómhafi hefur fengið skuld sína borgaða með áföllnum leigum og kostnaði, fær skuldunautur eign sína aftur.—Fógeti leysir úr öllum spurningum um reiknings-skilin, eignarforráðin og hvenær þeim skuli aftur skilað skuldunaut, þá er um slikt koma fram kærur eður mótmæli af hálfu dómhafa, skuldunauts eður annara, er hlut eiga að málum. **27. gr.** Eigi má fjárnámi taka af skuldunaut rúm og sængurföt, er nauðsynleg eru honum, konu hans og börnum, er hjá honum eru, né heldur lín, og í-veruföt, er þau mega eigi án vera.—Skuldunautur getur

4. nív.

4. nív. og undan skilið frá fjárnámi hina helztu lífsnauðsynjamuni, eður muni, er nauðsynlegir eru honum við atvinnu hans, ef eigi nema meiru að virðingarverði en 20 kr., eða 120 kr., eigi hann heimili fyrir að sjá. Þó nær þetta eigi til skulda, sem eru til komnar, áður en þessi lög öðlast gildi. Þessa muni er honum sjálfum heimilt frá að taka eftir geðþótta; sé hann eigi við staddur aðförina, skal þeim, er fyrir eru á heimilinu, gefinn kostur á að gjöra það. Þennan rétt til að undan skilja muni fyrir tiltekið verð eiga menn þó eigi, þá er skattar eða önnur opinber gjöld eru tekin fjárnámi, og heldur eigi verða munir undanskildir, sem veðsettir eru fyrir skuld þeirri, er fjárnámi skal heimt.

28. gr. Fjárnám má aðeins gjöra í réttindum, er fengin eru, þegar það fer fram, en eigi í þeim, sem menn síðar kunna að eignast, svo sem í arfi, er menn eiga í vændum.—Fjárnám má gjöra í skuldum, er dómfeldi á að öðrum, þótt skilyrðum séu bundnar eða eigi komnar í gjalddaga, ef aðeins er hægt að segja til þeirra og ákveða með nægilegri vissu.—Þegar samningur til skilur, að hvorirtveggju aðilar skuli nokkuð af hendi inna, má eigi fjárnám gjöra í því, sem skuldunautur á kröfu til af hinum, ef hann hefur eigi þegar sjálfur uppfyllt samninginn af sinni hálfu, og það, er hann á af hendi að inna, er eigið verk hans eður vinna eða eitthvað annað það, er sá, sem fjárnáms leitar, er eða verður eigi við fjárnámið fær um að láta í té eða framkvæma.—Þetta skal þó í engu vera því til fyrirstöðu, að menn nú sem fyrr geti haldið sér til vinnukaups skuldnauts eða annara tekja hans þvílíkra, þegar heimta skal af honum framfærslueyri með barni hans eða konu, sem hann hefur yfirgefið eða er skilinn við að borði og sæng.

29. gr. Nú er það löglega bundið samningi við annan mann eða ákvæði hans, að lánardrottnar skuli engrar fullnægingar mega leita í tilteknum munum, og má þá eigi fjárnámi taka, enda þótt rétt væri, ef svo væri eigi til skilið. 30. gr. Eigi má fjárnámi taka laun embættis- eður sýslunarmanna eða þvílíkar tekjur, eigi biðpeninga,

eftirlaun eða því um líkt styrktarfé, er greiðist úr lands-, sveitar- eða öðrum opinberum sjóðum, nema í gjalddaga séu komin. **31. gr.** Fjárnámi eru enn fremur undan þegin: 1) dagpeningar og því lík gjöld til embættismanna eður annara, er opinberum störfum gegna, svo og ferðakostnaður og kostpeningar, er borgaðir eru tilkvöddum vottum eða virðingamönnum; 2) framfærslueyrir með konu eður barni, ef til tekinn er með yfirvaldsúrskurði, sátt eða öðru slíku ákvæði; 3) styrkur til fátækra, er stofnanir eða velgjörðarfyrtæki veita, svo og hverskonar sveitarstyrkur. **32. gr.** Eigi er lífeyrir, forlagseyrir, lífsábyrgðarfé eður þesskonar tekjur, er menn hafa keypt sér eða öðrum með fjárframlagi, undanþegnar fjárnámi, nema sérstakleg lagaheimild sé fyrir, eður svo hafi löglega verið umsamið eða ákveðið í fyrstu.

IV. kafli. Um aðförina sjálfa o um réttarfarið.

33. gr. Þegar aðfararheimild er fyrir hendi, og fógeti álítur að öðru leyti ekkert því til fyrirstöðu að verða við beiðni um aðför, til tekur hann stund til aðfarar svo sem verða má eftir óskum dómhafa.— Aðför skal að jafnaði hefja að heimili dómfelda, nema þegar fógeta þykir eftir atvikum vera ástæða til útaf að bregða.—Ef dómur dæmir mann til að fram selja muni eður af hendi að láta, má aðför hefja þar er þeir eru fyrir.—Nú á dómfeldi eigi heimili á Íslandi, og er þá rétt aðför að hefja þar, er hann verður fyrir, eða munir hans eru, sem til fullnægingar má nota. **34. gr.** Eigi verður af aðför, nema dómhafi sé viðstaddur eða annar löglega um kominn hans vegna.—Eigi tálmar það aðför, þótt dómfeldi sé eigi viðstaddur. En sé heldur eigi neinn viðstaddur í umboði hans, skorar fógeti á konu hans, börn eldri en 18 ára, hjú eður aðra fullorðna heimilismenn að taka málstað hans. Ef engi þessara manna er viðstaddur eða vill takast það á hendur, skal beina líkri áskorun að þeim, er hann býr hjá, hús-bónda eða þeim, sem á yfir honum að segja, ef einhver sá er viðstaddur. **35. gr.** Gjörðin hefst með því, að fógeti

4. nív. skorar á hlutaðeiganda að borga skuldina og kostnað þann allan, er dómfelda ber að greiða, svo eigi verði af frekari aðför. Verði það eigi gjört, heldur fógeti gjörðinni áfram eftir beiðni dómhafa samkvæmt reglunum í II. og III. kafla. **36. gr.** Dómfeldi er skyldur að boði fógeta að ljúka upp herbergjum sínum og hirzlum, ef dómhafi fer fram á það, svo að séð verði, hvort þar séu geymdir munir, sem gjört verði fjárnám í. Skorist dómfeldi undan því, eða ef engi er sá viðstaddur, er geti gegnt boðinu, má fógeti beita valdi. Ef þörf gjörist, getur fógeti og leitað á dómfelda sjálfum, ef ástæða er til að ætla, að hann hafi fjármuni á sér geymda. Þó skal slík leit vera bygð á rökstuddum úrskurði. **37. gr.** Skyldur er skuldunautur, ef skorað er á hann við aðförina, að segja satt og rétt til um það, hvað hann eigi til tryggingar eður lúkningar skuld sinni, og láta að öðru leyti í té allar þær skýrslur, er nauðsynlegar eru og að þessu lúta. Sé skuldunautur eigi viðstaddur, getur aðfararbeiðandi fengið gjörðinni frestað og skuldunaut boðað á mót með sér með fyrirvara, sem fógeti til tekur; þetta mót getur aðfararbeiðandi krafist að haldið sé á skrifstofu fógeta.— Nú færisk skuldunautur undan því að láta í té skýrslur nokkrar, eða lætur undan fallast án löglegra forfalla, að mæta við framhald gjörðarinnar, og á þá aðfararbeiðandi heimting á, að hann sé settur í einfalt fangelsi og hafður þar, þar til er hann uppfyllir skyldu þessa, þó aldrei lengur en 6 mánuði. **38. gr.** Ef skuldunautur, meðan á aðför stendur eða um það leyti, er hann hlaut að sjá hana fyrir, hefst eitthvað það að af eigingirni til að firra lánardrottinn sinn borgun, er miðar til þess, að koma lögmætum eignum sínum eða kröfum undan fjárnámi, þá varðar það hegning eftir 262. gr. hinna almennu hegningarlaga. **39. gr.** Innan þeirra takmarka er getur um í 4. gr. mega koma fram varnir af hálfu dómfelda gegn því, að aðför fari fram í heild sinni eða að einhverju leyti eða á þann veg, sem haldið er fram.— Um framkomin mótmæli hefur dómhafi rétt til að láta uppi

álit sitt.—Fógeti ræður því, hvort fram megi fara frekari sókn og vörn um ágreiningsefnið. **40. gr.** Ef gjörðin mundi ganga of nærri rétti annars manns, á hann og rétt á að mótmæla aðförinni. Hann mætir þá við gjörðina, lætur færa til bókar mótmæli sín og biður um úrskurð fógeta; ber þar eftir að skoða hann sem málsaðila í gjörðinni. **41. gr.** Sókn og vörn fyrir fógeta skal fram fara munnlega.—Fógeti leggur úrskurð sinn á þrætumálið samkvæmt framburði og játningu málsaðila, og framkomnum skjölum og öðrum skriflegum skilríkjum. En vitnaleiðslur, skoðunar- og álitagjörðir, máli til sönnunar, mega að jafnaði eigi fram fara.—Fógeti skal leiðbeina málsaðilum samkvæmt grundvallarreglunum í tilskipun 15. ágúst 1832. **42. gr.** Í fógetabók skal til greina: a. stað og stund, er gjörðin skal fram fara, nöfn málsaðila og hver sé aðfararheimildin, b. nafn fógeta og vottanna, c. hvernig gjörðin hafi yfir höfuð að tala farið fram.—Verði ágreiningur um fram komnar kröfur, skal tilfæra þær orðréttar.—Ennfremur skal fógeti bóka eins og honum þykir þörf vera, frásögu málsaðila um það, hversu mál sé skapað, þó eigi orðrétt, en svo að engu verulegu sé slept.—Hið bókaða skal síðan upp lesið og samþykkt. **43. gr.** Frest má að jafnaði engan veita meðan á gjörðinni stendur, nema málsaðilar séu ásáttir. En stöðvað getur fógeti sókn og vörn, ef nauðsyn ber til, en án þess að gjörðin þar með sé rofin. Fógeti skal þá, ef dómhafi krefst, láta hafa gætur á því, eða á annan veg gjöra þær ráðstafanir, er nauðsynlegar séu til þess, að alt standi í sömu skorðum, þartil er gjörðin aftur verður upp tekin. Skal málsaðilum skýrt frá, hvenær það verður. **44. gr.** Eftir að sókn og vörn er lokið um upp kominn ágreining, leggur fógeti þegar í stað eða svo fljótt sem verða má úrskurð sinn á málið.—Úrskurður skal rökstuddur vera og skal bóka hann orðréttan.—Eigi hindrar áfrýjun framkvæmd á honum. **45. gr.** Í fógetabók skal rita með nákvæmni hvern einstakan mun, er fjárnám er gjört í og virðingar-

4. nív. verð hans við.—Því næst kveður fógæti svo á í bókunni, að hinir uppskrifuðu munir séu teknir fjárnámi fjárnámshafa til fullnægingar, og lætur dómfælda vita, að upp frá þessu varði það hegningu að gjöra nokkrar þær ráðstafanir um muni þessa, er komi í bága við rétt dómhafa. Sé dómfældi eigi viðstaddur, skal þeim, er til kvaddir eru fyrir hans hönd samkvæmt 34. gr., boðið að skýra honum frá þessu, og eftir atvikum má og tilkyuna það þeim manni, er féð er hjá, er fjárnámi var tekið. **46. gr.** Þegar fjárnám er gjört í fasteign, en eigi í arði hennar og tekjum, heldur hún áfram að vera í umráðum skuldunauts, þar til er nauðungaruppboð fer fram, nema svo reynist, að hún spillist af hans völdum eða rýrni, og getur fógæti þá fengið öðrum forráð hennar.—Fjárnámsgjörðina skal þinglesa, eigi hún að hafa gildi gagnvart öðrum, er með löglegum samningum kynnu að eignast réttindi yfir fasteigninni. Skal gjörðina lesa á varnarþingi, þar er fasteign liggur undir, eftir reglum þeim, er um veðsetning fasteigna gilda. **47. gr.** Lausafé, er fjárnámi hefur verið tekið, hefur skuldunautur eigi rétt til að hafa í vörzlum sínum, ef sá vill eigi, er að fjárnámi fekk munina, nema skuldunautur setji viðunanlega trygging fyrir því, að þeir varðveitist hjá honum óskertir; en fjárnámshafa skal að jafnaði heimilt vera að taka munina til sín til geymslu, en gegn trygging, ef verð þeirra fer að mun fram úr kröfu hans.—Verði munirnir eigi í vörzlum skuldunauts, og fjárnámshafi tekur heldur eigi við þeim, annaðhvort fyrir því að hann má það eigi samkvæmt því er nú var sagt, eður hann vill eigi takast geymsluna á hendur, skal fógæti gjöra nauðsynlegar ráðstafanir til geymslu þeirra á kostnað dómfælda. **48. gr.** Ef skuldabréf eru tekin fjárnámi til sölu við uppboð, skal á þau rita um fjárnámið, ella hefur það eigi gildi gagnvart þeim, er síðar fær þau til eignar eða að veði, og eigi vissi um fjárnámið, eða gagnvart skuldunaut sjálfum, er án þess að vita af fjárnáminu hefur síðan borgað af skuldiunni til þess, er fjárnámið var gjört hjá, gegn kvitt-

un hans á sjálft bréfið eður gegn afhending þess. — Ef fjárnámi eru teknar kröfur annarar tegundar, skal skuldunaut skýrt frá því, annars leysist hann frá skuld sinni með því að borga hana í góðu trausti þeim, er fjárnámið var gjört hjá. Hið sama er, ef skuldunautur borgar leigur af skuldabréfi sínu. **49. gr.** Ef sá hlutur, er tekinn var fjárnámi, verður eigi fenginn fjárnámshafa eða þeim, er fógæti hefur tiltekið, fyrir því að einhver annar maður hefur rétt til að hafa hann í sínum vörzlum, skal fógæti eftir atvikum, ef fjárnámshafi beiðist þess, tilkynna þessum manni, að skuldunautur eigi ekki rétt á því að taka við honum, þegar að því kemur að hann eigi að skila honum úr sínum vörzlum. **50. gr.** Þegar gætt hefur verið ákvæða þeirra, er að framan getur, þá missir fjárnámshafi eigi þann rétt, er fjárnámið veitir honum til þess að ná með löglegri aðferð borgun í munum þeim, er fjárnámi voru teknir, enda þótt skuldunautur síðar deyi eða verði gjaldþrota, eða aðrir gjöri fjárnám hjá honum, og eigi getur skuldunautur heldur síðar selt nokkrum öðrum manni nein réttinda-umráð yfir mununum, er á nokkurn hátt megir skerða rétt fjárnámshafa. — Þó missir sá, er fengið hefur lausa aura að fjárnámi, er haldist hafa í vörzlum skuldunauts, fjárnámsréttinn gagnvart lánardrottnum skuldunauts, verði hann gjaldþrota eða þeir gjöra fjárnám hjá honum, ef fjárnámshafi hefur eigi innan 12 vikna frá því, er fjárnámsgjörð var lokið, komið fram nauðungaruppbóði, eða hann með nýrri aðför hefur komið fénu úr höndum skuldunauts, enda hafi honum eigi verið varnað söluunar með áfrýjan, eður réttindi annara verið því til fyrirstöðu. **51. gr.** Ef svo reynist við nauðungaruppböð, að sölu-andvirðið hrökkur eigi fyrir kröfu fjárnámshafa, eður ef fjárnámshafi, er eigi hefur fengið fjárnám fyrir fullri kröfu, getur vísað á muni, er taka megir fjárnámi, má fjárnámið upp taka af nýju, og því fram halda eftir áðurgreindum reglum. Hinsvegar getur sá, er fjárnám hefur verið gjört hjá, krafist

4. nív. Þess að gjörðin skuli upp tekin af nýju og fjárnámið látið niður falla að öllu eða einhverju leyti, hafi skuld sú verið borguð að öllu eða nokkru, eftir að fjárnámið fór fram, er það var gjört fyrir. — Svo getur og fógeti eftir beiðni dómhafa upptekið gjörðina til þess að gjöra nýjar ákvarðanir um geymslu og umsjón þess, er tekið var, þegar áfrýjun á fjárnámsgjörð veldur því, að miklu lengur líður þar til er uppboð fer fram en ella hefði verið, eða þegar tilefni þykir til þess vegna meðferðar dómfelda á munum þeim, er teknir voru fjárnámi, en látnir vera í vörzlum hans, eða vegna kostnaðar við geymsluna eða annara hluta vegna. **52. gr.** Loks má og upp taka gjörðina af nýju í öðrum tilfellum, en þeim, er nefnd eru í 51. gr. sbr. 50. gr., 2. lið, þegar annarhvor málsaðila beiðist þess eða aðrir, og allir þeir samþykkja, er hlut eiga að máli. **53. gr.** Um áfrýjun á aðför fer eftir almennum málskotareglum.

4. nív. **Lög um sveitarstýrk og fúlg.**

Vér Christian IX. o. s. frv. G. k. Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Sá sem hefur þegið sveitarstýrk, er skyldur að endurborga hann sveitinni sem aðra skuld. **2. gr.** Þegar hlutaðeigandi sveitarstjórn hefur fært þeginn sveitarstýrk inn í sveitarbókina er hún sönnun fyrir skuldinni. — Sveitarstjórnin getur beiðst lögtaks á skuldinni eftir fyrirmælum laga nr. 29, 16. des. 1885. — Lögtaksbeiðnin er gild, þótt síðar komi fram, en fyrir er mælt í 2. gr. hinna nefndu laga. **3. gr.** Sveitarstjórnin getur látið fógeta skrifa upp alla fjármuni þess, er skuldar sveitinni fyrir þeginn sveitarstýrk. Ef þinglýst er tilhlýðilega eftirriti af uppskriftargjörðinni ásamt útdrætti úr sveitarbókinni, að því er styrkinn snertir, legst veðband á hina uppskrifuðu muni, skuldinni til tryggingar. **4. gr.** Sannist það fyrir amtmanni, að sá, er þiggur eða þegið hefur sveitarstýrk, sem enn er eigi endurgoldinn, fari ráðlauslega með efni þau, er hann hefur undir höndum, skal amtmaður eftir beiðni sveit-

arstjórnar og tillögum sýslumanns eða bæjarfógeta svifta hann fjárforráðum með úrskurði og setja honum fjárráðamann.—Fjárráðamaður skal þegar í stað sjá um, að úrskurður þessi verði birtur á varnarþingi þess, sem fjárráðum er sviptur.—Sannist það með vottorði frá sveitarstjórninni, að sveitarstyrkurinn sé endurgoldinn, skal amtmaður nema úrskurðinn úr gildi, ef sá beiðist, er sviftur var fjárforráðum.—Fyrir þinglýsingar og aflýsingar, er koma fyrir samkvæmt þessari grein og næstu á undan, skal ekkert gjald greiða. **5. gr.** Sá sem þiggur af sveit og er þó vinnufær, er skyldur að fara í hverja þá viðunanlega vist og vinna hverja venjulega vinnu, sem sveitarstjórnin ákveður og honum er eigi um megn, meðan hann er eigi fær um án sveitarstyrks að framfleyta sér og þeim, er hann á fram að færa að lögum. — Ákvæði sveitarstjórnarinnar er hann skyldur að hlýða fyrst um sinn, enda þótt hann vilji iegi kannast við, að vist sú eða vinna sé viðunanleg, er honum var boðin; en málið getur hann jafnframt kært fyrir sýslumanni eða bæjarfógeta, er sker úr því eftir að hafa leitað um það álits tveggja óvilhallra manna. **6. gr.** Óhlýðnist þurfamaður skipun sveitarstjórnarinnar, er getur um í næstu grein á undan, má kæra hann um það fyrir sýslumanni eða bæjarfógeta, er heldur honum til hlýðni, ef þörf gjörist með sektum eða fangelsi eftir mála-vöxtum. — Hýsi maður að nauðsynjalausu þurfamað, sem honum er kunnugt um, að óhlýðnast skipun hreppsnefndar, eða þiggi verk af honum, skal hann sekur um alt að 100 kr. er renna í sveitarsjóð, þar sem brotið er framið. **7. gr.* 8. gr.** Mál, sem rísa útaf broti gegn lögum þessum, skal fara með sem opinber lögreglumál.

*) Sbr. lög 7. febr. 1890, um breyting á þessum lögum.

7. nóv.

Augl. um rétt kvenna til að njóta kenslu á prestaskólanum og um próf fyrir þær í guðfræði að loknu námi á skóla þessum. (Ráðgjafinn fyrir Ísland).

Samkvæmt 2. gr. í tilskipun 4. desbr. 1886 um rétt kvenna til að ganga undir próf hins lærða skóla í Reykjavík, prestaskólans og læknaskólans m. m., skulu hér settar reglur um það, að hve miklu leyti námskonum er heimilt að taka þátt í kenslunni á prestaskólanum, og um námslokapróf fyrir þær. **1. gr.** Konum er heimilt að njóta kenslu á prestaskólanum í öllum þeim námsgreinum, sem þar eru kendar, sbr. bráðabirgðar-reglugjörð fyrir skólann 30. júlí 1850 **2. gr.**, nema í prédikunarlist, kennimannlegri guðfræði og kirkjurétti. **2. gr.** Námslokapróf skulu hiir föstu kennarar prestaskólans halda, ok skal þá reyna námskonur í biflúpýðingu, trúarfræði, siðafraði og kirkjusögu, svo ítarlega sem segir í áðurgreindri reglugjörð, 8. gr. Prófið er bæði munnlegt og skriflegt í hinum þrem fyrsttöldu námsgreinum, en í kirkjusögu að eins munnlegt. Námskonur ganga og undir próf í barnaspurningafræði eftir því, sem prestaskólinn ákveður það nákvæmar.—Um prófið skal tekin ein aðaleinkunn: 1. eða 2. einkunn. Námskonan hefur eigi staðist prófið, nema hún hafi hlotið 2. einkunn að minsta kosti. **3. gr.** Það er skilyrði fyrir því að mega ganga undir próf það, er um getur í 2. gr., að námskonan hafi áður notið kenlu í forspjallsvísindum, leyst próf það af hendi, sem fyrirskipað er í þeirri grein og fengið einkunnina »vel« að minsta kosti.

2. des. **Lög um að skifta Barðastrandarsýslu í tvö sýslufélög.**

2. des. **Lög um verzlun lausakaupmanna.**

Vér Christian IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Lausakaupmaður, sem enga fasta verzlun rekur hér á landi, getur fengið heimild til að verzla á

skipi annarsstaðar en á löggiltum höfnum, ef hann fær til þess leyfisbréf hjá sýslumanni eða bæjarfógeta. Fyrir slíkt leyfisbréf skal lausakaupmaður gjalda 100 kr. í landssjóð, og veitir leyfisbréfið honum rétt til að verzla á skipi, hvar sem hann vill við strendur landsins, en aðeins það almanaksár, sem leyfið er gefið. Þó er honum óheimilt að verzla með áfenga drykki nema á löggiltum höfnum. **2. gr.** Skyldur er lausakaupmaður að fullnægja ákvæðum laganna um tollgreiðslu og sóttvarnir, o. fl. **3. gr.** Brot gegn lögum þessum varða sektum alt að 2000 kr., og sæta sömu meðferð, sem á er kveðið í 6. gr. laga 7. nóv. 1879 um breyting á eldri lögum um siglingar og verzlun á Íslandi. **4. gr.** Hérmeð er numin úr gildi 1. málsgrein 4. greinar fyrnefndra laga 7. nóv. 1879. **5. gr.** Lög þessi öðlast gildi 1. dag aprílmánaðar 1888.

Lög um löggilding verzlunarstaðar á Vík í Vestur-Skaftafellssýslu. 2. des.

Lög um stækkun verzlunarstaðarins á Eskifirði.* 2. des.

Vér Christian IX., o. s. frv.: G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Héreftir skal land það, er reisa má á verzlunarhús á Eskifirði, aukið um ströndina frá Snæhvammsá út að Innri Lambeyrará, 70 faðma á land upp frá stórstraumsflóðmáli.

Lög um breyting á landamerkjälögum 17. marz 1882.

Vér Christian IX., o. s. frv.: G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Frestur sá, sem eigendum og umráðendum jarða er gefinn í 5. gr. landamerkjálaga 17. marz 1882 til að fullnægja ákvæðum téðra laga, skal lengdur um 2 ár. 2. des.

Augl. um að menn hafi gulan lit á sóttvarnarveifum. (Ráðgjafinn fyrir Ísland).

Það flestar aðrar siglingaþjóðir hafa gulan lit á 30. des.

*) Sbr. lög 18. des. 1897.

30. des. sóttvarnar-veifum sínum, hefur dómsmálastjórnin með auglýsingu 20. júní þ. á. skorað á alla, er hér eiga hlut að máli, að nota framvegis aðeins gula sóttvarnar-veifu á skipum og farkostum hins danska verzlunarflota í stað hinnar grænu veifu, er hingað til hefur tíðkast. Fyrir því er hérmeð skorað á alla, er hlut eiga að máli, að gjöra hið sama, að því er snertir skip og farkostu, er heima eiga á Íslandi og skrásett eru sem dönsk eign.

30. des. **Augl. um samning milli Danmerkur og Svíþjóðar um, að danskir og sænskir þegnar skuli í löndum hvors annars vera undanþegnir því, að setja trygging fyrir málskostnaði og skaðabótum, þá er þeir leita réttar síns hjá dómstólunum. (Ráðgjafinn fyrir Ísland).**

30. des. **Augl. um verzlunar- og siglinga-samning millum konungsríkisins Danmerkur og keisaradæmisins Austurríkis-Ungarns. (Ráðgjafinn fyrir Ísland).**

1888 Lög um þurrabúðarmenn.

12. jan. Vér Christian IX., o. s. frv.: G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Frá þessum tíma má enginn gjörast þurrabúðarmaður, nema hann fullnægi þessum skilyrðum: a. að hann sanni fyrir hreppsnefndinni í þeim hreppi, þar sem hann vill setjast að, með vottorðum tveggja skilríkra manna, að hann sé reglumaður og ráðdeildarsamur. b. að hann sanni á sama hátt, að hann eigi, auk alls klæðnaðar fyrir sig og sitt skuldalið, skuldlausu fjármuni í peningum eða öðrum fémætum munum, er nemi að minsta kosti 400 kr. fjárhæð. Þó má gjöra undantekning frá þessu með samhljóða atkvæðum allra hreppsnefndarmanna. **2. gr.** Sá, sem vill gjörast þurrabúðarmaður, skal skriflega biðja sér bygðarleyfis hjá hreppsnefnd í hreppi þeim, þar sem

hann vill setjast að. Skal hreppsnefndin vandlega athuga 12. jan. öll skjöl og skilríki beiðanda; þyki henni ástæða til, getur hún neitað um leyfið, en gefa skal hún skriflegar ástæður fyrir neituninni, og er beiðanda þá heimilt, að skjóta máli sínu til sýslumanns, en úrskurði hans má skjóta til amt-manns, er leggur síðasta úrskurð á málið. **3. gr.** Enginn má byggja þurrabúðir utan kaupstaðar og verzlunarstaðar, hvort sem henni fylgja sérstök hús eða landsdrottinn leigir af eigin húsum sínum, nema með þessum skilyrðum: a. að þurrabúðinni fylgi lóð með ákveðnum merkjum, er að minsta kosti sé 400 ferhyrningsfæðma að stærð að með-töldum matjurtagarði, sem byggja skal og rækta við hverja þurrabúð. Fjara skal eigi talin með, þar sem hún fylgir þurrabúðinni. b. að þurrabúðin hafi nægileg húsa-kynni fyrir þann, er við tekur, og að þau séu viðunanlega loftgóð og hlý, eftir dómi skilríkra manna. c. að þurra-búðin sé afhent viðtakanda með löglegri úttekt. **4. gr.** Þurrabúðarmaður sá, sem tekur við þurrabúð með órækt-aðri lóð, skal hafa ræktað hana og girt innan 7 ára; vera skal hann undanþeginn eftirgjaldi þessi ár. **5. gr.** Þurra-búð með óræktaðri lóð skal ávalt bygð að minsta kosti 8 ár. Landsdrottinn skal gefa þurrabúðarmanni byggingar-bréf, þar sem skýrt er tekið fram um ábúðartíma, réttindi og skyldur þurrabúðarmannsins. Nú hefur landsdrottinn vanrækt að gefa byggingarbréf, og skal þurrabúðin þá á-lítast bygð þurrabúðarmanni og ekkju hans æfilangt, og með þeim leigumála, er þurrabúðarmaður viðurkennir, nema landsdrottinn sanni, að öðruvísi hafi verið um samið. **6. gr.** Þegar ábúandaskifti verða á þeim þurrabúðum, sem þegar eru til, skal í öllu með fara sem segir í lögum þessum um húsakynni, útmælingu lóðar, ræktun, úttekt og bygging; þó má sýslunefnd eftir tillögum hlutaðeigandi hreppsnefndar gjöra undantekningar viðvíkjandi stærð á lóð þurrabúðar. **7. gr.** Brot gegn lögum þessum varða 1—100 kr. sekt, er renni í sveitarsjóð. **8. gr.** Með mál útaf

12. jan. brotum gegn lögum þessum skal farið sem almenn lög-reglumál.

10. febr. **Lög um Söfnunarsjóð Íslands.**

Vér Christian IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Söfnunarsjóðurinn í Reykjavík skal, eftir að lög þessi hafa öðlast gildi, heita Söfnunarsjóður Íslands, og heldur hann þá, undir ábyrgð landssjóðsins, áfram störfum sínum með því fyrirkomulagi og eftir þeim reglum, er lög þessi ákveða; en aldrei má eign Söfnunarsjóðsins blandast saman við landssjóð. **2. gr.** Tilgangur Söfnunarsjóðsins er at geyma fé, ávaxta það og auka, og útborga vextina um ókomna tíð, eftir því sem upphaflega er ákveðið, sem og að styrkja menn til að safna sérstakri upphæð. **3. gr.** Kostnað allan við stjórn Söfnunarsjóðsins, svo sem ritföng, skriftir, prentun o. fl., skal greiða af fé því, sem ákveðið er í lögum þessum að ganga skuli til kostnaðar og varasjóðs, og af sama fé skal einnig, þegar efni sjóðsins leyfa, veita sýslunarmönnum Söfnunarsjóðsins og forstjórum þóknun fyrir starfa sinn, eftir því sem það verður ákveðið með lögum.* Afganginn af nefndu fé skal leggja í varasjóð, og er það augnamið hans, að standa straum af því tjóni, sem Söfnunarsjóðurinn kann að verða fyrir. **4. gr.** Skyldi Söfnunarsjóðurinn verða fyrir einhverju tjóni áður en varasjóður hans er orðinn nógu mikill til að standast það, svo að taka þyrfti til ábyrgðar þeirrar, sem um er rætt í 1. gr., þá skal svo fljótt sem auðið er endurborga það af tekjum þeim, er varasjóðnum jafnóðum til falla. **5. gr.** Með lögum má færa niður þann hluta vaxta, sem ákveðið er í 20. gr. a, að ganga skuli til kostnaðar og varasjóðs, þegar varasjóðurinn er orðinn svo mikill, að það þyki fært. Skyldi aftur á móti þessi hluti vaxta eigi reynast nægilegur til kostnaðar og nauðsynlegrar

*) Sbr. lög 6. nóv. 1897.

aukningar á varasjóðnum til frambúðar, þá má með lögum ákveða, að hluti þessi skuli hækka úr 5 % í alt að 10 % af vöxtum sjóðsins, að frádregnum dagvöxtum af innstæðufé. **6. gr.** Söfnunarsjóðurinn hefur þessi hlunnindi: a. Ef viðskiftabók við Söfnunarsjóðinn hefur glatast, getur stjórn hans stefnt til sín handhafa hennar með þrítekinni auglýsingu í blaði því, sem stjórnarvalda- auglýsingar eru birtar í, og ef enginn hefur þá gjört vart við sig innan eins árs, þá má gefa út og afhenda vaxtaeiganda þeim, sem tilgreindur er í bókum Söfnunarsjóðsins, eða umboðsmanni hans, nýja viðskiftabók fyrir því fé, er hin glataða viðskiftabók hljóðaði uppá, og er hún frá þeim tíma ógild. b. Fé það, sem lagt hefur verið í Söfnunarsjóðinn, ásamt vöxtum þess, er undanþegið kyrsetning eða löghaldi, meðan það stendur þar. c. Söfnunarsjóðnum er heimilt að áskilja sér hærri vöxtu en 4 % um árið af útlánum gegn fasteignarveðum. d. Söfnunarsjóðurinn er undanþeginn tekjuskatti og sömuleiðis útsvari. **7. gr.** Í stjórn Söfnunarsjóðsins skal vera einn framkvæmdarstjóri, er hið sameinaða alþingi kýs til 6 ára, og tveir gæzlustjórar, er kosnir eru sinn af hvorri deild alþingis til fjöggra ára. Af gæzlustjórum þeim, sem í fyrsta skifti eru kosnir, skal þó annar að tveim árum liðnum fara frá eftir hlutkesti. — Endurkosning getur átt sér stað. **8. gr.** Landshöfðingi getur vikið hverjum forstjóra Söfnunarsjóðsins frá um stundarsakir, þegar honum þykir ástæða til. Þá er forstjóra er vikið frá um stund, eða hann fyrir sjúkdóm eða önnur forföll fær eigi gegnt störfum sínum, og sömuleiðis, ef sæti verður autt í forstjórninni, setur landshöfðingi mann til að gegna störfunum um stundarsakir. **9. gr.** Heimili Söfnunarsjóðsins er í Reykjavík, ok þar skulu forstjórnarnir vera búsettir. **10. gr.** Framkvæmdarstjóri annast dagleg störf Söfnunarsjóðsins og stýrir þeim undir umsjón gæzlustjórans og með aðstoð þeirra. Þegar forstjórnarnir eiga fund með sér, skal bóka það, er þar gjörist, og þeir rita allir nöfn sín undir. Rísi ágreiningur milli þeirra um eitthvert málefni, ræður

10. febr. atkvæðafjöldi, nema þegar svo stendur á, sem um er rætt í 19. gr. a og 23. gr., að atkvæði þeirra þurfa að vera samhljóða. Ef framkvæmdarstjóra þykir einhver ákvörðun gæzlustjóranna vera án löglegrar heimildar, getur hann þó látið fyrirfarast að fullnægja henni. **11. gr.** Stjórn sjóðsins skipar bókara og féhirði Söfnunarsjóðsins og víkur þeim frá. Hún ákveður starftímann, en þó má starfstofa Söfnunarsjóðsins eigi vera sjaldnar opin fyrir almenning, en einu sinni á mánuði hverjum. **12. gr.** Allar kvittanir, meðal annars fyrir fé, sem lagt er inn í viðskiftabækur, verða, til þess að skuldbinda Söfnunarsjóðinn, að vera undirskrifaðar af féhirði, og með áritun bókara um, að þær séu athugaðar. **13. gr.** Jafnskjótt og efni sjóðsins leyfa að framkvæmdarstjóri og féhirðir fái nokkra þóknun fyrir starfa sinn, skulu þeir setja hæfilegt veð, eftir því, sem þá verður ákveðið með lögum. **14. gr.** Stjórn Söfnunarsjóðsins er ávalt skyld til að gefa landshöfðingja allar þær upplýsingar um sjóðinn, er honum kann að þykja ástæða til að heimta. Landshöfðingi getur og, hvenær sem er, látið rannsaka allan hag sjóðsins. **15. gr.** Stjórn Söfnunarsjóðsins skal sjá um, að bækur hans séu svo færðar, að ætíð megi sjá ástand hans, hverjar skuldbindingar á honum hvíla, og hvernig fé hans er tryggt. Af öllum þeim bókum og skjölum, er sjóðurinn eigi má án vera, skulu vera til eftirrit, er geymast á öðrum stað, en frumritin. Starfár sjóðsins er almanaksárið. **16. gr.** Í desembermánuði ár hvert skal stjórn sjóðsins boða til fundar til að velja endurskoðara fyrir hið komandi ár; á fundi þessum hefur hver handhafi viðskiftabókar við Söfnunarsjóðinn, sem er fulltíða, atkvæðisrétt. Endurskoðari rannsaki reikning Söfnunarsjóðsins í hverju einstöku atriði, og beri hann saman við bækur sjóðsins og heimaféð. Endurskoðarinn skal að minsta kosti tvisvar á ári sannreyna, hvort heimafé sjóðsins og eignir séu fyrir hendi, og gefa landshöfðingja skýrslu um það í hvert skifti. Landshöfðingi úrskurðar og

kvittar hinn endurskoðaða reikning Söfnunarsjóðsins. **17.** [10. febr. gr. Ársreikning skal semja svo snemma, að búið sé að leggja hann fram með eftirriti af öllum nauðsynlegum fylgiskjöllum á starfstofu Söfnunarsjóðsins eigi síðar en 31. marz ár hvert; skal hann liggja þar til ársloka, til þess að allir hlutaðeigendur geti skoðað hann, og séð, hverjar skuldbindingar hvíla á sjóðnum, og hvernig og með hverri tryggingu fé hans er ávaxtað; einungis þegar sá, sem fé hefur lagt í sjóðinn, hefur beinlínis óskað þess, að óviðkomandi menn verði eigi látnir vita nafn sitt, eða með hverjum skilmálum hann hefur lagt fé í sjóðinn, skal eftir því fara, meðan hann er á lífi. Sá, sem sýnir viðskiftabók við sjóðinn, á rétt á að bera hana saman við hlutaðeigandi dálk í aðalbókinni. Útdrátt af reikningi sjóðsins skal auglýsa í Stjórnartíðindunum, deildinni B. — **18.** gr. Í Söfnunarsjóðinn verður eigi annað fé lagt en það, sem gengið getur inn í aðaldeild hans eða útborgunardeildina eða bústofsdeildina eða ellistyrksdeildina. — a. Aðaldeild Söfnunarsjóðsins tekur á móti fé með þeim skilmálum, að höfuðstóllinn verði aldrei útborgaður, heldur geti aðeins skift um vaxtaeigendur samkvæmt því, sem upphaflega er ákveðið, sem og að árlega megi leggja eitthvað af vöxtunum við höfuðstólinn. — Undir aðaldeild Söfnunarsjóðsins heyrir deild hinnar æfinlegu erfingjarrentu, er tekur á móti fé með þeim skilmálum, að jafnan skuli árlega leggjast við höfuðstólinn hálfir vextirnir af honum, en hinn helmingurinn falla árlega til útborgunar til nafngreinds manns sem vaxtaeiganda, eða þeirra, sem vaxtaeigendur verða að innstæðunni eftir hans dag, því að að hinum nafngreinda vaxtaeiganda látnum eiga allir lögákveðnir erfingjar hans rétt til, að innstæða sú, er hann var vaxtaeigandi að, skiftist frá næstu árslokum eftir fráfall hans milli þeirra sem vaxtaeigenda, eftir þeirri tiltölu, sem fyrir skipuð er um lögerfðir, og getur þá hver þeirra fengið það, sem honum hlotnast, flutt í bókum Söfnunarsjóðsins til sín sem vaxtaeiganda, og sama rétt hafa að hverj-

10. febr. um þeirra látnum allir lögákveðnir erfingjar hvers þeirra, og sama gildir framvegis við fráfall hvers vaxtaeiganda að nokkru af umræddu fé. Sá sen. er vaxtaeigandi að fé í deild hinnar æfinlegu erfingjarentu, getur ráðstafað vöxtum þeim, er höfuðstóllinn ber til næstu ársloka eftir fráfall hans og útborgast eiga, en lengra ná eigi umráð hans yfir fé þessu. — b. Útborgunardeildin tekur á móti fé með þeim skilmálum, að höfuðstóllinn með öllum vöxtum falli til útborgunar 1. júlí það ár, sem upphaflega er annaðhvort beinlínis tilnefnt eða miðað við, að höfuðstóllinn hafi náð tiltekinni upphæð, eða sem síðar er ákveðið með 2 ára fyrirvara, enda séu þá full 15 ár liðin frá því féð fyrst var lagt í sjóðinn; innlög þau til viðbótar slíkum höfuðstól, er skemur kunna að hafa staðið í sjóðnum, falla til útborgunar 1. júlí árið eftir, en eigandinn fær eigi vexti af þeim lengur en af hinum höfuðstólnum, heldur falla þeir eftir þann tíma til varasjóðsins. — c. Bústofnsdeildin tekur á móti fé manna, er eigi hafa lifað 20 árslok, með þeim skilmálum, að allir vextirnir leggist árlega við höfuðstólinn, en ef eigandinn deyr, áður en hann hefur lifað 25 árslok, þá falli innlögin sjálf vaxtalaus til útborgunar til handhafa viðskiftabókarinnar, sbr. 21. gr. a., hálfu ári eftir að stjórn Söfnunarsjóðsins er tilkynt andlátíð; en það, sem við innlögin hefur bætst í sjóðnum, gangi sem erfðafé til allra þeirra, sem fæddir eru sama ár sem eigandinn, og fé áttu í deild þessari um næsta nýár á undan láti hans; fé þetta skiftist milli þeirra tiltölulega eftir upphæðum þeim, er hver þeirra átti auk innlaganna í deild þessari um nefnt nýár; lifi enginn, sem fæddur er sama ár sem eigandinn, og átt hefur þá nokkuð í deild þessari, fellur féð til varasjóðsins; en lifi eigandinn 25 árslok, þá falla til útborgunar 1. júlí næst á eftir innlögin með öllu því, er við þau hefur bætst í sjóðnum, bæði vöxtum og nefndu erfðafé. — d. Ellistyrksdeildin er löguð eins og bústofnsdeildin, nema þar er í staðinn fyrir 20 og 25 árslok, miðað við að hafa lifað

60 og 65 árslok. **19. gr.** — a. Í fyrsta skifti sem fé 10. febr. einhvers á að leggjast í Söfnunarsjóðinn, eða þegar það á að gjöra með öðrum skilmálum, en fé hans áður hefur verið lagt inn, skal sá, er það vill gjöra, nákvæmlega tiltaka skriflega, hvernig með það skal fara. Vilji þá allir forstjórar Söfnunarsjóðsins taka á móti fénu með þessum skilmálum, gefa þeir skuldbinding paraðlútandi í viðskiftabók við Söfnunarsjóðinn með árituðu nafni og tölulið, og skal fyrir hana greiða til kostnaðar og varasjóðs 1 kr., en viðskiftabókin gildir í öllu tilliti sem samningur við sjóðinn. Skuldbindinguna skal innfæra í fundarbók þá, sem um er rætt í 10. gr. Það nægir þó, að framkvæmdarstjóri Söfnunarsjóðsins undirskrifti einn skuldbindinguna í viðskiftabókum þeim, sem tölusettar hafa verið og fullgiltar af öllum forstjórunum, fyrir fé, sem lagt er í deild hinnar æfinlegu erfingjarentu eða bústofnsdeildina eða ellistyrksdeildina. — b. Innlögin eru tekin í gjaldgengum peningum og eigi minna en 1 kr. í hvert skifti. — c. Innlög öll skal, auk dagbókar, innfæra í aðalbók, og hefur þar hver vaxtaeigandi (hver sérstök eign) dálk sér með sömu yfirskrift og hlutaðeigandi viðskiftabók. — d. Innlög öll skal innfæra í hlutaðeigandi viðskiftabók, ef innleggjandi hefur hana með sér; að öðrum kosti getur hann fengið sérstaka kvittun fyrir innlaginu, en fyrir hana skal hann þá greiða féhirði 10 aura. — e. Stjórn sjóðsins er heimilt að neita að taka á móti innlögum í sjóðinn.

20. gr. a. Þegar búið er fyrir hvert almanaksár að gjöra upp reikning Söfnunarsjóðsins og sjá vextina af sjóðnum í heild sinni hið liðna ár, þá skal draga frá þeim, að frádregnum dagvöxtum af innstæðufé, 5 % til kostnaðar og varasjóðs og sömuleiðis það, sem að því búnu kynni að vera umfram 4 % af höfuðstólnum; það sem eftir er, skiftist tiltölulega milli allra vaxtaeigenda, þar á meðal til varasjóðsins, eftir þeim upphæðum, er hverjum þeirra tilheyra og arðberandi voru í sjóðnum alt hið liðna ár; vextir hvers eins tilfærast svo í dálki hans og teljast lagðir við

10. febr. höfuðstólinn á nýári, að svo miklu leyti, sem þeir ekki eiga að útborgast á árinu. — b. Af fé, sem inn er lagt á árinu, reiknast dagvextir til ársloka, er séu $\frac{1}{2}$ % lægri um árið en vextir þeir, sem vaxtaeigendur fengu næsta ár á undan; við árslok leggjast dagvextirnir við höfuðstólinn að því leyti, sem þeir ekki eiga að útborgast; af höfuðstól, sem útborga skal á árinu, reiknast sömu dagvextir til þess tíma, er hann fellur til útborgunar, og falla þeir til varasjóðsins, nema af því fé, sem innlagt hefur verið áður en lög þessi öðlast gildi og það eigi hefur verið áskilið við; en sé höfuðstóllinn eigi tekinn sex mánuðum eftir að hann er fallinn til útborgunar, þá reiknast og frá þeim tíma af honum vextir, er einnig falla til varasjóðsins. — c. Vextir reiknast eigi í minni pörtum en heilum eyri af hverjum 100 kr. eða minna. — d. Vextir fyrir hvert ár fást útborgaðir, eftir að búið er að leggja fram reikning sjóðsins. — e. Þegar vextir þeir, er útborgast ættu af upphæð í einum dálki, eigi nema 10 kr., verða þeir eigi útborgaðir, heldur leggjast þeir þegar við höfuðstólinn; sama gildir og um vexti af upphæð, er eigi hafa verið teknir vextir af í tvö næstliðin ár, ef eigi er aðvörun gjörð fyrir nýár um, að þeir eigi að takast það ár. — f. Vextir þeir, sem útborgast eiga, en óteknir eru í lok næsta septembermánaðar, leggjast þá þegar við höfuðstólinn; sé höfuðstóll eigi tekinn sex mánuðum eftir að hann er fallinn til útborgunar, fæst hann eigi útborgaður úr því, nema með þriggja mánaða fyrirvara. **21. gr.**—a. Borgun á sér stað í gjaldgengum peningum á starfstofu Söfnunarsjóðsins; útborgað fé sem og tilkynningar, sem hafa útborgun í för með sér, tilfærist í dálki vaxtaeiganda í aðalbókinni og í viðskiptabókinni með áritun bókara um að það sé athugað, og skal kvittun gefin fyrir fénu í kvittunarbók af viðtakanda; svo skal hann og, ef féð er eigi hans eign, sýna að hann hafi umboð hlutaðeiganda til að taka við því, ef þess er krafist, en enga ábyrgð hefur Söfnunarsjóðurinn á því, þótt þann, er við fénu tekur, vanti slíkt umboð, ef hann hefur viðskifta-

bókina; á sama hátt er og farið að, þegar fé er flutt frá einum vaxtaeiganda til annars; þó má, án þess viðskiftabók sé sýnd nokkur ár í röð, fá vexti útborgaða eftir ávísun vaxtaeiganda, ef notarius publicus hefur staðfest undirskrift hans undir ávísun og vottað, að það sé innfært í viðskiftabókina, að vextirnir fyrir umrætt ár séu ávísaðir. — b. Ef viðskiftabók hefur glatast, verður vaxtaeigandi að fá hana gjörða ógilda og nýja viðskiftabók útgefna, áður en útborgun eða flutningur á fé til annars vaxtaeiganda getur átt sér stað. — c. Þá er höfuðstóll með vöxtum er borgaður út, eða hann er fluttur til, svo að ekkert er eftir, skal aftur skila viðskiftabókinni án endurgjalds. — d. Hafi menn átt fé í bústofns- eða ellistyrksdeildinni, og þeir séu búnir að fá það útborgað, en það sannist síðar, að maður hafi dáið, er þar átti fé, og þeim beri hlutdeild í því, þá má með þrítekinni auglýsingu í blaði því, er stjórnarvalda-auglýsingar eru birtar í, skora á þá, að taka téð fé sitt sem fyrst, en hafi það þá eigi verið gjört, áður en ár er liðið, þá fellur það til varasjóðsins. **22. gr.** Ef vaxtaeigandi eða erfingjar hans í 50 ár ekki vitja sjóðsins, eða taka eigi innan 10 ára höfuðstól, sem fallinn er til útborgunar, og þeir heldur eigi gjöra vart við sig innan tveggja ára eftir þrítekna auglýsingu í blaði því, sem stjórnarvalda-auglýsingar eru birtar í, er allur höfuðstóllinn með vöxtum orðin eign varasjóðsins. **23. gr.** Stjórn Söfnunarsjóðsins skal kosta kapps um að gjöra fé hans sem bezt arðberandi og þó einkum með nægilegri tryggingu, með því að lána það út gegn 1. veðrétti í fasteign, er sé að minsta kosti helmingi meira virði en láninu nemur, og verður ekkert lán veitt, nema forstjórnarnir allir séu því samþykkir; þegar sérstaklega stendur á, má einnig gjöra fé sjóðsins arðberandi á annan hátt, ef forstjórnarnir eru allir samdóma um, að það sé fulltryggilegt, og landshöfðingi veitir til þess samþykki sitt. Framkvæmdarstjórinn getur þessutan til bráðabirgða lagt fé, Söfnunarsjóðnum tilheyrandi, í landsbankann, eða

10. febr. annan slíkan sjóð, sem heimilt er að láta í fé ómyndugra og annað almannafé. Forstjórar Söfnunarsjóðsins og sýslunarmenn mega eigi á neinn hátt vera skuldskeyttir honum. **24. gr.** Í skuldabréfum fyrir lánum einstakra manna skal jafnan áskilja, að séu vextir eða höfuðstóll eigi greiddir í réttan gjalddaga, þá skuli í viðbót við hina umsömdu leigu greiða einn eyri af hverjum fullum 200 kr. lánsins fyrir hvern dag, sem líður frá gjalddaga og þangað til full skil eru gjörð. Ennfremur skal lántakandi að minsta kosti á hverjum 5 ára fresti, meðan lánið stendur, sýna fullnægjandi skirteini fyrir því, að veðið hafi eigi rírnað í verði, svo að sjóðnum geti verið nein hættu búin.

2. marz **Lhbr. um gildi konungsbréfs 23. okt. 1795 hér á landi.**

Í þóknanlegu bréfi, dags. 9. jan. þ. á., hafið þér, herra amtmaður, af tilefni, er rannsókn, er hafin hefur verið gegn N. N. útaf meintu broti hans gegn 113. gr. hegningarlaganna, hefur þartil gefið, spurst fyrir um það, hvort kgsbr. 23. okt. 1795, sem eigi er prentað í Lovsamling for Island (sbr. kansbr. 29. sept. 1818, 8. marz 1823, 5. marz 1833 og sér í lagi umburðarbréf 8. okt. 1844), eigi verði að skoðast sem gildandi lög hér á landi, sbr. tilsk. 24. jan. 1838, 1. gr., en vitaskuld sé það, að þvingunarmeðali því, er ákveðið sé í nefndu kgsbréfi, verði eigi beitt, ef spursmál sé um yfirsjón, er að eins varði fésekt eða einföldu fangelsi, sbr. 48. gr. stjórnarskrárinnar. — Útaf þessu læt ég eigi hjálfa að tjá yður hérmeð þjónustusamlega, að ofangreint kgsbréf 23. okt. 1795 hefur að ætlan minni lagagildi hér á landi samkvæmt 1. gr. tilskipunar 24. jan. 1838, sbr. einnig kansbr. 28. apríl og 22. sept. 1827; en annars er það vitaskuld, að þessi spurning heyrir að öllu leyti undir dómstólana, og að hver rannsóknardómari, sem vill beita kgsbréfinu, verður að gjöra það á eigin ábyrgð,

og eins og hann þykist geta svarað til þess fyrir yfir- 2. marz dómstólunum, ef til þeirra kemur.

Lhbr. um endurgjald á veittum sveitarstyrk. 10 marz

Útaf erindi frá hreppsnefndinni í Húsavíkurhreppi, þar sem hún áfrýjar til mín úrskurði yðar, uppkveðnum 11. desbr. 1886, um kröfu nefnds hrepps á hendur Glæsibæjarhreppi til endurgjalds á styrk, veittum af fátækrafé Húsavíkurhrepps, til framfæris Pálínu Pálsdóttur, sem er viðurkend sveitlæg í Glæsibæjarhreppi, og óskilgetnu barni hennar á vistarárinu 1883—84, hafið þér, herra amtmaður, í þóknanlegu bréfi, dagsettu 15. desbr. f. á., látið uppi álit yðar um málið og jafnframt sent yfirlýsing frá hreppsnefndinni í Glæsibæjarhreppi um þær nýju skýringar, sem fram eru komnar í því, og skal yður nú tjáð, sjálfum yður til leiðbeiningar og til frekari birtingar, það sem hér fer á eftir. — Vorið 1883 fór áðurnefnd Pálína Pálsdóttir sem vistráðið hjú fyrir vistarárið 1883—84 til Árna bónda Sigurðssonar á Skógum í Húsavíkurhreppi ásamt með óskilgetnu barni sínu, Baldri Guðnasyni, og var svo um samið, að Árni skyldi veita barninu forsorgun að einum þriðjungi fyrir kaup móðurinnar, en tveir þriðjungar meðlagsins bjuggust þau við, að yrðu greiddir af framfærslusveit Pálínu, eða til bráðabirgða af Húsavíkurhreppi sem dvalarhreppi. Á hreppsfundi um haustið 1883 fór Árni þess á leit við hreppsnefndina í Húsavíkurhreppi, að sér yrðu greiddir til bráðabirgða úr sveitarsjóði þessir $\frac{2}{3}$ af meðlaginu með umgetnu barni; fékk hann þá á fundinum fyrirheit um það, og voru honum síðan borgaðar 44 kr. í þessu skyni veturinn eftir út í reikning hreppsins við verzlun Örum & Wulffs á Húsavík. Vorið eftir, 19. apríl 1884, gaf sýslumaðurinn í Þingeyjarsýslu, eftir beiðni hreppsnefndarinnar í Húsavíkurhreppi, út fylgiskjal með Pálínu til flutnings á sveit hennar, Glæsibæjarhrepp, sem þó fórst fyrir, vegna þess að hún kom sér fyrir með barni

10. marz sínu, frá næsta hjúaskildaga, án meðgjafar, og 3. maí næst á eftir beiddist hreppsnefndin tilhlutunar sýslumannsins um, að þær 44 kr., sem greiddar höfðu verið fyrirfram úr sveitarsjóði með barni Pálínu, vistarárið 1883—84, yrðu endurgoldnar af framfærsluhreppi hennar. Með því að hreppsnefndin í Glæsibæjarhreppi færðist undan að endurgjalda umgetnar 44 kr., hefur málið verið borið undir úrskurð yðar, herra amtmaður, sem féll á þá leið, að þareð hreppsnefndin í Húsavíkurhreppi hefði vanrækt þá skyldu sína, að skýra framfærsluhreppnum í tæka tíð frá veitingu bráðabirgðastyrks þess, sem hér ræðir um, þá gæti framfærsluhreppurinn ekki skyldast til að endurgjalda styrkinn, nema fyrir tímabilið frá 19. apríl til 14. maí 1884, eða samtals 4 kr. 50 a. — Eins og áður er sagt, var það á hreppsfundi haustið 1883, sem hreppsnefndin í Húsavíkurhreppi skuldbatt sig til eða gaf fyrirheit um, að greiða til bráðabirgða úr sveitarsjóði framfærslustyrk með barni Pálínu Pálsdóttur fyrir vistarárið 1883—84, og hefði hún því átt þá þegar að skýra hreppsnefndinni í framfærsluhreppi Pálínu frá styrkveitingunni, án þess að það kæmi til greina, þó styrkurinn væri ekki greiddur af hendi fyr en leið á veturinn. En í stað þess hefur hreppsnefndin látið líða fult missiri, áður en hún skýrir frá, að beðið hafi verið um sveitarstyrk fyrir Pálínu, eða hreifir kröfu um endurgjald á þeim styrk, sem henni var heitið, og þessi dráttur verður ekki réttlættur með því, að hreppsnefndinni hafi verið ókunnugt um, hvar Pálína væri sveitlæg, þarsem sýslumanninum í Þingeyjarsýslu, sem er búsettur í Húsavíkurhreppi, hafði verið tilkynt af amtinu 5. júní 1883, að hún væri viðurkend sveitlæg í Glæsibæjarhreppi, en hreppsnefndin leitaði einmitt beint til sýslumanns, þegar hún loks bar upp endurgjaldskröfu sína. Ég verð þannig að vera yður samdóma um, að hreppsnefndin í Húsavíkurhreppi hafi ekki skýrt hreppsnefndinni í Glæsibæjarhreppi í tæka tíð frá styrkveitingu þeirri, sem hér er um að ræða, og að Glæsibæjarhreppur verði þess vegna ekki skyldaður til að endur-

gjalda þann hluta styrksins, sem áfallinn var fyrir 19. 10. marz apríl 1883. Úrskurður sá, sem þér hafið lagt á málið, á því að standa óraskaður.

Lög um bátfiski á fjörðum.

19. júní

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k. Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Rétt er að útilykja aðkomandi fiskimenn frá bátfiski, nema síldveiðar sé, á fjörðum eða tilteknum fjarðarsvæðum, sökum fiskiveiða fjarðarbúa, og skal það gjört með samþykkt á þann hátt, er segir í lögum 14. des. 1877 um ýmisleg atriði, er snerta fiskiveiðar á opnum skipum, og skulu að öðru leyti ákvæði téðra laga og laga nr. 23, 4. des. 1886 gilda um slíkar samþyktir. **2. gr.** Nú stundar aðkomumaður fiskveiðar á útveg annara en þarsveitarmanna, og dvelur hann í veiðistöð sama hrepps eður hreppa samtals 4 vikur eður lengur sömu missiri, og er þá sveitarstjórn eður niðurfjórðunarnefnd heimilt að jafna á hann hæfilegu útsvari í samanburði við innsveitarmenn eður bæjarbúa. Útsvarinu skal formaður hver lokið hafa fyrir skip sitt áður hann fer á brott. Þó skal eigi leggja aukaútsvar á útvegsmenn úr öðrum sveitarfélögum við þann fjörð eður flóa, sem útræðið er við, ef útsvar er á þá lagt í sveitarfélagi sjálfra þeirra. Taka má útsvarið lögtaki sem önnur sveitarútsvör. Að öðru leyti eru og slíkir aðkomumenn háðir landslögum um fiskiveiðar og útflutningstoll af sjávarafli.

Lög um síldveiði felaga í landhelgi.

19. júní

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Fiskiveiðar í landhelgi mega félög eigi reka, er þegnar annara ríkja eiga hlut í. Þó mega hlutafélög reka síldveiðar í landhelgi, ef meir en helmingur félagsfjárins er eign þegna Danakonungs, og félagið hefur heimilisfang á Íslandi, og stjórn þess er skipuð þegnum

19. júní Danakonungs, enda sé að minsta kosti meiri hluti þeirra heimilisfastur á Íslandi. **2. gr.** Áður en hlutafélag tekur til starfa, skulu samþykktir þess sýndar lögreglustjóra, þar er félagið hefur heimilisfang eður og veiðistöð, svo og breytingar, er síðar verða gjörðar á þeim, og skulu lögreglustjórar gæta þess, að þær séu lögum samkvæmar, og hafa eftirlit með því, að lögum þessum sé fylgt. Að öðru leyti eru slík félög, að því er fiskiveiðar snertir, háð landslögum um fiskiveiðar í landhelgi. **3. gr.** Með brot gegn lögum þessum skal fara eftir reglum þeim, er gilda um almenn lögreglumál; varða brotin sektum frá 20—400 kr., er renna í landssjóð, og skal hið ólögmæta veiðifang, eða þess virði, gjört upptækt, og falla til landssjóðs.

3. nív. **Lhbr. útaf spurningu um borgun fyrir birtingu á stefnum, dómum eða yfirvaldsúrskurðum í faðernismálum, og um gjald fyrir lögtak og fjárnám fyrir framfærslueyri.**

Með þóknanlegu bréfi, dags. 31. f. m., hafið þér, herra amtmaður, sent mér erindi sýslumannsins í Rangárvallasýslu, dags. 13. ág. þ. á., þar sem hann beiðist leiðbeiningar amtsins um það, hvort þeir, sem annast birtingar á stefnum, dómum eða yfirvaldsúrskurðum í faðernismálum, eða gjöra lögtak eða fjárnám í slíkum málum, eigi fyrir þau verk heimtingu á borgun þeirri, sem ákveðin er í lögum nr. 3., 13. janúar 1882, og ef svo álitist, hverjum þá beri að greiða þá borgun. Hafið þér, um leið og þér, til leiðbeiningar fyrir sýslumenn og undirdómara, beiðist úrlausnar minnar um fyrirspurn þessa, látið það álit yðar í ljósi útaf henni, að opið bréf 28. maí 1825, um meðferð faðernismála, standi enn í óhöggugu gildi þrátt fyrir útkomu ofan nefndra laga 13. jan. 1882, og að eftir þessu opna bréfi beri enga borgun að greiða til þeirra manna, er birti stefnu eða dóm í barnsfaðernismálum fyrir undirrétti eða gjöri lögtak eða fjárnám eftir undirréttardómi eða yfirvaldsúrskurði, en um borgun fyrir birting yfirvaldsúrskurða í slíkum málum muni aldrei þurfa að verða spurning, þar

sem nægilegt sé að birta úrskurðinn með bréfi sýslumanns 3. nóv. eða bæjarfógeta. — Fyrir því skal yður til vitundar gefið, til þóknanlegrar leiðbeiningar, að ég verð að vísu, eins og þér, að álíta, að eigi sé næg ástæða til að ætla, að hin sérstaka ákvörðun viðvíkjandi þessu efni, sem opið bréf 28. maí 1825 inniheldur, sé fallin úr gildi við útkomu laganna 13. jan 1882, um borgun til hreppstjóra og annara, sem gjöra réttarverk, en þar af leiðir að eins, eins og segir í nefndu opnu bréfi, að engin réttargjöld þarf að greiða í barnsfaðernismálum fyrir undirrétti, til dómara eða skrifara, og heldur eigi til stefnuvotta, en aftur á móti er í nefndu opnu bréfi ekkert minnst á fjárnám eða lögtak í barnsfaðernismálum, og þar sem engin önnur sérstök ákvörðun er til, er veiti undanþágu í nefndum málum frá hinum almennu ákvæðum um gjöldin fyrir réttarverk þessi í aukatekjureglugjörðinni, lögum 13. jan. 1882 og lögum 16. des. 1885, þá verða þessi almennu ákvæði að gilda einnig við innheimtu á framfærslueyri eftir dómum eða úrskurðum, enda sést slíkt ljóslega í 28. gr. aukatekjureglugjörðarinnar, sem að eins ákveður, að borgun fyrir fjárnám í slíkum málum skuli eiga óæðra sæti eu krafa sú, er fjárnámið er gjört fyrir, og falla burtu, ef eigi fáist meira inn við fjárnámið en sjálfri aðalkröfunni nemur. Að endingu skal ég, að því er snertir birtingu yfirvaldsúrskurða um framfærslueyri, benda yður á 6. gr., sbr. 4. gr. laga nr. 29, 16. desbr. 1885, sem sýna að birting úrskurðarins er nauðsynleg, þegar gjöra á lögtak eftir honum; en það nægir þó, að birtingin síðari skiftiu sé framkvæmd aðeins af öðrum stefnuvottinum eða hreppstjóra einum, og mun tilætlunin þá vera sú, að helmingur stefnuvottagjaldsins sparist. — Samkvæmt framansögðu getur af hinum umræddu gjöldum orðið spurning um gjald fyrir lögtak og fjárnám fyrir framfærslueyri og um gjald til stefnuvotta fyrir birtingu lögtaksúrskurðar um framfærslueyri og gilda um skyldu málsparta til að greiða gjöld þessi sömu reglur og í öðrum einkamálum, sbr. þó 28. gr. aukatekjureglugjörðarinnar 10. sept. 1830.

- 4. des.

Endurskoðuð samþykkt um stjórn bæjarmálefna í Reykjavík. (Landshöfðinginn).

I. Um stjórn og framkvæmdir á bæjarmálefnum.

1. gr. Í bæjarstjórn kaupstaðarins eiga 9 menn sæti auk bæjarfógeta. **2. gr.** Sérstökum málefnum kaupstaðarins skal stjórn að af föstum nefndum, sem bæjarstjórnin kýs. Þessar nefndir eru: 1. Fjárhagsnefnd; 2. Fátækranefnd; 3. Skólanefnd; 4. Byggingarnefnd; 5. Veganefnd; 6. Eldsvoðanefnd. Ennfremur kýs bæjarstjórnin menn í 7. Hafnarnefnd og 8. Skattanefnd, og 9. einn mann í Heilbrigðisnefnd, og 10. sömu leiðis einn mann í stjórn fiskimaannasjóðsins. Þeir menn, sem kosnir eru í nefndir þessar, fara frá þriðja hvert ár, þá er vanalegar bæjarfulltrúakosningar eru um garð gengnar, en þó má þá endurkjósa. Fáir einhver hinna kosnu nefndarmanna þau forföll, að hann geti eigi gegnt starfa sínum, kýs bæjarstjórnin annan í hans stað, ef henni þykir þess þurfa, og gegnir sá starfi hins, uns kosningar á bæjarfulltrúum fara fram. Bæjarstjórnin getur tekið sérhvert mál til meðferðar og úrskurðar, þótt falið sé fastri nefnd, og er það mál þá gengið úr höndum þeirrar nefndar. **3. gr.** Í fjárhagsnefndinni er bæjarfógeti formaður, en auk hans eiga í henni sæti 2 af bæjarfulltrúunum. Nefnd þessi veitir forstöðu öllum fjárhag bæjarins, býr undir áætlun, annast reikninga, avísar öll útgjöld, sér um stjórn féhirðis á bæjarsjóði, að hann hegði sér eftir erindisbréfi sínu, riti rétt og reglulega bækur sínar, byrji skattakröfur allar og ljúki þeim á réttum tíma, svo sem fyrir er skipað. Hún hefur eftirlit með því, að tekjurnar séu goldnar á réttum tíma, og að gengið sé eftir óloknum gjöldum, og það fé sett á vöxtu, er umfram kann að vera gjöldunum. Nefndin hlutast til um, að samin sé skrá yfir gjöld þau, er greiða skal af föstum lögboðnum tekjustofnum t. a. m. gjöld af húsum og óbygðri lóð, og skal skrá þessi vera bæjarbúum til sýnis ásamt niðurjöfnunarskránni. — Nefndin skipar fyrir um, hversu reikningsbækur gjaldkera eða annara, er hafa kunna

umráð yfir fé bæjarins, skuli vera lagaðar, leiðbeinir þeim, 4. des.
er hlut eiga að máli í því efni, og gætir þess, að reglum
þeim sé hlýtt, sem um það efni eru settar. Svo ber nefnd-
inni og að hafa eftirlit á öllum fjárbirgðum hjá gjaldkera
og hverjum öðrum, er hafa kunna fé bæjarins undir hönd-
um. — Nefndin ritar í ávísunarbók alt það, er hún ávísar,
og skulu í bók þessari vera greindir allir aðaldálkar og
liðir áætlunarinnar, hver sér. Á ávísanirnar skal ávalt rita,
til hvers dálks og liðar gjaldið skuli telja. — Alla reikn-
inga til bæjarsjóðs skal senda nefndinni, rannsakar hún þá,
sér um að þeir séu nægilega vottaðir, að réttir séu, hafi
áætlunarheimild, eða gilt atkvæði bæjarstjórnarinnar við
að styðjast, og ávísar þá síðan til greiðslu. — Gjaldkeri
má eigi greiða neitt fé úr bæjarsjóði nema allir nefndar-
menn hafi undirskrifað ávísunina. — Ef einhver nefndar-
manna vill eigi ávísá reikning, skal leggja hann fyrir bæj-
arstjórnina, og sker hún úr, hvort greiðsla skuli eiga sér
stað eða eigi, og ritar þá bæjarfógeti á ávísunina, ef greiða
skal. 4. gr. Bæjarfógeti er formaður fátækranefndar-
innar, en auk hans eiga sæti í henni þrír bæjarfulltrúar.
— Nefnd þessi hefur á hendi alla stjórn fátækramála; hún
sér fyrir öllum sveitarómögum, annast greptrun þeirra og
lögflutning, allar bréfaskriftir um fátækramálefni, og við-
skifti við önnur sveitarfélög; hún sér um, að tekjur þær,
er fátækra sjóðnum bera, séu greiddar og rétt taldar í bók-
um gjaldkerans. Nefndin hagtærir fé því, sem veitt er til
ómaga og þurfamanna; hún semur um meðgjafir með ó-
mögum og önnur útgjöld fátækra sjóðsins. Nefndin skal
svo oft, sem henni þykir þurfa, senda fjárhagsnefndinni til
ávísunar, samkvæmt 3. gr., skrá yfir umsamin eða áfallin
útgjöld. — Nefndin hefur á hendi alla umsjón með hús-
mensku og lausamensku manna í bænum, sem tilsk. 26.
dag maímánaðar 1863, 12. gr. felur sveitarstjórnunum. —
Nefndin ráðstafar styrk þeim, sem veittur verður fátækum
börnum úr Thorkillíusjóði, og semur allar skýrslur, sem
að því lúta. — Dómkirkjupresturinn hefur sæti og atkvæði

4. des. á fundum nefndarinnar, þá er ræða skal um meðferð á styrk þeim, sem veittur er úr Thorkillísjóði, sem og um hvert annað mál, er snertir kenslu og uppeldi fátækra barna. — Til aðstoðar nefndinni má bæjarstjórnin kjósa fátækra-
stjóra (fátækrafulltrúa), svo marga, sem þurfa þyk-
ir, og eiga þeir meðal annars að hafa sérstaklega umsjón með sveitarómögum og þurfamönnum, einkum hver í sínu hverfi, hafa nákvæmar gætur á högum þeirra, heimilisá-
stæðum og háttalagi, og stuðla að því, að þurfamenn noti efni sín með sparnaði og forsjá, leiti sér atvinnu eftir megni, og kosti kapps um að bjarga sér og sínum sem mest af rammleik sjálfs sín. Styrkbeiðni þurfamanns verður að jafnaði eigi til greina tekin, nema fátækrafulltrú-
inn í hans hverfi styðji hana, og má ávísar honum styrk-
um til hagtæringar fyrir þurfamanninn, ef ástæða þykir til. Fátækrafulltrúarnir skulu og gjöra sér far um, að afla nákvæmra skýrslna um aðkomna þurfamenn, er orðið hafa öðrum sveitum til þyngsla, eða sem hætt er við, að eigi geti haft ofan af fyrir sér í kaupstaðnum. — Fátækrafulltrúar koma á fund fátækranefndarinnar svo oft, sem hún óskar þess, og skulu þeir ávalt vera á fundi, þá er sveitarómagar eru skrifaðir upp, eða rétt um, að koma þeim fyrir, en eigi ber þeim atkvæði. 5. gr. Skóla-
nefndin skal hafa umsjón með kenslunni í barnaskólanum, og öllu því, sem barnaskólann varðar. Í henni eru dóm-
kirkjupresturinn og 2 menn aðrir, sem bæjarstjórnin til þess kýs, og skal annar þeirra að minsta kosti vera úr flokki bæjarfulltrúa. — Stjórn á tekjum og gjöldum skólans hefur bæjarstjórnin sjálf á hendi og alla umsjón með sjóði hans og reikningum. — Nefnd þessi annast þau málefni, er lúta að ætlunarverki skólans, kenslu barna, inntöku þeirra í skólann og burtför þeirra úr honum, og hver börn skuli njóta kenslu ókeypis; hún hefur og eftirlit með fræðslu og hegðun barnanna, og að skólareglunum sé fylgt; henni ber að gæta allra þeirra starfa við skólamálefni, sem

til eru tekin í reglugjörð 27. dag októbermánaðar 1862, 4. des. og eigi eru lögð beinlínis undir bæjarstjórnina eftir tilsk. 20. dag aprílmánaðar 1872, 14. gr. 6. gr. Í byggingarnefndinni er bæjarfógeti formaður, en auk hans kýs bæjarstjórnin í hana 2 menn úr sínum flokki og 2 aðra bæjarbúa. — Nefnd þessi skal í öllu gæta þess, sem fyrir er mælt í opnu bréfi 29. maímánaðar 1839. Þá er einhver óskar sér útmælingar, hvort heldur er til hússtæðis eða annars á þeim stöðum, sem eigi eru beinlínis ætlaðir til húsastæða t. a. m. á túnnum bæjarins eða útjörðu, ber nefndinni að leita úrskurðar bæjarstjórnarinnar um það, hvort beiðanda skuli afhent lóðin eða eigi, og með hvaða kjörum. 7. gr. Bæjarstjórnin kýs 3 menn í nefnd úr sínum flokki til að hafa umsjón með vegum og strætum bæjarins; nefnd þessi framkvæmir allar þær ráðstafanir, sem bæjarstjórnin gjörir um vegagjörðir, og endurbætur á vegum. Henni ber að hafa á hendi alla umsjón og framkvæmdir á snjómokstri, klakhöggi, hreinsun á rennum og vatnsbólum, alt eftir ákvæðum bæjarstjórnarinnar. — Nefnd þessari ber að hafa yfirumsjón með allri fasteign bæjarins, hvort heldur eru tún, slægjur, mótak eða hús og áhöld. 8. gr. Í eldsvoðanefnd skulu sæti hafa bæjarfógeti, og er hann formaður nefndarinnar, slökkviliðsforinginn og 3 bæjarfulltrúar, sem bæjarstjórnin til þess kýs. Hún skal vandlega fylgja reglum þeim, sem settar eru í reglugjörðum um slökkvilið Reykjavíkurbæjar 31. dag októberm. 1874, og 2. dag febrúarm. 1875, og fullnægja öllum þeim skyldum, sem henni eru þar á herðar lagðar. 9. gr. Í hafnarnefndinni hafa sæti bæjarfógeti, og er hann formaður, og 2 menn, er bæjarstjórnin kýs; skal að minsta kosti annar þeirra vera einhver bæjarfulltrúanna. Nefndin hefur alla umsjón og stjórn hafnarmálefna eftir reglugjörð 15. dag maímánaðar 1856. Gjaldkeri bæjarins skal og vera gjaldkeri hafnarsjóðs. 10. gr. Samkvæmt lögum 14. dag desembermánaðar 1877 um tekjuskatt, hafa sæti í skattanefndinni bæjarfógeti, sem er formaður nefndarinnar, og 2

4. des. menn, er bæjarstjórnin kýs úr sínum flokki. — Í októbermánuði ár hvert semur hún skrá um tekjur þeirra bæjarbúa, sem skatt eiga að greiða í landssjóð, samkvæmt lögum þeim, sem þegar voru nefnd (20. gr.). **11. gr.** Bæjarstjórnin má fela einum eða fleiri úr sínum flokki að framkvæma einstök málefni. Hún má og til framkvæmdar á slíkum störfum kjósa einhverja aðra bæjarbúa; en til þessara ráða skal bæjarstjórnin taka því að eins, að brýna nauðsyn beri til, ef málið heyrir undir hinar föstu nefndir, sem skipaðar eru samkvæmt 2. grein. **12. gr.** Bæjarfógetinn annast framkvæmd á málefnum þeim og ráðstöfunum bæjarstjórnarinnar, sem eru eigi falin öðrum á hendur. Honum ber að annast allar bréfaskriftir bæjarstjórnarinnar, og nefnda þeirra, sem hann er formaður í. — *II. Um starfa niðurfjöfnunarnefndarinnar og innheimtu bæjargjalda.* — **13. gr.** Niðurfjöfnunarnefndin skal skipað 7 mönnum; kjósa þeir sjálfir formann sinn. **14. gr.** Nefndin semur skrá yfir alla þá, er greiða eiga bæjargjald eftir efnum og ástæðum á næsta ári. Gjaldi til bæjarsjóðs skal jafnað eigi einungis á þá, sem fast aðsetur hafa í bænum, þá er skrá þessi er samin, heldur og þá, sem vissa er fyrir að muni hafa fast aðsetur í kaupstaðnum 4 mánuði næsta ár. Þess skal getið í sérstökum dalki, ef gjaldandi hefur jafnframt fasta dvöl annarsstaðar. **15. gr.** Niðurfjöfnun bæjargjalda skal lokið eigi síðar en innan útgöngu nóvembermán. ár hvert. Við niðurfjöfnun gjaldanna ber nefndinni sérstaklega að gæta þess, hverjar tekjur hver greiddandi hafi til að framfæra sig og sína, og aðra er hann vinnur fyrir, til munaðar eða gróða eftir öllum efnahag hans og atvinnu. Hún skal og taka til greina, hversu tekjurnar eru á sig komnar, og allar heimilisástæður og ómagapunga af vandamönnum. — Til þess að hin áætlaða upphæð gjaldanna eftir efnum og ástæðum náist full, og rýrist ekki við lækkun bæjargjalda, burtför gjaldenda úr bænum eða árangurslaust fjárnám o. s. frv., ber nefndinni

ávalt að jafna niður 5—10 af hundraði meira en til er tek- 4. des.
ið í áætluninni. **16. gr.** Reglur þær, sem settar eru um
aðalniðurjöfnunina, gilda og um aukaniðurjöfnun, en hún
á fram að fara í síðari hluta júnímánaðar. **17. gr.** Öll
bæjargjöld, hvort heldur eru af lögboðnum tekjustofnum,
eða eftir efnum og ástæðum falla í gjalddaga ár hvert 1.
d. janúarm. og 1. d. júlím., að helmingi í hvort skiftið, og ber
gjaldkera þá að innheimta þau. Séu þau eigi greidd innan
mánaðar frá gjalddaga, ber að taka þau lögtaki. **18. gr.**
Þá er ársreikningur kaupstaðarins er saminn og hefur leg-
ið til sýnis bæjarmönnum lögboðinn tíma, skal hann send-
ur endurskoðunarmönnum og það innan 1. dags maí-
mánaðar, en þeir skulu hafa lokið endurskoðun hans inn-
an 15. dags júlímánaðar ár hvert. Athugasemdum endur-
skoðunarmannanna skal gjaldkeri hafa svarað að hálfsmán-
aðar fresti. Þvínæst semur fjárhagsnefndin ásamt endur-
skoðunarmönnum tillögur til úrskurðar um reikn-
inginn, og skal því starfi lokið innan 15. dags á-
gústmánaðar. Að svo búnu leggur bæjarstjórnin úr-
skurð á reikninginn til lögboðinnar afgreiðslu. — *III.*
Um starfsmenn kaupstaðarins — **19. gr.** Starfsmenn
bæjarins eru: — 1. Bæjargjaldkeri. Hann annast inn-
heimtu allra gjalda til bæjarsjóðs, og sömuleiðis allar
greiðslur úr honum, og ennfremur innheimtu á brunabót-
um að þeim þriðjungi, sem bærinn á að sjá um. Hann
á og að annast innheimtu allra gjalda til hafnarsjóðs
og útgjöld úr honum. Hann semur reikning bæjarsjóðs og
hafnarsjóðs og um brunabótafé bæjarins, alt eftir þeim
reglum, sem honum eru settar um það efni. — 2. Lög-
reglupjónar. — 3. Næturveiðir. — Starfsmönnum öllum
skal launað eftir ákvæðum bæjarstjórnarinnar. — Lög-
reglupjónar og næturveiðir skulu haga sér eftir erindis-
bréfi því, er lögreglustjóri semur handa þeim með ráði bæj-
arstjórnarinnar. — Að hve miklu leyti starfsmenn bæjar-

4. des. ins fá eftirlaun, er þeir afsala sér starfi því, sem þeim er falið, er komið undir ákvæðum bæjarstjórnarinnar í hvert skifti. — IV. *Um ýmisleg kaupstaðarmálefni.* — 20. gr. Bæjarstjórnin getur kveðið á um, að gata eða vegur, sem einstakir menn hafa notað, verði lögð til afnota fyrir almenning. Hún gefur götum og vegum nöfn. Ef leggja skal götur eða vegi frá upphafi, þar sem eigi hefur áður verið, ræður hún því, hvort og að hve miklu leyti þeir skuli taka þátt í kostnaðinum, sem lóð eiga þar að, og hvernig þeir skuli greiða kostnað þann, sem á þá leggst, hvort heldur með peningum eða vinnu. Ef fleiri menn hafa sérstakan veg í sameiningu, getur bæjarstjórnin lagt svo fyrir, að þeir skuli halda veginum greiðfærum. — Bæjarstjórnin ræður fyrirkomulagi á öllum ræsum, en bregði þeir, sem hlut eiga að máli, útaf fyrirskipunum hennar um það efni, lætur hún laga það, sem henni þykir ábótavant á kostnað hlutaðeiganda. — Þegar svo ber undir, að lóðareigandi verður að afsala sér lóð til tryggingar gegn eldsvoða, til nýrra vega eða breikkunar vega, eða til ræsa o. s. frv., skal hann fá endurgjald fyrir lóðina samkvæmt opnu bréfi 29. dag maímánaðar 1839 eftir ákvæði bæjarstjórnarinnar með samþykki amtmanns eða landshöfðingja. Bæjarstjórnin getur og, ef hún svo vill, eða samningi verður eigi á komið, látið tvo óvilhalla dómkvadda menn meta endurgjaldið. Ef annarhvor málsaðila unir eigi matinu, er honum heimilt að leggja gjörð matsmanna undir yfirmat 4 dómkvaddra manna. — Kæur manna yfir ákvæðum og úrskurðum bæjarstjórnarinnar eftir þessari grein liggja undir úrskurð landshöfðingja.

1889

Reglugjörð fyrir gullbrúðkaupslegat Bjarna25. febr. **amtmanns Þorsteinssonar og konu hans frú Þórunnar Hannesdóttur.**

»Vöxtum sjóðsins skal verja sem styrk til þess að brýr verði lagðar yfir ár, fljót eða vötn, svo og til annara vegabóta yfir torfæur á almenningsleið, alt svo framarlega

sem hið opinbera ekki hefur beinlínis skyldu til að kosta 25. febr. slík verk eða ekki megnar það.

Lög um aðflutningsgjald á kaffi og sykri.

9. ágúst

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Þegar neðangreindar vörur eru fluttar til Íslands, skal af þeim greiða í landssjóð gjöld þau, er hér segir: 1. af kaffi og kaffibæti hverskonar, 10 aura af hverju pundi; — 2. af sykri og sírópi 5 aura af hverju pundi.

2. gr. Gjaldið skal greiða lögreglustjóra í peningum eða með ávísun, stílaðri uppá borgun við sýningu, á landsbankann eða á verzlunarhús í Kaupmannahöfn, er innheimtumaður tekur gilt. Eigi má afhenda vörurnar þeim, er við eiga að taka, fyrr en gjaldið er greitt. Brot gegn þessu fyrirmæli varða sektum, alt. að 200 kr., á hendur skipstjóra eða á hendur afgreiðslumanni skipsins, ef vissa er fyrir, að sá maður sé þar á staðnum. Hafi vörurnar afhentar verið þeim, er við á að taka, áður en hann hefur fengið kvittun innheimtumanns fyrir því, að gjaldið sé þegar greitt, þá er hann skyldur til að segja lögreglustjóra frá þessu innan 3 daga frá því að hann tók við vörunum, og greiði gjaldið um leið, ef það er eigi þegar gjört.

3. gr. Til þess að ákveða gjaldið skal farið eftir vöruskrá skipsins eða tollskrá, svo og hleðsluseðlum þeim eða tilvísunarbréfum, er snerta hinar tollskyldu vörur. — Hinar tollskyldu vörur má eigi flytja í land, fyrr en skipstjóri eða afgreiðslumaður hefur skilað lögreglustjóra öllum þessum skjölum og látið fylgja skriflegt vottorð frá skipstjóra uppá æru og samvizku um það, að eigi séu í skipinu aðrar eða fleiri tollskyldar vörur, en þær, er tilfærðar eru á vöru- eða tollskránni, eða sem ætlaðar eru handa skipverjum sjálfum. Brot gegn þessu fyrirmæli varðarsektum alt. að 200 kr. — Ennfremur hefur lögreglustjóri vald til þess, hvenær sem vera skal, að heimta af hverjum búsettum manni í umdæmi sínu, er ástæða er til að ætla að fái

9. ágúst gjaldskyldar vörur frá útlöndum, æru- og samvizkuvottorð skriflegt um það, hvort hann hafi fengið þesskonar vörur, og ef svo er, hverjar og hve mikið af þeim. Reynist þá svo, að eigi hafi greitt verið fult gjald af þesskonar vörum, skal sá, er við hefur tekið, þegar í stað gjalda það er á vantar, enda sé eigi þyngri ábyrgð fallin á hann eftir lögum þessum. **4. gr.** Sé ógreinilega sagt til um tollskyldar vörur á vöru- eða tollskránni, eður ef skýrslurnar þaraðlútandi eru eigi fullnægjandi, eður sé ástæða til að rengja, að rétt sé skýrt frá, skal lögreglustjóri láta rannsaka farminn og hafa eftirlit með uppskipun svo sem með þarf. Kostnað þann, er af þessu leiðir, skal landssjóður greiða, ef skýrslurnar reynast nákvæmar, en ef þær reynast ónákvæmar, fellur kostnaður á skipstjóra, eða ef nauðsyn krefur, á þá, er við vörum tóku. **5. gr.** Nú verður maður uppvis að því að hafa sagt rangt til um gjaldskyldar vörur, sem hann hefur innflutt eða veitt móttöku, eður gjört ranga yfirlýsing þaraðlútandi, eður eigi skeytt því samkvæmt 2 gr., að segja frá vörum, er hann hefur tekið við, og skal hann þá, ef brotið varðar eigi þyngri hegning að lögum, sæta sektum, alt að 1000 kr., og gjaldi auk þess sekt, er sé tvöföld við þá upphæð gjaldsins, er hann hefur reynt að draga undan. **6. gr.** Hinar aðfluttu tollskyldu vörur skulu vera að veði fyrir tollinum og sektunum, og hefur eigandi ekki rétt til að ráða yfir þeim, fyr en búíð er að greiða gjöld þessi. Lögreglustjóri hefur vald til að gjöra þær ráðstafanir í þessu efni, sem með þarf, einkum með því að kyrsetja vörurnar, og ef ekki er borgað, selja þær til lúkningar tolli og sektum. **7. gr.** Amtmaður getur ákveðið sektirnar, ef hlutaðeigandi eigi krefst þess, að máli því sé vísað til dóms og laga. En verði því vísað til dóms og laga, skal fara með sem alment lögreglumál.—Landshöfðingi hefur vald til þess að færa niður sektir þær, er amtmaður hefur ákveðið, þegar honum þykir ástæða til vera í einstökum tilfellum. **8. gr.** Sektir allar eftir 2. og 3. gr. renna í landssjóð.

Hið sama er um sektir eftir 5. gr., nema einhver hafi 9. ágúst komið því til leiðar með frásögn sinni, að tollsvikin komust upp, og fær hann þá annan helming sekta. 9. gr. Fyrir tollheimtum og sektum eftir lögum þessum skal lög-reglustjóri gjöra reikninga, samkvæmt reglum þeim, er gilda um reikninga fyrir tollum á brennivíni og öðrum áfengum drykkjum m. m. — Af upphæð tolls og sekta fær innheimtumaður 2 af hundraði. — Lög þessi öðlast gildi 1. október 1889.

Lög um viðauka við lög 9. janúar 1880 um breyting á tilskipun um sveitarstjórn á Íslandi 9. ágúst 4. maí 1872.

Vér Chr. IX., o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Niðurföfnun sú eftir efnum og ástæðum, er ræðir um í 1. gr. í lögum 9. janúar 1880 um breyting á tilskipun um sveitarstjórn á Íslandi 4. maí 1872, nær til allra þeirra manna, er hafa fast aðsetur í hreppnum. Þeir skulu greiða þar fult gjald eftir öllum efnahag sínum, nema þeir á gjaldárinu hafi líka haft fast aðsetur annarsstaðar; sé svo, má ekki leggja hærra gjald á þá, en samsvari þeim tíma, er þeir hafa haft fast aðsetur í hreppnum. Fast aðsetur í hreppnum skemri tíma en 4 mánuði kemur ekki til greina. Sömuleiðis má leggja gjald á ábúð á jörðu eða jarðarhluta og á fastar verzlánir og aðrar arðsamar stofnanir og fyrirtæki í hreppnum, er séu rekin að minsta kosti 4 mánuði af gjaldárinu, þótt eigendur þeirra eigi hafi þar fast aðsetur*. Á þessa stofna skal leggja gjald, er samsvari útsvarinu eftir efnum og ástandi, eftir því er hæfa þykir eftir árlegri veltu og arði, án þess að tillit sé haft til annara tekja eða eigna þess, sem í hlut á. — Lög þessi ná eigi til ákvæða 2. gr. í lögum 19. júní 1888 um bát-fiski á fjörðum.

*) Sbr. lög 6 marz 1896, um gjaldskyldu kaup- og pöntun-arfélaga.

9. ágúst **Lög um bann gegn eftirstæling peninga og peningaseðla o. fl.**

Vér Chr. IX. o. s. frv.: G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Það er bannað öllum öðrum en hlutaðeigendum réttum, enda þótt eigi búi nein svik undir, að búa til þesskonar hluti, er fyrir lögum sína og annan frágang eru verulega líkir að ytri ásýndum innlendum eða útlendum peningum eða peningaseðlum, ríkisskuldabréfum eður öðrum skuldabréfum eða hlutabréfum, er hljóða upp á handhafa, og leigumiðum þeirra. **2. gr.** Svo er og bannað að flytja til landsins eða láta ganga manna á meðal hluti þá, er eigi má búa til hér á landi samkvæmt 1. gr. **3. gr.** Brot gegn lögum þessum varða sektum, 10—200 kr., nema þyngri hegning sé viðlögð í almennum lögum. Sektirnar renna í landssjóð. Hlutir þeir, sem í banni laga þessara hafa gjörðir verið eða fluttir til landsins, skulu upptækir gjörðir og ónýttir. — Mál, er rísa útaf brotum á lögum þessum, skal fara með sem almenn lögreglumál.

21. sept. **Lhbr. um skifting Vatnsleysustrandarhrepps í Njarðvíkurhrepp og Vatnsleysustrandarhrepp.**

9. des. **Lög um breyting á lögum 15. okt. 1875, um laun íslenzkra embættismanna.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Biskupi skal veita í árslaun 5,000 kr. **2. gr.** Amtmönnum skal veita í árslaun, hvorum fyrir sig 5,000 kr. **3. gr.** Forstjóra landsyfirrættarins skal veita í árslaun 4,800 kr. — Öðrum dómendum í landsyfirrættinum skal veita í árslaun, hvorum um sig 3,500 kr. **4. gr.** Landfógetanum skal veita í árslaun 3,500 kr. **5. gr.** Forstöðumanni prestaskólans skal veita í árslaun 4000 kr. — Fyrsta kennara við prestaskólann skal veita í árslaun 2,800 kr. — Öðrum kennara við prestaskólann skal veita í árslaun 2,400 kr. **6. gr.** Forstöðumanni lærða skólans

skal veita í árslaun 3,600 kr. og leigulausan bústað í skóla- 9. des.
húsinu eða 400 kr. í húsaleigustyrk. — Yfirkennara lærða
skólans skal veita í árslaun 3,200 kr. — Fyrsta og öðrum
kennara við lærða skólann skal veita í árslaun, hvorum
fyrir sig 2,800 kr. — Þriðja og fjórða kennara við lærða
skólann skal veita í árslaun, hvorum fyrir sig 2,400 kr.
— Fimta kennara við lærða skólann skal veita í árslaun
2,000 kr. 7. gr. Embættismenn þeir, sem fengið hafa
veitingu fyrir embættum þessum áður en lög þessi öðlast
gildi, skulu einskis í missa, meðan þeir sitja í sama em-
bætti. 8. gr. Lög þessi öðlast gildi 1. jan. 1890.

Lög um varúðarreglur til þess að forðast ásigl- 9. des. ingar.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-
ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:
Með konunglegri tilskipun* má setja reglur, er skip-
stjórar á gufu- og seglskipum skuli fylgja til þess að kom-
ast hjá ásiglingum. Ef vikið er frá reglum, er þannig
hafa settar verið og birtar, varðar það sektum til lands-
sjóðs alt að 200 kr., auk þess sem af því getur leitt eftir
atvikum skaðabætur á hendur þeim, er brýtur, samkvæmt
almennum skaðabótareglum. Sektamálin skal fara með
sem almenn lögreglumál.

Lög um lögreglusamþykktir fyrir kaupstaðina.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall- 1890
ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: 3. jan.
1. gr. Í kaupstöðum landsins má gjöra lögreglusamþykt-
ir. 2. gr. Í lögreglusamþykttinni skal kveða á um það,
sem þykir þurfa að skipa fyrir um, eftir því, sem hagar
til á hverjum stað: a. um reglu og velsæmi á strætum,
vegum og svæðum, er almenningur fer um; um alt, sem
að því lýtur, að gjöra alla umferð greiða og afstýra farar-

*) Sbr. tilsk. 20. jan. 1899.

3. jan. tálma og öllu því, sem hættu getur valdið; um friðun og vernd á almannagripum og eignum; um reglu á veitingahúsum og skemtistöðum, er almenningur sækir, svo og um almennar skemtánir, svo sem leiki; b. um alment hreinlæti, og takmarkanir á notkun opinna eða lokaðra svæða við stundun ýmsra atvinnuvega, t. a. m. fiskiverkunar, lifrarbræðslu og slátrunar, er heilbrigðis vegna eða af öðrum ástæðum mega teljast nauðsynlegar eða haganlegar o. fl.; c. um skipun lögregluliðs, er heldur uppi reglu, þá er eldsvoða eða önnur óvanaleg atvik ber að höndum, sem annaðhvort er sérstaklega leigt til þessa eftir ákvæðum bæjarstjórnarinnar eða á annan hátt; d. um alt eftirlit, sem lýtur að því, að fyrirbyggja brunahættu og eldsvoða, þar sem eigi þegar eru sett lög og samþyktir um slíkt efni. **3. gr.** Hlutaðeigandi bæjarstjórn býr til frumvarp til samþyktarinnar og skulu vera í henni reglur um, hvernig greiða skuli útgjöld þau til lögreglunnar, er hin ýmsu ákvæði hafa í för með sér, er gjörð eru. Frumvarpið skal senda amtmanni, og gjörir hann við það þær athugasemdir, er honum þykir við þurfa og sendir það síðan landshöfðingja, er þvínæst gefur út samþyktina. Nú gjörir amtmaður eða landshöfðingi breytingar við frumvarpið, og skal þá leggja þær fyrir bæjarstjórnina til álita. Þær breytingar, sem bæjarstjórnin felst ekki á, má eigi setja í samþyktina. Samþyktin skal prentuð á kostnað bæjarins og birt almenningi með því að prentast í B-deild Stjórnartíðindanna. Breytingar á samþyktinni skal gjöra og birta á sama hátt sem hina upprunalegu samþykt. **4. gr.** Samþyktin gildir að öllum jafnaði um alt lögsagnarumdæmi kaupstaðarins. Ef rétt þykir vera að skipa svo fyrir, að ákvæði samþyktarinnar skuli eigi gilda á hlutum af landi því, er heyrir undir lögsagnarumdæmið, annaðhvort að nokkru eða öllu leyti, skal þess getið í samþyktninni, svo sem nauðsynlegt er. **5. gr.** Brot gegn samþyktunum varða sektum alt að 100 kr. Börn eldri en 10 ára og yngri en 15 ára skulu sæta vandarhöggum, ef þau

hafa áður, eftir að þau voru orðin fullra 10 ára, gjört sig 3. jan. sek í þessum brotum, eða gjört eitthvað, sem ber vott um einstaka ónáttúru, þó eigi fleirum vandarhöggum en 15, og sé að öðru leyti farið eftir 30. grein í almennum hegningarlögum, eða sæta einföldu fangelsi alt að 8 dögum. Ef kenna má yfirsjón, er barn drýgir, skorti á hæfilegri umsjón foreldra eða annara, er barninu ganga í foreldra stað, þá skal refsa þeim fyrir yfirsjónina, en eigi barninu. — Ef einhver lætur það ógjört, sem er skylda hans samkvæmt samþyktinni, má lögreglustjórinn láta gjöra þetta, eða gjöra nauðsynlegar ráðstafanir til þess að bindra, að vanrækslan valdi tjóni. Kostnaður við þetta og kostnaður, sem leiðir af þeim ráðstöfunum, er lögreglustjórinn gjörir til þess að hindra brot gegn því, sem bannað er í samþyktunum, greiðist af afbrotamanninum, eða, ef hann er eigi fær um það, af bæjarsjóði. 6. gr. Mál er rísa útaf brotum á samþyktunum skal fara með sem almenn lögreglumál. Sektir allar fyrir brot á þeim renni í hlutaðeiganda bæjarsjóð.

Lög um breyting á tilskipun um póstmál 26. febr. 1872 og lögum 15. okt. 1875 um breyting á á sömu tilskipun. 3. jan.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: 1. gr. Sendingar, sem eru prentað mál í krossbandi eða einbrugðnu bandi, mega vega alt að 5 pd. Burðareyrir fyrir þær skal vera 3 aurar fyrir hver 10 kvint eða minni þunga. 2. gr. Böggulsendingar, sem sendar eru með póstskipunum hafna á milli á Íslandi og ekki þarf að senda neitt yfir land, mega vega alt að 10 pd. Burðareyrir fyrir þær sendingar skal vera 10 aurar fyrir hvert pund og 5 aurar að auki í ábyrgðargjald fyrir hverjar 100 kr. eða minna af verði sendingarinnar, ef verð er tiltekið. Undir tilvísunarbréf við slíka böggla greiðist að auki venjulegt burðargjald, ef bréfið er lokað. 3. gr.

3. jan. Burðareyrið fyrir lokaða böggla, sem sendir eru með landpóstum frá veturnóttum til sumarmála, skal vera 25 aurar fyrir hver 25 kvint eða minni þunga. **4. gr.** Með lögum þessum eru lög nr. 21, 4. nóv. 1881, úr lögum numin.
3. jan. **Lög um löggilding verzlunarstaðar að Arngerðareyri við Ísafjardardjúp.**
3. jan. **Lög um löggilding verzlunarstaðar við Hólmavík í Steingrímsfirði.**
3. jan. **Lög um löggilding verzlunarstaðar að Stapa í Snæfellsnessýslu.**
3. jan. **Lög um löggilding verzlunarstaðar á Búðareyri við Reyðarfjörð.**
 Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k. Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: — Á Búðareyri við Reyðarfjörð skal vera löggiltur verzlunarstaður og út að Stekkjagilslæg í Bakkagerðislandi.
3. jan. **Lög um löggilding verzlunarstaðar að Múlahöfn við Héraðsfloa.**
7. febr. **Lög um vexti.**
 Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k. Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Þegar samið er um vexti af peningaláni, en ekki tiltekin upphæð þeirra, skulu þeir vera 4 af hundraði á ári. **2. gr.** Eftirleiðis skal vera frjálst að taka allt að 6 af hundraði sem vexti af peningaláni gegn veði í fasteignum.
7. febr. **Lög um breyting á lögum um sveitarstýrk og fúlg.**
 Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k. Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Nú vill maður flytja af landi burt, en hefur vandamenn, sem eigi eru sjálfbjarga og honum ber

fram að færa að lögum, og skal hann þá, áður en hann 7. febr. byrjar ferð sína, ef sveitarstjórnin í framfærsluhreppi þeirra heimtar, skyldur að setja viðunanlega trygging fyrir því, að vandamenn hans, er eftir verða, verði eigi sveitarfélaginu til þyngsla, að minsta kosti um næstu 3 ár, nema veikindi eða önnur ófyrirsjaanleg óhöpp valdi, enda banni sýslumaður eða bæjarfógeti utanförina, nema þessum skilyrðum sé fullnægt. 2. gr. Með lögum þessum er 7. gr. laga um sveitarstyrk og fúlg. úr gildi numin.

Lhbr. um niðurlagning Skógakirkju og Steina- 12. marz kirkju og sameining beggja sóknanna við Eyvindarhólasókn.

Farmannalög.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k. Alþingi hef- 22. marz ur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: I. *Dagbókar-bálkur*. 1. gr. Nú er hér lent skip í förum landa á milli og skal skipstjóri þá jafnan hafa leiðarbók á skipinu og skal henni svo hagað, sem hér segir. 2. gr. Leiðarbók þessa skal mega nota á öllum þeim ferðum, er skipið fer; skal hún vera úr góðum sterkum pappír, í haldgóðu bandi, blaðsíður tölusettar, og bókin gegnþrædd traustum streng. Lögreglustjóri á þeim stað, er skipið hefur ferð sína frá, löggildir hana og innsiglar. Fyrir löggildinguna skal greiða 2. kr., ef skipið er 100 smálestir eða minna, ella 4 kr. Nú er skip afgreitt til ferðar landa milli, og skal þá lögreglustjóri gæta þess, að skipstjóri hafi leiðarbók með sér, og skal lögreglustjóri í því skyni rita vottorð sitt á bókina um, að hún hafi verið honum sýnd, en eigi ber honum borgun fyrir þá áritun. Nú ber svo til á langferð að dagbók verður fullrituð og getur skipstjóri þá snúið sér til næsta danska verzlunar-ræðismanns eða vara-ræðismanns á hafnarstað utanríkis, eður til lögreglustjóra á dönskum hafnarstað — í Kaupmannahöfn til dómsmálaritarans í farmanna- og verzlunarréttinum og á Færeyjum

22. marz utan Þórshafnar til sýslumanns næsta — og skal sá þessara manna, er skipstjóri snýr sér til, löggilda fyrir hann nýja leiðarbók, en geti þess þá jafnframt með áritun á hina gömlu leiðarbók, beint neðan við það, er síðast var í hana skráð. Eigi gildir þó slík leiðarbók, nema fyrir það, sem eftir er ferðarinnar, og þarf skipstjóri enga borgun að greiða fyrir þá löggilding. 3. gr. Frá þeim degi, er mateldur er á skipi kveiktur, skal sá, er verði stýrir, hvort heldur er skipstjóri, stýrimaður, eða undir-stýrimaður, rita í leiðarbókina undir eins og hann er af verði leystur, hvað eina það, er fram fór meðan hann stýrði verði, það er til siglingar eða stefnu kom, svo og sérhvern atburð annan þann, er á nokkurn hátt kynni að geta þýðing haft fyrir útgjörðarmenn skips eða sendendur farms eður og fyrir váttryggjendur. Nú verður eitthvað misritað í leiðarbókina, og má þá hvorki útskafa það, er rangt er, né á annan hátt gjöra það ólæsilegt, heldur á að stryka eða punkta þannig yfir það, að lesa megí, hvað þar var ritað áður. Í bókunum sínum eiga allir skipstjórar og stýrimenn að fara eftir fyrirmyndar-blaði því, er hér fer á eftir í 12. gr.

4. gr. Nú biður skip á ferð sinni tjón, það er mótmælum ber á að lýsa og nær skipstjóri höfn hér á landi eður í Danmörku eður og utanríkis á nokkrum þeim stað, er danskur verzlunar-ræðismaður er skipaður eða vara-ræðismaður, og skal hann þá í síðasta lagi innan sólarhrings skila leiðarbók sinni lögreglustjóranum, ef það er hér á landi og lögreglustjóri er búsettur þar, sem hann nær höfn eður þar í grendinni, ella umboðsmanni hans löggiltum, í Danmörku lögreglustjóra — í Kaupmannahöfn þó dómsmálaritara farmanna- og verzlunarréttarins, og í Færøeyjum utan Þórshafnar sýslumanni í því umdæmi —, en utanríkis, ræðismanninum eður vara-ræðismanninum. Embættismenn þessir eiga að skrifa rétt neðan undir það, er síðast var innfært í bókina, vottorð sitt að tilgreindum stað og stund um, að bókin hafi sér sýnd verið inuan 24 stunda frá því, að skipið kom; skulu þeir jafnframt geta

þess, hvort skipulega hafi reynst ritað í bókina á hverjum 22. marz degi að undanfögnu. Nú er bókinni eigi skilað innan sól-
arhrings, og skal þess þá getið í árituninni, svo og þess, hversu lengi þetta hafi dregist fyrir skipstjóra. Fyrir
vottorð þessi á erlendis ekkert gjald að greiða, en hér á
landi hálfð gjald það, er í 2. grein er ákveðið. Bókinni
skal tafarlaust skila skipstjóra aftur, þá er ofangreindum
fyrirmælum er fullnusta gjör. 5. gr. Nú leggur skip-
stjóri skipi sínu á höfn hér við land og er ferð hans þar
talið lokið, þá skal hann á sama hátt skila lögreglustjóra
eða umboðsmanni hans leiðarbókinni innan sól-
arhrings. Embættismaður þessi á að rita vottorð sitt í bókina, rétt
neðan undir það, er síðast var í hana skráð, um að bók-
inni hafi í rétta tíð skilað verið og hvort í hana hafi ver-
ið ritað á hverjum degi eður ekki. Fyrir þetta vottorð
skal borgun greiða fyrir skip, sem stærra er en 100 smá-
lestir, 3 krónur, ef ferðin hefur eigi yfir staðið missiri
lengur, 4 krónur, ef hún hefur staðið missiri lengur
en eigi ári lengur; en 5 krónur, ef hún hefur staðið ári
lengur. Nú er skip minna, og skal þá jafnan hálfð gjald
greiða við það, sem áður er tiltekið. Nú verður ferð lok-
ið í danskri höfn eða utanríkis höfn, og fer þá með eftir-
lit þetta, svo sem í 4. grein er ákveðið um skip þau, er
slystjón biða og í slíka höfn koma. Nú verður það eigi séð
af skjölum skipsins, hvenær ferð er á enda, og skulu það
þá ferðalok talin, er skip kemur aftur á hérlanda höfn og
affermir þar að mestu leyti eða að öllu, eða ef skipshöfnin
er lögskráð úr vist. 6. gr. Skylt er skipstjóra að leggja
fram leiðarbók sína þegar í stað, hvenær sem útgjörð-
menn, framsendendur eða vátryggjendur æskja þess, mál-
stað til sönnunar. Nú hefur skip eigi lokið ferð sinni, svo
að frumbókin verður eigi framlögð, og skal þá skipstjóri
láta í té endurrit af henni, staðfest af notarius. 7. gr.
Nú verður sú raun á, að skipstjóri eða stýrimaður hafa
vanrækt að rita í leiðarbókina, samkvæmt því, er þessi
lög mæla fyrir og skal hann þá, er hann verður í slíku

22. marz sekur í fyrsta sinn, sæta 20—50 kr. sektum, annað sinn 50—200 kr. sektum og í þriðja sinn hafi fyrirgjört rétti sínum til skipstjórnar eða til að ráðast á skip sem stýrimaður. Nú hefur skipstjóri eða stýrimaður ritað ósannindi í leiðarbókina eða falsað hana, þá sæti hann þeirri hegningu, er lög kunna að ákveða fyrir það og hefur auk þess fyrirgjört rétti sínum til að vera í förum sem skipstjóri eða stýrimaður, svo er hann og skyldur til skaðabótum að svara. Nú verður sú raun á, að skipstjóri eða stýrimaður hefur skafið út ritað mál í leiðarbók sinni eða strykað yfir nokkuð það, er í hana er skráð og gjört það ólæsilegt, en hefur þó eigi gjört þetta í saknæmum tilgangi, sæti sömu hegningu, sem í þessari grein er ákveðin fyrir vanrækt á að skrifa í leiðarbókina; en sýni atvik málsins, að út sé skafið eða yfir strykað í þeim tilgangi að dylja það, er fyrir hefur komið á ferðinni, sæti sömu hegningu, sem ákveðin er fyrir fölsun bókarinnar. 8. gr. Nú kemur skipstjóri í höfn með þeim atvikum, sem í 4. grein er skráð eða ferð hans er á enda og vanrækir hann að sýna leiðarbókina og fá vottorð í hana skráð, sæti sektum frá 2—5 kr. fyrir sólarhring hvern, er hann þetta vanrækir. Mál, sem af þessari vanrækt rísa, skal sækja sem almenn lögreglumál. 9. gr. Allir skipstjórar og stýrimenn skulu við því búnir, ef slys ber að höndum, að bjarga leiðarbókinni ásamt öðrum skjölum skipsins. Nú verður skipsskjölum bjargað, en leiðarbókina vantar, og skal þá skipstjóri með framburði skipshafnar sinnar færa sönnur á, hvað til þess bar, að bókinni varð eigi bjargað. Nú fær hann eigi skýrlega sannað, að honum sé eigi sök á gefandi hvarfi bókarinnar, sæti sektum frá 10—100 kr.; en reynist það, að hann hafi af ásettu ráði látið fyrirfarast að bjarga bókinni, sæti refsingu sem fyrir bókfölsun eftir 7. grein. 10. gr. Eigi má skipstjóri fyrirfara leiðarbókinni fyr en öll mál eru á enda kljád, þau er skylt eiga við ferðina, milli útgjörðamanna, farmsendenda og vátryggjenda; sæti ella ábyrgð eftir atvikum og með hlið-

sjón af 7. og 9. grein þessara laga. Nú kemur skip til 22. marz hafnar hér við land að aflokinni ferð og leggur skipstjóri í haf á ný, áður en öll mál þau, er skylt eiga við hina fyrri ferð, eru á enda kljád milli allra þeirra, er hlut eiga að máli, þá má hann eigi með sér taka leiðarbók skipsins, heldur á hann að kaupa nýja leiðarbók til ferðarinnar á kostnað útgjörðamanna. 11. gr. Öll gjöld og bætur samkvæmt þessum bálki laga þessara, renna í landssjóð. 12. gr. *Fyrirmyndarblað við dagbækur skipa.*

Ár		Mánuður					Hvar skipið er			
Dagsetn.	Stand	Stefna, er stýrt er í	Vegar- lengd		Haldin stefna	Vindur	Veður	Dýpt	Botn	Athugavert:
			k	f						
daginn þann	1									E. h.
	2									Kl. 1 ¹ / ₂ tók mið af í
	3									mílur
	4									Kl. tók mið af ☉ við
	5									sólarlag ° frá til
	6									°, fann með því mis-
	7									visun ° til nvesturs.
	8									Kl. tók saman segl.
	9									
	10									
	11									F. h.
	12									Kl. mældi ☉ hæð: ° og
þann	1									tók mið af henni ° frá
	2									til fann misvisun °
	3									til nvesturs.
	4									Kl. ausið
	5									{ Kl. st. ° mældi ☉ hæð:
	6									{ ° og tók mið af ☉
	7									{ í s. s. au.
	8									{ Kl. st. ° mældi ☉ hæð:
	9									{ °, fann með þessum 2
	10									{ mælingum breidd að
	11									{ vera ° nbr.
	12									Á hádegi mæld ☉ hæð: °
Misvisandi aðalstefna: ° frá til										Norðl. br. eftir leiðarr. °
leiðrétt með ° til nvesturs										Lengd °
Rett aðalstefna er: ° frá til										Mæld norðl. breidd °
Vegarlengd alls: mílur										

Misvisandi aðalstefna: ° frá til
leiðrétt með ° til nvesturs
Rett aðalstefna er: ° frá til
Vegarlengd alls: mílur
Norðl. br. eftir leiðarr. °
Lengd °
Mæld norðl. breidd °

Þegar skipið er þar í sjó, er eigi þart grunnsökku við, ganga 2 síðustu dálkarnir úr.

22. marz — *II. Vistráða-bálkur.* **13. gr.** Þá er skipstjóri ræður mann á skip með sér, skal hann fá honum viðskiftabók. Í bók þessari skal skipstjóri ljóst og skilmerkilega tiltaka ferð þá eða farleið, sem sjómaðurinn er til ráðinn, rita fult nafn sjómannsins, aldur og fæðingarstað, stöðu hans á skipinu og vistarkjör, kaup það, er honum er heitið annaðhvort fyrir ferðina eða um mánuðinn, tilgreina hvort það skuli í peningum goldið eða öðrum eyri og eins, hve mikið honum er fyrirfram greitt af kaupinu; undir þetta skal skipstjóri rita nafn sitt. Sé kaup ákveðið fyrir alla ferðina með tiltekinni upphæð í peningum eða öðrum gjaldeyri, skal þess getið jafnframt, hve lengi á er ætlað, að ferðin muni standa, og eins, hve hátt mánaðarkaup megí algengt telja á þeim stað og tíma, er samningurinn er gjörður. **14. gr.** Í viðskiftabókina skal skipstjóri rita hvað eina, er hann greiðir sjómanninum meðan þeir eru í förum, eða þá er þeir lúka viðskiftum sínum. Skyldur er sjómaður til, ef skipstjóri krefst þess, að gefa ritaða viðurkenningu fyrir sérhverri upphæð, er honum er greidd, bæði sérstaka og sömuleiðis ritaða í viðskiftabókina. Nú verður eigi hlé á förum skipsins og engin breyting á gjörðum samningi, en sjómaður verður lögskráður á skipið á ný, og þarf skipstjóri þá ekki, ef sjómaður er því samþykkur, að leggja til nýja viðskiftabók, meðan hin gamla endist til. **15. gr.** Landshöfðingi sér um, að viðskiftabækur fáiast hjá sérhverjum lögskráningarstjóra og ákveður verð þeirra. Í viðskiftabókinni skulu prentaðar vera hinar 6 fyrstu greinar úr þessum vistráðabálki, eyðublað undir samning þann, er um getur í 13. grein, hin helztu ákvæði úr skipsagabálki og úr reglugjörð fyrir danska verzlunar-ræðismenn, þau er til farmanna taka. **16. gr.** Það er skylda skipstjóra að láta semja skipshafnarskrána þannig, að í henni séu þær hinar sömu skýrslur, sem 13. grein ákveður, og láta skipverja rita nöfn sín undir hana. Nú ber skipshafnarskrá og viðskiftabók eigi saman, þá er skipverjar skulu lögskráðir

til skiprúms og gilda þá þau ákvæðin, er skipverja eru 22. marz hagkvæmari. **17. gr.** Í hvert sinn, er skipshöfn er lögskráð til skiprúms eða úr skiprúmi, skal lögskráningarstjóri gæta þess, að fylgt sé fyrirmælum þeim, sem nú hafa nefnd verið um viðskiftabækur og skipshafnarskrár. — Nú er ferð skipsins heitið til útlanda, og skal þá skipstjóri og skipshöfnin játa samninginn eins og hann er ritaður í viðskiftabók og á skipshafnarskrá fyrir skipskráningarstjóra, áður en hann lögskráir skipshöfnina til skiprúms. Nú lögskráir skipskráningarstjóri menn úr skiprúmi, og skal hann þá gjöra upp viðskiftareikninginn, ef skipstjóri óskar þess eða einhver af skipshöfninni fyrir sitt leyti. Skyldur er hann og til að fylla út viðskiftabækur og skipshafnarskrá fyrir skipstjóra hönd. Gjald fyrir þessi störf skal ákveðið í leiðarvísi þeim, er nefndur er í 19. grein, og inna það af hendi sá eða þeir, er þessa starfs beiðast. Nú verður skipstjóri og einhver af skipverjum eigi á eitt sáttir, er reikningar skulu uppgjörðir eða og skipskráningarstjóra þykir tilefni til að hafa á móti samningi þeim, er gjörður hefur verið og skal hann þá reyna að jafna ágreininginn með fortölum, en takist það ekki, skal hann leiðbeina þeim, er honum þykir áhallað um það, hvernig hann skuli að fara til að ná rétti sínum. — Skyldur er skipskráningarstjóri til að rita ókeypis í viðskiftabækurnar og á skipshafnarskrána athugasemd um, að hann hafi gætt skyldu þeirrar, er á honum hvílir eftir þessari grein, og geta þess jafnframt, hvort hann í því efni hafi fundið nokkuð athugavert. **18. gr.** Skipstjóri, er sekur reynist við ákvæði þessa lagabálks, skal útlægur gjör 10 kr. eða meiru alt að 100 kr. og skal sú sekt falla til einhverrar stofnunar fyrir farmenn eða í siglingaparfir eftir því, sem landshöfðingi mælir fyrir um það efni. **19. gr.** Landshöfðingi semur leiðarvísi fyrir skráningarstjóra um framkvæmd starfa þeirra, er um ræðir í þessum lagabálki,*

*) Leiðarvisir fyrir skipskráningarstjóra 15. nóv. 1890.

22. marz og skal þar fyrirskipað um snið það, er skipshafnarskráin (16. gr.) á að hafa. Kostnaðurinn við útvegum viðskifta-bókanna og skipshafnarskránna greiðist fyrirfram úr lands-sjóði til bráðabirgða. — *III. Lögskráningar-bálkur.* **20.** gr. Sérhver skipstjóri á hérlandu skipi, er ræður nýja menn á skip sitt hérlandis, hvort heldur einn eða fleiri eða alla skipshöfn, skal láta skráningarstjóra lögskrá menn sína til skiprúms. Nú byrjar hérlandt skip fyrstu ferð sína á almanaksárinu frá einhverri höfn innanlands, eða það er fermt hér eða affermt og skal þá lögskrá skips-höfn til skiprúms, þó að engin breyting hafi á skipshöfn orðið meðan skipið dvaldi hér, áður en skipið leggur af stað. — Nú hefur skipstjóri á hérlandu skipi ráðið nýja menn á skip, einn eða fleiri, meðan skipið var í förum er-landis, eða hann hefur mist nokkurn mann af skipshöfn sinni, er látist hefur, leystur verið úr vist, strokið eða á annan hátt af skipi farið, og skal hann þá láta skráning-arstjóra lögskrá skipshöfn sína til skiprúms, þá er hann fær afgreiðslu frá hinni fyrstu höfn hérlandis, þar sem hann hafði fermt skip eða affermt, eftir að hann kom hingað til lands. **21.** gr. Nú leysir skipstjóri á hérlandu skipi skipshöfn sína úr vist, eða nokkurn hluta hennar, þá er hann er hér við land, og skal hann þá láta skráningar-stjóra lögskrá þá úr skiprúmi, er frá honum fara. **22.** gr. Í kaupstöðum eru bæjarfógetar skráningarstjórar, en annarstaðar sýslumenn. **23.** gr. Nú skal lögskrá menn til skiprúms eða úr skiprúmi, og skal það gjöra skráning-arstjórinn í því lögsagnarumdæmi, þar sem skipið þá liggur. Nú er sýslumaður þar eigi búsettur né þar í nánd og kemur þá í hans stað umboðsmaður hans, sá er amt-maður hefur skipað samkvæmt o. br. 28. des. 1836, 9. gr. **24.** gr. Þá er menn eru lögskráðir til skiprúms eða úr skiprúmi, skal skipstjóri sýna skráningarstjóra viðskifta-bækur skipverja og önnur skilríki. **25.** gr. Þá er menn

eru lögskráðir til skiprúms, skal skipstjóri jafnframt leggja 22. marz fram 2 samhljóða skrár yfir skipshöfnina (skipshafnarskrár) samdar með fyrirskipuðu sniði. Öðru eintaki skrárinnar heldur skráningarstjóri, en á hitt ritar hann vottorð sitt og skilar skipstjóra því aftur. Nú hefur skipstjóri áður á því almanaksári látið hérlandan skráningarstjóra lögskrá skipshöfn sína til skiprúms, en þarf nú að láta lögskrá einn mann eða fleiri til skiprúms, en þó eigi skipshöfn alla og er þá rétt, að hann leggi fram skipshafnarskrá þá, er hann hefur þangað til notað, en þá skulu á hana skráðir þeir menn, er hann bætir nýjum við, eða og þeir eru ritaðir á aukaskrá og skal hennar þá getið á hinni eldri skrá. Hvenær sem maður er lögskráður úr skiprúmi skal sýna skráningarstjóra skipshafnarskrána. — Þá er skipstjóri beiðist þess, er skráningarstjóri skyldur að útvega skipshafnarskrár eða aukaskrár og rita alt á þær, það er með þarf, og eins að rita nýráðna menn á eldri skrána, alt gegn ákveðnu gjaldi. **26. gr.** Nú hefur skipstjóri ráðið nýja menn á skip, og skulu þeir þá sjálfir ganga fyrir skráningarstjóra, þá er þeir eru lögskráðir til skiprúms. Endrarnær er venjulega ekki þörf á því, að skipshöfn sé látin ganga fyrir skráningarstjóra, þá er menn eru til skiprúms skráðir; þó er skipstjóri skyldur að hlýða fyrir-mælum skráningarstjóra, ef hann eftir atvikum krefst þess, að einn eða fleiri af skipverjum eða þeir allir séu látnir ganga fyrir sig. **27. gr.** Sérhver skipstjóri á útlendu skipi, er ræður mann á skip eða sleppir manni úr skipsvist meðan skipið liggur í höfn hér við land, skal að öllum jafnaði láta skráningarstjóra lögskrá menn sína til skiprúms eftir fyrirmælum 23.—26. gr. hér að framan. Nú eru skipverjar þeir, er hann réði eða lét úr vist fara, menn útlendir og getur hann þá, ef hann kys það heldur, látið verzlunar-ræðismann þjóðar sinnar, ef til er á þeim stað, rita breytingu þá, sem á er orðin, á skipshafnarskrána, og sýni síðan skráningarstjóra hana eða eftirrit af henni staðfest af ræðismanni. Skráningarstjóri ritar síðan

22. marz á skrána eða eftirritið og skilar henni síðan aftur til skipstjóra. Ei má valdsmaður afgreiða skipið fyr en þessu er fullnægt. **28. gr.** Þá er skráningarstjóri skal lögskrá menn til skiprúms eða úr skiprúmi, skal hann rannsaka, hvort skipshafnarskrárnar eru réttar og hvort skipstjóri hafi í nokkru brotið fyrirmæli þessa lagabálks. Við lögskráningu til skiprúms skal hann jafnframt rannsaka, hvort nokkuð sé því til fyrirstöðu, að menn þeir, er á skránni standa, megi í förum vera með skipinu og reynist svo, skal hann neita að lögskrá þá til skiprúms. — Fyrir lögskráningarnar og rannsókn og áritun skipshafnarskránna greiðist engin borgun. **29. gr.** Nánari fyrirmæli um það, hvernig skráningarstjórar skuli framkvæma störf þau, er lögbálgur þessi leggur þeim á herðar, skulu gefin í leiðarvísi, er landshöfðingi semur. **30. gr.** Nú lætur skipstjóri fyrirfarast að láta skráningarstjóra lögskrá menn sína til skiprúms eða úr skiprúmi, þá er honum er skylt eftir lögum þessum að láta gjöra það, eða hann fær skráningarstjóra ranghermda skipshafnarskrá, eða gefur honum rangar skýrslur við samningu skrána eða áritun á þær, eða hann tekur aðra menn á skip sitt en þá, er á skránum standa eða breytir þeim eftir að skráning er fram farin, og skal hann þá sæta sektum eða fangelsi. **31. gr.** Mál, sem rísa af brotum gegn ákvæðum þessa lagabálks, skai með fara sem almenn lögreglumál. Sektir renni í landssjóð. — *IV. Skipsaga-bálgur.* 1. kap. Um stjórn og aga á íslenskum skipum. **32. gr.** Skipverjar skulu sýna skipstjóra og öðrum yfirmönnum tilhlýðilega virðingu, hlýða með athygli á boð þeirra, og láta í ljósi með skýru svari, að þeir hafi skilið þau. Þeir skulu vinna að öllu því, sem þeim er boðið, í þarfir skips og farms, hvort heldur í landi eða á skipsfjöl, hvort heldur tjón hefur að höndum borið eður endrarnær, og yfir höfuð skulu þeir tafarlaust hlýða hverju því, er

skipstjóri byður þeim í þjónustu skipsins eður til viðhalds 22. marz reglu á skipinu. — Sömu hlýðni eru þeir skyldir að sýna bæði þeim, sem að öllu leyti gengur í skipstjóra stað í fjærveru hans eður sjúkdómi, svo og hverjum þeim, sem á hendur er falið sérstakt umboð eða forstaða sérstakra verka, alt innan takmarka þess valds, sem slíkum manni kann að vera í hendur fengið. — Sömu skyldu hefur sérhver óaðri yfirmaður gagnvart þeim, sem yfir hann eru boðnir og sérstaklega gagnvart skipstjóra sjálfum. **33. gr.** Hinsvegar á skipstjóri og aðrir yfirmenn að fara sómasamlega með þá, sem þeir eru yfir boðnir og annast velvegnun þeirra eftir megni. Sér í lagi má eigi beita við þá líkamlegum refsingum; (sbr. þó 34. gr.). **34. gr.** Nú neitar einhver af skipverjum að hlýða því, sem fyrir hann er lagt, eður sýnir þrjósku eður mótpróa yfirboðurum sínum, og hefur þá skipstjóri eður sá, er í forföllum hans eður fjærveru gengur í hans stað, rétt til að beita valdi og þvingun til að þröngva honum til hlýðni. — Ef í nauðir rekur og einkum ef skip er í háska statt, eður skipverjar gjöra samblástur eður sýna mótpróa með ofbeldi, þá er jafnvel leyfilegt að taka til sérhverra þeirra úrræða, er nauðsyn kann til að bera, til að koma á reglu eður hlýðni og er sérhver af skipverjum skyldur til, þegar þannig er ástatt, að veita lið þeim, sem stjórn hefur á hendi, jafnvel án þess á hann sé skorað. — Biði þeir tjón við þetta, sem mótpróann sýndu, skulu þeir þó engan kost eiga á að koma ábyrgð fram fyrir það, nema það sannist, að vald eða þvingunarúrræði, er beitt hefur verið, hafi harðari verið eður frekari, en atvik gátu réttlætt. **35. gr.** Nú er maður lögskráður til skiprúms og neitar hann að ganga á skip, eður kemur eigi til skips í ákveðna tíð eður gengur af skipi í leyfisleysi, og getur skipstjóri þá á sína ábyrgð látið þröngva honum með lögregluvaldi til að uppfylla skuldbindingu sína. — Nú gjörir einhver skipverja sig sekan í slíku framferði, þá er skipið liggur í höfn utanríkis og skal þá danskur verzlunar-ræðismaður, ef hann er þar

22. marz nokkur til, skyldur að veita skipstjóra liðveizlu sína, til þess að fá tilstyrk yfirvaldsins þar, til að þröngva til hlýðni hinum brotlega manni. 2. kap. Um yfirsjónir farmanna. **36.** gr. Fyrir yfirsjónir þær, er farmanni kunna á að verða, hefur skipstjóri vald til að veita þeim refsingar, er hér skulu taldar, en gæti þess jafnframt, sem fyrir er mælt í 37. gr.: — 1) Fyrir ósæmilegt framferði gegn skipstjóra eður öðrum yfirmönnum, missir fjöggra daga kaups; slíkt hið sama fyrir óhlýðni, nema þeim, sem brotlegur varð, hafi þegar í stað verið til hlýðni þröngvað samkvæmt fyrirmælum 34. greinar. — 2) Nú kemur farmaður eigi til skips í ákveðna tíð, þá er hann hefur fengið landgönguleyfi, en kemur þó samdægurs, verði útlægur tveggja daga kaupi, en fjórðungi mánaðarkaups ef síðar kemur. Nú gengur farmaður í land í óleyfi, en kemur þó samdægurs aftur, varðar það fjöggra daga kaupi, en hálf mánaðar ef síðar kemur. — 3) Nú er maður í land sendur með bát og yfirgefur hann í óleyfi, varðar fjöggra daga kaupi. — 4) Ef farmaður flytur fatnað sinn allan eður nokkuð til muna af honum af skipi í óleyfi, varðar fjórðungi mánaðarkaups. — 5) Nú er maður við stýri settur eður á vörð til útsjónar, og gengur hann frá í óleyfi eður hann finst þar sofandi eða ölvaður, fyrirgjörir hálfsmánaðar kaupi. — 6) Vanræki maður varðstöðu sína, eður annað verk, sem honum er á herðar lagt eður hann finst sofandi við hana eða ölvaður, varðar fjöggra daga kaupmissi. — 7) Flytji maður í óleyfi brennivín á skip eður annan áfengan drykk, missir fjórðung mánaðarkaups, og fyrirgjörir ölföngunum. — 8) Hálfsmánaðar kaupmissi varðar að fara ógætilega með eld eður ljós. — 9) Að hafa eldspítur undir þilfari, eður ljós kveykt eða lampa í hásetabyrgi eftir þann tíma, er skipstjóri hefur tiltekið, varðar tveggja daga kaupmissi. — 10) Fjöggra daga kaupmissi varðar það, að vekja illindi eður annan ófrið á skipi úti eður við vinnu í skipsins þjónustu. — 11) Eins dags kaupmissi

varðar að leyfa ókunnum mönnum að koma á skip í leyfis- 22. marz leysi; en þriggja daga kaupmissi að leyna ókunnum manni á skipi úti. — Verði stýrimanni einhver af þessum yfirsjónum á, má þyngja sektirnar alt að helmingi, en alt að ferföldu, ef brot er ítrekað. Þyngja má og sektirnar á öðrum skipverjum alt að helmingi, ef brot er ítrekað. — Eigi mega sektir farmanns, sem teknar eru af kaupi hans og dregnar frá því, þá er reikningur er upp gjörður, nema samtals meiru en hálfu því kaupi, er hann hefur fyrir unnið á ferðinni. — Nú hefur kaupsamningur hljóðað um ákveðna upphæð fyrir alla ferðina, eður um hlut af aflanum eður kaup hefur verið ákveðið eftir aflahæð (afla-verðlaun) og skulu þá sektir miðaðar við mánaðarkaup það, er tíðkanlegt var, þar sem farmaður réðist á skip um það leyti, er hann réðist. — Nú er brot farmanns þess eðlis, að hann ætti opinberri málssókn fyrir að sæta að almennum lögum, og fellur hún eigi niður að heldur, þótt skipstjóri hafi beitt hegningarvaldi sínu. **37. gr.** Nú vill skipstjóri beita hegningarvaldi sínu samkvæmt 36. gr. og á hann þá í viðurvist skipshafnar, eður sé hún fjölmenn, þá í viðurvist að minsta kosti tveggja hinna helztu manna á skipinu að leiða stillilega þeim, sem brotið hefur, ávirðing hans honum fyrir sjónir og refsing þá, er hann ætlar að láta hann sæta og þvínæst veita áheyrn, því er hinn kann fram að bera til varnar sér eður málsbóta. Þetta skal þó venjulega ekki gjört fyr en 12 stundum eftir að yfirsjónin var drýgd. Nú þykir skipstjóra vörn hans ónóg, eður hann hefur ekkert fyrir sig að bera, og á hann þá þegar, meðan vottarnir og hinn seki maður eru enn viðstaddir, að lesa upp skýrt þessa 37. gr. þessa lagabálks og skrifa í leiðarabókina (ef nokkur er á skipinu, en ella í aðra bók, er réttur dómari hefur til þess löggilt) skýrslu um yfirsjónina og hegningu þá, er hann leggur á hinnseka mann, og skal þess jafnframt getið, hvort hann hafi kannast við yfirsjónina og hvað hann hafi framfært til varnar sér.

22. marz Skýrslu þessa skal hann þvínæst skýrt upplesa og bæði skipstjóri og sá, er dæmdur var, rita nöfn sín undir, og síðan vottarnir, sem staðfesta það með undirskrift sinni, að þeir hafi viðstaddir verið alla þessa gjörð og að alt það sé rétt bókað, er fram fór. Nú vill sá, er fyrir sektum varð, eigi undirskrifa, og skulu þá vottarnir taka það skýlaust fram, að hann hafi undan því færst, þótt á hann hafi verið skorað. — Nú þykir skipstjóra fyrir sérstakar orsakir eigi ráðlegt að láta frest þann líða, er áður var til tekinn, og skal þá frá þeim orsökum skýrt í bókinni.

38. gr. Nú vill skipstjóri eigi neyta hegningarvalds þess, er lög þessi veita honum eður og hann hefur þegar beitt þeirri hegning allri, er 36. gr. heimilar honum frekast, og er honum þá heimilt, þá hann er heim kominn úr ferð sinni að draga þann, er misgjörði, fyrir lög og dóm fyrir athæfi hans, og sætir hann þá sektum alt að 100 krónum ef sekur reynist, enda sé athæfi hans eigi þess eðlis, að þyngri hegning liggi við að almennum lögum. **39. gr.**

Nú vill farmaður bera sig upp undan hegning þeirri, er skipstjóri hefur á hann lagt, og skal hann þá kæra mál sitt fyrir rétti, áður en 3 sólar eru af lofti frá því, er hann kom með skipinu á einhverja þá höfn hérlanda, þar sem afferma skal, og má skipstjóri eigi neita honum um landgöngu-leyfi svo sem þörf er á í þessu skyni. Nú reynist svo fyrir rétti, að eigi hefur gætt verið fyrir mæla 37. gr. eður að refsing sú, er skipstjóri hefur álagt, fer fram yfir takmörk þau, er 36. gr. heimilar fyrir brotið, og skal þá úr gildi fella úrskurð skipstjóra, hvort sem kærandi hefur bent á þessa ágalla eður ekki; en heimilt er þá skipstjóra að koma ábyrgð fram á hendur kæranda fyrir brot hans, svo sem fyrir er mælt í 38. gr.; en reynist svo að fullnægt hafi verið ákvæðum 37. gr. og að eigi hafi beitt verið meiri refsing, en heimilað er í 36. gr., þá skal skipstjóri sýkn og úrskurður hans standa, nema kærandi sanni eður færi líkindi til þess, að eigi hafi næg ástæða verið til hegningu að beita, því að þá skal úrskurðinn úr gildi

félla. — Nú fer sá, er sektaður hefur verið, af skipi áður 22. marz en skipið hefur affermt hér á landi, og skal þá hinn danski verzlunar-ræðismaður, ef nokkur slíkur er til á þeirri höfn, skera úr því til bráðabirgða, hvort fylgt hafi verið fyrirmælum 37. gr., og hvort refsingsú, er skipstjóri hefur ákveðið, fari út yfir takmörk þau, er valdi hans eru sett í 36. gr. Nú þykir ræðismanni refsingin rétt á lögð af skipstjóra og skal þá farið eftir úrskurði skipstjóra, þá er reikningar eru uppgjörðir; svo skal og með fara ef enginn verzlunar-ræðismaður er til á þeim stað, þar sem maðurinn fer af skipi; en rétt á þó farmaður á engu að síður að lögsækja skipstjóra við dómstóla hér á landi, til ónýtingar úrskurði hans og endurgreiðslu því, er inni var haldið af kaupinu. Sé það í danskri höfn, að farmaður fer af skipi, skal skipskráningarstjóri sama hlutverk hafa í þessu efni sem verzlunar-ræðismaður við utanríkishöfn. Nú fellir verzlunar-ræðismaður eða skipskráningarstjóri úrskurð skipstjóra fyrst um sinn úr gildi og skal þá reikninginn uppgjóra eftir því, en rétt á þá skipstjóri á, þá er hann kemur hingað heim til lands, að skjóta því undir úrskurð rétts dómstóls, hver fullnaðarúrslit þess máls skulu vera, og skal þá með það mál fara eins og segir í upphafi þessarar greinar. **40.** gr. Með mál þau, er um ræðir í 38. og 39. gr., skal fara eftir þeim ákvæðum, er gilda um einka-lögreglumál, nema mál sé svo vaxið, að opinberri málssókn eigi að sæta eftir almennum lögum; því þá skal eftir þeim reglum farið, sem um þau mál gilda. **41.** gr. Allar sektir eftir 36. gr., svo og eftir 43. gr. og 72. gr. hér á eftir, skulu eftir ákvæðum landshöfðingja falla til einhverrar stofnunar, sem gjörð er til hagsmuna farmönnum eður í þarfir siglinga*. Þá er reikningar eru uppgjörð-

*) Með lhbr. 18. sept. 1893 er ákveðið, að sektir eftir 36. gr. skuli fyrst um sinn falla í Fiskimannasjóð Kjalarnessþings frá 24. júní 1840.

22. marz ir, skal skipskráningarstjóri (utanríkis—ræðismaður) halda eftir sektum eftir 36. gr. af kaupi farmanns, en þó skal fyrst fullnægt kröfum skipstjóra, þeim er af ferðinni eru tilkomnar. Féð skulu þeir því næst senda til sjóðs þess, er það á í að renna. **42. gr.** Nú verður sú raun á, að skipstjóri, eður sá, er í hans stað gekk, hefur misbeitt valdi því, er honum er heimilað í 34. og 36. gr., t. d. með því, að beita óþarfa hörku, ákveða hegning án þess að gæta fyrirmæla 37. gr., eður án þess að hafa kynt sér yfirsjónina nægilega, eður jafnvel að hann hefur vísvitandi einhverjum rangt til gjört og skal honum þá refsað með sektum eður fangelsi, nema þyngri hegning liggi við eftir öðrum lögum. 3. kap. Um glæpi farmanna. **43. gr.** Fyrir að strjúka af skipi, skal farmanni venjulega refsað með einföldu fangelsi eigi skemur en 14 daga og eigi lengur en 3 mánuði. Nú snýr strokumaður aftur til skips ótilknúður áður en skipið leggur út þaðan, er hann strauk, og má þá færa hegninguna niður í sektir, eigi lægri en 20 kr. og eigi hærri en 100 kr. **44. gr.** Nú strjúka fleiri menn saman af skipi eða eftir undirlögðu samráði, og skal þá eftir atvikum beita einföldu fangelsi í lengri tíma en í 43. gr. segir, eða þá fangelsi við vatn og brauð. Nú leiðir sýnilega hættu eða tjón fyrir skipið af strokinu, hvort heldur það eru heilar eða hálfar skipshafnir, sem strjúka, eða einstakur maður að eins, og getur þá hegningin orðið alt að þyngsta vatns og brauðs fangelsi, eða eins árs betrunarhúsvinnu. **45. gr.** Nú er maður eigi til skips kominn, er það leggur af stað, eða hann er frá skipi meira en tvo sólarhringa í óleyfi, eða fram yfir þann tíma, er honum var leyft, skoðist hann þá sem strokumaður og sæti hegning eftir því, nema hann sýni fram á þau atvik, er gjöri það sennilegt, að hann hafi ekki ætlað að svíkjast úr þjónustu sinni. **46. gr.** Nú strýkur maður með kaup sitt, það er hann hefur eigi fyrir unnið, og skal honum hegnt sem fyrir svik, hvort sem hann var áður í vist kominn á skip eða ekki, nema málavextir gjöri

það sennilegt, að hann hafi ekki ætlað að draga undir sig 22. marz kaup það, er honum var fyrirfram greitt, en hann hafði enn eigi fyrir unnið. **47. gr.** Auk þess sem strokumanni er hegnt svo sem áður segir, fyrirgjörir hann og kaupir því, er hann kann inni að eiga og fjármunum sínum öllum, þeim er hann skilur eftir á skipi og eignast það útgjörðarmenn skipsins. Nægi þetta ekki til að bæta þeim tjón það, er þeir hafa af strokinu beið, er strokumaður enn fremur skyldur að bæta þeim að fullu það, er ávantar. — Nú er skip í höfn utanríkis og þykir skipstjóra grunsamt um, að einn eða fleiri af skipshöfninni muni ætla sér að strjúka, og er honum þá heimilt að taka fatnað skipverja í sínar vörzlur sérstaklega til þess að afstýra strokinu. **48. gr.** Farmenn þeir, er af skipi strjúka með kaup það, er þeir eigi hafa fyrir unnið, skulu sakamáls-höfðun sæta. Ella láta valdsmenn eigi strokumál til sín taka í embættisnafni, nema skipstjóri eða útgjörðarmaður beiðist þess; en þá skal með þau mál farið svo sem lögreglumál í embættisnafni rekin, þó svo, að ef til þess kemur að dæma strokumann í fangelsi við vatn og brauð eða í betrunarhúsvinnu, skal hann aðspurður, hvort hann óski sér sakverjanda skipaðan, og skal það gjört, ef hann æskir þess. **49. gr.** Nú gjörir skipshöfn eða nokkur hluti hennar uppreisn til þess að ná stjórn skipsins á vald sitt, eða til að þröngva skipstjóra til að breyta stefnu skips eða að öðru leyti gjöra nokkuð eða ógjört láta, að því er til ferðarinnar lýtur, og skal þá forgöngumönnunum refsað, ef ofbeldi hefur beitt verið við menn eða fjármuni, með hegningarvinnu alt að 6 árum, nema þyngri hegning liggi við eftir málavöxtum, og hinum öðrum hluttakendum uppreisnarinnar með fangelsi, ekki vægara en 3 mánaða einföldu fangelsi eða með betrunarhúsvinnu alt að 2 árum. Sama varðar, ef skipshöfnin eða nokkrir menn af henni í sameiningu setja sig með valdi á móti framkvæmd einhverra fyrirmæla skipstjóra eða þess, sem í hans stað hefur stjórn á hendi. Nú hafa hvorki menn né fjármunir

22. marz verið ofbeldi beittir og varðar þá brot forgöngumanna fangelsi, ekki vægara en 3 mánaða einföldu fangelsi eða betrunarhúsvinnu alt að 2 árum; öðrum hluttakendum brotsins skal með fangelsi hegnt. Nú hafa hluttakendur uppreisnar, annaðhvort af sjálfsdáðum eða eftir áskorun skipstjóra eða staðgöngumanns hans, horfið frá samblástrinum, án þess, að óskundi hafi gjörður verið mönnum eða fjármunum, og skal þá forgöngumönnum einum refsað með fangelsi eða betrunarhúsvinnu alt að því árlangt. **50. gr.** Nú ræðst einhver af skipshöfninni á skipstjóra, á skipi úti eða í landi, með ofbeldi eða otbeldishótun, þá skal hann fangelsi sæta eða sektum, nema þyngri hegning liggi við glæpunum eftir málavöxtum. — Sé slík árás gjör á skipstjóra eða staðgöngumann hans, þegar þeir eru að gegna köllun sinni eða í því tilefni, eða sé hún gjör til að þröngva þeim að gjöra eða ógjört láta eitthvað það, er að köllun þeirra lýtur, þá skal hinum seku refsað með hegningarvinnu alt að 6 árum, eða fangelsi, ef málsbætur eru, þó eigi vægara en 3 mánaða einföldu fangelsi, nema afbrot sé svo vaxið, að þyngri hegning liggi við því eftir öðrum lögum. — Nú gjörir annars einhver af skipshöfninni skipstjóra eða staðgöngumanni hans tálmanir í að gegna köllun sinni, og varðar það fangelsi eða sektum. **51. gr.** Fyrir aðra glæpi, en þá er nú voru taldir, skal, þá er þeir eru á skipi drýgðir, refsing yfir höfuð að tala álögð eftir almennum lögum. **52. gr.** Nú drýgir einhver skipverja glæp á skipi og skipið er ekki í höfn á Íslandi, og skal skipstjóri þá, svo fljótt sem auðið er, halda bráðabirgða-rannsókn yfir hinum seka og yfir þeim af skipverjum eða farþegjum, er borið geta um verkið. Ef afbrotið er framið í höfn, en ekki á Íslandi, skal þetta þó því að eins gjört, að því sé jafnframt samfara brot á skyldum hans í þjónustu skipsins. Rannsóknina skal rita í bók þá, er ræðir um í 37. gr. eftir reglum þeim, sem þar segir. — Skipstjóri skal því næst, eftir því, sem kostur er á, annast um það, að afbrotamaðurinn verði kyrr á skipinu, og getur hann byrgt

hann inni eftir málavöxtum eða beitt öðrum ráðum til 22. marz þess að halda honum á skipinu, en hann hefur ábyrgð á því, að eigi verði verr með hann farið, en nauðsyn krefur. — Þegar skipið, eftir að glæpurinn hefur drýgður verið, kemur til danskrar hafnar eða í utanríkis höfn, þar sem skipaður er danskur verzlunar-ræðismaður, skal skipstjóri þegar eftir komu sína skýra lögreglustjóra eða ræðismanni frá glæpaverkinu, og fá þeim staðfest eftirrit af bráðabirgðarannsókninni. Lögreglustjóri eða ræðismaður rannsakar þá málið og sker úr því, hvort afbrotamaður skuli laus látinn eða sendur heim, og ef það verður ofan á, að hann verði heim sendur, skal hann sjá svo um, að hann verði sendur svo fljótt, sem verða má annaðhvort með sama skipi eða á annan hátt eftir málavöxtum. — Þegar öðruvísi stendur á en nú var sagt, að hægt hefur verið að fá glæpamann í hendur hlutaðeiganda yfirvaldi í útlendri höfn, skal skipstjóri þegar eftir heimkomu sína skýra valdsmanni frá afbroti því, er framið hefur verið og láta fylgja staðfest eftirrit af bráðabirgðarannsókninni. — Fyrir brot á fyrirmælum þessarar greinar skal skipstjóri sæta sektum alt að 100 kr., nema athæfi hans sé svo vaxið, að þyngri hegning liggi við eftir öðrum ákvæðum. 4. kap. Um kaup skipverja, rétt til að ganga úr skiprúmi, heimsending, sjúkdómskostnað og ýmislegt fleira. 53. gr. Nú er maður ráðinn á skip fyrir tiltekna ferð, þá er hann skyldur til að halda áfram að vera með því skipi, enda þótt það breyti ferð sinni eða lengi hana. En þegar liðin eru tvö ár að minsta kosti, frá því er skiprúms-samningar voru gjörðir, og skipið er enn ókomið aftur til þess staðar er menn voru á það ráðnir, eða þar sem samningar heimila þeim að ganga frá því, þá skal þeim heimilt vera, að fyrirláta skipið í hverri höfn eða tryggu skipalægi, þar sem skipað er upp úr því, nema það eigi að fara þaðan beina leið heim til áður greindra staða. Sama rétt hafa og skipverjar, sem ekki hafa ráðn-

22. marz ir verið til ákveðinnar ferðar, til þess að yfirgefa skipið, þegar tvö ár eru liðin. — Hinsvegar getur skipstjóri ekki, nema svo sé tilskilið í skiprúms-samningnum, sagt neinum skipverja upp vist mót vilja hans fyrir þá eina sök, að tvö ár séu liðin frá því, er samningur var gjörður, nema hann kosti heimför hans og borgi honum kaup, þar til er hann er heim kominn. — Eigi heimilar það neinum að fara úr skiprúmi, að skipið skiftir um skipstjóra. **54. gr.** Nú sannar einhver skipverja það, að hann geti sjálfur fengið skip að ráða fyrir, og má hann þá þegar ganga úr skiprúmi, en setja skal hann annan í sinn stað, er vaxinn sé stöðu þeirri, sem hann hafði, eða borga aftur kaup það, er hann hefur unnið fyrir, þó ekki meira en 6 mánaða kaup. — Stýrimaður, sem ráðist hefur sem háseti á skip, getur gengið úr skiprúmi þegar í stað, ef hann sannar, að hann geti ráðinn orðið sem fyrsti stýrimaður á öðru skipi, en setja skal hann annan í sinn stað, er vaxinn sé stöðu hans. **55. gr.** Sá, sem verður að vera með skipi á ferð, sem eigi var ákveðin fyrr en eftir að hann var ráðinn á það, hefur rétt á, þegar hann er búinn að vera ár í vist á skipinu, og þaðan af hvert missiri, að fá alt að því tvo þriðjunga af kaupi því, er álitið verður, að hann hafi unnið fyrir, enda þótt vist hans sé enn þá eigi á enda; og skal hálf tertið borgað honum í peningum og hinn helmingurinn annaðhvort í peningum eða með ávísun á útgjörðarmenn, og ræður skipstjóri, hvorn kostinn hann kys. **56. gr.** Þegar samið hefur verið um ákveðna upphæð í kaup fyrir tiltekna ferð og henni verður breytt svo, að hún stendur lengur en gjört var ráð fyrir í skiprúms-samningnum, þá á skipverji sá, nema öðruvísi standi með berum orðum í samningnum, heimting á, að fá jafnframt hinu tilskilda kaupi, uppbót fyrir ferðarlenginguna, er talin sé eftir því mánaðarkaupi, sem algengt var á þeim stað og tíma, er skiprúms-samningur var gjörður. **57. gr.** Sömu uppbót á og skipshöfn heimting á, þegar um tiltekna upphæð er samið í kaup, fyrir þann tíma

er skipinu dvelst ferð, og hættir þó eigi við, fyrir sakir 22. marz kyrresetningar, herkvíunar eða halds á skipi eða fyrir þá sök, að skipið hefur orðið að hleypa í höfn til aðgjörðar eða uppskipunar, nema ferðin standi eigi fyrir það lengur en gjört var ráð fyrir, þá er gjörðir voru skiprúms-samningar. Hið sama er um, þegar svo stendur á, að borga skal skipstjóra dvalauka-bót; telst þá uppbótin fyrir þann tíma, er skipstjóri fær dvalauka-bót fyrir. 58. gr. Nú er skipverja sagt úr vist á þeim stað, er ferðin skyldi frá hafin, fyrir því að hætt er við hana eða önnur ákvörðun tekin, þá á hann að fá kaup fyrir þann tíma, er hann hefur unnið fyrir kaupi, og eins mánaðar kaup að auki, og skal um hvorttveggja farið eftir því kaupi, er um var samið eða venjulegu mánaðarkaupi á þeim stað, er samningur var gjörður á. En ef hætt er við ferðina af því að skipið er fyrir slys orðið ósjófært eða fyrir stríð, herkvíun eða hald, þá fær skipshöfnin ekki nema umsamið kaup eða venjulegt mánaðar kaup fyrir þann tíma, er hún hefir unnið fyrir kaupi. — Það, sem borgað kann að hafa verið skipverjum, áður en hætt var við ferð, fram yfir það, sem nú var talið, er ekki afturkræft. 59. gr. Nú hefur samið verið um ákveðna upphæð í kaup fyrir tiltekna ferð, og verður ferðin skemri en í skiprúmssamningnum tiltekið, án þess þó að hætt sé við að halda ferðinni áfram, þá verður eigi kaup sett niður af þeirri ástæðu. 60. gr. Nú hefur breytt verið ferðalagi og lýkur skipið ferð sinni erlendis, og á þá skipshöfnin heimting á að fá ókeypis heimferð á kostnað útgjörðarmanns, fæði eða hæfilega fæðispeninga þar í talið. Sá, sem ráðinn er með mánaðarkaupi, fær það jafnframt, þangað til heim er kominn; en þeir, sem ráðnir eru fyrir ákveðna upphæð í kaup fyrir alla ferðina, fá kaup eftir því, sem segir í 56., 57. og 59. gr., þannig að vist er að álíta lokið, er heim er komið. 61. gr. Nú hlekkist skipi á eða það verður hernumið og upptækt gjört, og á skipshöfnin þá heimting á kaupi til þess dags,

22. marz er því hlektist á eða varð gjört upptækt, þ. e. umsömdu mánaðarkaupi, eða, hafi samið verið um tiltekna upphæð fyrir alla ferðina, þá svo miklu, sem þeir hefðu átt kost á, ef um venjulegt mánaðarkaup hefði verið samið, þó ekki meiru en því, er umsamið var fyrir ferðina, nema það leiði af því, sem segir í 56. og 57. gr. — Svo á skipshöfnin og heimting á að fá ókeypis far heim, þar með talið fæði eða fæðispeningar, á kostnað útgjörðarmanna, og hæfilega póknun fyrir það, er hún hefur unnið að björgun. — Þegar skip hefur verið hernumið, hefur skipstjóri þó rétt á að senda skipshöfnina heim, án þess að biða þess, hvað af skipinu verði gjört, en hún á þá heimting á kaup, þangað til heim er komið, nema skipið hafi áður verið gjört upptækt. 62. gr. Nú hefur skipi hlekt á og það hættir við ferð sína erlendis, fyrir því, að það hefur laskast svo mjög, að annaðhvort verður eigi við það gjört eða að kostnaður við aðgjörðina mundi nema meiru en skipið yrði vert á eftir, þá á skipshöfnin aðeins heimting á að fá ókeypis heimferð og kaup eins og hefði skipið strandað þann dag, þá er skipshöfninni er sagt upp vist fyrir því að skipið sé ófært til áframhalds. 63. gr. Nú sýkist eða slasast einhver skipverja og er sjálfum eigi um að kenna, og er hann eigi ferðafær, og fær hann þá umsamið kaup eða venjulegt mánaðarkaup fyrir þá daga, er hann hefur unnið fyrir kaup. Ef hann sýkist eða slasast við vinnu sína í þarfir skipsins, á hann enn fremur að fá lækning og hjúkrun á kostnað útgjörðarmanna, þó ekki lengur en um 4 vikur. Það sem honum hefur þegar greitt verið upp í kaup, er þá eigi afturkræft. — Nú sýkist maður eða slasast á leiðinni, og er honum eigi um að kenna, og skal honum þá hjúkrað á skipi, eða hann sendur í land til lækningar og hjúkrunar, ef það er gjörandi og á því þörf. Nú er hann eigi orðinn svo ferðafær, er skipið fer þaðan, sem hann var fluttur í land, að hann verði hafður með, og skal skipstjóri þá annast um, að haldið verði áfram að veita honum aðhjúkrun í landi, og að hann verði, þegar

þar að kemur, sendur heim, hvorttveggja á kostnað út- **22. marz**
gjörðarmanna. Hinn sjúki maður skal halda kaup sínu
meðan hann er við skipið. En verði að skilja hann eftir í
landi, fær hann umsamið eða venjulegt mánaðarkaup, eftir
því, hvort hann er ráðinn með mánaðarkaupi eða fyrir til-
tekna upphæð, til þess dags er skipið fer frá þeim stað,
þar sem hann verður eftir, en þó ekki meira en um var
samið fyrir ferðina, nema það sé heimilað í 56. og 57. gr.

64. gr. Nú deyr einhver skipverja á ferðinni, og annast
þá skipstjóri útför hans. Kaup hans til dauðadags, sem
fer eftir því, er umsamið var eða venjulegu mánaðarkaupi,
skal borga búi hans eða erfingjum að frádregnum nauð-
synlegum útfararkostnaði.

65. gr. Nú sýkist maður og
er sjálfur valdur að, og er skipstjóri engu að síður skyld-
ur til að útvega honum lækning og hjúkrun, hvort heldur
á skipinu eða í landi erlendis; og sé það erlendis, skal
skipstjóri fé út leggja fyrirfram í þessu skyni svo sem
þörf er á; en kostnað af þessu, svo og af því, að orðið hef-
ur að fá annan í hans stað, má borga af kaup hans, með-
an það hrekkur.

66. gr. Nú er maður sjúkur, er skip-
ið kemur heim og er eigi sjálfur valdur að, og á hann þá
að fá lækning og aðhjúkrun í alt að 4 vikur á kostnað
útgjörðarmanna.

67. gr. Nú reynist einhver úr skips-
höfninni ónýtur til þess starfa, er hann hefur ráðist til,
og getur skipstjóri, ef það sannast með álit tveggja hinna
helztu af skipverjum að svo sé, minkað kaup hans alt að
helmingi, en þess skal jafnframt gætt, að ástæður fyrir á-
liti þeirra og úrskurður skipstjóra verði með nákvæmni rit-
aður í bók þá, er 37. gr. ræðir um, og það síðan upplesið
fyrir hlutaðeiganda í áheyrn vottanna, og riti þeir því-
næst allir undir það nöfn sín. Nú vill sá eigi undirskrifa,
er úrskurðurinn er um, og eiga þá vottarnir að geta þess
í bókinni, að honum hafi verið veittur kostur á því. —
Um það, hvernig hlutaðeigandi geti borið sig upp undan
þessum úrskurði, og um afleiðingar af þeirri kæruför fer eft-
ir því, sem segir í 39. gr., þannig að það, sem þar segir

22. marz um afleiðingar af því, að brotið hefur verið gegn fyrirmælum 37. gr., á líka við þegar fyrirmælum þessarar, 67., greinar hefur eigi fylgt verið tilhlýðilega. **68. gr.** Því, sem sparast af kaupi við það, að skipverjum fækkar á leiðinni, skal skift milli hinna annara í skipshöfninni (að skipstjóra undanskildum), að tiltölu við kaup hvers. Þó á þetta sér eigi stað, þegar strok veldur fækkun. **69. gr.** Þegar skip liggur við land, og skipverjum er fengið starf á sunnudögum og öðrum helgidögum umfram venjulega vinnu að því að halda skipinu hreinu, þurka segl, gegna nauðsynlegum bátstörfum, tilbúa mat og hagræða eftir þörfum skipinu, svo að óhult sé, þá skal borga þeim það með $\frac{1}{2}$ dags kaupi fyrir hverja tveggja stunda vinnu. **70. gr.** Þá er í undanförunum greinum ræðir um heimför skipverja eða heimsending, þá á skipstjóri kost á að velja, hvort heldur hann vill þann stað, þar sem skiprúms-samningar fóru fram, eða annan stað, þar sem hann eftir samningnum átti kost á að láta þann, er heim skal fara eða sendast, fara úr skiprúmi. 5. kaþ. Almenn ákvæði. **71. gr.** Landshöfðingi semur reglugjörð um viðurværi skipshafnar.* — Landshöfðingi segir og fyrir um, hver læknislyf skuli vera á skipi og hve mikið af þeim.* **72. gr.** Lög þessi prentuð og reglugjörðin um viðurværi skipshafnar skulu vera á hverju íslenzku skipi til leiðbeiningar og eftirbreytni fyrir alla þá, er hlut eiga að máli. — Ef skipstjóri sýnir af sér vanrækt í þessum greinum, sætur hann sektum, 10 til 100 kr.

22. marz

Lög um löggiltar reglugjörðir sýslunefnda.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki

*) Sbr. reglugjörð 29. des. 1890, um viðurværi skipshafna á íslenzkum skipum, svo og um það, hver læknislyf skuli vera á skipi og hve mikið af þeim, og reglugjörð 29. febr. 1896, um viðurværi skipshafna á íslenzkum fiskiskipum.

Voru: **1. gr.** Þá er sýslunefnd vill fá löggilta reglugjörð 22. marz um eyðing refa, eður um önnur þau málefni, er sýslunefndir eiga að setja reglugjörðir um, samkvæmt 39. gr. 2. tölul. í tilsk. 4. maí 1872, um sveitarstjórn á Íslandi, skal hún senda frumvarp sitt amtsráðinu til samþykta og löggildingar. Fallist amtsráðið á frumvarpið, þá staðfestir það reglugjörðina og fyrirskipar, hvenær hún skuli í gildi ganga, og er hún upp frá því skuldbindandi sem lög. Forseti amtsráðsins hlutast til um, að reglugjörðin sé prentuð í Stjórnartíðindunum, deildinni B. **2. gr.** Í reglugjörð er heimilt að ákveða sektir fyrir brot gegn löggilttri reglugjörð frá 1 kr. til 200 kr., og má til taka, að uppljóstarmaður eða uppljóstarmenn hljóta skuli alt að helmingi sektarfjárins. Sektirnar renna að öðru leyti í sveitarsjóð, þar er brotið er framið. **3. gr.* 4. gr.** Með afbrot gegn löggiltum reglugjörðum sýslunefnda, skal farið sem almenn lögreglumál.

Viðaukalög við tilsk. um veiði á Íslandi 20. 22. marz júní 1849.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k. Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Hver sá, sem drepur æðarfugl af ásettu ráði, skal auk sekta þeirra, er getur um í 11. gr. tilsk. um veiði á Íslandi 20. júní 1849, gjalda í sekt fyrir hvern fugl 10—100 kr.; sé brotið ítrekað tvöfaldast sektin. **2. gr.** Engir, hvorki varpeigendur né aðrir, mega selja né kaupa æðaregg. Brjóti nokkur móti þessu, skal hann gjalda 10—100 kr. sekt; sé brotið ítrekað, tvöfaldast sektin. **3. gr.** Enginn má kaupa eða selja, hirða eða hagnýta nokkurstaðar á Íslandi dauða æðarfugla eða hluti af þeim. Brjóti nokkur hér á móti, skal hann gjalda 10—100 kr. sekt. **4. gr.** Sektir þær, sem ákveðnar eru í 1., 2. og 3. gr. renna að $\frac{1}{3}$ hluta í sveitar- eða bæjarsjóð, þar

*) Sbr. lög 24. nóv. 1893.

22. marz sem brotið er framið, en $\frac{2}{3}$ til uppljóstarmanns. 5. gr. Mál þau, er rísa útaf brotum gegn lögum þessum, skal farið með sem opinber lögreglumál.

22. marz **Lög um breyting á nokkrum prestaköllum í Dala og Barðastrandar prófastsdæmum.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k. Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: 1. gr. Saurbæjarþingaprestakall skal vera Staðarhóls- og Hvolssóknir í Dala-prófastsdæmi og Garpsdalssókn í Barðastrandar-prófastsdæmi. Hver hinna þriggja kirkna brauðsins skulu vera þriðjungakirkjur. — Þegar sameining þessi er komin á, fellur burt það 300 kr. tillag úr landssjóði, sem Garpsdalsprestakalli er ákveðið með lögum 4. nóv. 1881. 2. gr. Skarðsþingaprestakall skal vera Skarðs- og Dagverðarnessóknir. Skarðs- og Dagverðarnesskirkjur skulu vera helmingakirkjur. 3. gr. Hvammsprestakall skal vera Hvamms- og Staðarfellssóknir. Hvamms- og Staðarfellskirkjur skulu vera helmingakirkjur. Brauð þetta heldur kirkjuförðum þeim og prestsmötum, sem því tilheyru fyrir meir. 4. gr. Hjarðarholtsbrauð skal vera Hjarðarholtssókn.

22. marz **Lög um breyting á 1. gr. í lögum um skipun prestakalla 27. febr. 1880.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k. Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Klippstaðarprestakall, sem áður var, Klippstaðar- og Húsavíkursóknir, skal héreftir vera sérstakt prestakall. Brauði þessu leggjast 200 kr. úr landssjóði. — Þessi breyting á prestakallalögunum kemur eigi til framkvæmdar fyrir en við næstu prestaskifti í Dvergasteins og Desjarmýrar prestaköllum, eða þegar prestarnir í þessum prestaköllum samþykkja breytinguna, án nokkurs tilkalls til uppbótar úr landssjóði.

Lög um hundaskatt og fleira.

22. maí

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Hver heimilisráðandi skal á hreppaskilapingi því, er hann á sókn að, vor hvert telja fram fyrir hreppstjóra eða bæjarfógeta alla heimilishunda sína, er eldri eru en fjöggra mánaða í fardögum og skal það framtal rita í sveitarbókina. En á hausthreppaskilum skal telja frá þá hunda, sem farist hafa um sumarið.

2. gr. Ef einhver vanrækir að telja fram hunda, eða telur þá rangt fram, eða framtal hans þykir tortryggilegt, gilda um það sömu ákvæði, sem um framtal á tíundbæru lausafé eftir 5., 6. og 7. gr. í lögum 12. júlí 1878 um lausafjártíund.

3. gr. Hreppstjóri skal senda sýslumanni skýrslu um framtal hunda jafnframt öðrum framtalsskýrslum.

4. gr. Hver sá heimilisráðandi, er býr á meiru en einu hundraði úr jörðu utan kaupstaða, skal greiða af hverjum heimilishundi sínum, sem eldri er en fjöggra mánaða, 2 kr. ár hvert, en aðrir gjaldi 10 kr. Hver heimilisráðandi ábyrgist greiðslu skattsins af þeim hundum, sem hann hefur framtalið, en rétt hefur hann til, að fá skattinn borgaðan hjá lausamönnum, húsmönnum eða öðrum mönnum í sjálfstæðri stöðu af þeim hundum, sem þeir eiga á heimili hans. Sýslumenn og bæjarfógetar skulu innheimta skattinn á manntalsþingum ár hvert, í fyrsta skifti á manntalsþingum 1891. Í kaupstöðum rennur skatturinn í bæjarsjóð, en annarstaðar í sveitarsjóð, þó svo, að sýslumaður tekur af skattinum sýslusjóðsgjald hreppanna, að því leyti, sem hann til hrekkur, en verði afgangur, skilar sýslumaður oddvitunum honum í peningum.

5. gr. Skyldur er hver sá, sem lætur slátra skepnu, er sullir finnast í, að grafa þegar í stað slátur það, sem sullmengað er, að meðtöldum hausum af höfuðsóttarkindum, svo djúpt í jörð niður, að hundar geti eigi náð því, eða að brenna það. Brot gegn ákvæði þessu varðar alt að 10 kr. sekt, og fær sá annan helming sektarinnar, er uppljóstar, en bæjar- eða sveitarsjóður hinn.

22. maí **6. gr.** Heimilt er sýslunefnd og bæjarstjórn með samráði við hlutaðeigandi héraðslækni að semja reglur um lækning á hundum af bandormum, meðferð á sullum úr sauðfé, og gjöra aðrar ráðstafanir, sem henni þurfa þykir, til varnar gegn sullaveikinni, og liggja við sektir frá 1 kr. til 10 kr., ef útaf þeim ráðstöfunum er brugðið. Af sýslusjóði og bæjarsjóði má taka fé til framkvæmdar slíkum ráðstöfunum. **7. gr.** Með mál, sem rísa útaf brotum á móti lögum þessum, skal fara sem almenn lögreglumál. **8. gr.** Með lögum þessum er úr gildi numin tilskipun um hundahald á Íslandi 25. júní 1869.

22. maí **Lög um stofnun stýrimannaskóla á Íslandi.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Í Reykjavík skal stofna stýrimannaskóla, til þess að gefa mönnum kost á kenslu í siglingafræði og til þess að búa lærisveina skólans undir íslensk stýrimannspróf, hið minna og hið meira. Við skóla þennan setur stjórnarráð Íslands fastan kennara með 1500 kr. launum á ári*. Til húsnæðis fyrir skólann með eldivið og ljósi veitast 300 kr. Til tímakenslu við skólann veitast alt að 600 kr.** — Stiftisyfirvöldin skulu hafa umsjón yfir kenslunni, og skipa fyrir það, sem með þarf, um tilhögun á henni, niðurskipun kenslu-stunda, inntöku lærisveina í skólann o. fl.*** Kensluna skal veita lærisveinum ókeypis. — Skólann skal á kostnað landssjóðs fengin áhöld þau, er þörf er á við kensluna. **2. gr.** Til hins íslenska minna stýrimannsprófs útheimtist: — 1. kunnátta í fræðinni um almenn brot, tugabrot, hlutföll talna, notkun logarithma, í

*) Eftir fjárlögunum eru nú laun forstöðumanns skólans 2000 kr. og 2. fastur kennari skipaður með 1000 kr. launum.

**) Um þessar upphæðir sjá nú fjárlögin.

***) Sbr. reglugjörð fyrir stýrimannaskólaun í Reykjavík 30. nóv. 1898.

grundvallaratriðum flatamálsfræðinnar, og útreikningi hins 22. maí réttthyrnda þríhyrnings eftir þríhyrningafræðinni; — 2. þekking á jarðarhnettinum, lögun hans og stærð, línun á yfirborði hans, breidd og lengd; — 3. þekking á tilhöguninni á áttavitanum og notkun hans, á misvísun, inklínation og deviation og hvernig hún verður fundin, á tilhögun og notkun skiphraðamælisins og grunnsökkunnar; — 4. skyn á sjávarupphráttum yfir höfuð; — 5. þekking á dagbókarhaldi og leiðarreikningi eftir töflum þeim, sem til þess eru gjörðar, að kunna að marka stað skips á upphráttinum, bæði eftir breidd og lengd, og með því að taka mið á landi; þekking á straumi, og á því, hvað skip hefur borið af leið, og að kunna að ákveða stefnu til og vegalengd til tiltekins staðar; — 6. þekking á himinhvolfinu og hinni daglegu hreifingu, á mælistigakerfi himinhvolfsins, á því, að ákveða afstöðu himintungla, á sólinni og hreifingu hennar sjálfrar; — 7. þekking á áttungs- eða sjöttungsmæli, og að kunna að prófa og leiðrétta stöðu speglanna; að kunna að mæla hæð himintungls og horn milli hluta á jörðunni; — 8. þekking á mælingu og skiftingu tímans; — 9. þekking á leiðréttingum þeim, sem við eru hafðar við hina mældu hæð sólarinnar; — 10. að kunna að finna hvenær sólirinnur rennur upp eða gengur undir; — 11. að kunna að finna misvísun með sólmiðun; — 12. að kunna að finna breiddina með því að mæla hæð sólarinnar í hádegisbaug; — 13. að kunna að finna hvenær flóð verður og fjara; — 14. þekking á reglum þeim, er fylgja skal, til að komast hjá ásiglingum. 3. gr. Til hins meira íslenzka stýrimannsprófs útheimtist alt það, sem útheimtist til hins minna prófs, og enn fremur: 1. Þekking á veldi og rót, á logarithmum, á reikningi með játandi og neitandi stærðum, á þríhyrningum, er falla saman eða eru eins lagaðir, á mælikvörðum lína og horna, á því, hvernig teikna skal hinar almennustu myndir flatamálsfræðinnar, á mælingu flata og líkama og á stærðum þríhyrningafræðinnar; — 2. þekking á him-

22. maí intunglum yfir höfuð; — 3. að kunna að finna breiddina með því að mæla hæð sólarinnar fyrir utan hádegisbaug; 4. að kunna að fara með sjó-úr og nota það, að ákveða stöðu þess eftir hæð sólar, eftir tímamerki eða eftir öðru úri, er staða þess er kunn, og að ákveða hinn daglega gang sjó-úrsins; — 5. að kunna að ákveða stað skips með staðarlínunum, bygðum á athugun sólar; — 6. að kunna að finna lengdina með sjó-úrinu og hæð sólarinnar; — 7. að þekkja björgunarverkfærin og notkun þeirra; — 8. að kunna að nota hina alþjóðlegu merkjabók og hin alþjóðlegu veðurmerki; — 9. að geta samið grein á íslenzku með glöggu orðfæri um tiltekið efni, er snertir sjóferðir, og ritað hana með skýrri rithönd og sæmilegri réttritun; — 10. að hafa lesið kafla í danskri bók, eigi minni en 200 bls., og geta útlagt hann munnlega á íslenzku, að geta gjört léttan danskan stýl og geta talað um hversdagsefni á dönsku svo skiljanlegt sé; — 11. að hafa lesið kafla í enskri bók, eigi minna en 100 bls., og geta útlagt hann munnlega á íslenzku; — 12. að þekkja hin helztu lagaákvæði, er snerta rétt og skyldur skipstjóra. **4. gr.** Prófin eru bæði munnleg og skrifleg. Þau skulu haldin opinberlega af prófnefnd, og skal fyrir þeim standa sá af nefndarmönnum, sem landshöfðingi skipar sem oddvita. Við hið minna stýrimannspróf eru í henni hinn fasti kennari við skólann og tveir aðrir menn, er landshöfðingi setur til þess í hvert skifti, annan eftir uppástungu stiftsyfirvaldanna, en hinn eftir uppástungu bæjarstjórnarinnar í Reykjavík. Við hið meira stýrimannspróf eru í prófnefndinni hinn fasti kennari við skólann og tveir menn aðrir, er stjórnarráð Íslands setur til þess í hvert skifti; til að eiga þátt í að dæma um kunnáttu í atriðum þeim, sem nefnd eru í 4 síðustu töluliðum 3 greinar, getur þó landshöfðingi sett tvo aðra menn. Kennarinn í hverri grein heldur hið munnlega próf, en verkefnin til skriflega prófsins í stærðafræði og siglingafræði skal stýrimannakensluforstjórinn í Kaupmannahöfn búa til og senda landshöfð-

ingja í umslagi, sem innsigli er sett fyrir. **5. gr.** Stjórn- 22. maí
arráð Íslands setur ákvarðanir þær, sem með þarf viðvirkj-
andi tilhögun á prófinu*. — Þeim, sem prófið hefur tekið,
skal veitt skírteini um það, og skal þar telja þær kenslu-
greinir, sem hann hefur verið reyndur í, og tilgreina í töl-
um einkunn þá, sem gefin er, og jafnframt bæði hina
lægstu tölu, er útheimtist til að standast prófið, og hina
hæstu tölu, sem unt að ná við það, og skulu allir nefnd-
armennirnir undirskrifa skírteinið. — Nöfn þeirra, sem
undir próf ganga, skal rita í bók, sem til þess er löguð,
og sem stiftsyfirvöldin geyma; skal í henni skýrt frá fullu
nafni hvers eins, fæðingarstað, fæðingardegi og -ári, svo og
frá einkunn þeirri, sem gefin var við prófið. **6. gr.** Rétt
til þess að ganga undir hin íslenzku stýrimannspróf eftir
reglum þeim, sem settar eru að framan, eiga ekki aðeins
lærisveinar stýrimannaskólans, heldur og hver sá, sem 3
mánuðum áður en prófið er haldið, sendir til stiftsyfirvald-
anna beiðni um að mega ganga undir próf, og skal henni
fylgja vottorð um kunnáttu hans frá þeim manni eða þeim
mönnum, sem hafa kent honum siglingarfræði. Enginn
getur gengið undir hið minna próf, nema hann hafi verið
háseti á þiljuskipi í 4 mánuði að minsta kosti. Undir hið
meira próf getur enginn gengið nema hann hafi verið há-
seti eða yfirmaður á þiljuskipi eigi skemur en 15 mánuði
og að minsta kosti þriðjunginn af þeim tíma verið í för-
um milli landa; svo verður hann og að sanna, að sjón hans
sé svo fullkomin, sem nauðsynlegt er fyrir stýrimenn.
7. gr. Hver, sem staðist hefur hið meira íslenzka stýri-
mannspróf og eftir það verið í förum í 8 mánuði, hefur
rétt til að mega vera stýrimaður á seglskipum, sem eru í
förum á milli landa, og sé hann búinn sem stýrimaður að

*) Sbr. ýtarlegar reglur, 4. nóv. 1891, um það, hversu
haga skuli prófi stýrimanna við stýrimannaskólann í Reykja-
vík, og auglýsingu 28. nóv. 1895, um breyting á þeim reglum.

22. maí vera í förum 2 ár, og á þeim tíma fara að minsta kosti tvisvar milli landa, þá hefur hann rétt til að mega vera skipstjóri á seglskipi, er fer milli landa.

22. maí **Lög um innheimtu og meðferð á kirknafé.**

Vér Chr. IX. o. s. frv.: G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Rétt er, að fjárhaldsmaður kirkju feli hlutaðeigandi sóknarnefnd, vilji hún það að sér taka, að heimta inn tekjur kirkju og koma þeim í peninga, gegn innheimtulaunum, 10 af hundraði. — Hin sömu innheimtulaun getur söfnuður, sem tekið hefur að sér umsjón og fjárhald kirkju, veitt sóknarnefndinni. **2. gr.** Gjöld til kirkju skal greiða í peningum eftir meðalverði allra meðalverða í verðlagsskrá, sem gildir í hverri kirkjusóku á gjalddaga. Ef gjaldanda brestur peninga, má hann greiða gjaldið í innskrift hjá kaupmanni þeim, er innheimtumaður tekur gildan, eða þessum aurum: sauðfénaði, hvítri ull, smjöri, fiski eða dún, eftir því verði, sem sett er á aura þessa í verðlagsskránni. Eindagi á kirkjugjöldum er 31. desbr. **3. gr.** Frá næsta nýári eftir að lög þessi öðlast gildi og koma til framkvæmdar, skal reikningsár kirkna vera frá 1. janúar til 31. desember. Skal semja reikninga kirkna sem fyrst eftir nýár. Skal hlutaðeigandi prestur, eða, ef hann er féhirðir kirkjunnar, hlutaðeigandi safnaðarfulltrúi fyrst rannsaka reikninginn og bera hann saman við hrepps- og kirkjubækur. Fyrir rannsókn þessa má greiða 2 kr. af tekjum kirkjunnar. Fyrir lok máímánaðar skulu kirkjureikningar með fullnægjandi fylgiskjölum vera komnir til hlutaðeigandi prófasts, er rannsakar þá og leggur fram á héraðsfundi. Nú álitur bæði héraðsprófastur og héraðsfundur reikning kirkju réttan, er það þá fullnaðarúrskurður, en greini prófast og héraðsfundur á, leggur biskup á fullnaðarúrskurð. **4. gr.** Stofna skal almennan kirkjusjóð og skal hver kirkja hafa sína viðskiftabók við sjóðinn. Stiftsýfirvöld Íslands hafa umsjón yfir kirkjusjóði þessum

og ábyrgð á honum. Fé kirkjusjóðs skal ávaxta eftir 22. maí sömu reglum og landssjóðsfé. Forgangsrétt til lána úr sjóði þessum eiga kirkjur. — Auglýsa skal reikninga sjóðs þessa í Stjórnartíð., deildinni B, ár hvert. 5. gr. Alt það fé, sem kirkjur eiga afgangs útgjöldum, skal láta á vöxtu í hinum almenna kirkjusjóði og vextirnir árlega leggjast við höfuðstólinn. Heimilt er þó reikningshaldara, að halda eftir vaxtalaust 100 kr. af tekjum kirkju. Rétt er og að kirkjur greiði vexti af fé því, sem þær hafa að láni. — Þó falla niður þeir vextir, sem eigi geta greiðst með helmingi þess, er hver kirkja hefur afgangs árlegum útgjöldum sínum. — Af sjóðum þeim, sem kirkjur eiga, þá er lög þessi öðlast gildi, skal sá, er sjóðinn hefur undir höndum, greiða í hinn almenna kirkjusjóð $\frac{1}{15}$ á ári, unz sjóðurinn er allur greiddur af hendi, enda þurfi hans eigi kirkjunni til aðgjörðar eða endurbyggingar á því tímabili. Sé kirkja afhent skal greiða sjóðinn allan af hendi. 6. gr. Þá er fjárhaldsmaður, er haft hefur kirkju til umsjónar og ábyrgðar og lánað henni fé, sleppir fjárhaldinu eða deyr, skal hann eða erfingjar hans eiga heimting á, að fá skuld þá borgaða af fé því, sem kirkjan hefur afgangs nauðsynlegum ársútgjöldum. 7. gr. Ákvæði laga þessara ná eigi til bændakirkna, nema hlutaðeigandi kirkjuráðendur veiti til þess samþykki sitt.

Viðaukalög við lög nr. 5, 27. febr. 1880, um 22. maí stjórn safnaðarmála og skipun sóknarnefnda og héraðsnefnda.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k. Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: 1. gr. Ef meiri hluti þeirra sóknarmanna, er safnaðarfund sækja og atkvæðisrétt hafa á safnaðarfundi, samþykkir að taka upp og hafa hljóðfæri við tíðagjörð í kirkju sinni, þá ber eiganda eða umráðamanni kirkjunnar að annast um, að hljóðfæri sé keypt fyrir kirkjunnar fé, svo framarlega, sem fé er fyrir hendi, sem kirkjan getur án

22. maí verið, og héraðsfundur samþykkir. Hljóðfærið telst síðan með áhöldum kirkjunnar. En hvort sem hljóðfæri er keypt fyrir fé kirkju eða eigi, skal söfnuðurinn kosta hljóðfæra-sláttinn og halda söng uppi á sinn kostnað, nema eigandi eða forráðamaður kirkju gefi samþykki sitt til, að greiða megí kostnaðinn að nokkru eða öllu af kirkjunnar fé, og héraðsfundur síðan samþykki að svo skuli vera. **2. gr.** Ef söfnuðurinn kostar kirkjusönginn að nokkru eða öllu, þá skal sóknarnefndin, með umráði prestsins, jafna niður á sóknarmenn alla, þá er eigi eru skylduómagar eða sveitarómagar, kostnaðinum af söngkenslunni og hljóðfæra-slættinum, eður og söngnum, ef hljóðfæri er eigi haft, og skal það vera aðalreglan, að helmingur kostnaðarins komi jafnt á hvern tilskyldan mann, en annar helmingurinn fari eftir efnum manna og ástæðum. **3. gr.** Sóknarnefndir innheimta gjaldið, og skal hver húsráðandi inna það af hendi fyrir sig og skyldulið sitt. Gjaldldagi er 31. des. Taka má gjald þetta lögtaki samkvæmt lögum 16. des. 1885.

22. maí **Lög um viðauka og breyting á þingsköpum alþingis.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k. Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Þingmaður sá, er fyrir aldurs sakir skipar forsæti, hvort heldur í sameinuðu þingi eða í þingdeildunum, hefur á meðan allan sama rétt og skyldur sem forseti; hann tekur því eigi þátt í atkvæðagreiðslu. **2. gr.** Þá er $\frac{1}{3}$ þingmanna í sameinuðu þingi eða þingdeildarmanna í annari hvorri deildinni óskar þess, skal hlutfallskosningar-aðferð, viðhafa við nefndarkosningar. Aðferðin skal vera þessi: — Tölu atkvæðaseðlanna skal deilt með tölu nefndarmanna; töluna sem þá kemur út, að broti frá töldu, skal leggja til grundvallar fyrir kosningunni (hlutfallstala). — Seðlunum skal vandlega blandað í hylki, og dregur forseti einn og einn upp í einu og les upp það nafn, er efst

stendur á seðli hverjum, en skrifararnir skrá það. Þá seðla, 22. maí sem sama nafn stendur efst á, skal saman leggja í bunka, og þegar er sama nafn hefur svo oft upplesið verið, að það nær hlutfallstölunni, skal hlé gjöra á upplestrinum. Forseti og skrifarar bera seðlana saman við það, sem ritarar hafa bókað, og gæta þess, að það sé rétt. Lýsir forseti þann svo rétt kjörinu, sem hlutfallstölunni hefir náð. Síðan er haldið áfram upplestri á þeim seðlum, sem eftir eru, en þó svo, að standi nafn þingmanns, sem þegar er kosinn, efst á seðli, skal strika það út og lesa upp hið næsta nafn á eftir á þeim seðli, og skal að öllu með fara, sem áður er sagt, og svo koll af kolli, unz allir seðlarnir eru upplesnir eða allir nefndarmenn kosnir. — Nú er nafn eigi svo glögt táknað, að víst sé, eða nafn er með öllu skakkt, og fellur það þá úr, en eigi er seðill ógildur að heldur. Eigi er seðill ógildur, þótt fleiri nöfn eða færri, en þörf er á, séu á hann rituð. — Verði nefnd eigi fullkosin eftir þessari aðferð, skal kjósa þá, er til vantar, einfaldri meiri hluta kosningu, en til þess að kosning sé gild, þarf sá, er kosinn er, að hafa meira en helming atkvæða þeirra, er greidd eru.

Lög um tollgreiðslu.

22. maí

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Þá er tollskyldar vörur flytjast til fastaverzlunar, getur kaupmaður sá, sem tolli á að svara, komist hjá að greiða meira en helming af hinum ákveðna tolli þá þegar, með því að fá lögreglustjóra í hendur öll umráð yfir vörum þeim, sem frestað er að greiða toll af. Vörur þessar eru veð fyrir eftirstöðvum tollsins, og skal kaupmaður geyma þær í sinni ábyrgð á þann hátt, er lögreglustjóri álitur fulltryggjandi, og má kaupmaður hvorki taka þær til afnota eða útsölu, né farga þeim á annan hátt. **2. gr.** Nú vill kaupmaður fá umráð yfir vörum þeim, sem að veði eru, og getur hann þá krafist, að lög-

22. maí reglustjóri afhendi sér þær til fullra umráða, en jafnframt er hann skyldur til að greiða að fullu eftirstöðvar tollsins. Ef lögreglustjóri þarf að takast ferð á hendur til að taka við umráðum yfir vörum samkvæmt 1. gr., eða til að afhenda vörur þær, sem að veði eru, skal kaupmaður greiða honum ferðakostnað eftir reikningi. 3. gr. Aldrei má líða meira en 3 mánuðir frá því, að vörur flytjast til verzlunar, þangað til tollinum af þeim er að fullu lokið. 4. gr. Ef kaupmaður verður uppvís að því, að hafa tekið eitthvað af vörum þeim, sem að veði eru, án leyfis lögreglustjóra, skal hann gjalda þar af þrefaldan toll, og auk þess sæta alt að 100 kr. sekt, er renni í landssjóð. Svo skal hann og hafa fyringjört rétti sínum til frests á tollgreiðslu framvegis. 5. gr. Lögreglustjóri heldur bók yfir allar aðfluttar vörur, þær er tollskyldar eru, og skal rita þar í nákvæma skýrslu um greiðslu tollsins af hendi þeirra, er honum eiga að svara, svo og um vörur, sem að veði eru fyrir tolli, og aftur leystar úr veðbandi. Bók þá löggildir amtmaður.

31. maí **Skipulagsskrá fyrir styrktarsjóð handa ekkjum og börnum Ísfirðinga, þeirra er í sjó drukkna.**

»Aðaltilgangur sjóðsins er að styrkja ekkjur og börn sjódruknaðra manna, er lögheimili áttu í Ísafjarðarsýslu eða Ísafjarðarkaupstað á dánardægri. . . Þegar höfuðstóllinn er orðinn 10000 króna má og árlega verja nokkru af árstekjunum til að styrkja fataka sjómenn, er mist hafa skip eða veiðarfæri, svo og til fyrirtækja, er miða til að efla fiskiveiðar í Ísafjarðarsýslu eða Ísafjarðarkaupstað, og einkanalega til að gjöra þær sem hættuminstar«.

31. maí **Auglýsing um reglur fyrir því, hvernig veraldlegir valdsmenn skuli gefa saman hjón.**

11. júlí **Lög um styrktarsjóði handa alþýðufólki.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Í hverjum kaupstað og hreppi á landinu skal 11. júlí stofna styrktarsjóði handa heilsubíluðu og ellihrumu alþýðufólki. **2. gr.** Sjóði þessa skal stofna á þann hátt, að allir karlar og konur, sem eru fullra 20 ára og ekki yfir 60 ára, og eru hjú, þar á meðal börn hjá foreldrum, eða þeir, sem vinna fyrir sér í lausamensku, skulu greiða á ári hverju, karlmaður 1 kr. og kvennmaður 30 a. Þó skulu undanþegnir gjaldi þessu félausir menn, sem fyrir ómaga eða ómögum hafa að sjá, sem og þeir, er fyrir heilsubrest eða af öðrum ástæðum eigi geta unnið fyrir kaupi; sömuleiðis þeir, sem á einhvern hátt hafa trygt sér fé til framfærslu eftir að þeir eru orðuir 65 ára að aldri. **3. gr.** Gjald þetta greiðist fyrir hvert liðið vistarár, á þann hátt, að hver húsráðandi inni gjaldið af hendi fyrir alla, er hjá honum hafa heimili haft það ár og gjaldskyldir eru, en rétt er húsbændum að halda gjaldi þessu eftir af kaupi þeirra, er vinna hjá þeim. **4.—6. gr.* 7. gr.** Hin fyrstu 10 ár, eftir að slíkur sjóður er stofnaður í hverju sveitarfélagi, legst hið árlega gjald alt við höfuðstólinn ásamt öllum vöxtum, en frá þeim tíma legst það að eins hálft við höfuðstólinn og hálfir vextirnir, en hinum helmingnum af hinu árlega gjaldi og vöxtunum skal árlega úthluta; skulu bæjarstjórnir og hreppsnefndir úthluta upphæð þessari heilsulitlum eða ellihrumum fátæklingum, sem heimili eiga í sveitarfélaginu og eigi þiggja sveitarstyrk, án tillits til, hvar þeir eiga framfærslusveit, enda séu þeir eða hafi einhveru tíma verið í þeim stéttum, sem gjaldskyldar eru til styrktarsjóðanna. **8.—9. gr.* 10. gr.** Gjald þetta má taka lögtaki samkvæmt lögum 16. desember 1885..

Lög um breytingar nokkrar á tilskipun 4. 11. júlí maí 1872 um sveitarstjórn á Íslandi o. fl.

Vér Chr. IX., o. s. frv.: G. k.: Alþingi hefur fall-

*) Feldar úr gildi með lögum 18. desbr. 1897.

11. júlí ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:
1. gr. Norður-Múlasýsla og Suður-Múlasýsla ásamt Norður-Pingeyjarsýslu, ef sýslunefndin þar óskar þess, skulu vera amt út af fyrir sig, og nefnast Austuramt með sérstöku amtsráði.* Einu skal vera amtmaður yfir Norður- og Austurömtunum.
 2. gr. Í hverju hinna fjöggra amtsráða á landi hér, skal, auk amtmanns sem forseta, vera 1 fulltrúi úr hverju sýslufélagi í amtinu, nema Vestmannaeyjum, og jafnmargir varafulltrúar. Fulltrúa þessa skal sýslunefndin kjósa; skal hver fulltrúi og varafulltrúi kosinn til 6 ára. Kosningin fer þannig fram, að hver sýslunefndarmaður, sem á fundi er, kys fyrst aðalfulltrúa í amtsráðið, og að þeirri kosningu aflokinni 1 varafulltrúa í sama. Ef tveir eða fleiri hafa fengið jafnmörg atkvæði við kosninguna, ræður hlutkesti. Þegar hin 3 fyrstu ár eru liðin, gengur úr amtsráði eftir hlutkesti helmingur hinna kosnu fulltrúa, eða ef tala þeirra stendur á stöku, þá meiri hlutinu ásamt hlutaðeigandi varafulltrúum, og skal þá kjósa aðra í staðinn. Að 3 árum liðnum ganga úr hinir, sem eftir eru, o. s. frv. annar hluti amtsráðsins þriðja hvert ár. — Um endurkosningar og undanfærslu undan því, að taka við kosningu, og um mótmæli gegn lögmæti kosninga gilda fyrirmælin í 47. gr. tilsk. 4. maí 1872. — Að aflokinni kosningu sendir hver sýslumaður amtmanni endurrit af kosningargjörðinni með næstu pósthæð, er fellur þar á eftir.
 3. gr. Til þess að fullnaðarályktun verði gjörð á amtsráðsfundi, útheimtist, að $\frac{2}{3}$ amtsráðsmanna eður fulltrúa auk forseta séu á fundi.
 4. gr. Þeir, sem í amtsráði eru, skulu hafa í fæðispeninga 3 kr. um hvern dag, sem þeir vegna amtsráðsfundar verða að vera frá heimili sínu, og að auki ferðakostnað eftir reikningi, sem amtmaður ávísar, þegar búið er að rannsaka hann.
 5. gr. Landshöfðingi gjörir

*) Sbr. lög 16. des. 1893, um að Austur-Skaftafellssýsla skuli, að því er sveitarstjórn snertir, skilin frá Suðuramtinu og lögð til Austuramtsins.

nákvæmari ráðstafanir til þess, að lög þessi komist til 11. júlí framkvæmda svo fljótt sem verða má; hann gjörir einnig með ráði amtmannsins norðan og austan allar þær ráðstafanir, sem lúta að því, að skifta sjóðum, eignum og skyldum milli Norðuramtsins og Austuramtsins. 6. gr. Þær lagaákvarðanir, sem koma í bága við lög þessi, skulu úr lögum numdar.

Auglýsing um samning, sem konungsríkið 30. sept. Danmörk og konungsríkið Spánn hafa gjört sín á milli um framsal sakamanna.

Auglýsing um staðfestingu á samning sem 30. sept. gjörður var í Haag 1. febr. 1889 um breytingu á 8. gr. í samningi þeim, er gjörður var í greindum bæ 6. maí 1882 um tilhögun á löggæzlu við fiskiveiðar fyrir utan landhelgi í Norðursjónum.

Lögreglusamþykkt fyrir Reykjavíkurborg. 15. nóv. (Landshöfðinginn).

I. kaflí. Um reglu og velsæmi á götum. 1. gr. Uppþot eða mannsöfnuður, sem raskar reglu eða tálmar umferð á götu, veg eða svæði, sem eru til almennings afnota, má ekki eiga sér stað. 2. gr. Þegar fjölmenni safnast saman á götum, vegum eða svæðum, sem almenningur fer um, svo og við kirkjudyr og annara húsa, þar sem almenningur kemur saman, þá skulu menn haga sér eftir fyrirmælum lögregluliðsins til að varðveita góða reglu. 3. gr. Á alfaravegi, stræti eða svæði, má eigi fljúgast á, æpa, kalla, blístra, syngja hátt, eða hafa annan hávaða eða ofsalegt og móðgandi háttalag, sem raskar allsherjarreglu, eða ónáðar þá, sem um fara eða nálægt búa. 4. gr. Enginn má að ófyrirsynju berja á dyr eða glugga, hringja dyrabjöllum eða hafast neitt það að, sem ónáðar húsbúendur. 5. gr. Á götu, stræti eða svæði, sem almenningur fer um, má eigi leika knattleik, pinnaleik, klink, ekki gjöra rennibrautir, renna sér á skautum né sleðum, eða

15. nów. hafa aðrar skemtánir, sem tálma umferðinni. **6. gr.** Á eða yfir götur, stræti eða svæði, sem almenningur fer um, má eigi skjóta með byssum, skambyssum, lyklabyssum, örvabogum eða öðrum skotvopnum, ekki kveikja í púðri, skoteldum eða neins konar sprengiefnum öðrum, og eigi kasta eða fleygja frá sér steinum, glerbrotum, snjókökkum, óhreinindum, vatni eða neinu öðru, er tjóni getur valdið eða óþægindum fyrir þá, er um slíka staði fara. **7. gr.** Enginn má ganga dulklæddur á almannafæri eða í búningi, sem misþýður velsæmi eða getur raskað allsherjarreglu. Sömuleiðis er bannað á almannafæri að sýna af sér hneykslanlega hegðun, t. a. m. með ósæmilegum orðum eða látbragði með því að fletta sig klæðum eða gjöra þarfir sínar á hneykslanlegan hátt, o. fl. Þeir sem finnast ósjálfbjarga fyrir drykkjuskap á götu, svæði eða torgi, eða annarsstaðar á eða við almannafæri, skulu sæta sektum eftir samþykkt þessari. **8. gr.** Enginn má baða sig eða synda nakið við bryggjur bæjarins eða annarstaðar svo nálægt landi, að hneyksli valdi, eigi heldur nálægt skipum, sem á höfuinni, liggja. **9. gr.** Hver sá, er staddur er á almannafæri, er skyldur til að segja til nafns síns og heimilis, þegar lögreglumenn krefjast þess. **10. gr.** Almennungi er skylt að taka aminningum lögreglumanna og hlýða öllum löglegum skipunum þeirra. Ef nauðsyn ber til, geta þeir krafist sér til aðstoðar hvern fulltiða karlmann, sem viðstaddur er, til að afstýra óreglu og óspektum á almannafæri. *II. kafli. Ákvarðanir til að afstýra tálmunum eða hættu fyrir umferðina.* **11. gr.** Enginn má ótilkvaddur slökkva eða kveikja á götuljóskerum bæjarins. **12. gr.** Án leyfis lögreglustjóraus má enginn setjast að á götu, stræti eða svæði, sem almenningur fer um, til að selja vörur, eða reka aðra atvinnu, og sé slíkt leyfi veitt, þá aðeins á þeim stað, sem leyfið til tekur. Án leyfis hlutaðeigandi húsráðanda má enginn láta fyrir berast á húsriðum, í garðshliðum eða á öðrum stöðum, sem inn er gengið í hús eða á húslóðir. **13. gr.** Stéttir meðfram göt-

um skulu eingöngu ætlaðar fyrir gangandi menn; þar má 15. nóv. eigi fara með sleða, hjólbörur, vagna né önnur aktól, nema barnavagna, og þar má eigi bera, draga, velta eða á annan hátt færa með sér fyrirferðarmikla hluti, svo sem tunnur, hey, hrís eða annað, sem gjörir umferðina ógreiða. Ljái, gaddhrifur, skotvopn og aðra hluti, sem tjón getur hlotist af, má aðeins flytja eftir götunni sjálfri, og skal varlega með þá fara. **14. gr.** Á götum, strætum, stéttum, torgum eða annarsstaðar á almannafæri má eigi leggja eða setja neitt það, sem tálmar umferðinni; þó mega þeir, sem flytja að sér vörur, eldivið, hey eða annað, og eigi geta lagt það frá sér á eigin lóð, leggja þessa hluti frá sér á torgum og götum meðan á flutningnum stendur; en ávalt skulu þeir lagðir svo, að þeir gjöri sem minstan farartálma. Vagnar, hjólbörur og sleðar mega eigi standa á götum lengur en nauðsynlegt er til að fylla þá og tæma, en aldrei mega þeir standa á stéttum. **15. gr.** Á götum, strætum eða torgum, sem almenningur fer um, má eigi vinna neina vinnu, er tálmar umferð manna eða gjörir hana hættulega, t. a. m. telgja við, höggva grjót, járna hesta eða því um líkt. Á götum eða strætum má eigi heldur hrista gólfteppi, viðra sængurföt eða hengja fót til þerris eða annað þess konar. **16. gr.** Enginn má án leyfis lög-reglustjórnarinnar hengja vöruskápa, gluggaskýlur né annað þess konar utan á hús þeim megin, sem að strætum veit eða torgum, eigi heldur setja eða láta standa í opnum gluggum, sem vita að strætum eða torgum neitt það, er tjóni getur valdið, ef það fellur niður. **17. gr.** Foreldrum og öðrum hlutaðeigendum er skylt að annast um, að tilhlýðilegt eftirlit sé haft með óstálpuðum börnum, sem eru á þeirra vegum, meðan þau eru á götunum eða annarsstaðar á almannafæri. **18. gr.** Lögreglustjóri getur, ef nauðsynlegt þykir, skipað fyrir, hvernig hagað skuli umferðinni, meðan stendur á viðgjörð við götur. **19. gr.** Þegar hús eru byggð af nýju, eða eldri hús rifin og byggð upp að nokkru eða öllu leyti, skal eigandanum, ef húsið liggur við götu, stræti eða svæði, sem almenningur fer um, skylt að skýra

15. nív. lögreglustjóra frá, áður en verkið byrjar, og haga sér eftir þeim fyrirmælum, sem hann setur til að afstýra farar-tálma eða hættu eða óþægindum fyrir vegfaranda. *Verk-færi og verkefni má eigi leggja frá sér á almannafæri, nema þar sem lögreglustjórinn leyfir, og skal það eigi látið liggja þar lengur en nauðsyn krefur. Mold, mól, leifar af verk-efni og annað, er af byggingunni stafar, skal eigandinn færa burtu, þegar húsagjörðinni er svo langt komið, að því verði við komið. **20. gr.** Pallar, stoðir og annar umbún-aður þess konar, sem notaður er við húsasmiðar og aðrar byggingar eða viðgjörðir á húsum, skal vera nægilega traustur, og þeir sem nota hann, skulu vera duglegir og áreiðanlegir menn. Lausir stigar, sem notaðir eru við end-urbætur á húsum, málningu, gluggaþvott eða þess konar, skulu vera forsvaranlega traustir og kjálkarnir búnir járn-göddum að neðan, ef stiginn er meira en 6 álna langur.— Brot gegn þessari grein eru á ábyrgð þess, er verkið ann-ast, eða, ef hann er eigi tilgreindur, þá á ábyrgð húseig-andans. **21. gr.** Nú er hús eða hluti af húsi svo hrör-legt, að hætta er búin að það hrynji eða falli niður, og getur lögreglustjóri þá bannað að nota húsið og lagt fyrir eigandann innan tiltekins tíma að láta gjöra slíkar endurbætur á því, sem nauðsynlegar eru til að afstýra hættu; auk þess getur lögreglustjórinn á kostnað eigand-ans gjört aðrar þær ráðstafanir, sem nauðsynlegar þykja til að afstýra hættu fyrir vegfarendur og aðra. — Sama er og, þegar steinvegg, trévegg eða annari girðingu liggur við hruni eða falli. **22. gr.** Áhöld öll, sem notuð eru til að hefja upp eða renna niður vörum eða öðru úr hús-um, sem liggja á almannafæri, skulu vera nægilega traust, og þeir, sem nota þau, skulu vera æfðir menn og áreiðan-legir. **23. gr.** Nú gengur kjallaragangrið út að stétt eða götu og lengra fram en húshliðin og skal þá kjallara-opið vera byrgt með hlemm eða hlera frá því dimt er á kvöldum unz bjart verður á morgnana, nema opið sé nægilega afgirt með grindum beggja vegna. **24. gr.**

Þegar ís er á tjörninni, má enginn höggva gat eða vakir 15. nóv. á hana án leyfis lögreglustjórans. **25. gr.** Í fjörunni má eigi kasta út né skilja eftir seglfestugrjót, né neitt annað það er tjóni getur valdið skipum, er þar lenda eða leggjast. *III. kafli. Um reið og akstur á gítunum, rekstur gripa og fénaðar o. fl.* **26. gr.** Þeir sem ríða eða aka um göturnar, skulu viðhafa tilhlýðilega aðgæzlu, einkum er þeir fara fyrir götuhorn eða fram úr garðshliðum. Á götum, torgum og annarstaðar á almannafæri má eigi ríða harðara en á hægu brokki, og skulu þeir, sem ríða eða aka, ef þörf gjörist, í tækan tíma gjöra viðvart mönnum, sem á undan þeim ganga. Á stéttum má enginn ríða eða aka.—Þegar hestum er beitt fyrir sleða, skal festa við þá hæfilegar bjöllur, svo að til þeirra heyrist í tækan tíma. **27. gr.** Lestamenn og aðrir ferðamenn mega eigi binda hesta sína, eða láta þá standa á götum bæjarins eða stéttum. Með áburðarhesta skal eigi hafa lengri viðdvöl á götum en nauðsynlegt er til að taka ofan eða láta upp klyfjar. **28. gr.** Bæjarmenn mega ekki láta hesta sína ganga lausa á götum bæjarins frekar en nauðsynlegt er til að hleypa þeim í fjöru eða til vatns; fælnir og slægir hestar mega alls eigi ganga lausir, né heldur þeir hestar, er leika sér eða fara á hlaupum um göturnar. Frá 15. apríl á vorin til þess er hestar eru teknir úr haga á haustin má alls enginn hestur ganga laus um bæinn. **29. gr.*.** Sauðfénaður bæjarmanna má eigi ganga laus um bæinn frekar en nauðsynlegt er til að reka hann úr og í haga eða fjöru eða til vatns. Engan sauðfénað má hafa á beit í landi bæjarins fyrir vestan línu úr Fossvogsbotni í austurtakmörk Kringlumýrar og Fúlutjarnarlæk frá 1. maí til 20. sept., en fyrir austan téða línu er bæjarmönnum heimil beit fyrir sauðfénað sinn á nefndu tímabili, sé honum

*) Grein þessi er hér prentuð einsog henni var breytt með samþykkt bæjarstjórnar staðfestri af landshöfðingja 21. maí 1895.

15. nów. haldið í öruggri vörzlu, og á öðrum tíma árs í öllu beiti-landi bæjarins. **30. gr.** Naut, sem færð eru til bæjarins, skulu ávalt leidd í bandi nægilega traustu og tveir full-orðnir karlmenn að minsta kosti fylgja hverju nauti. **31. gr.** Um hrossarekstra og sauðfjárrekstra, sem reknir eru til bæjarins til útflutnings eða slátrunar, getur lögreglustjórinn gjört þær fyrirskipanir, sem nauðsynlegar þykja til að afstýra farartálma eða hættu fyrir vegfarendur. *IV. kafli. Um hunda.* **32. gr.** Hunda þá, sem grimmir eru, eða hafa þann vana að ónáða menn og hræða með glepsi, urri eða galti, ber eigandanum að binda eða mýla forsvaranlega, að viðlagðri hegningarábyrgð. **33. gr.** Enginn má siga hundi á mann né láta farast fyrir að aftra hundi sínum, þegar hann verður var við, að hann ræðst á menn. Hver sem brýtur á móti þessu er hegningarverður, þó að ekkert tjón hafi hlotist af háttalagi hans. **34. gr.** Flækingshundar, — en þar til teljast allir hundar, sem ekki eru eign eða á vegum bæjarmanna, — getur lögreglustjórinn látið handsama og auglýsa, og ef eigandinn gefur sig eigi fram innan 3 sólarhringa og greiðir áfallinn kostnað, má drepa slíka hunda. Sama er um hunda, sem raska svefnfriði manna með galti og spangóli á næturþeli. **35. gr.** Nú vill einhver halda grimma hunda til vörzlu á tilteknu svæði, og skal hann þá skýra lögreglustjóranum frá því. Svæði það, er slíkir hundar eru hafðir á, skal vera svo traustlega girt og lokað, að hundurinn komist eigi út, og ávalt skai þar á staðnum vera uppfest greinileg auglýsing, að vörzlundur sé þar haldinn og á hverjum tíma hann sé laus. *V. kafli. Um friðun almenningsigna o. fl.* **36. gr.** Mannvirki og hluti, hverju nafni sem nefnast, er ætlaðir eru til almennra afnota, eða til prýðis á almanna-færi, svo sem minnisvarða, vatnsból, götuljósker, nafna- og töluspjöld á götum og húsum, bekkir, girðingar og annað þess háttar, má enginn skemma eða færa úr stað, eigi heldur ata eða saurga, rita, rispa, tjarga, mála eða teikna á þá, og þetta síðara á einnig við um þann hluta af hús-

um, múr- og trégirðingum, sem liggur á almannafæri. 15. nóv.

37. gr. Enginn má klifra uppá eða yfir eða skemma girðingar, er settar eru fram með götum, strætum eða svæðum, sem liggja á almannafæri. **38. gr.** Í kirkjugarðinum mega engir leikir eða önnur ótilhlýðileg hegðun eiga sér stað; tré eða jurtir, sem gróðursett eru á grafreitum eða leiðum, má enginn rífa upp eða færa burtu, né spilla eða saurga grafreitina á nokkurn hátt. Skepnum má eigi beita í kirkjugarðinn. *VI. kafli. Um götuspjöld, húsnúmer og uppfestar auglýsingar.* **39. gr.** Bæjarstjórnin ákveður nöfn á götum og lætur festa upp nafnspjöld, eða mála nöfnin á götuhornin þar sem þurfa þykir. Töluspjöldum, sem bæjarstjórnin hefur látið eða lætur festa á hús til að tákna húsaröð, skulu húseigendur halda við á sinn kostnað og endurnýja, ef á þarf að halda. **40. gr.** Bæjarstjórnin ákveður, hvar uppfesta skuli auglýsingar frá yfirvaldinu og öðrum stjórnarvöldum og skal á kostnað bæjarsjóðs útvega spjöld í því skyni, svo mörg, sem þurfa þykir. — Auglýsingar um sjónleiki, samsöngva, sýningar og aðrar skemtánir, sem leyft er að halda, má festa upp hvar sem vill með samþykki hlutaðeigandi húsráðanda. — Aðrar auglýsingar má eigi festa upp, nema með leyfi hlutaðeigandi húsráðanda og lögreglustjórnarinnar. Þó eru undanþegnar auglýsingar, er snerta húsið sjálft eða íbúa þess. **41. gr.** Uppfestar auglýsingar skulu hlutaðeigendur taka niður þegar þær hafa fullnægt tilgangi sínum. — Löglega uppfestar auglýsingar má enginn rífa niður, saurga eða gjöra ólæsilegar á annan hátt. *VII. kafli. Um veitingahúsið, skemtistaði og almennar skemtánir.* **42. gr.** Hverjum þeim, er hefur um hönd veitingasölu, matar eða drykkjarfanga, áfengra eða óáfengra, er skylt að gjöra það, sem í hans valdi stendur til að afstýra því, að neitt það fari fram á veitingastofu hans, sem er á móti góðri reglu og velsæmi. **43. gr.*** Á almennum veitingastað og öðr-

*) Grein þessi er prentuð hér eins og henni var breytt Lagasafn IV.

15. nív. um almennum samkomustöðum má enginn gjörast sekur í ofsalegu atferli eða hávaða, svo að aðrir gestir, húsbóndi eða heimilisfólk eða nágrannar hafi ónæði af eða óskunda; þar má eigi heldur sýna af sér ósæmilega eða hneykslalega hegðun. **44. gr.** Unglingum yngri en 16 vetra má eigi selja eða veita áfenga drykki. **45. gr.** Veitingahús öll, þar sem áfengir drykkir eru seldir, skulu vera lokuð frá kl. 11½ á kvöldin til kl. 6 á morgnana, og allir gestir, sem eigi hafa þar náttstað, skulu fara út ekki seinna en kl. 12 á miðnætti; þó má selja ferðamönnum greiða á hvaða tíma sem er, og heimilt skal félögum, sem lögreglustjórinn þekkir, að halda samkvæmi og dansleiki eða aðrar skemtanir á veitingahúsum fram yfir miðnætti, ef eigi taka aðrir þátt í því en félagsmenn eða gestir þeirra. Ennfremur mega brúðkaup og önnur boð standa framyfir hinn tiltekna tíma. **46. gr.** Enginn má halda opinbera sjónleiki fyrir borgun án leyfis landshöfðingjans. Leyfi til að halda sjónleiki borgunarlaust eða í velgjörðaskyni eða til að styrkja fyrirtæki í almenningsparfir getur lögreglustjórinn veitt. **47. gr.** Án leyfis lögreglustjórnarinnar má enginn halda opinbera samsöngva eða aðrar söngskemtanir eigi heldur dansleiki, ekki kveykjaskotelda eða ganga með logandi blys og ekki sýna dýr, myndir eða íþróttir. »Bazar« eða tombólu má eigi halda án leyfis landshöfðingjans. **48. gr.** Eins og það er vitaskuld, að húseigendur eða húsráðendur geta bannað, að sá sem leyfi hefur fengið til að halda skemtanir samkvæmt 46. og 47. gr., noti það á þeirra lóð, svo er hverjum einum, er sjúklinga hefur á heimili sínu, eða af öðrum gildum ástæðum heimilt að krefjast, að engar almennar skemtanir, er háreysti er að, sé hafðar svo nærri húsi hans, að hætta eða tjón geti af því hlotist. *VIII. kafli. Um alment hreinlæti og þrífnað.* **49. gr.** Á götum, strætum, svæðum, er almenning-

með samþykkt bæjarstjórnarinnar, staðfestri af landshöfðingja 26. nív. 1898.

ur fer um, má enginn fleygja frá sér hræjum, rusli, skolpi né öðr- 15. nów.
 um óhreininum frá húsum. Eigi heldur má fleygja í lækinn
 eða tjörnina neinu af því, sem talið er í þessari grein, nema
 skolpi. Í rennur má eigi kasta neinu því, er óhollusta er að,
 eða stýflað getur vatnsrásina. Sorpi, slori, ösku eða öðrum ó-
 hreinindum má eigi kasta í fjöruna, né skilja þar eftir neitt
 það, er valdið getur óhreinslæti eða óheilnæmi. Húsráðendur
 eru skyldir til að hreinsa rennur þær, sem eru á þeirra
 lóð og liggja útí rennur bæjarins, svo oft sem lögreglu-
 stjórninni þykir þurfa. **50. gr.** Hey, þang, mó, mold,
 áburð eða annað þess konar, sem slæðist eða hrynur niður
 við flutning um götu, stræti eða svæði, sem almenningur
 fer um, skal sá, er flutningnum ræður, skyldur að hreinsa
 upp samdægurs. Annars eiga kláfar eða önnur ílát, sem
 áburður er fluttur í, að vera svo þétt og eigi fyllri en svo,
 að ekki hrynni úr þeim meðan á flutningnum stendur.
51. gr. Sorphauga, áburðarhauga, salerni, forir eða því
 um líkt má eigi hafa í nánd við götur, stræti eða svæði,
 sem almenningur fer um, nema í steinlindum gryfjum og
 nægilega byrgðum, og skal þó til þess hafa leyfi heilbrigðis-
 nefndarinnar. **52. gr.** Hjá vatnsbólum bæjarins og í
 nánd við þau skulu menn gæta þrifnaðar og hreinlætis
 svo sem framast er unt. Fatnað, ílát eða annað má eigi
 þvo við vatnsbólin. Salerni, sorphauga, áburðarhauga, for-
 argryfjur eða þess konar má eigi hafa nær vatnsbóli, en
 heilbrigðisnefndin leyfir. Fisk má eigi slægja við vatnsból.
53. gr. Á húshliðum eða göflum, sem vita að götum,
 strætum eða torgum, má eigi hengja, negla eða festa á
 annan hátt neins konar fiskiföng, né annað, sem óþrifnað-
 ur er að eða óþefur, og eigi má heldur hafa fiskitrönur
 við almannafæri. Lifrarbræðslu og aðra vinnu, sem óþrifnað-
 i veldur eða óhollustu, má eigi hafa á öðrum stöðum en
 þeim, sem heilbrigðisnefndin ákveður. — Áburð úr salern-
 um má eigi bera á tún, sem liggja í sjálfum bænum, eða
 á þann hluta af öðrum túnnum, sem veit að almannafæri.
54. gr. Bæjarstjórnin tekur að sér að láta hreinsa salerni

15. nóv. bæjarins gegn endurgjaldi frá húsráðendum. Slík hreinsun skal fram fara á næturnar frá kl. 12—5 á sumrum og frá 10—6 á vetrum. Safni úr salernum má enginn kasta í tjörnina, né fjöruna eða sjóinn, en það skal látið í byrgðar gryfjur fyrir utan bæinn, þar sem heilbrigðisnefndin ákveður. — Þó skal það eigi vera bannað túneigendum, sem vilja nota áburð úr salernum, að annast sjálfir um hreinsunina og hirða áburðinn að því er þeirra hús snertir. En skyldir eru þeir að öðru leyti að haga sér eftir fyrirmælum þessarar greinar. **55. gr.** Á eða við almannaferi má eigi slátra skepnum. Það er bannað hvernig sem á stendur að láta hunda koma á blóðvöllinn, þegar slátrað er sauðfénaði. Brot á banni þessu eru á ábyrgð hlutaðeigandi lóðareiganda. Þess skal ávalt gætt, að láta eigi sauðkindur horfa uppá meðan skorið er. *IX. kafli. Um staðgildi samþyktarinnar, hegningarákvæði og kostnað o. fl.* **56. gr.** Samþykkt þessari skal því að eins beitt á Grimsstaðaholti, Kaplaskjóli, Sauðagerðishverfi, Bráðræðisholti og fyrir austan Rauðarárlæk, að það þyki við eiga eða því verði viðkomið. **57. gr.** Brot gegn samþykkt þessari varða sektum alt að 100 kr. Börn eldri en 10 ára og yngri en 15 ára skulu sæta vandarhöggum, ef þau hafa áður gjört sig sek í þessum brotum, eða gjört eitthvað, sem ber vott um einstaka ónáttúru, þó eigi fleiri vandarhöggum en 15, eða sæta einföldu fangelsi alt að 8 dögum. Ef kenna má yfirsjón, er barn drýgir, skorti á hæfilegri umsjón foreldra eða annara, sem barninu ganga í foreldra stað, þá skal refsa þeim fyrir yfirsjónina, en eigi barninu. **58. gr.** Ef einhver lætur það ógjört, sem er skylda hans samkvæmt samþykktinni, má lögreglustjórinn láta gjöra þetta, eða gjöra nauðsynlegar ráðstafanir til að hindra, að vanrækslan valdi tjóni. Kostnaður við þetta og kostnaður sem leiðir af þeim ráðstöfunum, sem lögreglustjórinn gjörir til þess að hindra brot gegn því, sem bannað er í samþykktinni, greiðist af afbrotamanninum, eða, ef hann er eigi fær um það, af bæjarsjóði. **59. gr.** Allur kostnaður, sem

leiðir af framkvæmd á samþykkt þessari, og eigi verður kraf- 15. nóv.
inn af einstökum mönnum, greiðist úr bæjarsjóði.

1891

Lhbr. um niðurlagning Hofsprestakalls og Mikla- 27. febr.
bæjar í Óslandshlíð o. fl.

Eftir ósk ... vil ég hérmeð, með skírskotun til 4. gr. í lögum nr. 3, 27. febrúar 1880, sbr. ráðgjafabréf 5. maí 1887 (Stjórnartíð. 1887, B, bls. 74), leggja samþykki mitt á: 1. Að Hofsprestakall og Miklabæjar í Óslandshlíð í Skagafjarðar prófastsdæmi verði lagt niður sem sérstakt brauð. — 2. Að kirkjan að Miklabæ í Óslandshlíð verði lögð niður, og Miklabæjarsókn sameinuð Viðvíkursókn, þannig, að eigandi Miklabæjar greiði 305 krónur í sjóð Viðvíkurkirkju, láti af hendi til hennar stærri kirkjuklukkuna frá Miklabæ, afsali henni öllum tekjum Miklabæjarkirkju frá fardögum 1890 að telja, og Viðvíkurprestakalli högghrís og rifhrísitak Miklabæjar í Viðvíkurlandi til fullkominnar eignar. — 3. Að höfð sé makaskifti sléttum kaupum, samkvæmt allramildilegustu leyfi konungs 3. f. m., sbr. ráðgjafabréf 12. f. m. (Stjórnartíðindi þ. á. B, bls. 1), á prestssetrinu Felli, með kirkju og hjáleigum, og bænda-eigninni Höfða með kirkjuuni, þannig, að báðar jarðirnar verði afhentar með jafnmiklum húsum og kúgildum og með fullu álagi eftir úttekt. — 4. Að Höfði verði hér- eftir prestssetur í stað Fells. — 5. Að Höfðakirkja verði lögð niður, bæirnir Höfði og Málmey leggist með kirkju- gjöldum sínum til sóknar að Felli, en allir aðrir bæir í Höfðasókn sameinist Hofssókn, og gjaldi þangað kirkjugjöld. — 6. Að Hofssókn leggist til Fellsprestakalls, að óskert- um tekjum þess, eftir núgildandi lögum. — 7. Að and- virði hinnar niðurlögðu Höfðakirkju og áhalda hennar, svo og 40 krónur af sjóði kirkjuunnar með öllum tekjum henn- ar frá fardögum 1889 til þess hún verður niður lögð, sem núverandi eiganda ber að láta greiða af hendi með kirkju- unni, skiftist milli Hofs og Fellskirkna eftir sama hlutfalli

27. febr. og 5 síðustu ára meðaltal af upphæð kirkjugjalda frá þeim bæjum í Höfðasókn, er leggjast til hvorrar kirkjunnar fyrir sig. — 8. Að kollektupeningar Hofspinga, verði lagðir Hvammi í Laxárdal. — 9. Að lénsjörð Hofspinga, Brúarland, og endurgjald Hólamötunnar, 80 pd. smjörs, er greiðist úr landssjóði til sama brauðs, hverfi með Miklabæjar-sókn til Viðvíkurprestakalls.

13. marz **Lög um að fá útmældar lóðir í kaupstöðum og á löggiltum kauptúnum o. fl.***

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Ef maður vill fá óbygða lóð sér útmælda í kaupstað eða löggiltu kauptúni til þess að hefja þar verzlun, enda er honum heimilt að lögum að reka verzlun á Íslandi, skal hann, ef það er í löggiltu kauptúni, bréflega beiðast útmælingar hjá lögreglustjóra, sem kveður með sér 2 kunnuga og óvilhalla menn og tiltekur með þeim lóð þá, sem þörf er á til verzlunarinnar, en sé það í kaupstað, framkvæmir byggingarnefndin útmælinguna. **2. gr.** Bæði þeir, sem eiga lóðina í löggiltu kauptúni eða stórar óbygðar lóðir í kaupstöðum, og aðrir, er lögmæt réttindi hafa eignast yfir landinu eða lóðunum, eru skyldir að láta afhendi gegn hæfilegu endurgjaldi, er lögreglustjóri með hinum tilkvöddu mönnum eða í kaupstöðum byggingarnefndin ákveður, ef málsaðilar koma sér eigi saman um endurgjaldið, svo mikla óbygða lóð, sem útmælendum þykir þörf á til hinnar fyrirhuguðu verzlunar, enda sé lóðin eigi nauðsynleg við rekstur verzlunar eða iðnaðar, sem þar er fyrir. **3. gr.** Það skal með öllu bannað, að leggja þá kvöð á lóðir eða húseignir í löggiltum kauptúnum og í kaupstöðum, að ekki megi nota þær til verzlunar eða annarar tiltekinn-

*) Sjá reglur um framkvæmd á 2. og 4. gr. þessara laga 1 maí 1891.

ar atvinnu. **4. gr.** Þótt einstakir menn kunni að eiga 13. marz höfn þá, sem löggilt kaптún er við, mega þeir ekki bægja neinum frá að leggja skipum sínum þar við akkeri, né frá aðgangi að höfninni til þess að ferma eða afferma skip, að svo miklu leyti, sem það kemur ekki í bága við þeirra eigin bryggjuafnot, og ekki heldur getur landeigandi varn- að hinu opinbera eða einstökum mönnum að gjöra hringa, landfestar eða önnur skipsfestaáhöld fyrir skip þar á höfn- inni, þar sem svo til hagar, að þess konar áhöld eru nauð- synleg, þó má aðeins gjöra það eftir tilvísun lögreglu- stjóra, er kveður með sér 2 óvilhalla menn, sem kunnugir eru hafnarlegu, og eiga þeir jafnframt að ákveða það end- urgjald, er landeiganda beri, ef hlutaðeigendur verða ekki á eitt sáttir um það mál. — Að öðru leyti skulu ákvæð- in í opnu bréfi 28. des. 1836, 11. gr., í gildi vera, þó svo, að hver fastakaupmaður í kaптúninu eða kaupstaðnum eigi forgangsrétt að notkun þeirra skipsfesta, er hann á eður hefur eignarhald yfir, og aðlæginu við þessar festar sínar. — Nú notar einhver hringa, landfestar eða önnur skipsfestaráhöld, sem hann ekki á; ber honum þá tafar- laust að láta áhöldin laus við eiganda þeirra, þegar kaup- skip þeirra koma að og þurfa á þeim að halda, að viðlögð- um 20 kr. sektum fyrir hvern dag, er hann lætur farast fyrir að sleppa áhöldunum, og bæti hann að auki alt það tjón, er af því kann að leiða, að hann lét þau ekki laus við eiganda þegar í stað. — Skip það, er þannig notar heimildarlaust festar annars manns, og farmur þess er að veði fyrir sektum og skaðabótum. — Sá, sem eigi rekur fasta verzlun á einhverju kaптúni, en á þar þó skipsfest- ar, á einnig forgangsrétt að notkun þeirra, nema svo sé, að allar festar á höfninni séu notaðar af verzlunarskipum eða fiskiskipum þeim, sem haldið er úti til fiskiveiða, þá er skip hans kemur til. **5. gr.** Fyrir útmælingar eftir 1. og 4. gr. skal beiðandi auk ferðakostnaðar greiða lögreglu- stjóra 3 kr. um daginn, og eins hverjum þeirra, er til voru

13. marz kvaddir með honum. 6. gr. Lög þessi ná ekki til Reykjavíkurkaupstaðar.

28. marz **Lögreglusamþykkt fyrir Akureyrarkaupstað**
(Landshöfðinginn).

16. apríl **Rgbr. um greiðslu kostnaðar við heimsending nauðstaddra sjómanna.**

Eftir að ég með þóknanlegu bréfi yðar, herra landshöfðingi, dags. 14. nóvbr. 1889, hafði mótttekið þingsályktun, samþykta af neðri deild síðasta alþingis, þar sem skorað er á stjórnina að sjá svo um, að kostnaður af heimflutningi skipverja af gufuskipinu »Miaca« árið 1888, sem greiddur hefur verið úr jarðabókarsjóði, verði téðum sjóði endurgoldinn úr ríkissjóði eða af öðrum réttum hlutaðeigendum, og að samningurinn milli Danmerkur og Svíaríkis-Noregs frá 10. ágúst 1883 sem og álíkir samningar við önnur ríki, ekki eftirleidis leggi neina byrði á landssjóð, var hinn 23. jan. f. á. utanríkisráðaneytinu ritað um málið, og var því þar haldið fram með þeim röksemdum, sem þér takið fram í framannefndu bréfi yðar, að slík gjöld eins og þau, sem hér er um að ræða, yrðu að teljast til almennra þarfa ríkisins, er um ræðir í 2. gr. laga um hina stjórnarlegu stöðu Íslands í ríkinu, 2. jan. 1871, og var þess því farið á leit við nefnt stjórnarráð, að það hlutaðist til um, að hin ofanefnda upphæð, sem til bráðabirgða hafði verið greidd úr jarðabókarsjóði, 1368 kr. 89 aur., yrði endurborguð honum úr ríkissjóði. — Hjalagt bréf frá nefndu stjórnarráði, dags. 20. f. m., ber með sér, að stjórn utanríkismálanna hefur skotið málinu undir úrskurð fjármála-stjórnarinnar, og fjármálastjórnin hefur með rökum þeim, sem fram eru tekin í bréfinu, úrskurðað, að hinn umrædda kostnað beri að greiða af ríkissjóði Dana, með því að hann stafi af einu af allsherjarmálum ríkisins; hefur síðan stjórn utanríkismálanna beðið fjármálastjórnina að endurgjalda jarðabókarsjóði umræddar 1368 kr. 89 aur. og færa upp-

hæðina til útgjalda á gjaldlið þeim, sem ætlaður er 16. apríl kostnaði viðvíkjandi verndan danskrar verzlunar í öðrum löndum. — Þetta undanfelli ég ekki að tjá yður til þókn-anlegrar leiðbeiningar og birtingar í B-deild Stjórnartíð-indanna, og skal þess jafnframt getið, að þess hefur héðan verið gætt, að oftnefnd upphæð hefur verið færð jarðabók-arsjóði til inntektar í viðskiftareikningi hans við aðalfé-hirzluna. — Í sambandi við þetta skal ég samkvæmt þar-að lútandi tilmælum utanríkisráðaneytisins þjónustusamlega skora á yður, herra landshöfðingi, að brýna fyrir öllum lög-reglustjórum, að ekki megi íþyngja ríkissjóði með neinum kostnaði við heimsending norskra, svenskra, eða ítalskra sjó-manna, nema hlutaðeigandi lögreglustjóri hafi áður svo ná-kvæmlega sem unt er fullvissað sig um, að allra þeirra skilyrða hafi verið gætt, sem í samningunum 10. ágúst 1883 og 21. maí 1885 (sjá augl. 30. júní 1885, Stjórnartíð. 1885 A. bls. 24) eru sett fyrir því, að hjálpin sé veitt, og að gæta verði sem mestrar sparsemi þegar hjálp er veitt samkvæmt samningunum.

Lhbr. um flutning kirkju, Fjardarkirkju í 21. apríl Mjóafirði, á jörðina Brekku.

Reglur um framkvæmd á 2 og 4. grein í lög- 1. maí um 13. marz 1891 um að fá útmældarlóðir í kaup-stöðum og á löggiltum kauptúnum o. fl (Lands-höfðinginn).

Til eftirbreytni fyrir alla lögreglustjóra á Íslandi ut-an Reykjavíkur eru hérmeð samkvæmt fyrirskipan ráð-gjafans fyrir Ísland í bréfi dagsettu 14. marz þ. á., sett-ar eftirfylgjandi reglur fyrir útmælingum lóða til verzlun-ar-afnota og tilvísunum um, hvar leggja megi skipfestisáhöld-um eftir 2. og 4. grein í lögum 13. marz þ. á.: 1. Enginn á heimting á því að lóð sé látin af hendi samkvæmt 2. gr. laganna, nema hann ætli þá þegar að búast til að byggja á henni hús til verzlunar; aftur á móti nægir ekki, að sá, sem lóðina vill fá, aðeins hafi í hyggju að reisa þar hús

1. maí einhverntíma seinna, og ber því lögreglustjóra, áður en eignarnámsgjörð (expropriation) er ákveðin, að leita hérað, lútandi upplýsinga af hálfu gjörðarbeiðanda, og er það vitaskuld, að kostnaðinn við gjörðina má heimta fyrirfram greiddan. — 2. Eftir almennum grundvallarreglum laganna má ekki skerða eignarréttindi einstakra manna meira en nauðsyn frekast krefur, og leiðir af því, að ekki ber að framkvæma eignarnámsgjörð, nema ómögulegt reynist að fá með samkomulagi nægilega lóð, er fullnægi þeim tilgangi, sem um ræðir í 1. gr. lagaanna 13. marz þ. á., og eins hitt, að svo framarlega, sem með frjálsum samningum er auðið að fá lóð, sem í sjálfu sér er notandi til að reka þar verzlun, þá ber heldur að taka hana heldur en eignarnám að gjöra, jafnvel þótt gjörðarbeiðandi gæti með því móti fengið lóð, er hann kysi heldur. — 3. Lóðir, sem einstakir menn eiga, skal ekki eignarnámi taka nema því aðeins, að ekki sé hægt að fá nægilega lóð og hentuga til verzlunar af jörð, sem er opinber eign eða eign sveitarfélaga, og sé um fleiri lóðir að velja, sem einstakir menn eiga og notandi eru, ber að taka þá, sem eiganda er minstur bagi að missa. — 4. Við útmælingar og eignarnámsgjörðir skal brýna fyrir gjörðarbeiðanda og þeim, sem fyrir eignarnáminu verður, að hinu siðarnefndi sé eigi skyldur til að láta lóðina af hendi eða leyfa gjörðarbeiðanda nokkur umráð yfir henni, fyr en endurgjaldið fyrir hana er að fullu greitt, og að sá, sem lóðina hefur átt, sé ekki skyldur til að þola, að lóðin sé notuð til nokkurs annars en til þess að koma þar upp verzlun, nema til komi sérstakir samningar. — 5. Þegar ákveða skal endurgjaldið sbr. 50. grein stjórnarskrárinnar, ber að hafa fyrir augum ekki einungis væntanlegt söluverð lóðarspildunnar manna á milli, heldur ber og að taka sérstakt tillit til kostnaðar, sem varið kann að hafa verið til hennar, svo og til rírnunar þeirrar á verði þess hluta, sem eftir er af eigninni, er af því leiðir, að hin fránunda lóð er tekin, þar á meðal til þess kosnaðar,

sem við aðskilnaðinn getur orðið nauðsynlegt að leggja í 1. maí girðingar og annað á eigninni, sem af er tekið, og yfir höfuð ber að taka tillit til alls бага og allra óþæginda, sem eignarnámið bakar eiganda, að svo miklu leyti sem það verður metið til peningaverðs, en ekki á rót sína í sérstaklegum geðþótta eigandans eða því um líkt. — 6. Þegar vísað er á stað til skipfestisáhalda ber þess að gæta, að ný áhöld séu ekki lögð þannig, að notkun þeirra komi í bága við notkun eldri, fastra skipfestisáhalda, sem áður hafa sett verið. — 7. Það er vitaskuld, að auk þess sem að framman segir, ber að fara nákvæmlega eftir öllu því sem löggin mæla fyrir. Sér í lagi skal ávalt við hverja gjörð lögreglustjórinn ásamt mönnum þeim, er hann kveður með sér, eða í kaupstöðum ásamt hinum öðrum meðlimum byggingarnefndarinnar, nákvæmlega kynna sér og íhuga tilhátta alla á þeim verzlunarstað eða kaupstað, þar sem útmælingar er beiðst, og þess ber undantekningarlaust að gæta, að gefið sé út fyrirkall og birt með hæfilegum fyrirvara til hlutaðeigandi lóðareiganda eða umboðsmanns hans, svo og annara, er hlut eiga að máli, áður en eignarnámsgjörð fer fram, og að þeim sé gefinn kostur á að gæta réttar síns við gjörðina og koma fram með þær athugasemdir, sem þeim pykir við þurfa. — Til þess að ályktun eða úrskurður sé gildur útheimtist vitanlega, að lögreglustjóri og menn þeir, sem hann hefur með sér kvatt, séu á eitt sáttir. Gjörðina og það sem fram fer við hana ber að rita í lögregluþingbókina, eða í kaupstöðum í byggingarnefndarbókina, þar sem slík bók er haldin sérstaklega.

Lhbr. um skifting á Kleifahreppi í tvö hrepps- 29. maí
félög, Hörgslandshrepp og Kirkjubæjarhrepp.

Lhbr. um sameining Fagraness- og Sjáfar- 20. júní
borgarsókna og bygging kirkju á Saudárkróki fyrir
hina sameinuðu sókn.

23 júní

Auglýsing um þyngdartakmörk og burðargjald fyrir böggla, er senda á milli hins danska og hins íslenska póstumdæmis. (Innanríkisráðgjafinn og ráðgjafinn fyrir Ísland).

Í staðinn fyrir ákvæðin í auglýsingum 29. oktbr. 1886 og 10. febrúar 1876 5. gr. um þyngdartakmörk og burðargjald fyrir böggla, sem senda á milli konungsríkisins og Færeyja annars vegar og Íslands hins vegar, komi svofeld ákvæði. — Bögglar, er senda á milli konungsríkisins og Færeyja annarsvegar, og þeirra póststöðva á Íslandi hins vegar, er póstskipin koma við á, mega vega 10 pund í mesta lagi. Burðareyrir fyrir þessa böggla skal vera: aðalburðareyrir 25 aurar undir hvern böggul og í viðbót 10 aurar fyrir hvert pund eða minni þunga, sem böggullinn vegur. — Bögglar, sem senda á milli konungsríkisins og Færeyja annarsvegar, og annara póststöðva á Íslandi, en fyr greinir, hins vegar, mega vega 5 pund í mesta lagi. Burðareyrir fyrir þessa böggla er eins og fyrir aðurgreinda böggla: aðalburðareyrir 25 aurar undir hvern böggul og í viðbót 10 aurar fyrir hvert pund eða minni þunga, sem böggullinn vegur. En auk þessa skal greiða sérstakt gjald í viðbót fyrir flutning landveg á Íslandi.* Skal það vera 25 aurar fyrir hver 25 kvint eða minni þunga, sem böggullinn vegur, ef sendingin er afhent á hlutaðeigandi afgreiðslustað í hinu danska póstumdæmi á tímabilinu frá 10. október til 10. apríl að báðum þeim dögum meðtöldum, eða á afgreiðslustað á Íslandi frá veturuóttum til sumarmála. — Fyrir böggla, sem afhentir eru á öðrum tíma en nú var greint, skal sem sérstaka viðbót á Íslandi greiða 30 aura fyrir hvert pund eða minni þunga, sem böggullinn vegur. — Ef verð er tilgreint, skal ennfreður greiða í ábyrgðargjald 25 aura fyrir hverjar 200 krónur eða minni upphæð af verði því, sem tilgreint er.

*) Sbr. um innheimtu viðbótargjaldsins auglýsing 26. febr. 1900.

Lhbr. um flutning Fróðárkirkju til Ólafsvíkur. 8. ágúst

Lhbr. um skifting Gardasóknar á Akranesi í tvær kirkjusóknir, Gardasókn og Innra-Hólms-sókn. 8. sept.

Lög um að íslenzk lög verði eftirleiðis að eins gefin á íslenzku. 18. sept.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Eftirleiðis skulu lög þau, sem alþingi hefur samþykkt, og konungur staðfestir, einungis vera með íslenzku texta. **2. gr.** Um leið og lög verða staðfest, annast stjórnarráðið fyrir Ísland um opinbera þýðingu á þeim á dönsku og löggildir hana; skal hún almenningi birt í konungsríkinu á þann hátt, sem þar tðkast um birtingar laga. Þurfi danskir dómstólar og stjórnarvöld að beita lögunum, má byggja á þýðingu þessari. **3. gr.** Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1892.

Lög um viðauka við lög 14. janúar 1876 um tilsjón með flutningum á þeim mönnum, er flytja sig úr landi í aðrar heimsálfur. 18. sept.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Enginn útflutningastjóri eður umboðsmaður útflutningastjóra má taka við neinu innskriftargjaldi eða neinu fé undir nokkru öðru nafni sem borgun upp í væntanlegt fargjald eður meðalgöngu fyrir að útvega útförum far, né heldur nokkurri skuldbindingu um gjald síðar í þessu skyni, nema hann jafnframt gefi útfaranum skriflegt loforð um flutning fyrir fastákveðið verð á tilteknum tíma og frá tilteknum stað. — Brotum gegn þessum ákvæðum hegnir landshöfðingi með úrskurði til sekta alt að 2000 kr. af upphæð þeirri, er útflutningastjóri hefur að veði lagt; útflutningaleyfið má og af honum taka, ef tilefni þykir til. **2. gr.** Nú tekur útflutningastjóri eigi við útförum á þeim

18. sept tíma og stað, er hann eður umboðsmenn hans hafa um samið eður auglýst, enda sé eigi lögmætum forföllum um að kenna, og getur þá útfari hver kært útflutningastjóra fyrir landshöfðingja; enn hann ákveður bætur útförum til handa af veði því, er útflutningastjóri hefur sett, enda hafi útfarinn eigi vanhaldið sínar skuldbindingar. **3. gr.** Skip, sem flytja útfara af landi, mega hvergi hér við land taka neinn farþegja um borð, sem ekki hefur útfararsamning á-teiknaðan af lögreglustjóra eða umboðsmanni hans löggiltum, áður en hann fer á skip, nema hann hafi vegabréf frá lögreglustjóra umdæmisins, eða löggiltum umboðsmanni hans, þar sem hann fer á skip. — Brotum gegn ákvæði þessu hegnir landshöfðingi með úrskurði til sekta alt að 400 kr. fyrir hvern þann mann, sem skipstjóri tekur á skip sitt gegn banni þessu, og greiðist sektarféð af upphæð þeirri, er útflutningastjóri hefur að veði lagt. — Nú afhendir maður öðrum vegabréf sitt, og varðar það jafnháum sektum sem áður er talið. Þau sektamál skal sækja sem almenn lögreglumál. — Undanskilin þessum ákvæðum eru eiginleg póstskip og seglskip þau, er eigi flytja fleiri útfara en 10. **4. gr.** Allar sektir eftir lögum þessum renna í landssjóð.

18. sept. **Lög um lækkun á fjárreiðslum þeim, er hvíla á Höskuldsstaðaprestakalli í Húnavatnsprófastsdæmi.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k. Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** 200 króna gjald það, sem greiða skal árlega í landssjóð frá Höskuldsstaðaprestakalli í Húnavatnsprófastsdæmi samkvæmt lögum 4. nóvember 1881 um breyting á 1. gr. í lögum 27. febrúar 1880 um skipun prestakalla, fellur niður. **2. gr.** Sá hluti eftirlaunanna til hins núverandi uppgjafaprests í hinu fyrverandi Höskuldsstaðaprestakalli, er greiða skal af tekjum brauðsins samkvæmt lögum um eftirlaun presta 27. febrúar 1880, 6. gr., skal greiðast úr landssjóði frá fardögum 1891.

Lög um bann gegn eftirstæling frímerkja og 18. sept. annara póstgjaldsmíða.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Ákvæðin í lögum 9. ágúst 1889 um bann gegn eftirstæling peninga og peningaseðla o. fl. skulu einnig ná til þeirra, er hér á landi búa til eða útbreiða eða flytja til landsins þá hluti, sem að lögun og annari gerð eru verulega líkir að ytri ásýndum innlendum eða útlendum frímerkjum og öðrum póstgjaldsmíðum.

Lög um ákvarðanir, er snerta nokkur almenn lögreglumál. 2. okt.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: 1. gr. Ef dómaramum þykir full ástæða vera til þess í almennum lögreglumálum, þar sem um litla yfirsjón er að ræða, er framin er í fyrsta skifti, að láta eigi verða meira úr en aðvörun, hefur hann rétt til að útkljá málið á þenna veg, þó skal gjörð athugasemd um þetta í réttarbókinni. Þessi málslok mega þó eigi eiga sér stað, ef hinn ákærði mótmælir því og krefst dóms í málinu, og n.á sá dómur eigi fara fram á aðvörun. Dómarinn hefur og rétt til að taka boði hins ákærða um, að gjalda hæfilegar sektir, til þess að sleppa hjá dómi, og mega sektir þessar vera minni en lög kveða á; enn fremur má hann láta málið falla niður, þegar honum þykir eigi næg ástæða til að halda því lengra áfram. Ef mál er höfðað eftir boði amtmanns eða kröfu bæjarstjórnar eða sveitarstjórnar eða einstaks manns, má þó eigi útkljá málið án reglulegs dóms, nema sá samþykki, er krafist hefur málssóknar. Mál gegn börnum, sem eru 10 til 15 ára að aldri, má dómarrinn, þegar honum þykja málavextir mæla með því, útkljá þannig, að foreldrar eða þeir, er ganga barninu í foreldra stað, lýsi því yfir og sé það ritað í réttarbókina, að þau skuli láta barnið sæta líkamlegri refsing í heimahúsum. 2. gr. Þá er

2. okt. dómur í almennum lögreglumáli, sem dómariinn hefur höfðað af sjálfsdáðum án þess að amtmaður, hlutaðeigandi sveitar- eða bæjarstjórn eða einstakir menn hafi krafist þess, fer fram á refsingu, sem eigi er meiri en 40 kr. sekt, eða vandarhögg eða einfalt fangelsi í 8 daga fyrir börn yngri en 15 ára, má þegar fullnægja dóminum eftir ráðstöfun dómars, ef hinn ákærði (eða ef málið er gegn unglingi, þá umráðamaður hans) kveðst ánægður með hann, en þá skal dómariinn þegar á eftir senda amtmanni skýrslu um það, sem fram hefur farið í málinu. Ef meiri refsing aftur á móti er ákveðin með dómi, svo og ávalt, þá er mál eigi er höfðað af dómaranum af sjálfsdáðum, skal, einnig þá er hinn ákærði kveðst ánægður með dóminn, leggja málið fyrir amtmann samkvæmt gildandi reglum, til þess að hann geti kveðið á, hvort dóminum beri að fullnægja eða honum skuli skotið til landsyfirdóms.

2. okt. **Lög um breyting á lögum 19. sept. 1879 um kirkjugjald af húsum,**

Vér Chr. IX., o. s. frv.: G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Af öllum húsum í kaupstöðum og verzlunarstöðum landsins, sem eru fullra 500 kr virði, skal greiða gjald til hlutaðeigandi kirkju, $\frac{1}{2}$ krónu af hverjum þúsund krónum af virðingarverði húsanna. Sama gjald skal og greiða af öðrum húsum, sem eru fullra 500 kr. virði, þótt eigi standi þau í kaupstað eða verzlunarstað, nema þau séu notuð við ábúð á jörð, sem metin er til dýrleika. Upphæð sú, sem gjaldið er greitt af, skal ávalt vera deilanleg með 100; það, sem þar er fram yfir, skal ekki koma til greina gjaldinu til hækkunar.

2. gr. 1. gr. í lögum 19. september 1879, um kirkjugjald af húsum er feld úr gildi.

3. gr. Þessi lög öðlast gildi þann 1. janúar 1892.

2. okt. **Lög um skipun dýralækna á Íslandi.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-

ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: 2. okt.

1. gr. Á Íslandi skal skipa 2 dýralækna, annan í Suður- og Vesturamntinu og hinn í Norður- og Austuramntinu. Landshöfðingi skipar þá og ákveður um bústað þeirra, er hann hefur fengið tillögur um það frá hlutaðeigandi amtsráði. **2. gr.** Hverjum dýralækni skal veita 1200 kr. í árleg laun, er skulu greidd úr landssjóði. **3. gr.** Fyrir ferðir þær, er dýralæknir tekst á hendur eftir ráðstöfun yfirvaldsins, bera honum í fæðispeninga 3 kr. um dag hvern, sem hanu er fjærverandi frá heimili sínu, og að því skapi fyrir part úr degi. Ferðakostnaður skal honum endurgoldinn eftir því, sem fyrir er mælt í aukatekjureglugjörð 10. sept. 1830, 16. gr. Gjöld þessi skulu greiðast úr jafnaðarsjóði amtsins. **4. gr.** Fyrir ferðir, er dýralæknir tekst á hendur eftir ósk einstakra manna, skal sá, er þeirra hefur beiðst, borga hina sömu fæðispeninga og goldnir eru fyrir ferðir í þarfir hins opinbera; þar að auki skal sá, sem hefur beiðst ferðarinnar, leggja dýralækni til fararbeina kauplaust, eða endurgjalda honum ferðakostnað eftir því, sem fyrir er sagt í aukatekjureglugjörð 10. september 1830, 16. gr. **5. gr.** Dýralæknum ber í erindisgjörðum sínum að hegða sér eftir erindisbréfi, er landshöfðingi semur handa þeim, eftir að hann um það hefur leitað álits amtsráðanna.

Lög um að landsstjórninni veitist heimild til að kaupa jörð handa Tröllatunguprestakalli í Stranda-prófastsdæmi. 2. okt.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Landsstjórninni veitist heimild til að kaupa Fells eignina í Kollafirði, 60 hndr. að fornu mati, (Fell með 2 hjáleigum), til prestseturs fyrir Tröllatunguprestakall, fyrir 2,500 krónur. **2. gr.** Kaupverðið greiðist úr landssjóði. En frá sama tíma og kaupin eru gjörð falla niður 100 krónur af uppbót þeirri, er Tröllatunguprestakalli er Lagasafn IV.

2. okt. ákveðin í lögum 27. febr. 1880, sbr. lög nr. 26., 2 nív. 1885.

2. okt. **Lög um breyting á lögum um stofnun landsbanka, dags. 18. sept. 1885, 25. gr.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Framkvæmdarstjóri landsbankans hefur í árslaun 5,000 kr. Framkvæmdarstjóri landsbankans má aldrei hafa embættisstörf eða önnur atvinnustörf á hendi.—Bókarinn hefur 2,400 kr. í árslaun.—Féhirðir hefur 2,400 kr. í árslaun.—Ennfremur hefur féhirðir $\frac{1}{5} \%$ af innborgunum og útborgunum samkvæmt reikningi bankans fyrir hvern ársfjórðung. **2. gr.** Lög þessi öðlast gildi að því er framkvæmdarstjórnann snertir, þá er hann fullnægir skilyrðum þeim, er honum eru sett í 1. gr.

4. nív. **Ýtarlegar reglur um það, hversu haga skuli prófi stýrimanna við stýrimannaskólann í Reykjavík. (Ráðgjafinn fyrir Ísland)*.**

5. des. **Skipulagsskrá fyrir ekknasjóð druknaðra manna í Borgarfjarðarsýslu.**

»Tilgangur þessa sjóðs er að styrkja þurfandi ekkjur eftir druknaða menn í Borgarfjarðarsýslu, hvort sem þeir drukna í sjó eða vatni, innan sýslu eða utan«.

5. des. **Skipulagsskrá fyrir styrktarsjóð handa ekkjum og börnum Vestmanneyinga þeirra, er í sjó drukna, eða hrapa til bana.**

»Aðaltilgangur sjóðsins er að styrkja ekkjur og börn sjódrunknaðra eða hrapaðra Vestmanneyinga.«

*) Sbr. augl 28. nív. 1895, um breyting á reglum þessum.

Lög um stækkun verzlunarlóðarinnar í Keflavík. 11. des.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Land það, er reisa má á verzlunarhús við Keflavík, skal stækkað um svæðið frá takmörkum jarðarinnar Keflavíkur og út að Vatnsnes-steini, 100 faðma á land upp frá stórstraums-flóðmáli.

Lög um þóknun handa hreppsnefndarmönnum. 11. des.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Ef meiri hluti gjaldenda þeirra, er kosningarrétt eiga að lögum, samþykkir á hreppaskilafingi, má veita þeim manni, er gjaldheimtu hefur á hendi fyrir sveitarsjóðinn, þóknun, er sé alt að 4% af hinu innheimta gjaldi, en ábyrgjast skal hann, ef hann þiggur þóknunina, að sveitarsjóðurinn missi einskis af þeim tekjum, er lögtaksréttur fylgir, nema lögtak hafi reynzt árangurslaust. **2. gr.** Oddvita hreppsnefndar má veita þóknun af sveitarsjóði, 25—75 kr. árlega, ef gjaldendur samþykkja, á sama hátt og fyrir er mælt í 1. gr. **3. gr.** Samþykki það, sem um er rætt í 1. og 2. gr., gildir fyrir 3 ár í senn. **4. gr.** Sérhver ágreiningur, er rísa kann útaf lögum þessum, heyrir undir fullnaðarúrskurð sýslunefndar.

Lög um breyting á konungsúrskurði 25. ág. 1853 viðvíkjandi Ásmundarstaðakirkju í Presthólaprestakalli. 11. des.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Sú 15 rdl. aukabóknun, er sóknarbændum Ásmundarstaðakirkju hefur verið skylt að greiða prestinum á Presthólum samkvæmt konungsúrskurði 25. ág. 1853, skal niður falla við næstu prestaskifti.

11. des. **Lög um samþykktir um kynbætur hesta.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Sýslunefndum veitist vald til að gjöra samþykktir um kynbætur hesta á þann hátt og með þeim takmörkunum og skilyrðum, sem segir í lögum þessum. **2. gr.** Þegar sýslunefnd virðist nauðsynlegt eða hagfelt að gjöra samþykkt aunaðhvort fyrir alla sýsluna eða fyrir nokkurn hluta hennar, skal hún kveðja til almenns fundar í héraði því, sem ætlast er til að samþykktin nái yfir, og eiga atkvæðisrétt á fundinum allir þeir héraðsbúar, er kosningarétt hafa til alþingis. — Sýslunefndin ákveður fundarstað og fundardag með nægum fyrirvara, en sýslumaður skal vera fundarstjóri, eða einhver sýslunefndarmanna, er nefndin kýs til þess. — Ef fundarstjóri verður að takast ferð á hendur til fundarstaðarins, ber að greiða honum 2 krónur á dag í fæðispeninga, og ferðakostnað að auki eftir reikningi, er sýslunefndin úrskurðar, og greiðist það gjald úr sýslusjóði. **3. gr.** Sýslunefndin ber undir álit og atkvæði funda þeirra, sem ræðir um í 2. gr., frumvörp til samþykta þeirra, er hún vill koma á. — Nú hafa fundarmenn fallist á frumvarp nefndarinnar með $\frac{2}{3}$ atkvæða þeirra, er greidd hafa verið, og skal þá sýslunefndin senda amtmanni frumvarpið til staðfestingar. En ef breytingartillögur hafa verið gjörðar við frumvarpið á fundinum og samþykta með $\frac{2}{3}$ atkvæða, setur sýslunefndin þær inn í frumvarpið, ef henni þykja þær á rökum byggðar, og sendir það síðan amtmanni, eins og fyr segir. En alíti sýslunefndin, að breytingartillögurnar eigi ekki að takast til greina, ber hún það að nýju undir atkvæði héraðsmanna, hvort þeir æski, að frumvarpið sé staðfest án þessara breytinga, og ef fundurinn þá felst á frumvarpið með $\frac{2}{3}$ atkvæða, ber að senda það amtmanni til staðfestingar. — Það frumvarp eða breytingaratkvæði við frumvarp, sem eigi hefur verið samþykkt með $\frac{2}{3}$ atkvæða á héraðsfundi, er fallið, og má eigi koma fram í nýju frumvarpi sýslunefndar fyrri en að ári

liðnu. **4. gr.** Nú virðist amtmanni ákvarðanir í samþykkt, 11. des. er honum hefur verið send til staðfestingar, ganga of nærri rétti manna, eða að þær á einhvern hátt koma í bága við lög eða grundvallarreglur laganna, og synjar hann þá um staðfestingu sína, en gefa skal hann sýslunefndinni til kynna ástæðurnar fyrir neitun sinni. Að öðrum kosti staðfestir hann samþykktina, fyrirskipar um birting hennar, og ákveður, hvenær hún skuli öðlast gildi, og er hún upp frá þeim degi, sem amtmaður hefur tiltekið, skuldbindandi fyrir alla þá, sem búa innan takmarka þess svæðis, er samþykktin nær yfir. — Ef breyta skal, eða nema úr gildi samþykkt, er náð hefur staðfestingu amtmanns, verður að gjöra það eftir sömu reglum og settar eru í 3. gr. þessara laga um samning samþykta. Amtmaður hlutast til um, að samþykktirnar séu prentaðar í Stjórnartíðindurum, deildinni B. **5. gr.** Í samþykktum þessum má ákveða um þau atriði, sem áriðandi eru fyrir hestaræktina í því héraði, er samþykktin nær yfir, svo sem um geldingu hestfolalda og graðhesta, sem álitnir eru lítt hæfir til undaneldis. Svo má og með samþykkt setja reglur til tryggingar því, að slíkir hestar, er líklegir þykja til að spilla hestakyninu, séu eigi látnir ganga lausir innan um hross á afréttum eða í heimalöndum. **6. gr.** Í samþykkt skal ávalt ýtarlega ákveða um eftirlit það, er þarf til þess, að hennar sé gætt, og hvernig kostnað við það skal greiða. **7. gr.** Fyrir brot mót löggiltri samþykkt má ákveða sektir frá 1—50 króna, er renni í sveitarsjóð. Þó má ákveða þeim, er kemur brotinu upp, alt að helmingi sekta. **8. gr.** Með brot gegn samþykktum skal fara sem almenn lögreglu-mál.

Lög um aðfluttar ósútaðar húðir.

11. des.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Landsstjórninni veitist heimild til að setja reglur um það, hvernig fara skuli með aðfluttar ósútaðar húðir, til þess að varna miltisdrepi.

15. jan. **Lög um lán úr viðlagasjóði til handa amtsráðinu í Vesturamtinu til æðarvarpsræktar.**

15. jan. **Lög um breyting á lögum 19. febr. 1886 um friðun hvala.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Friðunartími sá, sem til er tekinn í 1. gr. laga 19. febr. 1886 um friðun á hvölum, er hér eftir frá 1. apríl til 1. október ár hvert.

15. jan. **Lög um stækkun verzlunarlóðarinnar í Reykjavík.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Svæði það, sem reisa má á verzlunarhús í Reykjavík, skal stækkað þannig, að austurtakmörk sé lína dregin frá Helgastöðum í Skólavörðuna, suðurtakmörk lína úr Skólavörðunni og vestur í Skólabæinn og vesturtakmörk lína úr Skólabænum í Litlasel.

15. jan. **Lög um löggilding verzlunarstaðar við Ingólfs höfða (Kárahöfn).**

15. jan. **Lög um löggilding verzlunarstaðar að Haukadal í Dýrafirði.**

1 febr. **Leiðarvísir fyrir póstafgreiðslumenn*** (Landshöfðinginn).

1. febr. **Leiðarvísir fyrir bréfhirðingamenn*** (Landshöfðinginn).

19. febr. **Lög um cyðing svartbakseggja.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k. Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki

*) Sbr. augl. 4. marz 1896, um breyting á þessum leiðarvísi.

Voru: **1. gr.** Allir ábúendur jarða þeirra á Breiðafirði, 19. febr. er æðarvarp liggur undir, eru skyldir að eyða öllum svartbakseggjum í landi ábýlisjarða sinna. Sömu skyldu hafa og þeir ábúendur á téðu sviði að gæta, er búa alt að 1 mílu frá friðlýstu æðarvarpi, þótt eigi sé æðarvarp á jörðum þeirra. — Vanræki nokkur ábúandi þessa skyldu, annaðhvort af ásetningi eða vítaverðu skeytingarleysi, skal hann gjalda 5 til 100 króna sekt. Sé vanrækslan ítrekuð, tvöfaldast sektin. **2. gr.** Af sektum þeim, sem ákveðnar eru í 1. grein, rennur $\frac{1}{3}$ hluti í sveitarsjóð, þar sem brotið er framið, en $\frac{2}{3}$ til uppljóstrarmanns. **3. gr.** Mál þau, er rísa útaf brotum gegn lögum þessum, skal farið með sem opinber lögreglumál.

Lög um að meta til dýrleika nokkrar jarðir í 19 febr. Vestur-Skaftafells-sýslu*.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k. Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Allar þær jarðir í Vestur-Skaftafellssýslu, sem á næstliðnum 6 árum hafa orðið fyrir stórkostlegum skemdum af völdum náttúrunnar, skulu metast til dýrleika í hundraðatali. Sýslunefndin skal þegar kveða á um, hverjar þær jarðir eru, er meta skal, eftir að hún hefur leitað um það álits hlutaðeigandi hreppsnefndar. Jarðamat þetta skal fram fara sem fyrst. **2. gr.** Í sýslunni skulu 3 menn, sem til eru kvaddir af sýslumanni, er hann álitur bezt til þess fallna, framkvæma matið. Skulu þeir leysa starf þetta svo af hendi, að þeir geti verið við því búnir að staðfesta gjörðir sínar með eiði. Sýslumaður stendur fyrir matinu og stjórnar því, en tekur eigi þátt í atkvæðagreiðslunni. — Matið skal gjöra eftir þeirri reglu, að 100 kr. virði í jörðunni, eins og hún mundi

*) Sjá auglýsing landshöfðingja um nýtt mat á nokkrum jörðum í Vestur-Skaftafellssýslu 20. maí 1896.

19. febr. ganga í kaupum og sölum, sé látið gilda 1 hndr. að dýrleika. **3. gr.** Eiganda jarðar eða umboðsmanni skal tilkynt, að mat eigi fram að fara, svo tímanlega, að hann geti verið þar við staddur. Sé eigandi eða umboðsmaður óánægður með mat það, sem sett er á jörðina, getur hann borið málið upp fyrir sýslunefndinni, sem leggur úrskurð á málið, eftir að hún hefur leitað álits hlutaðeigandi hreppnefndar og gjört þær ráðstafanir, er hún álítur með þurfa. **4. gr.** Sýslumaður skal hafa löggilta bók til að rita í matsgjörðirnar. **5. gr.** Þegar mati þessu er lokið á fyrnefndan hátt, skal sýslumaður senda matsgjörðina í staðfestu eftirriti af matsbókinni með athugasemdum sýslunefndarinnar undir úrskurð landshöfðingja. **6. gr.** Þegar landshöfðingi er búinn að leggja úrskurð á málið, sér hann um prentun á matsgjörðinni á kostnað landssjóðsins, og gildir hún þá sem breyting á jarðabókinni 1861, þangað til gagngjörð endurskoðun á jarðabókinni og þessari breytingu nær lagagildi. **7. gr.** Fyrir þá daga, sem ganga til matsgjörða þeirra, sem áður er getið, skal veita sýslumanni og hverjum matsmanni í fæðispeninga og ferðakostnað 2 kr. daglega, er greiðist úr landssjóði fyrir þær jarðir, sem landssjóður á, en fyrir einstakra manna jarðir borgir eigendurnir sjálfir.

13. apríl **Auglýsing um bann gegn því að flytja hunda til Íslands.** (Ráðgjafinn fyrir Ísland).

Það hundaæði gengur víða í útlöndum, skal hérmeð bannað fyrst um sinn að flytja hunda til Íslands frá öðrum löndum en frá Danmörku, Svíþjóð og Norvegi, nema því að eins, að landshöfðingi hafi veitt samþykki sitt til þess. — Meðan bann þetta gildir, skulu hundar á skipum, sem koma á höfn á Íslandi frá öðrum en áður greindum löndum, bundnir tryggilega um borð í skipinu, meðan það liggur á höfninni. — Hundar, sem þrátt fyrir bann þetta verða fluttir í land á Íslandi, skulu drepnir þegar í stað.

Lhbr. um aðra sóknaskipun í Hofteigsprestakalli. 121 **1892**

Lhbr. um aðra skiftingu á Hofteigs- og Brú- 29. apríl
arsóknum í Hofteigsprestakalli.

Lhbr. um skifting Helgafellssveitar í tvö 11. júlí
hreppsfélög (Stykkishólmshrepp* og Helgafellssveit).

Lhbr. um skifting Holtamannahrepps í tvö 11. júlí
hreppsfélög (Holtahrepp og Ásahrepp*).

Lhbr. um skifting á Skinnastaðahrepp í 2 4. nóv.
hreppsfélög (Axarfjardahrepp og Fjallahrepp).

Endurskoðuð reglugjörð fyrir yfirsetukonur. 17. nóv.
(Landshöfðinginn).

. . . **16. gr.** Minsta þóknun fyrir að sitja yfir konu skal vera 3 kr., auk ókeypis fararbeina. Þurfi yfirsetukona að vera hjá sængurkonu lengur en 1 dag eða sem því svarar, ber henni 1 kr. fyrir hvern dag, sem fram yfir er, auk fæðis. Fyrir að setja stólpípu, taka blóð, o. s. frv., bera henni 25 aurar í hvert skifti. Þiggi sængurkonan af sveit eða sé svo fátæk, að hún geti ekki borgað yfirsetukonunni, er sveitin skyld að greiða henni auk fararbeina 3 kr. þóknun. . . .

1893

Lhbr. um sveitfesti þurfalings.

5. jan.

Með þóknanlegu bréfi, dags. 10. nóv. f. á., hafið þér, herra amtmaður, sent mér erindi hreppsnefndarinnar í Grýtubakkahreppi, dags. 29. okt. síðastl., þar sem hún áfrýjar til mín úrskurði amtsins, dags. 22. ágúst 1892, er ákveður að Sigurður nokkur Kristjánsson á Akureyri skuli alítast sveitlægur í Grýtubakkahreppi, og heldur nefndin því fram í áfrýjunarskjali sínu, að Sigurður, sem um nokkur ár hafði verið í húsmensku í Grýtubakkahreppi þegar tilsk. 26. maí 1863 öðlaðist gildi, mótmælalaust af öllum,

*) Sbr. lhbr. 15. maí 1895 um að hreppurinn skuli heita Ásahreppur-en ekki Áshreppur.

5. jan. en án sýslumannsleyfis, hafi með því að útvega sér ekki reglulegt leyfi sveitarstjórnarinnar vorið 1864 hætt að vinna sér sveitfesti í Grýtubakkahreppi samkvæmt nefndri tilskipun. — Útaf þessu skal yður hérmeð þjónustusamlega tjáð, að með því að það er viðurkent, að Sigurður hafi haustið 1863 beðið um og fengið munnlegt leyfi hjá öðrum hreppstjóranum í Grýtubakkahreppi, og skömmu síðar skýrt hinum hreppstjóranum frá því, án þess að hann hefði neitt á móti því, að Sigurður síðan hafi verið húsmaður í hreppnum í 8 ár, þar af 5 ár undir handarjaðri þáverandi hreppstjóra, og að aldrei hafi verið andæft neitt móti lögmæti dvalar hans, heldur jafnan heimtuð af honum útsvör og tíund til hreppsins, þá verður ekki betur séð, en að sveitarstjórnin hafi þegjandi samþykkt og látið nægja leyfi það, sem annar hreppstjóriun veitti, enda er ekki fyrirskipað neitt form fyrir slíkum leyfum; en hefði sveitarstjórnin ætlað sér að synja Sigurði um leyfið, sem hún vissi, að hann hafði beðið um, var hún samkvæmt 12. gr. tilsk. 26. maí 1863 skyld til að gjöra það skriflega og með ástæðum, og gat þannig, úr því að hann hafði beiðst leyfis, alls ekki gjört dvöl hans ólöglega með þögn sinni og afskiptaleysi einu. Þegar af þeirri ástæðu, að Sigurður, samkvæmt þessu, verður að álítast hafa haft fullnægilegt leyfi til húsmensku í Grýtubakkahreppi eftir að það atriði gat haft áhrif á sveitfestis-dvöl hans, geta mótbárur hreppsnefndarinnar í Grýtubakkahreppi ekki tekizt til greina, og ber því að staðfesta úrskurð amtsins í öllum greinum.

16. jan. **Auglýsing er brýnir fyrir mönnum að halda fyrirmælin m hið almenna danska verzlunarflagg. (Ráðgjafinn fyrir Ísland).**

Samkvæmt tilskipunum 11. júlí 1748, 1. gr. og 25. júní 1869, 2. gr. á hið almenna danska verzlunarflagg að vera: »rautt flagg óklofið með hvítum krossi; og skal, þá er mælt er í hlutfalli við breidd flaggsins við stöngina,

hvítí krossinn nema $\frac{1}{7}$ hennar að álmbreidd; rauðu reit- 16. jan.
irnir við stöngina skulu vera réttir ferhyrningar (tenings-
fletir), og rauðu reitirnir, er fjær eru stönginni, nema
hálfri annari lengd hinna«. — Þareð fyrir mælum þessum
er eigi hlýtt ávallt, svo sem kunnugt hefur orðið, þykir
stjórnarráðinu hlýða að brýna það fyrir mönnum á Ís.
landi, eins og gjört hefur verið í konungsríkinu með aug-
lýsing frá stjórn innanríkismálanna, 21. október f. á., að
eigi má nota á íslenskum skipum arnað flagg sem þjóð-
ernis-merki en það, er að ofan er lýst.

Auglýsing um bann gegn því að flytja til Ís- 20. apríl
lands lifandi svín og geitur*. (Ráðgjafinn fyrir Ís-
land).

Þareð gin- og klaufaveiki gengur nú víða í Danmörku
og útlöndum, er bannað með öllu að flytja fyrst um sinn
til Íslands lifandi svín og geitur. — Auglýsing þessi öðlast
þegar gildi.

Lhbr. um flutning kirkju frá Há'si í Ham- 23 ágúst
arsfirði á Djúpavog

Lög um iðnaðarnám

16. sept.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-
ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Vorn:
1. gr. Ef verzlunarmenn, handiðnamenn, eða aðrir atvinnu-
rekendur taka unglinga yngri en 18 ára til að kenna þeim
iðn sína, skulu þeir annast um, að gjörður sé skriflegur
námssamningur, og að hlutaðeigandi lögreglustjóri riti vott-
orð sitt á hann, að hann sé saminn samkvæmt fyrir mælum
laga þessara. Sé brotið á móti þessu ákvæði, er samn-
ingurinn ógildur. — Lögreglustjórar skulu eftir ráðstöfun

*) Feld úr gildi með auglýsingu 6. nóv. 1897, að því er
snertir innflutning frá Danmörku, Svíaríki og Noregi.

16. sept landshöfðingja hafa í höndum eyðublöð til námssamninga og afhenda þau ókeypis. **2. gr.** Óheimilt skal þeim, er nú skal greina, að taka menn til kenslu: 1. Iðnaðarmönnum, sem með dómi eru sekir orðnir um verknað þann, er svívirðilegur er að almenningsáliti, nema þeir hafi fengið uppreisn á æru sinni; — 2. Þeim, sem þrisvar hafa orðið að hætta iðn sinni eða verzlun (sbr. 14. gr. 2. tölul.) og þannig valdið því að kenslusamningum hefur verið slitið; — 3. Þeim, sem þrisvar sinnum á 5 árum hafa rofið svo kenslusamninga, að þeim fyrir þá sök hafi verið slitið. **3. gr.** Í samningnum skal ákveðið, hve langur kenslutíminn skuli vera. Má hann aldrei vera lengri en 5 ár, að meðtöldum reynslutímanum, sem getið er um í 5. gr. **4. gr.** Það skal greinilega tekið fram í samningnum, hvort sá, sem annan tekur til kenslu, skuli láta honum í té húsnæði, fæði, klæði, þjónustu og annan aðbúnað, meðan á námstímanum stendur, eða í stað þess endurgjalda honum fyrir verk hans í peningum, og ef svo er, hvernig féð skuli greiða. **5. gr.** Þrjá fyrstu mánuðina af kenslutímanum ber að skoða sem reynslutíma fyrir baða, og hafa þá bæði lærimeistari og nemandi, sé hann þá orðinn 18 ára, en ella foreldrar eða fjárráðamaður, rétt til að heimta, að samningnum sé slitið, án þess að tilgreina nokkra ástæðu. En þegar svo er, á hvorugur heimtingu á skaðabótum hjá hinum, nema skýlaus ákvörðun sé gjörð um það í samningnum. **6. gr.** Nemandi skal sýna lærimeistara sínum trúmensku, hlýðni og auðsveipni, hann skal fylgja lærimeistarann að vinnu hans, svo sem vinnukraftar hans og kunnátta leyfa. **7. gr.** Sé handiðnanemandi yngri en 18 ára, má vinnutíminn ekki fara fram úr 12 stundum á dag, að meðtöldum 2 stundum til að hvílast og matast. — Eigi má að jafnaði fá handiðna- eða verzlunarnemendum neina vinnu frá kl. 9 á kveldin til kl. 6 á morgna. Þó má landshöfðingi veita undanþágu frá þessum fyrirmælum, svo framarlega sem það er nauðsynlegt til þess, að þeir öðlist næga kenslu í tilteknum námsgreinum. **8.**

gr. Á sunnudögum og helgidögum þjóðkirkjunnar má 16. sept. lærimeistari ekki fá nemanda neina vinnu, nema brýna nauðsyn beri til. 9. gr. Meðan á námstímanum stendur, skal lærimeistari vaka yfir hegðun og siðferði nemanda og eftir megni varna því, að aðrir hafi siðspillandi áhrif á hann. Lærimeistarinn skal sjá um, að nemandi fái kenslu í því nauðsynlegasta af uppdráttarlist, er að iðn hans lýtur, ef slík kensla er fáanleg á staðnum. Lærimeistarinn skal ennfremur halda nemanda til að sækja iðnaðarmannaskóla, ef slíkur skóli er á staðnum, og greiða kostnað, er af skólanáminu leiðir, nema öðruvísi sé ákveðið í samningnum. Lærimeistari má ekki setja nemanda til þeirrar vinnu, sem er skaðleg fyrir heilsu hans, eða honum er um megn, og heldur ekki má fá honum aðra vinnu en þá, sem lýtur að námi hans, nema nauðsyn beri til, eða að það sé berlega áskilið í námssamningnum. — Kenslustúlkur eru ekki undir húsaga gefnar, kenslupiltar eru það þangað til þeir eru fullra 16 ára. 10. gr. Námstímanum skal þannig varið, að nemandi læri, svo fljótt sem unt er, þá námsgrein, er hann hefur verið settur til. Þá er kenslutíminn er á enda, skal nemandi hjálparlaust leysa af hendi prófsmíð eða inna af hendi eitthvert það verk, sem sýni, að hann sé orðinn fullnuma í þeirri iðn, sem hann hefur stundað nám í, og skulu dæma um það þrír menn, er lögreglustjóri kveður til þess, og skulu tveir af þeim, ef unt er, vera samiðnarmenn. Nánari ákvæði um prófið og um sjón með því setur landshöfðingi með reglugjörð. — Standist nemandinn prófið, á hann heimting á námsbréfi, er undirskrifað sé af lærimeistara hans og prófdómendum. Nú hefur lærimeistari ekki látið sér fyllilega ant um kenslu hans, og sé það orsök til þess, að hann getur ekki að afloknu námi fengið námsbréf, er votti, að hann sé fær orðinn í sinni grein, og er lærimeistari þá skyldur til að greiða nemanda skaðabætur eftir áleti gjörðarmanna (sbr. 18. gr.). 11. gr. Nú sýkist nemandi, er býr hjá læri-

16. sept. meistara sínum, og er lærimeistari þá skyldur að sjá honum fyrir aðhjúkrun og lækningu á sinn kostnað, þangað til námstímanum er lokið eftir samningnum, eða samningnum er slitið af öðrum löglegum ástæðum, þó eigi lengur en 6 mánuði. Sé sjúklingurinn talinn ólæknandi, eða nemandi hefur beðið tjón á heilsu sinni er talsvert kveður að, og ætla má að verði langvint, skal lærimeistarann þar að auki vera heimilt að segja lausum námssamningnum 3 mánuðum eftir að nemandinn varð fyrir því, og er hann upp frá því undanþeginn þeirri skyldu að annast hjúkrun og lækningu hins sjúka. — Nú hefur svo verið um samið, að náminu skuli hætta ef nemandi sýkist, eða svo verður um samið síðar, er nemandi verður sjúkur, að náminu skuli lokið, og losast lærimeistari ekki fyrir það frá hinum áðurgreindu skyldum sínum gagnvart fátækra sjóði, er leggja verður með piltinum. — Að öðru leyti skulu ákvæðin í 21., 22. og 25. gr. í tilskipun um vinnuhjú 26. jan. 1866 ná til nemenda, er eiga heima hjá lærimeistarannum, og skulu þar að auki ákvæðin í 22. gr. í greindri tilskipun og ofangreind fyrirmæli um rétt lærimeistarans til þess að segja samningnum slitið, ef nemandi verður sjúkur, eiga við eins fyrir það, þótt eigi sé hann til heimilis hjá lærimeistarannum. **12. gr.** Fyr en námssamningi er löglega slitið má enginn taka nemanda anuars manns til kenslu eða nota aðstoð hans í sömu iðn. **13. gr.** Nú hefur nemandi ástæðulaust yfirgefið nám sitt, og má þá með aðstoð lögreglustjóra flytja hann aftur til meistara síns, ef hann beiðist þess af lögreglustjóra áður en 2 vikur eru liðnar. — Nú höfðar hann mál eða foreldrar hans eða forráðamaður, sé hann eigi sjálfum sér ráðandi, til þess að fá samningi slitið, eður og leggur málið í gjörð, og verður nemandi þá eigi fluttur til lærimeistarans að sinni, sé málið höfðað eða í gjörð lagt innan stutts frests, er lögreglustjóri tiltekur. **14. gr.** Námssamningur verður ógildur: 1. þá er lærimeistarinn deyr; — 2. þá er lærimeistarinn hættir við verkiðn sína eða verzlun eða hún

hættir um sinn vegna gjaldþrots eða annara orsaka vegna; 16. sept. — 3. þá er lærimeistariinn er með dómi orðinn sekur um það afbrot, er svívirðilegt er að almenningsáliti; — 4. þá er nemandinn hefur ólöglega hlaupið frá iðn sinni, og lærimeistariinn ekki innan 14 daga gjörir ráðstafanir til þess að heimta hann aftur eða leita skaðabóta. **15. gr.** Lærimeistariinn getur slitið samningnum: 1. fyrir sjúkleika sakir samkvæmt því er segir í 11. gr.; — 2. ef nemandi gjörir sig sekan í verulegu broti á skyldum þeim, er á honum hvíla eftir námssamningnum; — 3. ef hann er með dómi gjörður sekur um brot, sem að almenningsáliti er svívirðilegt. **16. gr.** Nemandi, foreldrar eða forráðamaður fyrir hans hönd geta slitið samningi: 1. ef lærimeistariinn misþýrmir nemanda, eða gjörir sig sekan í öðru verulegu broti á skyldum þeim, er á honum hvíla gagnvart honum; — 2. ef lærimeistari skiftir um bústað, og flytur lengra burt en 1 mílu frá sveitarfelagi því, er hann bjó í, eða hafði atvinnu sína í, þá er samningurinn var gjörður, enda sé nemandi til heimilis hjá honum, en sé það ekki, þá þegar bústaðaskiftin hafa það í för með sér, að nemandi verður að fara daglega óhæfilega langan veg til vinnu sinnar; — 3. ef lærimeistariinn er burtu frá atvinnu sinni meira en 2 mánuði, nema því að eins, að iðn hans fari fram undir stjórn manns, er fullnuma er í henni; — 4. ef nemandi sakir sjúkdóms eða annara orsaka vegna verður óhæfur til þess að geta numið iðn þá, er um var samið, og hann þá var hæfur til, eða ef það eftir lækni áliti er hættulegt fyrir líf hans eða heilsu að halda áfram að nema þessa iðn; — 5. ef námsstúlka giftist; — 6. ef námsstúlka er til heimilis hjá kvonguðum lærimeistara, og kona hans deyr, eða hættir samvistum við hann. **17. gr.** Auk þess er segir í 15. og 16. gr. er bæði lærimeistara og nemanda eða fyrir hans hönd foreldrum eða forráðamanni heimilt að slíta námssamningi, þegar greiddar hafa verið skaðabætur þær, er fyrir það verða ákveðnar. **18. gr.** Nú verður ágreiningur milli lærimeistara og nemanda um

16. sept. þau atriði, er ræðir um í 10. gr. laga þessara, eða 15. gr. nr. 2, 16. gr. nr. 1, 2, og 4, eða 17. gr., og skulu þau mál koma í gjörð, nema málsaðilar komi sér saman um annað. Í gjörðardómi skulu sitja lögreglustjóri, og er hann oddviti, og tveir menn aðrir, er tilkvaddir séu sinn af hvor-um málsaðila. Nú vill einhver beiðast gjörðar, og skal hann þá snúa sér skriflega eða munnlega til oddvita og ákveður hann þvínæst gjörðarfund og kveður málsaðila með 8 daga fyrirvara í mesta lagi til þess að láta gjörðarmenn sína koma á þann fund. Skal á honum leggja fullnaðarúrskurð á málið og ræður afl atkvæðum; eru málsaðilar algjörlega bundnir við þann úrskurð. Heimilt er oddvita að fresta fundinum, þó eigi oftari en einu sinni og ekki lengur en í 8 daga, enda hafi annarhvor gjörðarmanna tjáð honum lögleg forföll eða honum þykir nauðsyn til bera til þess að réttur úrskurður verði á lagður. Nú kemur annar gjörðarmanna ekki og hefur ekki tjáð lögleg forföll, og getur þá oddviti og hinn gjörðarmaðurinn lagt fullnaðarúrskurð á málið. Með gjörðardómi má slíta samningi og dæma þeim, er tjón biður, skaðabætur. **19.** gr. Lærimeistari sá, er brýtur gegn reglunum í 1., 2. eða 12. gr., skal sæta sektum frá 5—200 kr., er renna í fátækra sjóð á þeim stað, er brotið er framið. — Sömu refsingu — nema þyngri refsingarákvarði eigi við — skal sá lærimeistari sæta sem freklega brýtur gegn skyldum þeim, er á honum hvíla eftir 7.—10. gr., eða sem ástæðulaust vísar nemanda úr námsvist, og sá nemandi, sem freklega brýtur gegn þeim skyldum, er á honum hvíla eftir 6. gr. — nema lærimeistari útaf því hafi beitt húsaga — eða ástæðulaust hverfur frá náminu. Ef nemandi er eigi sjálfum sér ráðandi, og foreldrum hans eða forráðamanni er sök á því gefandi, að hann ástæðulaust hefur horfið frá náminu eða hverfur ekki aftur til þess þá kemur refsingin niður á þeim. **20.** gr. Mál útaf brotum gegn ákvæðum í 1., 2. og 12. gr., skulu höfðuð af hinu opinbera og eru almenn lögreglumál. Mál milli lærimeistara

og nemanda, er suerta námið, eru einkalögreglumál. Með 16. sept. samþykki málsaðila getur dómarrinn metið og tiltekið skaðabætur þær, sem í málinu eiga að dæmast þeim, er tjón hefur beðið. **21. gr.** Ákvæðin í lögum þessum eiga einnig við námssamninga, sem gjörðir eru við nemendur, sem eldri eru en 18 vetra, nema 1. gr. — sbr. 3. gr., 1. málslíð, 4. gr. og ákvæðin, er þar að lúta í 20 gr. — og 18. gr.

Lög um sérstaka heimild til að afmá veðskuldbindingar úr veðmálabókunum. 16. sept.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Nú er veðsett eign seld við nauðungar-uppboð, eður hún er fengin veðhafa til eignar af skiptaráðanda eða fúgetarétti, án þess að síðari veðhafar hafi getað fengið borgun af þeirri upphæð, er hún var seld eða látin fyrir, og skal þá um afmáning úr veðmálabókunum á veðskuldabréfum þeim, er þeim hafa verið gefin, er eigi hafa fengið borgun, farið eftir því sem segir í opnu bréfi 22. apríl 1817, þó þannig að auglýsingar þær, er 3. gr. getur um, einungis skulu birtar í blaði því á Íslandi, er birta skal í opinberar auglýsingar. — — — — —

Lög um að Austur-Skaftafellssýsla skuli, að því er sveitarstjórn snertir, skilin frá Suðuramtinu og lögð til Austuramtsins. 16. sept.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Austur-Skaftafellssýsla skal, að því er sveitarstjórn snertir, skilin frá Suðuramtinu og lögð til Austuramtsins. Skal því fulltrúi sá, er kosinn er fyrir sýslufélag þetta samkvæmt fyrirmælum laga nr. 30, 11. júlí 1890, taka sæti í amtsráði Austuramtsins. **2. gr.** Landshöfðingi gjörir ráðstafanir til þess með ráði amtmannsins sunnan og

16. sept. vestan, að Austuramtinu skiptist sá hluti, er Austur-Skafta-félagið á í sjóðum, eignum og skyldum Suðuramtsins.

16. sept. **Lög um breyting á lögum 27. febrúar 1880 um stjórn safnaðarmála og um skipun sóknarnefnda og héraðsnefnda.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Safnaðarfundir þeir og héraðsfundir, sem skipaðir eru í lögum 27. febrúar 1880 um stjórn safnaðarmála og um skipun sóknarnefnda og héraðsnefnda, skulu eftirleiddis haldnir, hinir fyrnefndu í maímánuði og hinir síðarnefndu í júnímánuði eða septembermánuði ár hvert. **2. gr.** Í kirkjusóknum, sem hafa yfir 1000 íbúa, skulu 5 menn vera í sóknarnefndum þeim, sem skipaðar eru í fyrgreindum lögum 27. febrúar 1880, 3. gr. **3. gr.** Þá er héraðsfundur lögmætur, er meira en helmingur presta og safnaðarfulltrúa samtals í því héraði eru á fundi. — Það mál er samþykkt á héraðsfundi, sem hlotið hefur meira en helming þeirra atkvæða, sem greidd eru.

16. sept. **Lög um hafnsögugjald í Reykjavík.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Í staðinn fyrir borgun þá fyrir hafnsögu, er ákveðin er í taxtanum frá 1. des. 1841, skal greiða af öllum verzlunar- og mannflutningaskipum og af útlendum fiskiskipum, er leggjast við akkeri á Reykjavíkur höfn, 8 aura í hafnsögugjald af hverri smálest hinna fyrnefndu, en 5 aura af hverri smálest hinna síðarnefndu skipa. Gjald þetta skal greiða fyrsta sinnið, er skipið kemur á Reykjavíkurhöfn á árinu, hvort sem það notar hafnsögu eða eigi, en komi það oftár á sama ári, skal gjaldið eigi oftár greiða, nema þegar það notar hafnsögumann. **2. gr.** Bæjarfógeti innheimtir gjald það, er ákveðið er í 1. gr., um leið og hann skoðar skjöl skipsins, og skal því varið til

launa handa manni þeim eða mönnum, er skipaðir eru til 16. sept. hafnsögu fyrir Reykjavíkurbæ. — Skyldur er hafnsögumaður að skýra bæjarfógeta í hvert skifti frá því, er skip, er þegar hefur greitt gjaldið, notar hafnsögu á inn- eða útleið á öðrum ferðum á sama ári. 3. gr. Að því er snertir herskip, skemtiskip og innlend fiskiskip, þá skulu þau fyrirmæli enn standa um notkun hafnsögu og borgun fyrir hana, er nú eru í gildi. 4. gr. Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1894.

Auglýsing sem birtir á Íslandi lög 14. apríl 18. sept. 1893 um verzlunarfulltrúamál*).

Auglýsing um ákvæði samkvæmt 3. gr. laga 18. sept. um verzlunarfulltrúamál 14. apríl 1893 um skyldu skipstjóra til þess að gjöra hinum konunglegu verzlunarerindrekum í útlöndum vart við komu sína.

Skipulagsskrá fyrir búnaðarsjóð Eyjafjarðar- 18. sept. sýslu.

»Þegar sjóðurinn hefur náð upphæðinni 1000 kr., skal verja hinum árlegu vöxtum af honum til verðlauna fyrir framúrskarandi dugnað í græsækt í Eyjafjarðarsýslu. Sem sýnishorn af framkvæmdum, er veita má verðlaun fyrir, skal telja: a. Túnækt, svo sem sléttun, útgræðslur, girðingar, einkum úr grjóti, og vandaða meðferð áburðar og áburðarsafnhús. b. Vatnsveitingar, svo sem framræslu og áveizlu. c. Vörslugirðingar, sem mikið kveður að.—Umbætur á jörðum, sem leiguliðar eru skyldir að vinna eftir byggingarbréfi eða öðrum samningum, skulu frá taldar, þegar sótt er um verðlaun af ofan nefndum sjóði.«

Skipulagsskrá fyrir Barnaskólasjóð Súðavíkur- 18. sept. hrepps.

Tilgangur sjóðsins er að efla mentun ungmenna í

*) Sbr. rgbr. 15. okt. 1893

18. sept. Súðavíkurhreppi. Skal $\frac{3}{4}$ árlega vaxta hans að frádregnum kostnaði varið til kenslueyris fátækum börnum í Súðavíkurhreppi, er ganga í barnaskóla Súðavíkurhrepps; þegar sjóðurinn er orðinn 5000 krónur má þó árlega verja alt að 50 krónum af nefndum $\frac{3}{4}$ vaxtanna, til að styrkja fátækan, námfúsan pilt eða mey í Súðavíkurhreppi, er tekið hefur burtfararpróf við barnaskóla Súðavíkurhrepps með fyrstu aðaleinkunn, til að mentast á einhverjum gagnfræða- eða kvennaskóla landsins.

15. okt. **Rgbr um verzlunarfulltrúagjöld.**

Með skírskotun til tveggja auglýsinga frá utanríkisráðaneytinu, dags. 18. f. m., sem prentaðar eru í A-deild Stjórnartíðindanna nr. 6, og birta á Íslandi lög 14. apríl 1893 um verzlunarfulltrúamál og þartil heyrandi auglýsing, er hvorttveggja gildir fyrir Ísland, með því að hér er um sameiginlegt ríkismálefni að ræða, skal ég með tilliti til þess, að innheimtuákvæðin um gjöld þau, sem ákveðin eru í 2. gr. nefndra laga eiga ekki við um skip, sem heima eiga á Íslandi, þjónustusamlega tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar í B-deild Stjórnartíðindanna, að ég eftir samráði við utanríkisráðaneytið hefi ákveðið, að innheimta téðra gjalda á Íslandi skuli framkvæmd af lög-reglustjórunum eftir reglum, er yður, herra landshöfðingi, veitist heimild til að setja, þannig, að gjaldið sé til bráðabirgða greitt í landsjóð, en úr honum sé það aftur greitt til aðalféhirzlu.

26. okt. **Lög um skaðabætur fyrir gæzluvarðhald að ósekju o. fl.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: 1. gr. Þegar sakborinn maður hefur verið hafður í gæzluvarðhaldi, og er því næst látinn laus, án þess að mál sé höfðað, eða hann er sýknaður, þá á hann rétt á að fá bætur, er ákveðnar séu af dómaranum, fyrir þá þjáningu,

26. okt.

smán og fjártjón, er hann hefur beðið af því, að hann var sviftur frelsi sínu, ef álíta má, eftir málavöxtum, að hann sé saklaus af glæp þeim, er tilefni gaf til þess, að hann var sviftur frelsi.— Rétt til skaðabóta hefur og sá maður, sem haldið hefur verið í gæzluvarðhaldi, sökum þess að hann hefur verið grunaður um brot, sem á undir hegningarákvæði, er eigi heimilar þyngri refsingu en sekt eða einfalt fangelsi. **2. gr.** Réttur til skaðabóta fellur niður, ef maður hefur sjálfur með framferði sínu verið þess valdandi, að hann var sviftur frelsi. Þó getur dómariinn dæmt honum bætur, er sé tiltölulega minni en gert er ráð fyrir í 1. gr., ef ætla má, að hið ótilhlýðilega framferði hans sé sprottið af hræslu, fátí eða afsakanlegum misskilningi. **3. gr.** Nú fellur niður sakamálshöfðun gegn manni, og á hann þá kost á að krefjast úrskurðar um skaðabótakröfu sína, og skal sá úrskurður þá uppkveðinn, þegar málinu, að því er hann suertir, er lokið. Þó skal amtmanni skýrt frá þessu, svo hann megi gæta hags landsjóðs. — Þegar öðruvísi stendur á, skal koma fram skaðabótakröfu samkvæmt undanfarandi greinum með sérstakri lögsókn gegn hinu opinbera, að tilstefndum amtmanni og hlutaðeigandi rannsóknardómara, og er sækjanda frjálst að höfða málið, hvort heldur hann vill í héraði þar, er hann var sviftur frelsi, eða við landsyfirréttinn. Málið er gjafsóknarmál fyrir hvorutveggja málsaðila, og ber málaflutningsmanni þeim, sem skipaður er fyrir hið opinbera, jafnframt að gæta hagsmuna rannsóknardómarans. — Sé sakamáli eða varðhaldsúrskurði sérstaklega áfrýjað til æðra réttar, má einnig koma þar fram með skaðabótakröfunu og fá gjört út um hana, og ber þá hinum skipaða sækjanda að gæta hagsmuna rannsóknardómarans og landsjóðs. — Úrskurði óæðra dóms um skaðabótakröfu eftir þessum lögum getur bæði hlutaðeigandi og hið opinbera áfrýjað, þótt eigi nemi áfrýjunarupphæð. **4. gr.** Mál um skaðabætur eftir undanfarandi greinum skal höfða, áður ár er liðið frá því, að hlutaðeigandi hefur fengið vitneskju um þau atriði, er

26. okt. hann byggir kröfu sína á. Nú reynist krafa hans eigi að vera á rökum byggð, og ber þá með dóminum að skylda hann til þess að greiða málskostnaðinn. **5. gr.** Nú hefur maður úttekið hegningu eftir dómi að öllu eða nokkru leyti, og prófast það síðan með fullum rökum, að hann hefur verið dæmdur að ósekju, og á hann þá heimtingu á skaðabótum úr landsjóði fyrir þá þjáningu, smán og fjártjón, er hann hefur beðið. — Skaðabótakröfunni má koma fram í héraði, þar sem sakamálið hefur verið höfðað, að til stefndum amtmanni og dómara þeim, er refsidóminn hefur uppkveðið, eða og við landsyfirréttinn, og eiga að öðru leyti ákvæði þau, sem í 3. gr. eru sett, einnig við þau mál, er hér ræðir um. **6. gr.** Eftir lát þess, er hlut á að, á það hjóna, er eftir lifir, sókn á því máli, svo og niðjar hins látna. **7. gr.** Skaðabætur eftir lögum þessum skal greiða úr landssjóði, og á hann aftur aðgang að dómaranum, svo framarlega sem hann hefur misbeitt embættisvaldi sínu, gjört sig sekan í hirðuleysi eða öðru ólög-mætu framferði. **8. gr.** Ef sakborinn maður er sýknaður eða málið gegn honum er leitt til lykta án þess hann sé dómfældur, þá skal greiða málskostnað af almannafé, ef um sakamál er að ræða, nema kostnaðurinn að öllu eða nokkru leyti sé sprottinn af vísvitandi ólögsmætum tilverknaði eða hegðun af hálfu sakbornings. **9. gr.** Lög þessi ná eigi til þeirra sakamála, sem að fullu er lokið áður en þau öðlast gildi.

26. okt. Lög um atvinnu við siglingar.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Með takmörkunum þeim, sem settar eru í lögum þessum, skal öllum vera heimilt að leita sér atvinnu við siglingar á íslenskum skipum. **2. gr.** Réttur til að vera skipstjóri á íslenskum skipi á innanlandssiglingum skal bundinn því skilyrði, ef skipið er meira en 12, en ekki yfir 100 smálestir, að hlutaðeigandi hafi fengið skírteini sem

skipstjóri á innanlandssiglingum. **3. gr.** Réttur til að 26. okt. vera skipstjóri á íslenzku skipi, sem er meira en 100 smálestir, á innanlandssiglingum, og skipstjóri á íslenzku skipi, af hverri stærð sem er, á utanlandssiglingum, er bundinn því skilyrði, að hlutaðeigandi hafi fengið skírteini sem skipstjóri á utanlandssiglingum. — Sé um gufuskip að ræða, er rétturinn enn fremur bundinn því skilyrði, að hlutaðeigandi hafi fengið viðaukaskírteini það, sem getur um í 12. gr. **4. gr.** Réttur til að vera stýrimaður á íslenzku seglskipi, sem er meira en 100 smálestir, á innanlandssiglingum, er bundinn því skilyrði, að hlutaðeigandi hafi fengið skírteini sem stýrimaður á innanlandssiglingum. **5. gr.** Réttur til að vera stýrimaður á íslenzku gufuskipi, sem er meira en 100 smálestir, á innanlandssiglingum, og á íslenzku skipi, af hverri stærð og tegund sem er, á utanlandssiglingum, er bundinn því skilyrði, að hlutaðeigandi hafi fengið skírteini sem stýrimaður á utanlandssiglingum. — Ef um gufuskip er að ræða, er rétturinn enn fremur bundinn því skilyrði, að hlutaðeigandi hafi fengið viðaukaskírteini það, er greinir um í 12. gr. — Viðaukaskírteini það, sem ræðir um í gr. þessari og 3. gr., er þó óþarft, ef hlutaðeigandi hefur staðist hið almenna danska stýrimannspróf, eða annað próf, er jafngildir því eftir dönskum lögum. **6. gr.** Ekkert íslenzkt skip má afgreiða frá nokkurri höfn á Íslandi til ferða milli Íslands og annara landa, nema því að eins að á því sé til starfa að minsta kosti einn stýrimaður auk skipstjóra, og sé um gufuskip að ræða, sem er meira en 300 smálestir, þá 2 stýrimenn. — Ekkert íslenzkt skip, sem meira er en 100 smálestir, má afgreiða eða láta fara á innanlandssiglingar, nema því að eins að á því sé til starfa að minsta kosti einn stýrimaður auk skipstjóra. Í stað stýrimanns má þó á seglskipum koma vanur sjómaður, sem hefur vottorð frá 2 skipstjórum um, að þeir hafi komist að raun um það annaðhvort með því að prófa hann eða, þá er hann hefur verið í förum með þeim, að hann kunni til skipstjórnar, hvort

26. okt. sem til lands sér eða eigi. — Þá má eigi heldur afgreiða nokkurt íslenzkt gufuskip, eða það fara á neinar siglingar frá neinum stað við Ísland, nema því að eins, að skilyrðum þeim sé fullnægt, sem sett eru í reglugjörð þeirri um gæzlu á gufuvél skipsins, er því hefur verið fengin samkvæmt 13. gr., og sem tiltekur um tölu og kunnáttu þeirra manna, er til gæzlu skulu settir við vélina. **7. gr.** Til þess að öðlast skírteini sem skipstjóri á innanlandssiglingum útheimtist: a) að hlutaðeigandi hafi staðist hið minna stýrimannspróf við stýrimannaskólann í Reykjavík;—b) að hann hafi verið í förum 8 mánuði eða stýrimaður í 4 mánuði; — c) að hann hafi rétt innborinna manna eða sé heimilisfastur í Danaveldi; — d) að hann sé fullveðja; — e) að hann hafi ekki orðið sekur að lagadómi um nokkurt það verk, sem svívirðilegt er að almenningsáliti; — f) að hann sanni, að sjón hans sé svo góð, sem nauðsynlegt er fyrir stýrimenn. **8. gr.** Til þess að öðlast skírteini sem skipstjóri á utanlandssiglingum útheimtist auk skilyrða þeirra, sem talin eru í 7. gr. liðunum c—f: a) að hlutaðeigandi hafa staðist hið meira stýrimannspróf við stýrimannaskólann í Reykjavík eða hið almenna danska stýrimannspróf eða annað það próf, er hefur sama gildi eftir dönskum lögum; — b) að hann eftir það hafi verið í förum sem stýrimaður í 2 ár og á þeim tíma farið tvisvar milli landa, eða að hann hafi jafnlangan tíma gegnt þeim störfum og verið í þeim förum á dönsku skipi, er samsvari þeim er áður segir. **9. gr.** Til þess að öðlast skírteini sem stýrimaður á innanlandssiglingum útheimtist: a) að hlutaðeigandi hafi staðist hið minna stýrimannspróf við stýrimannaskólann í Reykjavík; — b) að hann eftir það hafi verið í förum að minsta kosti 4 mánuði; — c) að hann hafi eigi verið dæmdur í hegningarvinnu fyrir nokkurt það verk, sem svívirðilegt er að almenningsáliti; — d) að hann sanni, að sjón hans sé svo góð, sem nauðsynlegt er fyrir stýrimenn. **10. gr.** Til þess að öðlast skírteini

sem stýrimaður á utanlandssiglingum útheimt- 26. okt.
ist auk skilyrða þeirra, sem talin eru í 9. gr. liðunum c.
og d.: a) að hlutaðeigandi hafi staðist hið meira stýri-
mannspróf við stýrimannaskólann í Reykjavík, eða hið al-
menna danska stýrimannspróf, eða annað próf, er hefur
sama gildi eftir dönskum lögum; — b) að hann eftir það
hafi verið 8 mánuði í förum **11. gr.** Þeir, sem full-
nægja skilyrðum þeim, sem sett eru hér að framan, eiga
heimtingu á að fá skírteini þau, sem talin eru í 7.—10. gr.
Skírteini þessi skal rita eftir fyrirmynd, er landshöfðingi
lætur til búa, og skulu þau gefin út af lögreglustjóra á
þeim stað, þar sem hlutaðeigandi er búsettur, eða, sé hann
hvergi búsettur í landinu, þar sem hann eða umboðsmað-
ur hans, sé hann sjálfur erlendis, er staddur, þá er beiðn-
in kemur fram. — Fyrir skipstjóraskírteini skal greiða
4 kr., er renna í landssjóð. Fyrir stýrimannsskírteini skal
ekkert gjald greiða.—Nú vill einhver eigi hlíta úrskurði
lögreglustjóra, að því er snertir útgáfu skírteinis, og skal
hann þá senda kæru sína amtmanni áleiðis til landshöfð-
ingja, og gjörir landshöfðingi þá út um málið; en við það
skerðist eigi réttur hans til þess að leita dæmsákvæðis í
þessu máli. **12. gr.** Sá, er öðlast hefur skírteini sem
skipstjóri eða sem stýrimaður á utanlandssiglingum, og
sem því næst færir sönnur á það annaðhvort með vottorði
um, að hann hafi staðist próf í gufuvélafræði í Danmörku,
eða á annan hátt, að hann hafi þá þekkingu á gufuvélum,
sem nauðsynleg er til þess að vera skipstjóri eða stýri-
maður á gufuskipi, á kost á að fá viðaukaskírteini þessu
til sönnunar hjá landshöfðingja. **13. gr.** Á hverju ís-
lenzku gufuskipi skal vera reglugjörð um gæzlu á gufu-
vélinni, er ráðgjafinn fyrir Ísland gefur út; skal í henni
gjöra ákvæði um það eftir skýrslum þeim, sem fram eru
komnar um hestaafli vélarinnar, hverjum skilyrðum vélalið-
ið skuli fullnægja að því er snertir tölu og kunnáttu
gæzlumanna.—Nú verður sú breyting gjörð síðar á vél skips-
ins eða kötlum þess, að hestaaflið eykst að mun, og skal út-

26. okt. gjörðarmaður þess þá skyldur til að útvega nýja reglugjörð.

14. gr. Þegar sérstaklega er ástatt, getur landshöfðingi veitt undanþágur frá prófkröfum þeim og skilyrðum að því er til sjómensku kemur, sem nefnd eru í 7.—10. gr.; þetta skal einkum eiga sér stað fyrstu árin eftir að lög þessi öðlast gildi og að því er kemur til skilyrðanna í 7. og 9. gr. **15. gr.** Nú verður maður að lagadómi sekur um eitthvert það verk, sem svívirðilegt er að almenningsáliti, og hefur hann fyrirgjört skirteini sínu sem skipstjóri.— Nú verður maður dæmdur í hegningarvinnu fyrir nokkurt það verk, sem svívirðilegt er að almenningsáliti, og hefur hann þá fyrirgjört skirteini sínu sem stýrimaður. **16. gr.** Brot gegn lögum þessum varða sektum, alt að 200 krónum; sé brotið ítrekað, geta sektirnar stigið alt að 400 krónum. Sektirnar renna í landssjóð. — Brot þessi sæta opinberri málssókn og skal fara með málin sem almenn lögreglumál. **17. gr.** Ákvæðið um það í opnu bréfi 27. maí 1859, að stýrimenn á dönskum skipum, sem gjörð eru út frá einhverjum stað á Íslandi, skuli eiga heima í hinu danska konungsveldi, er úr gildi numið. **18. gr.** Lög þessi öðlast gildi 1. dag júlímánaðar 1895. Skilyrðin í 2.—5. gr. fyrir því að mega vera skipstjóri eða stýrimaður á skipi á innanlandssiglingum, ná þó eigi til þeirra, er stundað hafa atvinnu þessa fyrir 1. júlí 1895.

21. nóv. **Lögreglusamþykkt fyrir Ísafjardarkaupstað.**
(Landshöfðinginn).

23. nóv. **Lhbr. um skifting Seyðisfjarðarhrepps í tvö sveitarfélög, Seyðisfjarðarhrepp og Innrihrepp (nú Seyðisfjarðarkaupstað).**

24. nóv. **Lög um gæzlu og viðhald á brúm yfir Ölfusá og Þjórsá.**

Vér Chr. IX. o. s. frv.: G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Vöru: **1. gr.** Landshöfðingi hefur umsjón með brúnni á Ölfusá

hjá Selfossi og brúnni á Þjórsá hjá Þjótanda, þeg- 24. nóv.
ar hún er komin á, kveður á um meðferð þeirra og gæzlu
og leggur sektir alt að 100 kr. við brotum. **2. gr.** Kostn-
að við gæzlu brúnna skal greiða úr sýslusjóðum Árness-
og Rangárvallasýslu, og skiftist hann á nefnd sýslufélög
eftir hlutfallinu milli samanlagðrar tölu lausafjárhundraða
og jarðarhundraða í þeim ár hvert. **3. gr.** Allan kostnað,
sem viðhald brúnna útheimtir, skal greiða úr landsjóði.

**Lög um afnám athugasemdar um lögdagslegg- 24. nóv.
ing í stefnum.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-
ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:
Athugasemd um að lögdagur sé úr lögum numiun sam-
kvæmt tilskipun 3. júní 1796, þarf eftirleiðis eigi að taka
upp í stefnur.

**Lög um breyting á 1. gr. laga 27. febr. 1880 24. nóv.
um skipun prestakalla.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-
ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:
Frá fardögum 1893 greiðast aðeins 200 kr. frá Stað á
Reykjanesi í Barðastrandarprófastsdæmi.

**Viðaukalög við lög 12. júlí 1878 um lausa- 24. nóv.
fjártíund.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-
ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:
Gufuskip, sem ganga til fiskiveiða eða hvalveiða, skal leggja
í tíund sem hér segir: 1. Gufuskip, sem er 50 smálestir
að stærð eða minna, 15 hndr. — 2. Gufuskip, sem er meira
en 50 smálestir að stærð, 30 hndr.

**Lög um breyting á 3. gr. í lögum 22. marz 24. nóv.
1890 um löggiltar reglugjörðir sýslunefnda.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-

24. nóv. ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:
1. gr. Kostnað við eyðing refa í heimalöndum, á almenn-
ingum og afréttum þeim, er sveitarfélög eiga, skal greiða
úr sveitarsjóði. **2. gr.** Hérmeð er úr lögum numin **3. gr.**
í lögum 22. marz 1890 um löggiltar reglugjörðir sýslu-
nefnda.

24. nóv. **Lög um afnám kóngsbænadagsins sem helgi-**
dags.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-
ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:
Kóngsbænadagur skal úr lögum numinn sem helgi-
dagur.

24. nóv. **Lög um að selja salt eftir vigt.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-
ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:
1. gr. Allir kaupmenn og kaupfélög, er reka verzlun hér
á landi, skulu, hvort sem verzlun þeirra fram fer á sjó
eða landi, selja salt eftir vigt, nema kaupandi æski mælis.
2. gr. Brot gegn 1. gr. varða 5—50 kr. sektum, er renna
í landsjóð. **3. gr.** Með mál útaf lögum þessum skal far-
ið sem opinber lögreglumál.

24. nóv. **Lög um löggilding verzlunarstaðar að Hlaðs-**
bót í Arnarfirði.

24. nóv. **Lög um löggilding verzlunarstaðar við Reykja-**
tanga austanvert við Hrutafjörð.

24. nóv. **Lög um löggilding verzlunarstaðar á Búðum í**
Fáskrúðsfirði.

24. nóv. **Lög um löggilding verzlunarstaðar við Voga-**
vík í Gullbringusýslu.

28. des. **Lhbr. um skifting Helgastadahrepps í tvö**
hreppsfélög, Reykdælahrepp og Adaldælahrepp.

Lhbr. um niðurlagning Hoffelskirkju og sam- 31. jan.
eining sóknarinnar við Bjarnarnessókn.

Lhbr. um flutning Hjaltabakkakirkju á 31. jan.
Blönduós.

Lög um aukatekjur þær, er renna í land- 2. febr.
sjód.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Vora: 1. ka p. Um dómsmála gjöld. **1. gr.** Fyrir stefnu skal gjalda 50 aura, þegar málsaðili í stað þess að gefa út fyrirkallsseðil beiðist þess, að stefnan verði gefin út með nafni dómarsins og innsigli. — Sama gjald skal greiða fyrir fyrirkall það, er greinir um í 9. og 14. gr. tilskipunar 15. ágúst 1832. **2. gr.** Fyrir að taka fyrir mál, þar með talin ritun í dómsmálabókina, skal gjalda 1 kr. Sama gjald skal greiða í tilfellum þeim, er getur um í 7., 9. og 14. gr. tilskipunar 15. ágúst 1832. **3. gr.** Fyrir að leggja dóm á mál skal gjalda 1 kr., um leið og málið er tekið til dóms. Fyrir hina skriflegu frávísun, sem greinir um í 6. gr. tilskipunar 15. ágúst 1832, skal greiða sama gjald. **4. gr.** Nú eru teknar út fleiri en ein stefna í sama máli, og skal þá greiða gjöld þau, er getur um í 1. og 2. gr., fyrir hverja þeirra um sig. Gjald það, sem ræðir um í 3. gr., á sækjandi málsins að greiða, en komi gagnsókn fyrir, skal gagnsækjandi einnig greiða gjald þetta. **5. gr.** Fyrir að yfirheyra vitni skal gjalda 30 aura fyrir hvert þeirra. — Fyrir gagnspurningar skal ekki greiða sérstaklega. **6. gr.** Fyrir að kveðja menn í rétti til skoðunargjörða eða annara slíkra gjörða skal gjalda 30 aura fyrir hvern hinna dómkvöddu, auk gjalds þess, er getið er um í 2. gr. Sama gjald skal greiða fyrir eiðfesting gjörðarinnar, svo og fyrir sérhverja eiðfestingu, nema um vitni sé að ræða. — Þetta akvæði á einnig við, þegar kveðja skal menn til að virða fasteign til veðsetningar fyrir láni

2. febr. af fé ómyndugra og þegar eiðfesta skal menn þessa. **7. gr.** Fyrir að staðfesta og innsigla réttargjörðir eða önnur eftirrit, sem út eru gefin í gjörðarformi, skal gjalda 50 aura fyrir hvert. **8. gr.** Þegar mál það, er ræðir um, varðar eigi meiru en 50 krónum, skal aðeins greiða helming gjalda þeirra, er um getur í 1.—6. gr. **9. gr.** Í hjúamálum skal eigi gjalda nema 50 aura ails, en í lög-reglumálum um meðgjöf með óskilgetnum börnum skal engin gjöld greiða í héraði. — Í öðrum lögreglumálum skal greiða hin venjulegu gjöld, sem talin eru hér að framan. **10. gr.** Fyrir bókun á yfirlýsing um eitt eður annað, sem ekki snertir neitt mál, sem áður hefur verið tekið fyrir og er til meðferðar fyrir réttinum, skal sá, er þessa beiðist, greiða 50 aura auk gjalds þess, er getur um í 2. gr. **11. gr.** Við landsyfirdóminn skal ávalt greiða tvöfalt gjald á við það, er borga hefði átt í héraði. **12. gr.** Í opinberum málum og gjafsóknarmálum skal engin réttargjöld greiða, en í gjafsóknarmálum skulu réttargjöld þau, er gjafsóknarhafandi hefði átt að greiða, goldin af hinum málsaðila, þegar hann er skyldaður með dómi til að greiða málskostnaðinn. — Í málum þeim, sem ræðir um í 16. gr. laga um kosningar til alþingis 14. sept. 1877, skal engin réttargjöld greiða í héraði. **13. gr.** Þingvitnaleiðslur, er fram fara til þess að færa sönnur á slys eða til þess að heimila verðlaun fyrir björgun druknaðra, skal álíta sem opinber mál, en venjulega skulu þær fara fram á hinum reglulegu þingtímum, til þess að kostnaður rísi eigi af fyrir hið opinbera. 2. kaþ. Um gjöld fyrir fögetagjörðir. **14. gr.** Fyrir kyrrsetningargjörð eða lögbann, svo og fyrir fjárnáms-, lögtaks- eða löggeymslujörð, sem fram fer á fjármunum — en til fjármuna teljast eigi aðeins lausafé og fasteignir, heldur og skulda-kröfur á hendur öðrum og önnur þau fjáréttindi, sem greinir um í 3. kaþítula laga 4. nóvember 1887 um aðför — skal gjalda í hlutfalli við fjárupphæð þá, sem gjörðarinnar er beiðst fyrir, eins og hér segir:

Þegar upphæðin er	25 kr. eða minni		» kr. 75 a.	2. febr.
—	—	frá 25 kr til	50 kr. 1 — 50 —	
—	—	50 — —	100 — 2 — 25 —	
—	—	100 — —	200 — 3 — » —	
—	—	200 — —	300 — 3 — 50 —	
—	—	300 — —	400 — 4 — » —	
—	—	400 — —	1,000 — 5 — » —	
—	—	1,000 —	6 — » —	

15. gr. Fyrir að kyrrsetja mann skal gjalda 6 kr.; séu fjármunir jafnframt kyrrsettir, skal gjalda fyrir það eftir 14. gr. **16. gr.** Nú er aðfarar beiðst hjá einum og sama manni eftir fleiri dómum en einum, sættum eða þinglesnum veðskuldabréfum (og eru þau skilyrði fyrir hendi, sem sett eru í 15. og 16. gr. laga, nr. 29, 16. desember 1885), og skal gjaldið þá greitt fyrir hverja þeirra um sig. — Þegar fjárnáms er beiðst eftir sama dóminum, sættinni eða veðskuldabréfinu hjá fleirum en einum, skal gjörð halda hjá hverjum þeirra og greiða gjald fyrir hverja gjörðina. Þetta gildir þó eigi, ef hlutaðeigendur eiga muni í sameign, er fjárnám er gjört í. Eigi skal heimta hærri gjald, þótt munir þeir, sem fjárnámi eru teknir, séu eigi allir á sama stað. **17. gr.** Fyrir lausnargjörð skal gjalda eftir 14. gr., þegar fé með henni er laust látið, en eftir 15. gr., sé kyrrsetning manns með henni niður feld. **18. gr.** Fyrir rannsókn, sem haldin er eftir beiðni einstakra manna, skal gjalda 1 kr. **19. gr.** Fyrir útburð manns af jörðu eða húsi og fyrir innsetning á jörð eða í hús til umráða skal gjalda 2 kr. Sama gjald skal greiða fyrir aðrar fógetagjörðir, er fara fram á eitthvað það, er eigi verður metið til peningaverðs. **20. gr.** Fyrir skoðun á líkamsáverka eftir beiðni einstakra manna skal gjalda 2 kr. Fyrir skoðun á fundnum líkum skal ekkert gjald greiða. **21. gr.** Þegar hreppstjóri heldur fógetagjörðir, skal fara eftir lögum nr. 3. 13. janúar 1882, 5. gr. og lögum nr. 29, 16. desember 1885, 14. gr. **22. gr.** Ef hægt er að ákveða gjaldið fyrirfram, skal greiða fógeta það aður en hann byrjar

2. febr. gjörðina, þá er hann krefst þess, og er gjaldið eigi afturkræft, þótt gjörðarbeiðnin sé kölluð aftur, eða fógeti neiti að fremja gjörðina, nema svo sé, að hærra gjald hafi verið borgað fyrirfram fyrir gjörðina, en greiða hefði átt, er hún var leidd til lykta. 23. gr. Í gjafsóknarmálum og skipuðum málum, svo og þegar sá beiðist fjárnáms, er dæmdar hafa verið bætur í opinberu máli, og þegar tekinn er fjárnámi eða lögtaki framfærslueyrir, er manni ber að greiða með barni sínu skilgetnu eða óskilgetnu, með stjúp barni, foreldri sínu eða konu, er hann hefur slitið samvistum við, eða skilið við að borði og sæng eða að fullu og öllu, eða tekið er lögtaki eða fjárnámi kaup hjúa eða matarverð, er þau eiga hjá húsbændum sínum, skal því aðeins greiða réttargjald, að það náist hjá þeim, er fyrir fjárnámi eða lögtaki verður, enda sé kröfu gjörðarbeiðanda áður fullnægt. — Fyrir að fullnægja dómum í sakamálum eftir ráðstöfun hins opinbera skal engin gjöld greiða. 3.

kap. Um gjöld fyrir þinglýsingar o. fl. 24. gr. Fyrir að þinglesa afsalsbréf, veðskuldabréf, fjárnámsgjörð, skiftabréf eða önnur skjöl, sem þinglesin eru sem eignarheimild fyrir fasteign eða til þess að leggja haft á fasteignir og fyrir að rita á skjöl þessi og rita þau inn í bækurnar, svo og fyrir að þinglesa, rita á og bóka skjöl, sem leggja haft á lausafé, skal gjalda í hlutfalli við fjárupphæð þá, er skjalið hljóðar um, eins og hér segir:

Þegar upphæðin er 100 kr. eða minni	»	kr. 75 a.
— — — frá 100 kr. til 200 kr.	1 —	» —
— — — — 200 — — 500	— 1 —	50 —
— — — — 500 — — 1,000	— 2 —	» —
— — — — 1,000 — — 2,000	— 3 —	» —
— — — — 2,000 — — 3,500	— 4 —	» —
— — — — 3,500 — — 5,000	— 5 —	» —

og sé upphæðin meiri, skal gjalda 6 kr., hversu há sem hún er. — Gjald það, er síðast er nefnt, skal og greiða, sé upphæð sú óákveðin, sem skjalið greinir um, t. a. m. þegar veð er sett fyrir skuldum, er síðar verða stofnaðar.

— Nú er upphæðin ákveðin í öðrum aukum en peningum 2. febr. og skal þá meta þá til peningaverðs eftir almennum reglum. — Nú er árlegt afgjald áskilið um óákveðinn tíma, og skal þá gjalda sem fyrir 25 sinnum stærri fjárupphæð, en sé afgjaldið áskilið fyrir lífstíð, skal gjaldið aðeins talið af 5-faldri upphæðinni; sé ártal tiltekið, skal afgjaldið talið saman fyrir öll árin, en þó skal aldrei af meiru gjalda en af upphæð afgjaldsins 25-faldri. — Nú er eign seld af hendi, án þess að fyrir hana sé greitt andvirði, eða henni makaskift gegn annari eign, og verður þá að tiltaka verð hennar í skjalinu eða rita það á það, svo ákveða megir eftir því þinglýsingargjaldið. **25. gr.** Fyrir að þinglesa og bóka skjöl, er hljóða um efni, sem eigi verður metið til ákveðins verðs, eða skjöl, sem ekki er um afsal eða haft á fasteignum eða lausafé, skal gjalda 1 kr. Séu þess konar skjöl þinglesin við landsyfirdóminn, skal gjalda 2 kr. **26. gr.** Þegar þinglesa skal heimildarskjal eða bréf um haft á eignum, skal hlutaðeigandi embættismaður líta eftir því, hvort útgefandi þess hefur sjálfur eignarheimild fyrir eign þeirri eða munum, sem hann ráðstafar, eða hvort nokkuð það hafi þinglesið verið áður, er ónýtt geti eðarýrt gildi skjalsins, og rita aðeins á skjalið, að það hafi verið þinglesið, ef enginn brestur eða tálmun finnst; ella skal rita athugasemd á skjalið um heimildarbrest hans eða um hið áðurlesna heftingar-bréf, og skal greiða fyrir það helming gjalds þess, er ræðir um í 24. gr., en þó aldrei minna en 50 aura og aldrei meira en 1 kr. 50 aura. Þegar fengnar eru betri skýrslur eða frekari heimild, og áritunin þvínæst verður afmáð, skal greiða fyrir það sama gjald og fyrir að gjöra hana. **27. gr.** Fyrir að aflýsa skjali og afmá það úr veðbréfabókinni, svo og fyrir að aflýsa afborgun á veðskuld og gjöra áritun um það á veðskuldabréfið, skal greiða helming gjalds þess, er greinir um í 24. gr., þó eigi minna en 50 aura; á afborgun skal miða gjaldið við stærð hennar. **28. gr.** Nú krefst einhver vottorðs úr afsals- og

2. febr. veðbréfabókunum um eignarheimild á fasteign og um höft þau, er á henni hvíla, og skal hann gjalda fyrir það 1 kr. — Vottorð þau, er stjórn landsbankans krefst úr greindum bókum um fasteignir þær, sem menn ætla að veðsetja gegn láni úr bankanum, skulu gefin ókeypis, ef þau eru ætluð bankanum einum til afnota. **29. gr.** Nú er sama skjalið þinglesið í fleiri þinghám en einni, og skal þá greiða gjöld þau, sem að framan getur um, fyrir hverja þinglýsing. **30. gr.** Fyrir þinglýsingar og aflýsingar á veði því, sem sett er landsjóði fyrir innheimtu á tekjum hans, skal ekkert gjald greiða. Svo er og um þinglestur og aflýsingar á uppskriftargjörðum þeim á eignum þurfa-linga og yfirvaldsúrskurðum um sviftingu á fjárforræði þeirra, sem greinir um í 3. og 4. gr. laga nr. 20, 4. nóvember 1887. 4. kaþ. Um skiftagjöld. **31. gr.** Í öllum þeim búum, sem skiftaráðandi eða skiftaforstjóri án dómsvalds fer með og lýkur skiftum í, skal greiða í skiftagjöld 1 % af öllum eignum búsins án tillits til skulda, er á því hvíla. — Þó skal ekkert gjald greiða í þeim búum, þar sem eigurnar nema ekki 200 kr., að frádregnum útfararkostnaði í dánarbúum. **32. gr.** Fyrir að gefa út innköllun til skuldheimtumanna skal greiða: þegar eignir búsins um fram skuldir þess eru eigi meiri en 200 kr. 1 kr.
Séu þær meiri en 200 kr. en ekki meiri en 1000 kr. 2 —
— — — — 1000 — 4 —
— Í gjaldþrotabúum og búum, sem ekkert eiga um fram skuldir, skal ekkert gjald greiða fyrir innköllun þessa. **33. gr.** Nú tekur skiftaráðandi bú til skiftameðferðar en framselur það síðar hlutaðeigandi erfingjum eða öðrum, er hlut eiga að máli, og skal þá greiða fjórðung gjalds þess, er ræðir um í 31. gr., ef framsalið fer fram á fyrsta skiftafundi, helming ef það fer fram seinna en þó ekki síðar en á fyrsta skiftafundi eftir að innköllunarfresturinn er útrunninn, en 3 fjórðunga gjaldsins, ef framsalið fer síðar fram, en nú var sagt, en þó áður en búíð er tekið

til skiftaloka. **34.** gr. Þá er skiftaráðendur eða skifta- 2 febr.

forstjórar ljúka skiftum í búum, kemur gjaldið í gjald-
daga við skiftalok og bera þeir, hvor um sig, ábyrgð á
greiðslu gjaldsins og á því, að það sé rétt talið. — Þegar
bú er framselt til erfingjaskifta, kemur gjaldið í gjalddaga
6 mánuðum eftir framsalið, og bera erfingjar, einn sem all-
ir og allir sem einn, ábyrgð á því. En ef erfingjar
skýra frá því, þegar frestur þessi er á enda, að þeir hafi
enn þá eigi getað ákveðið gjaldið, getur skiftaráðandi veitt
þeim frekari frest á greiðslu þess. Þegar gjaldið er komið
í gjalddaga, eiga erfingjar, séu þeir eigi samkvæmt
77. gr. skiftalaganna skyldir til að láta skiftaráðanda í té
skýrslu þá, er þar er getið, að senda honum skrá, samda
uppa æru og samvizku, yfir eigur búsins og skuldir; og
má dagsektum beita, komi þeir eigi fram með hana. Hið
sama er, þegar bú hefur verið tekið til opinberrar skifta-
meðferðar en er framselt því hjóna, er eftir lifir, til þess að
sitja í óskiftu búi. Nú hefur einhver, þegar svo er ástatt, sem
að framan er sagt, samið ranga skýrslu á móti betri vit-
und landsjóði í óhag, og skal þá greiða tvöfalt gjald af
því, sem dregið hefur verið undan, og hlutaðeigandi sætir
auk þess þeirri hegningu, sem við er lögð í almennum
hegningarlögum. 5. kap. Um gjöld fyrir upp-
boðsgjörðir. **35.** gr. Hin almennu uppboðslaun, er
ávalt skal greiða, nema þar sem eftirfarandi greinir veita
heimild til annars, eru 4 af hundraði. **36.** gr. Þegar seld eru
við opinbert uppboð hús, jarðir og aðrar fasteignir, svo og
pilskip, — séu þau eigi ósjófær — hlutabréf, skuldabréf
og aðrar skuldakröfur, leigumálaréttur og önnur þesskon-
ar réttindi, skal gjalda í uppboðslaun:

af hinum fyrstu 2,000 kr.	2	%
af upphæð yfir 2,000 kr. til fullra 6,000 kr....	1 $\frac{1}{2}$	—
— — — 6,000 — — — 60,000 — ...	1	—
— — — sem er meiri en 60,000 — ...	1 $\frac{1}{2}$	—

— Þegar leigumálaréttur er seldur við uppboð, skal aðeins
reikna uppboðslaun af hinu árlega afgangi. **37.** gr. Nú

2. febr. eru verzlunarvörur seldar við uppboð og svo mikið í einu, að hvert hamarshögg nemur minst 30 kr., og skulu þá uppboðslaun af upphæð þeirri, sem uppboðið nemur meiru en 600 kr., en af hinum fyrstu 600 kr. skal ætíð greiða fullt gjald eftir 35. gr., ákveðin eins og hér segir:

af upphæð frá	600 kr. til fullra	2,000 kr. ...	2	%
— — meiri en	2,000 — — —	4,000 — ...	1 ¹ / ₂	—
— — — —	4,000 — — —	8,000 — ...	1	—
— — — —	8,000 — — —	16,000 — ...	1 ¹ / ₂	—
og af upphæð, sem nemur meiru en	16,000 — ...		3 ³ / ₈	—

38. gr. Þegar þess er krafist, skal uppboðshaldari sjá um, að uppboðið verði birt á undan með auglýsingu í blöðunum eða á annan hátt, eftir því sem við verður komið á hverjum stað, og skal það gjört, ef unt er, 8 dögum áður en uppboðið er haldið. — Það er venjulega undir hlutaðeigendum sjálfum komið, hvort uppboðið skuli birt nema í kaupstað þeim eða hrepp, er það á að haldast, eða hvort þar að auki skuli birta það í einum eða fleirum næstu hreppunum; svo er það og á valdi þeirra, hvernig uppboðsauglýsingunum skuli útbýtt, — sjá þó 18. gr. laga 14. janúar 1876 um skipströnd. En sé eigi hægt að fá vitneskju um ósk hlutaðeigenda í þessum atriðum, eða séu þeir á skiftum skoðunum um þau, skal kjósa þá aðferð, sem mest geti orðið þeim til nota, er með eiga, og haft til lit til þess, hve uppboðsmunirnir eru mikilvægir, svo og til annara ástæðna. — Fyrir að semja uppboðsauglýsing og gefa út af henni svo mörg eintök, sem þörf er á, skal gjalda 1 kr. 39. gr. Þegar uppboð er haldið á fasteign eða á öðru því, er getur um í 36. gr., en sala fer þó eigi fram við uppboðið, svo og þegar hamarshögg er gefið upp á væntanlegt samþykki, en það bregst, skal gjalda 4 kr. fyrir árangurslaust uppboð. — Þegar einhver lætur bjóða upp fleiri en einn sérstakan hlut í einu, eða eign er boðin upp í pörtum, skal þó eigi gjalda meira en 10 kr. alls fyrir árangurslaust uppboð. 40. gr. Við lausafjáruppboð skal gjalda 10 auru fyrir hvert númer, sem boðið

er upp en þó eigi selt, og við uppboð á verzlunarvörum í 2. febr. svo stórum skömtum, sem segir í 37. gr., skal gjalda 20 aura fyrir hvert númer, sem boðið er upp, án þess að verða selt. **41. gr.** Fyrir uppboð á eftirlátnum munum þurfalinga skal ekkert gjald greiða, og eigi heldur þegar landsbankinn lætur eigin þjóna sína selja við uppboð verðbréf þau og annað, er hann hefur fengið að handveði. **42. gr.** Þegar hreppstjórar halda lítillfjörleg uppboð í föllum sýslumanns og í umboði hans, skal fara eftir ákvæðum 6. greinar í lögum nr. 3, 13. janúar 1882. **43. gr.** Fyrir að gefa út afsalsbréf fyrir fasteign, er seld hefur verið við uppboð, skal gjalda 2 kr., ef kaupverðið er eigi meira en 2,000 kr., 4 kr. ef það er meira en 2,000 kr. og fer þó eigi fram úr 6000 kr., en 6 kr., ef það fer fram úr þeirri upphæð. **44. gr.** Nú hefur uppboðs beiðst verið hjá uppboðshaldara og séð hefur verið um birtingu á því, en beiðnin svo kölluð aftur, og skal þá að eins greiða gjald fyrir birtinguna samkv. 38. gr.; en sé beiðnin eigi kölluð aftur, fyr en búið er að setja uppboðsþingið, skal gjalda 4 kr. eins og fyrir árangurslaust uppboð. **45. gr.** Fyrir undirboðsþing skal greiða 4 kr. Þó skal ekkert gjald greiða fyrir undirboðsþing þau, sem getur um í tilskipun 20 apríl 1872 um bæjarstjórn í kaupstaðnum Reykjavík, 27. gr., tilsk. 4. maí 1872 um sveitarstjórn á Íslandi, 24. gr., lögum 8. október 1883 um bæjarstjórn á Akureyri, 26. gr., og lögum s. d. um bæjarstjórn í Ísafjarðarkaupstað, 27. gr. **46. gr.** Þareð það er uppboðsbeiðandi, sem á að greiða uppboðskostnaðinn, skal þess gætt, ef svo kemur fyrir, að kaupanda verður gjört að skyldu að greiða hann, að hann sé þá skoðaður sem viðbót við boð þau, sem gjörð hafa verið, og ber því að reikna uppboðslaunin af uppboðssöluverðinu að viðbættum þessum kostnaði. 6. kaþ. Um nótarialgjöld. **47. gr.** Fyrir afsögn á víxli, er nótarius gjörir fyrir skort á samþykki eða greiðslufall, skal gjalda eins og hér segir:

2. febr.	Þegar víxillinn nemur 1,000 kr. eða minni upphæð	2 kr.
	Þegar víxillinn nemur meiru en 1,000 kr. og alt að	
	fullum 4,000 kr.....	4 —
	Þegar víxillinn nemur meiru en 4,000 kr. og alt að	
	fullum 10,000 kr.	5 —

Þegar víxillinn nemur meiru en 10,000 kr..... 6 —

— Gjald þetta skal greiða, ef gjörðin hefur verið byrjuð, enda þótt gjörðarbeiðandi láti eigi leiða hana til lykta; fyrir eftirrit af afsagnargjörðinni skal ekkert gjald greiða. **48.**

gr. Fyrir aðrar afsagnargjörðir, svarkröfur, stefnubirting, er nótarius framkvæmir, svo og aðrar þess konar gjörðir skal gjalda 2 kr. — Nú skal framkvæma einhverja af gjörðum þeim, er getur um í grein þessari eða í 47. gr., á fleiri stöðum en einum, og skal þá greiða fult gjald á hinum fyrsta stað, en aðeins 1 kr. fyrir hvern hinna staðanna, sem gjörðin fer fram á eftir kröfu gjörðarbeiðanda.

49. gr. Fyrir að bera eftirrit saman við frumritið og staðfesta það skal gjalda 25 aura fyrir hverja örk, sem eftirritið nemur, þegar það er ritað eins og að lögum á að vera, en fyrir það, sem minna er en $\frac{1}{2}$ örk, skal þó aðeins gjalda 12 aura.

50. gr. Þegar gjörður er samningur, arfleiðsluskrá, umboðsskjal eða aðrir þesskonar gjörningar fyrir nótarius, eða gengið er við áður sömdu skjali í viðurvist hans, og hann gefur út um það nótarial-vottorð í lögmætu formi, skal gjalda fyrir það 1 kr. **51.** gr.

Fyrir að taka á móti og gefa út skipstjóramótmæli, er ákveða skal ábyrgðargjald eða skipskaðabætur, skal gjalda 8 kr.

7. kap. Um gjöld fyrir ýms önnur embættisverk bæjarfógeta og sýslumanna. **52.** gr.

Fyrir að gefa út vegabréf skal gjalda 30 aura fyrir hvern þann, er vegabréfið hljóðar um, en 50 aura, sé ferðinni heitið til útlanda. Þó skal aðeins greiða helming gjalds þessa fyrir vegabréf handa húsmönnum, þurrabúðarmönnum, daglaunamönnum, vinnuhjúum og öðrum, er setja má jafnhliða þessum mönnum.

53. gr. Fyrir sérhvert mál eða kvarða, sem bæjarfógeti eða sýslumaður löggildir og brennimerkir, skal

gjalda 15 aura. **54. gr.** Fyrir borgarabréf sem skipstjóri 2. febr. skal gjalda 4 kr. og fyrir borgarabréf sem handiðnamaður 2 kr. **55. gr.** Fyrir að löggilda og setja innsigli á verzlunarbók skal gjalda 2 kr., en fyrir að löggilda viðskiftabók 15 aura, hvort sem hún er stór eða lítil. **56. gr.** Fyrir að rita á skjöl verzlunarskipa og mannflutningaskipa og fyrir að láta af hendi heilbrigðisvottorð og önnur þau skilríki, er skipin eiga að fá á Íslandi, skal greiða 25 aura af hverri smálest af rúmfangi skipsins, þannig að $\frac{1}{2}$ lest eða þar yfir ber að skoða sem heila lest, en sleppa því, sem minna er en $\frac{1}{2}$ lest; skal greiða gjald þetta á hinna fyrstu höfn á Íslandi, er skipið kemur á til þess að taka á móti vörum eða fólki eða til þess að skipa upp vörum eða skjóta fólki á land. Nú kemur skipið á aðrar hafnir í sömu ferðinni, og skal þá eigi gjald greiða á þeim höfnum fyrir að rannsaka og rita á skjöl þess eða fyrir nýjar farmskrár, þar með talin löggilding vöruskoðunarvotta. — Af skipum frá konungsríkinu, sem koma hingað eingöngu til fiskiveiða, skal gjalda 10 aura af hverri smálest á fyrstu höfn, er þau koma á. — Aukaþóknun sú fyrir að rannsaka og rita á skipsskjöl, sem getur um í opnu bréfi 28. desember 1836, 9. gr., er úr gildi numin. **57. gr.** Fyrir að mæla skip samkvæmt tilskipun 25. júní 1869 skal gjalda:

- a) þegar mælingin fer fram eftir fullkomnari aðferðinni, og hefur þó eigi verið við hendina eldra mælingarbréf, er út hefur verið gefið samkvæmt tilskipun þessari eða eldri ákvæðum..... 20 aura
 - b) ætíð endranær..... 10 —
- fyrir hverja smálest skipsins eftir hinu nýja mælingarbréfi. — Fyrir útdrátt þann úr skrásetningarbókinni, er getur um í 20 gr. tilsk. um skrásetningu skipa 25 júní 1869, skal gjaldið 2 kr. fyrir hvert það skip, sem leitað er upplýsinga um. **58. gr.** Fyrir eftirlit lögreglustjóra með útflutningum samkvæmt lögum nr. 3, 14. janúar 1876, skal gjalda 20 kr. fyrir hvert útflutningaskip, er hann

2. febr. skoðar. **59. gr.** Fyrir að löggilda leiðarbók skal gjalda 4 kr., ef rúmfang hlutaðeigandi skips er meira en 100 smálestir, ella 2 kr. — Helming gjalds þessa skal greiða fyrir vottorð þau, sem rituð eru samkvæmt 4. gr. farmanlagala 22. marz 1890 í leiðarbækur, er skilað hefur verið sökum tjóns, er skipið hefur beðið. — Fyrir vottorð þau, sem rituð eru samkvæmt 5. gr. sömu laga í leiðarbækur, sem skilað hefur verið að afstaðinni ferð, skal gjalda fyrir skip, sem stærra er en 100 smálestir, 3 kr., ef ferðin hefur eigi staðið missiri lengur, 4 kr. ef hún hefur staðið missiri lengur en ekki ári lengur; en 5 kr., ef hún hefur staðið ári lengur. Nú er skip minna en áður er sagt, og skal þá jafnan hálf gjald greiða við það, sem áður er tiltekið. **60. gr.** Fyrir sjóferða-próf það er ræðir um í 21. gr. laga um skipströnd 14. janúar 1876, svo og fyrir önnur sjóferðapróf, skal gjalda 8 kr. **61. gr.** Fyrir rannsókn þá og vottorð um styrkleik aðflutts brennivíns eða vínanda, sem ræðir um í 2. gr. laga nr. 10, 11. febrúar 1876, skal gjalda 2 kr. — Sama gjald skal greiða fyrir vottorð það, sem ræðir um í 3. gr. sömu laga, um að vöruskrá eða tollskrá skips telji meiri afenga drykki, en í land eru fluttir. **62. gr.** Fyrir að kveðja menn utanréttar til skoðunar- eða annara slíkra gjörða, skal gjalda 30 auru fyrir hvern þann, sem kvaddur er. **63. gr.** Fyrir að gefa út leyfisbréf til lausamensku eftir tilskipun 26. maí 1863 skal gjalda 2 kr. **64. gr.** Fyrir að gefa hjón saman í borgaralegt hjónaband, samkvæmt lögum um utanþjóðkirkjumenn 19. febrúar 1886, og fyrir eftirrit af gjörningnum, skal greiða 4 kr. 8. ka p. Almenningi ákvæði. **65. gr.** Á öll þau skjöl, sem borgað er fyrir að gefa út eða rita á, eða sem snerta embættisgjörðir, sem borgun hefur verið greidd fyrir eftir reglum þeim, er að framman eru skráðar, skal hlutaðeigandi embættismaður rita hið greidda gjald bæði með tölustöfum og bókstöfum. — Sé brotið gegn þessu, varðar það sektum til landsjóðs, alt að 100 kr. **66. gr.** Allir embættismenn, sem heimta inn

aukatekjur fyrir landsjóð, skulu halda reglulega auka- 2. febr.
tekjudagbók, er löguð sé eins og fyrirmyndin í reglugjörð
25. maí 1878 2. gr. Skal dagbók þessi vera löggilt af
hlutaðeigandi amtmanni, og skal hann á eftirlitsferðum
sínum rannsaka hana og rita um það vottorð í bókina og
gefa þess nákvæmar gætur, hvort hún sé rétt rituð, og
hvort aukatekjur hafi verið rangt taldar í henni. **67.** gr.
Aukatekjureglugjörð fyrir réttarins þjóna á Íslandi 10.
september 1830 er úr lögum numin að því er snertir
aukatekjur þær, er renna skulu í landsjóð samkvæmt lög-
um um laun sýslumanna og bæjarfógeta 14. desember
1877, 1. og 2. gr. **68.** gr. Lög þessi öðlast gildi 1.
júlí 1894.

**Lög um aukatekjur, dagpeninga og ferða- 2. febr.
kostnað sýslumanna, bæjarfógeta o. fl.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-
ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:
1. gr. Fyrir að skoða skjöl útlendra fiskiskipa skal greiða
lögreglustjóra eða hreppstjóra 10 aura af hverjum tonn, er
skipið rúmar, ef skipið hefur eigi fyrri komið á íslenska
höfn og sýnt skjöl sín í þeirri fiskiferð að landinu, ella 5
aura af tonn. — Þegar hreppstjóri skoðar skipaskjölin fyrir
hönd lögreglustjórans, skal gjaldinu skift jafnt milli
þeirra. **2.** gr. Fyrir störf þau, er sýslumönnum og bæj-
arfógetum eru falin sem skráningarstjórum samkvæmt 17.
gr. farmannalaga 22. marz 1890, skal greiða þeim eða lög-
giltum umboðsmönnum þeirra gjöld þau, sem þeim eru á-
kveðin í greindum lögum. **3.** gr. Fyrir eftirrit, er ein-
stakir menn biðja um úr embættisbókunum, hvort sem þau
eru í gjörðarformi eða ekki, svo og fyrir eftirrit af skjöl-
um í skjalasöfnum embættanna, skal greiða hlutaðeigandi
embættismanni 50 aura fyrir hverja örk, en fyrir hálfa
örk og þaðan af minna greiðist ekki nema hálft gjald. Í
dómsmálum, er nema eigi meiru en 50 kr., skal þó aðeins
greiða helming gjalds þessa. Fyrir pappír og önnur rit-

2. febr. föng skal eigi greiða sérstaka borgun, en þurfi að binda eitthvað inn, skal það sérstaklega borgað. — Í opinberum málum, gjafsóknarmálum, hjúamálum og í lögreglumálum um meðgjöf með óskilgetnum börnum, svo og þegar málsaðilar eru eftir lögunum undanþegnir því að greiða réttargjöld í héraði, skal engi ritlaun gjalda; en í gjafsóknarmálum skulu ritlaun þau, er gjafsóknarhafandi hefði átt að greiða, goldin af hinum málsaðila, þegar hann með dómi er skyldaður til að greiða málskostnaðinn. — Rita skal þannig allar réttargjörðir og eftirrit, að á hverri blaðsíðu séu 28 línur en 32 bókstafir í hverri línu; þegar útreikningar og virðingar koma fyrir í afskriftunum, svo að hafa verður eina eða tvær spássíur á blaðsíðunni, skal í hverri línu vera 24 bókstafir, ef spássían er ein, en 16, ef tvær eru.—Ritlaunin við landsyfirdóminn ber að greiða eftir framangreindum reglum, og fær dómsmálaritarinn þau.

4. gr. Í sakamálum og öðrum dómsmálum, hvort sem eru opinber mál eða einkamál, svo og í fíðgeta-, skifta-, uppboðs-, nótaríal-, skoðunar-, rannsóknar-, skiftingar- og öðrum þesskonar gjörðum ber að endurgjalda embættismanninum ferðakostnað þann, er hann hefur haft, eftir sundurliðuðum reikningi. Amtmaður úrskurðar reikninginn í opinberum málum og gjafsóknarmálum og einnig í einkamálum, ef ágreiningur verður. Þegar ferðin er farin eftir beiðni einstakra manna, á gjörðarbeiðandi kost á að sjá embættismanninum fyrir ókeypis flutningi fram og aftur frá stað þeim, sem gjörðin á að fara fram á, í stað þess að greiða honum borgun fyrir ferðakostnað. 5. gr. Nú eru fleiri gjörðir en ein haldnar á sömu ferðinni, og skal þá jafna niður borgun fyrir ferðakostnað í réttu hlutfalli. Fyrir gjörðir þær, er haldnar eru á þingaferðum, má embættismaðurinn aðeins reikna sér borgun fyrir ferðakostnað fyrir þá daga, sem ferð hans tefst við gjörðirnar. 6. gr. Á skipstrandsferðum ber lögreglustjóra eða umboðsmanni hans 6 kr. í dagpeninga hvern þann dag, sem hann strandsins vegna þarf að vera fjarverandi frá

heimili sínu, og skulu uppboðsdagarnir taldir þar með. Borg- 2. febr.
un þessi skal veia þriðjungi hærri (9 kr.) þá daga, sem
hann verður að vera viðstaddur á fjörunni til þessi að
skipa fyrir um björgun lengur en 8 stundir; en þar með
má þó eigi telja þann tíma, er hann ver til undirbúnings
strandbókarinnar o. s. frv. Þar að auki skal greiða lög-
reglustjóra eða umboðsmanni hans ferðakostnað eftir regl-
um þeim, sem settar eru hér að framan. **7. gr.** Fyrir
tilsjón með útflutningum skal greiða lögreglustjóra 6 kr.
hvern þann dag, sem hann vegna þess verður að vera
fjarverandi frá heimili sínu, og enn fremur ferðakostnað
eftir reglum þeim, sem settar eru hér að framan. Gjöld
þessi ber hlutaðeigandi útflutningsstjóra að greiða. **8. gr.**
Fyrir að mæla skip skal greiða lögreglustjóra 4 kr. í dag-
peninga fyrir dag hvern, sem hann vegna þess verður að
vera fjarverandi frá heimili sínu, og borgun fyrir ferða-
kostnað eftir reglum þeim, sem settar eru hér að framan.
9. gr. Greiða skal lögreglustjóra sömu dagpeninga og
borgun fyrir ferðakostnað, sem segir í 8. gr., þegar hann
verður að takast ferð á hendur í tilefni af rannsóknnum
þeim og vottorðum, sem getið er um í 2. og 3. gr. laga
nr. 10, 11. febrúar 1876. **10. gr.** Þegar valdsmaður þarf
að takast ferð á hendur til að gefa hjón saman í borgara-
legt hjónaband samkvæmt lögum um utanþjóðkirkjumenn
19. febr. 1886, ber honum 3 kr. hvern þann dag, sem
hann vegna þess verður að vera fjarverandi frá heimili
sínu og enn fremur borgun fyrir ferðakostnað eftir þeim
reglum, sem settar eru hér að framan. **11. gr.** Á allar
réttargjörðir og skjöl, sem embættismönnum og sýslunar-
mönnum þeim, sem ræðir um í lögum þessum, er borgað
fyrir að gefa út eða rita á, eða sem snerta embættisgjörð-
ir, sem þeim ber borgun fyrir, skal bæði rita borgunina
með tölustöfum og bókstöfum, og eins er um borgun fyrir
ferðakostnað og dagpeninga, er þeir hafa fengið.—Sé brot-
ið gegn þessu, varðar það sektum, alt að 100 kr. til land-
sjóðs. **12. gr.** Lög þessi snerta eigi inheimtulaun þau,

2. febr. er lögreglustjórar fá eftir gildandi lögum fyrir að heimta inn aðflutningsgjald af vínföngum, tóbaki, kaffi og sykri, og útflutningsgjald af fiski, lýsi o. fl. Svo er og um dagpeninga þá og borgun fyrir ferðakostnað, sem greiða skal sýslumönnum sem formönnum sýslunefndanna samkvæmt 33. gr. í tilskipun 4. maí 1872 um sveitarstjórn á Íslandi.
- 13. gr.** Með lögum þessum er úr gildi numið opið bréf 21. marz 1800 um dagpeninga í sakamálum og aukatekju-reglugjörð fyrir réttarins þjóna á Íslandi 10. september 1830, að því er snertir gjöld þau, er sýslumönnum og bæjarfógetum ber samkvæmt henni. **14. gr.** Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1894.

2. febr. **Lög um breyting á 2. 4. og 15. gr. í tilskipun um lausamenn og húsmenn á Íslandi 26. maí 1863 og viðauka við hana.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Hverjum þeim manni, sem er 22 ára að aldri, er heimilt að leysa sig undan vistarskyldunni með því að taka leyfisbréf hjá lögreglustjóra. — Fyrir leyfisbréf skal karlmaður gjalda 15 kr. en kvennmaður 5 kr. Rennur það fé í styrktarsjóð handa alþýðufólki í þeim hrepp eða bæjarfélagi, er hann var síðast vistfastur í. — Sá, sem er fullra 30 ára að aldri, fær leyfisbréfið ókeypis. **2. gr.** Sá, er leyfisbréf vill fa, skal taka það í síðasta lagi 1. dag maímánaðar það ár, er hann gengur úr fastri vist. **3. gr.** Skylt er hverjum manni, er þannig verður laus, að hafa fast ársheimili, og skal hann tilkynna hlutaðeigandi hreppstjóra eða bæjarfógeta á vori hverju, eigi síðar en 20. júní, hjá hverjum húsráðanda heimili hans er, og sanna það með skýrteini frá húsráðandanum, ef hreppstjóri eða bæjarfógeti krefst þess, verði ella sekur um 4—20 kr. og renni þær sektir í fátækra sjóð. **4. gr.** Rétt er, að lausmaður greiði þar lögboðin gjöld, sem ársheimili hans er. Nú greiðir hann eigi gjöld þessi á réttum gjalddaga, og er

Þá húsráðandi sá, er lausamaður á heimili hjá, skyldur að 2. febr. greiða gjöldin fyrir hann, nema hann geti vísað á eignir, er lausamaður á og teknar verða lögtaki til lúkningar gjöldunum. 5. gr. Með lögum þessum er numin úr gildi 2. og 4. gr. í tilsk. um lausamenn og húsmenn á Íslandi 26. maí 1863 og 15. gr. í sömu lögum, að því er snertir leyfisbréflagaldið. — Um brot gegn 1. gr. í lögum þessum gilda sömu ákvarðanir, sem um brot gegn 2. gr. í nefndri tilskipun. 6. gr. Lög þessi öðlast gildi 1. apríl 1894.

Lög um breytingu á opnu bréfi 29. maí 1839, 2. febr. um byggingarnefnd í Reykjavík.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: 1. gr. Ákvæði það í opnu bréfi 29. dag maím. 1839 um byggingarnefnd í Reykjavík, að ávalt skuli vera 10 álna svæði autt milli nágrannahúsa, skal úr lögum numið, að því er steinhús snertir; þó mega eigi vera gluggar, dyr né önnur op á veggjum þeim er vita að annars manns lóð, nema því að eins að veggurinn sé að minsta kosti 5 álnir frá lóðarmörkum. Að því er timburhús snertir skal nefnt ákvæði enufremur rýmka þannig, að þau má reisa áföst hvert við annað 60 álnir í samfellu, ef hvert einstakt hús er greint frá næsta húsi með eldvarnargafli, og byggingarnefndinni þykir að öðru leyti eigi slíkt viðsjárvert. — Eldvarnargafli er hér talinn veggur úr (tígul)-steini, einhlaðinn að minsta kosti og oplaus, og taki 6 þumlunga að minsta kosti upp yfir þakið. 2. gr. Það skal héreftir bannað, að gjöra hús eða bæi af torfi, nema í úthverfum kaupstaðarins, og þó því að eins að byggingarnefndin veiti til þess samþykki. 3. gr. Heimilt skal byggingarnefndinni, ef $\frac{2}{3}$ hlutar allra nefndarmanna samþykkja það, að banna þvílíkan ytri frágang á húsum og girðingum, er að byggingarnefndarinnar álitu lýtur eða óprýðir útlit bæjarins, og leggja fyrir þann, er á móti brýtur, að lagfæra það sem ábótavant þykir. Slíkum ákvæðum nefndarinnar getur

2. febr.] hlutaðeigandi skotið undir amtmann og leggur hann fullnaðarúrskurð á málið. 4. gr. Nú reisir einhver nýtt hús eða gjörir verulegar breytingar á eldra húsi, og er hann þá skyldur til, þegar byggingarnefndin krefst þess, og áður en byrjað er á hússmiðinni eða breytingunni, að láta nefudinni í té uppdrátt af húsinu, er ljóslega megi sjá af fyrirkomulag þess.

23. febr. **Lög um að leggja jarðirnar Laugarnes og Klepp í Seltjarnarnesshreppi undir lögsagnarumdæmi og bæjarfélag Reykjavíkur.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: 1. gr. Jarðirnar Laugarnes og Kleppur í Seltjarnarnesshreppi skulu lagðar undir lögsagnarumdæmi og bæjarfélag Reykjavíkurkaupstaðar frá fardögum 1894. 2. gr. Frá sama tíma tekur Reykjavíkurbær að sér svo mikinn hluta af skuldum og ómagaframfærslu Seltjarnarnesshrepps, sem svarar lausafjártíundum og aukaútsvörum frá þessum jörðum eftir meðaltali áranna 1889—1894 að rétttri tiltölu við meðaltal lausafjártíunda og aukaútsvara hreppsins á sama tímabili.

8. apríl **Endurskoðuð reglugjörð fyrir landsbankann í Reykjavík. (Landshöfðinginn).**

I. kafli. *Um stjórn landsbankans.* — 1. gr. Samkvæmt lögum um stofnun landsbanka 18. sept. 1885, 19. gr., skal bankanum stjórnað af 1 framkvæmdarstjóra og 2 gæzlustjórum. Framkvæmdarstjóri skal annast dagleg störf bankans og stýra þeim. Gæzlustjórnir eiga að hafa umsjón með, að lögnum um landsbankann sé fylgt, og farið sé eftir ákvörðunum þeim, sem settar eru í þessari reglugjörð; er þeim því eigi að eins heimilt, hvenær sem er, að vera viðstaddir í bankanum til þess að hafa eftirlit með störfunum þar, heldur einnig skylt, svo oft sem þörf er á, og sérstaklega þegar framkvæmdarstjóri kveður til, að eiga

fund með honum til þess að ræða þau málefni, 8. apríl sem snerta bankann og framkvæmdarstjóri óskar álits þeirra um. **2. gr.** Bankastjórnin á að gæta þess, að endurskoðun fram fari að minsta kosti mánaðarlega til þess að flýta fyrir úrskurðun og birtingu reikningsins.

3. gr. Bankastjórnin skal hafa eftirlit með bókfærslunni og gjaldkerastörfunum, og kynna sér að minsta kosti einu sinni á hverju missiri, hvort alt það fé, sem féhirði er trúað fyrir samkvæmt 6. gr. er í sjóði hjá honum, eins og á að vera eftir bókunum. Sérstaklega ber framkvæmdarstjórnum að hafa stöðugt eftirlit með því, að starfsmenn bankans ræki skyldur sínar með vandvirkni og kostgæfni.

4. gr. Bankastjórnin ákveður vinnutíma bankans, og skal annast um, að almenningi verði birt, hvenær bankinn sé opinn. Hvern dag, sem bankinn er opinn, skal framkvæmdarstjóri og að minsta kosti annar gæzlustjóranna vera þar viðstaddur eigi skemur en eina klukkustund, nema sérstök atvik banni. **5. gr.** Á aðalpeningahirzlu bankans skal læsingin vera þannig gjör, að ekki verði henni lokið upp nema með 2 lyklum, sem ekki eru eins. Hefur framkvæmdarstjóri annan lykilinn, en féhirðir hinn, og verða þeir því ávallt báðir að vera við, þegar hún er opnuð. Þegar eitthvað er tekið úr sjóði, eða í hann látið, skal það ritað í bók, sem til þess er ætluð. Skal féhirðir rita nafn sitt undir, ef úr sjóði er tekið, en framkvæmdarstjóri, ef í hann er látið. **6. gr.** Féhirði skal fengin önnur fjárhirzla, er hann skal geyma í það fé, sem honum er fengið til daglegra þarfa, og hefur hann einn lykilinn eða lyklana að henni. **7. gr.** Láta skal öll áriðandi skjöl og bækur inn í eldtrygga skápa bankans, þegar störfum er lokið dag hvern. **8. gr.** Bankastjórnir útkljá í sameiningu þau málefni, sem varða bankann, en greini þá á, ræður atkvæðafjöldi; getur þá hver þeirra heimtað ágreiningsatkvæði sitt ritað í gjörðabók og skrifa bankastjórnir allir undir það, sem bókað er. Ekki þarf framkvæmdarstjóri þó að framkvæma ákvörðun gæzlustjóranna, þegar

8. apríl hann álitur, að bankinn geti haft tjón af henni, en aldrei má hann framkvæma neitt það, er báðir gæzlustjórarnir hafa neitað að leggja samþykki sitt á. **9. gr.** Starfsmenn bankans eru skyldir til að hlýða boðum eigi að eins bankastjórnarinnar í heild sinni, heldur einnig framkvæmdarstjóra eins. Þeir skulu vinna bankastjórninni eið að því, að þeir með árvekni og samvirkusemi skuli gegna störfum þeim, sem þeim eru falin, og ekki gjöra neinum út í frá kunnugt um málefni bankans, né segja frá um viðskifti einstakra manna við hann. **10. gr.** Reikningsár landsbankans nær frá 1. janúar til 31. desember. Eftir nýár skal semja ársreikninginn; skal hann vera fullbúinn fyrir 14. apríl ár hvert og sendur landshöfðingja. — II. kafli.

Um lánveitingar. **11. gr.** Bankinn veitir lán gegn tryggingu í fasteign með 1. veðrétti; þó má í einstöku tilfellum veita lán gegn 2. veðrétti, ef lánið á aðeins að standa stuttan tíma, og sérstakar ástæður mæla með því. **12. gr.** Til þess að menn geti fengið lán úr landsbankanum gegn fasteignarveði, verða menn að fullnægja þeim skilmálum, er nú skal greina: a. Láta virða eignina til peninga af 2 óvilhöllum kunnugum mönnum, er lögreglustjóri nefnir til. Skal eigninni nákvæmlega lýst í virðingargjörðinni, og þess getið, hver hús séu á henni, sé það jörð, og hvað þau séu virt út af fyrir sig; einnig skal í henni tekið fram, hvert afgjald sé af jörðinni, og hafi jörðin nýlega gengið kaupum og sölum, hvað gefið hafi verið fyrir hana.—Til þess að hús í kaupstöðum, öðrum en Reykjavík, og verzlunarstöðum séu tekin að veði, útheimtist, að þau séu váttrygð í váttryggingarfélagi, er hefur umboðsmann í Reykjavík, og sem bankinn tekur gilt. Hús, sem fylgja jörðum, verða eigi sérstaklega tekin að veði, enda þótt váttrygð séu eins áður segir, nema sérstakar ástæður séu fyrir hendi. Sama er og um hús utan kaupstaða og verzlunarstaða, sem eigi eru notuð við ábúð á jörðu.—b. Útvega vottorð hlutað-eigandi embættismanns samkvæmt afsals- og veðbréfabókunum um, hvort nokkur veðskuld eða önnur eignarbönd

liggi á eigninni, og hver þau séu. — c. Útvega vottorð hlutaðeigandi embættismanns samkvæmt embættisbókum hans um, að hlutaðeigandi hafi þinglesna heimild að fasteigninni, eða sé það ekki unt, þá vottorð hans um, að eignin sé vitanlega eign hans. **13. gr.** Landsbankinn lánar fé gegn sjálfskuldarábyrgð, er bankastjórnin álitur fullnægjandi. **14. gr.** Landsbankinn lánar fé gegn handveði, svo sem arðberandi verðbréfum og öðrum þeim munum, er bankastjórnin tekur gilda og sér bankanum fært að geyma. Ennfremur má og veita lán gegn tryggingu í váttrygðum verzlunarvörum, sem geymdar eru undir lás og innsigli bankans. **15. gr.** Bankinn veitir lán gegn ábyrgð sveita- og bæjarfélaga, þegar eftirfylgjandi skilríki eru fyrir hendi: a. Leyfi hlutaðeigandi yfirboðara (sýslunefndar, amtsráðs eða landshöfðingja) til lántökunnar. b. Fjárhagsreikningur hlutaðeigandi sveitar- eða bæjarfélags næsta ár á undan lánbeiðninni. c. Vottorð hlutaðeigandi yfirvalds um það, að þeir menn, er annast um lántökuna, eða veita umboð til að taka lánið, séu réttir hlutaðeigendur. **16. gr.** Bankinn veitir lán til prestakalla, svo og til almannastofnana með skilyrðum þeim, sem landshöfðingi ákveður í hverju einstöku tilfelli. **17. gr.** Bankinn kaupir og selur víxla og ávísanir, hvort sem greiðslustaðurinn er hér á landi eða erlendis, útlenda peninga og auðseld arðberandi verðbréf. Einnig tekur hann að sér að heimta inn víxla og ávísanir. **18. gr.** Bankinn lánar ekki minni upphæð en 50 kr. og getur heimtað 1 árs vexti fyrirfram af lánum þeim, sem hann veitir. **19. gr.** Það er á valdi bankastjórnarinnar, hversu mikið hún vill lána að tiltölu við virðingarverð veðsins, en hún lánar þó að öllum jafnaði ekki nema helming virðingarverðs og engu sinni meira en $\frac{2}{3}$ þess. **20. gr.** Þeir, sem vilja fá lán úr bankanum, skulu beiðast þess bréflega, og geta þeir fengið prentuð eyðublöð undir slík bréf ókeypis í bankanum. Svar bankastjórnarinnar uppá slíka beiðni verður að eins gefið munnlega, og getur enginn, sem synj-

8. apríl að er um lán, heimtað, að honum sé gjörð grein fyrir, hverjar ástæður séu til synjunarinnar. **21. gr.** Sérhver skuldunautur bankans má greiða lán það, er hann hefur fengið, alt eða nokkurn hluta þess, áður en gjalddagi sá, sem ákveðinn er í skuldaþréfinu, er kominn, og fær hann þá endurgoldinn tiltölulegan hluta þeirra vaxta, er hann hefur fyrir fram greitt af upphæð þeirri, sem hann greiðir fyrir réttan gjalddaga, en þó eigi hærri vexti, en bankinn á þeim tíma gefur fyrir sparisjóðsinnlög, og ef rentuupphæðin nemur meiru en 3 kr. **22. gr.** Lán gegn fasteign og handveði veitist með afborgun og vöxtum eigi til lengri tíma en 10 ára, nema bankastjórnin í sérstökum tilfellum sjái það hagnað fyrir bankann; hún kveður og á um það, hvernig afborgun lánsins sé greidd. Lán gegn sjálfskuldarábyrgð og váttrygðum vörum veitist eigi til lengri tíma en 1 árs í senn. **23. gr.** Það er á valdi bankastjórnarinnar, hvernig hagað er bókum og reikningsfærslu bankans; en kosta skal kapps um, að ætíð sé auðvelt að kynna sér fjárhag bankans. **24. gr.** Varasjóð bankans má eigi lána út, heldur skal jafnóðum, svo fljótt sem því verður við komið, kaupa fyrir hann konungleg skuldaþréf eður önnur áreiðanleg verðbréf, er á skömmum tíma má koma í peninga — III. kafli. *Um ávöxtun fjár með sparisjóðskjörum.* — **25. gr.** Landsbankinn tekur við fé til ávaxta með sparisjóðskjörum, minst 1 kr. í senn. En þó er hann eigi skyldur til að taka á móti stórfé, þegar bankastjórnin álítur það óhagnað fyrir bankann. **26. gr.** Þegar innstæðan nemur 5 krónum, reiknast vextir af henni frá næsta degi eftir að féð er lagt inn, þó eigi í minni pörtum en heilum aurum. Vextir reiknast til 31. desember ár hvert og leggjast þá þegar við höfuðstólinn. Af upphæðum, er nema 1000 krónum eða þar yfir er bankinn eigi skyldur að greiða vexti, þegar upphæðir þessar standa skemur en 2 mánuði í bankanum. **27. gr.** Af fé því, sem bankinn ávaxtar með sparisjóðskjörum, verður greitt það er menn óska eftir án uppsagnarfrests, þegar banka-

stjórnin sér sér það fært, en heimta má, að upphæðum 8. apríl frá 500—1500 kr. sé sagt upp með viku fyrirvara, og upphæðum þar yfir með 3 mánaða fresti. Án 3 mánaða uppsagnarfrests er landsbankanum eigi skylt að borga meira en 2000 kr. á mánuði hverjum úr sömu viðskiftabók.

28. gr. Þeim, er í fyrsta sinn leggur fé inn með sparisjóðskjörum, er fengin viðskiftabók, er hann greiðir 25 aura fyrir. Fyrir innlögum og útborgunum kvittar bókarinn og gjaldkerinn í viðskiftabókina, og er það full sönnun fyrir greiðslunni. — Það er eigi á ábyrgð bankans, þótt handhafi viðskiftabókar hafi eigi haft löglega heimild frá eiganda hennar til að fá útborgað fé það, er viðskiftabókin hljóðar um, eða eitthvað af því. — Í hvert skifti sem fé er lagt inn eða tekið út úr sparisjóði, skal það um leið vera ritað í viðskiftabókina. Vexti skal innfæra í viðskiftabækurnar, þegar þær næsta skifti eftir 14. janúar ár hvert eru sýndar í bankanum. Bankastjórnin löggildir viðskiftabækurnar. **29. gr.** Glatist viðskiftabók, ber eiganda að snúa sér til bankastjórnarinnar, er annast um að handhafa hennar verði stefnt samkvæmt 10. gr. bankalaga 18. september 1885. Kostnaðinn greiðir eigandi. **30. gr.** Bankastjórninni er heimilt að segja lausu fé, sem er á vöxtum í bankanum með sparisjóðskjörum, með 12 vikna fresti. Skal annaðhvort rita uppsögnina í viðskiftabókina eða gefa út auglýsingu um hana, er sé birt í því blaði í Reykjavík, er stjórnarvalda-auglýsingar skulu birtar í. — Eftir gjalddaga eru engir vextir greiddir af því, sem uppsagt er. **31. gr.** Ef eigandi að innstæðufé hvorki leggur inn fé né tekur út í 15 ár samfleytt, verður hætt að greiða vexti af því, og verður þá með auglýsingu, er skal birt með missiris fyrirvara á þann hátt, sem segir í 29. gr., skorað á eiganda að hirða féð. Gefi hann sig ekki fram áður en fresturinn er liðinn, er viðskiftabók hans ógild, en féð rennur ásamt vöxtum í landsbankann; þó má bankastjórnin, ef réttur eigandi gefur sig fram innan 5

8. apríl ára, greiða honum féð að meira eða minna leyti, ef landshöfðingi leyfir. **32. gr.** Bankastjórnin ákveður með samþykki landshöfðingja, hve háa vexti skuli greiða af innlögðu fé með sparisjóðskjörum. Breytingar á vöxtum skal með 3 mánaða fyrirvara auglýsa 3 sinnum í röð í blaði því í Reykjavík, er stjórnarvalda-auglýsingar eru birtar í.
- 33. gr.** Mönnum verða eigi gefnar upplýsingar um eigur annara í sparisjóði eða hlaupareikningi. **34. gr.** Sá, er tekið hefur alt út úr viðskiftabók sinni, eður hún er útskrifuð, skal skila henni í bankann, og sé hún útskrifuð, fær hann aðra bók ókeypis, ef hann vill halda viðskiftunum áfram. IV. kafli. *Um ávöxtun-fjár á hlaupareikningi.* **35. gr.** Hver sá, sem vill byrja hlaupareikning við bankann, skal semja um það við bankastjórnina. Minst 25 kr. í hvert skifti tekur bankinn í slíka reikninga.
- 36. gr.** Sá, sem leggur fé inn í hlaupareikning, fær sérstaka viðskiftabók, sem stjórn bankans löggildir, og greiðir hann eina krónu fyrir. Ráðstafað getur hann fé því, er hann á á hlaupareikningi, eins og hann vill, hvort heldur tekið það út sjálfur eður ávísað öðrum, þótt viðskiftabók sé eigi sýnd í hvert skifti, en færa skal greiðsluna í viðskiftabókina, þegar hún í næsta skifti á eftir kemur í bankann, og skal þá bókarí og gjaldkeri rita nöfn sín við greiðsluna, og er þetta full sönnun fyrir henni. **37. gr.** Sá, sem vill vísa öðrum á eign sína í hlaupareikningi, verður fyrir fram að semja þar um við stjórn bankans og fá hjá henni ávísunarblöð svo auðkend, að sem tryggilegast verði, að ávísunin sé útgefin af honum og eigi fölsuð. En skyldi þó eigi að síður koma fram fölsk ávísun eður framsal, þá ber skaðann, sem þar af kann að leiða, sá sem féð á, en eigi bankinn; og sama gildir þó handhafi viðskiftabókar fái útborgað fé úr henni án lögheimildar. **38. gr.** Í ávísunum, sem gefnar eru út á innstæðu á hlaupareikningi, verður upphæðin að vera tilgreind með tölustöfum og bókstöfum. Sé þessa eigi gætt, eða krónuupphæðin sé tilgreind öðruvísi með tölustöfum en bókstöfum, þá verð-

ur ávísunin metin ógild. Minni upphæð en 25 kr. má eigi 8. apríl ávísa í senn. **39. gr.** Af fé því, sem stendur inni hjá bankanum á hlaupareikningi, skal greiða 1% í vexti um árið, nema bankastjórnin sjái sérstakar ástæður til þess, að bankinn greiði hærri vexti. Af upphæðum, sem nema 5000 kr. og þar yfir, er bankinn eigi skyldur að greiða vexti, þegar féð hefur staðið í bankanum skemur en 30 daga. **40. gr.** Heimilt er hverjum að sjá hlaupareikning sinn í bókum bankans, og einnig umboðsmanni hans, en varast verður, að hann sjái reikninga annara manna.

Lög um ýmisleg atriði, er snerta gjaldþrota- 13. apríl skifti.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: 1. kaþ. Um byrjun gjaldþrotaskifta. **1. gr.** Hver sá, er hygst eigi geta staðið í skilum við skuldheimtumenn sína, getur krafist þess, að bú hans sé tekið til gjaldþrotaskifta (lög 12. apríl 1878, 90. gr.). **2. gr.** Nú strýkur einhver af landi burt eða felur sig, að því er ætla verður eingöngu sakir skulda, og skal þá skiftaráandi þegar taka bú hans til gjaldþrotaskifta, er einhver skuldheimtumanna fer þess á leit við hann, ef hætt er við, að dráttur á því verði skuldheimtumönnum til tjóns. **3. gr.** Nú á maður skuld hjá öðrum, og er hún komin í gjalddaga og eigi trygð með nægilegu veði, og fær hana eigi borgaða til fulls, og getur hann þá krafist þess, að bú skuldunauts verði tekið til gjaldþrotaskifta, ef sannað verður með skýrslum, sem fram séu komnar við fjárnáms- eða kyrsetningargjörðir, sem gjörðar hafa verið hjá skuldunaut, eða með játning sjálfs hans eða á annan hátt, að búið nægir eigi fyrir skuldum hans. **4. gr.** Nú hefur kaupmaður — en svo ber að telja hvern þann, sem rekur verzlun, þótt aðeins sé jafnhliða annari atvinnu — verið krafinn svarkröfu um að borga skuld, sem eigi er trygð með nægilegu veði, og hann neitar eigi að komin sé í

13. apríl gjalddaga, eða sönnur eru færðar á, að svo sé, og lætur þó farast fyrir að borga lengur en 30 daga eftir kröfuna, og getur þá skuldareigandi sá, er svarkröfu lét fram fara, krafist þess, að bú hans sé tekið til gjaldprotaskifta; en nota verður hann þennan rétt sinn, áður en 14 dagar séu liðnir frá því, að frestur sá er á enda, sem áður er getið. **5. gr.** Sá er samkvæmt 1. gr. laga þessara krafist þess, að bú hans sé tekið til gjaldprotaskifta, skal senda skiftaráðanda um það skriflega áskorun; henni skal fylgja nákvæm skrá, undirskrifuð af honum sjálfum, yfir eignir hans og skuldir, og skulu þar sérstaklega nefndir þeir, sem til skuldar eiga að telja hjá honum, og bækur þær, er hann kann að hafa haldið við atvinnu sína. Geti skuldunautur eigi látið skrá þessa fylgja áskoruninni, skal hann geta þess í henni, af hverjum ástæðum það sé, og láta hana síðan í té svo fljótt, sem auðið er. Þess konar skrá skal og skuldunautur láta skiftaráðanda í té, ef krafist verður, þegar bú hans hefur verið tekið til gjaldprotaskifta eftir beiðni einhvers skuldheimtumanna hans. **6. gr.** Ef skuldheimtumaður krafist þess samkvæmt 3. og 4. gr. laga þessara, að bú skuldunauts sé tekið til gjaldprotaskifta, skal hann fá skiftaráðanda um það skriflega áskorun, og skulu í henni tekin fram atvik þau, er hann byggir á kröfu sína. — Skiftaráðandi skal þá ákveða fund svo fljótt, sem auðið er; kallar hann á fund þenna skuldunaut og skuldheimtumanninn með þeim fyrirvara, er hann sjálfur til tekur. Á fundinum, eða svo fljótt sem auðið verður, skal gjörð ákvörðun um það, hvort taka skuli til greina kröfu skuldheimtumanns, og hvort hann skuli setja tryggingu eða eigi. — Skiftaráðandi getur krafist skýrslna þeirra af skuldunaut, sem þörf er á, til þessa. Neiti hann að svara spurningum skiftaráðanda eða komi hann eigi á fundinn, og er þó ekki löglegum forföllum um að kenna, má líta svo á, sem hann treystist eigi að mótmæla skýrslum skuldheimtumanns. **7. gr.** Þegar skiftaráðandi hefur úrskurðað, að bú skuli tekið til gjaldprotaskifta, frestar áfrýjun

úrskurðarins eigi því, að svo verði gjört. — Sé úrskurði 13. apríl áfrýjað, skal þó eigi án samþykkis skuldunauts selja muni búans, áður en fullnaðardómur er genginn í málinu, nema því að eins, að þeim sé þannig varið, að svo verði að vera.

8. gr. Þegar gjaldþrotaskifti skulu fram fara eftir beiðni skuldunauts, ber að telja skiftin byrjuð þá, er beiðnin um það kom í hendur skiftaráðanda. Sé það eftir áskorun frá skuldheimtumönnum, ber að telja gjaldþrotaskiftin byrjuð, þegar skiftaráðandi hefur úrskurðað að taka búið til gjaldþrotaskifta. — Þegar skifti eru byrjuð, er það eigi á valdi þess eða þeirra, er krafist hafa, að láta þau falla niður. En þegar skuldunautur einn hefur krafist gjaldþrotaskifta, getur skiftaráðandi hinsvegar breytt úrskurði sínum um, að bú hans skuli tekið til gjaldþrotaskifta, ef skuldunautur gjörir það sennilegt, áður en innköllun til skuldheimtumanna er gefin út, að hann geti staðið í skilum við þá, og skuldheimtumenn þeir, er hafa gefið sig fram, mótmæla því eigi.

9. gr. Skiftaráðandi skal tafarlaust sjá um það, að auglýsing um gjaldþrotaskiftin sé birt í blöðum þeim, er alment skal birta í skiftaauuglýsingar. Falli gjaldþrotaskiftin síðar niður (8. gr.), skal það tafarlaust birt á sama hátt. 2. kaþ. Um það, hvað til ráðs megi taka um skuldunautsjálfa. — **10. gr.** Skiftaráðandi getur úrskurðað, að skuldunautur skuli settur í varðhald, ef hann gerir sig líklegan til að firra búið einhverjum af munum þess eða réttindum, svo og þegar breytni hans, áður en gjaldþrotaskiftin byrja, þykir gefa tilefni til þess að höfðuð sé sakamálsrannsókn gegn honum. — Þegar skuldunautur er settur í varðhald, skal skiftaráðandi tafarlaust sjá um, að rannsókninni gegn honum verði framfylgt.

11. gr. Skiftaráðandi getur úrskurðað, að skuldunautur skuli settur í einfalt fangelsi, ef hann kemur ekki fram með skrá þá, er skipað er í 5. gr., eins og hún á að vera, og hefur eigi gildar ástæður fyrir sig að bera, eða ef hann þrjóstast við að láta í té skýrslur við uppskrift á búinu,

13. apríl er hann er skyldur að vera við, ef skiftaráðandi krefst þess, eða aðrar skýrslur um ástæður og hag búans er hann er fær um að gefa; svo og ef hann fer eða reynir til að fara úr lögsagnarumdæminu án leyfis skiftaráðanda. — Skuldunautur skal vera í fangelsi svo lengi, sem skiftaráðanda þykir það nauðsynlegt til þess, að tilganginum með því verði náð, þó aldrei lengur en 6 mánuði. — Kostnað þann, er af fangavistinni leiðir, skal greiða sem annan sakamálskostnað. 12. gr. Veita má skuldunaut styrk af búinu, svo sem, að honum séu fengin búsgögn, húsavist, jörð og búsmali, fjárstyrkur til uppeldis eða því um líkt, enda hafi skuldheimtumenn áður átt kost á að ræða það mál á skiftafundi, og engin mótmæli komið fram gegn því, eða meiri hluti fundarmanna verið því samþykktur, og þyki skiftaráðanda eigi ástæða til þess, að synja samþykkis síns. En gæta verður hann þess einkum, að eigi bíði veðhafar eða skuldheimtumenn, sem forgöngurétt hafa, neitt sérstakt tjón af styrkveitingunni, hafi þeir eigi samþykkt hana. Styrk má heldur eigi veita um lengri tíma en eitt ár, og eigi eftir að skiftunum er lokið, nema allir skuldheimtumenn verði á það sáttir. Skiftaráðandi getur leyft skuldunaut og heimamönnum hans að hafa til afnota fyrst um sinn uppskrifaða búsmuni, þótt aðrir sé en þeir, er gjaldprotaskiftin ná eigi til samkvæmt 13. gr. laga þessara, smbr. 27. gr. í lögum um aðför 4. nóvember 1887, svo og húsnæði, þangað til skuldheimtumönnum hefur gefinn verið kostur á að kveða upp álit sitt um það, eins og að framan er greint. 3. kap. Um það hvað til gjaldprotaskifta skuli koma. 13. gr. Með takmörkunum þeim, er getur um í eftirfarandi greinum, skal skuldunautur sviftur umráðum yfir öllu því, er talið verður til eigna hans í því bili, er gjaldprotaskiftin byrjuðu (8. gr.), svo og því, er hann eignast, meðan á þeim stendur — hvorttveggja þó að þeim munum fráskildum, er undanþegnir eru fjárnámi samkvæmt ákvæði

einstakra manna, lagaákvæði eða annari sérstakri heimild — 13. apríl og skal eignum hans varið til þess við gjaldprotaskiftin að fullnægja kröfum þeim, er voru á hendur skuldunaut, þegar þau byrjuðu. 14. gr. Upp frá því að gjaldprotaskiftin byrja, getur enginn öðlast nein réttindi á hendur búinu með samningum við skuldunaut, eða losast við skyldur, er á honum hvíla gagnvart búinu. Þetta á þó eigi við um þann, er semur við skuldunaut, áður en gjaldprotaskiftin eru birt með opinberri auglýsingu í blöðunum, og er ókunnugt um þau. 15. gr. Nú fær skuldunautur arf, meðan á gjaldprotaskiftunum stendur, og má búið þá við þeim arfi taka; þó skal þess gætt, að erfðabúinu sé skift af skiftaráðanda, þannig að komist verði hjá ábyrgð skulda. Búið á og dánargjafir og aðrar gjafir allar, er skuldunautur fær, meðan á skiftunum stendur. Ákvæði þessi eiga þó því að eins við, að lögmætar ákvarðanir arfleifanda eða gefanda séu því eigi til fyrirstöðu. 16. gr. Nú berast búinu, eftir að gjaldprotaskiftin eru byrjuð, peningar, vörur, farmskrár, víxlar eða annað þess háttar, er sent hefur verið skuldunaut, og átti hann að svara andvirði fyrir, og getur búið þá orðið eigandi að slíkum munum, enda þótt þeir hafi eigi verið orðnir eign skuldunauts áður, ef það greiðir andvirðið, en greiða verður það auðvitað á réttum tíma. 17. gr. Á því, sem skuldunautur vinnur sér sjálfur inn, meðan á gjaldprotaskiftunum stendur, á búið engan rétt. Þetta á þó eigi við um það, er honum áskotnast í talnaspili, í spilum, eða á annan slíkan hátt. 4. kap. Um áhrif þau, er gjaldprotaskiftin hafa á ráðstafanir, er skuldunautur hefur gjört, áður en þau byrjuðu. 18. gr. Allar lögmætar kröfur á hendur skuldunaut, er fullnægja á með eignum protabúsins, getur búið krafist, að metnar séu til peningaverðs eftir því, hve miklu það varðar skuldheimtumann, að þeim verði fullnægt. 19. gr. Það leiðir af gjaldprotaskiftunum, að allar lögmætar kröfur á hendur

13. apríl ur skuldunaut, er fullnægja á með eigum búins, ber að telja komnar í gjalddaga að því leyti, að rétt er, að búið greiði þær þegar í stað, og skuldheimtumaður sé skyldur að taka við borgun þegar, án tillits til gjalddaga þess, er ákveðinn hefur verið. **20. gr.** Hver sá, er skuldar þrotabúinu, getur dregið frá það, er hann á hjá því, án tillits til þess, hversu skuld og gagnkröfu er varið, en þó því að eins, að skuldheimtumaður sjálfur eða sá, er hann hefur erft skuldakröfuna eftir, hafi fengið hana áður en skiftin byrjuðu, og var, svo að skuldareigandi vissi, eigi þá svo ástätt fyrir skuldunaut, sem segir í 26. gr., eða skuldakrafan stafar af skuldbindingu, er skuldunautur hefur undirgengist fyrir þennan tíma, og þegar eins stóð á. Nú leikur vafi á, hvenær krafan er fengin, og er eigi hægt að færa sönnur á það á annan hátt, og má skuldheimtumaður þá vinna eið að framburði sínum um það, og getur skiftaráðandi tekið hann í eið á skiftafundi. — Eigi má framselja skuldabréf búins, áður liðinn sé innköllunarfrestur skuldheimtumanna, né heldur síðar, ef mótkröfum er lýst, á þann hátt, að fyrirgjört sé með því gagnkröfurétti skuldunauts. **21. gr.** Nú hefur skuldunautur tekið fasteign á leigu, og kemur búið þá í stað hans, frá því að gjaldþrotaskiftin byrjuðu, nema öðruvísi sé ákveðið í samningnum. En bæði getur búið og sá, er á leigu seldi, sagt leigumálanum upp með vanalegum fresti til fardaga eða venjulegs flutningstíma, enda þótt samið hafi verið um lengri ákveðinn tíma eða lengri uppsagnarfrestur áskilinn; en bæta verður uppsegjandi þá hinum málsaðila þann halla, er hann biður af því, að leigumálanum var eigi haldið áfram. **22. gr.** Nú hefur skuldunautur á hinum síðustu 8 vikum, áður en gjaldþrotaskiftin byrjuðu, borgað skuld, hvort sem hún er fallin í gjalddaga eða eigi, með því að selja af hendi við skuldheimtumann fasteign, skip eða aðra þá muni, sem telja verður óvanalegan gjaldeyri eftir stöðu þeirra og ástæðum, eða hann hefur borgað skuld, sem eigi er fallin í gjalddaga, enda þótt borgað sé með

vanalegum gjaldeyri, og getur búið þá riftað borguninni 13. apríl og krafist þess, að skuldheimtumaðurinn skili aftur því, er hann hefur fengið, eða verði þess. **23. gr.** Veðskuld-bindingar þær, er skuldunautur hefur gengist undir á tímabili því, er ræðir um í 22. gr., til tryggingar kröfum á hendur honum, sem ekki eru til orðnar á sama tíma, eru ógildar að því, er búið suertir. — Fyrirmæli 8. gr. laga 4. nív. 1887 um veð eru framvegis í gildi. **24. gr.** Ákvæðin í 22 gr. og fyrri hluta 23. gr. eiga þó eigi við, ef það reynist, að skuldunautur átti eun fyrir skuldum, þegar veðsetningin eða borgunin fór fram; sama er og, ef sá, er skiftir við skuldunaut, hrindir grun þeim, sem álíta má, að á honum hvíli um það, að honum hafi kunnugt verið um þrot skuldunauts, þegar svo á stendur, er segir í áðurnefndum lagagreinum. **25. gr.** Nú hefur fjárnám til sölu við uppboð eða löggeymsla farið fram eftir sætt um borgun skuldar, er skuldunautur hefur gengið að á tímabili því, sem um er að ræða í 22. gr., eða eftir dómi í máli, er höfðað hefur verið á þessu tímabili, og falla þá burtu sérréttindi þau í búinu, er af fjárnáminu og löggeymslunni leiða, nema því að eins, að sannað verði, að skuldunautur hafi enn átt fyrir skuldum, þegar sættin var gjörð, eða málið tekið fyrir, eða álíta verður eftir atvikum öllum, að skuldheimtumanni hafi verið ókunnugt um gjaldþrot skuldunauts. **26. gr.** Nú hefur skuldunautur strokið sökum skulda, eða einhver skuldheimtumanna hefur heiðst þess, að bú hans sé tekið til gjaldþrotaskifta, eða skuldunautur hlaut að sjá, að gjaldþrot hans mundi brátt bera að höndum, og hann hefur eftir það með einhverjum ráðstöfunum — og sé þar með talin borgun skulda, sem fallnar eru í gjalddaga — ívilnað sumum skuldheimtumönnum sínum hinum til tjóns, þannig að saknæmt sé eftir 263. gr. hinna almennu hegningarlaga, og getur búið þá, svo framarlega sem það verður tekið til gjaldþrotaskifta, krafist þess, að riftað sé borguninni eða ráðstöfuninni, og að skuldheimtumaður skili aftur því, er hann þannig hef-

13. aprílur fengið, eða verði þess, hafi honum verið kunnugt um ástæður þær, sem að framan er getið, þegar borgunin eða ráðstöfunin fór fram. **27. gr.** Þegar einhverjum samkvæmt reglum þeim, sem settar eru í 22.—26. gr. hér að framan, ber að skila búinu því, er hann hefur tekið við, eða verði þess, á hann rétt á, að honum sé skilað aftur því, er hann hefur látið af hendi við skuldunaut umfram það, er hann fékk borgun fyrir; og þegar borgun er skilað aftur, er staða hans gagnvart búinu að þessu leyti hin sama og ef engin borgun hefði fram farið. — Nú er víxill, sem kominn er í gjalddaga, borgaður með vanalegum gjaldreyri, og verður þess þá eigi krafist, að sá skili aftur borguninni, sem hefði haft rétt til þess, að krefjast borgunar á víxlinum hjá öðrum, ef bú skuldunauts yrði tekið til gjaldþrotaskifta, en hefur mist þennan rétt við greiðsluna; hinsvegar má krefjast upphæðar þeirrar, er víxillinn var borgaður með, af þeim, er að lokum hefði haft hag af borguninni, og hefði orðið að borga víxilinn, ef hann hefði eigi áður verið borgaður, enda hafi honum, þegar hann gaf út eða framseldi víxilinn, verið kunnugt um, að svo var ástatt fyrir skuldunaut, sem segir í 16. gr. **28. gr.** Sá sem á hinu síðasta ári áður en gjaldþrotaskiftin byrjuðu og þegar svo stóð á, að skuldunautur átti eigi lengur fyrir skuldum, hefur þegið gjöf af honum, er skyldur að skila gjöfinni aftur eða standa skil á verði hennar, ef ætla má, að honum, er hann þáði gjöfina, hafi verið kunnugt um nokkurt það atvik, er hann mátti ráða af, að skuldunautur átti eigi fyrir skuldum. Hafi það bakað þiggjanda nokkur fjárútlát, að hann þáði gjöfina, ber búinu að endurgjalda honum þau. — Hið sama er og, þótt ráðstöfunin líti út og komi fram sem sala, makaskifti, leigumáli eða þess konar afsal, ef ráða má af mismuninum á verði þess, er af hendi var látið og þess er fyrir kom, eða af öðrum atvikum, að ráðstöfunin sé í raun og veru gjöf; þó skal búið svara til þess, sem af hinum málsaðila er af hendi

int. **29. gr.** Nú hefur skuldunautur á hinu síðasta ári, 13. apríl áður en gjaldþrotaskiftin byrjuðu, varið meiru fé en svo, að samsvari efnum hans, til þess að kaupa lífeyri, forlags-eyri, lífsábyrgð eða þess konar tekjur handa sér, konu sinni eða lögerfingjum, eða til að gefa öðrum, og getur búið þá hagnýtt sér þann rétt, sem skuldunautur hafði sjálfur, til að slíta samningnum og krefjast reikningsuppgjörða, ef búinu bætast tekjur við það. Sé um gjöf að ræða öðrum til handa, verður þó að vera eins ástatt, og fyrir er mælt í 28. gr. **30. gr.** Það skal enn standa, er segir í N. L. 5—13—44, 2. málsgrein, að engar afhendingar, hvort sem eru gjafir, kaup, eða önnur afsöl milli hjóna, foreldra og barna, arfleifanda og erfingja, skulu verða skuldheimtumönnum í þrotabúum til tjóns, ef þær hafa fram farið, eftir að svo var ástatt orðið fyrir skuldunaut, og hann svo skuldugur orðinn, að hann gat eigi borgað skuldir sínar. **31. gr.** Nú hefur sá, sem haft hefur viðskifti þau við skuldunaut, er ræðir um í 22.—30. gr., afhent öðrum hluti þá eða réttindi, er hann hefur fengið, og hefur búið þá einnig gagnvart þeim rétt á að heimta mununum eða réttindunum skilað aftur eða verð þeirra bætt búinu, ef ætla má, að þeir hafi verið þess vitandi, að tilgangurinn með framsalinu var sá að hindra búið í að njóta réttar síns. **32. gr.** Mál þau, sem höfðuð eru til þess að rifta ráðstöfunum samkvæmt 22.—31. gr., skal sá með fara fyrir hönd skuldheimtumannanna, er til þess verður kjörinn á skiftafundi. Með mál þessi skal fara sem með gestaréttarmál, og skal höfða þau innan 4 vikna eftir skiftafund þann, er kröfurnar hafa verið rannsakaðar á (lög 12. apríl 1878 37. gr.), ef þau skulu flutt í lögsagnarumdæminu, en ef mál skal höfða í öðru lögsagnarumdæmi, þá skulu hinar nauðsynlegu ráðstafanir til þess gjörðar innan 12 vikna frá sama tíma. 5. kap. Um önnur gjaldþrotaskifti. **33. gr.** Í dánarbúum, sem eigi hrökkva fyrir skuldum, sbr. 81. gr. í lögum 12. apríl 1878 um skifti á dánarbúum, félagsbúum o. fl., getur hver

13. apríl skuldheimtumanna heimað gjaldprotaskifti, og að farið verði jafnframt eftir ákvæðunum í lögum þessum. Þegar skiftaráðandi skiftir búi milli hjóna, sem bæði eru á lífi, eða búi milli þess hjóna, er eftir lifir og ábyrgist skuldir búsins, og erfingja hins látna, getur eins hver skuldheimtumanna krafist gjaldprotaskifta á búinu, ef svo er ástatt fyrir því hjóna, er í hlut á, að krefja má gjaldprotaskifta á búi þess eftir lögum þessum. Í búum þeim, er ræðir um í þessari grein, skal reikna fresti þá, er getur um í 22., 23., 25., 28. og 29. gr., frá þeim tíma, er búið var tekið til skiftameðferðar. 6. kap. Um lok gjaldprotaskifta. 34. gr. Nú verður það bert, meðan á gjaldprotaskiftunum stendur, að búið hrökkur eigi fyrir kostnaðinum við skiftin, og skal þá þegar ljúka skiftunum, og skal sá greiða þann hluta af áföllnum kostnaði, er búið hrökkur eigi fyrir, sem skiftanna hafði krafist. Þó getur skuldheimtumaður sá, er krafist hefur gjaldprotaskifta og er í vafa um ástand búsins, komist hjá frekari ábyrgð, ef hann lýsir því yfir og lætur bóka það í skiftabókina, að hann álíti að búið hrökkvi eigi fyrir kostnaði við framhald skiftanna, og að hann vilji eigi greiða hann, og ef þá enginn annar skuldheimtumaður býðst til þess á skiftafundi, er kalla skal saman í þessu skyni, að greiða kostnað þann, er framhald skiftanna hefur í för með sér, getur hann krafist þess, að skiftunum skuli þegar lokið. 35. gr. Að liðnum innköllunarfresti til skuldheimtumannanna má, hvenær sem vill, meðan á skiftunum stendur, selja skuldunaut búið í hendur til frjálsra umráða, ef hann sýnir skiftaráðanda skriflegt samþykki til þess frá öllum þeim skuldheimtumönnum, sem hafa gefið sig fram. Sönnun fyrir því, að skuld, sem sagt hefur verið til, sé greidd að fullu, er jafngild samþykki hlutaðeigandi skuldheimtumanns. 36. gr. Þegar öðruvísi er ástatt, er gjaldprotaskiftunum lokið með úthlutunum skiftaráðanda.

Lög um vegi*.

13. apríl

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: I. kafli. Um skifting á vegum. **1. gr.** Vegir á Íslandi eru: flutningabrautir, þjóðvegir, fjallvegir, sýsluvegir og hreppsvegir. **2. gr.** Flutningabrautir eru þeir vegir, sem aðalvörumagn helztu héraða er flutt um. Þjóðvegir eru þeir vegir, sem aðalpóstleiðir liggja um. Fjallvegir eru þeir vegir yfir fjöll og heiðar, sem eigi teljast til neins annars vegaflokks. Sýsluvegir eru þeir vegir, sem liggja sýslna á milli og um hverja sýslu, þar sem mest er þjóðbraut, svo sem í kaupún og almenn fiskiver, enda séu það eigi flutningabrautir eða þjóðvegir. Hreppsvegir eru vegir hreppa á milli og um hreppa, sem hvorki eru flutningabrautir, þjóðvegir né sýsluvegir. **3. gr.** Flutningabrautir skulu fyrst um sinn vera í þessum héruðum: 1. Frá Reykjavík austur í Rangárvallasýslu. 2. Frá Reykjavík austur að Geysi. 3. Frá Eyrarbakka upp Árnessýslu. 4. Upp Borgarfjörð. 5. Frá Blönduósi vestur Húnavatnssýslu. 6. Frá Sauðárkrók inn Skagafjörð. 7. Frá Akureyri inn Eyjafjörð. 8. Frá Húsavík inn Reykjadal. 9. Frá Búðareyri við Reyðarfjörð um Fagradal til Lagarfljóts. **4. gr.** Landshöfðingi ákveður eftir tillögum sýslunefnda, amtsráða og vegfræðings, hvar leggja skuli flutningabrautirnar um héruðin. **5. gr.** Þjóðvegir eru: 1. frá Reykjavík til Ísafjarðar, 2. frá Reykjavík til Akureyrar, 3. frá Akureyri til Seyðisfjarðar, 4. frá Reykjavík til Prestbakka, 5. frá Prestbakka til Eskifjarðar**. Liggja skulu vegir þessir um aðalbygðir landsins, svo beint sem verða má milli endistöðvanna eftir staðhættum. II. kafli. Um flutningabrautir, þjóðvegi og fjallvegi.

*) Sbr. lög 9. sept. 1899, um viðauka við lög þessi, og lög 12. jan. 1900, um fjölgun og viðhald þjóðvega.

**) Ennfremur frá Hrutafjarðarbotni að Gilsfjarðarbotni, sbr. lög 12. jan. 1900, um fjölgun og viðhald þjóðvega.

18. apríl **6. gr.** Flutningabrautir, þjóðvegir og fjallvegir eru undir yfirumsjón landshöfðingja, og greiðist kostnaður til þeirra yfirhöfuð úr landssjóði. Ef þjóðvegur liggur um sýslu endilanga, skal alt að helmingi sýsluvegagjalds í þeirri sýslu ganga til póstvegarins. — Það fé, sem gengur til þessara þriggja vegaflokka, skal veita í fjárlögum hvers fjárhagstímabils, og skal hverjum flokki fyrir sig ákveðin viss upphæð. **7. gr.** Svo skal vegi gjöra á flutningabrautum, að vel séu akfærir hlöðnum vögnum á sumrum; vegagjörðinni skal landshöfðingi ráðstafa eftir tillögu vegfróðs manns eða vegfræðings landsins, ef slíkur verður skipaður. **8. gr.** Á þjóðvegum skal svo bæta torfæfur með vegarúðning og brúargjörð, að þeir séu greiðir yfirferðar. Skal það vera aðalregla, að fyrst séu bættar þær torfæfur, sem mestan farartálma gjöra. Að öðru jöfnu skal fyr bæta farartálma á fjölförnustu vegum. **9. gr.** Rétt er, að fjallvegir séu reiðfærir gjörðir og varðaðir, svo sem nauðsyn ber til. III. kafli. Um sýsluvegi. **10. gr.** Sýslunefndir semja tillögur um, hverjir skuli vera sýsluvegir í sýslu hverri, en amtsráð leggur á það samþykki sitt. **11. gr.** Kostnaður við sýsluvegi greiðist úr sýsluvegasjóði. Í sýsluvegasjóð greiðir hvert hreppsfélag 1 kr. 25 a. fyrir hvern verkfæran mann í hreppnum 20—60 ára, í hverri stöðu sem er. — Hreppstjórar skulu á hverju ári fyrir lok marzmánaðar senda sýslumanni nafnaskrár yfir alla verkfæra menn 20—60 ára, sem heimili hafa í hreppnum. Eftir skrá þessum ákveður sýslumaður sýsluvegagjald hvers hrepps. Gjaldið skal borgað úr sveitarsjóði og greiðist sýslumanni á manntalsþingi. **12. gr.** Fela má sýslunefnd hlutaðeigandi sýslunefndarmanni eða hreppnefnd umsjón með sýsluvegagjörð, hverjum í sínum hrepp, og ber þeim, sem umsjón er falin, að ráða þann verkstjóra, sem hæfur er til þess starfa. **13. gr.** Sýsluvegir þeir, sem liggja út frá flutningabrautum eða eru framhald af þeim, skulu gjörast akfærir þar, sem því verður við komið. Um vegabætur á sýsluvegum að öðru leyti, skipar

sýslunefnd fyrir, og gilda um þær sömu reglur, sem um 13. apríl umbætur á þjóðvegum og fjallvegum. **14. gr.** Oddviti sýslunefndar skal ár hvert senda amtsráði reikning yfir tekjur og gjöld sýsluvegasjóðsins. **15. gr.** Heimilt er sýslunefnd með samþykki amtsráðs að verja sýsluvegagjaldi til að styrkja gufubátsferðir í sýslunni. — IV. kafli. Um hreppsvegi. — **16. gr.** Hreppsnefnd semur tillögur um, hvar hreppsvegi skuli leggja í hreppi hverjum, og hvernig þeir skuli vera að breidd og ásigkomulagi, og leggur tillögur sínar undir samþykki hlutaðeigandi sýslunefndar. **17. gr.** Á vorhreppaskilapingi skal greiða til kostnaðar við hreppsvegi 1 kr. 25 a. fyrir hvern verkfæran mann í hreppnum 20—60 ára. Gjald þetta greiðir hver húsbóndi fyrir heimilismenn sína. Ef gjald þetta er eigi unnið upp árlega, legst afgangurinn í vegasjóð, er hreppsnefndin geymir og hefur ábyrgð á. **18. gr.** Nú er lítið að vinna að hreppsvegum í hreppi má sýslunefnd þá ákveða, að alt að helmingi hreppsvegagjalds greiðist í peningum í sýsluvegasjóð. Sé aftur á móti hreppsvegavinna mikil í einhverjum hreppi, af því að þar eru engar flutningabrautir, þjóðvegir né sýsluvegir, en vegir um hreppinn langir og torfærir, má sýslunefndin ákveða, að helmingur á móts við hreppsvegagjald hreppsins greiðist úr sýsluvegasjóði. **19. gr.** Hreppsnefndin hefur umsjón um vinnu og aðgjörð á hreppsvegum, og skal hún skipa umsjónarmann, einn eða fleiri, til að sjá um vinnuna, svo og ráða smið, er brýr skal gjöra. **20. gr.** Oddviti hreppsnefndar skal á ári hverju senda sýslunefnd reikning yfir tekjur og gjöld hreppsvegasjóðsins. — V. kafli. Almenn ákvæði. — **21. gr.** Brýr skal gjöra á ár og læki, þar sem þörf er á, þegar efni og ástæður leyfa. Rétt er og að reisa sæluhús af vegabótafé, þar sem mikil umferð er á vetrum. **22. gr.** Hver landeigandi er skyldur að leyfa, að vegur sé gjörður um land hans, og efni tekið þar sem næst er, án endurgjalds, ef eigi er skemt tún, engi,

13. apríl yrkt land eða umgirt land. Sé vegur lagður um tún, engi, yrkt land eða umgirt land, svo og ef vegarefni er tekið landeiganda til skaða, skulu fullar bætur fyrir koma, eftir mati dómkvaddra manna. Skaðabætur greiðast úr landssjóði, sé vegurinn flutningabraut eða þjóðvegur, úr sýslusjóði, ef vegurinn er sýsluvegur og úr hreppssjóði, sé hann hreppsvegur. **23. gr.** Hver sem af ásettu ráði skemmir vegi, brýr, vörður, ferjur eða sæluhús, skal sæta hegningu samkvæmt 296. gr. alm. hegningarlaga 25. júní 1869. **24. gr.** Brot gegn lögum þessum skal fara með sem almenn lögreglumál. **25. gr.** Með lögum þessum eru lög nr. 25, 10. nóv. 1887 og lög nr. 11, 7. febr. 1890 úr gildi numin.

13. apríl **Lög um breytingu á 3. og 5. gr. yfirsetukvennalaga 17. des. 1875.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Í öllum kaupstöðum landsins skulu yfirsetukonur hafa 100 kr. í laun á ári hver um sig; en í sveitum 60 kr. Eftir 10 ára góða þjónustu í sveit má sýslunefndin þar að auki veita alt að 20 kr. viðbót á ári, og skal þessi ákvörðun einnig ná til þeirra yfirsetukvenna, sem nú eru. — Álíti sýslunefndin, að eigi sé næg ástæða til að veita launaviðbót eftir aldri, skal bera málið upp fyrir amtsráðinu, og leggur það þá málið undir úrskurð landshöfðingja. — Sýslunefndin má, ef henni þykir ástæða vera til þess, veita hæfileg eftirlaun þeirri yfirsetukonu, sem fengið hefur laun frá starfa sínum fyrir sakir elli, eða sjúkleika.

2. gr. Engin getur orðið yfirsetukona, nema hún hafi tekið próf annaðhvort á hinni konunglegu fæðingarstofnun í Kaupmannahöfn eða hjá þeim kennara læknaskólans, sem kennir yfirsetukonum í Reykjavík, og skal hún hafa fengið skýrteini um, að hún hafi tekið prófið. **3. gr.** Með lögum þessum er úr lögum numin 3. gr. og fyrri málsg. 5. gr. yfirsetukvennalaga 17. des. 1875.

Lög um viðauka og breyting á lögum 4. nóv. 13. apríl 1881 um útflutningsgjald á fiski og lýsi o. fl.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Af eftirfylgjandi vörum skal útflutningsgjald greitt, svo sem hér segir: . . . * **3.** Af hverjum 100 pd. af hvalskiðum 100 aurar—**4.** Af síldartunnu (120 pottar) í hverjum umbúðum sem hún flytzt 20 a. **2. gr.** Um gjald þetta og greiðslu þess fer eftir fyrirmælum laga 4. nóv. 1881 um útflutningsgjald á fiski og lýsi o. fl. **3. gr.** Með lögum þessum er úr gildi numin 5. tölul. 2. greinar laga um útflutningsgjald á fiski og lýsi o. fl. 4. nóv. 1881.

Lög um samþyktir til að friða skóg og mel.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Sýslunefndum veitist vald til að gjöra samþyktir um friðun á skógum, hvers kyns sem eru, og á mel á þann hátt, sem segir í lögum þessum. **2. gr.** Þegar sýslunefnd þykir þörf á, eða vera hagfelt að gjöra samþykt fyrir alla sýsluna eða fyrir nokkurn hluta hennar, skal hún kveðja til almenns fundar í héraði því, sem ætlast er til að samþykkt sú nái yfir, og eiga atkvæðisrétt á þeim fundi allir héraðsbúar þeir, er kosningarrétt hafa til alþingis.—Sýslunefnd kveður á um fundarstað og fundardag með nægum fyrirvara, en sýslumaður sé fundarstjóri eða einhver sýslunefndarmanna, er nefndin kys til þess, og skal hann hafa kjörskrá við hendina. — Ef fundarstjóri verður að takast ferð á hendur til þess að halda fundinn, ber að greiða honum 2 kr. á dag í dagpeninga og ferðakostnað að auki eftir reikningi, er sýslunefndin úrskurðar og greiðist það gjald úr sýslusjóði. **3. gr.** Sýslunefndin

*) 1. og 2. tölulið breytt með lögum 6. marz 1896.

13. apríl semur frumvörp til samþykta þeirra, er hún vill koma á, og ber undir álit og atkvæði funda þeirra, er um er rætt í 2. gr. — Nú hafa fundarmenn fallist á frumvarp nefndarinnar með $\frac{2}{3}$ atkvæða þeirra, er greidd hafa verið, og skal þá sýslunefndin senda amtmanni frumvarpið til staðfestingar. En ef breytingartillögur hafa verið gjörðar við frumvarpið á fundinum og samþyktað með $\frac{2}{3}$ atkvæða, setur sýslunefndin þær inn í frumvarpið, ef henni þykja þær á rökum byggðar, og sendir síðan amtmanni til staðfestingar; en állíti sýslunefndin, að breytingartillögurnar eigi ekki að takast til greina, ber hún frumvarp sitt óbreytt að nýju undir atkvæði héraðsfundar, og verði það þá samþykkt með $\frac{2}{3}$ atkvæða, ber að senda það amtmanni til staðfestingar. — Það frumvarp eða breytingaratkvæði við frumvarp, sem eigi hefur verið samþykkt með $\frac{2}{3}$ atkvæða á héraðsfundi, er fallið, og má eigi koma fram í nýju frumvarpi sýslunefndar fyrir en að ári liðnu. 4. gr. Nú þykja amtmanni nokkur ákvæði samþyktað ganga of nærri rétti manna eða atvinnufrelsi, eða að þær koma á einhvern hátt í bága við lög og grundvallarreglur laganna, og synjar hann þá um staðfesting sína, en skýra skal hann sýslunefndinni frá ástæðum fyrir neituninni. Að öðrum kosti staðfestir hann samþykktina, skipar fyrir um birting hennar og kveður á, hvenær hún skuli öðlast gildi, og er hún upp frá því skuldbindandi fyrir alla þá, sem búa innan takmarka þess svæðis, sem samþykktin nær yfir. — Samþykkt þeirri, sem amtmaður hefur staðfest, má eigi breyta á annan hátt en þann, er hún var stofnuð á. — Amtmaður hlutast til um að samþykktirnar séu prentaðar í B-deild Stjórnartíðindanna. 5. gr. Í samþykkt skal ávalt kveða á um eftirlit það, er þarf til þess að hennar sé vandlega gætt, og hvernig greiða skuli kostnað, sem af því leiðir. 6. gr. Brot gegn staðfestum samþykktum varðar 5—100 kr. sekt, sem rennur í sýslusjóð. Þó má ákveða þeim, er kemur brotinu upp, alt að helmingi sektanna. 7. gr. Með brot gegn samþykktum skal fara sem opinber lögreglumál.

Samþyktarlög um verndun Safamýrar í Rang- 13. apríl
árvallasýslu.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Sýslunefndinni veitist vald til, að gjöra samþykt um verndun Safamýrar á þann hátt, sem segir í lögum þessum. **2. gr.** Nú þykir sýslunefndinni þörf á, að gjöra samþykt til að vernda og viðhalda Safamýri, skal hún kveðja eigendur og ábúendur þeirra jarða, sem hlut eiga að máli, til fundar, og eiga þeir allir atkvæðisrétt á þeim fundi. — Sýslunefndin kveður á um fundarstað og fundardag með nægum fyrirvara, en sýslumaður sé fundarstjóri eða einhver sýslunefndarmanna, er nefndin kýs til þess, og skal hann hafa skrá yfir þá, sem atkvæðisrétt eiga á fundinum, við hendina. — Ef fundarstjóri verður að takast ferð á hendur til þess að halda fundinn, ber að greiða honum 2 kr. á dag í dagpeninga og ferðakostnað að auki eftir reikningi, er sýslunefndin úrskurðar, og greiðist það gjald úr sýslusjóði. **3. gr.** Sýslunefndin semur frumvarp til samþyktar þeirrar, er hún vill koma á, og ber undir álit og atkvæði fundar þess, er um er rætt í 2. gr. — Nú fallast fundarmenn á frumvarp nefndarinnar, breytt eða óbreytt, með $\frac{2}{3}$ atkvæða þeirra, er greidd hafa verið, og skal þá sýslunefndin senda amtmanvi frumvarpið til staðfestingar. **4. gr.** Nú þykja amtmanni nokkur ákvæði samþyktarinnar ganga of nærri rétti manna, eða að hún komi á einhvern hátt í bága við lög og grundvallarreglur laganna, og synjar hann þá um staðfestingu sína, en skýra skal hann sýslunefndinni frá ástæðum fyrir neituninni. Að öðrum kosti staðfestir hann samþyktina, skipar fyrir um birtingu hennar og kveður á um, hvenær hún skuli öðlast gildi, og er hún upp frá því skuldbindandi fyrir alla þá, sem hlut eiga að mali. — Samþykt þeirri, sem amtmaður hefur staðfest má eigi breyta á annan hátt en þann, er hún var stofnuð á. — Amtmaður hlutast til um, að samþyktin sé prentuð í B-deild Stjórnartíðindanna. **5. gr.**

13. apríl Samþykktin skal kveða á um eftirlit það, sem þarf til þess að hennar sé vandlega gætt, og hvernig greiða skuli kostnað, sem af því leiðir. **6. gr.** Brot gegn staðfestrisamþykkt varðar 10—100 kr. sekt, sem rennur í sýslusjóð. **7. gr.** Með brot gegn samþykkt þessari skal fara sem opinber lög-reglumál.

13. apríl **Lög um fuglaveiðasamþykkt í Vestmanna-eyjum.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Sýslunefndinni í Vestmannaeyjum veitist vald til að gjöra fuglaveiðasamþykkt þar á eyjunum, á þann hátt og með þeim takmörkunum og skilyrðum, sem segir í lögum þessum. **2. gr.** Þegar sýslunefndinni virðist nauðsyn til bera, að gjöra fuglaveiðasamþykkt fyrir sýsluna, skal hún kveða til almenns fundar, sem auglýstur sé með nægum fyrirvara. Atkvæðisrétt á fundinum eiga allir þeir sýslubúar, er jarðir hafa, sem og þeir, er kosningarrétt hafa til alþingis, og skal sýslunefndin hafa kjörskrána við hendina.—Sýslunefndin ákveður fundarstað og fundardag, og skal sýslumaður vera fundarstjóri eða þá einhver sýslunefndarmanna, er nefndin kys til þess. **3. gr.** Sýslunefndin ber undir álit og atkvæði fundarmanna, svo sem til er tekið í 2. gr., samþykkt þá, er hún vill koma á.—Nú hafa fundarmenn fallist á samþykkt nefndarinnar með eða án breytinga með $\frac{3}{4}$ atkvæða þeirra, sem greidd hafa verið, og skal hún þá hafa gildi sem lög, þegar er staðfesting amtmanns er fengin. Amtmaður hlutast til um, að samþykktin sé prentuð í Stjórnartíðindunum, deildinni B. **4. gr.** Nú þykja amtmanni nokkur ákvæði samþykktarinnar ganga of nærri rétti manna, eða að hún komi á einhveru hátt í bága við lög og grundvallarreglur lagananna, og synjar hann þá um staðfesting sína, en skýra skal hann sýslunefndinni frá ástæðum fyrir neituninni. — Ef breyta skal eða fella úr gildi staðfesta samþykkt, verður að gjöra það

eftir sömu reglum og settar eru í 3. grein þessara 13. apríl laga. **5. gr.** Í samþykkt skal ávalt skýrt ákveða um eftirlit það, er þarf til þess að hennar sé gætt, og hvernig kostnað við það skal greiða. **6. gr.** Fyrir brot móti löggiltri samþykkt má ákveða sektir frá 5—100 króna, er renni helmingur í sveitarsjóð og helmingur til þess, sem kemur brotinu upp. **7. gr.** Með brot gegn samþykktum skal fara sem almenn lögreglumál.

**Lög um löggilding verzlunarstaðar á Sval- 13. apríl
bardseyri við Eyjafjörð.**

Lög um bæjarstjórn á Seyðisfirði.

8. maí

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Seyðisfjarðarkaupstaður með Búðareyri og Vestdals-eyri, og jarðirnar Vestdalur og Fjörður með Fjarðarseli og Odda skal vera lögsagnarumdæmi út af fyrir sig, með kaupstaðar-réttindum. Sýslumaðurinn í Norður-Múlasýslu skal jafnframt vera bæjarfógeti kaupstaðarins, og hefur hann að launum 300 kr.* úr landssjóði. **2. gr.** Málafnum kaupstaðarins skal stjórnað af bæjarsjórn; í henni eru kosnir bæjarfulltrúar og bæjarfógeti; er bæjarfógeti oddviti stjórnarinnar og hefur atkvæðisrétt á fundum. **3. gr.** Framkvæmd ákvarðana þeirra, er bæjarstjórn gjörir, og bæjarmálefna yfir höfuð eru á hendi oddvitans. Ef bæjarstjórninni þykir þess við þurfa, eða henni virðist það hagfelt í einstöku tilfellum, má hún fela einum eða fleirum úr sínum flokki á hendur, að framkvæma sérstök bæjarstörf, eftir þeim reglum, sem hún sjálf kemur sér saman um. — Allir bæjarfulltrúar eru skyldir að taka að sér þau sérstöku bæjarstörf, sem þeim eru falin á hendur. **4. gr.** Fulltrúar kaupstaðarins skulu vera 6, þó má landshöfðingi breyta tölu fulltrúanna, ef þörf gjörist,

*) Launin hækkuð uppi 500 kr. með lögum 11. nóvember 1899.

8. maí eftir tillögu bæjarstjórnarinnar; skulu þeir kosnir af þeim bæjarbúum, sem kosningarrétt hafa eftir lögum þessum.
5. gr. Kosningarrétt hafa allir karlmenn í kaupstaðnum, sem eru orðnir fullra 25 ára að aldri, þegar kosningin fer fram, eru eigi öðrum háðir, hafa verið heimilisfastir í kaupstaðnum 1 ár, hafa óflekkað mannorð, eru fjár síns ráðandi, og er eigi lagt af sveit, eða, hafi þeir fengið sveitarstyrk, þá endurgoldið hann eða verið gefinn hann upp; en greitt skulu þeir hafa að minsta kosti 4 krónur í bein bæjargjöld síðasta árið. Kosningarrétt hafa og ekkjur og aðrar ógiftar konur, ef þær fullnægja skilyrðum þeim, er sett eru í lögum 12. maí 1882 um kosningarrétt kvenna og í grein þessari. — Kjörgengur er hver sá karlmaður, er kosningarrétt hefur.
6. gr. Bæjarfulltrúar skulu kosnir til þriggja ára. Af þeim, sem kosnir eru í fyrsta skifti, fara 2 frá að ári liðnu, og svo tveir ár hvert. Skal það, hverjir frá fara fyrstu 2 árin, verða komið undir samkomulagi, en verði því eigi á komið, skal hlutkesti ráða. Ef einhver fulltrúi fer frá, hverjar helst sakir sem til þess eru, áður 3 ár eru liðin frá kosningu hans, skal þegar kjósa annan í hans stað, og hefur sá fulltrúasýslu á hendi að eins um þann tíma, er vantaði upp á, að hinn hefði verið 3 ár, er frá fór.
7. gr. Fulltrúakosningar skulu fram fara einhvern hinn fyrsta virkan dag eftir nýár, nema þegar svo stendur á, að kjósa þarf aukreitis. Svo skal kosning undirbúa að skrá sé samin um þá, sem kosningarrétt hafa; þá skrá skal kjörstjórnin semja, en þessir eru kjörstjórar: bæjarfógetinn og tveir fulltrúanna, er bæjarstjórnin til þess kýs. Kjörskráin skal liggja öllum kaupstaðarbúum til sýnis á hentugum stað um hálfan mánuð á undan kjördegi. Mótbárur gegn kjörskránni, sem lúta að því, að nokkur sé of eða vantallinn, á að bera upp fyrir kjörstjórninni að minsta kosti 3 dögum á undan kjördegi, svo að hún geti þann dag lagt úrskurð sinn á málið; en að öðrum kosti verða þær eigi teknar til greina.
8. gr. Formaður kjörstjórnarinnar skal boða stað og stund, er kosningar skulu fram fara,

að minsta kosti viku á undan, og á þann hátt, sem þing 8. maí alment eru boðuð í kaupstaðnum. Kjörfundinn skal halda fyrir opnum dyrum; skulu þá allir kjósendur, er neyta vilja kosningarréttar síns, koma sjálfir á kjörfund og lýsa yfir því, annaðhvort munnlega fyrir kjörstjórninni, eða á ólokuðum seðli, hvern þeir vilja kjósa. Atkvæði skulu greidd í einu um svo marga, sem kjósa skal. Þegar þeir hafa greitt atkvæði, sem við eru staddir, og allir kjósendur kallaðir fram, skal kjörstjórnin bíða hálfa stund, áður en hún slitur kosningarfundinum, til þess að þeir, sem þá eru eigi komnir, fái með þessu móti tækifæri til að neyta kosningarréttar síns. Þegar öll atkvæði eru bókuð, les formaður kjörstjórnarinnar þau upp, en hinir tveir kjörstjórnarnir rita þau upp og telja saman; þar eftir skal hann nefna kosna sem fulltrúa þá, er flest hafa fengið atkvæði. Nú hafa tveir eða fleiri jafnmörg atkvæði, og skal þá hlutkesti ráða. **9. gr.** Hver sá, sem er kjörgengur, er skyldur að taka á móti kosningu, nema hann sé sextugur að aldri, eða hann vegna heilsubrests, anna, eða annars því um líks hafi seunnilega ástæðu til að skorast undan kosningu; kjörstjórnin skal skera úr þessu og láti hann sér ekki lynda úrskurð hennar, skal skjóta málinu til bæjarstjórnarinnar. Sá, sem gegnt hefur fulltrúastörfum í 3 ár eða lengur, er eigi skyldur að takast þá sýslu á hendur aftur, fyr en eftir jafnlangan tíma og hann hafði áður verið fulltrúi. **10. gr.** Sá, sem hefur eitthvað að kæra yfir kosningargjörð þeirri, sem fram er farin, eða yfir úrskurðum kjörstjórnarinnar, verður að bera mál sitt skriflega undir bæjarstjórnina viku eftir að kosning hefur framfarið, eigi umkvörtun hans að verða tekin til greina. Innan hálfis mánaðar frá því, að kæruskjalið var fengið bæjarstjórninni, leggur hún úrskurð sinn á málið, og skal áður leitað um það álits kjörstjórnarinnar. Kæra má skriflega úrskurð bæjarstjórnarinnar fyrir ländshöfðinga; skal kæran send innan hálfis mánaðar frá því, er úrskurðurinn var upp kveðinn. Þegar almennar kosningar á ári hverju

8. maí hafa fram farið, fara bæjarfulltrúar þeir, er áður voru, þá fyrst úr bæjarstjórninni, er fullnaðarúrskurður er lagður á kærur þær, er kunna að hafa komið fram um hinar nýju kosningar. **11. gr.** Nú vill bæjarfulltrúi ganga úr bæjarstjórn, áður en sá tími er liðinn, er hann er kosinn fyrir, og skal þá bæjarstjórnin ákveða, hvort taka skuli beiðni hans til greina. Bæjarstjórnin ákveður enn fremur, hvort bæjarfulltrúi skuli fara frá, eða honum skuli vikið úr bæjarstjórninni um stund sökum atvika, er svifta hann kjörgengi. Hið sama skal og gilda, ef bæjarfulltrúi vanrækir eða færir undan að gjöra það, er hann er skyldur til sem bæjarfulltrúi, þannig, að nauðsyn ber til, að hann fari frá. Þó má sá, sem vikið er úr bæjarstjórn gegn vilja hans, bera kæru sína undir landshöfðingja, á þann hátt, sem sagt er fyrir í næstu grein hér á undan. **12. gr.** Oddviti bæjarstjórnarinnar stjórnar umræðum á fundum og sér um, að það, sem ályktað er, sé rétt ritað í gjörðabókina. — Til þess að lögmæt ákvörðun sé gjörð, verður, auk oddvita, minst helmingur bæjarfulltrúa að vera á fundi. Atkvæðafjöldi skal ávalt ráða. Séu jafnmörg atkvæði með og móti, fellur atkvæðisefnið, nema við kosningar, því að þá ræður hlutkesti. Fundir bæjarstjórnarinnar skulu fara fram í heyranda hljóði. Einstök mál má þó ræða innan luktra dyra, þegar bæjarstjórnin ályktar það. — Það skal kunngjört bæjarbúum, hvenær og hvar bæjarstjórnin heldur almenna fundi. Aukafundi má halda, þegar oddvita þykir nauðsyn til bera, eða minst helmingur bæjarfulltrúa æskir þess. — Oddviti skal á undan fundum, að svo miklu leyti sem unt er, skýra bæjarfulltrúum frá því, hver málefni komi fyrir. Allir þeir bæjarfulltrúar, sem eru á fundi, skulu rita nöfn sín undir gjörðabókina við fundarlok, og á sérhver í bæjarstjórninni rétt á, að fá ágreiningsatkvæði sitt stuttlega bókað. — Bæjarstjórnin setur sjálf þingsköp sín, en landshöfðingi samþykkir þau. **13. gr.** Virðist bæjarfógeta, að einhver ákvörðun bæjarstjórnarinnar gangi út fyrir vald hennar, eða

að ákvörðun sé gagnstæð lögum eða skaðleg fyrir kaupstaðinn, eða hún miði til að færast undan skyldum þeim, er á kaupstaðnum hvíla, má hann fella ályktunina úr gildi að sinni með því að rita álit sitt í gjörðabókina. Um þetta skal hann, svo fljótt sem verða má, senda landshöfðingja skýrslu, og leggur hann úrskurð sinn á málið. Eftirrit af skýrslu bæjarfógeta skal jafnframt senda bæjarstjórninni, svo að hún geti gjört athugasemdir sníar við hana, áður en skýrslan fer til landshöfðingja. **14. gr.** Í öllum þeim málum, er snerta uppeldi og uppfræðing barna, hefur hlutaðeigandi prestur sæti og atkvæði á fundum bæjarstjórnarinnar. **15. gr.** Bæjarstjórnin kýs fjóra menn til að vera í byggingarnefnd fyrir kaupstaðinn, ásamt með bæjarfógeta; skulu tveir þessara manna kosnir úr flokki bæjarfulltrúa. **16. gr.** Bæjarstjórnin velur 2 menn til að sitja í hafnarnefnd, ásamt bæjarfógeta; skal annar þeirra ávalt kosinn úr flokki bæjarfulltrúa. **17. gr.** Bæjarstjórnin kýs bæjargjaldkera, og má veita honum árlega þóknun. Skal hann skyldur að hafa starf sitt á hendi að minsta kosti um 3 ár, nema að beri einhver þau atvik, er aftri honum frá því, og sem bæjarstjórnin tekur gild. **18. gr.** Bæjarstjórnin setur embættismenn eða sýslunarmenn bæjarins og veitir þeim laun. Lögregluþjóna, næturverði og fangaverði setur bæjarstjórnin eftir tillögu bæjarfógeta, en hann getur veitt þeim laun án samþykkis bæjarfulltrúanna. **19. gr.** Reikningsár kaupstaðarins er frá nýári til nýárs. Innan 1. dags októbermánaðar ár hvert skal bæjarstjórnin semja áætlun yfir tekjur og gjöld kaupstaðarins hið næsta ár. Í áætluninni skal tilgreina tekjur þær, sem til eru til þess að borga með gjöldin, án þess að skattur sé lagður á bæjarbúa. Síðan skal til eiginlegra bæjarþarfa jafna frá einum til tveggja ára á hverja ferhyrningsalin í grunnum undir íbúðarhúsum og geymsluhúsum og $\frac{1}{10}$ — $\frac{1}{5}$ eyris á hverja ferhyrningsalin í óbygðri útmældri lóð kaupstaðarins. Þó greiðist þetta gjald eigi af fjárhúsum. Því, sem

8. maí ávantar til að standast straum af bæjarþörfum, skal jafna niður á bæjarbúa eftir efnum og ástæðum. — Áætlun þá, sem þannig er samín, skal ræða í bæjarstjórninni á 2 fundum með viku millibili. Við aðra umræðu skal bæjarstjórnin íhuga áætlunina grein fyrir grein og greiða atkvæði um hverja grein fyrir sig. Skal áætlunin í þeirri mynd, sem bæjarstjórnin samþykkir hana, vera regla fyrir hæð bæjargjalda og fjárstjórn allri á næsta ári. Áætlun þessa skal leggja fram innan 1. dags nóvembermánaðar, og skal hún vera öllum til sýnis í hálfan mánuð. — Án samþykkis landshöfðingja má eigi nokkurt ár leggja hærri bæjargjöld samtals á bæjarbúa, en sem svari meðaltali allra bæjargjalda þrjú hin síðustu árin, að fimtungi viðbættum.

20. gr. Niðurföfnun eftir efnum og ástæðum nær til allra, sem hafa fast aðsetur í bænum; þeir skulu greiða þar fult gjald eftir öllum efnahag sínum, nema þeir á gjaldárinu hafi líka haft aðsetur annarsstaðar; sé svo, má ekki leggja hærri gjald á þá, en samsvari þeim tíma er þeir hafa haft fast aðsetur í kaupstaðnum. Fast aðsetur í bænum skemri tíma en fjóra mánuði kemur ekki til greina. — Sömuleiðis má leggja gjald á fastar verðlanir og aðrar arðsamar stofnanir og fyrirtæki í kaupstaðnum, er séu rekin að minsta kosti um 4 mánuði af gjaldárinu, þó eigendur þeirra eigi hafi þar fast aðsetur. Á þessa stofna skal leggja gjald, er samsvari útsvarinu eftir efnum og ástandi, eftir því er hæfa þykir eftir árlegri veltu og arði, án þess tillit sé haft til annara tekja eða eigna þess, sem í hlut á. **21. gr.** Fimm manna nefnd skal jafna niður gjöldum eftir efnum og ástæðum. Um kosningarrétt og kjörgengi til þessarar niðurföfnunarnefndar gildir hið sama, sem á er kveðið um kosningarrétt og kjörgengi til bæjarstjórnar. Nefndarmenn skulu kosnir til 6 ára, og skal kosning fram fara í septembermánuði. Af þeim, sem kosnir voru í fyrsta skifti, fara 2 frá að 3 árum liðnum. Skal það, hverjir frá fara, vera komið undir samkomulagi, en verði því eigi á komið, skal hlutkesti ráða. Síðan fara frá á

hverjum 3 ára fresti til skiftis 3 og 2 nefndarmenn. Um 8. maí kosningaraðferðina í nefnd þessa gildir hið sama, sem fyr segir um kosning í bæjarstjórn, að svo miklu leyti sem við getur átt. — Enginn, sem skyldur er að taka móti kosning í bæjarstjórnina, getur skorast undan að taka móti kosning í niðurjöfnunarnefndina, nema bæjarfulltrúarnir. Hver sá, er verið hefur 6 ár eða lengur samfleytt í nefndinni, er og undanþeginn starfa þessum jafnlengi og hann hefur í henni verið. Enginn má á sama tíma sitja í niðurjöfnunarnefnd og bæjarstjórn. — Niðurjöfnunarnefndin kýs sér sjálf oddvita úr sínum flokki, og gildir hið sama um alyktanir hennar og atkvæðagreiðslu sem um bæjarstjórnina (12. gr.). **22. gr.** Niðurjöfnunarnefndin jafnar niður hinum árlegu gjöldum í nóvembermán. samkvæmt áætluninni. Niðurjöfnunarskráin og skrá um önnur gjöld bæjarins skal liggja öllum til sýnis um hálfan mánuð fyrir árslok, annaðhvort á bæjarþingsstofunni eða á öðrum hentugum stað, eftir að búið er að birta það opinberlega. Bæjarstjórnin má ákveða, að aukaniðurjöfnun skuli fram fara í síðari hluta júnímánaðar ár hvert, og skulu skattar þá lagðir á þá, sem flutt hafa sig til kaupstaðarins, eftir að aðalniðurjöfnunin fór fram og skyldir eru að greiða skatt samkv. 19. gr. Þessi aukaniðurjöfnun skal liggja öllum til sýnis í hálfan mánuð, eins og sagt er að framan. — Kæfur gegn hinni framlögðu niðurjöfnun skulu sendar niðurjöfnunarnefndinni skriflega innan hálfis mánaðar frá því, að niðurjöfnunarskráin hefur verið til sýnis. Innan hálfis mánaðar þar á eftir skal nefnd þessi skriflega tilkynna kærandanum, hvort, eða að hve miklu leyti krafa hans hafi verið tekin til greina. Ályktun þá, sem niðurjöfnunarnefndin hefur gjört, má svo innan hálfis mánaðar þar á eftir bera upp fyrir bæjarstjórninni, sem leggur úrskurð sinn á málið innan hálfis mánaðar. Kæfur, sem koma fram eftir hinn ákveðna tíma, verða ekki teknar til greina. — Hverjum, sem settur er í bæjargjald, er heimilt að kvarta yfir skattgjaldi því, sem lagt hefur verið ekki að eins

8. maí á sjálfan hann, heldur og á aðra, sem á niðurjöfnunarskránni standa, sem og líka yfir því, ef einhverjum er sleppt úr henni. Ef kvartað er yfir gjaldi annars manns, eða yfir því að einhverjum sé sleppt, skal þeim manni gefinn kostur á að segja álit sitt um það efni, áður en úr þessu er skorið af niðurjöfnunarnefndinni eða bæjarstjórninni. — Ekkert bæjargjald má bæjarstjórnin lækka eða hækka, nema svo reynist, að það hafi verið sett að minsta kosti 10⁰/₀ annaðhvort of hátt eða of lágt. Eigi má bæjarstjórnin heldur jafna gjaldi á neinn mann, sem sleppt hefur verið úr niðurjöfnunarskránni, nema gjald hans geti numið í hið minsta því lægsta gjaldi, sem þegar hefur verið lagt á einhvern annan á niðurjöfnunarskránni. — Enginn getur, með því að bera sig upp við bæjarstjórnina um skattgjald sitt, komið hjá því, að greiða þann hluta skattsins, sem kominn er í gjalddaga; en verði gjaldinu breytt, skal greiða aftur úr bæjarsjóði það, sem ofgildið er. **23. gr.** Ef ágreiningur verður milli Seyðisfjarðar og annars íslensks sveitarfélags um, hvernig skifta eigi milli þeirra skattgjaldi einhvers manns, skal landshöfðingi skera úr því. Verði þessi ágreiningur milli Seyðisfjarðar og sveitarfélags í Danmörku, skal ráðgjafinn fyrir Ísland leggja úrskurð sinn á málið. Ef nokkur þykist ekki vera skattskyldur í bænum, má hann leita um það dóms og laga. **24. gr.** Öll bæjargjöld skulu goldin fyrir 1. apríl og 1. okt. ár hvert, og ber bæjargjaldkera að innheimta þau, eins og aðrar tekjur kaupstaðarins. Séu þau eigi greidd innan mánaðar frá gjalddaga, ber að taka þau lögtaki. — Flytji skattskyldur maður sig úr bænum fyrir nýár fellur alt það gjald burt, sem lagt er á hann sjálfan fyrir ár það, sem í hönd fer. Sá, sem flytur sig úr kaupstaðnum einhvern tíma á árinu, er aðeins skyldur að greiða skatt til loka þess ársfjórðungs, er hann flytur sig. Sá, sem settur er á aukaniðurjöfnunarskrána, er aðeins skyldur að greiða skatt frá 1. júlí.

25. gr. Bæjarstjórnin og sérstaklega bæjarfógeti skal **8. maí** hafa nákvæmar gætur á fjárstjórn kaupstaðarins, og því sjá um, að skattar og aðrar tekjur séu rétt heimtar og í tækan tíma, og teknar lögtaki, ef þess þarf við; ennfremur gæta þess, að geymt sé og eftir atvikum ávaxtað fé bæjarins, þangað til á því þarf að halda til þess að borga útgjöld hans. — Bæjarstjórnin skal hafa ábyrgð á innstæðum og öðrum eigum kaupstaðarins. **26. gr.** Gjaldkeri skal að minsta kosti eitt sinn á hverjum 3 mánuðum gefa bæjarstjórninni nákvæma sjóðskýrslu, er sýni, bæði hvað goldist hafi í bæjarsjóð, og hvað úr honum hafi verið borgað. Eigi má bæjargjaldkeri greiða neitt úr bæjarsjóði nema eftir ávísun frá bæjarstjórninni. Allar ávísanir skulu vera undirskrifaðar af oddvita bæjarstjórnarinnar og að minsta kosti 3 bæjarfulltrúum. **27. gr.** Fyrir opinber uppboðsþing, sem bærinn lætur halda á vegavinnu, aðgjörðum á skólum og fátækrahúsum, á því, að útvega verknað og varning í þarfir bæjarins, og öðru þess konar, skal ekki goldið neitt. **28. gr.** Bæjarstjórnin er skyld að útvega og láta landsstjórninni í té skýrslur þær, er hún kann að æskja, svo sem um fólktal, skepnuhald, atvinnuvegi og annað ástand kaupstaðarins. **29. gr.** Bæjarstjórnin má ekki án samþykkis landshöfðingja takast á hendur neina skuldbinding til langframa, sem ekki beinlínis hvílir á henni samkvæmt lögum, ekki taka af innstæðufé kaupstaðarins, ekki selja né veðsetja fasteignir hans, né kaupa neina nýja fasteign, ekki taka stærri lán né lán upp á lengri tíma, en að þau verði borguð aftur af tekjum þess árs, sem í hönd fer, né heldur endurnýja slík lán eða fresta borgunartímanum. **30. gr.** Þegar við lok hvers reikningsárs skal gjaldkeri semja reikning yfir allar tekjur og gjöld kaupstaðarins hið umliðna árið og senda bæjarfógetanum fyrir lok janúarmánaðar; lætur bæjarfógetinn reikning þennan liggja öllum kaupstaðarbúum til sýnis, og skal um þetta og um, hvernig slíkt sé birt, farið að á sama hátt og fyrir er mælt að framan í 22. gr. um niðurjöfn-

8. maí unna. Reikningurinn sé því næst vandlega yfirfarinn af yfirskoðunarmanni, er kosinn sé af kaupstaðarbúum þeim, er samkvæmt 5. gr. hafa kosningarrétt; skal hann kjörinn á sama hátt og fulltrúarnir og hafa það starf á hendi um 3 ár. Skoðunarmaður skal hafa lokið rannsókn sinni á reikningnum innan mánaðar frá því hann fékk hann. Þegar gjaldkeri er búinn að svara athugasemdum hans, en það skal hann hafa gjört innan hálf mánaðar, skal leggja reikninginn ásamt athugasemdum skoðunarmanns og svari gjaldkera fyrir bæjarstjórnina, er leggur úrskurð sinn á athugasemdir yfirskoðunarmanns og veitir bæjargjaldkera kvittun; þó má enginn taka þátt í úrskurði á athugasemd, sem snertir þau bæjarstörf, er honum hafa verið sérstaklega falin á hendur (3. gr.). Nú vill reikningshaldari eða annar, sem hlut á að máli, eigi viðurkenna, að úrskurður bæjarstjórnarinnar sé réttur, enda leggi úrskurðurinn honum peningaábyrgð á hendur, og má hann halda málinu til dóms og laga. Þegar búið er að endurskoða og leggja úrskurð á reikning gjaldkera, á að birta á prenti ágrip af honum, er bæjarfógetinn semji; á ágrip það að vera svo fullkomið, að til séu greind öll aðalatriði í tekjum og gjöldum kaupstaðarins. **31. gr.** Innan loka septembermánaðar ár hvert skal senda landshöfðingja reikning fyrir hið umliðna reikningsár með athugasemdum yfirskoðunarmanns og úrskurðum bæjarstjórnarinnar á þeim. Komist landshöfðingi að því, þá er hann yfirfer reikninginn eða á annan hátt, að bæjarstjórnin hafi viðhaft ólögmet gjöld, neitað að greiða þau gjöld, sem löglega hvíla á kaupstaðnum, eða á annan hátt beitt ranglega valdi sínu, skal hann gjöra þær ráðstafanir, er við þarf, og, ef nauðsyn ber til, getur hann með lögsókn komið ábyrgð á hendur þeim bæjarfulltrúum, er hafa átt þátt í þessum ályktunum. **32. gr.** Landshöfðingi gjörir ráðstöfun til, að lög þessi geti öðlast fult gildi 1. dag janúarmánaðar 1895*.

*) Ráðstöfun þessi er gjörð með lhbr. 12. sept. 1894.

Lhbr. um flutning kirkjunnar í Flatey á Skjálf- 9. maí
anda að Brettingsstöðum á Flateyjardal.

Viðaukagrein við samþykt um afnot jarðar- 1. júní
innar Reykjavíkur*, staðfest af landshöfðingja 1. júní
1894 samkv. 31. gr. tilsk. um bæjarstjórn í Reykjavík, 20.
apríl 1872.

Frá 25. apríl til 25. sept. má enginn taka krækling

* [Þessi samþykt, sem staðfest var af landshöfðingja 15. maí
1873 samkv. tilsk. 20. apríl 1872, 31. gr., hefur eigi verið
tekin upp í lagasafn þetta, og þykir því ástæða til að prenta
hana hér].

Samþykt um afnot jarðarinnar Reykjavíkur. — 1. gr.
Bæjarstjórnin tilsetur umsjónarmann, sem gætir allra afnota á
bæjarlandinu, og gefur hún honum erindisbréf. Fyrir starfa
þenna fær hann þóknun þá, sem til verður tekin í áætlun árs
hvers. 2. gr. Í Fossvogi er að svo komnu bannað alt mótak,
þangað til bæjarstjórnin ákvarðar á annan hátt. 3. gr. Sér-
hver, sem vill færa mó upp í landi bæjarins, á um það fyrir-
fram að leita umsjónarmanns þess, er bæjarstjórnin tilsetur, og
útvísar umsjónarmaður honum móstæði fyrir ársupptekt. Ef
útvísunin ekki er notuð innan þess tíma, sem umsjónarmaður til-
tekur, fellur hún úr gildi. Engum má ávísa meira móstál til
upptektar, en hann á einu ári notar, nema bæjarstjórnin veiti
til þess sérstaklegt leyfi. 4. gr. Sérhver, sem færir upp mó,
skal skyldur endurgjaldslaust að ganga svo frá mógröf, sverði
og rofi, sem úr henni kemur, eins og umsjónarmaður tiltekur,
og innan þess tíma, er hann ákveður. Þar til heyrir vanalega,
að efni þetta sé sem jafnast felt niður í mógröfina. Óhlýð-
nist hlutaðeigandi þessu, lætur umsjónarmaður gjöra það á hans
kostnað. 5. gr. Þeir, sem færa upp mó, eru skyldir að
hafa flutt hann burt af þerristaðnum innan ársloka næst á eft-
ir; það, sem þá er eftir af mó óflutt, fellur endurgjaldslaust til
bæjarins, nema sérstakar ástæður hafi hamlað því, og sem
bæjarstjórnin finnur ástæðu til að taka til greina. Rusl það,
er undan móhlöðum á þerrivelli er eftirskilið, skal hlutaðeig-

1. júní til beitu í landareign kaupstaðarins, að viðlögðum sektum frá 5—20 krónur. Þó á þetta eigi við um krækling, sem

andi skyldur að flytja burt til uppfyllingar þar í grend, er umsjónarmaður tiltekur; gjöri hann það eigi innan ákveðins tíma, lætur umsjónarmaður gjöra það á hans kostnað. 6. gr. Sérhver, er fær móstál útvísað, er skyldur við útvisanina fyrirfram að greiða umsjónarmanni $\frac{1}{2}$ sk. af hverri ferhyrndri alin, sem útvísað er af móstáli. Sé gjaldið eigi greitt fyrirfram, má umsjónarmaður, að tilkvöddum vottum og þeim er mó á, taka af mónum, svo sem gjaldinu og kostnaði svarar. 7. gr. Ef móstál, sem útvísað er, reynist svo ónýtt, að 100 □ áln. ekki gefa tvær páltorfur niður, af vanalegum mó, ber umsjónarmanni að veita þeim, er gjaldið hefur greitt, uppbót með tilsvarendi viðauka í móstáli, eða tiltölulega linun í gjaldi. Slíka ívilnan má eigi veita, nema hennar sé beiðst innan hálfis mánaðar frá því, er mórinn var tekinn upp. 8. gr. Ef einhver tekur upp mó í skurðum, sem ætlaðir eru til framræsunar á vatni, eða holar innan gamla grafarbakka, eða þvíumlíkt, til bata fyrir mótak eða perrivöll, og þetta hefur í för með sér sérstaka erfiðleika fyrir þann, er tekur móinn upp, má veita þeim, er upp tekur, eftirgjöf á mógjaldi. 9. gr. Sá, sem tekur upp mó án útvisunar umsjónarmanns, eða af ásettu ráði breytir á móti gjörðri útvisan, sætir fyrir það ábyrgð sem sá, er heimildarlaust afnotar annars land, og má vænta þess, að hinn upptekni mór falli endurgjaldslaust undir bæinn. 10. gr. Umsjónarmaður ávísar þeim, er mó taka upp, hentugan perrivöll, og ber þeim í því efni, sem í öðru, að fylgja reglum þeim, er hann setur, skal þar á meðal gæta þess, að mór ekki sé lagður svo á perrivöll eða í hlaða, að það tálmi umferð eða flutning á mó, að mór ekki blandist saman o. s. frv. 11. gr. Til þess að skera úr ágreiningi manna á milli, þar sem öðruvísi er eigi um samið, ákveður bæjarstjórnin, að þessi skuli vera stærð á málhripi: 26 þumlungar á lengd, 15 þumlungar á breidd og 18 þumlungar á hæð, þ. e.: 7020 teningsþumlungar. 12. gr. Torf má ei rista á óútvísaðri lóð bæjarins, hnausa eða sniddu stinga, á öðrum stöðum en þeim, sem bæjarstjórnin leyfir, eða sá, sem hún felur slíka umsjón. Slíkt má ei leyfa öðrum en þeim, er búa í landeign sjálfs kaupstaðarins. Sá, er móti brýtur, greiði

tekinn er með höndunum úr því júlímánuður byrjar. Á 1. júní öðrum tímum árs er beitutaka heimil öllum róðrarskipum

skaðabætur eftir óvillhallra manna mati og fésekt eftir atvikum.

13. gr. Sérhver, sem hefur bústað í landeign sjálfs kaupstaðarins, má, þangað til önnur ákvörðun verður gjörð, án endurgjalds nota beitarlund kaupstaðarins fyrir tíundarskyldan fénað sinn. Sömu kosta skulu einnig þeir njóta, sem búa á sérstökum jörðum í kaupstaðnum, Rauðará og Seli, ef þeir eigi taka hagbeitartoll af skepnum bæjarbúa. **14. gr.** Þegar ferðamenn koma hingað með ekki fleiri hesta, en þeir þurfa til ferða eða aðdrátta sinna, skal eigi taka hagbeitartoll af þeim; samt má slíkum hestum ekki halda á beit á þeim stöðum, sem bæjarstjórnin kann að undanskilja með útgefinni auglýsingu. **15. gr.** Hesta, sem ætlaðir eru til útflutnings til annara landa, má eigi hafa til beitar í landeign bæjarins, nema bæjarstjórnin leyfi, og skal gjalda fyrir slíka hesta í beitartoll fjóra skildinga fyrir hvern um hvert dægur, eða 12 stundir, og er partur úr dægri talinn sem heilt dægur. **16. gr.** Hey má enginn slá í úthögum bæjarins, nema með leyfi bæjarstjórnarinnar, og ákveður hún borgun þá, er greiða skal fyrir það. **17. gr.** Lyng og mosa má eigi taka í landeign kaupstaðarins. **18. gr.*** Grjót til húsabygginga og garða má hver bæjarmaður taka í landeign kaupstaðarins á óútvísuðu landi, nema á þeim stöðum, er bæjarstjórnin kann undan að skilja, til þess að leigja grjótnám, eða til þess að nota eða halda eftir í bæjarþæfir. **19. gr.** Barlest má eigi taka á öðrum stöðum í fjöru, en þeim, er lögreglustjórnin ákveður, og skal fyrir það, sem og barlest, er annarsstaðar er tekin, greiða hið ákveðna gjald. **20. gr.** Gryfjur

*) Sbr. viðaukagrein við samþyktina, 15. maí 1893, svohljóðandi: Þeir, sem fá útvísað svæði í landi bæjarins til að kljúfa grjót, eru skyldir að byrja grjótnámið á þeim stað í hinu útvísaða svæði, sem umsjónarmaður ákveður, og ganga svo frá því, að ekki verði þar eftir annað grjót en seglfestugrjót og hnúllungar, sem ekki verða notaðir í byggingar. Brot gegn þessu varða sektum alt að 10 krónum eftir atvikum.

1. júní og ferjum, sem eru í eign bæjarmanna og hafa verstöð sína hér í bænum. Heimildarlaus beitutaka varðar sektum frá 10—30 krónum.

til að afla grjóts, malar eða moldar úr, má eigi grafa, nema leyfi hafi verið til þess fengið. **21. gr.** Þeir, sem stunda fiskiveiðar og búa í landeign kaupstaðarins, mega, þangað til öðruvísi verður ákveðið, endurgjaldslaut njóta uppsáturs fyrir báta þá, er þeir hafa á vegum sínum, á þann hátt, sem verið hefur. **22. gr.** Enginn innanbæjarmaður má taka uppsáturstoll af öðrum, né meina öðrum lendingu að ástæðulausu. **23. gr.** Ef bæjarbúi vill með sérstakri fyrirhöfn og tilkostnaði búa til bryggju, lendingu eða vör, ber honum um það að leita heimildar hjá bæjarstjórninni, er tiltekur með hverjum skilyrðum og forgangi fyrir öðrum, bryggja sú eða lending skuli vera í hans afnotum. **24. gr.** Utanbæjarmenn, sem róa á eigin vegum, mega eigi stunda fiskiveiðar hér úr bænum, án leyfis bæjarstjórnarinnar, sem ákveður, hvern uppsáturstoll þeir skuli greiða. **25. gr.** Þeir, sem búa í landeign kaupstaðarins, mega taka beitu í fjöru bæjarins, þangað til öðruvísi verður ákveðið. Sömu kosta njóta þeir, sem búa á öðrum jörðum í umdæminu, meðan þeir ekki taka beitutoll af innanbæjarmönnum. **26. gr.** Vilji menn gjöra hróf fyrir beitu í fjöru, eða rækta beitu á annan hátt, á svæði, sem eigi má vera stærra, en þeir þurfa til eigin afnota, eiga þeir að leita leyfis til bæjarstjórnarinnar, sem ákveður, með hverjum skilyrðum þeir geti haft slíkar afnytjar eingöngu fyrir sig. **27. gr.** Beitu og mó, sem tekin er í landeign bæjarins, má eigi selja né farga til utanbæjarmanna. Sá, sem verður uppvís að þessu, skal sæta sekt eða hegning eftir atvikum, og má vænta þess, að hafa fyrirgjört hinu selda eða andvirði þess. **28. gr.** Bæjarstjórnin gjörir út um öll mál-efni viðvíkjandi samþykkt þessari, en eftirlit og allar bráðabirgðarákvarðanir, þegar fljótrar afgreiðslu þarf við, eru á hendi veganeftdarinnar, þangað til öðruvísi verður ákveðið.

Lhbr. um upptöku þurfalings og fátækraflutning, svo og skilyrði fyrir sölu á kyrsettum fjármunum hans. 23 júní

Eftir að hafa fengið þóknanlegt bréf yðar, herra amtmaður, dags. 17. f. m., viðvíkjandi erindi hreppsnefndarinnar í Kjósarhreppi um upptöku og fátækraflutning á Gesti bónda Péturssyni á Súlunesi svo og um sölu á kyrsettum fjármunum hans, en erindi þetta sendi ég yður með bréfi, dags. 25. október 1892, til þess að fá umsögn sýslumannsins í Mýra- og Borgarfjarðarsýslu og sjálfs yðar um mál efnið, sbr. einnig bréf mín 25. maí og 23. okt. 1893, skal ég hér með þjónustusamlega tjá yður, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hreppsnefndinni, sem hefði átt að snúa málaleitun sinni til yðar, að ég er yður samdóma um, að fyrirmæli 5. gr. í lögum um sveitarstyrk og fúlgu 4. nów. 1887 verði að skiljast þannig, að þau séu samrýmanleg við önnur gildandi lög, og kemur þá hér einkum til greina 27. gr. í lögum um bygging, ábúð og uttekt jarða 12. jan 1884. Samkvæmt þessu verður að álíta, að hreppsnefndin hefði átt að segja ábýlisjörð Gests Péturssonar lausri fyrir jól hin næstu á undan þeim fardögum, er hún heimtaði hann fluttan í, eða að öðrum kosti ábyrgjast allar afleiðingar gagnvart landsdrotni, sem upptaka leiguliðans af jörðinni án löglegs fyrirvara gat haft í för með sér. Með því að hún hvorugt gjörði, var sýslumanni ekki ábyrgðarlaust að verða við beiðni hreppsnefndarinnar um upptöku Gests og flutning á honum, er fyrst kom fram í bréfi, dags. 27. apríl 1892, og verður honum því ekki gefin sök á því, þótt hann yrði það ekki þegar í stað. Að því er snertir kröfu nefndarinnar um sölu á fjármunum Gests, er eg yður samdóma um, að það sé rétt hjá sýslumanni, að uppskrift samkvæmt 3. gr. fyrnefndra laga 4. nów. 1887 sé ekki löglegur grundvöllur undir nauðungaruppboði, og að hreppsnefndin verði að heimta lögtak samkvæmt 2. gr. laganna eða fá dóm fyrir kröfu sinni, ef hún kýs það heldur, áður hún geti heimt-

23. júní að uppboð og sölu á hinum uppskrifuðu fjármunum; en að öðru leyti athugast, að það sést eigi, hvort eftirriti af uppskriftargjörðinni ásamt útdrætti úr sveitarbókinni, að því er styrkinn snertir, hefur verið tilhlýðilega þinglýst, svo að óvíst er, hvort einu sinni hefur lagst löglegt veðband á hina uppskrifuðu muni. — Þessu samkvæmt skal ég þjónustusaml. leggja fyrir yður að svara þeim þremur fyrirspurnum hreppsnefndarinnar, sem ég tjáði yður í framannefndu bréfi mínu, dags. 25. okt. 1892.

2. júlí **Skipulagsskrá fyrir styrktarsjóð skipstjóra og stýrimanna við Faxaflóa.**

»Tilgangur sjóðsins er að styrkja skipstjóra og stýrimenn á þilskipum, sem gjörð eru út til fiskiveiða í veiðistöðunum kringum Faxaflóa, sem og ekkjur þeirra og börn«.

11. sept. **Lhbr. um flutning Garðakirkju á Akranesi niður á Skipaskaga.**

21. sept. **Skipulagsskrá fyrir framfarasjóð Jóns prófests Melsteðs og frú Steinunnar Bjarnadóttur Melsteðs.**

Tilgangur sjóðsins er að styrkja bændur í Árnessýslu fyrst um sinn til að kaupa sér vagna, er hestur gangi fyrir, en síðarmeir skal sjóðnum varið til skógaræktar í nefndri sýslu.

21. sept. **Rgbr. um afnám danskra messugjörða í Reykjavík.**

Samkvæmt allraþegnsamlegustum tillögum ráðgjafans, eftir að ráðaneytinu hafði borist þóknanlegt bréf yðar, herra landshöfðingi, dags. 3. febr. þ. á., hefur hans hátign konunginum hinn 19. þ. m. allramildilegast þóknast að samþykka, að konungsúrskurður 17. marz 1882 ásamt eldri ákvörðunum um skyldu dómkirkjuprestsins í Reykjavík til þess, að halda danskar messugjörðir í dómkirkjunni, skuli vera úr gildi numinn, þó þannig, að dómkirkjupresturinn sé skyldur til að framkvæma kirkjulegar athafnir á

dönsku, þegar hlutaðeigandi danskir meðlimir safnaðarins 21. sept. fara þess á leit.

Lhbr. um sveitfesti þurfalings.

28. sept.

Með bréfi þessu var staðfestur í öllum greinum svolhljóðandi úrskurður amtmannsins í suðuramtinu og vesturamtinu, dags. 11. júlí 1894: »Eftir að bæjarfógetinn í Reykjavík í bréfi, dags. 28. f. m., hefur borið undir amtið ágreining þann, sem er milli yðar, velborni herra sýslumaður, og hans um það, hvort Margrét nokkur Guðmundsdóttir, sem er þurfandi orðin fátækrastryrks, skuli álítast sveitlæg í Reykjavík eða í hinum núverandi Garða- og Bessastaðahreppum innan Gullbringu- og Kjósarsýslu, hef ég lagt svolátandi úrskurð á þetta mál: Eftir þeim skýrslum, sem liggja fyrir, er Margrét Guðmundsdóttir fædd í Reykjavík á árinu 1850; þaðan fluttist hún 23 ára gömul í Álfthaneshrepp, og dvaldi í honum vistarárin 1873—79, en skifti fóru fram á hreppnum í fardögum 1879 í tvö sveitarfélög, semsé Garðahrepp og Bessastaðahrepp; þar eftir var hún í Garðahreppi 1879—81, í Bessastaðahreppi 1881—82, og svo 7 ár í Garðahreppi, en þaðan fór hún í Bæjarhrepp í Strandasýslu, þar sem hún hafði dvöl 3 ár, unz hún fór suður aftur. Að vísu er svo fyrir mælt í fátækralög-gjöf vorri, að menn skuli vera 10 ár í einum og sama hreppi til þess að eignast þar sveit; en þessi ákvörðun verður alls eigi skilin svo, að hlutaðeigandi skuli eigi álítast að hafa dvalið 10 ár í sama hreppnum, þótt svo verði fyrirskipað á meðan hann er að vinna sveitfesti, að hreppnum skuli skift í tvö eða fleiri sveitarfélög, og það virðist liggja í augum uppi, að sá réttur, sem lögin heimila mönnum til þess að vinna sveitfesti í einhverjum hreppi með 10 ára dvöl þar, takmarkast eigi eða eyðist við það, að hreppnum verði skift einhvern tíma á þessu 10 ára tímabili, enda kemur einnig hér til greina réttur þess hrepps, þar sem hlutaðeigandi átti sveitfesti, áður en hann byrjaði að vinna sér sveitfesti í þeim hrepp, sem skift er síðar í

21. sept. fleiri hreppa. Með því fyrnefnd Margrét Guðmundsdóttir hefur síðast dvalið, eftir að hún var 16 ára að aldri, yfir 10 ár í hinum forna Álftaneshreppi og í báðum þeim hreppum, sem Álftaneshreppi er skift í, úrskurðast hérmeð, að hún sé sveitlæg í hinum núverandi Garða- og Bessa- staðahreppum, sem ber að sjá henni fyrir framfærslu eftir því hlutfalli, sem ákveðið er í bréfi landshöfðingja 17. sept. 1878 (Stj.tíð. 1878, B. bls. 136—137), og eruð þér umbeðinn að tilkynna hreppsnefndunum í téðum hreppum úrslit málsins.

9. nóv. **Auglýsing um verzlunar- og siglingasamning, milli konungsríkisins Danmerkur og konungsríkisins Spánar.** (Ráðgjafinn fyrir Ísland).

24. des. **Lhbr. um skiftingu Stokkseyrarsóknar í Stokkseyrarsókn og Eyrarbakkasókn.**

1895 Hafnarreglugjörð fyrir Reykjavíkurkaupstað.

12. jan. Stjórnarráð Íslands hefur 12. janúar 1895 gefið út svofelda hafnarreglugjörð fyrir Reykjavíkur kaupstað. I. Hafnargjald. 1. Af öllum skipum (að undanteknum þeim, er síðar getur um), sem mæld eru til lestatals, hvort sem þau eru hlaðin vörum, með seglfestu eða eru tóm, skal greiða hafnargjald af öllu farmrúminu í hvert sinn, er þau leggjast við akkeri fyrir innan eyjar þær, er að höfninni liggja, eftir að þau hafa komið frá Danmörku eða útlöndum, eða ef um skip ræðir, er fara aðeins milli hafna á Íslandi, þá er þau hið fyrsta sinn á árinu leita inn á höfnina, þannig: a. af skipum, sem eru eign búsettra manna í Reykjavík, 3 aura af smálest hverri; b. af skipum utanbæjarmanna 5 aura af smálest hverri. — Þá er skip tekur úr landi eða flytur í land vörur eða farþegja, geldur það ennfremur 10 a. af hverri smálest, hvort heldur það er innan- eða utanbæjar, innan- eða utanríkis eign. — Hafnargjöldin og önnur gjöld þau, er ræðir um í reglu-

gjörð þessari, renna í hafnarsjóð Reykjavíkur. — 2. Hafni 12. jan. skip sig oftast en einu sinni á árinu á Reykjavíkur höfn, greiðast gjöldin eigi að fullu nema hið fyrsta skiftið, en að eins með $\frac{3}{4}$ hin önnur skiftin.—3. Af þilbátum, sem eigi eru mældir til lestatals, greiðast hafnargjöld, þá er þeir eru hafðir til vöruflutninga. Ef þeir eru eign bæjarmanna, greiðast hafnargjöld af 4 smálestum, en af 8, ef utanbæjar eru. II. Aukagjald. 1. Öll utanbæjarskip, sem dregin eru á land á Reykjavíkur fjöru til hreinsunar eður aðgerðar, gjalda fyrir hvern sólarhring, er þau þannig liggja á þurru, 2 aura af hverri smálest, sem þau eru mæld til, og telst partur úr sólarhring sem heill væri. 2. Öll skip, sem eftir áðurtöldu eiga að greiða hafnargjald og hafna sig á tímabilinu frá 14. ágúst til 14. apríl, skulu greiða fyrir vitaljós hafnarinnar 2 kr. í hvert sinn, er þau leita hafnar á þessu tímabili. III. Undanþágur frá hafnargjaldi. 1. Öll herskip og skemtiskip, hverrar þjóðar sem eru, eru undanþegin hafnargjaldi. 2. Öll skip danskra þegna, sem eru að fiskiveiðum við strendur Íslands, eru undanþegin hafnargjaldi, ef þau afferma ekki né ferma annað en það, er veiðar þeirra og útbúnað snertir. Svo eru og undanþegin hafnargjaldi skip, er leita hafnar vegna sjóskemda, enda þótt farmur þeirra hafi verið á land borinn, ef þau aftur flytja burt allan farminn og ekki annað. — Fiskiveiðaskip utanríkismanna eru ekki undanþegin hafnargjaldi. IV. Um notkun hafnar og hafnar-dufls. Fiskiskip og önnur skip, er ferma eigi né afferma, skulu eftir nánara ákvæði hafnarnefndar leggjast svo á höfninni, að þau tálmi eigi fermingu né affermingu verzlunarskipa. — Dufl það, sem hafnarsjóðurinn kostar, og sífelt skal liggja á höfninni, má sérhvert skip, er hafnargjald greiðir, leggjast við, án þess fyrir það að greiða sérstaka borgun. Vilji fleiri en eitt skip á sama tíma nota duflið, sker hafnarnefndin úr, hvert þeirra skuli vera í fyrirrúmi. Ef skip hefur notað duflið lengur en í 4 daga, getur hafnarnefndin leyft öðru skipi að komast að, ef henni

12. jan. þykir ástæða til þess. V. Seglfesta. Seglfestu má ekki taka í landi bæjarins annarsstaðar en þar, er lögreglustjóri leyfir. Eigi má kasta út seglfestu á höfninni, né heldur flytja á land bæjarins, nema lögreglustjóri leyfi. — Reglugjörð þessi öðlast gildi 1. apríl 1895 og skal endurskoðuð fyrir 1. apríl 1905.

15. febr. **Lög um auðkenni á eitruðum rjúpum.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Rjúpur, sem eitruðar eru til eyðingar refa, skal auðkenna þannig, að hægri vængurinn sé stýfður til hálfs.
2. gr. Brot gegn 1. gr. varða sektum frá 20—200 kr., er renna hálfar til landssjóðs og hálfar til uppljóstrarmanns.
3. gr. Mál þau, er rísa af brotum gegn 1. gr., skal fara með sem opinber lögreglumál.

15. febr. **Lög um breyting á 1. gr. laga 9. janúar 1880 um breyting á tilskipun um sveitarstjórn á Íslandi 4. maí 1872.**

Vér Chr. IX. o. s. frv.: G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Sýslunefndum veitist heimild til að leyfa hreppsnefndum, er þess óska, að niðurjöfnun hreppsgjalda eftir efnum og ástæðum fari fram á tímabilinu 10.—30. júní.
2. gr. Eindagi á sveitargjöldum, sem niður er jafnað samkvæmt 1. gr. laga þessara, er 31. ágúst, nema hreppsnefndin gefi lengri frest.

15. febr. **Lög um afnám fasteignarsölugjalds.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Gjald af fasteignum, $\frac{1}{2}$ af hundraði hverju, sem fyrirskipað er í 1. gr. tilskipunar 8. febrúar 1810, þá er eigandaskifti verða, skal úr lögum numið, þegar um afsal fasteigna er að ræða.

**Lög til að gjöra samþykktir um hindrun sand- 15. febr.
foks og um sandgræðslu.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Sýslunefndum veitist vald til að gjöra samþykktir um hindrun sandfoks og um sandgræðslu á þann hátt, sem segir í lögum þessum.

2. gr. Þegar sýslunefndinni þykir þörf á, eða vera hagfelt að gjöra samþykkt fyrir alla sýsluna eða fyrir nokkurn hluta hennar, skal hún kveðja til almenns fundar í héraði því, sem ætlast er til að samþykkt sú nái yfir, og eiga atkvæðisrétt á þeim fundi allir héraðsbúar þeir, er kosningarrétt hafa til alþingis.—Sýslunefnd kveður á um fundarstað og fundardag með nægum fyrirvara, en sýslumaður sé fundarstjóri eða einhver sýslunefndarmanna, er nefndin kys til þess, og skal hann hafa kjörskrá við hendina. — Ef fundarstjóri verður að takast ferð á hendur til þess að halda fundinn, ber að greiða honum 2 kr. á dag í dagpeninga og ferðakostnað að auki eftir reikningi, er sýslunefndin úrskurðar og greiðist það gjald úr sýslusjóði.

3. gr. Sýslunefndin semur frumvörp til samþykta þeirra, er hún vill koma á, og ber undir álit og atkvæði funda þeirra, er um er rætt í 2. gr. — Nú hafa fundarmenn fallist á frumvarp nefndarinnar með $\frac{2}{3}$ atkvæða þeirra, er greidd hafa verið, og skal þá sýslunefndin senda amtmanni frumvarpið til staðfestingar. En ef breytingartillögur hafa verið gjörðar við frumvarpið á fundinum og samþykta með $\frac{2}{3}$ atkvæða, setur sýslunefndin þær inn í frumvarpið, ef henni þykja þær á rökum byggðar, og sendir síðan amtmanni til staðfestingar; en álfíti sýslunefndin, að breytingartillögurnar eigi ekki að takast til greina, ber hún frumvarp sitt óbreytt að nýju undir atkvæði héraðsfundar, og verði það þá samþykkt með $\frac{2}{3}$ atkvæða, ber að senda það amtmanni til staðfestingar. — Það frumvarp eða breytingaratkvæði við frumvarp, sem eigi hefur verið samþykkt með $\frac{2}{3}$ atkvæða á héraðsfundi, er fallið, og má eigi koma fram í nýju frumvarpi sýslunefnd-

15. febr. ar fyr en að ári liðnu. **4. gr.** Nú þykja amtmanni nokkur ákvæði samþykta ganga of nærri rétti manna eða atvinnufrelsi, eða að þær komi á einhvern hátt í bága við lög og grundvallarreglur laganna, og synjar hann þá um staðfesting sína, en skýra skal hann sýslunefndinni frá ástæðum fyrir neituninni. Að öðrum kosti staðfestir hann samþyktina, skipar fyrir um birting hennar og kveður á, hvenær hún skuli öðlast gildi, og er hún upp frá því skuldbindandi fyrir alla þá, sem búa innan takmarka þess svæðis, sem samþykktin nær yfir. — Samþykkt þeirri, er amtmaður hefur staðfest, má eigi breyta á annan hátt en þann, er hún var stofnuð á. — Amtmaður hlutast til um, að samþykktirnar séu prentaðar í B-deild Stjórnartíðindanna. **5. gr.** Í samþykkt skal ávalt kveða á um eftirlit það, er þarf til þess að hennar sé vandlega gætt, og hvernig greiða skuli kostnað, sem af því leiðir. **6. gr.** Brot gegn staðfestum samþykktum varðar 5—100 kr. sekt, sem rennur í sýslusjóð. Þó má ákveða þeim, er kemur brotinu upp, alt að helmingi sektanna. **7. gr.** Með brot gegn samþykktum skal fara sem opinber lögreglumál.

15. febr. **Lög um löggilding verzlunarstaðar að Hrafneyri við Hvalfjörð.**

15. febr. **Lög um löggilding verzlunarstaðar að Stakkhamri í Miklaholtshreppi.**

15. febr. **Lög um löggilding verzlunarstaðar við Kirkjubólshöfn í Stöðvarfirði.**

15. febr. **Lög um löggilding verzlunarstaðar að Seleyri við Borgarfjörð.**

28. febr. **Lhbr. um niðurlagning kirkju, (Hallormsstadakirkju); sóknin sameinuð Vallanessókn, nema 2 bæir lagðir til Þingmúlasóknar.**

Skipulagsskrá fyrir styrktarsjóð handa ekkjum 25. marz
og munaðarleysingjum í Rangárvallasýslu.

»Prem fjórðu af vöxtum sjóðsins skal halda sér og safna saman þannig, að ávalt megi til þeirra taka, þegar þörf er á, og þegar mikið manntjón kemur fyrir skal verja vöxtum þessum til að styrkja ekkjur og börn, einkum sjóðruknaðra manna og þeirra manna, sem farast vofeiflega eða deyja á bezta aldri, og sem á dánardægri eiga lögheimili í Rangárvallasýslu, þó svo, að ekki sé veittur styrkur til manna í Austureyjafjallahreppi, fyr en samskot hafa fengist úr þeim hreppi, að tiltölu við aðra hreppa sýslunnar«.

Auglýsing um reglugjörð fyrir prestaskóla Ís- 15. ágúst
lands. (Ráðgjafinn fyrir Ísland).

Samkvæmt þegnegum tillögum stjórnarráðsins hefur Hans hátign konunginum þóknast 13. þ. m. allramildilegast að staðfesta eftirfylgjandi reglugjörð fyrir prestaskóla Íslands: **1. gr.** Tilgangur prestaskólans. Prestaskólinn í Reykjavík er mentunarstofnun handa prestaefnum á Íslandi, og er tilgangur hans sá, að fræða svo þá, er í hann ganga, að þeir verði mentaðir kennimenn, uppbyggilegir sáluhirðar og nýtir embættismenn. **2. gr.** Stjórn prestaskólans. Stjórn prestaskólans hefur á hendi forstöðumaður hans undir yfirumsjón stiftsyfirvaldanna. **3. gr.** Kennararnir. Við prestaskólann skulu vera þrír fastir kennarar: forstöðumaður og 1. og 2. kennari, og skulu þeir allir hafa tekið guðfræðispróf við háskólann eða að minsta kosti við prestaskóla Íslands. Forstöðumaðurinn stýrir kenslunni og ber þau málefni, er skólann varða, upp fyrir yfirstjórn hans. Stiftsyfirvöldin skipa tvo aukakennara við prestaskólann: lögfræðing til að kenna kirkjurétt, og söngfróðan mann til að kenna tón og sálmasöng. **4. gr.** Námsmennirnir. Námsmenn í prestaskólanum geta þeir einir orðið, sem lokið hafa stúdentsprófi við hinn lærða skóla Íslands. Hver sá, er í

15. ágúst prestaskólann vill komast, skal sækja bréflega til stiftsyfirvaldanna um inntöku í hann. Undir burtfararpróf við prestaskólann má enginn ganga, nema hann hafi áður lokið prófi í forspjallsheimspeki, annaðhvort við prestaskólann (8. gr.) eða við háskólann. — Bæði forstöðumaður og hinir kennarar skólans skulu hafa nákvæmt eftirlit með hegðun stúdientanna og ástundun þeirra við námið, áminna og vanda um það, sem ábótavant kynni að vera, en skýra yfirstjórn skólans frá, ef mikið ber útaf og áminningar þeirra verða árangurslausar. **5. gr.** Námsstíminn. Kenslunni í prestaskólanum skal svo hágað, að henni verði lokið á þrem árum, og má enginn útskrifast þaðan eftir skemri námsstíma, nema sérstök atvik mæli með því og yfirstjórn skólans veiti leyfi til þess. Prestaskólaárið byrjar 1. dag októbermánaðar og endar 30. dag júnímánaðar. Er þá sumarleyfi um 3 mánuði: júlí, ágúst og september. Prestaskólaárinu skal skifta í tvö skólamissiri, og nær hið fyrra fram í miðjan febrúarmánuð, en hið síðara til júnifloka. Í byrjun hvers skólamissiris semur forstöðumaðurinn lestrar-töflu, er senda skal stiftsyfirvöldunum til samþykkis. Hlé á kenslunni skal eigi verða nema í jóla-, páska- og sumarleyfi. Kenslutíminn á hverri viku skal vera að minsta kosti 36 stundir. **6. gr.** Kensluaðferðin. Við kensluna á prestaskólanum skal nota hæfilegar prentaðar bækur á íslenzku eða erlendum málum, eftir því sem við verður komið, en ella fyrirlestra. Munnlegar yfirheyrslur (examinatoria) skal jafnaðarlega við hafa í því sem kent er. Tvö síðari árin á prestaskólanum skulu lærisveinar einu sinni í viku semja stutta guðfræðisritgjörð um efni, sem kennari hefur tiltekið. Skulu þeir hafa tvær stundir til þess og kennarinn vera hjá þeim til umsjónar á meðan. **7. gr.** Kenslugreinirnar. Kenslugreinirnar í prestaskólanum skulu vera þessar: 1. Forspjallsheimspeki, þ. e. hugsunarfræði, sálarfræði og ágrip af sögu heimspékinna eða merkilegir kaflar úr henni. Þetta skal á hverju ári kenna þeim, sem eru í yngstu ársdeild prestaskólans.

2. Skýring gamla testamentisins. Hún skal vera í því fólgin, að kendur sé inngangur til gamla testamentisins, er stefni einkum að því, að gefa ljóst yfirlit yfir efni bókana og lýsa hinu einkennilega við hverja þeirra. En auk þess skal kenna annaðhvort skýringar yfir nokkra kafla gamla testamentisins, í íslenskri þýðingu, (t. a. m. hina helztu spádóma um Messías) eða stutta framsætning gamla testamentis guðfræðinnar. 3. Skýring nýja testamentisins. Hún skal vera í því fólgin, að skýra vandlega helming nýja testamentisins á frummáli þess, helzt þessar bækur: Matteusar, Lúkasar og Jóhannesar guðspjall, Rómverjabréfið, fyrra Korintubréfið, Galatabréfið, Efesusbréfið og kennimannlegu bréfin, — en hraðlesa með stúdentunum hinn helminginn á þann hátt, að þeir geti orðið færir um að leggja alstaðar út úr frummálinu, og fá leiðbeining til að skilja hið þungskildasta. Auk þess skal kenna inngang til nýja testamentisins. 4. Kristileg trúfræði, kirkjuleg og biblíuleg, og í sambandi við hana, þegar því verður við komið, stutt játningafræði (Symbolik) eða trúvarnarfræði (Apologetik). 5. Kristileg siðfræði með stöðugum samanburði við hina heimspekilegu siðfræði fornaldarinnar og nýja tímans. 6. Almenn kirkjusaga ásamt með trúarlærdómasögu. 7. Kennimannleg guðfræði. Þessar greinir hennar skal kenna: a) prédikunarfræði (Homiletik), b) helgisíðafræði (Liturgik), c) sálgæzlufæði (Poimenik), og d) leiðbeining um kristindómskenslu barna (Kateketik), 8. Æfingar í því að semja prédikanir og bera þær fram. 9. Æfingar í því að spyrja börn. 10. Tilsögn í tóni og sálmasöng. 11. Kirkjuréttur, er einkum skal fræða um hina kirkjulegu löggjöf hér á landi, skýrslur, sem prestar eiga að gefa, umsjón prestsetra, kirkna, kirkjueigna og lénsjarða, og önnur veraldleg störf, sem prestum eru á hendur falin. 8. gr. Heimspekisprófið. Próf í forspjallsheimspeki skal halda í prestaskólanum á hverju ári í seinni hluta júnímánaðar,

15. ágúst og skal reyna stúdenta þá, er undir prófið ganga, munnlega í hverri af þeim greinum heimspekinnar, sem kendar hafa verið, en þó gefa hverjum aðeins eina einkunn. Hver sem í þessu prófi fær lægri einkum en vel ÷, hefur eigi staðist í því og má eigi ganga undir slíkt próf aftur fyrir en að ári liðnu. **9. gr. Burtfararprófið.** Burtfararpróf skal árlega framfara í seinni hluta júnímánaðar. Í próftöflu, sem forstöðumaður prestaskólans sendir biskupinum fyrir prófið, skulu vera tilteknar þær kenslugreinir, sem prófið verður haldið í, og í hverri röð stúdentarnir verða reyndir. — Prófinu skal haga þannig: 1. Í skýringu gamla testamentisins skal prófið vera aðeins munnlegt, og skal reyna hvern stúdent bæði í inngangi gamla testamentisins og hinu öðru, sem kent hefur verið til skýringar gamla testamentinu. 2. Í skýringu nýja testamentisins skal prófið vera bæði skriflegt og munnlegt. Skriflega prófið skal vera fólgið í því, að þeir, sem prófast eiga, leggi út á íslenzku og semji vísindalega skýring yfir tiltekinn kafla úr þeim ritum nýja testamentisins, sem vandlesin hafa verið; en munnlega prófið í því, að hver, sem prófaður er, leggi út á íslenzku kafla úr hinum vandlesnu nýja testamentisritum, og sé síðan vandlega spurður út úr honum, og að síðustu látinn leggja út kafla úr hinum hraðlesnu ritum þess og spurður út úr inngangi nýja testamentisins. 3. Í trúfræði skal prófið vera bæði skriflegt og munnlegt, og skal í munnlega prófinu reyna eigi að eins í sjálfri trúfræðinni, heldur og í játningafræði eða öðru því, sem kent hefur verið í sambandi við trúfræðina. 4. Í siðfræði skal prófið vera bæði skriflegt og munnlegt. 5. Í kirkjusögu og trúarlærdómasögu skal prófið einnig vera bæði skriflegt og munnlegt. 6. Í kennimannlegri guðfræði skal reyna hvern, sem undir burtfararpróf gengur, en aðeins munnlega. 7. Í kirkjurétti skal prófið vera að eins munnlegt. 8. Prédikun út af tilteknum texta skulu þeir, sem burtfararpróf taka, semja um leið og

skriflega prófið er haldið, en bera hana fram opinberlega í 15. ágúst kirkjunni, þá er munnlega prófinu er lokið, og skal gefa aðeins eina einkunn fyrir prédikun og framburð til samans 9. Að síðustu skulu þeir, er burtfararpróf taka, s þyrja börn opinberlega í kirkjunni. **10. gr.** Umsjón við skriflega prófið. Við skriflega prófið skulu jafnan vera tveir menn í sen til umsjónar, og skal annar þeirra vera maður óviðkomandi prestaskólanum, sem stiftsyfirvöldin velja til þess, en hinir föstu kennarar prestaskólans skulu til skiftis hafa umsjónina á hendi með honum. **11. gr.** Prófdómendur og bókarí. Prófdómendur bæði við heimspekisprófið og við hið skriflega og munnlega burtfararpróf skulu jafnan vera þrír: biskupinn, sá kennari, sem prófar og annar kennari til. Um prédikun og barnaspurningar skulu forstöðumaðurinn og 1. kennari dæma með biskupinum. Til að bóka hin helztu atriði, bæði í heimspekisprófinu og hinu munnlega burtfararprófi skal fenginn, að tilhlutun stiftsyfirvaldanna, hæfur maður, og skal bók sú, er hann ritar í, vera löggilt. **12. gr.** Heiti einkunnanna og tölugildi. Við burtfararprófið skal gefa fyrir hverja af hinum 9 greinum, sem taldar eru í 9. gr., eina einkunn, og tvöfaldast tölugildi hennar í þessum námsgreinum: skýringu nýja testamentisins, trúfræði, siðfræði og kirkjusögu. Hinar einstöku einkunnir eru: ágætlega, d á vel, vel, laklega, illa, afarilla. Við þessar einkunnir má bæta + eða ÷, er hækkar eða lækkar einkunnina. Þá er aðal-einkunn skal dregin út úr hinum einstöku einkunnum, gildir ágætlega = 8, d á vel = 7, vel = 5, laklega = 1, illa = ÷ 7, afarilla = ÷ 23, og ef einkunnin er hækkuð eða lækkuð, skal reikna það þannig: ágætlega ÷ = $7\frac{2}{3}$, d á vel + = $7\frac{1}{3}$, d á vel ÷ = $6\frac{1}{3}$, vel + = $5\frac{2}{3}$, vel ÷ = $3\frac{2}{3}$, laklega + = $2\frac{1}{3}$, laklega ÷ = ÷ $1\frac{2}{3}$, illa + = ÷ $4\frac{1}{3}$, illa ÷ = ÷ $12\frac{1}{3}$, afarilla + = ÷ $17\frac{2}{3}$. Við burtfararprófið þarf til ágætiseinkunnar 98 stig, til fyrstu einkunnar 78 stig, til

15. ágústanna einkunnar 59 stig, til þriðju einkunnar 39 stig, og skal reikna $\frac{1}{2}$ stig eða meira sem heilt, en kasta burtu brotum, sem eru minni en $\frac{1}{2}$. Nái einhver eigi 39 stigum, hefur hann eigi staðist prófið, og má eigi ganga undir nýtt burtfararpróf fyrir en að ári liðnu. — Þeim, sem staðist hefur burtfararpróf, en eigi náð fyrstu einkunn, skal leyft að ganga undir próf að nýju að einu ári liðnu.

13. gr. Vitnisburðarbréfin. Þá er burtfararprófinu er lokið, gefur forstöðumaðurinn hverjum þeim, sem prófið hefur staðist, vitnisburðarbréf, og setur undir það innsigli prestaskólans. Þar skal skýrt frá, hverja einkunn sá, sem vitnisburðarbréfið er gefið, hefur fengið í heimspekisprófinu, og því næst bæði frá þeirri aðaleinkunn og frá öllum þeim einstöku einkunnum, sem hann hefur fengið í burtfararprófinu. Gefa skal þar og vitnisburð fyrir iðni og siðferði. Vitnisburðarbréfið skal síðan rita í prófbókina, og staðfest eftirrit þess skal senda biskupinum. Afdrif prófsins skal í hvert skifti auglýsa á prenti. **14. gr.** Reglugjörð þessi öðlast gildi 1. október 1895. — *Ákvæði um stundarsakir.* — 1. Þeir stúdentar, sem 1. október 1895 hafa verið eitt ár á prestaskólanum, verða að öllu leyti undir ákvæðum þessarar reglugjörðar og eiga því ekki heimting á að ganga upp til embættisprófs fyrri en í júnímánuði 1897. 2. Burtfararpróf við prestaskólann verður ekki haldið 1896. Ef einhver stúdent þeirra, sem samkvæmt hinum eldri ákvæðum áttu að ganga undir burtfararpróf í ágústmánuði 1895, hefur eigi lokið prófi, þá er reglugjörð þessi öðlast gildi, en óskar að ganga undir burtfararpróf á ný, skal honum gefinn kostur á því í júnímánuði 1896, og fer það próf fram eftir ákvæðum hinnar eldri reglugjörðar.

5. sept.

Hafnarreglugjörð fyrir Akureyrar kaupstað.

Stjórnarráð Íslands hefur 5. september þ. á. gefið út svofelda hafnarreglugjörð fyrir Akureyrar kaupstað. I. Hafnargjald. Af öllum skipum (að undanteknum

þeim, er síðar getur um), sem mæld eru til lestatals, hvort 5. sept. sem þau eru vörum fermd, með seglfestu eða tóm, skal greiða í hafnargjald 6 auro af hverri smálest alls farmrúmsins í hvert sinn, er þau leggjast á höfninni eftir að þau hafa komið frá Danmörk eða útlöndum, eða, ef um skip ræðir, er fara aðeins millum hafna á Íslandi, þá, er þau í fyrsta sinni á árinu varpa akkerum á höfninni; og rennur gjald þetta eins og önnur þau gjöld, er ræðir um í reglugjörð þessari, í hafnarsjóð Akureyrar. Er skip fermir eða affermir á höfninni, skal ennfremur gjalda 6 a. af hverri smálest. — Af skipum, er hafna sig oftast en einu sinni á árinu á Akureyrarhöfn, greiðast gjöld þessi eigi að fullu nema hið fyrsta skiftið, en aðeins með $\frac{3}{4}$ hin önnur skiftin. — Framangreind gjöld skal þá greiða, er skipið legst fyrir innan beina stefnu úr yzta Glerárós í Geldingsá. Gjaldið skal og greiða af skipum, er leita hafnar fyrir ísreks sakir, storma eða því um líks. II. Vita gjald. Fyrir vita þann, er settur kann að verða við innsiglinguna á höfnina, geldur sá, er heimtar að kveikt sé á honum, 1 krónu fyrir nótt hverja. Gjald þetta skal greiða, hvort sem skip það, er beðið hefur verið um að kveikja fyrir, kemur inn á höfnina eða ekki. Á vitanum verður aðeins kveikt þá, er hafnarnefndin hefur verið um það beðin. III. Aukagjald. Auk þeirra gjalda, er þegar eru talin, skal ennfremur greiða: 1. 2 auro um daginn af hverri smálest í skipi, er lagt hefur verið upp á Akureyrar fjöru til hreinsunar eða aðgerðar, og 2. 2 auro af hverri smálest skips, er tekur eða kastar út seglfestu í landi kaupstaðarins. IV. Undanþágur frá hafnargjaldi. Undanþegin eru hafnargjaldi: 1. öll herskip og skemtiskip, hverrar þjóðar sem eru, 2. öll skip danskra þegna, sem að fiskiveiðum eru undir ströndum Íslands, ef þau afferma ekki né ferma annað en það, er afla þeirra og útgjörð snertir, og 3. skip, er leita hafna vegna sjóskemda, enda þótt farmur þeirra hafi úr þeim verið fluttur, ef þau aftur flytja burt farminn allan og eigi annað. — Fiskiskip utanríkismanna

5. sept. eru ekki undanþegin hafnargjaldi. V. Seglfesta. Seglfestu má eigi taka í landi bæjarins annarstaðar en þar, er lögreglustjóri leyfir. — Eigi má kasta út seglfestu á höfninni né flytja á land bæjarins, nema lögreglustjóri leyfi. — Reglugjörð þessi öðlast gildi 1. janúar 1896, og skal endurskoða hana fyrir 1. janúar 1906.

2. okt. **Lög um stefnur til æðri dóms í skiftamálum.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Þá er skotið er til yfirdóms skiftagjörð, úrskurði, uppkveðnum meðan á skiftunum stendur, eða öðrum gjörðum skiftaráðanda, er áfrýja má, skal stefna aðeins birt skiftaráðanda þeim fyrir hönd búsins, er þá ályktan hefur gjört, sem áfrýjað er, og hlutaðeigendum þeim, er komið hafa fram sem málsaðilar við meðferð þess málsatriðis, sem skotið er til æðri dóms, enda séu þeir heimilisfastir á Íslandi eða hafi þar umboðsmenn og sé það tilkynt og skráð í skiftabókinni, og hafi þeir umboð til að taka á móti stefnu fyrir hinna hönd. — Nú hafa skiftaforstjórar, er tilnefndir eru í erfðaskrá, haft bú til skifta, og skal þá einnig stefna þeim, nema þeir séu dánir, áður áfrýjað er, og aðrir eigi tilnefndir í þeirra stað, eða sé þeim á annan hátt varnað að taka á móti stefnunni.—Við birting stefnunnar fyrir skiftaráðanda skal veita honum 6 vikum lengri fyrirvara en alment er fyrirskipað. **2. gr.** Þegar er áfrýjunarstefna hefur verið birt skiftaráðanda, skal hann annast um, að kvatt sé til skiftafundar og boðað til hans eftir reglum þeim, er fyrirskipaðar eru í 23. gr. laga 12. apríl 1878 um skifti á dánarbúum og félagsbúum o. fl., og skal þess með skýlausum orðum getið, að áfrýjun hafi farið fram; á skiftafundi þessum skal gera ályktun um, hvað gera skuli útaf áfrýjuninni. **3. gr.** Reglur þessar gilda einnig þá, er skiftamáli er áfrýjað frá yfirdómi til hæstaréttar; þó skal þá enga viðbót veita við hinn lögboðna venjulega fyrirvara.

Lög um breyting á 5. grein tilskipunar um bæjarstjórn í Reykjavík 20. apríl 1872. 2. ókt.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Við kosningar í bæjarstjórn Reykjavíkur er bæjarfulltrúum skift í tvo hluti, og skal annar þeirra vera einum fjölmennari en hinn. Meiri hlutinn skal kosinn af öllum karlmönnum í kaupstaðnum, sem eru orðuir fullra 25 ára að aldri, þegar kosningin fer fram, eru eigi öðrum háðir sem hjú, hafa óflekkað mannorð, eru fjár síns ráðandi, er ekki lagt af sveit, eða hafi þeir þegið sveitarstyrk, þá endurgoldið hann eða verið gefinn hann upp, hafa verið heimilisfastir í kaupstaðnum næsta ár á undan kosningunni frá nýári til nýárs, og greitt það ár að minsta kosti 8 kr. í bein bæjargjöld. Kosningarrétt hafa og ekkjur og aðrar ógiftar konur, er fullnægja skilyrðum þeim fyrir kosningarrétti, er sett eru í lögum 12. maí 1882 um kosningarrétt kvenna og í þessari grein. Minni hluti bæjarfulltrúa skal kosinn af $\frac{1}{5}$ hluta allra hinna áðurtöldu bæjarbúa, er kosningarrétt hafa og mest hafa greitt í bæjargjöld síðasta ár frá nýári til nýárs, ef þessi $\frac{1}{5}$ hluti hefur goldið minst $\frac{2}{3}$ hluti allra gjaldanna. Nái fimtungur ekki þessari upphæð, skal svo mörgum viðbætt af þeim, sem mest greiða, úr hinum $\frac{4}{5}$ þörtunum, að þessari gjaldaupphæð verði náð. Hafi fleiri greitt jafnumikil gjöld á því ári, og það verður nauðsynlegt, að nokkrir þeirra gangi til kosningar til þess að ná hinum fyrnefnda fimtung af kjósendum eða $\frac{2}{3}$ þörtum af gjaldaupphæðinni, skulu þeir allir ganga til kosningar. — Kjörgengur er hver sá karlmaður, er atkvæðisrétt á við kosningu meiri hluta bæjarfulltrúa. — Feður og afkomendur mega ekki sitja í bæjarstjórninni í senn. **2. gr.** 5. grein í tilskipun 20. apríl 1872 um bæjarstjórn í kaupstaðnum Reykjavík er úr lögum numin.

2. okt.

Viðaukalög við lög um prentsmiðjur 4. des. 1886.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Skyldur þær, er með 2. gr. í lögum um prentsmiðjur 4. des. 1886 eru lagðar á prentsmiðjur hér á landi gagnvart amtsbókasöfnunum á Akureyri og í Stykkishólmi, gilda einnig að því er snertir bókasafn Austuramtsins, þannig að hver prentsmiðja skal að viðlagðri hegningu samkvæmt þeirri grein láta því í té ókeypis 1 eintak af öllu því, er prentað er, hvort sem það er smátt eða stórt. — Um brot gegn lögum þessum fer eftir nefndum lögum um prentsmiðjur 4. gr.

4. okt.

Lhbr. um tekjuauka af jörðum, er lagðar hafa verið upp í árgjald frá einu prestakalli til annars.

Í þóknaðlegu bréfi, dags. 23. f. m., hafið þér, herra amtmaður og herra biskup, skýrt frá því, að presturinn að Völlum í Svarfaðardal hafi lagt þá spurning undir úrskurð stiftsyfirvaldanna, hvort prestinum að Völlum eða prestinum að Kvíabekk beri grunnleigur, er nú eru farnar að gjaldast af jörðunum Birnunesi og Selá, sem með ráðherrabréfi 18. apríl 1887 voru lagðar frá Vallaprestakalli til Kvíabekkjarprestakalls, en þá voru lóðargjöld þessi ekki til kominn, þegar jarðirnar eftir þáverandi eftirgjaldsupphæðum voru teknar undan Vallaprestakalli upp í árgjald það, er þaðan átti að greiðast. Með því að yður finst vafi geta verið á, hvað rétt sé í þessu tilliti, hafið þér skotið málinu til minnar úrlausnar. — Útaf þessu skal yður hérmeð þjónustusamlega tjáð, að þegar jarðir eru lagðar frá einu prestakalli til annars, þá er það endanleg ráðstöfun, sem yfirgrípur jörðina eins og hún er, sem við það hverfur að öllu undan umráðum og afnotum prestsins í því brauði, sem hún er frá tekin, og að öllu leyti undir það prestakall, sem hún er lögð til, eins og hver önnur kirkjujörð. Í því tilfelli, sem hér er um að ræða,

er það því Vallapresti eins óviðkomandi, hvort tekjur af 4. okt. jörðunum Birnunesi og Selá aukast eða rýrna, eins og honum eru yfir höfuð óviðkomandi kirkjujarðir annara presta-kalla, og á hann ekkert tilkall til neins hluta af lóðar-gjöldunum fremur en afurðum og gæðum jarðanna að öðru leyti.

Lög um breyting á gjöldum þeim, sem hvíla 8. nóv. á jafnaðarsjóðunum.

Vér Chr. IX. o s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Kostnað þann við kenslu heyrnar- og málleysingja, útbúnað þeirra og ferð til kenslustofnunarinnar, sem samkvæmt tilskipun um kenslu heyrnar- og málleysingja o. fl., 26. febr. 1872, ber að greiða úr jafnaðarsjóðum amtanna, skal greiða úr landssjóði. **2. gr.*** Bólusetningarkostnað, sem ræðir um í kgsbr. 24. marz 1830, skal greiða úr landssjóði. **3. gr.** Sáttamálakostnað, sem eftir tilskipun 20. jan. 1797, 41. gr., hvílir á jafnaðarsjóðunum, skal greiða úr landssjóði. **4. gr.** Kostnað þann við notkun fangelsanna, er ræðir um í 6. gr. tilskipunar um byggingu hegningarhúss og fangelsa á Íslandi m. fl., 4. marz 1871, ber að greiða úr landssjóði. **5. gr.** Að svo miklu leyti kostnaður sá, sem um ræðir í 1.—4. gr., hvílir á bæjarsjóði Reykjavíkur kaupstaðar, skal greiða hann úr landssjóði. **6. gr.** Þegar reiknað verður jafnaðarsjóðsgjald það, er amtsráðin mega mest á leggja án samþykkis landshöfðingja, samkvæmt 56. gr. sveitarstjórnartilskipunarinnar 4. maí 1872, skal það eigi koma til greina skattinum til hækkunar, er varið hefur verið á undanförunum 3 árum til gjaldgreina þeirra, er lög þessi ræða um. **7. gr.** Lög þessi öðlast gildi 1. jan. 1896.

*) Sjá lög 26. febr. 1898, um bólusetningar.

8. nív.

Lög um hagfræðisskýrslur.

Vér Chr. IX. o. s. frv.: G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Landsstjórninni ber að annast um, að samdar séu árlega hagfræðisskýrslur um atvinnuvegi landsins, búnað, fiskiveiðar og verzlun, og skulu þær samdar og útgefnar á kostnað landssjóðs.

2. gr. Um fyrirkomulag á skýrslunum og undirbúning til þeirra ákveður landshöfðingi með reglugjörð*, og annast hann um, að út séu gefin á kostnað landssjóðs nauðsynleg eyðublöð, er stjórnarvöldum þeim, sem hann fyrirskipar, ber að láta útfylla.

3. gr. Skyldur er hver búandi og hver sá, er nokkurn fénað hefur, til þess að láta hlutaðeigandi stjórnarvöldum árlega í té, þegar þess er krafist, nákvæma skýrslu um það, hve margt nautgripa, sauðfjár, geitfjár og hrossa, á hverjum aldri sem er, hann hefur undir höndum, hvort sem hann sjálfur er eigandi að eða ekki.—Bændur og aðrir þeir, er nokkra jarðrækt stunda, eru á sama hátt skyldir til að láta árlega í té skýrslur, svo nákvæmar, sem kostur er á, um stærð túna þeirra og sáðlands, um jarðarbætur, er unnar hafa verið, og jarðargróða, er þeir hafa fengið á árinu, svo sem töðu, úthey, maturtir, mótekju, hrísrif og skógarhögg.

4. gr. Skipstjórar á þilskipum og formenn á opnum bátum, sem til nokkurs veiðiskapar ganga, skulu skyldir að láta hlutaðeigandi stjórnarvöldum í té skýrslur, svo nákvæmar, sem föng eru til, um það, hve mikið hafi aflast á skipum þeim eða bátum, er þeir hafa farið með. Skýrslna þessara má einnig, ef þurfa þykir, krefjast af útgerðarmönnum skipanna eða bátanna. — Svo skulu þeir, sem hafa selveiði, laxveiði, fuglatekju og dúntekju, skyldir að láta hlutaðeigandi stjórnarvaldi í té, skýrslu um þessar atvinnugreinar er þess er krafist.

5. gr. Forstöðumenn fastra verzlana, lausakaupmenn, þar með taldir hrossakaupmenn og fjár-

*) Sbr. reglugjörð 20. apríl 1897.

kaupmenn, forstöðumenn kaupfélaga og pöntunarfélaga og 8. nív. aðrir, er vörur kaupa eða vörukaup annast frá útlöndum, eður sem selja vöru eða sölu annast til útlanda, skulu skyldir til að láta hlutaðeigandi stjórnarvöldum í té sem nákvæmastar skýrslur um það, hverjar vörutegundir og hve mikið af hverri vörutegund þeir flutt hafi eða flytja látið til landsins eða frá því; svo er þeim og skylt að skýra frá útsöluverði innfluttrar vöru hér á landi og innkaupsverði innlendra vöru, og tilgreina frá hverju landi vörurnar eru hingað fluttar eða til hvers lands héðan, alt eftir því, sem eyðublöð þau greina og reglugjörðir, er landshöfðingi útgefur.

6. gr. Forstöðumenn sparisjóða og lánstofnana skulu skyldir til að senda landshöfðingja árlega ágrip af reikningum sínum ásamt skýrslu um eignir og skuldir stofnana, eftir formi, er hann fyrirskipar.

7. gr. Heimta má, að hlutaðeigendur votti uppá æru og trú, að skýrslur þær, sem umræðir í 3.—5. gr. séu gefnar eftir beztu vitund.

8. gr. Gefi nokkur vísvitandi rangar skýrslur um nokkurt af þeim atriðum, sem um er spurt samkvæmt 3.—5. gr. í lögum þessum, eða neiti nokkur að staðfesta skýrslu sína með vottorði uppá æru og trú, varðar það sektum frá 10—200 króna. Tregðist nokkur við að láta í té skýrslur, er heimilt er samkvæmt lögum þessum að heimta, má þröngva honum til þess með dagsektum, 1—5 kr. á dag.

9. gr. Um aðrar landshagsskýrslur en þær, sem atvinnuvegina snerta, gilda sömu reglur og fylgt hefur verið til þessa.

10. gr. Með brot gegn lögum þessum skal farið sem opinber lögreglumál.

Lögreglusamþykkt fyrir Seyðisfjarðarkaupstað. 14. nív. (Landshöfðinginn).

Lög um skrásetning skipa.

13. des.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Til þess að skip geti með skrásetning á Íslandi

13. des. öðlast rétt til að hafa danskt flagg, verða að minsta kosti $\frac{2}{3}$ hlutar þess að vera eign innborinna manna, er ekki eru þegnar annars ríkis, eða þeirra manna, er fengið hafa dönsk þegnréttindi með því að vera orðnir heimilisfastir á Íslandi eða í Danmörku. Sé skipið eign hlutafélags, þá á stjórn þess að hafa aðsetur sitt á Íslandi eða í Danmörku og félagsmenn að fullnægja skilmálum þeim, sem settir eru hér að framan. **2. gr.** Um öll skip, sem eiga heima á Íslandi og heimilt er að hafa danskt flagg, og eiga að vera mæld samkvæmt tilskipuninni um skipamælingar, skal höfð skipaskrá. — Um skrásetning skipsins á skipaskrána skal gefið út skjal, þjóðernis- og skrásetningar-skírteini, og skal það, meðan það er í gildi, ásamt merkjum þeim, sem sett eru á skipið (3. gr.) vera fullkomin sönnun um þjóðerni skipsins og hvert það er, hvenær sem þess er spurt. — Auk aðalskjals þessa þarf sérhvert skrásett skip, bæði á friðar og ófriðar tímum, aðeins að hafa farmskjöl þau, sem með þarf, og skilríki þau um skipshafnir og afgreiðslu skipa, sem boðið er að skip skuli hafa. — Skip, sem að eins eru 30 smálestir »brúttó« og þaðan af minni og einasta eru höfð til vöruflutninga hafna á milli á Íslandi, eru undanþegin ákvörðununum hér að framan um skrásetningar- og þjóðernis-skírteini; skulu þau sett á skrá sér og aðeins fá mælingarskírteini, og ákveður stjórnin, hvernig það skuli vera. Séu þau ætluð til siglinga til annara ríkja, skal hlutaðeigandi skrásetningarskrifstofa annast um, að þau, áður en þau eru búin úr landi, fái þjóðernis-skírteini, og ákveður stjórnin hvernig það skuli vera. — Ekkert íslenskt kaupfar, sem ekki er stjórnarskip, má héreftir hafa neitt annað flagg fyrir þjóðernisflagg en hið almenna danska verzlunarflagg, en það er kaupferðarflagg það, sem skipað er fyrir um í tilskipun 11. júlímán. 1748, 1. gr.* **3. gr.** Á öllum skipum, sem eru skrásett samkvæmt 2 gr.,

*) Sbr. augl. 16. jan. 1893.

skal »nettó«-smálestatal þess og skrásetningarstafirnir ávalt 13. des. vera markaðir á þiljubitann í aftari röndinni á stórlúkunni eða ef því verður ekki komið við, þá einhversstaðar annarstaðar, þar sem hægt er að koma auga á það og vel fer á því. — Þegar merki þessi sjást ekki lengur, verður skip það, sem í hlut á, ekki viðurkent sem skrásett danskt skip.

4. gr. Skrásetning skipa er undir stjórn og umsjón yfirvalds þess, sem konungur skipar til þess*, og á Íslandi skulu lögreglustjórnarnir annast hana, og hvert lögsagnarumdæmi í landinu vera skrásetningarumdæmi fyrir sig. — Á aðalskrá skrásetningar- og skipamælingar-skrifstofunnar í Kaupmannahöfn yfir skip þau, sem skrásett eru í ríkinu, skal einnig rita skip, sem skrásett eru á Íslandi, og skulu þjóðernis- og skrásetningar-skírteini þau, sem um er rætt í annari grein, gefin út á þeirri skrifstofu.

5. gr. Í hverju skrásetningarumdæmi skulu skipin í því héraði sett á skrá, og tala við hvert skip í þeirri röð, sem þau eru skrásett í. — Sérhver skipseigandi á rétt á að fá skip sitt skrásett í hverju umdæmi, sem hann vill, og skal það umdæmi álitid heimili skipsins. Ekki má rita á íslenzku skipaskrárnar skip þeirra dönsku þegna eða hlutafélaga, sem eru heimilisfastir annarstaðar en á Íslandi, nema stjórnin veiti sérstaklegt leyfi til þess. — Skrárnar skulu ritaðar í bækur, sem eru löggiltar til þess, og alt af skulu vera kyrrar á skrifstofu þeirri, sem í hlut á. — Skrár yfir skip þau, 30 smálestir »brúttó« eða minni, er talað er um í 2. gr. og rétt hafa til að sigla með dönsku flaggi, skal halda á skrásetningarskrifstofu í því umdæmi, þar sem eigandinn á heima. Nú á skipseigandi heima erlendis, og má þá taka skipið á skrána, ef hann hefur veitt öðrum, er heimili eigi á Íslandi, umboð til að annast slíkt við skrásetningaryfirvöld og hefur þeim það tilkynt verið, og skal þá taka skipið á skrá í því umdæmi, þar sem umboðs-

*) Sbr. rgbr. 25. marz 1896.

13. des. maður á heima. **6. gr.** Stöfum þeim, sem skipið fær á aðalskránni, sem nefnd er í 4. gr. og haldin er í Kaupmannahöfn, má ekki breyta, meðan skrásetningin er gild, og verða þeir skrásetningarstafir skipsins, sem eiga að vera markaðir á það. **7. gr.** Skrásetningarbækur fyrir hvert skrásetningarumdæmi eigi að skýra frá í sérstökum dálkum: 1, skrásetningarstöfum skipsins, nafni þess, hvar það eigi heima og hvar það sé smíðað; 2, hverskonar skip það sé, og skal nákvæmar lýst lögun þess og aðalmáli (lengd, dýft og breidd); 3, smalestatal skipsins og skal tilgreint, með hverri aðferð það er reiknað út; 4, nafni, stöðu og heimildarbréfi eiganda þess eða þeirra, sem skrásettir eru. — Sé fleiri en einn eigandi skrásettir, skal einnig tilgreint, hversu mikinn hlut hver eigi í skipinu. — Sé skipið hlutafélags eign, skal bóka nafn félagsins, aðalaðsetur stjórnar þess, og nafn útgjörðarmanns þess eða þeirra, sem hafa stjórn þess á hendi. — Um hvert skip skal tilgreina ár og dag, er það var fært inn í skrásetningarbókina. **8. gr.** Þegar skrásett skip er strikað út úr skrásetningarbókinni, á að bóka í hana orsökina til þess, og hvar og hvenær skilríki þau sé dagsett, sem eru því til sönnunar, annaðhvort að skipið sé ekki lengur til, eða að það hafi mist rétt til að vera álitid danskt skip, eða að það sé komið undir annað skrásetningarumdæmi (16., 17. og 19. gr.). **9. gr.** Eigandinn eða umboðsmaður hans skal segja skriflega til hvers skips, sem á að skrásetja, til skrásetningar-skrifstofunnar í umdæmi því, sem skipið á heima, eða sé það þá, þegar á að skrásetja það, utan umdæmisins, þá til skrifstofunnar í umdæmi því, sem skipið er í. — Þegar sagt er til skipsins, skulu þessi skilríki fylgja með: 1, skipasmíðisskírteinið, og hafi orðið eigandaskifti síðan skipið var byggt, þá ennfremur heimildarbréf þess eða þeirra, er vilja láta skrásetja það sem sína eign. Skjöl þessi skulu lögð fram í frumriti og í eftirriti, og verður eftirritið kyrt í skjalasafni skrásetningarstofunnar; 2, skjal frá eiganda eða eigendum skipsins, er upplýsingar þær fylgja,

sem með þarf og þar sem þeir upp á æru og trú lýsa því 13. des. yfir, að þeir sé þesskonar menn, sem heimilt sé að eiga skip, er hefur danskt flagg, samkvæmt 1. gr., eða ef skipið er eign hlutafélags, þá skrifleg yfirlýsing einnig upp á æru og trú frá stjórn félagsins um, að skilmálunum, sem settir eru í 1. gr. fyrir því að eiga danskt skip, sé fullnægt. Í yfirlýsingum þessum skal einnig vera heitorð um, að þjóðeruis- og skrásetningar-skírteinið skuli ekki verða vanbrúkað til þess að útvega öðru skipi eða sama skipi í eign útlendra þegna sömu kjör og dönsk skip hafa. — Undir yfirlýsingu þessa á sá, sem í hlut á, annaðhvort að rita nafn í viðurvist hlutaðeiganda skrásetningar-embættismanns eða að sjá um, að hún sé staðfest af nótaríus. — Verði ágreiningur um, hvort þeim, sem til skipsins segir, sé heimilt að eiga skip, er hefur danskt flagg, þá verður hann að sanna það með skírteini frá yfirvaldinu þar, sem hann á heima. — Þegar sérstaklega stendur á, getur stjórnin vægt til um skilríki þau, sem hér eru heimtuð, ef komið verður fram með upplýsingar þær, sem með þarf, á annan hátt svo að nægir. 10. gr. Þegar búið er á skrásetningar-skrifstofu þeirri, sem í hlut á, að rita það, sem með þarf um skrásetninguna og um mælinguna í skjal, sem gjört er þarum, skal senda það (með fylgiskjöllum) þegar í stað til landshöfðingja, og þegar hann ekki hefur neitt fram að færa á móti því, að skipið sé viðurkennt sem danskt, gefur hann út handa því bráðabirgða þjóðernis-skírteini, er samið sé eftir formála, sem stjórnin nákvæmar tiltekur; sendir hann skrásetningarskrifstofunni það til þess, að hún skili því til skipsins, og ber henni um leið að sjá um, að markað sé á skipið nettó-smálestatalið og skrásetningarstafir þeir, sem landshöfðingi hefur tekið til. Áður en skipið er afgreitt, skal þar að auki á skrásetningarskrifstofunni rita nafn skipstjóra á skírteinið og upplýsingu um heimild hans til að vera skipstjóri. Skýrslu þá, sem landshöfðingi hefur fengið frá skrásetningarskrifstofunnum gjörðina með fylgiskjöllum skal hann senda skrásetningar-

13. des. og skipamælingarskrifstofunni í Kaupmannahöfn. Skal þar yfirskoða mælinguna og rannsaka skilríki þau, sem send hafa verið, og má, ef þess þykir þörf, krefjast þess, að skipið sé mælt að nýju að öllu eða nokkru leyti, svo og fela landshöfðingja að annast um að upplýsingar þær, sem komnar eru fram, sé gjörðar fullkomnari eða ítarlegar sann- aðar. Þegar öll þessi skilríki eru fengin, skal skipið sett á aðalskrána samkvæmt þeim. **11. gr.** Þegar skrásetning- in er búin, gefur skrásetningar- og skipamælingar-skrifstof- an út þjóðernis- og skrásetningarskírteini fyrir fult og alt, skal það lagað eftir formála þeim, sem í hvert skifti gild- ir fyrir dönsk skip, og mælingarskírteinið vera ritað í það, og hafa allar þær upplýsingar inni að halda, sem tilgreind- ar eru í skránni samkvæmt 7. gr. Skírteinið skal (ásamt skilríkjum þeim, sem send hafa verið) sent landshöfðingja aftur hið bráðasta, til þess að hann þegar í stað sendi það skrásetningarskrifstofu þeirri, sem í hlut á, og skal þar síðan bóka það, sem með þarf í skrárnar á hverjum stað um sig (5. gr.), og leiðrétta nettó-smálestatalið og fl. ef rangt er, og skal hlutaðeiganda skipi síðan skilað þessu fullgilda skírteini, þá er búið er samkvæmt fyrirætlum 10. gr. að rita nafn skipstjóra og fl. á það, móti því, að það skili aftur bráðabirgðaskírteininu. Hið síðarnefnda skírteinið skal sent landshöfðingja ásamt með skýrslu um, að búið sé að láta hið fullgilda skírteini úti. — Sé skip það, sem í hlut á, þegar skrásetningin á að fara fram, ekki í um- dæmi því, þar sem beðið er um að það sé skrásett, skal skrásetningarskrifstofa sú, sem hefur afhent þjóðernis- og skrásetningarskírteinið, senda skrifstofunni í því umdæmi, er skipið á að eiga heima, skilríki þau og aðrar upplýsing- ar, sem með þarf samkvæmt 9. gr., til þess að skipið geti komist á skrána í hinu síðarnefnda umdæminu. **12. gr.** skírteinið skal ávalt fylgja skipinu og sýnt bæði við toll- afgreiðsluna og þegar þess verður krafist af dönsku yfir- valdi, hvort sem er borgaralegt yfirvald eða hermaður eða danskur verzlunarfulltrúi. — Það er bannað að neitt sé

ritað á skírteinið eða neinu breytt í því, nema það sé 13. des. gjört af landshöfðingja eða á einhverri skrásetningarskrifstofu í Danmörku eða á Íslandi eða af dönskum verzlunarfulltrúa, og getur það varðað hegningu, ef útaf þessu er brugðið, eftir atvikum jafnvel eins og fyrir fals. 13. gr. Skip, sem smíðað er erlendis á kostnað íslenzks manns, eða er komið í danska eða íslenzka eign, getur ekki orðið skrásett, fyrr en það er komið í danskt eða íslenzkt skrásetningarumdæmi. — Þó skal dönsku verzlunarfulltrúunum, þegar þannig stendur á, vera heimilt, þegar búið er að fá þeim skilríki þau, sem um er rætt í 9. gr. 1. og 2. tölulið, að gefa út þjóðernisskírteini til bráðabirgða, og skal það hafa sama gildi og fullkomið þjóðernisskírteini, þangað til skipið verður skrásett fyrir fult og alt.—Þjóðernisskírteinið til bráðabirgða skal hafa þessar upplýsingar inni að halda: 1. nafn skipsins, og hverskonar skip það sé; 2. hvenær og hvar skipið sé keypt, og nafn hins íslenzka eða hinna íslenzku eigenda þess samkvæmt kaupbréfinu eða öðru heimildarskjali; 3. nafn skipstjóra; 4. eins nákvæmar upplýsingar, og fengist geta eftir atvikum, um smálestatal þess, lögun og lýsingu á því; 5. hversu lengi skírteinið sé gilt. — Undir eins og verzlunarfulltrúi sá, sem í hlut á, er búinn að láta úti slíkt þjóðernisskírteini til bráðabirgða, sendir hann eftirrit af því til hlutaðeigandi stjórnarráðs. — Slíkt bráðabirgða þjóðernisskírteini er samt ekki lengur gilt, en þangað til skipið í fyrsta sinni kemur inn á danska eða íslenzka höfn, — því þá á að skila því á skrásetningarskrifstofunni þar,—og aldrei lengur en í 2 ár, frá því að það er gefið út, ef stjórnin veitir ekki sérstaklega leyfi til þess. — Skipstjórinn á skrásettu íslenzku skipi, sem smíðað er upp aftur erlendis, getur krafist af næsta dönskum verzlunarfulltrúa, að hann láti sig fá skírteini, er veiti sér heimild til að nota þjóðernis- og skrásetningarskírteini sitt eftir sem áður, þangað til hann kemur inn á danska eða íslenzka höfn, þar sem má rannsaka, hvort skipinu sé breytt svo mjög, að gefa þurfi út

13. des nýtt þjóðernis- og skrásetningarskírteini. Ekki getur slíkt skírteini samt verið lengur gilt en í 2 ár frá því að það er gefið út, nema stjórnin veiti leyfi til þess sérstaklega.
- 14. gr.** Á sérhverju skrásettu skipi á nafn þess og heimili að vera ritað aftan til á því, þar sem hægt er að koma auga á það; skal það vera ritað með greinilegu latnesku lettri ljósleitu með dökkum undirlit eða dökku lettri með ljósleitum undirlit, þannig að sé nafn skipsins tvö eða fleiri orð, þá skal ætíð vera að minsta kosti bil fyrir 1 bókstaf á milli orðanna. — Sigli skipið til annara ríkja, skal nafn þess ennfremur á líkan hátt letrað á báðar hliðar þess og svo fljótt sem kringumstæðurnar leifa, skal bæði að fram- og aftan markað á skipið hve djúft það risti, öðrumegin í »decimetrum« en hinumegin í enskum fetum. — Ekki er leyfilegt að leyna nafni skipsins né heimilis þess eða nema það burtu, nema í ófriði, til þess að forðast að fjandmennirnir taki það. — Ekkert skip má nefna öðru nafni en því, sem það er skrásett með. — Ekki má breyta nafninu á skrásettu skipi, nema eigandaskifti verði, og skal samþykki stjórnarinnar þá koma til. Sé nafninu breytt, skal gefa út nýtt þjóðernis- og skrásetningar-skírteini; skrásetningarstafirnir haldast óbreyttir.
- 15. gr.** Sé þess farið á leit við stjórnina, má í staðinn fyrir áður út gefið þjóðernis- og skrásetningar-skírteini láta koma nýtt skírteini samhljóða, og skal þá skila hinu fyrra skírteininu aftur. — Hafi þjóðernis- og skrásetningar-skírteini skrásetts skips glatast, má láta úti nýtt skírteini, ef þess er farið á leit við stjórnina. — Í öllum þeim tilfellum, er nýtt skírteini er gefið út, án þess að skipið um leið sé mælt um, skal ekki gjalda neitt fyrir það. — Týnist þjóðernis- og skrásetningar-skírteinið erlendis, getur næsti danskur verzlunarfulltrúi gefið út þjóðernis-skírteini til bráðabirgða (13. gr.), og skal þess getið með berum orðum, hverra orsaka vegna það sé gefið út. Þegar svo er, á sá, sem biður um skírteinið, að gefa skýrslu um, hvernig það atvikaðist, að skírteinið týndist.
- 16. gr.** Þegar skrásett skip ferst, er

höggvið upp eða ónýtt á annan hátt, á sá, sem átti skip- 13. des. ið, þegar í stað að skýra skrásetningarskrifstofu þeirri, sem í hlut á, skriflega frá því, til þess að skipið verði strikað út úr skipaskránni, og á hann einnig að skila þjóðernis- og skrásetningar-skírteininu aftur, eða færa sönnur á, að því verði ekki skilað aftur. — Hafi skipið farist erlendis, skal dönskum verzlunarfulltrúa skýrt frá því eins og nú var sagt, og á sömuleiðis að skila honum skírteininu. — Verzlunarfulltrúinn á síðan að senda hlutaðeigandi stjórnarráði skilríki þessi ásamt nákvæmari skýrslu um skiptapann. **17. gr.** Þegar manni, sem ekki fullnægir skilmálunum í 1. gr., er selt skip eða partur úr skipi, og skipið fyrir þá sök missir rétt sinn til að hafa danskt flagg, á sá, sem átti skipið, áður en 4 vikur eru liðnar frá því að hann fékk að vita, að salan væri fullgjörð, að skýra skrásetningarskrifstofu þeirri, þar sem skipið er skrásett, frá því og skila henni aftur skírteininu. — Hafi salan farið fram erlendis, skal þegar í stað skýra danska verzlunarfulltrúanum frá henni og skila honum skírteininu og hinum öðrum skjölum skipsins, og á verzlunarfulltrúinu að senda hlutaðeigandi stjórnarráði skilríki þau, sem hann þannig hefur fengið í hendur. Þar sem enginn danskur verzlunarfulltrúi er, verður sá, sem átti skipið eða skipstjóri, að útvega sönnun staðfesta af nótaríusi um söluna, og senda skrásetningar- og skipamælingarskrifstofunni í Kaupmannahöfn skilríki þessi ásamt með skírteininu. — Þegar skrásett skip eða partur í því verður eign útlends manns, annaðhvort við sölu opinberlega eða að erfðum, á réttarþjónn sá, sem hefur látið söluna fara fram eða skift búinu, eða ef það verður erlendis, þá næsti danskur verzlunarfulltrúi að sjá um það, sem með þarf. — Þessar ákvarðanir eiga einnig við þau tilfelli, er skip, sem heima á á Íslandi, verður dæmt upptækt erlendis, af því það sé óhæffært. **18. gr.** Verði nokkur breyting á eignarréttinum yfir skipinu, en sem þó ekki snertir rétt þess að hafa

13. des. danskt flagg, og eins verði breytingar á nokkru af atvikum þeim, sem skrásett eru samkvæmt 7. gr., þá ber eigandanum, og sé annar orðinn eigandi, þá nýja eigandanum, áður en 4 vikur eru liðnar frá því að breyting þessi varð, að skýra hlutaðeigandi skrásetningarskrifstofu frá því, og þurfi nokkrar sannanir fyrir þessu samkvæmt 9. gr., þá koma fram með þau skilríki, til þess að skráin verði leiðrétt eftir því. — Þó að eigandaskifti verði eða skipstjóraskifti, þá þarf ekki fyrir þá sök að gefa út nýtt þjóðernis-skírteini, nema þess sé farið á leit, en þess skal aðeins getið í skírteininu. — Verði slíkar breytingar erlendis, skal næsti danskur verzlunarfulltrúi rita á skírteinið það, sem með þarf þar um, og verði eigandaskifti, senda skýrslu um þau. — Sé þar á móti nokkru skrásettu skipi breytt svo, að það svari ekki lengur til þess, sem stendur í þjóðernis- og skrásetningar-skírteininu um, hvers konar skip það sé, um smálestatal þess eða um lýsingu þess að öðru leyti, þá skal annaðhvort ritað á skírteinið um breytingu þessa á skrásetningarskrifstofu þeirri, sem á í hlut, eða sjá um, ef það þykir hentara, að það sé skrásett að nýju og fái nýtt skírteini. — Verði slíkar breytingar erlendis, skal næsti danskur verzlunarfulltrúi rita á skírteinið það, sem með þarf, og senda skýrslu um það (smbr. 13. gr.). — Sérhver skrásetningarskrifstofa á Íslandi skal tafarlaust senda landshöfðingja skýrslu um hverja þá breytingu, sem nefnd er hér að framan, og orðið hefur á skipum þeim, er eiga heima í skrásetningarumdæminu; skal skýrsla þessi síðan send skrásetningar- og skipamælingarskrifstofunni í Kaupmannahöfn. **19. gr.** Vilji maður flytja skrásett skip úr einu skrásetningarumdæmi yfir í annað, þá má gjöra það, ef eigandinn eða eigendurnir beiðast þess skriflega á skrásetningarskrifstofunni, sem skipið var skrásett á. — Þegar svo er, skal skila þjóðernis- og skrásetningar-skírteininu, sem fyr hefur verið gefið út, á skrásetningarskrifstofunni á hinu fyrra eða hinu nýja heimili skipsins, undir eins og orðið getur, til þess að nýtt skírteini verði gefið út.

20. gr. Sé þess farið á leit, má á hverri skrásetningar-skrifstofu fá útdrátt af skrásetningarbókinni, ef goldnar eru 2 kr. fyrir hvert skip, sem beiðst er upplýsinga um. — Sömu leiðis má með sömu skilmálum fá hjálandshöfðingjanum eftirrit af þjóðernisskírteini til bráðabirgða, sem fyrir er útgefið og enn er gilt, og frá skrásetningar- og skipamælingarskrifstofunni í Kaupmannahöfn af fullgildu þjóðernis- og skrásetningar-skírteini; skal embættismaður sá, sem í hlut á, rita á eftirritið vottorð um, að það sé samhljóða frumritinu og skýra frá tilefninu til þess, að það var látið í té. **21. gr.** Ef eigandinn sérstakra orsaka vegna æskir þess, að skip, sem á heima á Íslandi, megi áður en það er skrásett, fara hafna á milli á Íslandi, þá getur hlutaðeigandi háyfirvald, ef þess er farið á leit, leyft það og gefið út leiðarbréf, eða skriflegt leyfi, sem hefur sama gildi innan téðra takmarka einsog þjóðernis- og skrásetningar-skírteini. **22. gr.** Sérhver athöfn, sem lýtur að því að svikja út skrásetning á skipi, sem eigi hefur eftir lögum þessum rétt til þess að hafa danskt flagg, varðar alt að 2 kr. sekt fyrir hverja smálest af nettó-smálestatali skipsins, ef slík athöfn ekki er svo vaxin, að önnur og þyngri refsing liggi við henni. **23. gr.** Ef það sannast, þegar búið er að gefa út og skila þjóðernis- og skrásetningar-skírteini, að það hefur verið svikið út handa skipi, sem ekki hefur rétt til þess, þá skal goldin alt að 4 kr. sekt fyrir hverja smálest af nettó-smálestatali skipsins, auk hegningarinnar fyrir verk þau, sem kunna að hafa verið unnin, til þess að koma þessu fram og saknæm eru eftir hegningarlögunum. — Því skal lýst yfir með opinberri auglýsingu, að skírteinið sé ógilt, og skal það gert upptækt, undir eins og verður. **24. gr.** Láti maður fyrirfarast að skýra frá breytingum á skipi, er svifta það rétti til að hafa danskt flagg, þá varðar það sekt alt að 50 kr. Láti maður fyrirfarast að skýra frá þessu og það er gert í því skyni að nota sér þjóðernis- og skrásetningar-skírteini, sem skipið á

13. des. ekki rétt á að hafa, þá varðar það sekt alt að 4 kr. fyrir hverja smálest af nettó-smalestatali skipsins. **25. gr.** Láti maður fyrirfarast að skila aftur þjóðernis- og skrásetningar-skírteini, eftir því sem fyrir er mælt í 16. og 17. gr., án þess að komið verði með neina gilda ástæðu fyrir því, þá varðar það alt að 2 kr. sekt af hverri smálest af nettó-smalestatali skipsins. — Skal því þá lýst yfir með opinberri auglýsingu, að skírteinið — ef skipið er enn til — sé ógilt. **26. gr.** Amtmaður tiltekur upphæð sekta fyrir yfirsjónir þær, sem nefndar eru í 22.—25. gr. innan takmarka þeirra, sem þar eru sett; hann getur og gjört á hendur mönnum sektir, alt að 20 kr., fyrir brot á ákvörðunum í lögum þessum, sem ekki er sérstaklega lögð neiu hegning við, sem og fyrir brot á móti reglum umboðslegs efnis, sem gefnar eru út og auglýstar opinberlega samkvæmt lögnum og í samhljóðan við þau. **27. gr.** Fyrir sektum þessum er eigandinn, og sé þeir fleiri en einn, eigendurnir allir, sem á skrána eru ritaðir, í ábyrgð, eins og væru þeir allir einn maður. Að því er snertir hlutafélög, eru allir þeir, sem eru í stjórn félagsins, á sama hátt í ábyrgð fyrir fésektunum. **28. gr.** Ef nokkur, sem krafist er af sektar samkvæmt lögum þessum, fer þess á leit, að dómstólarnir dæmi um breytni hans, þá skal amtmaður hlutast til um, að farið verði með málið sem alment lögregluál, og á dómstóllinn þá að skera úr, hvort hlutaðeigandi sé sekur, og hverja hegningu hann eigi að þola, ef svo er. Þar að auki er það amtmaður, sem ákveður, hvort málinu skuli skotið til æðra dóms af hálfu hins opinbera. — Sektir allar renna í landssjóð. **29. gr.** Reglugjörðir þær, sem þurfa til að fylgja lögum þessum fram, gefur yfirvald það út, sem nefnt er í 4. gr. **30. gr.** Lög þessi öðlast gildi 1. júlímán. 1896 og er tilskipun fyrir Ísland 25. júní 1869 um skrásetning skipa um leið úr lögum numin.

Lög um ábyrgð fyrir eldsvoða í Reykjavíkur 13. des. kaupstað.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Öll hús í Reykjavík, hvort sem þau eru almennings eign eða einstakra manna -- hinir svonefndu bæir (hús úr grjóti og torfi) þó því að eins að eigendur þeirra æski þess -- skulu váttrygð í hinu almenna brunabótafélagi kaupstaðanna með fullu verði þeirra eftir virðingargjörðum þeim, sem haldnar verða samkvæmt því, sem fyrir er mælt hér á eftir. **2. gr.** Eigendur hinna váttrygðu húsa skulu jafnt og aðrir hluttakendur í téðu brunabótafélagi takast á hendur einn fyrir alla og allir fyrir einn skuldbindingar þær, sem hvíla á félaginu, að tiltölu við upphæðir þær, sem ábyrgð er fengin fyrir hjá því. **3. gr.** Að svo miklu leyti sem húsin í Reykjavík samkvæmt því, sem ákveðið er að framan, verða tekin upp í hið almenna brunabótafélag kaupstaðanna, skulu allar ákvarðanir um ábyrgð fyrir eldsvoða, sem nú eru í gildi eða síðar kunna að verða settar viðvíkjandi hinum dönsku kaupstöðum, einnig gilda um Reykjavík, þó þannig: a. að skylda sú, er samkvæmt því, sem sagt er að framan, hvílir á húseigendum, að halda húsum sínum í ábyrgð með fullu verði, haldist á meðan bærinn stendur í sambandi við brunabótafélagið; b. að greiddir verði auk hins venjulega brunabótagjalds, sem nú er eða síðar kann að verða sett, í viðbót 14 aurar af hverjum 100 krónum fyrir hús með þaki úr tré eða öðru efni jafn eldfimu, og 8 aurar af hverjum 100 krónum fyrir önnur hús; c. að stjórn brunabótafélagsins hafi heimild til að láta halda 5. hvert ár á kostnað húseigendanna almenna skoðunargjörð á öllum þeim húsum, sem eru í ábyrgð félagsins, eftir hinum almennu reglum um virðingargjörðir, og láta virða upp aftur þau hús, sem menn álíta að hafi lækkað í verði, til þess fært verði niður brunabótaverð þeirra. Fyrir að halda skoðunargjörðir og virða hús að nýju skal borga

13. des. brunamála-forstjóranum 3 krónur 33 aura á dag og virðingarmönnum hverjum fyrir sig 2 krónur á dag, og jafnast þessir dagpeningar á hús þau er skoðuð eru að tiltölu við ábyrgðarupphæð þeirra, en aukaábyrgðargjald það, sem samkvæmt reglum þeim, er gilda fyrir brunabótafélagið, er greitt, þá er trygt er að nýju, fellur þá burt; d. að bærinn eigi taki þátt í kosningu fulltrúa né hafi fulltrúa sér í félaginu, en bæjarstjórnin skuli hafa á hendi störf þau, er bæinn snerta, sem fulltrúarnir í hinum dönsku kaupstöðum gæta. 4. gr. Bæjarstjórnin skal hafa eftirlit með virðingargjörðum þeim, sem haldnar verða til þess að taka hús í ábyrgð eða breyta vátryggingu þeirra, og skal ekkert hús tekið í ábyrgð fyrir hærri upphæð, en bæjarstjórnin álitur hæfilega. 5. gr. Brunabótagjaldið til hins almenna brunabótafélags kaupstaðanna hvílir á eignum þeim, sem í ábyrgðinni eru, með forgangsrétti fyrir öllum öðrum skuldbindingum, sem hvíla á húsunum, hvort sem þeim er þinglýst eða ekki, og má heimta gjaldið, ef það er eigi greitt á réttum tíma, eftir reglum þeim, sem gilda um lög-tak á landssjóðssköttum. 6. gr. Á meðan sambandið við hið almenna brunabótafélag kaupstaðanna helzt, má eigi gjöra neina breytingu á ákvörðunum þeim, sem gilda um húsabyggingar í Reykjavíkur kaupstað samkvæmt opnu bréfi 29. maí 1839, sérílagi að því er snertir millibilið milli húsanna, nema samið sé um það við fulltrúa brunabótafélagsins. 7. gr. Á öll hús í kaupstaðnum, sem eiga að vera í ábyrgð, og sem verða bygð af nýju eða bygð upp aftur, eftir að þau hafa verið rifin eða hafa brunnið, skal leggja eldtraust þak; þó skal landshöfðingi hafa vald til í stöku tilfellum að leyfa undanþágu frá boði þessu, að því leyti er snertir útihús og önnur þess háttar hús, ef lagt er pappþak á húsið, og að því er snertir önnur hús, fyrir ákveðinn árafjöld, þó ekki fram yfir 2 ár, eða 5 ár, ef eigandinn er efnalaus; í báðum tilfellum skal setja tilhlýðilegt veð til tryggingar því, að það verði gjört, sem undir er gengist. 8. gr. Það er skylda kaupstaðarins að hafa

til alt, sem með þarf til að slökkva húsbruna, og viðhalda 13. des. því í góðu lagi. Allir bæjarbúar, sem til þess verða álitnir hæfir, skulu vera skyldir til að mæta tvisvar á ári eftir boði bæjarfógetans, til þess að æfa sig í að fara með sprauturnar og önnur slökkvitól. Þegar eldsvoði kemur upp, skulu allir verkfærir karlmenn í bænum vera skyldir til að koma til brunans, og gjöra alt það, sem þeim verður skipað af þeim, er ræður fyrir því, hvað gjöra skuli til þess að slökkva eldinn, eða aðstoðarmanni hans. Bæjarstjórnin skal semja og leggja undir samþykki landshöfðingja reglugjörð um það, er snertir húsbruna í Reykjavík.

9. gr. Fulltrúum brunabótafélagsins skal áskilinn réttur til að breyta að tíu árum liðnum með samþykki dómsmálastjórnarinnar því, sem fyrir er mælt í 3. gr. b. og d.

10. gr. Ef Reykjavíkur kaupstaður gengur úr brunabótafélaginu, — en það verður þegar það, sem fyrir er mælt að framan, annaðhvort að öllu eða að nokkru leyti verður úr gildi numið —, hafa húseigendur ekkert tilkall til viðlagasjóðs eða sérstaks sjóðs brunabótafélagsins. **11. gr.** Ákvæði þessi öðlast gildi 1. apríl 1896 og er tilskipun 14. febrúar 1874 um ábyrgð fyrir eldsvoða í Reykjavíkur kaupstað o. fl. numin úr gildi frá þeim degi.

Lög um breyting á 1., 5., 6. og 8. grein í lögum 13. janúar 1882 um borgun til hreppstjóra og annara, sem gjöra réttarverk. 13. des.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Til hreppstjóra í hverjum hrepp skal ár hvert greiða úr landssjóði þóknun, er nemi 50 aurum fyrir hvern innanhreppsmann, sem býr á jörð eða jarðarparti, er metinn sé til dýrleika eigi minna en 5 hundruð eftir gildandi jarðamati, og ennfremur 50 aura fyrir hvern innanhreppsmann, er á haustþingi telur til tíundar eigi minna en $\frac{1}{2}$ lausafjárhundrað. Þóknun til hreppstjóra má þó aldrei vera undir 24 krónum. **2. gr.** Þá er tvöir hreppstjórar

13. des. eru í sama hreppi, skal þóknuninni skift milli þeirra á þann hátt, að sá hreppstjóranna, sem er formaður undirskattanefndar, fái tvo hluti, en hinn þriðjung. — Leggi hreppstjóri niður sýslan sína eða deyi hann fyrir lok fardagaársins, fær hann eða dánarbú hans $\frac{1}{12}$ hluta af ársþóknuninni fyrir hvern heilan mánuð, er hann hefur í sýslan verið. **3. gr.** Þóknun þá, er ákveðin er í 1. gr., skal sýslumaður greiða hreppstjóra á manntalsþingi fyrir hvert umliðið fardagaár af tekjum landssjóðs gegn lögmætri kvittun í fyrsta sinn á manntalsþingum 1896 fyrir fardagaárið 1895—96. **4. gr.** Fyrir fjárnám eða lögtaks-gjörðir ber hreppstjóra 1 kr. fyrir hvern þaun, er fjárnám eða lögtak fer fram hjá, og auk þess ferðakostnaður, svo sem fyrir er mælt í 5. gr., sbr. 3. gr. laga nr. 3, 13. jan. 1882. **5. gr.** Haldi hreppstjóri í umboði sýslumanns uppboð, falla uppboðslaunin til hans óskift, sé þau ekki hærri en 8 kr. Fari uppboðslaunin fram úr 8 kr., rennur það, sem umfram er, í landssjóð, enda haldi sýslumaður sjálfur þau uppboð, sem ætla má að hlaupi meira en 200 kr., nema forföll banni. **6. gr.** Fyrirskoðun og virðingu á lausafé borgist til jafnra skifta milli virðingarmanna eftir fjárhæð gjörðarinnar:

alt að 500 kr.	3 kr.
yfir 500 — alt að 1000 kr.	4 —
— 1000 — — — 2000 —	5 —
— 2000 —	6 —

og auk þess ferðakostnaður, svo sem fyrir er mælt í 8. gr., sbr. 3. gr. laga nr. 3, 13. jan. 1882.

13. des. **Lög um stækkun lögsagnarumdæmis og bæjarfélags Akureyrarkaupstaðar.**

Vér Chr. IX. o. s. frv.: G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Jörðin Eyrarland með hjáleigunum Barði og Hamarkoti, að undanskildum Glerárdal, og jörðin Kotá, báðar í Hrafnagilshreppi, skulu lagðar undir lögsagnarumdæmi og

bæjarfélag Akureyrarkaupstaðar frá fardögum 1896. **2. gr.** 13. des. Frá sama tíma tekur Akureyrarbær að sér $\frac{1}{8}$ hluta af fátækrabyrði Hrafnagilshrepps, eins og hún var við árslok 1894, og að öðru leyti eftir samkomulagi milli beggja sveitarfélaga. **3. gr.** Verzlunarlóð bæjarins skal að eins ná yfir hina fornu kaupstaðarlóð, þ. e. Akureyri og Oddeyri með þeim ummerkjum, sem verið hafa, að viðbætti landsspildunni frá suðvesturhorni lóðar Jóh. Halldórssonar beina línu ofan við brekkubrún út að Grófargili í vörðu, sem þar verður sett, og þaðan beina línu í vörðu á klöpp fyrir utan og neðan Hamarkot, og þaðan beina línu í vörðu fyrir neðan Glerárgljúfur.

Lög um breytingu á 2. gr. laga nr. 13 frá 3. 13. des. október 1884.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Ef tekjur brauðs eru yfir 1200 kr. eftir gildandi brauðamati, þá skal greiða prestsekkju svo eftirlaun af brauðinu, að tekjur prestsins verði eigi minni en 1200 kr. En séu tekjurnar 1200 kr. eða minni, þá fær ekkjan öll eftirlaun sín greidd úr landssjóði, svo og hvar þess, er prestsekkja fær eigi öll eftirlaun sín greidd af brauðinu, skal það, er til vantar, greitt úr landssjóði. **2. gr.** 2. gr. í lögum nr. 13 frá 3. október 1884 er úr lögum numin.

Lög um breytingu á 1. grein laga 27. febrúar 13. des. 1880 um skipun prestakalla.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Jörðin Hrafnagil (heimajörðin) leggist til Grundarþinga prestakalls. Til Akureyrarprestakalls greiðist 150 kr. úr landssjóði. Uppbót þessi úr landssjóði fellur úr gildi við næstu prestaskifti í prestakallinu.

13. des. **Lög um lækkun á fjárgreiðslum þeim, er hvíla á Hólmaprestakalli í Suðurmúlaprófastsdæmi.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Eftirlaun núverandi uppgjafaprests í Hólmaprestakalli skulu frá fardögum 1895 greiðast að öllu leyti úr landsjóði.

13. des. **Lög um löggilding verzlunarstaðar hjá Bakka-gerði í Borgarfirði (í Norður-Múlasýslu).**

13. des. **Lög um löggilding verzlunarstaðar við Hvamms-tanga (austanvert við Miðfjörð í Húnavatnssýslu).**

13. des. **Lög um löggilding verzlunarstaðar við Salt-hólmavík hjá Tjaldanesi í Saurbæjarhreppi í Dalasýslu.**

13. des. **Lög um löggilding verzlunarstaðar að Skálavík við Berufjörð í Suðurmúlasýslu.**

13. des. **Lög um löggilding verzlunarstaðar á Nesi í Norðfirði.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Á Nesi í Norðfirði skal vera löggiltur verzlunarstaður. **2. gr.** Verzlunarsvæðið nær frá svokölluðum Neslæk inn að Litlælæk framan við Nes-Ekru, og 30 faðma á land upp frá fjörumáli.

20. des. **Lhbr. um heimsending útlendra skipbrots-manna.**

Með bréfi þessu var lagt fyrir báða amtmenn, að leiða á ný athygli lögreglustjóranna að bréfi landshöfðingja, dags. 10. ágúst 1894, svo hljóðandi: Út af því, að skipshöfn, sem strandað hafði við Ísland, hafði tekið far með einu af skipum hins sameinaða gufuskipafélags, án þess að

skipstjóra væri áður með bréfi frá hlutaðeigandi sýslumanni 20. des. eða á annan hátt gjört aðvart um, að ferðin ætti að borgast af ríkissjóði, og þá eftir taksta þeim, sem settur er í tilskipun 17. maí 1893, hefur athygli utanríkisstjórnar ríkisins leiðst að því, að æskilegt sé, að sýslumönnum á Íslandi sé bæði að því er þetta atriði snertir og yfirhöfuð gefnar nánari fyrirskipanir um, hvað ætlast er til að þeir gjöri, þegar svo ber undir, til þess að fullnægt verði skyldu hins danska ríkis til að senda heim sjómenn. — Ráðgjafinn fyrir Ísland telur það sjálfsagt, að störf þau til heimsendingar á sjómönnum, sem erlendis hvíla á hinum dönsku konsúlum, sé á Íslandi falin sýslumönnum á hendur, samkvæmt því sem hingað til hefur átt sér stað, og skal ég því samkvæmt fyrirlagi hans þjónustusamlega skora á yður, herra amtmaður, að leggja fyrir alla lögreglustjóra í ömtum yðar, að kynna sér fyrirsmáli 66. og 98. sbr. 313. gr. í hinum dönsku sjólögum frá 1. apríl 1892, og jafnframt sérstaklega leiða athygli þeirra að eftirfylgjandi atriðum: 1. Að reglur sjólaganna um heimsending á kostnað ríkisins gildi aðeins um sjómenn af dönsku þjóðerni, sem ráðnir eru á danskt skip. 2. Að rétturinn til ókeypis heimferðar er ekki bundinn við fátækt hlutaðeiganda, en að það á hinn bóginn 3. er skilyrði fyrir réttinum, að ekki sé hægt að útvega sjómanninum starfa, sams konar eins og þann, er hann var ráðinn til, annaðhvort á dönsku eða norsku eða sænsku skipi, sem fara á til hafnar í Danmörku eða annarar hafnar, sem auðvelt er að senda hann frá heim. 4. Að skipstjóri á heimtíng á, að honum sé útborgaður farareyrir fyrirfram, ef hann getur fengið ferð með dönsku skipi, en upphæð farareyrisins ákveðst með tilliti til kgl. tilsk. 17. maí 1893. 5. Að hásetarnir aftur á móti ekki geta heimtað, að þeim sé borgaður farareyrir, en verða að hlíta ráðstöfun yfirvaldanna að því er flutninginn snertir. 6. Að gæta ber hæfilegrar sparsemi við heimsending danskra skipshafna, og á að taka heldur far með dönskum skipum, ef auðið er, og

20. des. nokkuð getur sparast við það (sbr. tilsk. 17. maí 1893).
 7. Að lögreglustjóra beri, þegar hann sendir strandmenn með dönsku skipi, að fá þeim bréf til skipstjórans á því skipi, með áskorun til hans um, að taka við þeim samkvæmt 34. gr. sjólaganna 1. apríl 1892 og tilskipun 17. maí 1893. — Jafnframt skal ég biðja yður að minna lögreglustjórana á það, að ríkissjóði beri engin skylda til að styrkja eða senda heim útlenda sjómenn, nema til séu þar að lútandi ríkjasamningar, en þeir eru til að því er snertir bágstadda sænska, norska, þýzka, enska og ítalska sjómenn, sem ráðnir eru á danskt skip.

13. jan. **Lhbr. um niðurlagning Hjörseyjarkirkju og að Hjörseyjarsókn skuli sameinuð Akrasókn.**

31. jan. **Lög um varnir gegn útbreiðslu næmra sjúkdóma.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: 1. gr. Héraðslæknar og aukalæknar skulu, hver í sínu umdæmi, undir umsjón landlæknis og landshöfðingja sjá um varnir gegn útbreiðslu næmra sjúkdóma, þeirra er yfirvöld skulu verja almenning. Fari svo, að hlutaðeigandi læknir geti eigi leyst það starf af hendi, er lög þessi leggja honum á herðar, skal landshöfðingi sjá um, að einn eða fleiri læknar verði settir honum til aðstoðar. — Skyldir eru sýslumenn, bæjarfógetar, hreppstjórar, svo og sveitarstjórnir og heilbrigðisnefndir, ef til eru, að veita læknum hjálp til að koma fram ráðstöfunum þeim til varnar útbreiðslu sjúkdómsins, er nauðsynlegar eru og hægt er að koma við eftir atvikum og ástæðum á hverjum stað. — Þá er mikil hættu vofir yfir, skal landlæknir sjálfur fara þangað, sem sjúkdómurinn gengur, og líta eftir, hvort gerðar séu þær ráðstafanir, er þörf er á. 2. gr. Ætíð skulu yfirvöld verja almenning fyrir þessum sjúkdómum: kóleru, gulri hitasótt (febris flava), útbrotataugaveiki

(typhus exanthematicus), bólusótt, mislingasótt, skarlatssótt 31. jan. og pest (pestis orientalis). — Þyki landlækni nauðsyn til bera, getur landshöfðingi fyrirskipað, að vörnum skuli og beita gegn öðrum næmum sjúkdómum, svo sem influenzu, barnaveiki (diftheritis, kroup), kíghósta (pertussis), tauga-veiki (febris typhoidea) og blóðsótt (dysenteria), þegar þeir sjúkdómar eru skæðir eða ganga víða, eða aðrar sérstakar ástæður knýja til þess. Undanskildir eru þó langvarandi, næmir hörundsjúkdómar. — Eftir samráði við landlækni gefur landshöfðingi út almennar reglur fyrir því, hverjum vörnum skuli beita gegn útbreiðslu næmra sjúkdóma, þá er yfirvöld hafa sett varnir við þeim, og skal birta þær reglur í Stjórnartíðindunum, deildinni B.* — Í hvert sinn, er einhver sá sjúkdómur kemur upp, er nefndur er í 1. lið greinar þessarar, skal hlutaðeigandi læknir þegar í stað beita hinum almennu sóttvarnarreglum. Heimilt er honum og að beita þeim til bráðabirgða, þá er aðrir næmir sjúkdómar koma upp, svo framarlega sem honum kann að þykja þörf á því, enda gjöri hann ráðstafanir sínar almenningi kunnar á þann hátt, er honum þykir þurfa. — Nú hefur læknir tekið upp sóttvarnir samkvæmt lögum þessum; skal hann þá skýra landshöfðingja frá ráðstöfunum sínum svo fljótt, sem verða má, og senda hraðboða, ef brýna nauðsyn ber til. Kveður þá landshöfðingi á um það með samráði við landlækni, hverjum vörnum skuli beita gegn útbreiðslu sjúkdómsins, og tilkynnir það hlutaðeigandi lækni, svo fljótt sem verða má; skal læknirinn þegar í stað gjöra þær ráðstafanir almenningi kunnar á hinn hagkvæmasta og tryggilegasta hátt á því svæði, sem þurfa þykir. Sleppa má þó auglýsingunni, meðan aðeins er að ræða um þá sjúklinga, er hjúkrað er í húsum þeim, er talað er um í 5. gr. í lögum 17. desember 1875 um mót-

* Reglur þessar voru útgefnar 24. febr. 1897 (sjá Stjórnartíð. 1897, B bls. 30—33).

31. jan. varnir gegn því, að bólusótt og hin austurlenzka kólerusótt og aðrir næmir sjúkdómar flytjist til Íslands. Auglýsingunni má einnig sleppa, meðan vafasamt þykir, hvort sjúkdómurinn teljist til sjúkdóma þeirra, er yfirvöldunum er skylt að hafa varnir við. — Þá er almennum sóttvörnum er lokið, skal það einnig gert almenningi kunnugt. **3. gr.** Þá er ástæða er til að ætla, að maður hafi dáið úr einhverjum þeim sjúkdómi, er talinn er í 1. lið 2. gr., getur hlutaðeigandi lögreglustjóri lagt fyrir, að rannsaka skuli parta af líkinu og jafnvel skera það upp, ef lækningum virðist þörf á því til þess að geta ákveðið, hvort yfirvöld skuli setja sóttvarnir. **4. gr.** Farþegjaskip má eigi nota til að flytja sjúklinga, er þjást af sjúkdómum, sem yfirvöldum er skylt að setja sóttvarnir við, né þá, er hafa barnaveiki eða taugaveiki, nema fylgt sé þeim fyrirmælum, er skipum þeim ber að fara eftir við slíkan flutning. **5. gr.** Nú kemur sjúkdómur upp á einhverju heimili, er auðsætt þykir eða líklegt, að sé einn af þeim sjúkdómum, er taldir eru í 2. gr. 1. lið, eða annar sjúkdómur, er yfirvöld hafa samkvæmt auglýsingu sett varnir við, og skal þá húsráðanda þegar í stað skylt að skýra lækni sínum frá því. Þó er húsráðanda heimilt, ef hann kys það heldur, að tilkynna sjúkdóminn hreppstjóra, hreppsnefndarmanni, sýslumanni eða bæjarfógeta í hlutaðeigandi hrepps- eða bæjarfélagi, en hann skal jafnskjótt láta lækni vita um sjúkdóminn. Með heimilismönnum eru einnig taldir aðkomumenn þeir, er hafa þar húsnæði um stundarsakir, og þeir, er þar eru í fæði. Nú kemur slíkur sjúkdómur upp meðal þeirra, er í nauðungarvist eru á einhverjum stað, eða í sjúkrahúsum, skólum og líkum stofnunum, og er þá forstöðumanni eða forráðamanni skylt að skýra frá því. Komi sjúkdómurinn upp á skipi, eða í veri á vertíð meðal skipshafnar, skal skipstjóri eða formaður skýra frá honum. — Verði einhver þess var, að eigi hefur verið skýrt frá slíku sjúkdómstilfelli, skal hann þegar í stað skýra frá því á þann hátt, er að framan er sagt. — Þurfi hreppstjóri

eða hreppsnefndarmaður samkvæmt grein þessari að takast 31. jan. lengri ferð á hendur en 2 mílur alls fram og aftur, fær hann kostnaðinn endurgoldinn úr sveitarsjóði eftir reikningi, er hreppsnefndin samþykkir. **6. gr.** Nú er eigi unt að hafa sjúkling svo afskektan á heimili sínu, að óhætt sé við útbreiðslu sóttnæmisins, og er þá lækni heimilt að láta flytja hann á alment sjúkrahús, eða í eitthvert annað hús, er til þess er hentugt og hægt er að fá. Er sjúklingur skyldur að vera þar, þangað til hættulaust er að flytja hann eða láta hann fara þaðan, enda fái hann þar hæfilega læknishjálp og aðhjúkrun. Heimilt er og lækni að skipa svo fyrir, þá er rannsaka skal vafasöm sjúkdómstilfelli. Við flutning sjúklingsins skal þess gætt, að svo vel fari um hann, sem unt er, án þess hætt sé við sóttnæmisútbreiðslu. **7. gr.** Ef sjúklingur er ekki fluttur frá heimili sínu, getur lögreglustjóri eða hreppstjóri eftir tillögu læknis bannað öllum nema heimilismönnum að koma á bústað hans, hús eða bæ. Þá er svo stendur á, má ekki flytja sjúklinginn frá heimili hans, þarsem hann er undir læknisumsjón, nema fengið sé skriflegt samþykki læknisins. — Þegar mjög mikil hætta vofir yfir, getur lögreglustjóri eftir tillögum læknis skipað fyrir, að afkvía skuli heila kaupstaði, kauptún og þorp eða hluta þeirra svo og önnur stór svæði, og skal hann annast nauðsynlegar ráðstafanir um samgöngubann. **8. gr.** Heimilt er lækni að skipa svo fyrir, að fram skuli fara sóttnæmis-hreinsun á bústöðum manna, húsum og herbergjum, þar er verið hefur einhver af sjúkdómum þeim, er ræðir um, og ef læknir leggur fyrir mann, er hefur slíkan sjúkdóm, eða álitid er að gangi með hann, eða hefur staðid honum svo nærri, að hætt er við, að hann beri hann út, að hann skuli sjálfur ganga undir sóttnæmishreinsun, eða leggja muni sína undir slíka hreinsun, þá er hann skyldur að fylgja nákvæmlega þessu boði. Heimilt er og læknum að banna mönnum að neyta fæðu, sérstaklega mjólkur, er staðid hefur hjá sjúklingnum. — Sé það of miklum um-

31. jan. svifum og erfiðleikum bundið að hreinsa lausa muni, getur lækurinn látið brenna þá eða eyða þeim á annan hátt, en skaðabætur skulu greiddar eiganda. — Heimilt er og hlutaðeigandi lækni að skipa fyrir sóttæmishreinsun gegn næmum sjúkdómum, er að einsstinga sér niður á einstöku stað, og yfirvöld hafa eigi sett sóttvarnir við. — Kostnaður við allar sóttæmishreinsanir eftir þessari grein skal greiddur af almanna fé. Landshöfðingi sér um, að ætíð sé á kostnað landssjóðs fyrirbyggjandi í lyfjabúðum og hjá læknum, að svo miklu leyti sem landlæknir álitur þörf á því vegna fjarlægðar frá lyfjabúðum, nægar birgðir af efnum þeim, er þurfa til sóttæmishreinsunar, og sé þeim útbýtt ókeypis, þá er þeirra er þörf samkvæmt lögum þessum.

9. gr. Nú hefur sjúkdómur, er yfirvöld hafa sett sóttvarnir við, gert vart við sig á heimili, þar sem eru börn, er ganga í skóla, og mega þau þá eigi koma í skólann, fyr en þau hafa fengið vottorð frá lækni um, að eigi sé hætt við sóttæmisútbreiðslu frá þeim. Gefið skal vottorð þetta ókeypis. Hafi barnaveiki gjört vart við sig á einhverju heimili, skal þessa og gætt, þótt yfirvöld hafi eigi sett varnir við sjúkdóminum. Nú gjörir barnaveiki eða einhver annar sjúkdómur, er yfirvöld hafa sett varnir við, vart við sig á heimili kennara, og skal hann þá hætta kenslu í skólanum, þangað til læknir hefur gefið vottorð um, að eigi þurfi að óttast að hann breiði sjúkdóminu út.

10. gr. Í sveitum og bæjum, þar sem sjúkdómurinn gengur, svo og í nærsveitunum, getur lögreglustjóri eða hreppstjóri, ef læknir fer fram á það, skipað, að loka skuli skólum (almennum eða einstakra manna), og bannað almenna mannfundi, opinberar skemtisamkomur og aðrar samkomur (dansleiki, brúðkaupsveizlur og þessháttar), þar sem margir koma saman í sama húsi. Einnig má banna messur og líktylgdir. Ráðstafanir þessar skal auglýsa á venjulegan hátt, og skal æðri yfirvöldum skýrt frá þeim, svo fljótt sem unt er. 11. gr. Þegar yfirvöld hafa sett varnir við næmum sjúkdómi samkvæmt lögum þessum, skal greiða

lækni sömu borgun sem fyrir ferðir og störf í þarfir al- 31. jan.
mennings, nema öðruvísi sé umsamið milli hans og hlut-
aðeigandi yfirvalds. Greiðist það af almanna fé. — Takist
landlæknir ferð á hendur eftir lögum þessum, fær hann
dagpeninga og endurgjald fyrir ferðakostnað úr landssjóði
eins og fyrir aðrar eftirlitsferðir. **12. gr.** Allan kostnað,
er leiðir af ráðstöfunum þeim, er gjörðar eru samkvæmt
lögum þessum, skal greiða af almanna fé, ennfremur öll
útgjöld til læknis, aðhjúkrunar sjúkra manna og til með-
ala í sjúkdómum, er yfirvöld hafa sett varnir við, og skal
slík útgjöld aldrei telja fátækrastyrk. Þó skulu þeir, er
fengið hafa læknishjálp, aðhjúkrun og meðöl í heimahúsum
í slíkum tilfellum, endurborga þann kostnað, ef sveitar-
stjórn álitur þá til þess færa, og skal hann ella tekinn
lögtaki. — Skaðabætur þær, er greiða skal samkvæmt 8.
gr. laga þessara, skulu ákveðnar með mati tveggja óvil-
hallra dómkvaddra manna. Kostnað við virðingargjörðina
skal greiða af almanna fé. Bæði yfirvöld og hinir, er hlut
eiga að máli, geta krafist yfirmatsgjörðar, og meta þá 4
dómkvaddir menn. Fáa sá, er heimtað hefur yfirmat, eigi
hærri skaðabætur eftir hinni síðari gjörð en eftir hinni
fyrri, skal hann greiða kostnaðinn við yfirmatið, ella skal
kostnað þennan greiða af almanna fé. **13 gr.** Útgjöld
þau, er samkvæmt lögum þessum skal greiða af almanna
fé, án þess tiltekið sé, að þau skuli greiða úr landssjóði
(8. gr. 4. lið og 11. gr. 2. lið) eða úr sveitarsjóði (5. gr.
3. lið), skal, ef þau eigi fara fram úr 100 kr., greiða úr
hlutaðeigandi sýslu- eða bæjarsjóði. Úr landssjóði skal
greiða það, er framyfir er 100 kr. — Útgjöld við með-
ferð sjúklinga í húsi því, er talað er um í 5. gr. í lögum
17. desember 1875 um mótvarnir gegn því, að bólusótt,
hin austurlenzka kólerusótt og aðrir næmir sjúkdómar
flytjist til Íslands, skal þó eftirleiðis greiða eins og ákveð-
ið er í nefndum lögum. **14. gr.** Brot gegn lögum þess-
um eða gegn almennum eða sérstökum fyrirskipunum sam-
Lagasafn IV.

31. jan. kvæmt þeim, varða fangelsi eða sektum, nema hærri hegning sé ákveðin í almennum lögum. — Með mál, er rísa út af brotum gegn lögum þessum, skal farið sem opinber lögreglumál. **15. gr.** Tilskipun 17. apríl 1782 um ráðstafanir gegn næmum sjúkdómum meðal alþýðu er úr gildi numin. **16. gr.** Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1896.

25. febr. **Rgbr. um gjaldgengi útlendra peninga í jarðabókarsjóð.**

Útaf erindi landfógetans á Íslandi, er þér, herra landshöfðingi, senduð hingað með þóknanlegu bréfi, dags. 21. nóv. f. á., þarsem hann hefur sýnt fram á, að æskilegt sé, að ákvarðanirnar í bréfi innanríkisstjórnarinnar 12. apr. 1854 um viðtöku útlendra peninga í jarðabókarsjóð séu úr gildi feldar, og í þeirra stað settar nýjar reglur, sniðnar eftir breytingum þeim, er á eru orðnar, hefur ráðaneytið ályktað samkvæmt tillögum landfógeta, er þér hafið mælt fram með, að fella fyrirmæli téðs bréfs úr gildi, og er í þess stað ákveðið það, er nú skal greina: 1. Í jarðabókarsjóð má veita viðtöku uppí skyldugjöld frá innheimtumönnum landssjóðs þeim útlendu gjaldmiðlum, er hér segir: Norskum og sænskum ríkisbankaseðlum, og enskum og frakkneskum bankaseðlum, enskum og frakkneskum gullpeningum svo og gullpeningum frá öðrum löndum, sem eru í hinu latneska, þýzka eða rússneska myntsambandi, alt þó því að eins, að það ekki komi í bága við hagsmuni landssjóðs, og eftir því gangverði í hvert skifti sem gjaldmiðlar þessir hafa á Íslandi. 2. Öðrum útlendum seðlum, gull-, silfur- og koparpeningum er ekki veitt viðtaka frá gjaldheimtumönnum í Reykjavík og Gullbringu- og Kjósarsýslu, og frá gjaldheimtumönnum, sem eiga heima lengra burtu, einungis til víxlunar í landsbankanum fyrir það verð, er í hvert skifti er gefið þar. — Landshöfðingja skal heimilt að gjöra þær breytingar á þessum ákvörðunum, er síðar mættu álitast við eiga.

**Lög um að skifta Ísafjarðarsýslu í tvö sýslu- 6. marz
félög.****Lög um samþykktir til hindrunar skemdum af 6. marz
vatnaágangi.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Sýslunefndum veitist vald til að gjöra samþykktir um að hindra eyðileggingu af vatnaágangi á þann hátt, sem segir í lögum þessum. **2. gr.** Þegar sýslunefnd þykir þörf á, eða vera hagfelt, að gjöra samþykkt fyrir alla sýsluna eða fyrir nokkurn hluta hennar, skal hún kveðja til almenns fundar í héraði því eða svæði, sem ætlast er til að samþykkt sú nái yfir, og eiga atkvæðisrétt á þeim fundi allir, er á svæði því búa og kosningarrétt hafa til alþingis. — Sýslunefnd kveður á um fundarstað og fundardag með nægum fyrirvara, en sýslumaður sé fundarstjóri eða einhver sýslunefndarmanna, er nefndin kys til þess, og skal hann hafa kjörskrá við hendina. — Ef fundarstjóri verður að takast ferð á hendur til þess að halda fundinn, ber að greiða honum 2 kr. á dag í dagpeninga og ferðakostnað að auki eftir reikningi, er sýslunefndin úrskurðar og greiðist það gjald úr sýslusjóði. **3. gr.** Sýslunefndin semur frumvörp til samþykta þeirra, er hún vill koma á og ber undir álit og atkvæði funda þeirra, er um er rætt í 2. gr. — Nú hafa fundarmenn fallist á frumvarp nefndarinnar með $\frac{2}{3}$ atkvæða þeirra, er greidd hafa verið, og skal þá sýslunefndin senda amtmanni frumvarpið til staðfestingar. En ef breytingartillögur hafa verið gjörðar við frumvarpið á fundinum og samþyktað með $\frac{2}{3}$ atkvæða, setur sýslunefndin þær inn í frumvarpið, ef henni þykja þær á rökum byggðar, og sendir síðan amtmanni til staðfestingar, en áliti sýslunefndin að breytingartillögurnar eigi ekki að takast til greina, ber hún frumvarp sitt óbreytt að nýju undir atkvæði héraðsfundar, og verði það þá samþykkt með

6. marz $\frac{2}{3}$ atkvæða, ber að senda það amtmanni til staðfestingar.— Það frumvarp eða breytingaratkvæði við frumvarp, sem eigi hefur verið samþykkt með $\frac{2}{3}$ atkvæða á héraðsfundi, er fallið, og má eigi koma fram í nýju frumvarpi sýslunefndar fyrir en að ári liðnu. 4. gr. Nú þykja amtmanni nokkur ákvæði samþykktar ganga of nærri rétti manna eða atvinnufrelsi, eða að þær komi á einhvern hátt í bága við lög og grundvallarreglur laganna, og synjar hann þá um staðfesting sína, en skýra skal hann sýslunefndinni frá ástæðum fyrir neituninni. Að öðrum kosti staðfestir hann samþykktina, skipar fyrir um birting hennar og kveður á, hvenær hún skuli öðlast gildi, og er hún upp frá því skuldbindandi fyrir alla þá, sem búa innan takmarka þess svæðis, sem samþykktin nær yfir. — Samþykkt þeirri, er amtmaður hefur staðfest, má eigi breyta á annan hátt en þann, er hún var stofnuð á. — Amtmaður hlutast til um að samþykktirnar séu prentaðar í B deild Stjórnartíðindauna. 5. gr. Í samþykkt skal ávalt kveða á um eftirlit það, er þarf til þess, að hennar sé vandlega gætt, og hvernig greiða skuli kostnað, sem af því leiðir. 6. gr. Brot gegn staðfestum samþykktum varðar 5 til 100 kr. sekt, sem rennur í sýslusjóð. Þó má ákveða þeim, er kemur brotinu upp, alt að helmingi sektanna. 7. gr. Með brot gegn samþykktum skal fara sem opinber lögreglumál.

6. marz **Lög um að landsstjórninni veitist heimild til að kaupa bændahlutann í Brjámslæk til handa Brjámslækjarprestakalli í Barðastrandarprófastsdæmi.**

Vér Chr. IX. o s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: 1. gr. Landstjórninni veitist heimild til að kaupa bændahlutann í prestssetrinu Brjámslæk í Barðastrandarprófastsdæmi, sem er þriðjungur eignarinnar, eða 10 hndr. að fornu mati, ásamt hjáleigunni Moshlíð, 6 hndr. að fornu mati, til handa Bjámslækjarprestakalli fyrir 2000 krónur.

2. gr. Kaupverðið greiðist úr landssjóði. Frá sama tíma **6. marz** og kaupin eru gjörð falla niður 80 kr. af uppbót þeirri, er Brjámslækjarprestakalli er ákveðin í lögum nr. 3 frá 27. febr. 1880, 1. gr. tölul. 78.

Lög um hvalleifar.

6. marz

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Öllum hvalaveiðamönnum á Íslandi er skylt að hreinsa allar hvalleifar af fjörum í fjörðum þeim, þar sem þeir reka hvalveiðar, einu sinni í mánuði hverjum, ef hreppsnefnd krefst þess, og ákveður hún í hvert skifti, hvar hreinsun skuli fram fara. — Sömuleiðis skulu allir hvalveiðamenn hafa lóð sína girta með gripheldum girðingum fyrir sauðfé, nautpeningi og hrossum. **2. gr.** Brot gegn lögum þessum varða 100—1000 króna sektum, er renna í landssjóð. **3. gr.** Mál, er rísa af brotum gegn lögum þessum, skal farið með sem opinber lögreglu-mál.

Lög um viðauka við lög 9. janúar 1880 um 6. marz breyting á tilskipun um sveitarstjórn á Íslandi 4. maí 1872.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Á kaupfélög og pöntunarfélög má leggja aukaútsvar, ef þau hafa leyst borgarabréf, hafa sölubúð, og vörur til sölu, svo sem hafa þykir eftir árlegri veltu og arði í söludeild félagsins.

Lög um breyting á lögum nr. 10, 13. apríl 6. marz 1894 um útflutningsgjald.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Af hverjum 100 pd. heilagfiskis er útflutningsgjald 5 aur.—Af hverjum 100 pd. kola er útflutningsgjald 3

6. marz aurar. **2. gr.** Ákvæði nefndra laga í 1. gr., tölulið 1 og 2, eru með lögum þessum numin úr gildi.

10 marz **Lhbr. um niðurlagning Hvolskirkju og Staðarhólskirkju** og bygging einnar kirkju fyrir báðar sóknirnar í Staðarhólslandi (á Skollhóli), sbr lhbr. 31 okt. 1898.

25. marz **Rgbr. um yfirstjórn skrásetningar- og skipamælingarmálefna.**

(Ágrip) — Samkvæmt allraþegnsamlegustu tillögum ráðaneytisins fyrir Ísland, hefur Hans Hátign konunginn þann 20. þ. m. allramildilegast þóknast að samþykkja það, að yfirumsjón þeirra málefna, er snerta skipaskrásetning og skipamæling á Íslandi, skuli falin aðalstjórn skattamála-anna.

1. apríl **Lög um viðauka við og breyting á lögum 14. janúar 1876 um tilsjón með flutningum á þeim mönnum, er flytja sig úr landi í aðrar heimsálfur.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Engir aðrir en þeir, sem eru löggiltir útflutningastjórar og umboðsmenn þeirra, mega gjöra samninga við útfara, hvort heldur er muunlega eða skriflega, um flutning í aðrar heimsálfur, eða á nokkurn annan hátt hafa á hendi nokkra atvinnu í þarfir slíks útflutnings. Enginn má með ósönnum fortölum tæla eða leitast við að tæla menn til útflutnings. Brot gegn ákvæðum þessarar greinar varða sektum 100—4000 kr., eða fangelsi. **2. gr.** Undanþága sú frá eftirliti lögreglustjórna, er 7. gr. laga 14. jan. 1876 heimilar hinu konunglega danska póstgufuskipti, skal úr lögum numin. **3. gr.** Eigi má taka útfara á skip til flutnings til útlanda, fyr en lögreglustjórnin á þeim stað, sem skipið kemur fyrst á til að taka útfara, hefur gefið skriflegt leyfi til þess, og skal í því leyfi tiltekið, hve marga útfara megi taka á skipið. Áður en slíkt

leyfi er veitt, skal lögreglustjóri rannsaka, hvort skipið er 1. apríl hentugt til útfaraflutnings á þann hátt, er segir í 7. gr. laga 14. jan. 1876. 4. gr. Á hinni síðustu höfn, er skipið leggur af stað frá til útlanda, skal lögreglustjórinn í því umdæmi skyldur að rannsaka farbréf útfara og ganga úr skugga um, að tala útfara sé eigi hærri, en veitt er leyfi til á hinni fyrstu höfn, að taka mætti á skipið. Jafnframt skal hver útfari skyldur að afhenda lögreglustjóranum skriflegt skírteini frá lögreglustjóra í því umdæmi, eða hreppstjóra í þeim hreppi, er hann síðast var heimilisfastur í, fyrir því, að lög nr. 12, 7. febr. 1890 séu för hans eigi til fyrirstöðu, og að hann sé að öðru leyti að lögum frjáls til útfarar. Skipstjóri og útflutningastjóri ber ábyrgð á, að allir útfarar á skipinu gefi sig fram til slíkrar rannsóknar, svo og til læknisrannsóknar þeirrar, sem ákveðin er í 8. gr. laga nr. 3, 14. jan. 1876. Brot gegn ákvæðum þessarar greinar varða sektum.

Auglýsing landshöfðingja um nýtt mat á nokkrum jörðum í Vestur-Skaftafellssýslu. 20. maí

Eftir að jarðir þær í Vestur-Skaftafellssýslu, sem nú skulu nefndar, hafa verið virtar samkvæmt lögum nr. 7, 19. febr. 1892, um að meta til dýrleika nokkrar jarðir í Vestur-Skaftafellssýslu, skulu þær metnar til þess dýrleika, sem talinn er við hverja jörð um sig.

Töluliður eftir jarðabókinni 1861.	Heiti jarðanna.	Hundrað- tala.
---	-----------------	-------------------

Í Hörgslandshreppi:

72.	Hruni	9,0
78.	Hörgsdalur	21,0
80.	Breiðabólstaður	8,0

Í Kirkjubæjarhreppi:

88.	Hæðagarður... ..	1,5
-----	------------------	-----

20. maí	Töluliður eftir jarðabókinni 1861.	Heiti jarðanna.	Hundraða- tala.
	89.	Ytri-Tunga	5,0
	90.	Eystri-Tunga	3,0
	91.	Ásgarður	2,0
	92.	Kársstaðir	3,0
	93.	Hátún	5,5
	96.	Dalbær eystri	2,5
	97.	Uppsálar	1,0
	98.	Fagurhlíð	3,8
	102.	Hraun eystra	5,5
	103.	Arnardrangur	7,0
	104.	Hraun ytra	3,5
	105.	Nýibær	4,8
		<i>Í Leiðvallarhreppi:</i>	
	115.	Botnar	5,0
	116.	Staðarholt	9,0
	117.	Langholt	8,0
	118.	Skurðbær	1,0
	119.	Ytri-Lyngar	2,0
	120.	Eystri-Lyngar	1,0
	121.	Slýjar	3,5
	122.	Hnausar	11,3
	124.	Efri-Fljótar	9,0
	125.	Efri-Steinsmýri	12,0
	126.	Syðri-Steinsmýri	20,0
	127.	Oddar	1,0
	128.	Grímsstaðir	3,5
	129.	Klauf	1,5
	130.	Bakkakot	2,5
	131.	Efri-Ey	13,0
	132.	Kotey háfa	2,5
	133.	Fjósakot	2,0
	134.	Kotey lága	3,0
	135.	Nýibær	4,0

20. maí

Töluliður eftir jarðabókinni 1861	Heiti jarðanna.	Hundraða- tala.
136.	Rofabær	7,5
137.	Sandar... ..	15,0
138.	Undirhraun	12,0
139.	Leiðvöllur	8,0
<i>Í Álftavershreppi:</i>		
140.	Jórvíkurhryggir	10,0
141.	Mýrar	15,0
142.	Sauðhúsnes	3,0
143.	Hraungerði	5,0
144.	Þykkvabæjarklaustur	15,0
145.	Hraunbær	5,0
146.	Herjólfssstaðir	15,0
147.	Holt	11,0
148.	Skálmarbær	12,0

Hið nýja mat á jörðum þeim, sem að framan eru taldar, skal öðlast gildi 6. júní 1896, og skal upp frá þeim degi heimta og greiða skatta og önnur gjöld til almenningsþarfa, sem lögð eru eða lögð kunna að verða síðar meir á jarðirnar, og enn fremur fasteignartíund, eftir þeim dýrleika, sem hér er talinn.

Lbhr. um bygging kirkju í Keflavík.

23. maí

Auglýsing um viðaukasamning, sem konungsríkið Danmörk og konungsríkið Holland hafa gjört sín á milli, um að samningur 18. janúar 1894 um framsal sakamanna skuli einnig ná til hinna dönsku og hollenzku nýlenda. (Ráðgjafinn fyrir Ísland).

2. júní

Auglýsing um verzlunar- og siglingasamning milli konungsríkisins Danmerkur og keisaradæmisins Rússlands. (Ráðgjafinn fyrir Ísland).

2. júní

13. júlí **Rgbr. um að hin brezka skipamælingarregla skuli öðlast gildi á Íslandi.**

29. ágúst **Lhbr. um flutning Skorrastaðarkirkju að Nesi í Norðfirði.**

18. sept. **Skipulagsskrá fyrir styrktarsjóð iðnaðarmanna Reykjavík.**

»Tilgangur sjóðsins er að styrkja iðnaðarmenn í Reykjavík, sem og ekkjur þeirra og börn«.

5. okt. **Lhbr. um niðurlagning Búlandskirkju og Ásarkirkju og bygging kirkju að Gröf fyrir báðar sóknirnar.**

17. okt. **Skipulagsskrá fyrir styrktarsjóð handa ekkjum sjóðrúknadra manna í Grýtubakkahreppi.**

»Tilgangur sjóðsins er að styrkja ekkjur eftir menn, er í sjó hafa druknað, til að hafa ofan af fyrir sér og börnum sínum, svo að þær ekki þarfnist styrks af sveitararsjóði. Aðrar ekkjur en þær, sem komast hjá að þiggja af sveit, má eigi styrkja af sjóði þessum«.

18. nóv. **Lhbr. um niðurlagning Eyvindarmúlakirkju og Teigskirkju og bygging kirkju að Hlíðarenda, fyrir báðar sóknirnar (Hlíðarendasókn).**

1897
15. jan. **Söluskrá skuli í lög leidd á Íslandi o. fl.* (Ráðgjafinn fyrir Ísland).**

Samkvæmt þegnlegum tillögum stjórnarráðs Íslands hefur Hans Hátign konunginum þóknast 14. þ. m. allra mildilegast að fallast á, — að lyfjaskrá sú, er gefin var út í Kaupmannahöfn árið 1893 og samþykkt af konungi 9. febrúar s. á., og heitir: »Pharmacopoea Danica, udgiven

*) Sbr. augl. 2. sept. 1898.

med Allerhøjeste Bemyndigelse», skuli frá 1. júlí 1897 í 15. jan. lög leidd á Íslandi, þó þannig, að lyfjabúðunum 3 utan Reykjavíkur sé fyrst um sinn heimilt að víkja frá ákvæðum téðrar lyfjaskrár, einsog talið er á skrá þeirri, er hér fer á eftir; en ívilnanir þessar haldast þangað til hinu íslenzka stjórnarráði virðist verzlun þessara lyfjabúða orðin svo mikil, að þær geti staðist kostnað þann, er leiðir af því, að lyfjaskráin verði að öllu leyti látin ná gildi, — að lyfsöluskrá, er hið konunglega heilbrigðisráð hefur samið fyrir Ísland að tilhlutun stjórnarráðsins, öðlist gildi frá sama tíma, og ennfremur, — að hinu íslenzka stjórnarráði veitist heimild til að breyta lyfsöluskrá þessari, eftir því sem nauðsyn verður á eftir atvikum. — Með framan greindum ívilnunum skulu allar lyfjabúðir á Íslandi frá 1. júlí 1897 vera skyldar að hafa birgðir af öllum þeim læknislyfjum, er tilgreind eru í téðri lyfjaskrá, og skal þau útvega, geyma og tilbúa á þann hátt, er í henni er ákveðið, og skulu þau einnig standast rannsókn þá, er þar er fyrirskipuð.

Hafnarreglugjörð fyrir Seyðisfjarðar kaupstað. 25. febr (Ráðgjafinn fyrir Ísland).

I. Hafnargjald. Af öllum skipum (að undanteknum þeim, er síðar getur um), sem mæld eru til lestatals, hvort sem þau eru vörum fermd, með seglfestu eða tóm, skal greiða í hafnargjald 5 aura af hverri smálest alls farmrúmsins, er þau í fyrsta sinn á árinu leggjast á höfnina, eftir að þau hafa komið frá Danmörku eða út löndum. Þrjú næstu skiftin, er þau á sama ári leggjast á höfnina, greiða þau hálft hafnargjald í hvert skiftið, en komi þau oftár á sama ári, skulu þau ekkert gjald greiða. Skip, er fara að eins milli hafna á Íslandi, greiða einnig 5 aura í hafnargjald af hverri smálest, en aðeins þá er þau í fyrsta sinni á árinu varpa akkerum á höfninni. Gjald þetta rennur í hafnarsjóð Seyðisfjarðar. — Þá er skip fermir eða affermir á höfninni, skal ennfremur gjalda 5 aura

25. febr. af hverri smalest skipsins. — Framangreind gjöld skal þá greiða, er skipið legst fyrir innan beina stefnu frá Grýtá í Grjótgarða. — Gjaldið skal og greiða af skipum, er leita hafnar fyrir ísreks sakir, storma eða því um líks. II. Undanþágur frá hafnargjaldi. Undanþegin eru hafnargjaldi: 1. Öll herskip og skemtiskip, hvernar þjóðar sem eru. 2. Öll skip danskra þegna, sem að fiskiveiðum eru undir ströndum Íslands, ef þau afferma ekki né ferma annað en það, er afla þeirra og útgjörð snertir, og 3. Skip, er leita hafnar vegna sjóskemda, enda þótt farmur þeirra hafi úr þeim verið fluttur, ef þau aftur flytja burt farminn og eigi annað. III. Seglfesta. Seglfestu má eigi taka í landi bæjarins, annarstaðar en þar, er lögreglustjóri leyfir. — Eigi má kasta út seglfestu á höfninni, né flytja á land bæjarins, nema lögreglustjóri leyfi. — Hafnarreglugjörð þessi öðlast gildi 1. júlí 1897, og skal endurskoða hana fyrir 1. janúar 1906.

20. apríl **Reglugjörð um fyrirkomulag og undirbúning hagfræðisskýrslna um atvinnuvegi landsins, búnað, fiskiveiðar og verzlun. (Landshöfðinginn).**

Samkvæmt fyrirætlum 2. greinar í lögum nr. 29. frá 8. nóv 1895 er eftirrituð reglugjörð samin. 1. gr. Til skýrslna um landbúnað skal safnað á þann hátt, sem nú er gjört, þannig að hreppstjórar semji skýrslur þessar eftir framtali hreppsþúa á vor- og hausthreppaskilum. Skulu skýrslur þessar samdar eftir fyrirmyndinni A, sem prentuð er hér á eftir. Samskonar skýrslur skulu bæjarfógetar semja fyrir kaupstaðina. Skýrslur hreppstjóra skulu vera komnar til sýslumanna fyrir lok hvers árs, og skulu sýslumenn síðan semja skýrslur um landbúnað á sama hátt, sem hingað til hefur átt sér stað um skýrslur um búnaðarástandið. Skulu þessar skýrslur sýslumanna, ásamt skýrslum hreppstjóra sem fylgiskjölum, svo og samskonar skýrslur bæjarfógeta, vera komnar til amtmanna innan loka marzmánaðar semja amtmenn síðan yfirlit yfir land-

búnað í hverju amti og senda landshöfðingja innan loka 20. apríl júnímánaðar, ásamt áður umgetnum skýrslum bæjarfógeta, sýslumanna og hreppstjóra. **2. gr.** Skýrslum um fiskiveiðar á opnum bátum, selveiði, laxveiði, fuglatekju og dúntekju, skulu og safna bæjarfógetar í kaupstöðum, en hreppstjórar á öllum öðrum stöðum, og skulu þeir semja skýrslur þessar eftir fyrirmynd B hér á eftir. Um afla á opnum skipum eru formenn þeirra skyldir að gefa hreppstjóranum í þeim hreppi eða bæjarfógetanum í því kaupstaðarfélagi, þar er skipinu er haldið úti, skýrslu við lok hvernar vertíðar; svo getur og hreppstjóri eða bæjarfógeti krafist samskonar skýrslu utan vertíðar, þegar honum þykir þess þörf. Hreppstjórar og bæjarfógetar skulu hafa nákvæmar gætur á því, að allir formenn á opnum bátum gefi skýrslu um afla sinn, hvenær sem er á árinu, og skulu sérstaklega hafa það hugfast, að utansveitarformenn sleppi eigi svo burtu úr hreppnum, að þeir eigi hafi áður gefið skýrslu um afla þann, er þeir hafa fengið þar í hreppi, er þeir hafa róið. Geti formaður einhverra hluta vegna eigi gefið skýrslu um aflann, skal útgerðarmaður skyldur til þess, ef hann er annar en formaðurinn. Þeir, sem hafa selveiði, laxveiði, fuglatekju og dúntekju, skulu skyldir að gefa við hver árslok hlutaðeiganda hreppstjóra eða bæjarfógeta nákvæma skýrslu um þessar atvinnugreinar á hinu umliðna ári. Skýrslur um fiskiveiðar á opnum bátum, selveiði, laxveiði, fuglatekju og dúntekju skulu samdar fyrir almanaksár, og skulu skýrslur hreppstjóra vera komnar til hlutaðeigandi sýslumanns innan loka febrúarmánaðar árið eftir. Síðan semja sýslumenn, á sama hátt og um landbúnað, skýrslu fyrir sýslu hverja eftir skýrslum hreppstjóra um fiskiveiðar á opnum skipum, selveiði, laxveiði, fuglatekju og dúntekju, og senda amtmanni, ásamt skýrslum hreppstjóra sem fylgiskjölum, en amtmaður semur síðan samskonar skýrslu fyrir hvert amt, og sendir landshöfðingja, ásamt skýrslum bæjarfógeta, sýslumanna og hreppstjóra. Umræddar skýrslur sýslumanna skulu

20. apríl komnar til amtmanns innan loka júnímánaðar og skýrslur amtmanna til landshöfðingja innan ágústmánaðarloka. 3. gr. Skipstjórar á þilskipum, sem til fiskiveiða ganga, skulu skyldir að láta sýslumanni eða bæjarfógeta í té, þegar skipið hættir fiskiveiðum það árið, og annars, þegar sýslumaður eða bæjarfógeti krefst þess, skýrslu um afla skipsins eftir fyrirmynd C hér á eftir, og skal sýslumaður eða bæjarfógeti sjá um, að skipstjóri sé útbúinn með eyðublöð eftir þessari fyrirmynd. Geti skipstjóri eigi einhverra hluta vegna gefið slíka skýrslu, skal útgjörðarmaður skyldur til að láta hana í té. Fyrir lok janúarmánaðar skal svo sýslumaður hver og bæjarfógeti senda landshöfðingja beina leið skýrslur skipstjóra (eða útgerðarmanna) um afla þeirra þilskipa, er gjörð hafa verið út í hverju lögsagnarumdæmi landsins. 4. gr. Forstöðumenn fastra verzlana, lausakaupmenn, þar með taldir hrossakaupmenn og fjárkaupmenn, forstöðumenn kaupfélaga og pöntunarfélaga, og aðrir, er vörur kaupa eða vörukaup annast frá útlöndum, eða sem selja vöru eða sölu annast til útlanda, skulu skyldir til að láta hlutaðeigandi sýslumanni eða bæjarfógeta í té sem nákvæmastar skýrslur um það, hverjar vörutegundir, og hve mikið af hverri vörutegund þeir flutt hafi eða flytja hafi látið til landsins eða frá því; svo er þeim og skylt, að því leyti, sem vöurnar ganga kaupum og solum, að skýra frá útsöluverði innfluttrar vöru hér á landi, og innkaupsverði innlendrar vöru, og tilgreina frá hverju landi vöurnar eru hingað fluttar eða til hvers lands héðan, alt eftir því sem eyðublöð, sem samin eru eftir fyrirmynd D 1 og 2 hér á eftir, tilvísa, og skal sýslumaður annast um að nægilega mörg af eyðublöðum þessum séu jafnan til taks handa þeim, sem skýrslurnar eiga í té að láta. Samskonar skýrslur skulu og þeir gefa, sem vörur flytja frá útlöndum til eigin nota og senda sínar eigin afurðir til útlanda, og skulu þeir tilgreina það verð, er þeir hafa keypt vöurnar fyrir, að viðbættum öllum kostnaði við innflutning, svo og það verð, er þeir hafa fengið

fyrir vöruna í útlöndum, að frádregnum kostnaði við út- 20. apríl flutning. Forstöðumenn fastra verzlana, kaupfélaga og pöntunarfélaga, svo og allir þeir, sem vörur kaupa annars frá útlöndum eða senda þangað vörur og búsettir eru hér á landi, skulu við áramót hver gefa í einu lagi hina umtöluðu skýrslu fyrir hið umliðna ár, en hinir, er eigi eru búsettir hér, skulu gefa skýrslu um innfluttar og útfluttar vörur í hvert skifti, sem þeir flytja vörur til landsins eða frá því og skulu sýslumenn og bæjarfógetar gæta þess að heimta þær skýrslur, um leið og skip þau, er vörurnar flytja eru afgreidd. Skulu sýslumenn og bæjarfógetar hafa strangt eftirlit með því, að skýrslur þessar séu sem best úr garði gjörðar og áreiðanlegar, samkvæmt því sem fyrir er skipað í landshöfðingjabréfi 2. október 1895 (Stj.tíð. 1895. B bls. 233). Skýrslur kaupmanna og annara vöru-flytjenda eða sendenda skulu sýslumenn og bæjarfógetar senda beint til landshöfðingja innan 4 mánaða eftir lok þess árs, er skýrslurnar eru gefnar fyrir. 5. gr. Forstöðumenn sparisjóða og lánstofnana skulu senda landshöfðingja árlega ágrip af reikningum hlutaðeigandi sjóðs eða stofnunar ásamt skýrslu um eignir og skuldir hans eða hennar eftir því formi, sem fyrirskipað er með landshöfðingjabréfi 30. nóvember 1892 (Stj.tíð. 1892, B, bls. 257—259). Skulu reikningar þessir og skýrslur komnar til landshöfðingja í seinasta lagi innan 3 mánaða eftir lok reikningsársins. 6. gr. Stjórnarvöld þau, sem falið er að safna skýrslum þeim, sem um er rætt í 1.—4. gr., skulu gjöra sér alt far um, að skýrslur þær, er þar er um að ræða, verði svo fullkomnar, sem auðið er, enda ber þeim að beita vægðarlaust sektum þeim, sem 8. gr. ofanefndra laga tiltekur, ef þeir, sem skýrslurnar eiga í té að láta, sýna nokkra tregðu í því efni. Að öðrum kosti mega hin nefndu stjórnarvöld búast við að sæta sjálf ábyrgð fyrir bresti þá, sem í þessu efni kynnu á að verða.

1897 256 Lhbr. um skifting Stokkseyrarhrepps.

18. maí **Lhbr. um skifting Stokkseyrarhrepps í tvö sveitarfélög, Eyrarbakkahrepp og Stokkseyrarhrepp.**

26. maí **Lhbr. um skifting Holtshrepps í Skagafjarðarsýslu í tvö sveitarfélög, Holtshrepp og Haganeshrepp.**

25. júní **Konungsúrskurður um að sóknarpresturinn í Helgafellsprestakalli skuli búa í Stykkishólmi eða þar í grend.**

26. júlí **Auglýsing um að Búdardalur við Hvammsfjörð skuli vera verzlunarstaður.**

16. sept. **Skipulagsskrá fyrir minningarsjóð lectors Helga Hálfðánarsonar.**

»Þrem fjórðu hlutum vaxtanna má árlega verja til að kaupa guðfræðisbækur fyrir til verðlauna handa einum eða fleirum af lærisveinum prestaskólans, sem stjórn sjóðsins álitur þess maklega«.

16. sept. **Skipulagsskrá fyrir styrktarsjóðinn „Þorvaldar minning“.**

»Gjafafé þetta skal lagt í Söfnunarsjóð Íslands í Reykjavík, og standa þar óhreyft, unz vextirnir nema 300 kr. á ári, en þá skal taka úr sjóðnum og verja árlega tveim þriðju hlutum vaxtanna til verklegrar menningar ungum bændaeftum í Dalasýslu, er geti gjört þá nýtari menn í bændastöðu, og verður menning þessi þá sérstaklega fölg-in í landbúnaðarnámi, annaðhvort á búnaðarskólum eða hjá góðum og merkum bómönnum, utanlands eða innan. Þriðji hluti vaxtanna leggst við höfuðstólinn og ávaxtast með honum. Þegar að því kann að koma, að vextirnir alls nemi 1000 kr., má veita styrk úr sjóðnum bændaeftum úr öðrum sýslum Vesturamtsins í sama tilgangi og sagt var, en Dalasýsla skal samt jafnan ganga fyrir hverri annari

einstakri sýslu Vesturamtsins, svo framarlega sem maklegir 16. sept. umsækjendur gefa sig fram úr henni.

Skipulagsskrá fyrir þúsund ára afmælissjóð 16. sept. Eyjafjarðar.

Nokkru af vöxtum sjóðsins má verja til hátíðahalda á 100 ára afmælum Eyjafjarðar eftirleiðis og til annara almennra hátíðahalda í Eyjafirði.

Reglugjörð fyrir landsvitana við Faxaflóa. 21. okt. (Landshöfðinginn).

Lög um að stofna byggingarnefnd í Seyðis- 6. nóv. fjarðarkaupstað.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Samkvæmt 15. gr. laga, nr. 15, 8. maí 1894 skal stofna byggingarnefnd í Seyðisfjarðarkaupstað. Í henni skulu vera bæjarfógetinn og 4 menn, sem bæjarstjórnin kys, og skulu 2 þeirra kosnir úr flokki bæjarfulltrúa.

2. gr. Nefndarmenn þeir, sem kosnir eru, skulu hafa starf sitt á hendi í 5 ár. Ef nokkur fer frá, einhverra hluta vegna, áður en 5 ár eru liðin, skal sá, sem kosinn er í hans stað, að eins hafa starf sitt á hendi þann tíma, sem hinn átti eftir í nefndinni.

3. gr. Til þess að kaupstaðurinn hér eftir geti orðið bygður eftir ákveðinni reglu, ber nefndinni að ákveða, hvar auð svæði megi vera, og hvar leggja skuli stræti; á bæjarfógetinn í því skyni að gefa nefndinni skýrslu um þær lóðir, er þegar eru bygðar; skal nefndin svo rita þær í sérstaka bók, ásamt lóðum þeim, er síðar verður bygt á. Kostnað við útvegum bókar þessarar og annara þeirra embættisbóka, er nefndinni kynni þykja við þurfa til að rita í gjörðir sínar og bréf, skal greiða úr bæjarsjóðnum.

4. gr. Til þess að koma á betri reglu um húsabyggingar í kaupstaðnum og komast hjá hættu af

6. nív. húsbruna, ber nefndinni að gæta þess, er nú skal greina:
- A. Ef nefndinni þykir þurfa að breikka eitthvert stræti, eða þoka einhverju eldra húsi aftur á við, til betri varnar við húsbruna, eða til að fá greiðari veg um kaupstaðinn, þá skal sérhver sá, sem á óbygða lóð, er veit að stræti, skyldur til að láta af hendi svo mikið af lóð þessari, sem þurfa þykir til þess að strætið verði nógu breitt, og skal einnig sá, er húsið á, vera skyldur til, þegar hann endurbyggir það, að færa það aftur á við, eins og þarf; þó skulu þeir fá endurgjald fyrir það; skal nefndin meta það eftir stærð og verði alls byggingarsvæðisins og rýrnun þeirri, sem það hefur orðið fyrir, við það að af því hefur verið tekið eður hús flutt aftur á við, og skal greiða kostnað þann, sem af því rís, á sama hátt og gjöldin til hinna eiginlegu bæjarþarfa. Sé hlutaðeigandi lóðareigandi eða húseigandi óánægður með endurgjaldi það, sem nefndin hefur ákveðið, getur hann lagt málið undir úrskurð amtsins.
- B. Þess ber grandgæfilega að gæta, þá er byggð eru ný hús, þar sem áður var autt svæði, að þau hvergi nái saman við hús þau, sem í grend eru, nema eldtraustur veggur sé á milli; að öðrum kosti skal ávalt vera 10 álna autt svið frá hinu nýja húsi að næsta húsi í grend við það; þó má á þessu svæði byggja grindur eða aðrar girðingar, þær er skjótlega mætti niður brjóta, ef húsbruni kæmi fyrir.
- C. Þegar byggja skal nýtt hús, á nefndin að ákveða takmarkalínu þess út til strætisins og aðrar reglur, sem henni þykir þurfa að gæta við byggingarlag hússins bæði að utan og innan, til tryggingar móti húsbruna. Enn fremur ber nefndinni að gæta þess, svo sem verður, að hús, er ætluð eru til atvinnureksturs, er hefur brunahættu í för með sér, verði byggð á afviknum stöðum. Svo skal nefndin og hafa stöðugt gætur á öllum nýjum húsum, meðan þau eru í smíðum, og sér í lagi á hæð undir loftum. Einnig á hún að hafa umsjón með aðalviðgjörðum á húsum og gæta þess nákvæmlega, að þeir, sem hlut eiga að máli, hlýði í öllum greinum reglum þeim, sem þeim eru settar.
- D. Sérhver

sá, sem ætlar að byggja hús af nýju, eða breyta húsi, eða 6. nív. gjöra talsverðar umbætur á því, á, áður en hann byrjar á því, að gefa nefndinni það til vitundar, og fá skrifleg ákvæði hennar um það, hvort hann megi byggja, og eftir hverjum reglum, að því leyti sem snertir augnamið það, sem um er getið í greininni C hér á undan. E. Ef nokkur byrjar á húsasmíði, áður en þessa sé gætt, þá á bæði hann og yfirsmiður sá, er á hlut að máli, að greiða sektir frá 10 til 50 kr. í bæjarsjóð; hinn fyrnefndi verður einnig að sæta því, að húsið sé rífið niður á hans kostnað, að því leyti sem það eigi er lagað eftir þeim reglum, sem nefndin álitur að fylgja hefði átt við smíðið, og skal bæjarfógeti, ef hann kemst að því, að byrjað er á smíði nokkru, sem nefndin þarf að veita samþykki sitt til, en það hefur eigi verið útvegað, undir eins banna að halda því áfram. Sömu sektir skal og sá greiða, sem að öðru leyti gjörir sig sek- an í broti gegn reglum þeim, sem nefndin hefur sett hon- um um byggingu eða viðgjörð húsa, samkvæmt því sem hér að framan er ákveðið; þó má eftir málavöxtum lækka sektirnar alt að 4 kr.; má og rífa þann hluta hússins, sem eigi er lagaður eftir reglum þeim, er settar voru. 5 gr. Að því leyti, sem við getur átt, skulu ákvæði laga þessara einnig ná til húsa þeirra á kaupstaðarlóðinni, sem eru með torfpaki og torfveggjum, og til matjurtagarða, er slíkum húsum fylgja. 6. gr. Með mál um brot á lögum þessum skal farið sem opinber lögreglumál.

Lög um nýbýli.

6. nív.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall- ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: 1. gr. Nýbýli má stofna á eyðijörðum og í öðrum óbygðum löndum, er enginn getur sannað sína eign. Svo má og stofna nýbýli í afréttum, er sveitarfélög eiga, og almenningum, ef sveitarstjórnir þeirra sveitarfélaga, er afréttina eiga eða eiga hagsmuna að gæta í almenningnum, leyfa það, og sýslu-

6. nýv. nefndin veitir til þess samþykki sitt. **2. gr.** Nú vill einhver stofna nýbýli á eyðijörð eða í óbygðu landi, og skal hann þá birta þá fyrirætlun sína í því opinberu blaði, er flytur stjórnarvalda auglýsingar. Þegar liðnir eru 6 mánuðir frá þessari birtingu, skal amtmaður, ef nýbýlingur óskar þess, og enginn hefur á þeim fresti gefið sig fram við amtmann með heimildarskírteini fyrir landi því, er ætlað er til nýbýlis, bjóða hlutaðeigandi sýslumanni að kveðja til 4 menn og gjöra ásamt þeim áreið á landið, setja glögg landamerki og meta það til dýrleika, og enn fremur skulu áreiðarmenn láta uppi tillögur um þau skilyrði, er þeir álíta hæfilegt að setja nýbýlingi um húsabyggingar, girðingar, yrking túns og garða m. fl. innan ákveðins tíma. Frestur þessi má ekki vera styttri en 2 ár, og ekki lengri en 4 ár. **3. gr.** Til áreiðargjörðar þeirrar, er nefnd er í 2. gr., skal boða með 7 náttu fresti þá, er land eiga að hinu fyrirhugaða nýbýli. Mótmæli, er fram kunna að koma við gjörðina, skulu bókuð og eftirrit af gjörðinni síðan sent amtmanni, er gefur út nýbýlisbréf til beiðanda, ef hann eigi álitur, að mótmæli þau, er kunna að hafa komið fram, séu á rökum byggð. — Í nýbýlisbréfinu, er þinglýsa skal sem heimild fyrir eignarrétti nýbýlings að landinu, skulu tekiu fram öll þau skilyrði um húsabyggingar, girðingar, yrkingar túns og garða, m. fl., sem amtmaður, eftir tillögum áreiðarmanna, álitur hæfileg. **4. gr.** Nú vill maður taka upp nýbýli í afrétt eða almenningi, smbr. 2. lið 1. greinar, og getur þá hlutaðeigandi sveitarstjórn eða sveitarstjórnir áskilið, að nýbýlingur greiði hlutaðeigandi sveitarsjóði eða sveitarsjóðum árlegt erfðafestugjald af landinu, en upphæð gjaldsins skulu áreiðarmenn meta. Stofnun slíks nýbýlis þarf eigi að auglýsa í blöðum, en að öðru leyti fer um upptöku þess, eins og segir í 2. og 3. grein. **5. gr.** Eigi má nýbýli upptaka, er minna er metið en 5 jarðarhundruð að dýrleika. **6. gr.** Kostnað þann, er af útmæling og mati nýbýlis leiðir, greiði nýbýlisbeiðandinn: ferðakostnað sýslumanns eftir úrskurði amtmanns, og hin-

um dómkvöddu mönnum 3 kr. hverjum fyrir dag hvern, 6. nóv. sem þeir eru að gjörðinni. 7. gr. Sýslumaður skal gæta þess, að nýbýlingur fullnægi skilyrðum þeim, sem honum eru sett í nýbýlisbréfinu. Nú brýtur nýbýlingur í einhverju verulegu atriði nýbýlisskilyrðin, og getur sýslumaður þá lagt það til, að hann verði sviftur nýbýlisréttindum. Amtmaður hefur fullnaðarúrskurð um þetta mál. — Þegar nýbýlingur hefur með amtsúrskurði verið sviftur nýbýlisrétti, skal eftir tillögu hlutaðeigandi sveitarstjórnarvalda heimila nýbýlið öðrum manni, er þá nýtur sama réttar, sem nýbýlingurinn annars hefði notið. Nýbýlingurinn getur þó krafist endurgjalds hjá þeim, er við nýbýlinu tekur, fyrir þá verðhækkun nýbýlisins, er með löglegu mati og skoðunargjörð tilkvaddra manna er eignuð umbótum þeim, er hann hefur gjört á nýbýlinu. 8. gr. Tilskipun 15. apríl 1776 um friðheit fyrir þá, er vilja upp taka eyðijarðir eða óbygð pláz á Íslandi, er úr lögum numin.

Lög um undirbúning verðlagsskráa.

6. nóv.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: 1. gr. Prestur og formaður skattanefndar og þriðji maður, er hreppsnefnd eða bæjarstjórn kýs á ári hverju, skulu í hreppi hverjum eða bæjarfélagi í samvinnu ár hvert í októbermánaðarlök semja skýrslu um verðlag á búpeningi þeim og innlendum vörutegundum, sem venja er að telja til verðlagsskráa, eftir því peninga gangverði, sem þeim er kunnugt um innan þess hrepps eða bæjarfélags á næstliðnu ári frá 1 október til jafnlengdar. Séu fleiri en einn prestur í hreppnum, ákveða stiftsyfirvöldin, hver þeirra skuli vera í nefndinni. Formaður skattanefndarinnar er einnig formaður þessarar nefndar. — Nú er einhver tegund landaura, sem hefur ekki gengið kaupum né sölum mót peningum það ár í hreppnum eða bæjarfélaginu, þótt hún sé þar til og gangi þar ella venjulega kaupum og sölum, og má þá setja það verð á þessa vörutegund, er semjendum

6. nív. verðlagsskýrslunnar kemur saman um, að muni vera hæfi-
legt, me tilliti til þess, hvað sú eða sams konar vörutegund
hefur gengið kaupum eða sölum í næstu sveitum eða verzl-
unarstað. Nú hefur einhver vörutegund að vísu verið seld
eða keypt fyrir peninga en með óvanalega lágu eða háu
verði, sem sérstakar ástæður hafa valdið, skal þá ekki
leggja það verð til grundvallar fyrir samningu verðlags-
skýrslunnar. Nú geta semjendur ekki orðið á eitt sáttir
um verðlagið, og skal þá meðaltal ráða. Skýrsla þessi
undirskrifuð af öllum semjendum skal lögð fram til sýnis
á hentugum stað í hreppnum eða bæjarfélaginu í tvær vik-
ur. 2. gr. Verðlagsskýrslur hreppa og bæjarfélaga skulu
sendar hlutaðeigandi sýslumanni fyrir lok nóvembermánað-
ar ár hvert, en sýslumaður semur eftir þeim eina aðal-
skýrslu fyrir hérað hvert, og sendir hana með tilheyrandi
fylgiskjöllum til stiftsyfirvaldanna, en stiftsyfirvöldin staðfesta
verðlagsskrá fyrir hvert hérað, og annast um prentun
hennar og birtingu. Kostnaður við prentunina greiðist úr
landssjóði. Nú er eigi verðlag sett á einhverja vörutegund
í tveim þriðjungum skýrslna þeirra, er til sýslumanns
koma, og skal þá eigi verð lagt á þá vörutegund í aðal-
skýrslu þeirri, er sýslumaður semur. 3. gr. Verðlagsskrá
gildir frá 16. degi maímánaðar næsta eftir að hún er stað-
fest, til jafnlengdar næsta ár, og skal birta hana á mann-
talsþingum vor það, er hún gengur í gildi. 4. gr. Num-
in eru úr gildi ákvæði þau í konungsúrskurði 16. júlí
1817, er koma í bága við lög þessi, og konungsúrskurður
2. marz 1853.

6. nív. **Lög um lækkun á fjárgreiðslum þeim, er hvíla
á Holtsprestakalli í Raugárvallaprófastsdæmi o. fl.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-
ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:
1. gr. Gjald það til landssjóðs, að upphæð 100 kr. á ári,
er samkvæmt 1. gr. laga 27. febrúar 1880 greiðist frá
Holtsprestakalli í Raugárvallaprófastsdæmi, fellur burt.

2. gr. Af skuld prestakallsins við landssjóð, er stafar 6. nóv. af byggingu Ásólfskála-kirkju, skulu því gefnar upp 1300 kr.

Lög um heimild til að ferma og afferma skip á 6. nóv. helgidögum þjóðkirkjunnar.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Heimilt er að ferma og afferma skip á helgidögum þjóðkirkjunnar, en þó eigi á kirkjustöðum, meðan á messugjörð stendur, nema brýn nauðsyn sé til.

Lög um uppreist á æru án konungsúrskurðar. 6. nóv.

Vér Chr. IX. o. s. frv.: G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Hafi manni verið hegnt eftir dómi fyrir verknað, er svívirðilegur er að almenningsáliti, og hafi hegningin verið á lögð fyrir slíkt brot framið í fyrsta sinni, og eigi verið meiri en fangelsi við vatn og brauð, þá öðlast hann, að fullum 10 árum liðnum frá því hegningardómur var uppkveðinn, aftur öll þau réttindi, er fást með uppreist á æru samkvæmt tilskipun 12 marz 1870, enda hafi hann dvalið allan þann tíma á Íslandi og eigi verið ákærður aftur eða honum hegnt fyrir sams konar brot. **2. gr.** Sá, er uppreist fær æru sinnar samkvæmt lögum þessum, á heimtöngu á að fá um það skriflegt vottorð hjá lögreglustjóra í því lögsagnarumdæmi, er hann dvelur í.

Lög um breytingu á 6. gr. tilsk. 4. maí 1872 6. nóv. um sveitarstjórn á Íslandi, og um viðauka við lög nr. 1. 9. jan. 1880.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Heimilt er sýslunefnd að leyfa, að kosningar í hreppsnefnd fari fram á hausthreppaskilápingum í þeim hreppum, þar sem svo sérstaklega hagar til, að það er

6. nív. nauðsynlegt. **2. gr.** Í öllum hreppum á landinu skal kjósa varasýslunefndarmenn og gilda sömu reglur við kosningu þeirra, sem við kosningu til sýslunefnda. **3. gr.** Nú er sýslunefndarmaður forfallaður að mæta á sýslufundi, skal hann þá tilkynna varasýslunefndarmanni forföll sín svo tímanlega, að hann geti sótt sýslufund. — Varasýslunefndarmaður hefur sömu réttindi og skyldur sem sýslunefndarmaður; þó er hann skyldur að taka á móti kosningu í hreppsnefnd. **4. gr.** Lög þessi öðlast gildi 1 janúar 1898.

6. nív. Lög um þóknun handa forstjórum og sýslunarmönnum Söfnunarsjóðs Íslands.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Af fé því, sem samkvæmt lögum um Söfnunarsjóð Íslands, dags. 10. febr. 1888, 19. gr. a. og 20. gr. a., er ætlað til kostnaðar og varasjóðs, skal veita bókara og féhirði Söfnunarsjóðsins 100 kr. þóknun hvorum um árið og endurskoðara 50 kr. þóknun um árið; þess utan fær féhirðir fyrir áhættu af mistalningu $\frac{1}{5}$ pro mille af peningum þeim, er hann telur út eða inn; enn fremur má, þegar efni sjóðsins leyfa það, með samþykki landshöfðingja af sama fé veita framkvæmdarstjóra 200 kr. um árið og gæslustjórum 50 kr. hvorum um árið. Með samþykki landshöfðingja má síðar hækka upphæðir þessar, þó svo, að fé það, sem þannig gengi til þóknunar handa forstjórum og sýslunarmönnum Söfnunarsjóðsins, nemi ekkert ár samtals meiru en helmingi af nefndu fé til kostnaðar og varasjóðs. — Framkvæmdarstjóri og féhirðir skulu, jafnskjótt og þeir fá nefnda þóknun, setja hæfilegt veð, eftir því sem landshöfðingi ákveður. **2. gr.** Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1898.

Lög um lækkun á fjárgreiðslum þeim, er hvíla 18. des. á Hólmaprestakalli í Suðurmúlaprófastsdæmi og Staðarprestakalli í Barðastrandarprófastsdæmi.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Eftirlaun þau til uppgjafaprests, er greidd voru frá Hólmaprestakalli 1893—94 og 1894—95, skulu endurborgast úr landssjóði. — Gjald það til landssjóðs að upphæð 600 kr. á ári, er samkvæmt **1. gr.** laga 27. febr. 1880 greiðist frá Hólmaprestakalli, færist niður í 400 kr. **2. gr.** Eftirlaun núverandi uppgjafaprests í Staðarprestakalli á Reykjanesi skulu frá fardögum 1897 greiðast að öllu leyti úr landssjóði.

Lög um breyting á lögum um styrktarsjóði 18. des. handa alþýðufólki.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Hreppsnefndir skulu fyrir lok janúarmánaðar ár hvert semja skýrslu um alla þá, sem gjaldskyldir eru í hreppnum eftir lögum 11. júlí 1890 um styrktarsjóði handa alþýðufólki. Í kaupstöðum semja 3 menn, er bæjarstjórnin kýs úr sínum flokki, skýrslur þessar. Skulu skýrslur þessar liggja almenningi til sýnis á hentugum stað 1.—14. febr., og álíti einhver sig ranglega talinn á gjaldskránni, er honum heimilt að kæra það mál innan 21. s. m. fyrir hlutaðeigandi hreppsnefnd eða bæjarstjórn, er hefur fullnaðarúrskurð í því. Síðan skulu skýrslurnar sendar hlutaðeigandi sýslumanni eða bæjarfógeta innan loka febrúarmánaðar. **2. gr.** Í kaupstöðum skulu bæjarfógetar, en í sveitum sýslumenn innheimta gjaldið á manntalþingunum og koma því á vöxtu í aðaldeild Söfnunarsjóðsins. Fyrir ómak sitt ber þeim 4% af hinu innheimta gjaldi. **3. gr.** Í kaupstöðum skulu bæjarfógetar, en í hreppnum sýslumenn hafa á hendi reikningshald sjóðanna og geyma eignarskilríki þeirra. Reikningar sjóðanna fyrir hvert ár

18. des. skulu fyrir lok janúarmánaðar sendir hlutaðeigandi bæjarstjórn eða sýslunefnd, og kys bæjarstjórnin eða sýslunefndin 2 menn til að endurskoða þá, en hinir kosnu meðlimir bæjarstjórnarinnar eða sýslunefndarinnar fella úrskurð um reikningana. Í kaupstöðum sendir bæjarstjórnin amtmanni árlega skýrslu um hag styrktarsjóðanna; samskonar skýrslu sendir sýslunefndin formanni amtsráðsins.
4. gr. Amtmenn hafa í kaupstöðum og amtsráðin í hreppunum eftirlit með, að ákvæðunum um styrktarsjóði handa alþýðufólki sé hlýtt.
5. gr. Landshöfðingi skal eftir tilögum amtsráðs semja reglur, sem skulu birtar í B-deild Stjórnartíðindanna, um úthlutun á helmingnum af hinu árlega gjaldi og hálfum vöxtunum, sem úthluta ber samkvæmt lögum 11. júlí 1890 um styrktarsjóði handa alþýðufólki.
6. gr. 4.—6 og 8.—9. gr. í lögum um styrktarsjóði handa alþýðufólki 11. júlí 1890 eru úr lögum numdar.
7. gr. Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1899.

18. des. **Lög um breyting á reglugjörð 3. maí 1743, 69. gr. og konungsúrskurði 26. sept. 1833.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Gjald það, er þeir, er ljúka burtfararprófi við lærða skólann, eiga samkvæmt reglugjörð 3. maí 1743, 69 gr. og konungsúrskurði 26. sept. 1833 að greiða til skólabókasafnsins, skal eftirleiðis renna í Bræðrasjóð skólans.

18. des. **Viðaukalög við sóttvarnarlög 17. desember 1875.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Patreksfjörður (Vatneyri og Geirseyri) í Barðastrandarsýslu og Seyðisfjörður í Norðurmúlasýslu skulu vera meðal hafna þeirra, sem öll skip eiga fyrst að koma við á samkv. 1. gr. laga um sóttvarnir 17. desember 1875, er þau koma til Íslands frá stöðum, sem álitnir eru sýktir af bólusótt,

austurlenzkri kólerusótt eða öðrum pestkynjuðum sjúk- 18. des.
dómum (sbr. lög 24. október 1879), áður en hafðar eru
samgöngur við land á öðrum stöðum, en Stykkishólmur
skal héðan af ekki vera talinn meðal þessara hafna.

**Lög um stækkun verzlunarlóðarinnar á Eski- 18. des.
firði.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-
ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:
Land það, er reisa má á verzlunarhús á Eskifirði, skal
stækkað um svæðið milli Snæhvammslæks og Garðhúslæks,
frá hinni núverandi verzlunarlóð 100 faðma á land upp,
og um ströndina frá hinni núverandi verzlunarlóð út að
svo kallaðri Mjóeyri, 70 faðma á land upp frá stórstraums-
flóðmáli.

**Lög um stækkun verzlunarlóðarinnar á Nesi í 18. des.
Norðfirði.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-
ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:
Verzlunarsvæðið á Nesi í Norðfirði skal ná frá svokölluð-
um Bakkalæk að austan að Krossskálavík að vestan, 50
faðma á land upp frá stórstraumsflóðmáli.

**Lög um löggilding verzlunarstaðar á Grafar- 18. des.
nesi við Grundarfjörð.**

**Lög um löggilding verzlunarstaðar á Firði í 18. des.
Múlahrepp í Barðastrandarsýslu.**

**Lög um löggilding verzlunarstaðar við Haga- 18. des.
nesvík í Fljótum.**

**Lög um löggilding verzlunarstaðar á Hjalteyri 18. des.
við Eyjafjörð.**

1897 268 Lög um löggilding verzlunarstaðar hjá Hallgeirsey.

18. des. **Lög um löggilding verzlunarstaðar hjá Hallgeirsey í Rangárvallasýslu.**

1898 **Lög um útbúnað og ársútgjöld spítala handa**
4. febr. **holdsveikum mönnum.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Þegar spítali handa holdsveikum mönnum við Reykjavík er algjör og afhentur landsstjórninni, má verja 16,000 kr. til útbúnaðar hans. **2. gr.** Við spítalann skal skipa sérstakan lækni og hefur hann 2,700 kr. að launum. Skál læknir þessi, auk læknisstarfa við spítalann og yfirmansjónar á honum, skyldur að gegna kenslu í einni eða fleiri vísindagreinum við læknaskólann án sérstakrar þóknunar. **3. gr.** Árleg útgjöld til spítalans skal veita á fjárlögunum. **4. gr.** Á spítala þessum skal veita móttöku sjúklingum þeim, er þangað eru sendir samkvæmt gildandi lagaákvæðum. Sé rúm fyrir fleiri sjúklinga, má einnig taka við öðrum holdsveikum mönnum, er sjálfir æskja að fara á spítalann. **5. gr.** Í stjórn spítalans eru amtmaðurinn yfir suður- og vesturamtinu og landlæknir. Ef deild Odd-Fellow-reglunnar í Danmörku verður stofnsett hér á landi, skal stjórn hennar hafa rétt til að skipa stjórn spítalans einum manni úr flokki reglunnar. Landshöfðingi semur eftir tillögum frá yfirstjórn spítalans reglugjörð fyrir hann og erindisbréf fyrir þjónustmenn spítalans*).

4. febr. **Lög um aðgreining holdsveikra frá öðrum mönnum og flutning þeirra á opinberan spítala.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Héraðslæknar og aukalæknar skulu, hver í sínu

*) Reglugjörð fyrir spítalann og heimilisboðorð og 5. erindisbréf, útgefin af landshöfðingja 10. sept. 1898.

héraði, rita alla holdsveika í héraðinu í bók, er til þess sé 4. febr. gjörð á þann hátt, er landlæknir ákveður í samráði við holdsveikislækninn. Kostnað við kaup bókanna skal greiða úr landssjóði. — Einu sinni á ári semur læknir útdrátt úr bók þessari eftir fyrirsögn landlæknis, og sendir honum.

2. gr. Þá er holdsveikur maður flytur úr einu læknis-umdæmi í annað, ber lækni þess umdæmis, er sjúklingurinn fer úr, að tilkynna vistferlin lækni þess héraðs, sem sjúklingurinn flytur í. **3. gr.** Læknum ber að hafa glöggar gætur á lifnaðarháttum allra holdsveikra manna í héruðum sínum. Þeir eiga að skýra sjúklingunum og sam- samvistarmönnum þeirra frá því, hvers þeir eiga að gæta, til þess að sjúkdómurinn ekki berist á aðra, og sjá um, að ekki sé út af brugðið. Skyldir eru hreppstjórar og heil- brigðisnefndir að veita læknum lið við þessi störf, eftir því sem þeim er unt. **4. gr.** Holdsveikir menn skulu jafnan gæta þess, er hér segir: 1) Holdsveikir mega ekki sofa hjá öðrum í rúmi; þó eru hjón undanþegin þessu banni, nema hlutaðeigandi læknir skipi öðruvísi fyrir. 2) Holds- veikir menn skulu hafa sér hrákadalla og mega ekki hrækja á gólf í húsum manna. 3) Þeir skulu hafa mat- arilát og borðbúnað hvers konar, er þeir einir noti. 4) Rúmföt, íveruföt, matarilát og hvers konar borðbúnað holds- veikra skal þvo út af fyrir sig. Umbúðir af sárum þeirra skal brenna, eða sjóða að minsta kosti hálfa stund í vatni. 5) Holdsveikir menn mega ekki stunda börn, ekki þjóna óholdsveikum mönnum og ekki vinna að matreiðslu fyrir aðra en sjálfa sig. 6) Þeir mega eigi að nauðsynjalausu fara á aðra bæi eða taka á móti gestum. — Nú álitur læknir, að frekari varúðar sé þörf og megi við koma, og eru þeir þá skyldir að hlýða honum. **5. gr.** Nú hefur holdsveikur maður notað íbúðarhús eða herbergi út af fyr- ir sig, og mega þá aðrir menn ekki nota það hús eða her- bergi, fyrr en það hefur hreinsað verið á þann hátt, er læknir skipar fyrir um. Sama er um föt, sængurfatnað og annað þess háttar, er holdsveikur maður hefur notað.

4. febr. **6. gr.** Þá er holdsveikur maður deyr eða fer vistferlum, skal húsráðandi á heimilinu þegar í stað skýra hreppstjóra eða lögreglustjóra frá því, en hann lætur hlutaðeigandi lækni vita um það innan hálfis mánaðar. Nú hefur lækni-ir fengið slíka tilkynningu, og ber honum þá þegar að annast, að íveruhús eða herbergi hins holdsveika manns, föt, sængurfatnaður og aðrir þeir munir, er eftir hann finnast, séu tafarlaust hreinsaðir eftir þörfum. **7. gr.** Holdsveika menn, er njóta sveitarstyrks, skal setja á holdsveikisspítala, þá er héraðslæknir telur nauðsyn á því. Séu þeir eigi þar settir, skal þeim komið fyrir á þann hátt, að sem fylst trygging sé fyrir því, að farið verði eftir fyrirmælum 4. gr. — Ef þess er kostur, skal þessu komið svo fyrir, að hjón séu ekki skilin þeim að nauðugu. Hafi ráðstafan-ir lækni slíkan aðskilnað í för með sér, eru þær því að eins lögmætar, að þær séu staðfestar af amtmanni. — Börnum holdsveikra foreldra, þeirra er sveitarstyrks njóta, skal jafnan komið í fóstur á önnur heimili. — Ekki má sveitarstjórn setja sveitarlimi niður á heimili, þar sem holdsveikir eru fyrir, nema lækni leyfi. **8. gr.** Amtmaður getur í einstökum tilfellum, eftir tillögum hlutaðeigandi sveitar- eða bæjarstjórnar og lækni, lagt fyrir, að einnig aðrir holdsveikir menn verði fluttir á holdsveikisspítala. Þetta má þó því að eins gjöra, að annaðhvort hafi hinn holdsveiki eigi fylgt sem vera bar fyrirmælum 4. gr. eða varúðarreglum þeim, er lækni-irinn eftir síðasta lið sömu greinar hafði lagt fyrir hann, eða lækni-ir alíti, að sjúkdómurinn sé svo hættulegur og svo miklar líkur til að hann muni breiðast út, að nauðsyn beri til að flytja sjúklinginn á holdsveikisspítala. — Þess skal einnig í þessum tilfellum gætt, að hjón séu eigi skilin þeim að nauðugu, ef hjá því verður komist. **9. gr.** Ef þörf gjörist, annast lögreglustjóri eða hreppstjóri flutning holdsveikissjúklinga, er samkvæmt lögum þessum eiga að fara á spítala. **10. gr.** Kostnað allan við veru holdsveikra á holdsveikisspítala skal greiða úr landssjóði, svo og flutning þeirra holdsveikra

manna, sem fluttir eru á spítala samkvæmt 8. gr. Flutning holdsveikra á spítala samkvæmt 7. gr. skal greiða úr hlutaðeigandi sveitar- eða bæjarsjóði. — Nú hefur sjúklingur án leyfis forstöðumannanna farið af spítalanum, og skal hann þá sjálfur greiða kostnað þann, er af því leiðir að flytja hann þangað aftur, sé hann svo efnum búinn.

11. gr. Fyrir ferðir þær, er læknað verða að fara samkvæmt ákvæðum laga þessara, fá þeir sömu borgun og fyrir ferðir og störf í þarfir hins opinbera. — Öll gjöld og kostnað við hreinsanir eftir 6. gr. skal greiða úr landssjóði.

12. gr. Brot gegn ákvæðum 5. gr. og á skýrslu-skyldu þeirri, er getur um í 6. gr., verða alt að 200 kr. sektum. — Með mál um slík brot skal farið sem opinber lögreglumál.

13. gr. Lög þessi öðlast gildi 3 mánuðum eftir að það hefur auglýst verið í B-deild Stjórnartíðindanna, að spítali fyrir holdsveika sé fullgjör og til afnota, eða verði það innan ákveðins tíma*).

Lög um bólusetningar.

26. febr.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Hvert barn skal bólusetja áður en það er fullra 7 ára, nema það hafi fengið bólusótt. Endurbólusetning skal fram fara á aldrinum 20—25 ára. — Innan árs frá þeim degi, er lög þessi öðlast gildi, skal bólusetja öll ófermd börn, sem eigi hafa verið bólusett eða fengið bólu, svo og alla á aldrinum 20—25 ára. — Óhlýðni gegn ákvæðum greinar þessarar skal sæta alt að 20 kr. sektum, og sé það barn, er í hlut á, greiða foreldrar þess eða húsbændur sektina. **2. gr.** Héraðslæknar og aukalæknar skulu hafa bólusetning á hendi hver í sínu héraði. Nú þykir lækni þörf á, að fá skipaða aðstoðarbólusetjara í héraði sínu, og ritar hann þá landlækni um það mál. Þyki landlækni ástæða

*) Auglýsing landshöfðingja 25. nóv. 1898.

26. febr. til, ritar hann amtmanni tillögur sínar, og gefur hann þá út skipunarbréf þau, er um er beðið. — Ef bólusetjari vanrækir skyldur sínar, varðar það sektum, alt að 100 kr.

3. gr. Hreppsnefndir og bæjarstjórnir skulu, þá er hlutaðeigandi læknir skorar á þær, grenslast eftir, hvort bólusettt hafi verið í hreppnum eða bæjarfélaginu samkvæmt 1. gr., og senda lækni skýrslu um eftirgrenslunina. — Verði hreppsnefnd eða bæjarstjórn þess vís, að bólusetjari hafi vanrækt skyldu sína, skal hún kæra hann fyrir lögreglustjóra þar á staðnum. — Eigi má barn ferma fyr en það hefur bólusettt verið. Þrjókist foreldrar eða aðrir hlutaðeigendur við, að sýna presti vottorð um, að barn, er hann býr undir feringu, sé bólusettt, á hann að skýra lögreglustjóranum frá því, en hann rannsakar málið, og verði það ljóst, að barnið hafi ekki verið bólusettt, skipar hann þeim, er í hlut á, að annast um, að barnið verði bólusettt innan þess frests, er hann setur, að viðlagðri 5 kr. sekt fyrir hvern mánuð, er skipuninni er eigi hlýtt.

4. gr. Nú verður vart við bólusótt á einhverjum stað eða svo nálægt, að óttast má, að sýkin berist þangað, og skal þá lögreglustjóri eftir tillögum hlutaðeigandi læknis skipa svo fyrir, að sérhver þar á staðnum, er eigi sannar þegar í stað, að hann hafi verið bólusettur eða fengið bólu á síðustu 5—10 árum, láti bólusetja sig innan tiltekins frests, er hann setur, að viðlagðri 2 króna sekt fyrir hvern dag, er hann óhlýðnast skipuninni. Bólusetjarinn er skyldur að koma þangað áður fresturinn er útrunninn. Snerti ráðstafanir þessar að eins einstök heimili, skal fyrirskipunin birt þeim, er í hlut eiga eða, ef um börn er að ræða innan 15 ára, foreldrum þeirra eða húsbændum, en séu ráðstafanirnar víðtækari, skal fyrirskipunin auglýst opinberlega, og í auglýsingunni, er birta skal eins og venja er til um yfirvalda auglýsingar þar á staðnum, skal nánar kveðið á um takmörk þess svæðis, er ráðstafanirnar ná yfir.

5. gr. Lögreglustjóri getur eftir tillögum læknis leyft, vegna vanheilsu þess er í hlut á, að fresta bólusetningunni; neiti

lögreglustjóri um frestinn, skal málinu skotið til æðri yfir-26. febr. valda. **6. gr.** Sönnun fyrir því, að maður hafi bólusetur verið, er bólusetningarvottorð, gefið út eftir fyrirmynd, er landshöfðingi skipar fyrir, og undirskrifað af bólusetjara þeim, er setti manni bóluna. Sé eigi hægt að fá slíkt vottorð, má til sönnunar nota vottorð, undirskrifað af lög-giltum lækni, um að hlutaðeigandi beri ótvíræð ör eftir bólusetningu eða bólu. Verði slíkt vottorð heldur ekki fengið, verður að bólusetja að nýju. **7. gr.** Þá, er bólusettir eru að tilhlutun hins opinbera, skal skoða eftir á, og er bólusetjaranum heimilt að taka úr þeim bóluefni. Opinberar bólusetningar og skoðanir eftir á skulu fara fram að minsta kosti á einum stað í hverri kirkjusókn. Komi menn eigi til skoðunar eftir á eða færist undan því að láta taka úr sér bóluefni, varðar það 1—10 kr. sektum. Sé hinn bólusetti innan 15 ára, greiða foreldar hans eða húsbændur sektina. — Landshöfðingi skipar nánar fyrir um opinberar bólusetningar og skoðanir eftir á*). **8. gr.** Kostnaður við opinberar bólusetningar greiðist úr landssjóði. Bólusetjarinn fær 25 aura fyrir hvern þann, er hann bólusetur eða endurbólusetur og bólan kemur út á, og gefur hann þá hinum bólusetta bólusetningarvottorð án sérstakrar borgunar. — Þegar opinber bólusetning fer fram, getur hver sá, er þess æskir, látið hlutaðeigandi bólusetjara endurbólusetja sig, en greiða verður hann þá sjálfur borgunina. — Skyld er sveitarfélögum að láta bólusetjur-um ókeypis í té hæfileg húsakynni til bólusetninga. **9. gr.** Landlæknir lítur eftir, að læknar hafi jafnan nægar birgðir af bóluefni frá bólusetningarstofnuninni í Kaupmannahöfn. Læknarnir skulu og sjá um, að aðstoðarbólusetjarar þeir, er skipaðir eru þeim til hjálpar, hafi gott bóluefni. — Hver bólusetjari, er tekur sjálfur bóluefni úr

*) Sbr. reglugjörð 5. sept. 1898.

26. febr. Öðrum, skal leggja alla stund á að halda því hreinu og ósviknu. Einkum verður hann að gæta þess vandlega, að nota eigi bóluefni úr öðrum en þeim, sem hann hefur fullvissað sig um, að séu heilsuhraustir. Úr börnum yngri en þriggja mánaða má eigi taka bóluefni og eigi heldur úr endurbólusettum. — Engan, hvorki barn né fullorðinn, er hafa eða grunur leikur á að hafi einhvern næman sjúkdóm, má bólusetja eða endurbólusetja öðruvísi en með bóluefni úr pípum, og má eigi framar nota afganginn af þeim vökva, og bólusetningarverkfærið skal glóhita í eldi, áður það er notað aftur. Nú gætir bólusetjari eigi tilhlýðilegrar varkárni við bólusetning og verður þess valdandi, að næmur sjúkdómur berst á heilbrigða menn, og sætir hann þá 50—200 kr. sektum, enda sé eigi þyngri refsing lögð við eftir almennum fyrirmælum laganna. Sé það embættislæknir, er slíkt gjörir, getur það varðað hann embættismissi, ef miklar sakir eru. 10. gr. Landshöfðingi getur í samráði við landlækni fyrirskipað almenna endurbólusetning um land alt, þegar sérstakar ástæður eru til. 11. gr. Með mál um brot gegn lögum þessum skal farið sem opinber lögreglumál. 12. gr. Konungsbréf 18. júlí 1821 og 24. marz 1830 eru úr gildi numin. 13. gr. Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1899.

26. febr.

Lög um sérstakt gjald til brúargjörða.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: 1. gr. Heimilt er hverri sýslunefnd, ef henni þykir ástæða til, að leggja á sýslubúa sérstakt gjald til að gjöra brýr yfir ár í sýslunni og halda þeim við; en eigi má gjald þetta fara samtals fram úr 5 a. fyrir hvert lausafjórðundað og hvern verkfæran mann í sýslunni, nema það sé samþykkt af $\frac{2}{3}$ nefndarmanna og amtsráðið veiti samþykki sitt. 2. gr. Gjaldi því, er sýslunefndin leggur á eftir 1. gr., skal skift niður á hreppana í sýslunni eftir samtölu lausafjórðundaða og verkfærra manna í hverjum hreppi

fyrir sig. **3. gr.** Gjald það, er hverjum hreppi ber að 26. febr. greiða eftir 2. gr., skal greiðast úr sveitarsjóði til oddvita sýslunefndarinnar, og gilda um það sömu reglur sem um sýslusjóðsgjald.

**Skipulagsskrá fyrir minningarsjóð lektor theol. 1. apríl
Sigurðar Melsteðs.**

»Vöxtum sjóðsins, eftir að höfuðstóllinn er orðinn 2500 kr., skal jafnan safnað saman í 5 ár í senn, og skal á 5 ára fresti verja undanfarandi 5 ára vöxtum og vaxta-vöxtum til heiðursgjafar handa einhverjum innlendum manni, sem hefur sýnt sig atkvæðamann í kirkjunnar þjónustu á einhvern hátt, annaðhvort sem vísindalegur guðfræðingur eða sem sálusorgari, og sem sent hefir stjórn sjóðsins beiðni um að koma til greina við veiting heiðursgjafarinnar«.

Lög um bann gegn botnvörpuveiðum.

6. apríl

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Í landhelgi við Ísland skulu bannaðar vera fiskiveiðar með botnvörpum (trawl). **2. gr.** Brot gegn 1. gr. varða sektum, 1,000—4,000 kr., er renna í landssjóð; skulu öll veiðarfæri, þar með taldir dragstrengir, svo og afli innanborðs upptæk og andvirði þeirra renna í landssjóð. Leggja má löghald á skipið og selja það, að undangengnu fjárnámi til lúkningar sektum og kostnaði. **3. gr.** Nú hittist fiskiveiðaskip í landhelgi með botnvörpu innanborðs, og er þó eigi að veiðum, þá varðar það 200—2,000 kr. sekt til landssjóðs; hittist hið sama skip í annað sinn í landhelgi með þessi veiðarfæri innanborðs, fer um það eftir 2. gr. — Þessum ákvæðum skal þó eigi beitt: 1. Þegar skip eru í neyð, og eru þar með talin skip, er leita þurfa lands vegna skorts á vistum og kolum. 2. Þegar skip á leið til veiðistöðva eða frá einni stöð til annarar

6. apríl halda gegnum sundið milli Vestmannaeyja og meginlands eða milli Reykjaness og Fuglaskerja, þótt í landhelgi sé, ef þau nema þar eigi staðar. 3. Þegar skip, eftir því sem ætla má, eru í landhelgi komin án vilja þeirra eða vitundar, hvort sem veldur straumur eða veður eður þoka hefir bannað landsýn. — Nú leitar skip til lands til að afla sér vista eða kola, eða heldur leið þá, er getur um í 2. lið, og gildir undanþágan þá því að eins, að veiðarfæri öll séu höfð í búlka innanborðs, meðan það er í landhelgi. — Heimilt skal þó innlendum botnvörpuveiðiskipum að leita lands til að afferma afla sinn og til að afla sér vatns og annara nauðsynja, hvernig sem á stendur, en veiðarfæri skulu þá og höfð í búlka. 4. gr. Mál þau, er rísa af brot-um gegn lögum þessum, skal fara með sem opinber lög-reglumál. 5. gr. Lög nr. 13, 9. ágúst 1889 og nr. 24, 10. nóvember 1894, eru úr gildi numin.

6. apríl **Lög um breyting á lögum um lausafjártíund**
12. júlí 1878.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Fénaður skal lagður í tíund sem hér segir:

1 kýr leigufær.	1 hndr.
2 kýr eða kvígur mylkar, sem eigi eru leigu- færar	1 —
3 geldneyti tvævetur eða geldar kvígur . . .	1 —
2 naut eldri	1 —
6 ær með lömbum leigufærar	1 —
12 ær, sem eigi eru leigufærar	1 —
10 sauðir eða hrútar þrévetrir eða eldri . . .	1 —
12 sauðir eða hrútar tvævetrir	1 —
24 gemlingar	1 —
4 hross fimm vetra eða eldri	1 —
6 trippi tveggja til fjöggra vetra	1 —

—Fella skal úr tíund sjöunda hluta fénaðarinnar. 2. gr. Kýr telst leigufær, sem er ófötluð og á að bera á tímabilinu frá

6. apríl

miðjum október til loka febrúarmánaðar. Kelfdar kvígur, sem óbornar eru 11. dag júnímánaðar, skulu lagðar í tíund sem geldar kvígur. Ær með lambi telst leigufær, sé hún ófötluð og borin 11. júní. Lömb, sem farast milli hreppskila, teljast til vanhalda 4 al. hvert. **3. gr.** Við tíundarilagning skal lausafjárupphæð hvers framteljanda standa á heilu eða hálfu hundraði; 60 al. og þar yfir, alt að 119 al., sé gjört $\frac{1}{2}$ hundrað, en færri álnum sé slept. **4. gr.** Skip og báta, sem ganga eina eða fleiri vertíðir á árinu til fiskiveiða, skal leggja í tíund sem hér segir:

1 þilskip, 20 smálestir eða minna	4 hndr.
1 þilskip, frá 21—40 smál.	6 —
1 þilskip, 41 smál. og þar yfir	8 —
1 áttæringur eða stærra skip	1 $\frac{1}{2}$ —
1 sexæringur eða feræringur	1 —
1 tveggja manna far	$\frac{1}{2}$ —

—Veiðigögn fylgja skipi hverju í tíund. Eigendur þilskipa eru skyldir að segja til lestarúms skipa sinna, þegar þeir telja þau fram til tíundar. **5. gr.** Með lögum þessum er úr lögum numin 2. og 3. gr. laga um lausafjártíund 12. júlí 1878.

Rgbr. um brauðaskifti.

16. apríl

Út af fyrirspurn til yðar frá biskupnum hafið þér, herra landshöfðingi, í þóknanlegu bréfi, dagsettu 10. febrúar þ. á., beiðst leiðbeiningar ráðaneytisins um það, hvort veita megi eftir gildandi lögum, sérstaklega lögnum frá 8. janúar 1886, um hluttöku safnaða í veitingu brauða, leyfi til þess að hafa brauðaskifti, svo sem einatt átti sér stað áður, og, ef svo sé, hverjum skilyrðum það væri bundið. — Út af þessu er yður hérmeð þjónustusamlega til vitundar gefið til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir biskupnum, að ráðaneytið verður að telja slík brauðaskifti ósamræmileg við ákvæði umgetinna laga frá 8. janúar 1886.

5. maí **Auglýsing um ákvæði, er stjórnir Danmerkur og Portúgals hafa komið sér saman um að standa skuli fyrst um sinn um verzlunar- og siglingamál milli landanna.** (Ráðgjafinn fyrir Ísland).

11. maí **Auglýsing er birtir á Íslandi lög 19. marz 1898 um að öðlast og missa rétt innborinna manna.** (Innanríkisráðgjafinn).

Hans hátign konungurinn hefur hinn 19. marz þ. á. staðfest eftirfylgjandi

Lög um að öðlast og missa rétt innborinna manna.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Ríkisþingið hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Við fæðinguna öðlast skilgetið barn danskan rétt innborinna manna, þá er faðir þess hefur þann rétt, hvort heldur það fæðist hér í landi eða erlendis. **2. gr.** Þeir er hafa eigi öðlast rétt innborinna manna við fæðinguna, en eru þó fæddir hér í ríki, öðlast þann rétt, ef þeir hafa haft stöðugt heimili hér frá fæðing sinni til fullra 19 ára, nema því að eins, að þeir hafi síðasta árið lýst því skriflega yfir fyrir yfirumboðsstjórninni (í Kaupmannahöfn bæjarstjórninni), að þeir vilji eigi öðlast danskan rétt innborinna manna, og hafi þvínæst sannað það með löggildu vottorði, að þeir hafi ríkisborgararétt í öðru landi. Þess konar yfirlýsing dugir þó eigi þeim, er borinn er af útlending, er sjálfur hefur á þennan hátt haldið ríkisborgararétti sínum erlendis. — Þess réttar innborinna manna, er karlmaður öðlast samkvæmt þessari grein, verður og kona hans og skilgetin börn aðnjótandi. **3. gr.** Ef útlend kona giftist manni, er hefur danskan rétt innborinna manna, öðlast hún sama rétt við giftinguna.—Hafi þau átt börn saman, áður þau giftust, öðlast þau börn einnig danskan rétt innborinna manna, séu þau ófullveðja (yngri en 18 ára). **4. gr.** Danskan rétt innborinna manna geta menn og öðlast með lögum (Naturalisation) samkvæmt 51. gr. grund-

vallarlaganna, 28. júlí 1866. — Þá er karlmaður öðlast 11. maí hann á þennan hátt, nær hann einnig til konu hans og ófullveðja barna skilgetinna, sé eigi annað ákveðið í laga-boðinu. 5. gr. Danskan rétt innborinna manna missir sá, er verður ríkisborgari í öðru landi. Þá er karlmaður öðlast ríkisborgararétt í öðru landi, missir kona hans og skilgetin börn ófullveðja danskan rétt innborinna manna, ef þau halda eigi áfram að dvelja hér í ríki, en þó því að eins, að þau hafi öðlast með honum ríkisborgararétt í hinu erlenda ríki. — Sá er vill gjörast ríkisborgari í öðru landi, getur með konungsúrskurði látið leysa sig frá ríkisborgarasambandi sínu við Danmörku. Lausnin skal bundin því skilyrði, að hann skuli innan ákveðins tíma hafa fengið ríkisborgararétt erlendis. 6. gr. Kona missir danskan rétt innborinna manna, ef hún giftist manni, sem eigi hefur þennan rétt. — Hafi þau átt börn saman, áður þau giftust, missa börnin einnig danskan rétt innborinna manna, séu þau ófullveðja, þá er foreldrarnir giftast, en halda honum, ef þau eru þá fullveðja. 7. gr. Nú hefur danskur karlmaður eða ógiftur kvenmaður eftir 18. aldursár, eða ekkja eða fráskilin kona, eftir að hjónabandinu er slitið, 10 ár í sífellu átt heimili sitt erlendis, og missir sá þá rétt innborinna manna (sjá þó 8. gr.), nema valdið hafi búsetu erlendis störf, er manni voru falin í þjónustu hins danska ríkis, eður maður hafi, áður þessi 10 ár eru liðin, áskilið sér að halda rétti innborinna manna og gefið það hlutaðeigandi sendiherra eða verzlunarfulltrúa hins danska ríkis til kynna með skriflegri yfirlýsingu, samkvæmt reglum þeim, er um það gilda. Til þess að viðhalda gildi þeirrar yfirlýsingar verður að endurnýja hana á hverjum 10 ára fresti, talið frá síðustu yfirlýsingu. — Rétt til slíkrar yfirlýsingar hefur þó að eins sá, er sjálfur hefur flúzt úr landi, börn hans, og ekkjur þeirra. — Nú missir maður danskan rétt innborinna manna samkvæmt þessari grein, og nær það þá einnig til konu hans og ófullveðja barna skilgetinna, ef þau halda eigi áfram að dvelja hér í ríki.

11. maí — Með samningum við aðra þjóð má fella úr gildi eða takmarka gagnvart henni ákvæði þau, er getur um í þessari grein. **8. gr.** Sá er samkvæmt ákvæðum 7. gr. hefur mist danskan rétt innborinna manna, en er eigi orðinn ríkisborgari í öðru landi, ávinnur sér hann á ný með því að taka sér heimili hér í ríki, eða enda án þess, með sérstöku konungsleyfi. — Öðlist karlmaður á þennan hátt aftur rétt innborinna manna, verður kona hans og ófullveðja börn skilgetin hans og aðnjótandi, enda þótt þau haldi áfram að eiga heimili erlendis, og enda þótt hún hafi gift honum eða börnin séu fædd, eftir að hann hafði mist þann rétt, svo að þau höfðu ekki áður, með giftingunni eða fæðingunni, öðlast danskan rétt innborinna manna. **9. gr.** Óskilgetið barn móður, þeirrar er hefur danskan rétt innborinna manna, öðlast þann rétt við fæðinguna, hvort heldur það fæðist hér í landi eða erlendis. — Þar sem skilgetið barn, samkvæmt lögum þessum, fylgir föður, að því er ríkisborgarastöðu þess snertir, fer um stöðu óskilgetins barns að því leyti eftir stöðu móður þess. — Þótt móðirin giftist manni, öðrum en föður barna hennar, og ríkisborgarastaða hennar breytist við það, þá hefur það þó enga breytingu í för með sér á stöðu barnanna að því leyti. **10. gr.** Ef eigi er kunnugt um ríkisborgarastöðu einhverra barna hér í ríki, ber að álíta, að þau hafi danskan rétt innborinna manna, þar til er annað verður upplýst. **11. gr.** 2. gr. laga þessara nær og til þeirra, er fæddir eru áður en lögin öðlast gildi, en sem hafa þá enn eigi öðlast rétt innborinna manna eftir tilskipun 15. janúar 1776, 9. gr. Þá er lög þessi öðlast gildi, fá konur þær danskan rétt innborinna manna, er þá lifa í hjónabandi með mönnum, er þennan rétt hafa. — Það fer að öðru leyti því að eins eftir ákvæðum þessara laga, hvort manni ber að öðlast eða missa rétt innborinna manna, að atvik þau, er því ráða, hafi gjörst eftir að þau hafa öðlast gildi. **12. gr.** Lög þessi gjöra enga breytingu á gildandi ákvæðum um stöðu þeirra manna, er sezt hafa að hér í

landi eða haft fast aðsetur um hrið, en sem eru ekki inn- 11. maí
bornir. 13. gr. Lög þessi ná til allra hluta Danaveldis,
eins og lög þau fyrri um rétt innborinna manna, er þau
koma í stað. — Lög þessi gilda eigi fyrir þá menn, er á-
skilinn er réttur innborinna manna samkvæmt friðarsam-
ingnum frá 30. október 1864, XIX. gr.

Hafnarreglugjörð fyrir Ísafjarðarkaupstað. 12. maí

Stjórnarráð Íslands hefur þann 12. maí 1898 gefið út svo-
felda hafnarreglugjörð fyrir Ísafjarðar kaupstað. I. H a f n -
a r g j a l d. Af öllum skipum (að undanteknum þeim, er
síðar getur um), sem mæld eru til lestatals, hvort sem
þau eru vörum fermd, með seglfestu eða tóm, skal greiða
í hafnargjald 5 aura af hverri smálest alls farrúmsins í
hvert sinn, er þau leggjast á höfninni eftir að þau hafa
komið frá Danmörk eða útlöndum, eða, ef um skip ræðir,
er fara að eins millum hafna á Íslandi, þá, er þau í fyrsta
sinn á árinu varpa akkerum á höfninni; og rennur gjald
þetta eins og önnur þau gjöld, er ræðir um í reglugjörð
þessari, í hafnarsjóð Ísafjarðar. Er skip fermir eða af-
fermir á höfninni, skal ennfremur gjalda 10 aura af hverri
smálest. — Af skipum, er hafna sig oftast en einu sinni á
árinu á Ísafjarðarhöfn, greiðast gjöld þessi eigi að fullu
nema hið fyrsta skiftið, er þau eru greidd á því ári, en
að eins með $\frac{3}{4}$ hin önnur skiftin. — Af skipum, er ann
aðhvort flytja farm í land eða frá landi, skal greiða fram-
angreind gjöld, þá er lagst er fyrir innan línu, sem hugs-
ast dregin frá hinum svonefndu Innribásunum á Kirkjubólshlíð
í svokallaðan Urtustein á Eyrarhlíð, en af öðrum skip-
um ekki nema lagst sé fyrir innan línu, er hugsast dregin
frá Norðurtanganum þvert yfir í stein eða annað merki á
Kirkjubólshlíð, er sé málað hvítt að ofan, en rautt að neð-
an. Gjaldið skal og greiða af skipum, er leita hafnar fyr-
ir ísreks sakir, storma eða því um líks. II. A u k a g j a l d.

12. maí Auk þeirra gjalda, er þegar eru talin, skal ennfremur greiða: 1. 2 aura um daginn af hverri smálest í skipi, er lagt hefur verið upp á Ísafjarðar fjöru til hreinsunar eða aðgjörðar, og 2. 2 aura af hverri smálest skips, er tekur eða kastar út seglfestu í landi kaupstaðarins. III. Undanþágur frá hafnargjaldi. Undanþegin eru hafnargjaldi: 1. öll herskip og skemtiskip, bverrar þjóðar sem eru, 2. öll skip danskra þegna, sem að fiskiveiðum eru undir ströndum Íslands, ef þau afferma ekki né ferma annað en það, er afla þeirra og útgjörð snertir, og 3. skip, er leita hafnar vegna sjóskemda, enda þótt farmur þeirra hafi úr þeim verið fluttur, ef þau aftur flytja burt farminn allan og eigi annað. IV. Seglfesta. Seglfestu má eigi taka í landi bæjarins annarsstaðar en þar, er lögreglustjóri leyfir. — Eigi má kasta út seglfestu á höfninni né flytja á land bæjarins, nema lögreglustjóri leyfi. — Reglugjörð þessi öðlast gildi 1. júlí þ. á., og skal endurskoða hana fyrir 1. janúar 1906.

13. maí Rgbr. um innborningsrétt.

Að gefnu tilefni frá innanríkisráðaneytinu eruð þér, herra landshöfðingi, þjónustusamlega umbeðinn að leiða athygli amtmannanna að ákvæðum 2. gr. laga frá 19. marz þ. á., um að öðlast og missa rétt innborinna manna, sem prentuð eru í nr. 12 í A-deild Stjórnartíðindanna 1898. Ákvæði þessi eru: »Þeir, er hafa eigi öðlast rétt innborinna manna við fæðinguna, en eru þó fæddir hér í ríki, öðlast þann rétt, ef þeir hafa haft stöðugt heimili hér frá fæðingu sinni til fullra 19 ára, nema því að eins að þeir hafi síðasta árið lýst því skriflega yfir fyrir yfirumboðsstjórninni, að þeir vilji eigi öðlast danskan rétt innborinna manna, og hafi því næst sannað það með löggildu vottorði, að þeir hafi ríkisborgararétt í öðru landi. Þess konar yfirlýsing dugir þó ekki þeim, er borinn er af útlending, er sjálfur hefir á þennan hátt haldið ríkisborgararétti sínum

erlendis«. — Auk þess er beiðst, að áðurnefndum embætti- 13. maí
ismönnum verði gefið til vitundar, að, ef efasemdir kynnu
að verða á um það, hvort nægileg sönnunarskilríki væru
fram komin um ríkisborgararétt hlutaðeigandi mannsíöðru
landi, þá ber að leita um það úrskurðar ráðgjafans fyrir
Ísland, og að gefa eigi hlutaðeiganda viðurkenning um yf-
irlýsing hans.

Lög um breyting á gjaldheimtum til amtssjóða 4. júní og sýslusjóða.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-
ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:
1. gr. Tilskipun um búnaðarskólagjald 12. febr. 1872, 3.
og 4. gr., skal numin úr gildi. — Búnaðarskólar þeir, er
nú eru stofnaðir, eiga rétt á, að fá árlega úr jafnaðarsjóði
hlutaðeigandi amts jafna upphæð búnaðarskólagjaldi því,
er þeim nú er greitt. 2. gr. Gjöldin til amts-jafnaðar-
sjóðanna, eftir niðurjöfnun amtsráðanna, skulu eftirleiðis
greidd úr sjóðum sýslnanna. Gjöldin skiftast á sýslufélög-
in eftir samanlagðri tölu lausafjár- og fasteignarhundraða að
tveim þriðjungum og eftir tölu verkfærra karlmanna að
einum þriðjungi í hverju sýslufélagi um sig. 3. gr.
Gjöldum þeim til sýslusjóðanna, er sýslunefndirnar jafna
niður, skal eftirleiðis skift á hreppsfélögin eftir samanlagðri
tölu lausafjár- og fasteignarhundraða að tveim þriðjungum
og eftir tölu verkfærra karlmanna að einum þriðjungi í
í hverju hreppsfélagi um sig. 4. gr. Rétt er að hrepps-
nefnd, ef hún óskar þess, feli hlutaðeigandi sýslumanni
innheimtu á gjöldum hreppsbúa til sýslusjóðsins, eftir nið-
urjöfnun hreppsnefndar, er hún þá sendir sýslumanni fyr-
ir þann tíma, er hann tekur til.

Skipulagsskrá fyrir styrktarajód V. Gigas 10. júní handa duglegum íslenskum fiskimönnum.

»Þegar landshöfðinginn (eftir dauða frú C. S. M.
Gigas) hefir tekið við stjórn styrktarsjóðsins, veitir hann

10. júní árlega vexti sjóðsins tveim fiskimönnum, öðrum á Ísafirði og hinum í Reykjavík, sinn helming vaxtanna hvorum, til útvegunar veiðarfærum, svo sem eru net, bátar o. s. frv. Styrknjótendur skulu vera atorkusamir, duglegir og reglusamir menn. Styrkinn má veita hinum sömu í tvö ár í röð, og, ef sérstakleg ástæða er til þess, jafnvel 3 ár í röð.

2. sept. **Auglýsing um að viðauki við lyfjaskrána skuli í lög leiddur á Íslandi.** (Ráðgjafinn fyrir Ísland).

Samkvæmt þegnlegum tillögum stjórnarráðs Íslands hefur hans hátign konunginum þóknast 31. ágúst þ. á. allramildilegast að fallast á: — að viðauki sá við lyfjaskrána frá 1893, er samþykktur var af konungi 18. desember síðastliðinn og síðar var gefinn út á prenti og heitir: »Tillæg og Rettelser til Pharmacopoea Danica 1893« skuli frá 1. janúar 1899 í lög leiddur á Íslandi. — Frá framan greindum tíma skulu allir lyfsalar á Íslandi vera skyldir að hafa birgðir af öllum þeim nýju læknislyfjum, er tilgreind eru í téðum viðauka, og gæta þeirra leiðréttunga, sem greindar eru í honum.

5. sept. **Reglugjörð um opinberar bólusetningar og skoðanir eftirá.** (Landshöfðinginn).

Samkvæmt fyrirmælum 7. greinar í lögum 26. febr. þ. á. um bólusetningar skal farið eftir reglum þeim, sem hér á eftir segir, að því er snertir bólusetningar og skoðanir á bólusettum eftirá. **1. gr.** Í kaupstöðum skal opinber bólusetning samkvæmt lögum 26. febr. 1898, 1. gr., fara fram tvisvar á ári, haust og vor, í þeim húsakynnum, sem bæjarstjórnin lætur í té til þess. Lækninum ber að tilkynna lögreglustjóra, hvaða dag bólusett verði, en lögreglustjóri auglýsir stað og stund og aunað, sem með þarf í því efni á þann hátt, sem tíðkast í kaupstaðnum. **2. gr.** Til sveita skal opinber bólusetning samkvæmt lögum 26. febr. 1898, 1. gr., fara fram einu sinni á ári á tímabilinu frá

sumarmálum til veturnótta, að minsta kosti á einum stað 5. sept. í hverri kirkjusókn. Þar sem því verður við komið, ber að haga bólusetningunni þannig, að hún fari fram á svo mörgum stöðum í læknishéraðinu, að þeir, sem hafa verið bólusettir á einum stað, geti orðið boðaðir til að mæta á næsta stað til skoðunar eftirá, án þess þeim sé gjört mjög erfitt fyrir vegalengdarinnar vegna. — Þegar læknirinn hefir ákveðið, á hve mörgum stöðum hin opinbera bólusetning eigi fram að fara í héraðinu, ber hlutaðeigandi hreppsnefndum að láta í té húsakynni til bólusetningarinnar. — Lækninum ber að tilkynna hreppstjóra stað og stund, er bólusetning á fram að fara, svo tímanlega, að hreppstjóri geti auglýst það við kirkju á undan bólusetningunni. 3. gr. Að bólusetningunni aflokinni, tilkynnir bólusetjari hlutaðeigendum, hvar og hvenær skoðunin eftirá á hinum bólusettu eigi fram að fara, og að sektir liggi við, ef þeir komi eigi til skoðunar; þó má bólusetjari veita undanþágu frá því að koma til skoðunar eftirá, þegar sérstakleg atvik mæla með því, en bólusetningarvottorð verður hlutaðeigandi þá sjálfur að vera sér úti um. — Þegar bólusetjari hefir skoðað bóluna og hún hefir komið vel út, gefur hann út bólusetningarvottorð samkvæmt fyrirmynd. Hafi bólan ekki komið vel út, skal hún sett aftur, ef hlutaðeigandi vill mæta þegar bólusetning eða skoðun eftirá fer fram næst; að öðrum kosti gefur bólusetjari honum vottorð um, að honum hafi verið sett bóla, en bólan ekki komið út; getur slíkt vottorð losað hann við sekt fyrir að hafa ekki látið bólusetja sig, þangað til opinber bólusetning fer fram í næsta skifti. — Bólusetjara ber að tilkynna hlutaðeigandi lögreglustjóra, hverjir ekki hafi komið til skoðunar eftirá. 4. gr. Þá er opinber bólusetning eða skoðun á bólusettum hefir verið ákveðin, ber lækninum að koma til hennar á tilteknum tíma. Sé hann forfallaður, ber honum að annast um, að aðstoðarbólusetjari, skipaður af amtmanni, komi í hans stað, nema hann geti afboðað bólusetninguna eða skoðun-

5. sept. ina í tæka tíð og á tryggilegan hátt, sbr. 2. og 3. gr. 5. gr. Þegar endurbólusetning samkvæmt lögum 26. febr. 1898, 10. gr., fer fram eftir fyrirskipun landshöfðingja, ber læknum að annast um eftir sömu reglum, sem settar eru hér að framan í 1. og 2. gr., að auglýst verði, hvar og hvenær endurbólusetningin fari fram. Þegar búið er að endurbólusetja, skal gefa vottorð um það eftir fyrirmynd, en skoðun eftirá þarf ekki að fara fram. 6. gr. Héraðslæknar og aukalæknar eiga að hafa bók, sem þeir rita í nöfn og aldur allra þeirra, sem bólusettir eru eða endurbólusettir af þeim eða aðstoðarbólusetjurum þeirra, sem og hvort bólan hafi komið út eða ekki. 7. gr. Héraðslæknar og aukalæknar eru skyldir til að tilgreina í skýrslum sínum til landlæknis um heilbrigðisástandið í héruðum þeirra, hve marga þeir eða aðstoðarbólusetjarar þeirra hafi bólusett eða endurbólusett það ár, og hve margir af þeim hafi verið karlar og hve margar konur. — Landlæknir lætur lækunum í té eyðublöð undir bólusetningarvottorð, þegar þeir fara þess á leit. 8. gr. Reglugjörð þessi öðlast gildi sama dag sem lög um bólusetningar 26. febrúar 1898.

10. sept. **Reglugjörð handa holdsveikraspítalanum í Laugarnesi.**

1. gr. Í lögum 4. febr. 1898, um útbúnað og ársútgjöld spítala handa holdsveikum mönnum, 4. grein, og lögum 4. febr. 1898, um aðgreining holdsveikra frá öðrum mönnum, og flutning þeirra á opinberan spítala, 7. og 8. gr., er gjörð grein fyrir því, hverjir holdsveikra manna skuli njóta vistar á þessum spítala. 2. gr. Umsóknir um inntöku holdsveikra manna í spítalann skulu stílaðar til spítalalæknisins. Þær skulu sendar hlutaðeigandi héraðs- eða aukalækni, hann ritar á þær álit sitt og sendir þær síðan til spítalalæknisins. Þá er beðið er um inntöku fyrir holdsveikan mann samkvæmt síðarnefndum lögum 4. febr. 1898, 7. og 8. gr., skal hlutaðeigandi sveitar- eða bæjarstjórn eða oddviti hennar semja umsóknina; annars

semur sjúklingurinn umsóknina sjálfur, eða forráðamenn 10. sept. hans, ef hann er ekki fullveðja. Í umsókninni skal standa fullum stöfum skírnarnafn hins holdsveika og föðurheiti, aldur, fæðingarstaður og heimili, sé sjúklingurinn fulltíða, skal þess getið, hvort hann er giftur og hvort hann á börn. Auk þess skal, að svo miklu leyti, sem unt er, gjöra grein fyrir því í umsókninni, hvort holdsveiki sjúklingsins er hnútótt eða slétt og á hvaða stigi hún er; þá skal þess getið, hvort sjúklingur hefir, eða áður hefir haft nokkurs kenar geðveiki, og að lokum, hvort nokkrar sérstakar ástæður mæli með eða móti inntöku hans á spítalann. **3. gr.** Allir holdsveikir menn, sem látnir eru á spítalann, njóta þar ókeypis hjúkrunar. **4. gr.** Hver holdsveikur maður skal hafa með sér tvennan sæmilegan alfatnað, þegar hann kemur í spítalann, þar með talinn nærfatnaður. Ef sjúklingurinn deyr í spítalanum, eignast spítalinn fót hans. Ef eitthvað vantar í fatnað hins holdsveika, þegar hann kemur, eða áliti ráðsmaður eitthvað af honum miður nýtilegt, þá ber að útvega það, sem á vantar, á kostnað þess, er sótti um inntöku fyrir sjúklinginn. **5. gr.** Enginn af þjónustufólki spítalans má heimta eða þiggja gjafir af spítalasjúklingunum og ekki án leyfis ráðsmannsins veita aðkomumönnum næturgistingu í húsum spítalans. **6. gr.** Holdsveika fólkinu, er heimili á í spítalanum, skal gefinn kostur á að vinna ýmsa vinnu eftir því, sem ástæður leyfa, og til þykir hlýða. Ágóðanum af vinnunni skal, að fráðregnum kostnaði, verja þannig, að þeir, sem unnið hafa, fái $\frac{4}{5}$, hver eftir því, sem hann hefur unnið, en $\frac{1}{5}$ sé skift jafnt milli þeirra holdsveikra manna í spítalanum, sem enga vinnu geta unnið. Þessu fé er sjúklingunum frjálst að verja eftir vild sinni á nyt saman eða saklausan hátt. **7. gr.** Hinir holdsveiku skulu vera friðsamir og siðsamir og hlýðnir við yfirmenn og þjónustufólk spítalans. Þeim er skylt að hjálpa til við öll innanhússtörf án endurgjalds, en lækurinn skiftir þeim

10. sept. störfum milli þeirra, og skulu þeir yfirleitt hegða sér eftir heimilisboðorðum spítalans. **8. gr.** Nú þykist einhver hinna holdsveiku verða fyrir röngu af hendi annars sjúklings eða einhvers af þjónustufólki spítalans. Er honum þá frjálst að leggja mál sitt undir úrskurð læknisins eða yfirstjórnar spítalans. **9. gr.** Nú verður einhver hinna holdsveiku sekur um óhlýðni, illyrði eða aðra óknytti, getur þá læknirinn dregið af mat hans og bannað honum að fara út fyrir dyr um stundarsakir. **10. gr.** Hver sá holdsveikur maður, sem tekinn hefur verið í spítalann, má ekki þaðan fara án leyfis yfirstjórnarinnar.

26. okt. **Auglýsing um verzlunar- og siglingasamning milli konungsríkisins Danmerkur og konungsríkisins Belgíu.** (Ráðgjafinn fyrir Ísland).

26. okt. **Auglýsing um samning milli Danmerkur og Rússlands um mælingar skipa.** (Ráðgjafinn fyrir Ísland).

26. okt. **Auglýsing um samning milli Danmerkur og Ítalíu um viðurkenningu á skipamælingarskjölum hvorstveggja.** (Ráðgjafinn fyrir Ísland).

15. nóv. **Lhbr. um niðurlagning Dyrhólakirkju og Sólheimakirkju og bygging nýrrar kirkju fyrir báðar sóknir.**

30. nóv. **Reglugjörð fyrir stýrimannaskólann í Reykjavík.** (Stiftsyfirvöldin).

1899 **Lhbr. um flutning Einholtskirkju að Slindur-**
17. jan. **holti.**

20. jan. **Tilskipun um alþjóðlegar sjóferðareglur, er fylgt skal á íslenskum skipum** (útgefin samkv. l. 9. des. 1889).

Auglýsing um ásigkomulag ljóskera og hljóð- 20. jan.
bendingaverkfæra, er við hafa skal á íslenskum
gufuskipum og seglskipum, og hvernig þeim skuli
fyrir komið, (útgefin með skírskotun til tilsk. 20. jan. 1899,
um alþjóðlegar sjóferðareglur).

Rgbr. um einkennisbúning hreppstjóra. 24. febr.

Eftir allra þegnsamlegustum tillögum ráðaneytisins, fram-
komnum eftir móttöku bréfs yðar, herra landshöfðingi,
dagsetts 28. nóvbr. f. á., hefur hans hátign konunginum
hinn 21. f. m. allramildilegast þóknast að fallast á, að í
stað þess einkennisbúnings, er ákveðinn er með allrahæst-
um úrskurði 21. júlí 1808, og amtmennirnir mega leyfa
hreppstjórum þeim að bera, er sjálfir óska þess, megi skipa
fyrir um þannig lagaðan einkennisbúning: dökkbláan
frakka eða jakka með tvöfaldri röð messingsknappa með
hinu venjulega lögreglueinkenni, hönd með auga, samsvar-
andi yfirhöfn, vesti og buxur, dökkblá að lit, vestið með
einni röð messingsknappa, og loks dökkbláa derhúfu
flata með tvöföldum gullborða og mjórri snúru grænni á
milli. —

Stofnskrá fyrir dánarsjóð Emils Tvede, lyfsala, 6. júní
handa þurfandi og maklegum mönnum, er teljast
til lyfsala- eða læknastéttar á Íslandi.

»^{39/40} hluti af vöxtunum skal á ári hverju veita
manni, er telst til lyfsala- eða læknastéttar á Íslandi og á
við bág kjör að búa, án þess honum sé sök á kennandi,
eða ekkju eða ókvæntri dóttur manns af því tagi«. —
»Hinn núverandi fyrsti aðstoðarmaður í Reykjavíkur lyfja-
búð hefur rétt til að njóta styrks þessa, meðan hann er
á lífi«.

26. júní **Reglugjörð handa læknaskólanum í Reykjavík.**
(Ráðgjafinn fyrir Ísland)

1. gr. Það er tilgangur læknaskólans í Reykjavík að fræða svo þá, sem á hann ganga, í vísindalegum og verklegum efnum, að þeir geti orðið nýtir lækna. **2. gr.** Stjórn læknaskólans hefur á hendi forstöðumaður hans undir yfirumsjón stiftsyfirvaldanna. **3. gr.** Kenslugreinarnar eru: líffærafræði (Anatomia), lífeðlisfræði (Physiologia), efnafræði (Chemia), lyfjafræði (Pharmacologia), almenn sjúkdómafræði (Pathologia generalis), kirurgisk sjúkdóma- og lækningafræði, medicinsk sjúkdóma- og lækningafræði, lagaleg læknisfræði (Medicina forensis), heilbrigðisfræði (Hygieine), yfirsetufræði (Obstetrik). — Við kensluna skal sérílagi leiða athygli að þeim atriðum, sem einkennileg eru fyrir Ísland. — Þangað til sjúkrahúsið í Reykjavík er komið í það horf, að þar koma fyrir svo margskonar sjúkdómar, að það þykir nægja til kenslunnar, er það skylda allra kennaranna að gefa þeim, sem í skólann ganga, að svo miklu leyti sem unt er, kost á að æfa sig eins og með þarf í að þekkja og lækna sjúkdóma, með því að sýna þeim þau tilfelli, sem koma fyrir við læknisstörf þeirra utan spítala, ef engin sérstök vandkvæði eru því til fyrirstöðu. **4. gr.** Þeir, sem vilja komast í skólann, verða að hafa tekið burtfararpróf úr hinum lærða skóla í Reykjavík. Með leyfi stjórnarráðsins fyrir Ísland má þó og upp taka stúdenta, er tekið hafa burtfararpróf úr öðrum lærðum skólum ríkisins. Um inntöku í skólann skal sækja bréflega til stiftsyfirvaldanna. — Bæði forstöðumaður og hinir kennarar skólans skulu hafa nákvæmt eftirlit með hegðun stúdenta og ástundun þeirra við námið, áminna og vanda um það, sem ábótavant kynni að vera, en skýra yfirstjórn skólans frá, ef mikið ber út af og áminningar þeirra verða árangurslausar. **5. gr.** Skólaárið byrjar 1. d. októbermánaðar og endar 30. d. júnímanaðar; er þá sumarleyfi um 3 mánuði, júlí, ágúst og september. Ári þessu skal skift í tvo hluti; nær hinn fyrri til loka janúarmánaðar en

26. júní

hinn síðari til júnímánaðar loka. Í byrjun hvers skóla-
missiris semur forstöðumaður lestrartöflu, sem tilsjónar-
menn skólans samþykkja. **6. gr.** Þegar sérstaklega er á-
statt, t. d. þegar almenn landfarsótt gengur eða oft kemur
fyrir, að lík verða krufin eða fást til skurðar, skal for-
stöðumanni heimilt að gjöra þær breytingar á lestrartöfl-
unni, sem kringumstæðurnar heimta, til þess að lærisvein-
ar geti haft sem mest gagn af þeirri reynslu, sem þeim
býðst daglega. **7. gr.** Burtfararpróf skal halda tvisvar á
ári. Skriflegu og munnlegu prófin skal halda í janúar
eða júnímánuði; hin verklegu prófin skal aftur á móti
halda einhvern tíma á síðasta skólamissirinu á undan próf-
inu, þegar þau tilföng eru fyrir hendi, sem á þarf að
halda við prófin. Prófinu skal skift í tvent og má ekki
líða meira en eitt skólamissiri milli fyrri og síðari hluta
prófsins. Að eins í veikindum geta tilsjónarmenn skólans
veitt undanþágu frá þessu. — Áður en lærisveinum verði
leyft að byrja burtfararpróf við læknaskólann, verða þeir 1)
að hafa lokið prófi í forspjallsvísindum, 2) hafa notið
kenslu á læknaskólanum að minsta kosti $3\frac{1}{2}$ ár; 3) geta
sýnt vottorð um það a) að þeir hafi fengið næga æfingu í
líksskurði (Dissection), b) að þeir hafi notað vel í 4 skóla-
missiri þá verklegu fræðslu, sem kennararnir í innvortis og
útvortis sjúkdómum láta lærisveinum í té. — Áður en
lærisveinum verði leyft að ganga undir síðari hluta burt-
fararprófs, skulu þeir 1) hafa staðist fyrri hluta prófsins,
2) sýna vottorð um það a) að þeir í 2 skólamissiri að
minsta kosti hafi sótt augna- og tannklíník, b) að þeir, frá
því þeir tóku fyrri hluta prófsins, að staðaldri hafi notað
verklega tilsögn kennaranna í innvortis og útvortis sjúk-
dómum. — Prófsgreinar í fyrri hluta prófsins eru þessar:
1. Líffærafræði. 2. Lífeðlisfræði. 3. Almenn sjúkdóma-
fræði. 4. Heilbrigðisfræði. 5. Efnafræði. — Prófið skal
að eins vera munnlegt. — Prófsgreinar í síðari hluta prófs-
ins eru þessar: a. skriflegar prófsgreinar: I. Kirurgisk

26. júní sjúkdóma- og lækningafræði. 2. Medicinsk sjúkdóma- og lækningafræði. 3. Lagaleg læknisfræði—b. munnlegar prófsgreinar: 1. Lyfjafræði. 2. Kirurgisk sjúkdóma- og lækningafræði. 3. Medicinsk sjúkdóma- og lækningafræði. 4. Yfirsetufræði.—c. verklegar prófsgreinar eru þessar: 1. Kirurgisk operation. 2. Kirurgisk klíník. 3. Medicinsk klíník. 8. gr. Lærisveinar mega verja 6 stundum til þess að leysa af hendi hin skriflegu verkefni hvert um sig. Þeir mega ekki styðjast við neinar bækur né skrif né heldur hjálpa hver öðrum á nokkurn hátt. Brot gegn þessu banni varðar brottrekstri frá prófinu. 9. gr. Við burtfararpróf skal prófandi og prófdómendur hver um sig gefa einkunnir fyrir hverja af hinum 15 prófsgreinum, sem nefndar voru að framan. Þessar einkunnir verða gefnar: afbragðsvel, jafnt 16 stigum, dável, jafnt 13 stigum, vel, jafnt 8 stigum, laklega, jafnt 5 stigum, illa, jafnt ÷ 11 stigum, afarilla, jafnt ÷ 22 stigum. — Meðaltalið af einkunnum prófanda og prófdómenda verður aðaleinkunn hverrar greinar. — Fyrir hvern prófshluta eru ekki gefnar aðaleinkunnir, en fyrir prófið í heild sinni skal gefa aðaleinkunn eftir þeim fyrirmælum, er hér segir: — Aðaleinkunnirnar eru: Laudabilis et quidem egregie. Laudabilis. Haud illaudabilis I. gradus. Haud illaudabilis II. gradus. — Lægsta stigtala, sem þarf til þess að ná aðaleinkunninni, er:

Laudabilis et quidem egregie	er	15 × 14 ¹ / ₂	eða	217 ¹ / ₂ .
Laudabilis	—	15 × 10 ¹ / ₂	—	157 ¹ / ₂ .
Haud illaudabilis I. gradus	—	15 × 6 ¹ / ₂	—	97 ¹ / ₂ .
— — — II. —	—	15 × 5	—	75.

Hver sá, er ekki nær 75 stigum, hefur ekki staðist prófið. — Hver sá, er í einni prófsgrein fær illa, getur ekki fengið einkunnina laudabilis; fái einhver í einni prófsgrein afarilla er honum þar með vikið frá prófi. — Við burtfararpróf skulu vera 2 prófdómendur og sé að minsta kosti annar þeirra ekki kennari við læknaskólann. 10. gr. Að loknu prófi skulu Candidati hver um sig undirrita svoljóðandi heityrði: »Eg undirritaður lofa hér með og heiti,

að hafa það hugfast í læknisstörfum mínum að beita þekk- 26. júní
ingu minni með alúð og ástundun, félaginu og með-
bræðrum mínum til gagns, að láta mér jafn umhugað um
fátæka og ríka án manngreinarálits, að leitast við að efla
þekkingu mína og breyta eftir tilskipunum þeim og á-
kvæðum, er mig áhræra og fræði mín«. 11. gr. Reglu-
gjörð þessi öðlast gildi 1. dag októberm. 1899. Frá sama
tíma fellur úr gildi reglugjörð fyrir læknaskólann í Reykja-
vík, 9. ágúst 1876.

Lhbr. um bygging nýrrar kirkju á Hesteyri. 17. júlí

Lög um dag- og næturbendingar á íslenskum 9. sept.
skipum í sjávarháská og um ráðstafanir, er skip
rekast á.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-
ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:
1. gr. Með konunglegri tilskipun má fyrirskipa dag- og
næturbendingar fyrir íslensk skip, er í sjávarháská eru
stödd*). — Útgerðarmenn skipa, er eigi eru útbúin bend-
ingatilfærum þeim, er skipað er fyrir um í slíkri tilskipun,
sæta sektum, alt að 200 kr. — Sömu refsing sætir sá
skipstjóri, er notar eða sýnir bendingar þessar á þann
hátt, er skipum er boðið að gjöra í sjávarháská, án þess
að gild ástæða hafi til þess verið, og er hann auk þess
skyldur að greiða þeim skaðabætur, er beðið hafa tjón af
slíkri vanbrúkun. 2. gr. Þá er skip rekast á, er hvor
skipstjóra skyldur til, að svo miklu leyti sem það er hættu-
laust fyrir skip hans, skipshöfn og farþega, að veita hinu
skipinu, skipshöfn og farþegum, alla þá hjálp, sem í hans
valdi stendur og nauðsynleg er til að koma þeim úr þeirri
hættu, er af árekstrinum leiðir, og skýra skipstjóra þess

*) Sbr. tilsk. 28. sept. 1899 um neyðarbendingar, er
viðhafa skal á íslenskum skipum.

9. sept. frá nafni skips síns og heimili og frá þeim stað eða höfn, er það kemur frá og ætlar til. — Skipstjóri sá, er eigi hlýðir fyrir mælum þessum án gildrar ástæðu, skal talinn sekur í árekstrinum, nema annað sannist, og sætir fangelsi eða sektum, ekki lægri en 100 kr. **3. gr.** Mál um hegning fyrir brot á lögum þessum skal fara með sem almenn lögreglumál. Sektirnar renna í landssjóð.

9. sept. **Lög um viðauka við lög 13. apríl 1894 um vegi.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Veg skal leggja frá verzlunarstaðnum Borgarnesi í Mýrasýslu yfir Langárfoss og Brúarfoss til Stykkishólms á kostnað landssjóðs samkvæmt reglum þeim, er gilda um þjóðvegi, og svo að fullnægt sé kröfum þeim, er gjörðar eru til slíkra vega. Jafnóðum og vegurinn verður lagður, skal viðhald hans kostað af sýsluvegasjóðum hlutaðeigandi sýslna.

9. sept. **Lög um breyting á 48. gr. í tilskipun 4. maí 1872 um sveitarstjórn á Íslandi.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Amtmaðurinn í suður- og vesturamtinu getur, ef amtsráð vesturamtsins leyfir, ákveðið að fundir þess séu haldnir á amtmannssetrinu í Reykjavík.

22. sept. **Lög um breytingu á núgildandi ákvæðum um lýsingar til hjónabands.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Áður en hjónavígsla má fara fram, skal lýsa hjúskaparáformi hjónaefnanna af prédikunarstól við hámessu á sunnudegi í sóknarkirkju brúðarinnar að miusta kosti 3 vikum

fyrir vígsludag. — Undanþágu frá hjúskaparlýsingu má fá 22. sept. með konunglegu leyfisbréfi. Gjaldið fyrir hjónavígslubréf skal eftirleiðis vera 15 krónur.

Lög um afhending lóðar til vitabyggingar o. fl. 22. sept.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Hverjum manni er skylt að láta af hendi, gegn hæfilegu endurgjaldi, lóð eptir þörfum til vitastæðis, undir íveruhús og til ræktunar handa vitagæzlumönnum, til vega í þarfir vita o. fl., og ennfremur lóð þá, er þarf til að stækka aðurgjörða vita. — Ennfremur má skylda hvern mann til að leyfa, að efni þau, er þarf til að byggja eða halda við vitum, svo sem grjót, möl, sandur, leir o. s. frv., sje tekin úr lóð hans eða flutt um hana, gegn endurgjaldi bæði fyrir það, sem efni þessi kosta og fyrir það, sem hann að öðru leyti kann að skaðast á burtnáminu og vinnunni við það. **2. gr.** Landshöfðingi ákveður í hvert sinn, að hvað miklu leyti beri að afhenda lóð og leyfa bráðabirgðaaftot af lóð annars manns samkvæmt 1. gr. Hann getur og ákveðið, að kvaðir skuli lagðar gegn endurgjaldi á landið umhverfis vita, að því er snertir húsabyggingar þar, hagagöngu fyrir skepnur vitagæzlumanna og því um líkt, ef kvaðir þær þykja nauðsynlegar vegna vitanna, eða þess er þeim til heyrir. **3. gr.** Ef eigi verður komið við samningum um endurgjaldið samkvæmt undanfarandi greinum, skulu það ávalt mæta óhlutdrægir, dómkvaddir menn.

Lög um aðflutningsgjald á tóbaki.

22. sept.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Af allskonar tóbaki, hvort heldur reyktóbaki, munntóbaki (rullu) eða neftóbaki (rjólí), skal gjalda toll í landssjóð, 50 aura af hverju pundi. Af hverjum 100 vintlum eða minna skulu goldnar 2 krónur. Af hverjum 100

22. sept. vindlingum (sígarettum) eða minna 1 króna. — Tóbaksblöð, sem aðflutt eru undir umsjón yfirvalds og notuð til fjárböðunar, eru undanþegin aðflutningsgjaldi. — Gjaldheimtumenntu menn fá 2 af hundraði í innheimtulaun. **2. gr.** Á vöruskrám skal tilgreint, hvers konar og hve mikið tóbak sé flutt með hverju skipi, og skal auk þess hver sá, sem fær flutt tóbak frá útlöndum, skyldur til upp á æru og samvizku að segja til, hvort og hve mikið af tóbaki eða vindlum hann hefur fengið frá útlöndum með hverri ferð, og skal hann jafnframt greiða aðflutningsgjaldið. **3. gr.** Verði nokkur uppvis að því, að hafa leynt sannleikanum í þessu efni, skal hann sæta sektum frá 200 til 2000 króna. — Þeim, sem fyrstur með sannindum ljóstrar upp broti gegn þessum lögum, skal greitt alt að helmingi af upphæð sektarinnar, verði sakborningur uppvis að brotinu. Hinn hluti sektarinnar renni í landssjóð. **4. gr.** Lög 11. febr. 1876 um aðflutningsgjald á tóbaki, og lög nr. 11, 9. ágúst 1889 um breyting á lögum 11. febr. 1876 um aðflutningsgjald á tóbaki eru hérmeð úr lögum numin. **5. gr.** Lög þessi öðlast gildi þann dag, er skýrt er frá staðfesting þeirra í B-deild stjórnartíðindanna.

28. sept. **Tilskipun um neyðarbendingar, er viðhafa skal á íslenskum skipum** (útgefin samkvæmt lög 9. sept. 1899).

3. okt. **Lhbr. um skifting Hólmasóknar** í tvær sóknir, Eskifjarðarsókn og Hólmasókn og bygging nýrrar kirkju fyrir Eskifjarðarsókn.

10. okt. **Auglýsing um verzlunar- og siglingasamning milli konungsríkisins Danmerkur og keisaradæmisins Japans.** (Ráðgjafinn fyrir Ísland).

Lög um skipun læknishéraða á Íslandi o. fl.

13. okt.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: 1. gr. Íslandi skal skift í 42 læknishéruð, þau er hér segir: 1. *flokkur*. 1. Reykjavíkur hérað: Reykjavíkurborg, Seltjarnarness, Bessastaða, Garða og Mosfells hreppar. 2. Ísafjarðar hérað: Ísafjarðarkaupstaður, ásamt Eyrar, Hóls og Súðavíkur hreppum og Vigur í Ögurhreppi. 3. Akureyrar hérað: Akureyrarkaupstaður, Öngulsstaða, Saurbæjar, Hrafnagils, Glæsibæjar og Skriðu hreppar, og Arnarnesshreppur út fyrir Hillur, og Svalbarðsstrandarhreppur í Þingeyjarsýslu. Læknirinn í héraði þessu er skyldur til, þegar þess er leitað og því verður við komið, að vitja sjúklinga í þeim hluta Höfðahverfis héraðs, sem er að vestanverðu við Eyjafjörð. 4. Seyðisfjarðar hérað: Seyðisfjarðarkaupstaður, ásamt Loðmundarfjarðar, Seyðisfjarðar og Mjóafjarðar hreppum. 2. *flokkur*. 5. Keflavíkur hérað: Vatnsleysustrandar, Njarðvíkur, Rosmhvalaness, Miðness, Hafna og Grindavíkur hreppar í Gullbringusýslu. 6. Barðastrandar hérað: Barðastrandarsýsla fyrir vestan Vatnsdalsá. 7. Blönduóss hérað: Húnavatnssýsla austan Gljúfurár. 8. Sauðárkróks hérað: Skefilsstaða, Sauðár, Staðar, Seilu, Lýtingsstaða, Akra og Rípur hreppar í Skagafjarðarsýslu. 3. *flokkur*. 9. Borgarfjarðar hérað: Skoradals, Andakíls, Lundarreykjadal, Reykholtisdals og Hálsa hreppar í Borgarfjarðarsýslu og Mýrasýsla austan Langár. 10. Stykkishólms hérað: Eyrarsveit, Helgafellssveit og Skógarstrandarhreppur. Læknirinn í héraði þessu er enn fremur skyldur, þegar því verður við komið og þess er leitað, að vitja sjúklinga í Fellsstrandarhreppi vestan Kjallaksstaðaár og Skarðstrandarhreppi sunnan Ballarar, ásamt eyjunum í þessum hreppi, nema Rauðseyjum, Rúfeyjum og Akureyjum. 11. Dala hérað: Dalasýsla nema Rauðseyjar og Rúfeyjar. 12. Stranda hérað: Strandasýsla, nema

13. okt Bæjarhreppur. 13. Húsavíkur hérað: Grímsey í Eyjafjarðarsýslu, Ljósavatnshreppur upp undir Þóróddsstað, Aðaldæla og Húsavíkur hreppar. 14. Vopnafjarðar hérað: Skeggjastaða og Vopnafjarðar hreppar. Læknirinn í héraði þessu er skyldur til að vitja sjúklinga í Möðrudal og Viðidal, þegar hans er vitjað og því verður við komið. 15. Hróarstungu hérað: Jökuldalshreppur beggja megin Jökulsár upp að Gilsá, Hlíðar, Tungu, Hjaltastaða, Eiða og Borgarfjarðar hreppar. 16. Reyðarfjarðar hérað: Reyðarfjarðar og Norðfjarðar hreppar. 17. Hornafjarðar hérað: Austur-Skaftafellssýsla. 18. Síðu hérað: Vestur-Skaftafellssýsla frá Skeiðarársandi að Hólmsá og Kúðaflljóti. 19. Rangár hérað: Rangárvallasýsla, nema Austureyjafjallahreppur. 20. Eyrarbakka hérað: Villingaholts, Hraungerðis, Gaulverjabæjar, Stokkseyrar, Eyrarbakka, Sandvíkur, Ölfus og Selvogs hreppar í Árnessýslu. 4. flokkur. 21. Skipaskaga hérað: Hvalfjarðarstrandarhreppur inn fyrir Ferstiklu og hinir 4 syðstu hreppar Borgarfjarðarsýslu. 22. Ólafsvíkur hérað: Syðri hluti Snæfellsnessýslu frá Straumfjarðará að Búlandshöfða. 23. Þingeyrar hérað: Vesturísafjarðarsýsla. 24. Hesteyrar hérað: Grunnvíkur og Sléttu hreppar. 25. Miðfjarðar hérað: Húnavatnsýsla vestan Gljúfurár og Bæjarhreppur í Strandasýslu. 26. Hofsóss hérað: Viðvíkur, Hóla, Hofs, Fells, Haganess og Holts hreppar í Skagafjarðarsýslu. 27. Siglufjarðar hérað: Hvanneyrar og Þóróddsstaða hreppar í Eyjafjarðarsýslu. Læknirinn í héraði þessu er skyldur til, þegar þess er leitað og því verður við komið, að vitja sjúklinga í Grímsey. 28. Höfðahverfis hérað: Svarfaðardalshreppur og Arnarnesshreppur inn að Hillum í Eyjafjarðarsýslu, Grýtubakkahreppur og Hálshreppur norðan við Hálssókn í Þingeyjarsýslu. 29. Reykdæla hérað: Hálshreppur út að Draflastaðasókn, Ljósavatnshreppur ofan fyrir Þóróddsstað, Reykdæla

og Skútustaða hreppar. 30. Axarfjarðar hérað: 13. okt. Kelduness, Fjalla og Skinnastaða hreppar og Presthóla-hreppur að Skinnalónsheiði. 31. Fljótsdals hérað: Jökuldalshreppur fyrir ofan Gilsá, beggja megin Jökulsár, að meðtaldi Jökuldalsheiði, Möðrudal og Víðidal, Fella, Fljótsdals, Skriðdals og Valla hreppar. 32. Mýrdals hérað: Álptavers, Hvamms og Dyrhóla hreppar í Vesturskaftafellssýslu og Austureyjafjallahreppur í Rangárvallasýslu. 33. Grímsness hérað: Skeiða, Gnúp-verja, Hrunamanna, Biskupstungna, Grímsness og Grafnings hreppar í Árnessýslu. 5. flokkur. 34. Kjósar hérað: Þingvallahreppur, Hvalfjarðarstrandahreppur út fyrir Hrafnabjörg og Kjósarsýsla, nema Mosfellshreppur. 35. Mýra hérað: Mýrasýsla vestan Langár og Hnappadalssýsla. 36. Reykhóla hérað: Geiradals, Reykhóla og Gufudals hreppar; lækniurinn í héraði þessu er ennfremur skyldur, þegar þess er leitað og því verður við komið, að vitja sjúklinga í Múlahreppi og á Hjarðarnesi. 37. Flateyjar hérað: Flateyjarhreppur, Rauðseyjar og Rúfeyjar í Dalasýslu, Múlahreppur og Hjarðarnes að Vatnsfirði; lækniurinn í héraði þessu er ennfremur skyldur, þegar því verður komið við og þess er leitað, að vitja sjúklinga í Barðastrandarhreppi milli Vatnsdalsár og Haga-vaðals. 38. Nauteyrar hérað: Ögurhreppur nema Vigur, Reykjarfjarðar, Nauteyrar og Snæfjalla hreppar. 39. Þistilfjarðar hérað: Hinu hluti Norðurþingeyjarsýslu (sbr. tölul. 30). 40. Fáskrúðsfjarðar hérað: Fáskrúðsfjarðar og Breiðdals hreppar. 41. Berufjarðar hérað: Beruness og Geithellna hreppar. 42. Vestmannaeyja hérað: Vestmannaeyjasýsla. — Landshöfðingi getur eftir tillögum hlutaðeigandi sýslunefndar eða sýslunefnda gjört breyting á takmörkunum milli hinna einstöku læknishéraða, og verða lækna að sætta sig við þá breyting endurgjaldslaust. — Nú er hér aðslæknis vitjað úr öðru héraði til konu í barnsnauð eða í öðru jafnbrýnu tilfelli. fyrir þá sök, að hægra er til hans

13. okt. að ná en hlutaðeigandi lækni, og hefur hann þá sömu skyldur eins og héraðsbúi hans ætti í hlut. **2. gr.** Konungur skipar héraðslækna í embætti þau, er talin eru í 1., 2. og 3. flokki. — Læknishéruð þau, er talin eru í 4. og 5. flokki, veitir landshöfðingi, og fylgir þeim eigi réttur til eftirlauna. — Héraðslæknir er skyldur til að setjast að í þeim hluta héraðsins, sem landshöfðingi ákveður, eftir að búið er að leita um það álits hlutaðeigandi sýslunefndar eða sýslunefnda. Nú er lækni skylt að búa utan verzlunarstaðar, og skal hlutaðeigandi sýslunefnd eða sýslunefndir þegar útvega honum aðsetursstað, en ábýlisjörð svo fljótt sem unt er, ef hann óskar þess. Landsstjórnin skal leggja til landssjóðsjarðir fyrir læknissetur, þar sem því verður við komið. — Héraðslæknarnir í Reykjavíkur, Ísafjarðar, Akureyrar og Seyðisfjarðar héruðum skulu vera búsettir í þeim kaupstað, er héraðið er kent við. Héraðslæknirinn í Reyðarfjarðar héraði skal vera búsettur á Eskifirði og héraðslæknirinn í Barðastrandar héraði á Patreksfirði. — Ef sjúkrahús, er njóta styrks úr landssjóði, eru á þeim stað, er héraðslæknirinn býr, eða síðar verða reist þar, skal hann skyldur að takast á hendur lækniseftirlit við hús þessi án sérstakrar þóknunar, sama er um sóttvarnarhús þau, er getur um í lögum nr. 30, 17. desember 1875, sbr. lög nr. 32, 18. desember 1897. **3. gr.** Laun héraðslækna eru þannig ákveðin: Í 1. flokki 1,900 kr. Í 2. flokki 1,700 kr. Í 3. flokki 1,500 kr. Í 4. flokki 1,500 kr. Í 5. flokki 1,300 kr. — Launin greiðast úr landssjóði. — Hafi nokkur héraðslæknir, er nú er skipaður í fast embætti, hærri laun (að meðtöldum húsaleigustyrk og embættisjörð), en honum bæri eftir lögum þessum, heldur hann því, sem fram yfir er, sem viðbót fyrir hann sjálfan. Þegar læknisembættið losnar, skal embættisjörðin lögð til landssjóðs. — Þangað til smámsaman er búið að skipa héraðslækna í hin nýju læknishéruð, skal læknahéraðaskifting sú, sem nú er, haldast, að

því leyti er snertir þau embætti. — Héraðslæknar þeir, 13. okt. sem nú eru í embættum, verða endurgjaldslaust að sætta sig við hverja breyting, sem verður á héruðum þeirra eftir lögum þessum. 4. gr. Þegar ekki er samið fyrirfram við lækna um borgun fyrir læknisstörf, svo sem um vissa þóknun á ári, þá ber þeim, hvort sem er fyrir læknisstörf í þarfir hins opinbera eða einstakra manna, þessi borgun:

- 1) Þegar leitað er ráða til þeirra heima eða þeir vitja sjúklinga eigi lengra en $\frac{1}{10}$ úr mílu frá bústað sínum, eins þó þeir um leið gefi út læknisfyrirsögn, gjöri lítils háttar skurði og bindi um, dragi út tönn, nái þvagi af manni eða því um líkt, alt að..... 1 kr.
Komi sjúklingurinn eftir umtali við lækinn þrisvar eða oftar þar á eftir til hans eða vitji lækniinn sama sjúklings þrisvar eða oftar, færist borgunin niður um helming. — Sé lækni leitað frá kl. 11 e. h. til kl. 6 f. h., tvöfaldast borgunin.
- 2) Fyrir ferð lækni á skip, er liggur á höfn... 4 —
- 3) Fyrir að kippa í lið, stinga á manni eða taka fingur af eða tá..... 2 —
- 4) Fyrir að binda um beinbrot..... 3 —
- 5) Fyrir að taka af stærri limi, eða gjöra því líkan meiri háttar líkamsskurð 8 —
- 6) Fyrir að hjálpa sængurkonum með verkfærum 4 —
- 7) Fyrir að hjálpa sængurkonum án verkfæra.... 4 —

—Fyrir önnur verk lækna skal borga eftir tiltölu við það, sem hér er talið. — Þurfi lækni aðstoðar við hina meiri háttar líkamsskurði, skal að auki greiða sanngjarna borgun fyrir þá aðstoð. 5. gr. Fyrir störf í þarfir heilbrigð-

13. okt. is- og réttargæzlu ber lækni, hvort sem hið opinbera eða einstakir menn leita hans:

- 1) Fyrir líkskoðun..... 2 kr.
- 2) Fyrir uppskurð á líki..... 16 —
Hjálpist fleiri læknar að en einn við líkskurðinn, skiftist borgunin jafnt á milli þeirra.
- 3) Fyrir »kemiska« eða »mikroskopiska« rannsókn, er um eitrun er að ræða, ásamt skýrslu um málið..... 4 —
Þegar lík er skorið upp, skal þó ekkert greiða fyrir slíka rannsókn sérstaklega.
- 4) Fyrir að rannsaka heilsufar manns, eðli sjúkdóms, geðveiki, getnaðarhæfileika, hvort barn sé fullburða, eða því um líkt..... 3 —
Séu fleiri en 1 rannsakaðir á sama stað og í sama tilefni, skal þó að eins greiða 2 kr. fyrir hvern þeirra.
- 5) Fyrir að rannsaka sjóskemdar vörur, meðul, matvæli, hús eða því um líkt, ásamt vottorði 3 —

Ef meira en 5 stundir ganga til starfsins, skal greitt tvöfalt gjald. 6. gr. Verði læknir að takast ferð á hendur til þess að leysa af hendi störf sín í þarfir hins opinbera eða einstakra manna, skal sjá honum fyrir flutningi ókeypis og sem beinasta leið að hægt er, og greiða honum ennfremur auk borgunar eftir 4. og 5. grein 3 kr. fyrir hverjar 12 stundir, sem hann er á ferð, eða að læknistörfum, og að því skapi fyrir kafla úr 12 stundum. Sjái hann sér sjálfur fyrir farkosti, skal endurgjalda honum það, eftir því sem tíðkast í því bygðarlagi. 7. gr. Lög 15. október 1875 um aðra skipun á læknaheirum á Íslandi og fleira eru úr gildi númin. 8. gr. Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1900.

7. nóv.

Lhbr. um skifting Hofssóknar í Vopnafirði í tvær sóknir, Hofssókn og Vopnafjarðarsókn, og bygging nýrrar kirkju á Vopnafirði.

Lög um verzlun og veitingar áfengra drykkja 11. nóv. á Íslandi.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Hver sá, er rekur verzlun með áfenga drykki — sbr. þó 3. gr. — borgar í landssjóð 500 króna árlegt gjald fyrir hvern sölustað, og skal það greitt fyrirfram fyrir eitt ár í senn, en lögreglustjóri innheimtir. — Alstaðar þar sem áfengir drykkir eru nefndir í lögum þessum er með þeim talið staðjastað öl. **2. gr.** Þeir menn og verzlunarfélög, að undanskildum kaupfélögum og pöntunarfélögum, sem hafa rétt til að reka verzlun með áfenga drykki, er lög þessi öðlast gildi, halda þessum rétti gegn því að borga gjald það, er segir í fyrstu grein. Hlutfélög, samlög og aðrar stofnanir, er eigi verða eigandaskifti að, halda þessum rétti, þó eigi lengur en um næstu 15 ár. — Þeir menn, sem vilja öðlast rétt til áfengisverzlunar þurfa sérstakt leyfisbréf, sem að eins gildir fyrir einn sölustað, er í því sé nefndur. Leyfisbréfið gefur amtmaður út, og gildir það að eins 5 ár, og verður að fá nýtt leyfisbréf að þeim tíma lönnum. Fyrir hvert leyfisbréf greiðist 500 króna gjald, er rennur í landssjóð. — Amtmaður úrskurðar, hvort veita skuli leyfisbréf að fengnu álit hreppsnefndar eða bæjarstjórnar. Á stöðum, þar sem önnur verzlun með áfengi er fyrir, ber að veita það að jafnaði, ef hreppsnefnd eða bæjarstjórn er því meðmælt. Á stöðum, þar sem engin þess háttar verzlun er, má ekki veita það nema hreppsnefnd og sýslunefnd eða bæjarstjórn sé því meðmælt.

3. gr. Til þess að mega verzla með áfenga drykki á skipi á löggiltum verzlunarstöðum þarf sérstakt leyfisbréf og greiðist fyrir það 600 króna gjald til landssjóðs, en gjald fyrir notkun á því skal eigi greiða. Leyfisbréfið gefur amtmaður út og gildir það að eins í eina verzlunarferð, og er á verzlunarstað er komið, skal sýna það lögreglustjóra áður en verzlað er með vínföng á þeim stað. — Leyfisbréfið má eingöngu nota á höfnum þeim, þar sem heimilt

11. nóv. er að verzla með drykki þessa á sjálfum verzlunarstaðnum.

4. gr. Eigi má selja áfenga drykki í smærri skömtum en hér segir: a) af víni á flöskum með lakki eður innsigli fyrir, sömuleiðis af brennivíni, rommi, konjakki, púns-extrakti eða þvílíkum drykkjum, ekki minna en $\frac{3}{4}$ úr potti; b) af öli á tréflátum ekki minna en $\frac{1}{4}$ úr tunnunni; c) af öli á flöskum ekki minna en 2 þriggjaþelaflöskur eða 4 hálf-flöskur ($1\frac{1}{2}$ þela flöskur). **5. gr.** Hver sá maður, þar með taldir verzlunarmenn og forstjórar og starfsmenn kaupfélaga og pöntunarfélaga, sem ekki hefur sjálfur leyfi til að verzla með áfenga drykki, er pantar þá handa öðrum eða annast um sendingu á þeim til annara frá kaupmönnum á Íslandi, er leyfi þetta hafa, eða frá stöðum fyrir utan Ísland, gjörir sig sekan í ólöglegri verzlun. **6. gr.** Hver sá, er rétt hefur til veitingar áfengra drykkja, skal borga í landssjóð 300 kr., ef veitingahúsið er í kaupstað, en 200 kr. utan kaupstaðar í árlegt afgjald, og greiðist það á sama hátt og afgjaldið af verzlun með áfenga drykki. **7. gr.** Nú vill maður öðlast leyfi til veitinga áfengra drykkja, skal þá senda umsókn um það til hreppsnefndar eður bæjarstjórnar, og vilji hún sinna málinu, skal bera það undir atkvæði á hreppkilapingi eður almennum fundi bæjarmanna, er atkvæðisrétt eiga í bæjarmálum. Til þess að leyfið verði veitt og skilyrði sett fyrir því, þarf í hreppi meiri hluta atkvæða þeirra hreppsþúa, er atkvæðisrétt eiga í sveitamálum, og enn fremur samþykki meira hluta hreppsnefndar og sýslunefndar og staðfestingu amtmanns, en í kaupstöðum verður að minsta kosti þriðjungur allra atkvæðisþérra bæjarmanna að hafa sótt fundinn, og þvínæst verður meiri hluti fundarmanna og meiri hluti bæjarstjórnar að hafa fallist á veitingaleyfið, og amtmaður staðfest það. Hver sem fær leyfi þetta, skal skyldur til að geta hýst ákveðna tölu ferðamanna og selt þeim nauðsynlegan greiða. Fyrir leyfið greiðast í kaupstöðum 300 kr. og utan kaupstaðar 200 kr., er renna í landssjóð. — Leyfisveitingin og skilyrðin fyrir henni skulu borin upp til atkvæða

í einu lagi. Liggi fleiri tillögur fyrir en ein, skal þá fyrst 11. nóv. upp bera, er síðast kom fram o. s. frv.—Leyfið skal veita fyrir 5 ár í senn og gildir að eins fyrir einn sölustað, en amtmaður getur, eftir tillögum hreppsnefndar eður bæjarstjórnar, eða að fengnu áliti hennar, tekið leyfið af leyfiss-hafa, ef hann ekki heldur skilyrði þau, er leyfið er bundið.

8. gr. Leyfi til veitinga áfengra drykkja og leyfi til að verzla með þá má eigi sami maður hafa. Þeir er rétt hafa til veitinga og líka hafa rétt til að verzla með áfenga drykki, er lög þessi öðlast gildi, halda þó þessum rétti gegn því að borga gjald það er segir í 1. gr. auk gjalds þess, er segir í 6. gr. laga þessara. **9. gr.** Hver sá, er rétt hefur til að verzla með eða veita áfenga drykki, getur leyst sig undan gjöldum þeim, er ákveðin eru í 1. og 6. gr. með því að gefa lögreglustjóra skriflega yfirlýsingu um það, að hann afsali sér rétti sínum til verzlunar eða veit-ingar áfengra drykkja. Þar sem réttur þessi byggist á sér-stöku leyfisbréfi, skal ennfremur afhenda það til ónýting-ar. Afsal á rétti til áfengissölu skal lögreglustjóri tilkynna amtmanni. **10. gr.** Sérhver lyfsali hefur heimild til að selja áfenga drykki, sem fyrirskipaðir eru eftir læknisfor-skrift, enda þótt hann hafi eigi rétt til að verzla með á-fengi. **11. gr.** Ólöglegar veitingar eru: a) ókeyp-is veitingar áfengra drykkja í verzlunarhúsum eða í sam-bandi við verzlunaratvinnu yfir höfuð að tala. b) Sala á-fengra drykkja af manni, er til þess hefur leyfi, ef drykkj-anna er neytt þar á staðnum, jafnvel þó það sé gjört án hans leyfis, ef það er á hans vitorði, eða ef atvik liggja svo til, að hann hefur haft ástæðu til að gruna, að það yrði gjört, nema hann sanni, að hann hafi gjört það, sem í hans valdi stóð, til að koma í veg fyrir það. **12. gr.** Enginn er skyldugur til að borga áfenga drykki, sem hann fær til láns á veitingastöðum, og námsmenn á skólum, er standa undir umsjón landsstjórnarinnar, eru ekki {skyldug-ir til að borga áfenga drykki, er þeir fá til láns, hvort

11. nív. sem er á veitingastöðum eða annars staðar. **13. gr.** Ólögleg verzlun með áfenga drykki — að frátöldum brotum á 4. gr. — varðar sektum, fyrsta sinn 50—250 kr., ef brotið er ítrekað, 100—500 kr., og þar að auki missa þeir, er verzlun reka, einnig verzlunarrétt sinn í þriðja sinn, sem brotið er. Auk þessara hegninga skal einnig gjöra upptæka alla áfenga drykki, er hjá hinum seka finnast, en er svo á stendur, sem segir í 5. gr., þó því að eins, að hann reki verzlun. **14. gr.** Brot gegn 4. gr. varða í fyrsta sinn 25—250 kr. sektum. Sé brotið ítrekað, varðar það 50—500 kr. sektum og missi réttinda til að verzla með áfengi. **15. gr.** Ólögleg veiting áfengra drykkja varðar sektum 25—250 kr. í fyrsta sinn, og 50—500 kr. ef ítrekað er, og missir hinn seki, ef hann hefur rétt til að verzla með áfenga drykki, þar að auki rétt þennan, ef brotið er ítrekað, og ef hann rekur verzlun, missir hann verzlunarrétt sinn, er brotið er þriðja sinn. Loks skal við annað brot gjöra upptæka alla áfenga drykki, er finnast hjá hinum seka. **16. gr.** Nú veitir sá, er rétt hefur til veitinga áfengra drykkja, drykki þessa unglingi innan 16 ára aldurs, eða manni sem sölumaður veit gjörla, að á síðastliðnum 5 árum hefur verið sviftur fjárforráðum vegna drykkjuskapar, eða á sama tíma hefur þjáðst af drykkju-manna-geðveiki eða er skertur á geðsmunum, og varðar það þá 50—500 kr. sektum hið fyrsta sinn, en missi veitingaleyfis, ef brotið er ítrekað. **17. gr.** Nú hefur maður fyrir brot á lögum þessum eður lögum um veitingu og sölu áfengra drykkja 10. febrúar 1888 fyrirgjört rétti sínum til verzlunar með eða veitinga á vörum þessum, og getur hann þá ekki fengið nýtt leyfisbréf fyrr en 5 ár eru liðin frá því hann misti hin fyrri réttindi sín, án þess hann á þeim tíma hafi brotið áður nefnd lög. — Brjóti hann síðan lög þessi, skal telja það brot hans sem brot í annað sinn. **18. gr.** Hreppsnefndir og bæjarstjórnir eiga ásamt lög-reglustjórnnum að hafa eftirlit með, að eigi fari fram ólögleg verzlun eða veitingar áfengra drykkja. **19. gr.** Sektir

þær, er um ræðir í lögum þessum og andvirði fyrir drykki 11. nóv. þá, er upptækir hafa verið gjörðir samkvæmt þeim, renna í sjóð sveitar þeirrar eða kaupstaðar, er brotið er framið í. **20. gr.** Með mál út af brotum á lögum þessum skal farið sem opinber lögreglumál. **21. gr.** Lög um veitingu og sölu áfengra drykkja 10. febrúar 1888 eru úr gildi numin. **22. gr.** Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1900.

Lög um útflutningsgjald á hvalafurðum. 11. nóv.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Af hvalafurðum skal útflutningsgjald greiða sem hér segir:

1. Af hverri tunnu hvallýsis.....	kr. 0.50
2. — hverjum 100 pd. af hvalkjötsmjöli.....	— 0.25
3. — — 100 — — hvalguano.....	— 0.10
4. — — 100 — — hvalbeinamjöli.....	— 0.10

2. gr. Um gjald þetta og greiðslu fer eftir fyrirmælum laga 4. nóv. 1881 um útflutningsgjald á fiski og lýsi o. fl.

3. gr. Með lögum þessum er úr gildi numinn 6. tölul. 2. gr. laga um útflutningsgjald á fiski og lýsi o. fl., að því er hvallýsi snertir. **4. gr.** Þessi lög öðlast gildi 1. jan. 1900.

Lög um verðlaun fyrir útflutt smjör. 11. nóv.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Rétt til verðlauna úr landssjóði á hver sá maður eða félag, er flytur út í einu lagi til sölu erlendis 300 pund eða meir af íslenzku smjöri, og selur þar fyrir verð, er nemur meiru en 75 aurum fyrir danskt pund. **2. gr.** Verðlaunin fara eftir söluverði, og nema jafnmiklu og söluverðið fer yfir 75 aura á dönsku pundi. **3. gr.** Sá, er verðlaun vill hljóta, sækir um þau til landshöfðingja, og

11. nóv. færir skilríki fyrir rétti sínum til þeirra. Skilríki þau eru: farmskrá frá skipstjóra þeim, er smjörið flutti, og sýni hún þyngd þess og tölu íláta; sölureikningur smjörsins, undirritaður af þeim, er með söluna fór, og eiginvottorð við drengskap og samvizku um, að þyngd og verð smjörsins sé rétt tilgreint á sölureikningnum. — Nú er umsókn um verðlaun fyrir smjörsölu eigi komin til landshöfðingja þegar fullir 9 mánuðir eru liðnir frá því, er salan fór fram, og verður umsókn sú eigi til greina tekin. **4. gr.** Landshöfðingi sker úr um gildi skírteina þeirra, er að skilyrði eru sett, samkv. 3. gr., og úthlutar verðlaunum. **5. gr.** Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1900.

11. nóv. **Lög um viðauka við lög 7. nóv. 1879 um breyting á lögum um gjald á brennivíni og öðrum áfengum drykkjum 11. febr. 1876 og tilsk. 26. febr. 1872.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Af öllum bittertegunum (bitter-essents, bitterlikör, elixir o. fl.) skal greiða í toll 1 kr. af hverjum pela eða minni ílátum. Eftir sama hlutfalli skal greiða toll, sé drykkjarvaran aðflutt í stærri ílátum. Hlutur úr pela skal talinn sem heill peli. **2. gr.** Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1900.

11. nóv. **Lög um breyting á 1. gr. í lögum 8. maí 1894 um bæjarstjórn á Seyðisfirði.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Laun bæjarfógetans í Seyðisfjarðar kaupstað skulu vera 500 kr., er greiðast úr landssjóði. — Lög þessi öðlast gildi 1. jan. 1900.

Rgbr. um skýring orðsins »búsettir« í 3. gr. 14. n. v. laga nr. 1, frá 8. janúar 1886.

Eins og tekið er fram í bréfi ráðaneytisins, dagsettu 19. júní þ. á., viðvíkjandi óvissu þeirri, sem átt hefur sér stað um skilning á þeim ákvæðum 3. gr. laga 8. janúar 1886, um hluttöku safnaða í veitingu brauða, að kosningar-réttur sé bundinn því skilyrði að hlutaðeigandi sé búsettur í prestakallinu, verður að álíta rétt, að ráðaneytið fyrir Ísland gefi almenn leiðbeinandi fyrirmæli um það, hverskilningur skuli ráða í þessu efni. Ráðaneytið hefur ekki getað fallist á skoðun þá, sem þér, herra landshöfðingi, þegar áður hafið látið í ljós, og þér nú haldið fast við í bréfi yðar, dagsettu 17. ágúst þ. á., og leiðið nánari rök að, nefnilega, að einungis þeir menn geti kallast búsettir, sem hafi fast aðsetur í prestakallinu og stundi sjálfstæða atvinnu, er svo er háttað, að henni sé venjulega samfara að hlutaðeigandi hafi dúk og disk. Svo sem ráða má með vissu af tilorðningarsögu laganna og hinum danska texta þeirra, að með skilyrðinu um búsetu sé einungis átt við að hlutaðeigandi hafi fast aðsetur í prestakallinu, þannig getur eigi heldur orðið »búsettir« í íslenska textanum álitist ósamrýmlegt umgetnum skilningi, sem er eðlilegur í sjálfum sér, á hér umræddu ákvæði, hvort sem litið er til hins málfræðislega uppruna orðs þessa, til þess, hvernig það á sínum tíma hefur komist inn í lagamálið, eða til þess, hvernig það hingað til hefur verið brúkað í lagamálinu. Ráðaneytið verður því að vera þeirrar skoðunar, að skilyrðinu um búsetu sé fullnægt, ef hlutaðeigandi að eins hefur fast aðsetur í prestakallinu, án tillits til þess, hver staða hans er; þó skal því viðbætt, að því er lausamenn snertir, að það leiðir af ákvæðum 3. gr., sbr. 4. gr. laga nr. 3 frá 2. febr. 1894, að lausamaður, sem telur sig hafa fast árshéimili annarstaðar en í því prestakalli, er stofnað er til prestkosningar í því, þegar af þeirri ástæðu eigi fullnægir skilyrðinu fyrir hluttöku í kosningunni.

5. des. **Lög um friðun á Hallormsstaðaskógi.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Stjórninni veitist heimild til að gjöra ráðstafanir til þess, að jörðin Hallormsstaður í Suður-Múlasýslu með hjáleigum og kúgildum þeim, er henni fylgja, og ítaki hins fyrverandi Þingmúlaprestakalls í Hallormsstaðarskógi, verði eign landssjóðs og leggist undir Skriðuklaustursumboð, gegn því, að gjald það til landssjóðs, að upphæð 1000 kr. á ári, er samkvæmt 1. gr. laga 27. febr. 1880 greiðist frá Vallanesprestakalli, færist niður í 760 kr. **2. gr.** Amtsráð Austuramtsins skal hafa yfirumsjón með byggingu og ábúð Hallormsstaðar, skipa fyrir um meðferð á skóginum og semja tillögur um eftirgjald eftir jörðina, er landshöfðingi ákveður síðan.

5. des. **Lög um breyting á lögum 27. febrúar 1880 um skipun prestakalla.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Staðarsókn í Súgandafirði í Vesturísafjarðarprófastsdæmi skal vera sérstakt prestakall. Brauði þessu leggjast 300 krónur úr landssjóði. — Tillag þetta greiðist því að eins, að sérstakur prestur sé skipaður í prestakallið.

5. des. **Lög um ákvörðun verzlunarlóðarinnar í Ísafjarðarkaupstað.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: Svæði það, sem reisa má á verzlunarhús í Ísafjarðarkaupstað, er alt kaupstaðarsvæðið fyrir neðan hinn nýja veg, er lagður hefur verið úr Krók suður í Bug, að götu þeirri, er þar gengur upp úr kaupstaðnum.

5. des. **Lög um löggilding verzlunarstaðar að Suður-eyrarmölum í Súgandafirði í Ísafjarðarsýslu.**

**Lög um löggilding verzlunarstaðar við Norður- 5. des.
fjörð í Árneshreppi í Strandasýslu.****Lög um stofnun veðdeildar í landsbankanum í 1900
Reykjavík. 12. jan.**

Vér Chr. IX. o. s. frv.: G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Í landsbankanum í Reykjavík skal stofna veðdeild til þess að veitt verði lán um langt árabil og með vægum vaxtakjörum gegn veði í fasteignum. **2. gr.** Tryggingarfé deildarinnar er 200,000 kr., sem landssjóður leggur til, og skal það ásamt veðbréfum, sem veðdeildin fær hjá lánþegum sínum og öllum öðrum eignum veðdeildarinnar, vera til tryggingar því, að hún standi í skilum. — Fyrstu 5 árin eftir að veðdeildin hefur stofnsett verið, veitist henni 5000 króna tillag á ári úr landssjóði. **3. gr.** Tryggingarfé deildarinnar skal vera í ríkisskuldabréfum; er það undir umsjón landstjórnarinnar og vextir þess renna í landssjóð. Má eigi ráðstafa tryggingarfénu á annan hátt, nema veðdeildin sé brott feld og hafi staðið í skilum við alla. — Beri nauðsyn til að taka á tryggingarfénu til þess að veðdeildin geti staðið í skilum, skal endurgjalda fé það, sem notað hefur verið, undir eins og efnahagur deildarinnar leyfir. **4. gr.** Leggja skal í varasjóð tekjuafgang þann, sem kann að verða samkvæmt árlegum reikningsskilum veðdeildarinnar. Sýni reikningsskil tekjuhalla deildinni á hendur, skal hann greiddur úr varasjóði. **5. gr.** Veðdeildin má gefa út skuldabréf, sem hljóða upp á handhafa (bankavaxtabréf), en sem má nafnskrá í deildinni. Landsstjórnin ákveður um lögun og útlit skuldabréfanna. Öll upphæð þeirra má ekki fara fram úr sexfaldri upphæð tryggingarfjárins og varasjóðs samtals; eigi má heldur nokkru sinni vera í veltu bankavaxtabréf, er nemi meiru en veðskuldabréf þau, er veðdeildin á. **6. gr.** Upphæð bankavaxtabréfanna skal talin í gjaldgengum peningum og skal landshöfðingi og stjórn landsbankans rita undir

12. jan. þau. Fjárhæð þeirra skal ákveðin í reglugjörð veðdeildarinnar, svo og vextir og gjalddagi vaxtanna. **7. gr.** Fé veðdeildarinnar má lána gegn veði í jarðeignum, eða húseignum með lóð í kaupstöðum og verzlunarstöðum, en gegn veði í húseignum því að eins, að þær séu vátrygðar í vátryggingarstofnun, er bankastjórnin telur góða og gilda. Eigi má lána nema gegn fyrsta veðrétti. Lánsupphæðin má ekki fara fram úr helmingi af virðingarverði fasteignarinnar, og skal verð húsa þeirra, er á jörð eru, því að eins telja með, að þau séu vátrygð svo sem fyr er sagt.
- 8. gr.** Eignir þær, er veðdeildin tekur að veði, skal á kostnað lánþega virða á þann hátt, er nákvæmar verður tiltekið í reglugjörð fyrir veðdeildina. Í reglugjörðinni má meðal annars ákveða, að stjórn landsbankans megi nefna til þá menn, er virða skuli veðin. Ennfremur má ákveða í reglugjörðinni, að þegar bankastjórnin krefst þess, skuli sýslunefndir segja álit sitt um verð fasteigna í sýslufélaginu, svo og að bæjarfógetar og hreppstjórar fyrir hæfilega þóknun, er landshöfðingi ákveður og veðdeildin borgar, hafi eftirlit með eignum þeim, sem í kaupstaðnum eða hreppnum eru veðsettár veðdeildinni.
- 9. gr.** Lán þau, er veðdeildin veitir, má hún greiða í bankavaxtabréfum eftir ákvæðisverði þeirra, en lánþegi hefur rétt til að heimta, að bankastjórnin annist um að koma bankavaxtabréfunum í gjaldgenga peninga endurgjaldslaust, en borga skal hann kostnað þann, sem af því leiðir.
- 10. gr.** Lánnum þeim, er veðdeildin veitir, má hún eigi segja upp, meðan lánþegi gegnir að öllu leyti skyldum þeim, sem hann hefur undir gengist. En ef ákvæðisgjöld hans verða eigi greidd á réttum gjalddaga, eða ef veðið gengur svo úr sér, að það er eigi lengur svo tryggjandi sem vera skal, eða haldi skuldunautur ekki vátrygðum húseignum, er að veði eru, og talin eru með í matinu (sbr. 7. gr.), eða falli á veðið eftirstöðvar af sköttum eður afgangi, er ganga fyrir kröfu veðdeildarinnar, er bankastjórninni heimilt að telja eftirstöðvar lánsins komnar í gjalddaga undir eins án uppsagnar.

11. gr. Skuldunautar veðdeildarinnar skulu greiða vexti, 12. jan. afborganir og tillög til að borga kostnað við deildina og til varasjóðs í einu lagi með jafnri upphæð samtals á hverjum gjalddaga. Tillagið til að borga kostnað við deildina og gjaldið til varasjóðs er $\frac{1}{2}$ af hundraði á ári af upprunalegri upphæð lánsins, og afborgunargjaldið má eigi nema minna en svo að lánum sé lokið á 40 árum, þegar veðið er jarðeign, og á 25 árum, þegar veðið er húseign. — Á hinum ákveðnu gjalddögum má hver lántakandi án undangenginnar uppsagnar greiða aukaafborganir af skuld sinni, þó ekki minna en 100 kr. í einu, eða endurborga hana að öllu leyti. Gjald þetta má hann greiða með bankavaxtabréfum deildarinnar eftir ákvæðisverði þeirra.

12. gr. Afborgunum þeim og endurborgunum, er greiddar eru í peningum á hverjum gjalddaga, skal varið til að innleysa skuldabréf þau, er veðdeildin hefur gefið út, eftir hlutkesti, sem notarius publicus hefur umsjón með og fram fer í viðurvist tveggja manna; annan kveður landshöfðingi til þess, hinn bankastjórnin. Þá er hlutkesti hefur fram farið, skal auglýsa með 9 mánaða fyrirvara númerin á skuldabréfum þeim, er upp hafa komið til innlausnar, og á hverjum gjalddaga þau verði útborguð. Nánari ákvæði um auglýsingar þessar skal setja í reglugjörð veðdeildarinnar. Veðdeildin má og á þann hátt og með þeim fyrirvara, er áður segir, innleysa bankavaxtabréf í stærri stíl.

13. gr. Handhafar eða eigendur skulabréfa þeirra, er innleysa skal, geta gegn því að afhenda þau með vaxtamiðum þeim, er þeim fylgja, fengið útborgaðan höfuðstól þeirra á ákveðnum gjalddaga, og greiðast engir vextir af höfuðstólnum upp frá því.

14. gr. Höfuðstóll og vaxtafé, sem komið er í gjalddaga til útborgunar, rennur í varasjóð veðdeildarinnar, sé þess ekki vitjað innan 20 ára frá gjalddaga. Um ógilding glataðra skuldabréfa og vaxtamiða fer eftir almennum lögum.

15. gr. Skuldabréf þau, er innleyst hafa verið með hlutkesti, eða hafa verið notuð til að borga eða afborga lán, má eigi framar setja í veltu, held-

12. jan. ur skal ónýta þau undir eins ásamt með vaxtamiðum og stofnum (talons) þeirra, á þann hátt að þau með því verði ógild, og leggja þau til geymslu í sjóð veðdeildarinnar, og skal svo við lok reikningsársins brenna þau í viðurvist endurskoðenda, ásamt með vaxtamiðum þeim, er innleystir hafa verið það reikningsár. 16. gr. Vaxtamiða og bankavaxtabréf, sem komin eru í gjalddaga, skal borga út í landsbankanum í Reykjavík, svo skulu og gjaldheimtumennt landssjóðs taka á móti þeim til borgunar á sköttum og öðrum gjöldum til landssjóðs og innleysa vaxtamiðana og skuldabréfin, eftir því sem þeir hafa fyrir hendi fé, sem á að borgast í landssjóð. — Í reglugjörð veðdeildarinnar skal ákveða, hvar borga skuli út erlendis vaxtamiða og skuldabréf sem komin eru í gjalddaga. 17. gr. Þegar lán er komið í gjalddaga (sbr. 10. gr.), hefur veðdeildin heimild til að láta selja veðið við opinbert uppboð án undanfarandi dóms, sáttar eða fjárnáms samkvæmt ákvæðunum í tilskipun um fjárforráð ómyndugra 18. febr. 1847, 10. gr., eða láta leggja það veðdeildinni út til eignar, ef þörf er á. Veðdeildin þarf ekki að láta neinn vera fyrir sína hönd við uppboðið, og skal þar ekki taka mótmæli skuldunauts til greina, nema þau séu auðsjáanlega á rökum byggð, og eigi er heldur hægt að stöðva eða ónýta uppboðið með neins konar dómskoti. Veðdeildin hefur aftur á móti ábyrgð á því, að skuldin sé rétt og komin í gjalddaga, og skuldunaut er frjálst að höfða mál til endurgjalds á öllu því, er hann hefur skaðast á uppboðinu og öllum málskostnaði að skaðlausu. — Veðdeildin getur löglega samið svo um við skuldunauta sína, að uppboð á veðsettum fasteignum megi fram fara á skrifstofu uppboðshaldara. 18. gr. Fé ómyndugra manna og opinberra stofnana og sjóða, þar á meðal viðlagasjóðs, má verja til þess að kaupa skuldabréf veðdeildarinnar, en þó eigi hærra verði en ákvæðis verði þeirra, eða séu skuldabréfin verðlögð í kauphöllinni í Kaupmannahöfn, þá eigi hærra verði en síðasta verðlag á þeim þar, er menn vita um í Reykjavík. 19. gr. Veð-

deildinni skal stjórnað af stjórn landsbankans. Þegar veð- 12. jan.
deildin er stofnuð, skal þóknun sú, sem gæzlustjórar bank-
ans fá árlega, hækka upp í 750 kr. til hvors. Fyrir end-
urskoðun á reikningum veðdeildarinnar og til skrifstofu-
halds má verja alt að 2500 kr. á ári, eftir því sem nánar
verður ákveðið í reglugjörð veðdeildarinnar. Kostnað við
að setja veðdeildina á fót og hækkunina á launum gæzlu-
stjóra greiðir landsbankinn. 20. gr. Ákvæði þau, er sett
eru í lögum 18. sept. 1885 um stofnun landsbanka, 13., 14.,
18.—24. og 26.—29. og 30. gr. 1. lið, um hlunnindi
fyrir bankann, stjórn hans og reikningsskil, skulu einnig
gilda um veðdeildina, stjórn hennar og reikningsskil.
21. gr. Reglugjörð veðdeildarinnar skal staðfest af ráð-
gjafanum fyrir Ísland og auglýst í A-deild Stjórnartíðind-
anna*.

**Lög um breyting á lögum um stofnun lands- 12. jan.
banka 18. sept. 1885.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-
ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:
1. gr. Heimilt skal landsstjórninni vera að gefa út seðla
fyrir landssjóð fyrir alt að fjórðung miljónar króna (250,
000 kr.) í viðbót við seðlaupphæð þá, sem þegar hefur
verið gefin út samkvæmt lögum um stofnun landsbanka
18. sept. 1885, og eftir þeim reglum, sem þar eru settar
um seðla landssjóðs. 2. gr. Landsbankinn fær að láni úr
landssjóði jafna upphæð fjár og landssjóður gefur út af
seðlum eftir 1. gr. — Fé þetta greiðist bankanum smám-
saman eftir því sem þörf hans krefur. Af þessari skuld
sinni greiðir landsbankinn landssjóði í vöxtu árlega 1% og
leggur 2% af henni árlega í varasjóð. 3. gr. Tveir skulu
vera endurskoðunarmenn við landsbankann og kýs hið sam-
einaða alþingi annan þeirra til tveggja ára í senn, í fyrsta

*) Reglugjörð 15. júní 1900.

12. jan. skifti fyrir árin 1900 og 1901, en hinu endurskoðunar-
manninn nefnir landshöfðingi til. Skulu menn þessir rann-
saka reikninga landsbankans í hverju einstöku atriði, og
bera þá saman við bækur bankans og heimafé. — Endur-
skoðunarmenn skulu að minsta kosti tvisvar á ári hverju
sannreyna, hvort heimafé bankans og eignir séu fyrir hendi.
— Þóknun til endurskoðunarmanna skal vera 500 kr. til
hvors þeirra á ári og greiðist sú þóknun af fé bankans. —
Landshöfðingi úrskurðar og kvittar hina endurskoðuðu
reikninga bankans. 4. gr. 29. gr. laga 18. sept. 1885 er
úr gildi feld.

12. jan. Lög um fjármál hjóna.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-
ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:
I. þáttur. Kaupmálar hjóna. 1. gr. Þá er gjöra
á með kaupmála breyting á hinu venjulega helmingafélagi
hjóna, þá er hann því að eins gildur, að kaupmálinn sé
skriflegur og undirritaður af hjónunum, hvort sem hann
er gjörður á undan eða eftir giftingu. Eigi má breyta
kaupmála né fella hann úr gildi, nema með nýjum kaup-
mála. 2. gr. Nú er annað hjóna eða hjónaefna hálf-
myndugt, er það gjörir kaupmála, og þarf þá samþykki
tilsjónarmanns; sé það ómyndugt eða svift fjárforráðum,
skal samþykki fjárráðamanns, auk samþykkis þess sjálfs,
koma til. 3. gr. Nú er kaupmáli gjörður samkvæmt því,
er að framan er sagt, og er hann þá án konungsstaðfesting-
ar skuldbindandi fyrir hjónin sjálf og fyrir erfingja þeirra,
sé hann gjörður áður en þau gengu í hjónaband. Sé hann
gjörður eftir að þau gengu í hjónaband, verður hann skuld-
bindandi fyrir þau sjálf og erfingja þeirra, þegar konung-
ur hefur staðfest hann. 4. gr. Með kaupmála mega hjón
skipa fjármálum sínum á hvern lögmætan hátt, er þeim
sýnist, ef þau gæta þess, er í lögum þessum segir; þurfi
kaupmálinn staðfestingar, má synja um hana að öllu eða
nokkru leyti. — Eigi má þó ákveða í kaupmála eða á ann-

an hátt, að allar eigur annars hjóna, er það á og síðar 12 jan. eignast, skuli vera séreign hins, eða að séreign annars þeirra skuli vera í umráðum hins eins, eða að afraksturinn af sjálfstæðri atvinnu annars þeirra skuli vera séreign hins eða undir umráðum þess eins; hjón geta eigi heldur með kaupmála þegið sig undan skyldum þeim, er ræðir um í 11. og 22. gr. laga þessara. 5. gr. Kaupmáli er gildur gagnvart öðrum mönnum frá giftingardegi, sé hann löglega þinglesinn áður (sbr. 6. og 7. gr.). Hann gildir þó gagnvart kröfum, sem eldri eru en hjónabandið, hafi þess áður verið beiðst, að hann yrði sem fyrst þinglesinn. Annars gildir hann eigi gagnvart öðrum mönnum fyrir en frá þinglýsingardegi. — Kaupmáli er eigi því til fyrirstöðu, að maður, er eigi hafði vitneskju um hann, öðlist með samningi á undan þinglýsing hans réttindi yfir eigum hjónanna. Skuldheimtumenn þeir, sem eiga kröfur, er eldri eru en þinglýsing kaupmálans, eða beiðnin um þinglýsinguna, þegar svo á stendur eins og segir í 2. málslíð undan. anfarandi málsgreinar, og stafi kröfur þeirra eigi frá samningi, er gjörður hefur verið með vitund um kaupmálann, og hafi þeir árangurslaust leitað eftir borgun hjá því hjónanna, sem er skuldunauturinn, geta gengið eftir borgun hjá hinu hjónauna í fjármunum þeim, sem það hefur fengið til séreignar með kaupmálanum, nema það sannist, að skuldunautur sjálfur hafi átt nægilegt fé fyrir öllum skuldum sínum á þeim tíma er kaupmálinn gekk í gildi gagnvart skulduheimtumönnum. Ræði kaupmálinn um fé, er síðar aflast, er þó skuldheimtumönnum fyrirmunað að leita borgunar í fé þessu, ef kaupmálinn er þinglesinn áður en þess var aflað. 6. gr. Þinglýsing samkvæmt undanfarandi grein skal fram fara á varnarþingi bónda. Nú á hann ekkert varnarþing, og skal þó þinglýsa kaupmála hans hér á landi, og skal þá þinglýsa við hinn kgl. íslenzka lands yfirrétt. 7. gr. Til þess að kaupmáli geti haft áhrif á ráðstafanir yfir fasteignum, verður að þinglýsa honum sérstaklega við varnarþing þeirra. Annars standa þeir samn-

12. jan. ingar óhaggaðir, er þeir menn gjöra, er ókunnugt er um kaupmálann, enda þótt hann sé þinglesinn á varnarþingi bóndans, séu samningarnir gjörðir áður en kaupmálinn er þinglesinn við varnarþing fasteignanna. 8. gr. Á skulda- bréf, hlutabréf, ábyrgðarskírteini og önnur slík skjöl skal gjöra áritun um kaupmálann. Þangað til það er gjört, geta þeir, er ókunnugt er um hann, eignast réttindi yfir téðum skjölum, er koma í bága við kaupmálann. 9. gr. Eftir ráðstöfun landshöfðingja skal í Reykjavík halda skrá yfir alla kaupmála hjóna, sem þinglesnir eru. Sýslumenn og bæjarfógetar skulu, þegar er kaupmáli hefur verið þingles- inn, senda skrifstofu þeirri, er landshöfðingi ákveður og auglýsir, skýrslu um kaupmálann í ábyrgðarbréfi. Í skýrslu þessari skal tilgreina nöfn og stétt málsaðila, bústað þeirra og þinglýsingardag kaupmálans, en eigi skal skýra frá efni hans. Sérhverjum er heimilt að fá skýrslu um það eftir skía þessari fyrir 1 krónu gjald, hvort kaupmáli hafi gjörður verið, og ef svo er, hvar og hvenær hann hafi verið þinglesinn, en senda verður hann skriflega beiðni um það, er skýrir frá nöfnum málsaðila, og ef unt er, stétt bónda. Landshöfðingi gefur nánari reglur um fyrirkomu- lag skrárinnar og hvernig hún skal haldin. Kostnaðurinn, er af þessu leiðir, greiðist úr landssjóði. Við lok hvers mánaðar skal birta í auglýsingablaði landsstjórnarinnar það, sem fært hefur verið inn í skrána mánuð þann, er liðinn er. Til að borga auglýsingarkostnað þennan skal greiða 1 kr., auk þinglýsingargjalds fyrir kaupmála. II. þáttur. Um fjárforræði giftrar konu og umráðin yfir félagsbúinu. 10. gr. Um forræði giftrar konu í fjármálum fer sem um fjárforræði ógiftrar. Bónda má skipa tilsjónarmann eða fjárráðamann konu sinnar. En ef ráðstöfun sú, er fram á að fara, snertir hag hans, verður að skipa annan í hans stað. 11. gr. Bóndi hefur einn umráð yfir félagsbúinu. Hann má þó eigi nema með sam- þykki konu sinnar afhenda, veðsetja né leigja með óvenju- legum kjörum, eða um óvenjulega langan tíma fasteignir

þær, er eignarskjölin bera með sér, að konan lagði til fé- 12. jan. lagsbúsins, og eigi heldur afhenda, veðsetja né kvitta skuldbréf, hlutabréf, ábyrgðarskírteini, sparisjóðsbækur og þess háttar skjöl, er hún hefur lagt til og bera hennar eignarnafn. Hann má ekki heldur seljast arfsali nema með samþykki hennar. Vilji hún rifta ráðstöfunum, er koma í bága við þessi ákvæði, skal málsókn hafin innan árs frá því er þær voru gjörðar, eða þinglesnar, hafi þær verið lesnar á þingi. — Bóndi má eigi án samþykkis konu sinnar skuldbinda félagsbúið með loforðum um gjafir eða gefa úr því svo, að það á einu ári fari fram úr 5 hundruðustu af skuldlausri eign búsins við næstu árslok á undan. Breyti hann gegn þessu, á hún rétt á skaðabótum af séreign hans eða af hans hluta félagsbúsins, þá er því verður skift. Krafa til skaðabóta úr séreign bónda skal þó hafin með lögsókn eða áskilin með notariálsvarkröfu á hendur honum innan árs frá því er konan fékk vitneskju um þau atvik, er hún byggir á kröfu sína, og innan mánaðar eftir að búið er tekið til skifta, sé krafa gjörð til skaðabóta úr hluta hans af félagsbúinu. — Þegar svo stendur á, eins og segir í fyrsta kafla greinar þessarar, getur konan í stað þess að rifta ráðstöfuninni krafist skaðabóta af séreign bónda síns eða hluta hans af félagsbúinu á sama hátt og segir í öðrum kafla greinarinnar. **12. gr.** Skuldbindingar, er kona hefur gengist undir eða bakað sér áður en hún giftist, hvíla og á manni hennar, nema annað sé um samið í kaupmála, er þau hafa gjört fyrir hjúskap sinn og látið þinglýsa. **13. gr.** Ráðstafanir þær, er kona gjörir með samþykki og vitund bónda síns, eða til sameiginlegs gagns og sakir óhjákvæmilegra nauðsynja, skuldbinda félagsbúið. — Ef gift kona verður skaðabótaskyld, án þess að stafi af samningi, eða baki hún sér gjöld fyrir hegningarvert athæfi, má ganga að félagsbúinu til greiðslu nefndra gjalda, en bóndi hefur rétt til að fá þau endurgoldin af séreign konu sinnar, atvinnuarði hennar (sbr. 26. gr.) eða af hluta hennar af félagsbúinu, þegar því verður skift. — Ef kona

12. jan. bakar sér aðrar skuldbindingar í hjúskap sínum, verður til fullnustugjörðar á þeim eigi gengið að öðru en séreign hennar eða atvinnuarði (sbr. 26. gr.) eða að hennar hluta af félagsbúinu, hvort sem því er skift eða hún situr í óskiftu búi. 14. gr. Nú er bóndi sviftur fjárforráðum og hefur þá fullveðja kona hans forráð félagsbúsins með fjárráðamanni bóndans. 15. gr. Þá er kona tekst á hendur að svara ein eða með manni sínum til skulda hans eða skuldbindinga, hvort sem það er með ábyrgð, víxilábeking eða framsali að skaðlausu eða því um líku, eða skuldbinding þessi kemur fram á annan hátt, svo sem með veðsetning á séreignum hennar fyrir skuldum hans, en álíta verður, að skuldbindingin í raun og veru miði að hinu sama, þá eru þessar ráðstafanir ógildar, nema þær séu samþykta af amtmanni. — Hið sama er um ráðstafanir, er hún með þeim afsalar sér trygging, er hún á í eigum bónda síns eða félagsbúsins. 16. gr. Nú hefur bóndi bakað félagsbúinu þess háttar gjöld, er ræðir um í öðrum kafla 13. greinar, og á þá kona hans rétt á að fá þau endurgoldin af séreign hans, eða af hluta hans af félagsbúinu, þá er því verður skift. III. þáttur. Séreign og gjafir hjóna á millum. 17. gr. Í séreign hvors hjóna eru ekki að eins persónuleg réttindi, þótt þau kunni að vera arðsöm, svo sem rithöfundaréttur og sams konar réttindi, heldur og verðmæt réttindi, er eigi verða frá skilin þeim, er þeirra nýtur, svo sem eftirlaun, lífeyrir, forlags-eyrir, framfærsluréttur, innstæðuréttindi, óafhendanlegur afnotaréttur, þar í talinn ábúðarréttur, atvinnuréttindi, persónuleg einkaréttindi og því um líkt. Arður af þessum réttindum, sem fellur til í hjónabandinu, rennur þó inn í félagsbúið, nema öðru vísi sé ákveðið í lögum, kaupmála eða með annari lögmætri ráðstöfun. 18. gr. Það verður og séreign, þótt eigi sé það ákveðið í kaupmálanum, er annaðhvort hjóna hefur eignast eða síðar eignast að erfð, þó lögur þess sé, eða að gjöf, ef og að svo miklu leyti, sem svo hefur verið ákveðið af arfleifanda eða gefanda.

Eigi má í kaupmála gjöra breyting á ákvæðum gefanda 12. jan. eða arfleifanda í þessa átt. **19. gr.** Auk þess sem talið er í 17. og 18. gr., er alt það séreign, sem ákveðið er löglega í kaupmála að svo skuli vera. **20. gr.** Hvort hjóna hefur umráð yfir séreign sinni, nema hún sé með kaupmála eða með öðru lögmætu ákvæði, svo sem af hálfu arfleifanda eða gefanda, fengin í hendur sérstökum fjárráðamönnum. — Í kaupmála má ákveða, að konan megi eigi, þótt fullveðja sé, ráða yfir séreign sinni, nema með samþykki bónda síns eða tilsjónarmanns. **21. gr.** Arður af séreign eftir kaupmála og andvirði hans, skal séreign vera, nema annað sé ákveðið í kaupmálanum. — Það sem útvegað er fyrir muni, sem í séreign eru, eða gengur til að bæta þá eða auka, skal og séreign vera, nema annað sé ákveðið í kaupmála; en ef varið er til þess fé úr félagsbúi eða af séreign hins hjóna, má heimta endurgjald fyrir það af séreign þess hjóna, er í hlut á, eða af hluta þess í félagsbúinu, þá er því verður skift. **22. gr.** Ef kostnaður til heimilisparfa (þar með talin húsaleiga) og til viðurværis og uppeldis barnanna getur eigi greiðst af félagsbúinu, er hvort hjóna af sinni hálfu skylt til að leggja fram fé til gjalda þessara af séreign sinni, meðan hún vinst til. Geti hjónin ekki komið sér saman, ákveður amtmaður, hve mikið þau skuli leggja til. **23. gr.** Skuldir, er hvíla á öðru hvoru hjóna, þá er þau giftast, skal greiða af séreign þess, ef nokkur er og meðan endist, nema annað sé ákveðið í kaupmála. Hafi þessar skuldir verið greiddar af félagsbúinu eða séreign hins hjóna, má krefjast endurgjalds af séreign þess, er í hlut á, eða ef þörf gjörist af hluta þess úr félagsbúinu, þá er skifti fara fram. **24. gr.** Til þess að gjafir milli hjóna í hjúskap þeirra séu gildar, skal um þær gjörður kaupmáli, nema svo sé, að gefnir séu munir til persónulegra nota, sem eigi séu meira verðir en svo, að samsvari efnahag gefanda, eða sé gjöfin lifeyrir eða forlagseyrir eða þess konar framfærslueyrir af hendi bónda

12. jan. fyrir konu sína. — Til gjafa teljast og afsöl þau, er getur um í öðrum kafla 28. greinar í lögum nr. 7, 13. apríl 1894; en þá er gefandi skyldur til að greiða það aftur, er gjafarþegi hefur af hendi int. — Það, sem segir í þessari grein, gildir og þá er gjöfin er gefin einhverjum öðrum, en hann afsalar hana síðan hinu hjóna, ef álíta má, að það sé að einsgjört til þess að fara kringum lögin. **25. gr.** Ákvæðin um ógilding ráðstafana í 4. kapitula laga nr. 7, 13. apríl 1894 eiga og við um ráðstafanir hjóna á milli, hvort sem þau hafa félagsbú eða ekki. IV. þáttur. Um umráð giftrar konu yfir aflafé hennar af sjálfstæðri atvinnu. **26. gr.** Nú rekur gift kona sjálfstæða atvinnu, sem eigi aðallega er stofnuð, né henni viðhaldið með fé bónda hennar eða félagsbúsins, og hefur hún þá meðan hún lifir, ein og án samþykkis bónda síns eða fjárráðamanns, umráð yfir arði þeirrar atvinnu, og yfir því, er sannað verður, að hún hafi aflað sér fyrir atvinnu-arð sinn. Meðan hún lifir, má eigi taka fé þetta til lúkn-ingar skuldum þeim, sem bóndi hennar hefur stofnað, nema samþykki hennar komi til. V. þáttur. Um rétt hjóna til að slíta fjárfélagi. **27. gr.** Nú hefur bóndi eytt mjög eigum félagsbúsins, án þess það verði réttlætt nægilega fyrir sérstök atvik, eða gefið fulla ástæðu til þess að óttast megi, að hann muni fara illa með yfirráð sín yfir félagsbúinu, og getur kona hans þá krafist þess, að fjárfélaginu sé slitið, og að full séreign komist á. **28. gr.** Þá er kona vill neyta þessa réttar, skal hún senda amtmanni skriflega beiðni um það; rannsakar hann málið, og gefur bónda tækifæri til að láta uppi skoðun sína og leggur síðan úrskurð á það; úrskurði hans má skjóta til landshöfðingja; þegar það er gjört, getur skiftaréttur, ef konan æskir þess, gjört nauðsynlegar ráðstafanir til þess að varðveita eigur búsins, einkum á þann hátt, er segir í 2. og 3. lið 57. gr. skiftalaganna. **29. gr.** Nú slítur bóndi ólöglega samvistum við konu sína, eða sé félagsbú þeirra tekið til gjaldþrotaskifta að honum lifanda,

og getur kona hans þá krafist þess, að fjárfélagi þeirra sé **12. jan.** slitið. Beiðni sína um þetta sendir hún til amtmanns, og skal beiðnin tekin til greina. Ef kona slítur ólöglegasamvistum við bónda sinn, hefur hann og hinn sama rétt til þess, að fá fjárfélagi þeirra slitið. **30. gr.** Þá er tekin hefur verið til greina beiðni annarshvors hjóna um, að fjárfélagi þeirra skuli slitið, getur hvort um sig krafist þess, að félagsbúið sé tekið til skifta á þann hátt, er segir í 6. kapítula skiftalaganna. — Úrskurður um, að fjárfélagi hjóna skuli slitið, gildir fyrir þau sjálf frá því, er beiðnin um það kom til yfirvaldsins, en fyrir aðra frá því er úrskurðurinn er þinglesinn á varnarþingi bónda hér á landi, eða, sé hann farinn úr landi, þá á varnarþingi því, er hann átti síðast hér, og fer um verkanir þinglýsingarinnar eins og segir um þinglýsingu á kaupmála í 5. gr. laga þessara. — 2. og 3. ákvæði **67. gr.** í skiftalögum koma því eigi til greina við þau skifti, er hér ræðir um. **31. gr.** Þegar það hefur verið löglega ákveðið í kaupmála, að fjárfélagi hjóna skuli slitið, geta þau og hvort um sig krafist þess, að skifti skuli fram fara á félagsbúinu á þann hátt, er segir í 6. kapítula skiftalaganna, án þess þó nein breyting verði á gildi kaupmálans gagnvart öðrum eftir 5. gr. þessara laga og þannig án þess að 2. og 3. ákvæðið í 67. gr. skiftalaganna komi til greina við þau skifti. VI. þáttur. Hvenær dæma skal um kaupmála eftir útlendum lögum. **32. gr.** Fyrirmæli laga þessara ná og til þeirra kaupmála, sem gjörðir eru erlendis, ef bóndinn á lögheimili hér á landi; en um myndugleika konunnar til að gjöra kaupmálann fer þó eftir lögum lands þess, þar er hún á heimili. — Nú er kaupmáli gjörður af manni, er eigi er búsettur hér á landi, og sé kaupmálinn gildur eftir lögum lands þess, þar sem maðurinn á heimili, og er málinn þá, að því er fjármál hjónanna snertir, gildur hér á landi fyrir hjónin sjálf og erfingja þeirra, ef hann ákveður ekkert, er kemur í bága við lög

12. jan. þessi, svo og gagnvart öðrum, ef gætt er alls þess, er segir í 6.—8. gr. laga þessara, svo fljótt sem auðið er, eftir að bóndinn er fluttur hingað búferlum. — Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1900.

12. jan. **Lög um meðgjöf með óskilgetnum börnum og fl.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru **1. gr.** Í yfirvaldsúrskurði þeim, er gjörir barnsföður að skyldu að greiða meðlag með óskilgetnu barni sínu, eða þar sem meðlagsskyldan er staðfest, skulu vera upplýsingar þær, er fyrir hendi eru, um aldur hans, fæðingarstað og framfærsluveit. **2. gr.** Heimilt er móður óskilgetins barns að krefjast þess, að föður þess verði gjört að skyldu að greiða að minsta kosti helming þess kostnaðar, er af barnsförunum leiddi fyrir hana, og ef þörf gjörist þröngvað til þess, svo sem heimilað er í lögum um greiðslu á meðgjöf með óskilgetnum börnum. Yfirvöldin tiltaka upphæð þessarar fjárreiðslu, og getur móðir barnsins heimt hana eftir reglum þeim, er segir í 4. gr. **3. gr.** Nú deyr karlmaður og lætur eftir sig barn óskilgetið yngra en 16 ára, og skal þá greiða af fjármunum dánarbúsins sem skuld, er komin sé í gjalddaga, barnsfúlgu þá, er hinn dái skyldi gjalda, svo framarlega sem beiðni um það kemur til skiftaráðanda áður en skuldlysingarfrestur (Proclama) er liðinn eða 6 mánuðir frá láti hans, hafi skuldlysingarfrestur eigi boðaður verið. Ef ekkja barnsföður er á lífi, þá skal eigi fé út leggja öðrum óskilgetnum börnum hans en þeim, er fædd voru fyrir hið síðasta hjónaband, og skal þess gætt, er ekkja eða skilgetin börn barnsföður eru á lífi, að meðgjöf sú, er greidd er óskilgetnu barni til framfærslu, nemi eigi meiru fé en því, er barnið skyldi í arf taka, ef skilgetið væri. Nú situr ekkja barnsföður í óskiftu búi, og heldur hún þá áfram að greiða meðgjöf þá, er á barnsföður hvíldi, að svo miklu leyti sem

yfirvaldi þykir hæfa eftir efnum hennar og með hliðsjón til 12 jan. fyrtéðra fyrimæla, þó eigi lengur en þar til barnið er orðið 14 vetra. Um barnsfúlgu, er greidd er af hendi í einu eftir lát föðurins, skal fara sem um fé ómyndugra, og skal til taka, á hvaða tíma og hverjum greiða skal meðlögin. Falli barnsfúlga niður að nokkru eða öllu, þá skal fé það, er óeytt er, þá er barnið deyr eða verður 16 ára, koma til skifta meðal erfingja. 4. gr. Sé barnsfúlga, sem föður óskilgetins barns er skylt að borga samkvæmt úrskurði amtmanns eða sættargjörð, staðfestri af honum, eigi greidd á réttum gjalddaga, og eigi móðir þess rétt til framfærslu hér á landi, þá er henni heimilt, að krefjast þess, að fúlgaan verði greidd sér af sveitarfé í dvalarsveit sinni, þó eigi nema fyrir hið síðasta ár. Beiðninni skal fylgja löglega birtur úrskurður amtmanns um barnsfúlguna, eða löglega birt sættargjörð staðfest af honum, og lífsvottorð barnsins og skal hún jafnframt láta þær upplýsingar í té um framfærslusveit barnsföður, sem hún er fær um. Meðlagið skal talinn sveitarstyrkur til handa barnsföður frá dvalarsveit móðurinnar, og fer um endurgjald á honum eftir ákvæðum fátækralaganna. Sannist það, að barnsaðir hafi verið dæinn, eða farinn af landi, þegar meðlagið var fallið í gjald-daga, þá skal styrkurinn talinn sveitarstyrkur veittur barnsmóðurinni. Afplánuu að lögum skal því að eins eiga sér stað, að framfærslusveit barnsföður beiðist þess. — Nú hefur meðlagið hvorki verið innheimt né afplánað, fyrir því að eigi hefur orðið haft upp á barnsföður, eða hann hefur komist undan lagaaðförum, og er þá sveit þeirri, er eigi hefur fengið styrk sinn endurgoldinn, heimilt, er hann síðar kemur fram, að ganga að honum að lögum, ef eigi er um seinan, að því er meðlagið suertir, og enn fremur beita við hann lögum 4. nóvbr. 1887 um sveitarstyrk og fúlgu. 5. gr. Sama rétt, sem móðir að óskilgetnu barni hefur eftir 3. og 4. gr. laga þessara, hafa og þeir menn, er annast eiga framfærslu og uppeldi barnsins eftir móðurina látna, burtfarna eður af öðrum líkum orsökum, og enn

12. jan. fremur fátækrastjórn, þá er hún hefur orðið að takast framfærslu þess á hendur. — Þá er móðir óskilgetins barns deyr, á faðir þess því að eins rétt á að fá það til sín, til framfærslu og uppeldis, að hann annaðhvort ættleiði það, eður hann fái til þess leyfi amtmanns á þeim stað, er barnið er. 6. gr. Þegar faðir óskilgetins barns hefur að lögum verið skyldaður til að greiða meðlag með því, en menn vita eigi, hvar hann er niður kominn, hefur móðir barnsins rétt til þess, ef þörf gjörist, að krefjast fulltingis lögreglustjórnar til þess að leita uppi verustað hans. Sama rétt hefur bæði sá, er á að annast framfærslu óskilgetins barns, hvort heldur er eftir móður þess látna eða burtfarna, eða af öðrum orsökum, og eins fátækrastjórnin, hafi hún orðið að takast framfærslu þess á hendur. 7. gr. Lög þessi öðlast gildi 1. maí 1900, og falla þá úr gildi lög 24. janúar 1890, um meðgjöf með óskilgetnum börnum o. fl. Þó koma ákvæði nefndra laga til greina um meðlög þau, sem fallin eru í gjalddaga fyrir 1. maí 1900, ef beiðni um borgun á þeim er komin til dvalarsveitar eða framfærslusveitar barnsföður fyrir nefndan dag.

12. jan. **Lög um bann gegn tilbúningi áfengra drykkja.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: 1. gr. Á Íslandi skal vera bannað að búa til vínanda-drykki og áfenga maltdrykki og sérhverja aðra áfengisvökva, er ætlaðir séu til drykkjar. — Þó skal leyft að brugga öltegundir, er eigi eru staðjastaðar (hvítt öl). 2. gr. Brot gegn lögum þessum varða sektum til landssjóðs, 10—2000 kr., og skulu áfengisdrykkir þeir, er búnir hafa verið til, og áhöld þau, er notuð hafa verið við tilbúninginn, upp-tæk, og rennur andvirðið í landssjóð.

Lög um fjölgun og viðhald þjóðvega.

12. jan. Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: 1. gr. Auk þjóðvega þeirra, er taldir eru í 5. gr. laga

13. apríl 1894 um vegi, skal hér eftir telja þjóðveg veg- 12. jan.
inn frá Hrútafjarðarbotni að Gilsfjarðarbotni. 2. gr. Heim-
ilt er landsstjórninni að krefjast þess, að öllum vegum,
sem hér eftir verða lagðir á kostnað landssjóðs, verði
haldið við alt að helmingi á kostnað hlutaðeigandi sýslu-
sjóða.

Rgbr. um metorð lækna.

15. jan.

Eftir að svo hafði verið ákveðið í lögum um skipun
læknishéraða á Íslandi o. fl. frá 13. oktbr. f. á., að sum
af læknishéruðunum skyldu veitt af herra landshöfðingjan-
um, beiddist ráðaneytið úrskurðar forsætisráðgjafans um
það atriði, er þá varð spurning um, nefnilega hvort þeir
héraðslæknar, er þér skipuð, skyldu vera jafnir að met
orðum þeim héraðslæknum, er hefðu verið og yrðu skipað-
ir af konungi. — Ráðaneytið hefur síðan fengið tilkynn-
ingu frá forsætisráðgjafanum um það, að hans hátign kon-
unginum hafi eftir allraþegnsamlegustum tillögum hans 9
þ. m. allramildilegast þóknast að fallast á, að ákvæðið í
konungsúrskurði 20. maí 1874 um að héraðslæknar skul-
taldir að metorðum í 5. flokki nr. 4. í metorðaröðinni,
skuli og gilda um þá héraðslækna á Íslandi, sem skipaðir
eru af landshöfðingja.

Lög um horfelli á skepnum o. fl.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall- 9. febr.
ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:
1. gr. Skylt skal hreppstjórum og hreppsnefndum að
hvetja hreppsbúa sína til að hafa nægilegt fóður og hús-
rúm handa fénaði þeim, er þeir setja á vetur, og brýna
jafnframt fyrir mönnum þá ábyrgð, er þeir geti bakað sér
með því að láta fénað sinn verða horaðan eða horfalla.
2. gr. Hreppstjóri skal á hausthreppaskilum ár hvert ann-
ast um, að kosnir séu 2—4 menn til þess að hafa eftirlit
með fóðurbirgðum hreppsbúa og meðferð búpenings í
hreppnum. Það er skylda þessara manna að leiðbeina

9. febr. hreppsþúum í öllu, er lýtur að heyásetning og meðferð búpenings. Verði þeir þess varir, að fénaður einhvers búanda sé illa hirtur eða ætlað of lítið fóður eða húsrúm, skulu þeir áminna þann, er í hlut á.—Um kosningarrétt, kjörgengi og skyldur til þess að takast þennan starfa á hendur gilda sömu ákvæði og um kosningar til hreppsnefnda. 3. gr. Á tímabilinu frá 1. marz til 15. maí ár hvert skulu skoðunarmenn þeir, sem nefndir eru í 2. gr., skoða allan búpening í hreppnum og fóðurbirgðir hreppsþúa. Senda skulu þeir hreppstjóra skýrslu um skoðunina, þegar er þeir hafa lokið henni. Hreppsnefnd ákveður nánara, hvenær á þessu tímabili skoðun þessi skuli fram fara. 4. gr. Hafi skoðunarmenn ástæðu til að ætla, að fénaði einhvers hreppsþúa sé horfellir búinn vegna fóðurskorts, illrar hirðingar eða harðýðgi, þá skulu þeir skoða hjá þessum búanda svo fljótt, sem því verður viðkomið, og senda hreppstjóra skýrslu um skoðunina. 5. gr. Nú verður fénaður horaður eða fellur úr hor, og er að álitu skoðunarmanna um að kenna fóðurleysi, hirðuleysi eða harðýðgi þess, sem fénaðinn hefur undir hendi, eða það sannast á annan hátt, og skal þá hreppstjóri tafarlaust tilkynna það sýslumanni, ásamt öllum málavöxtum, en hann tekur málið fyrir, og skal sá maður sæta sektum frá 10 til 200 kr. eða einföldu fangelsi alt að 6 mánuðum. 6. gr. Hreppstjóri skal bók halda, er hann ritar í allar skýrslur skoðunarmanna, en skýrslurnar skal hann senda sýslumanni og skulu þær lagðar fyrir sýslunefndina til eftirlits og athugunar. Í skýrslunni um skoðunargjörð þá, sem ræðir um í 3. gr., skal hverjum fjáreiganda gæfin einkunn fyrir meðferð og hold búpeningsins. Lesa skal hreppstjóri upp skýrslur þessar á vorhreppaskilum ár hvert. Skýrslurnar skulu samdar eftir fyrirmynd, sem amtsráðið semur. 7. gr. Fyrir skoðunargjörðir þær, sem um er rætt í 3. og 4. gr., skal greiða skoðunarmönnum borgun eftir samkomulagi við hreppsnefndina. Þó má borgunin eigi fara fram úr 2 kr. fyrir hvern dag, sem þeir eru að skoðunargjörð.

inni. Þóknun þessi greiðist úr sveitarsjóði. **8. gr.** Van- 9. febr.
ræki skoðunarmenn þær skyldur, er á þeim hvíla sam-
kvæmt lögum þessum, varðar það alt að 50 króna sekt-
um. **9. gr.** Sektir eftir lögum þessum renna í sveitar-
sjóð þess hrepps, þar sem brotið er framið. Sýslumaður
skal á manntalsþingi nákvæmlega grenslast eftir því, hvort
lögum þessum hafi verið hlýtt, eða brot framið gegn þeim.
10. gr. Með mál, sem rísa af brotum gegn lögum þess-
um, skal farið sem opinber lögreglumál. **11. gr.** Með lög-
um þessum eru úr gildi numin lög 26. febr. 1898 um hor-
felli á skepnum.

Lög um brot á veiðirétti í ám og vötnum.

9. febr.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-
ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:
1. gr. Hvar þess er maður veiðir óheimilt í annars manns
veiðivatni, skal hann sekur um 5—100 krónur og bæti
veiðieiganda auk þess skaða allan; telst þar með andvirði
hinnar óheimilu veiði, ef nokkur er. Nú hittist maður
með veiðarfæri við annars manns veiðivatn fyrir utan venju-
lega vegi, og getur eigi sannað, að hann hafi haft neitt
lögmætt erindi þar, og skal hann þá sæta hinum sömu
sektum, sem hann hefði verið staðinn að ólöglegri veiði.
Sektirnar renna í landssjóð. **2. gr.** Brot gegn lögum
þessum sæta meðferð sem einkalögreglumál og má kæra
þau hvort er fyrir lögreglurétti þess staðar, þar er brotið
er framið, eða á heimilisþingi þess, er brotið hefur. Sókn
á eigandi veiðivatns, eða sá, er veiðirétt hefur.

Auglýsing um endurskoðað brauðamat á Ís- 24. febr. landi. (Ráðgjafinn fyrir Ísland).

Samkvæmt þegnlegum tillögum stjórnarráðsins hefur
hans hátign konunginum þóknast allramildilegast að stað-
festa í dag hið endurskoðaða brauðamat á Íslandi, sem
prentað er hér á eftir í skránni A, og samið hefur verið
samkvæmt tilskipun 15. des. 1865, 1. gr., þannig að téð

24. febr. brauðamat öðlast gildi 1. apríl þ. á.; en þó skal fara eftir tekjuupphæðum þeim, er tilfærðar eru á viðaukaskránni B, sem og er prentuð hér á eftir, um þargreind brauð, þangað til skipun sú kemst á, er ákveðin er með lögum um skipun prestakalla 27. febrúar 1880 og síðari lögum um sama efni.

ENDURSKOÐAÐ BRAUÐAMAT Á ÍSLANDI.

A. Brauðin, eins og þeim er skipað með lögum 27. febr. 1880 og síðari lögum um breyting á eða viðauka við þau.—*Norðurmúlaprófastsdæmi.* 1. Skeggjastaðir: Skeggjastaðasókn 950 kr. 1 e. 2. Hof í Vopnafirði: Hofssókn og Vopnafjarðarsókn 2,972 kr. 97 a. 3. Hofteigur: Hofteigs og Brúarsóknir 969 kr. 11 a. 4. Kirkjubær í Tungu: Kirkjubæjarsókn 1,656 kr. 28 a. 5. Hjaltastaður: Hjaltastaðar og Eiðasóknir 1,313 kr. 44 a. 6. Valþjófsstaður: Valþjófsstaðar og Ássóknir 1,950 kr. 62 a. 7. Desjarmýri: Desjarmýrar og Njarðvíkursóknir 1,015 kr. 49 a. 8. Klippstaður: Klippstaðar og Húsavíkursóknir 985 kr. 47 a. — *Suðurmúlaprófastsdæmi.* 9. Dvergasteinn: Vestdalseyrarsókn 1,582 kr. 89 a. 10. Mjólfjörður: Brekkusókn 1,428 kr. 86 a. 11. Vallanes: Vallaness og Þingmúlasóknir 2,254 kr. 43 a. 12. Norðfjörður: Nessókn í Norðfirði 1,264 kr. 45 a. 13. Hólmur í Reyðarfirði: Hólma og Eskifjarðarsóknir 1,343 kr. 97 a. 14. Kolfreyjustaður: Kolfreyjustaðarsókn 1,837 kr. 81 e. 15. Stöð í Stöðvarfirði: Stöðvarsókn 1,182 kr. 33 a. 16. Eydalir: Eydalasókn 2,044 kr. 83 a. 17. Berufjörður: Berufjarðar og Berunessóknir 967 kr. 39 a. 18. Hof í Álftafirði: Hof og Djúpavogssóknir 1,102 kr. 45 a. — *Austurskaftafellsprófastsdæmi.* 19. Stafafell í Lóni: Stafafellssókn 908 kr. 78 a. 20. Bjarnanes: Bjarnaness og Einholtssóknir 1,193 kr. 56 a. 21. Kálfafellsstaður: Kálfafellssókn 729 kr. 44 a. 22. Sandfell í Öræfum: Sandfells og Hofssóknir 856 kr. 99 a. — *Vesturskaftafellsprófastsdæmi.* 23. Kirkjubæjarklaustur:

Prestsbakka og Kálfafellssóknir 1,279 kr. 35 a. 24. Ásar 24. febr. í Skaftártungu: Grafarsókn 1,050 kr. 84 a. 25. Meðalandsþing: Langholtssókn 688 kr. 5 a. 26. Þykkvabæjarklaustur: Þykkvabæjarsókn 583 kr. 91 e. 27. Mýrdalsþing: Höfðabrekku, Reynis og Skeiðflatarsóknir 1,318 kr. 22 a. — *Rangárvallaprófastsdæmi*. 28. Eyvindahólar: Eyvindarhólasókn 822 kr. 30 a. 29. Holt undir Eyjafjöllum: Ásólfskála og Stóradalssóknir 1,813 kr. 96 a. 30. Breiðabólstaður í Fljótshlíð: Breiðabólstaðar og Hlíðarendasóknir 2,129 kr. 44 a. 31. Landeyjaþing: Kross, Voðmúlastaða og Siglúvíkursóknir 1,132 kr. 96 a. 32. Oddi: Odda, Stórólshvols og Keldnasóknir 2,157 kr. 69 a. 33. Landprestakall: Skarðssókn 765 kr. 44 a. 34. Holtapiing: Marteinstungu, Haga og Árbæjarsóknir 1,076 kr. 81 e. 35. Kálfholt: Kálfholt, Áss og Háfssóknir 989 kr. 17 a. 36. Vestmannaeyjar: Ofanleitissókn 1,275 kr. 80 a. — *Árnessprófastsdæmi*. 37. Stórinúpur: Stóranúps og Hrepphólasóknir 1,183 kr. 57 a. 38. Hruni: Hruna og Tungufellssóknir 1,294 kr. 27 a. 39. Ólafsvellir: Ólafsvalla og Skálholtssóknir 811 kr. 14 a. 40. Torfastaðir: Torfastaða, Haukadals, Bræðratungu og Úthlíðarsóknir 830 kr. 92 a. 41. Mosfell: Mosfells, Miðdals, Klausturhóla og Búrfellssóknir 1,474 kr. 91 e. 42. Þingvellir: Þingvalla og Úlfljótsvatnssóknir 1,182 kr. 95 a. 43. Hraungerði: Hraungerðis, Hróarsholts og Laugardælasóknir 1,440 kr. 24 a. 44. Gaulverjabær: Gaulverjabæjar og Villingaholtssóknir 1,335 kr. 46 a. 45. Stokkseyri: Stokkseyrar, Eyrarbakka og Kaldaðarnessóknir 2,478 kr. 75 a. 46. Arnarbæli: Arnarbælis, Hjalla og Reykjasóknir 2,022 kr. 83 a. 47. Selvogsping: Selvogs og Krýsnvíkursóknir 994 kr. 18 a. — *Kjalarne-sprófastsdæmi*. 48. Staður í Grindavík: Staðarsókn 987 kr. 15 a. 49. Útskálar: Útskála, Hvalsness og Kirkjuvogssóknir 2,298 kr. 54 a. 50. Kálfatjörn: Kálfatjarnar og Njarðvíkursóknir 1,460 kr. 99 a. 51. Garðar á Álftanesi: Garða og Bessastaðasóknir 3,148 kr. 12 a. 52. Reykjavík: Reykjavíkursókn 4,710 kr. 29 a.

24. febr. 53. Mosfell: Lágafells og Brautarholtssóknir 1,234 kr. 44 a. 54. Reynivellir: Reynivalla og Saurbæjarsóknir 1,244 kr. 42 a. — *Borgarfjarðarprófastsdæmi*. 55. Saurbær á Hvalfjarðarströnd: Saurbæjar og Leirársóknir 1,465 kr. 59 a. 56. Garðar á Akranesi: Skipaskaga og Innra-Hólms-sóknir 1542 kr. 50 a. 57. Hestþing: Hvanneyrar og Bæjarsóknir 1,254 kr. 85 a. 58. Lundur: Lundar og Fitja-sóknir 865 kr. 39 a. 59. Reykholt: Reykhólts og Stóra-ásssóknir 1,783 kr. 47 a. — *Mýraprófastsdæmi*. 60. Gilsbakki: Gilsbakka og Síðumúlasóknir 1,026 kr. 67 a. 61. Hvammur í Norðurárdal: Hvamms og Norðtungu-sóknir 1,174 kr. 13 a. 62. Stafholt: Stafhólts og Hjarð-arholtssóknir 1,559 kr. 67 a. 63. Borg: Borgar, Álfta-ness og Álftartungusóknir 1425 kr. 58 a. 64. Staðar-hraun: Staðarhrauns og Akrasóknir 2,240 kr. 18 a. — *Snæfellsnessprófastsdæmi*. 65. Miklaholt: Miklahólts, Rauðamels og Kolbeinsstaðasóknir 1,269 kr. 3 a. 66. Staðastaður: Staðastaðar og Búðasóknir 1,747 kr. 83 a. 67. Nesþing: Ólafsvíkur, Ingjaldshóls og Hellnasóknir 1,572 kr. 88 a. 68. Setberg: Setbergssókn 1,096 kr. 35 a. 69. Stykkishólmur: Stykkishólms, Hølgafells og Bjarnar-hafnarsóknir 2,211 kr. 44 a. 70. Breiðabólsstaður á Skóg-arströnd: Breiðabólsstaðar og Narfeyrarsóknir 1,184 kr. 33 a. — *Dalaprófastsdæmi*. 71. Suðurdalþing: Sauða-fells, Snóksdals og Stórvatnshornsóknir 1,680 kr. 93 a. 72. Hjarðarholt í Laxárdal: Hjarðarholtssókn 1,160 kr. 82 a. 73. Hvammur í Hvammssveit: Hvamms og Stað-arfellssóknir 1,357 kr. 62 a. 74. Skarðsþing: Skarðs og Dagverðarnessóknir 1,030 kr. 92 a. 75. Saurbæjarþing: Staðarhóls og Garpsdalssóknir 1,318 kr. 87 a. — *Barðastrandarprófastsdæmi*. 76. Staður á Reykjanesi: Staðar og Reykhólasóknir 1,109 kr. 31 e. 77. Gufudalur: Gufu-dalssókn 816 kr. 1 e. 78. Flatey: Flateyjar og Múla-sóknir 1,189 kr. 33 a. 79. Brjámslækur: Brjámslækjar og Hagasóknir 1,033 kr. 36 a. 80. Sauðlauksdalur: Sauð-lauksdals, Breiðuvíkur og Saurbæjarsóknir 1,314 kr. 61 e.

81. Selárdalur: Selárdals, og Stóralaugardalssóknir 1,589 21 febr. 76 a. 82. Otrardalur: Otrardalssókn 917 kr. 66 a. — *Vesturísafjarðarprófastsdæmi*. 83. Rafuseyri: Rafnseyrar og Álftamýrarsóknir 1,175 kr. 23 a. 84. Sandar: Sanda og Hraunsóknir 1,140 kr. 22 a. 85. Dýrafjarðarþing: Mýra, Núps og Sæbólssóknir 959 kr. 45 a. 86. Holt í Önundarfirði: Holts og Kirkjubólssókn og Staðarsókn í Súgandafirði 1,843 kr. 56 a. — *Norðurísafjarðarprófastsdæmi*. 87. Eyri við Skutulsfjörð: Eyrarsókn í Skutulsfirði og Hólssókn í Bolungarvík 2,406 kr. 84 a. 88. Ögurþing: Ögur og Eyrarsóknir 1,444 kr. 35 a. 89. Vatnsfjörður: Vatnsfjarðarsókn 1,620 kr. 77 a. 90. Kirkjubólsping: Nauteyrar og Unaðsdalssóknir 1,175 kr. 79 a. 91. Staður í Grunnavík: Staðarsókn 1,235 kr. 74 a. 92. Staður í Aðalvík: Staðar og Hesteyrarsóknir 1,202 kr. 27 a. — *Strandaprófastsdæmi*. 93. Árnes: Árnessókn 1,425 kr. 21 a. 94. Staður í Steingrímsfirði: Staðar og Kaldrananessóknir 1,313 kr. 61 e. 95. Tröllatunga: Tröllatungu, Fells og Óspakseyrarsóknir 1,224 kr. 4 a. 96. Prestbakki: Prestbakka og Staðarsóknir 1,026 kr. 54 a. — *Húnavatnsprófastsdæmi*. 97. Staðarbakki: Staðarbakka og Núpssóknir 1,155 kr. 26 a. 98. Melstaður: Melstaðar og Kirkjuhvammssóknir 1,532 kr. 92 a. 99. Tjörn á Vatnsnesi: Tjarnar og Vesturhópshólasóknir 1,185 kr. 96 a. 100. Breiðabólsstaður í Vesturhópi: Breiðabólsstaðar og Víðidalstungusóknir 1,329 kr. 66 a. 101. Þingeyraklaustur: Þingeyra og Blönduóssóknir 1,290 kr. 57 a. 102. Undirfell: Undirfellssókn 962 kr. 2 a. 103. Auðkúla: Auðkúlu og Svínavatnssóknir 827 kr. 28 a. 104. Bergstaðir: Bergstaða og Bólstaðarhlíðarsóknir 1,150 kr. 40 a. 105. Höskuldsstaðir: Höskuldsstaða og Holtastaðasóknir 1,318 kr. 47 a. 106. Hof á Skagaströnd: Hofs og Spákonufellssóknir 967 kr. 1 e. — *Skagafjarðarprófastsdæmi*. 107. Hvammur: Hvamms og Ketusóknir 937 kr. 17 a. 108. Reynistaður: Reynistaðar og Sauðárkrókssóknir 1,198 kr. 19 a. 109. Ríp: Rípur-

24. febr. sókn 715 kr. 40 a. 110. Glaumbær: Glaumbæjar og Viðimýrarsóknir 1,506 kr. 66 a. 111. Mælifell: Mælifells og Reykjasóknir 931 kr. 76 a. 112. Goðdalir: Goðdala og Ábæjarsóknir 686 kr. 91 e. 113. Miklibær í Blönduhlíð: Miklabæjar, Silfrastaða og Flugumýrarsóknir 1,169 kr. 58 a. 114. Viðvík: Viðvíkur, Hóla og Hofstaðasóknir 1,499 kr. 91 e. 115. Fell: Fells og Hofssóknir 1,474 kr. 79 a. 116. Barð: Barðs, Holts og Knappstaðasóknir 1,270 kr. 72 a. — *Eyjafjarðarprófastsdæmi*. 117. Grímsey: Miðgarðasókn 800 kr. 76 a. 118. Hvanneyri: Hvanneyrarsókn 1,411 kr. 44 a. 119. Kvíabekkur: Kvíabekkjarsókn 944 kr. 30 a. 120. Tjörn í Svarfaðardal: Tjarnar, Upsa og Urðasóknir 1,125 kr. 41 e. 121. Vellir: Valla og Stærtaárskógssóknir 1,420 kr. 60 a. 122. Möðruvellir: Möðruvalla og Glæsibæjarsóknir 1,294 kr. 10 a. 123. Bægisá: Bægisár, Bakka og Myrkársóknir 1,134 kr. 23 a. 124. Akureyri: Akureyrar og Lögmannshlíðarsóknir 1,939 kr. 40 a. 125. Grundarþing: Grundar, Munkaþverár og Kaupangssóknir 1,072 kr. » a. 126. Saurbær: Saurbæjar, Möðruvalla, Hóla og Miklagarðssóknir 1,363 kr. 93 a. — *Suðurþingvjarprófastsdæmi*. 127. Laufás: Laufáss og Svalbarðssóknir 1,421 kr. 4 a. 128. Grenivík: Grenivíkursókn 1,146 kr. 33 a. 129. Þönglabakki: Þönglabakka og Brettingsstaðasóknir 1,021 kr. 39 a. 130. Háls: Háls, Illugastaða og Draflastaðasóknir 973 kr. 60 a. 131. Þóroddsstaður: Þóroddsstaðar og Ljósavatnssóknir 1,058 kr. 27 a. 132. Lundarbrekka: Lundarbrekkusókn 806 kr. 81 e. 133. Skútustaðir: Skútustaða og Reykjahlíðarsóknir 964 kr. 88 a. 134. Grenjaðarstaður: Grenjaðarstaðar og Nessóknir 1,700 kr. 58 a. 135. Helgastaðir: Einarsstaða og Þverársóknir 886 kr. 77 a. 136. Húsavík: Húsavíkursókn 1,357 kr. 39 a. — *Norðurþingeyjarprófastsdæmi*. 137. Skinnastaðir: Skinnastaðasókn og Garðssókn í Kelduhverfi 1,277 kr. 34 a. 138. Fjallalþing: Víðihóls og Möðrudalssóknir 787 kr. 91 e. 139. Presthólar: Presthóla og Ásmundarstaðasóknir 926

kr. 65 a. 140. Svalbarð: Svalbarðssókn 840 kr. 66 a. 24. febr.
141. Sauðanes: Sauðanessókn 1,506 kr. 74 a.

B. Brauð, þar sem skipun sú, sem ákveðin er með lögum 27. febr. 1880 og síðari lögum, er enn ekki komin á.—
Desjarmýri: Desjarmýrar, Njarðvíkur og Húsavíkursóknir 1,127 kr. 43 a. Dvergasteinn: Vestdalseyrar og Klippstaðarsóknir 2,256 kr. 42 a.

Auglýsing, er breytir auglýsing 23. júní 1891 26. febr.
um þyngdartakmörk og burðargjald fyrir böгла, er senda á milli hins danska og íslenska póstumdæmis. (Innanríkisráðgjafinn og ráðgjafinn fyrir Ísland).

Hið sérstaka aukagjald, sem auglýsing 23. júní 1891 mælir fyrir að greiða skuli undir böгла, er senda á milli konungsríkisins og Færeyja annars vegar, og þeirra póststöðva á Íslandi hins vegar, er gufuskipið í þeirri ferð, sem sent er með, kemur ekki á, skal póststjórnin á Íslandi framvegis ávalt innheimta. — Auglýsing þessi öðlast gildi 1. maí 1900.

Rgbr. um innflutning á tóbaksblöðum, er und- 28. febr.
anþegin eru aðflutningsgjaldi.

Eftir að ráðaneytið hafði beiðst álits dýralækningaráðsins viðvíkjandi aðferð þeirri, er þér, herra landshöfðingi, í bréfi, dagsettu 15. des. f. á., leggið til að viðhöfð sé, til þess að hafa eftirlit með innflutningi þeim á ótolluðum tóbaksblöðum til notkunar við fjárbaðanir, sem heimilaður er með lögum 22. sept. f. á., en aðferðin er í því fólgin, að væta tóbaksblöðin í steinolú, hefur nefnt ráð látið það í ljósi, að það áliti aðferð þessa einkar heppilega, en jafnframt komið með þá tillögu, að tóbak það, sem ætlað er til fjárbaðana, verði innflutt sem tóbakslögur. — Samkvæmt þessu eru það tilmæli ráðaneytisins, að þér brýnið fyrir öllum lögreglustjórum landsins að annast um, að tóbaksblöð þau, sem samkvæmt fyrgreindum lögum 22. sept.

28. febr. f. á kynnu að verða innflutt tolllaust til notkunar við fjárbaðanir, sé þegar er þau koma á land gjörð óhæfileg til neyzlu með því að væta þau í steinolífu. — Í sambandi við þetta eruð þér einnig beðinn að birta almenningi fram-
antéð álit dýralækningaráðsins um, að heppilegt sé að tóbak það, sem ætlað er til fjárbaðana, sé innflutt sem tóbakslögur, sumpart með því að birta bréf þetta í B-deild Stjórnartíðindanna, sumpart á annan þann hátt, er yður þykir bezt við eiga.

2. marz Lög um stofnun Ræktunarsjóðs Íslands.

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Af andvirði seldra þjóðjarða skal stofna sjóð, er nefnist Ræktunarsjóður Íslands. **2. gr.** Stofnfé sjóðsins er andvirði þjóðjarða þeirra, er seldar hafa verið frá árslokum 1883 til ársloka 1898, bæði það, sem greitt hefur verið í viðlagasjóð, og það, sem stendur óborgað hjá kaupendum jarðanna. Sá hluti, er runnið hefur í viðlagasjóð, skal út lagður í skuldabréfum sveitarfélaga fyrir jarðabótalánunum, að því leyti sem þau hrökkva. — Í sjóð þenna skal og renna andvirði þjóðjarða þeirra, er síðar verða seldar. **3. gr.** Tilgangur sjóðsins er að efla ræktun landsins. Stofnféð má aldrei skerða, en því skal varið til lánveitinga til jarðabóta og annara framkvæmda, er að jarðrækt lúta. Vöxtunum má verja til verðlauna fyrir frábæran dugnað í jarðabótum, að því leyti sem þeim er eigi varið til að auka stofnfé sjóðsins. **4. gr.** Landsstjórnin hefur á hendi stjórn sjóðsins og semur skipulagsskrá fyrir hann og reglugjörð um lánveitingar og úthlutun verðlauna. — Skipulagsskráin skal staðfest af konungi. — Leita skal álits Búnaðarfélags Íslands um lánveitingar og verðlaunaveitingar þær, er ræðir um í 3. gr.

**Lög um greiðslu dagsverks, offurs, lambsfóð- 3. apríl
urs og lausamannsgjalds til prests, og ljóstolls og
lausamannsgjalds til kirkju.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fall-
ist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr. Þeir menn allir, karlar og konur, skulu vinna
presti sínum dagsverk, er tíunda lausafé, sem eigi nemur
5 hundruðum gjaldskyldum, ennfremur húsmenn, þurra-
búðarmenn, kaupstaðarborgarar og allir þeir, sem eiga
heimili forstöðu að veita, jafnt karlar sem konur, svo og
lausamenn og lausakonur, þó að þessir menn tíundi ekk-
ert. — Dagsverk skal vinna presti um heyannir (heyanna-
mánuð) og fæðir gjaldandi sig sjálfur. Ef gjaldandi vinn-
ur eigi dagsverkið, skal hann greiða presti það eftir verð-
lagsskrá þeirri, er gildir á gjalddaga. Eigi skal þó kona
greiða nema helming þess gjalds, ef hún hefur eigi jarð-
næði til umráða, né heldur vinnumann. **2. gr.** Offur
skal greiða hver húsbóndi eða sjálfstæður maður einhleyp-
ur, sem á 20 hndr. í fasteign (eftir gildandi jarðamati) eða
í lausafé eða í hvorutveggja til samans; ennfremur hver
húseigandi í kaupstöðum og verzlunarstöðum, ef húseign
þeirra er að minsta kosti virt á 3000 kr. og er eigi notuð
við ábúð á jörð þeirri, er metin sé til dýrleika; konungleg-
ir embættismenn og sýslunarmenn, er landshöfðingi skipar,
er hafi að minsta kosti 600 kr. að launum, enn fremur
kaupmenn, lyfsalar, bakarar og verzlunarstjórar, svo og
verzlunarþjónar, er hafi eigi minna en 600 kr. að launum.
Offrið er að minsta kosti 4 kr. og gjalddagi á því 31. des.
ár hvert. **3. gr.** Hver sá, sem hefur til afnota jörð eða
jarðarhluta, sem metinn er til dýrleika, skal fóðra lamb fyr-
ir prestinn; sömuleiðis hver sá, sem hefur grasnytjar af
slægjulandi, er hann sjálfur á eða hefur á leigu, ef það
gefur af sér að minsta kosti 2 kýrfóður. Húsmaður skal
og lamb fóðra, þótt eigi hafi hann ákveðinn jarðarhluta
eða afmarkað slægjuland til fullra umráða, ef hann hefur

3. apríl grasnytjar svo miklar, að hann framfleytir 3 hundruðum kvikfénaðar. Ef lamb er eigi fóðrað, skal það goldið eftir verðlagsskrá og er gjalddagi á því 10. maí ár hvert. — Nú hefur maður tvær eða fleiri heilar jarðir til ábúðar eða afnota, og skal hann þá fóðra jafnmörg lömb og ábúðarjarðir hans eru. **4. gr.** Lausamenn og lausakonur greiða presti 50 aura gjald á ári, hvort sem þau eiga að greiða dagsverk eða ekki. Gjalddagi á þessu gjaldi er 31. des. ár hvert. **5. gr.** Heilan ljóstoll til kirkju gjaldi búandi hver eða húsráðandi, sem heldur hjú, hvort sem hann er karl, kvæntur eða ókvæntur, eða kona, gift eða ógift. Hálfan ljóstoll til kirkju gjaldi húsráðendur og húsmenn hjúalausir og ennfremur einhleypir menn og vinnuhjú, sem tífunda 60 ál. eða meira. Hjú teljast börn yfir 16 ára aldur, sem vinna hjá foreldrum sínum. **6. gr.** Lausamenn og lausakonur greiði til kirkju 50 aura á ári. **7. gr.** Gjalddagi á gjöldum þeim, er talin eru í 5. og 6. gr., er 31. desbr. ár hvert. **8. gr.** Ákvæði þau í eldri lögum, er koma í bága við lög þessi, eru numin úr gildi.

20. apríl Rgbr. um toll af strönduðum vörum.

Með bréfi, dagsettu 12. febr. þ. á., hafið þér, herra landshöfðingi, sent hingað bréf amtmannsins yfir Suðuramtinu og Vesturamtinu viðvíkjandi ýmsum kvörtunum, er fram hafa komið af hálfu Frakka um meðferð á skipströndum á Íslandi. Tjáið þér yður samdóma því, sem amtmaðurinn hefur tekið fram í nefndu bréfi. Ráðaneytið verður og að vera þeirrar skoðunar, að eigi sé heimiluð hvorki í lögum um skipströnd 14. janúar 1876, 16. gr., né í tilskipun um gjald á brennivíni m. m. 26. febr. 1872, 7. gr., aðferð sú, sem hingað til hefur verið fylgt samkvæmt bréfi Finsens landshöfðingja 8. apríl 1876, að telja alla hina strönduðu muni vera að veði fyrir fullu tollgjaldi af tollskyldum vörum strönduðum. Því eruð þér umbeðinn að leggja fyrir alla lögreglustjórana að gæta þess, að, þegar svo stendur á, að eigandi ekki óskar að strandaðar toll-

skyldar vörur séu sér afhentar gegn því að hann greiði 20. apríl tollinn, þá skuli fyrst reyna að selja vörur þessar þannig, að kaupandi greiði fult aðflutningsgjald eftir lögunum, en verði vörunum eigi komið út með þeim kjörum, þá skal bjóða þær upp án þessa skilyrðis, og taka svo mikið af gjaldinu sem fæst af andvirði varanna, og má eigi heimta það, sem vanta kann á aðflutningsgjaldið, greitt af hinum öðrum strandmunum. — Að því er snertir hinar aðrar kærur af hálfu hinna frakknesku stjórnarvalda um þetta efni, þá sér ráðaneytið eigi ástæðu til að gjöra neitt frekara eftir að fengnar eru þær skýringar, er bréf amtsins inniheldur. — Þó skal það tekið fram, sem hér segir. Í bréfi Havsteens amtmanns er því haldið fram, að eftir gildandi reglum séu ferðir lögreglustjóra til strands eingöngu gjörðar vegna strandmanna. Ráðaneytið getur eigi fallist á þennan skilning á ákvæðum strandlaganna, því að, eins og sjá má af 3., 4. og 11. gr. 1. málslíð laganna, bera þau með sér að nauðsyn getur verið á því að lögreglustjóri sé viðstaddur einnig vegna gózins. Þó er það í hvert skifti undir honum sjálfum komið, hvort hann fer til strands gózins vegna, og verður ráðaneytið sökum þess kostnaðar, sem ferðin hefur í för með sér, að telja það rétt að hann eigi takist slíka ferð á hendur nema sérleg þörf sé til.

Reglugjörð fyrir veðdeild þá, er stofnuð er við 15. júní landsbanka Íslands í Reykjavík samkvæmt lögum 12. janúar 1900. (Staðfest af ráðgjafanum fyrir Ísland).

1. gr. Tilgangur veðdeildarinnar er að veita lán um langt árabíll og með vægum vaxtakjörum gegn veði í fasteignum.

2. gr. Tryggingarfé veðdeildarinnar er 200,000 kr., sem landssjóður leggur til, og skal kaupa fyrir það ríkisskulda-bréf, sem skulu vera undir umsjón stjórnarinnar og ásamt veðbréfum þeim, sem veðdeildin fær hjá lánþegum sínum, og öllum öðrum eignum veðdeildarinnar vera til tryggingar því, að hún standi í skilum. **3. gr.** Leggja skal í

15. júní varasjóð tekjuafgang þann, sem kann að verða samkvæmt árlegum reikningsskilum veðdeildarinnar. Sýni reiknings-skilin tekjuhalla deildinni á hendur, skal hann greiddur úr varasjóði. Fé varasjóðs má að eins verja til að kaupa fyrir trygg verðbréf, sem auðvelt er að koma í peninga. **4. gr.** Veðdeildin gefur út skuldabréf, sem hljóða á handhafa (bankavaxtabréf), en sem má nafnskrá í deildinni. Öll upphæð þeirra má ekki fara fram úr sexfaldri upphæð tryggingarfjárins og varasjóðs samtals; eigi mega heldur nokkru sinni vera í veltu bankavaxtabréf, er nemi meiru en veðskuldabréf þau, er veðdeildin á. **5. gr.** Upphæð bankavaxtabréfanna skal talin í gjaldgengum peningum, og skulu bréfin samin bæði á íslenzku og dönsku eftir fyrirmynd, er stjórnin fyrirskipar, en landshöfðingi og stjórn landsbankans rita undir þau. Í bankavaxtabréfunum skal vera útdráttur úr reglugjörð þessari, bæði á íslenzku og dönsku. Upphæðir þeirra skulu vera 1000, 500 og 100 kr., og skal hver flokkur hafa sérstakt bókstafseinkenni og hvert vaxtabréf vera tölusett. Ásamt bankavaxtabréfunum skal afhenda stofna (Talons) með vaxtamiðum til 20 ára að minsta kosti, og þegar hinn síðasti þeirra er fallinn í gjalddaga og innleystur, skal gefa út nýjan stofn með vaxtamiðum jafnframt og hinum eldra stofni er skilað aftur. **6. gr.** Af bankavaxtabréfunum skal á ári hverju svara í vöxtu $4\frac{1}{2}\%$, er greiðist tvisvar á ári, 2. janúar og 1. júlí, með helming upphæðar í hvert skifti gegn afhendingu vaxtamiðans. Vaxtamiðar, sem fallnir eru í gjalddaga, skulu innleystir við landsbankann í Reykjavík og við hinn danska »Landmandsbank, Hypothek og Vexelbank« í Kaupmannahöfn; þó er bankastjórninni heimilt að kveða svo á, að þeir verði innleystir við einhvern annan hinna stærri banka í Kaupmannahöfn, og skal hún þá auglýsa það með 3 mánaða fyrirvara í blöðum þeim, sem nefnd eru í 16. gr. Sömuleiðis skulu þeir gjaldgengir til lúkningar sköttum og öðrum gjöldum til landssjóðs, og skal gjaldheimtumaður innleysa þá, ef hann hefur fyrir hendi peninga, er greiðast

eiga í landssjóð. **7. gr.** Fé veðdeildarinnar má lána gegn 15. júní veði í jarðeignum, og húseignum með lóð í kaupstöðum og verzlunarstöðum, en gegn veði í húseignum því að eins, að þær séu váttrygðar í váttryggingarstofnun, er bankastjórnin telur góða og gilda. Eigi má lána nema gegn fyrsta veðrétti. Lánsupphæðin má ekki fara fram úr helmingi af virðingarverði fasteignarinnar, og skal verð húsa þeirra, er á jörð eru, því að eins telja með, að þau séu váttrygð svo sem fyr er greint. **8. gr.** Eignir þær, er veðdeildin tekur að veði, skulu tveir óvilhallir menn dómkvaddir eða tilnefndir af hlutaðeigandi lögreglustjóra, þeir er nauðsynlega þekkingu hafa á slíku, virða á kostnað lánþega. Þó getur stjórn landsbankans, þegar henni eftir atvikum finst ástæða til þess, sjálf nefnt til menn þá, er virða skuli. Eignirnar skal meta til þess verðs, sem þær eftir beztu vitund virðingarmanna hafa í kaupum og sölum, og skal virða þær með kvöðum þeim, er á þeim hvíla, hvort heldur eru skattar eða afgjöld. Í virðingargjörðunum skal eignunum ítarlega og greinilega lýst. Sé það jarðeign, skal tilgreina dýrleika hennar, hve mörg kvígildi henni fylgi, upphæð afgjaldsins, hlunnindi hennar og kvaðir þær, er á henni kunna að hvíla. Ennfremur skal taka fram alt það, er lýtur að ásigkomulagi jarðarinnar í heild sinni og ræktunarástandi hennar, hvernig viðhaldi bygginga á jörðinni sé varið og önnur sérstök atvik, er hljóta að hafa áhrif á verðmæti jarðarinnar, svo sem hvort hún liggur undir skemdum af vatnagangi, skriðum, sandfoki o. fl. Þegar virtar eru húseignir, skal nákvæmlega lýsa hverri einstakri byggingu, tilgreina stærð hennar, hve mörg herbergi í henni eru, telja til alt múr- og naglfast, er henni fylgir, svo sem ofna, járneldstór o. fl., efni það, er byggingarnar eru bygðar úr og, að svo miklu leyti sem unt er, gæði þess og ennfremur aldur bygginganna og viðhald. Að lokum skal í virðingargjörðinni tekið fram, hve stór lóð sú sé, er húseigninni fylgir, og hvernig ásigkomulag hennar sé. — Hafi hinn núverandi eigandi fengið eignina að kaup-

15. júní um, skal kaupverðs hennar getið. **9. gr.** Þyki bankastjórninni þess þörf, getur hún krafist þess, að sýslunefndir segi álit sitt um verð fasteigna í sýsluneflaginu, svo og að bæjarfógetar og hreppstjórar fyrir hæfilega þóknun, er landshöfðingi ákveður og veðdeildin borgar, hafi eftirlit með eignum þeim, sem í kaupstaðnum eða hreppnum eru veðsettar veðdeildinni. **10. gr.** Lán þau, er veðdeildin veitir, skulu standa á hundruðum, og er henni heimilt að greiða þau hvort hún vill heldur í peningum eða með bankavaxtabréfum eftir ákvæðisverði þeirra, en lánþegi hefur þá rétt til að heimta, að bankastjórnin ókeypis annist um að koma bankavaxtabréfunum í gjalddaga peninga, gegn því að hann greiði útlagðan kostnað, er af því leiðir.
- 11. gr.** Til þess að menn geti fengið lán úr veðdeildinni, verða menn að fullnægja þeim skilmálum, er nú skal greina: a. Útvega virðingargjörð samkvæmt því sem segir í 8. gr. b. Útvega vottorð hlutaðeigandi embættismanns samkvæmt afsals- og veðmálabókunum um, hvort nokkur veðskuld eða önnur eignarbönd liggi á eigninni og hver þau séu, svo að það sjáist að þau séu eigi því til fyrirstöðu, að eignin geti orðið veðsett veðdeildinni með l. veðrétti. c. Útvega vottorð hlutaðeigandi embættismanns samkvæmt embættisbókum hans um, að hlutaðeigandi hafi þinglesna eignarheimild fyrir eigninni, eða sé það eigi unt, þá vottorð hans um, að eignin sé vitanlega hans eign. **12. gr.** Lánnum þeim, er veðdeildin veitir, má hún eigi segja upp meðan lánþegi gegnir að öllu leyti skyldum þeim, er hann hefur undirgengist. En ef ákvæðisgjöld hans eigi eru greidd á réttum gjalddaga, eða ef veðið gengur svo úr sér, að það er eigi lengur fulltryggjandi eftir því, sem ákveðið er, eða haldi skuldunautur ekki vátrygðum húseignum, er að veði eru og talin eru með í matinu (sbr. 7. gr.), eða falli á veðið eftirstöðvar af sköttum eður afgjöldum, er ganga fyrir kröfu veðdeildarinnar, er bankastjórninni heimilt að telja eftirstöðvar lánsins komnar í gjalddaga þegar í stað án uppsagnar. **13. gr.** Verði eigendaskifti að eign, er veð-

sett er veðdeildinni, er henni heimilt að heimta 15. júní lánið borgað aftur að öllu eða nokkru leyti. — Vilji hinn nýi eigandi taka að sér lánið, skal hann þegar í stað tilkynna bankastjórninni eigendaskiftin og innan eins árs senda henni vottorð hlutadeigandi sýslumanns eða bæjarfógeta um, að hann sé orðinn eigandi að veðinu, og jafnframt senda yfirlýsingu undirritaða í votta viðurvist um, að hann taki að sér lánið með öllum þeim skuldbindingum, er því eru samfara. Að öðrum kosti er lánið þegar í stað fallið í gjalddaga án frekari uppsagnar.

14. gr. Skuldunautar veðdeildarinnar skulu 1. október ár hvert greiða vexti, afborganir og tillög til stjórnarkostnaðar og varasjóðs í einu lagi með jafnri upphæð á hverjum gjalddaga. Sérhvert lán, sem veitt er á öðrum tíma árs en nefndum gjalddaga, skal teljast veitt á næst undanförunum gjalddaga, en á næsta gjalddaga eftir skal bæta lánþega upp vexti og tillög til stjórnarkostnaðar og varasjóðs fyrir tímabilið frá næsta gjalddaga á undan til þess dags, er lánið var útborgað. Tillagið til stjórnarkostnaðar og varasjóðs er $\frac{1}{2}$ af hundraði á ári af upprunalegri upphæð lánsins, vextirnir eru $4\frac{1}{2}$ af hundraði á ári af höfuðstól þeim, sem í láni er á hverjum tíma, og afborgunin má eigi nema minna en svo, að láninu sé lokið á 40 árum, þegar veðið er jarðeign, og á 25 árum, þegar veðið er húseign. — Á hinum ákveðna gjalddaga má hver lántakandi án undangenginnar uppsagnar greiða aukaafborganir, sem þó standi á hundrað krónum, eða endurborga lánið að öllu leyti. Greiðslur þessar má hann lúka með bankavaxtabréfum deildarinnar eftir ákvæðisverði þeirra.

15. gr. Sérhver skuldunautur, sem eigi hefur innan 1. nóvember borgað árleg gjöld sín, er hann átti að lúka á næstundangengnum gjalddaga, skal í dráttarvöxtu af nefndum gjöldum greiða 1 af hundraði fyrir hvern mánuð frá gjalddaga til borgunardags, og skal þá sá mánuður, sem komið er fram í, teljast sem heill.

16. gr. Afborgunum þeim og endurborgunum, er greiddar eru í peningum á hverjum

15. júlí gjalddaga, skal varið til að innleysa bankavaxtabréf þau, er veðdeildin hefur gefið út, eftir hlutkesti, sem notarius publicus hefur umsjón með og fram fer í viðurvist tveggja manna; annan kveður landshöfðingi til þess, hinn banka-stjórnin. Þá er hlutkesti hefur fram farið, skal auglýsa með 9 mánaða fyrirvara tölurnar á skuldabréfum þeim, er upp hafa komið til innlausnar, og á hverjum gjalddaga þau verði útborguð. Auglýsinguna skal birta þrisvar í blaði því á Íslandi, er flytur opinberar auglýsingar, og í Berlingatíðindum. Veðdeildin má og á þann hátt og með þeim fyrirvara, er áður segir, innleysa bankavaxtabréf í stærri stíl en hér segir. **17. gr.** Handhafar eða eigendur bankavaxtabréfa þeirra, er innleysa skal, geta gegn því að afhenda þau með vaxtamiðum þeim, er þeim fylgja, fengið útborgaðan höfuðstól þeirra á ákveðnum gjalddaga, og greiðast engir vextir af höfuðstólnum upp frá því. Útborgunin fer fram á þeim stöðum, sem nefndir eru í 6. gr. **18. gr.** Höfuðstóll og vaxtafé, sem komið er í gjalddaga til útborgunar, rennur í varasjóð veðdeildarinnar, sé þess ekki vitjað innan 20 ára frá gjalddaga. Um ógilding glataðra bankavaxtabréfa og vaxtamiða fer eftir almennum lögum. **19. gr.** Bankavaxtabréf þau, er innleyst hafa verið með hlutkesti, eða hafa verið notuð til að borga eða afborga lán, má ekki framar setja í veltu, heldur skal ónýta þau undir eins með vaxtamiðum og stofnum (Talons) þeirra, á þann hátt, að þau með því verði ógild, og leggja þau til geymslu í fjárhirzlu veðdeildarinnar, og skal svo innan loka næsta reikningsárs brenna þau í viðurvist endurskoðenda ásamt með vaxtamiðum þeim, er innleystir hafa verið á síðasta reikningsári. **20. gr.** Hljóti veðdeildin að taka að sér veð, og hafi það eigi selst innan hálfs árs frá því deildin tók það að sér, skal á fyrsta árlega gjalddaga næst eftir draga inn og ónýta svo mikla upphæð bankavaxtabréfa þeirra, er veðdeildin hefur gefið út, sem svarar þriðjungi skuldar þeirrar til veðdeildarinnar, er á veðinu hvíllir, og á tveimur næstu missirisgjaldögum jafnmikla upphæð

á hverjum þeirra. Síðan á varasjóðurinn eignina. **21. gr.** 15. júní Veðdeildinni skal stjórnað af stjórn landsbankans. Ákvæði þau, er sett eru í lögum 18. sept. 1885 um stofnun landsbanka 13., 14., 18.—24. og 26. —28. og 30. gr., 1. lið og í 3. gr. laga um breyting á nefndum lögum 12. jan. 1900 viðvíkjandi sérstökum hlunnindum fyrir bankann, stjórn hans, reikningsskilum og endurskoðun, skulu einnig gilda um veðdeildina, stjórn hennar og reikningsskil. **22. gr.** Endurskoðunarmenn landsbankans skulu hafa vakandiauga á, að veðdeildinni sé stjórnað samkvæmt ákvæðum þeim, er sett eru fyrir henni, og skulu þeir því einkum gefa gaum að því, er hér segir: Þeir skulu hafa gætur á að aldrei séu í veltu bankavaxtabréf, er nemi stærri upphæð samtals en heimilað er með 4. gr.; þeim ber að yfirfara skjöl hvers láns, sem veitt er, til þess að sjá um, að haldin séu ákvæði þau, er sett eru fyrir útláni; þeir skulu hafa stöðugt eftirlit með því, að bankavaxtabréf þau, er ræðir um í 19. gr., séu þannig ónýtt, að ekki sé hægt framar að setja bankavaxtabréfið eða vaxtamiða þess í veltu; þeir skulu að lokum að minsta kosti einu sinni á ári sannreyna að heimafé veðdeildarinnar og veðskuldabréf m. m. séu fyrir hendi. **23. gr.** Til skrifstofuhalds við veðdeildina má verja allt að 2000 kr. á ári. Sem viðbót við þóknun þá, sem endurskoðunarmönnum landsbankans ber samkvæmt framangreindum lögum 12. janúar 1900, 3. gr., veitist hvorum þeirra 250 kr. **24. gr.** Veðdeildin tekur til starfa 1. júlí 1900.

Skipulagsskrá fyrir styrktarsjóð Aðalbjargar 20. júní Ásbjarnardóttur frá Austur-Skálanesi, til fátækra ekkna í Vopnafjarðarhreppi.

»Að 50 árum liðnum skal verja $\frac{9}{10}$ hlutum vaxtanna til að styrkja fátæka ekkju í Vopnafjarðarhreppi.«

21. júní **Lög um leyfi til vegalagningar um Arnarhólstún í Reykjavík o. fl.**

Vér Chr. IX. o. s. frv. G. k.: Alþingi hefur fallist á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru: **1. gr.** Stjórninni veitist heimild til að leyfa Reykjavíkur kaupstað vegalagning um Arnarhólstún. **2. gr.** Stjórninni er og heimilt að selja Reykjavíkur kaupstað, þegar bæjarstjórnin fer þess á leit, lóðir í norðurhluta Arnarhólstúns eftir dómkvaddra manna mati.

10. ágúst **Reglugjörð um Landsskjalasafnið.**

1. gr. Í Landsskjalasafni Íslands eru þau skjalasöfn, er nú greinir: 1. Skjalasafn höfuðsmanna, stiftamtmanna og landshöfðingja. 2. Skjalasafn stiftsyfirvalda. 3. Skjalasafn amtmanns sunnan og vestan og amtmanns norðan og austan. 4. Skjalasafn hinna fornu biskupsstóla og biskupsdæmisins, ásamt skjalasöfnum prófastsdæma, kirkna og prestakalla. 5. Skjalasafn landsyfirdóms og hins forna yfirréttar og lögþingisréttar. 6. Skjalasafn landlæknis. 7. Skjalasafn landfógeta. 8. Skjalasafn endurskoðanda umboðsvaldsins. 9. Skjalasafn alþingis. 10. Skjalasöfn sýslumanna og bæjarfógeta. 11. Skjalasöfn héraðslækna. 12. Skjalasöfn umboðsmanna. 13. Skjalasöfn hreppstjóra. 14. Skjalasöfn hreppsnefnda. 15. Skjalasöfn sáttanefnda. 16. Skjalasöfn bólusetjara. — Þeir, sem hafa skjalasöfn þessi til geymslu, skulu skyldir að annast um, að þau skjöl og bækur hvers safns, sem eldri eru en 30 ára, verði send til Landsskjalasafnsins. Þó skal eigi senda úr skjalasöfnunum skjöl, sem heyra til málum yngri en 30 ára, eða bækur, er eitthvað er í yngri en 30 ára, nema landshöfðingi úrskurði svo, og enn fremur þarf eigi að senda í Landsskjalasafnið bækur og skjöl úr skjalasöfnum þeim, er talin eru í þessari grein, þótt eldri sé en 30 ára, ef fengið er leyfi landshöfðingja. Með skjalasendingum og bóka til Landsskjalasafnsins skal jafnan fylgja nákvæm skrá tvírit-uð yfir skjölin og bækurnar, og skal annað eintakið geymt

í Landsskjalasafninu, en á hitt ritar landsskjalavörður við 10. ágúst urkenning um móttöku skjala og bóka, og skal það eintak svo geymt í safni því er í hlut á. Þess skal gætt, að kostnaðurinn verði eigi óhæfilega hár og skal því senda skjölin og bækurnar með strandskipunum, ef þess er kostur. Kostnað við sendinguna skal endurgjalda hlutaðeiganda úr landssjóði, eftir reikningi, er landshöfðingi úrskurðar. — Eru öll þessi ofangreindu söfn í heild sinni lögð undir umsjón sérstaks skjalavarðar. **2. gr.** Skjalavörðurinn við Landsskjalasafnið sér um, að safnið komist í gott skipulag og sé haldið í góðri reglu, og geymir þess, að gætt sé þeirra ákvæða um meðferð og afnot skjalasafnsins, sem sett eru með þessari reglugjörð. Hann skal við hver áramót senda landshöfðingja skýrslu um ástand þess, á hvern hátt unnið hefur verið að niðurröðun safnsins, og hve mikið og af hve mörgum það hefur verið notað á hinu liðna ári. Í þá skýrslu skal og koma hvað annað, er ástæða kann að vera til að taka þá fram um safnið. — Skjalavörður skal gjöra svo fljótt, sem því verður við komið, yfirlitsskrá yfir allar bækur og skjöl (skjalaböglar) safnsins; skal prenta hana, er fé er fyrir hendi, og senda hana öllum þeim, sem sent hafa bækur og skjöl til safnsins, en síðan skal geyma skrá þessa á skjalasöfnum allra embættismanna og sýslunarmanna annarstaðar en í Reykjavík. **3. gr.** Geyma skal skjalavörður þess, að eigi sé farið með ljós eða eld um herbergi þau, er safnið er varðveitt í, og með öllu er bannað að reykja þar tóbak. **4. gr.** Skjalavörður skal og vandlega geyma að því, að ekkert það gangi undan safninu, er það er réttur eigandi að. Hafi og skjöl úr því eða einstökum deildum þess flækst eða verið numin burt úr því, verið léð og eigi skilað aftur, eða sé á einhvern annan hátt komið þaðan ófyrirsynju, ber skjalaverði að rannsaka, í hvern stað slík skjöl séu niður komin, að gjöra megi ráðstafanir til þess að safnið nái að njóta eignar sinnar. **5. gr.** Landsskjalasafnið skal vera opið til afnota fyrir almenning eina stund á dag þrisvar í viku, þriðjudag, fimtu-

10. ágúst dag og laugardag, kl. 12—1. Eigi skal þó í heild sinni leyfa að nota yngri skjöl en þau, sem eru 35 ára gömul. Þó er skjalaverði heimilt að leyfa að nota yngri skjöl, sem eru þess eðlis, að honum þyki það óhætt, en jafnan getur hann krafist skýlausrar yfirlýsingar þess, er nota vill, að eigi ætli sá að beita skjölum þeim til vanvirðu eða skapraunar neinum manni, er þá sé enn á lífi, né nánustu vandamönnum hans. Þykist skjalavörður ekki einhlítur um að leyfa afnot einhverra skjala eða til að veita staðfestar afskriftir nýlegra skjala til málasókna, skýtur hann því efni undir úrskurð landshöfðingja.
6. gr. Eigi skal ljá einstökum mönnum nein skjöl út úr safninu. En heimilt er skjalaverði að ljá skjöl úr safninu til afnota á öðrum jafntryggjum stað í Reykjavík. Engin skjöl má ljá til útlendra safna eða út fyrir Reykjavík, nema með leyfi landshöfðingja, en skylt er skjalaverði að veita embættismönnum, sýslunarmönnum, hreppsnefndum og öðrum, er eiga heimili annarstaðar en í Reykjavík, staðfestar afskriftir af eða úr skjölum eða embættisbókum í skjalasafninu, ef þeir beiðast þess og ætla má, að þeim eða öðrum sé slíkt nauðsynlegt, enda komi skjalaverði sanngjörn þóknun fyrir. Ef afskriftin er nauðsynleg vegna embættis, sýslunar, kirkju, fátækramála, eða hana skal á annan hátt nota í þarfir hins opinbera, þá skal þóknun þessi greiddast af landssjóði, að öðrum kosti skal hún greidd af þeim, sem biður um afskriftina.
7. gr. Skjalavörður skal rannsaka, hvað sé það af skjölum í safninu nú sem stendur, er gagnslaust megi þykja að geyma, og ónýta skuli. Skal hann, þegar því starfi er lokið, skýra landshöfðingja frá rannsókni sinni, og segir hann til, hversu með skuli fara, og setur reglur um ónýting skjala framvegis, er skjalavörður fer síðan eftir.
8. gr. Kunni nokkurt rit að verða gefið út af safnsins hálfu, svo að á ábyrgð þess sé og kostnað, svo sem skýrsla um það, skrá um það eða einstaka hluta þess, eða safn af ýmsu því, er í safninu geymist og þarflegt kann að þykja, að út sé gefið, hefur skjalavörður umsjón með útgáfu allra

slíkra rita. 9. gr. Auglýsing landshöfðingja frá 3. apríl 10. ágúst 1882 um landsskjalasafn er hér með úr gildi feld.

Rgbr. um borgun fyrir ferðir lækna samkvæmt 30. ágúst ákvæðum laga nr. 3 frá 4. febr. 1898.

Með bréfi, dagsettu 19. júní þ. á., hafið þér, herra landshöfðingi, sent hingað erindi frá Sigurði Hjörleifssyni héraðslækni í Höfðahverfishéraði, þar sem hann fer þess á leit, að ráðaneytið láti uppi álit sitt um það, hvort læknum beri borgun af landssjóði eða ekki fyrir ferðir, er þeir verði að fara samkvæmt ákvæðum laga 4. febr. 1898 um aðgreining holdsveikra frá öðrum mönnum og flutning þeirra á opinberan spítala. Jafnframt hafið þér tekið það fram, að þér hafið eigi talist hafa heimild til að greiða hinn umrædda ferðakostnað úr jarðabókarsjóði vegna þess, hvernig orðunum sé hagað í 11. gr., sbr. 1. gr. umræddra laga, því að 11. gr. kveði eftir yðar skoðun að eins á um það, hve mikið beri að greiða læknum fyrir slíkar ferðir, en þess sé látið ógetið í lögunum, hver skuli greiða borgunina af hendi. Í sambandi hér við hafið þér lagt það til, að, ef ráðaneytið gæti fallist á skilning yðar á 11. gr. laganna, yrðu gjörðar nauðsynlegar ráðstafanir til þess, að fá breytt hinum umræddu ákvæðum þannig, samkvæmt því, sem ætla mætti að hefði verið tilgangur alþingis, að borgunin fyrir hinar umræddu ferðir greiðist af landsjóði, því að annars sé þess varla að vænta, að lögin komi að fullum notum. Út af þessu skal yður til vitundar gefið til leiðbeiningar og birtingar í B-deild Stjórnartíðindanna það, sem hér segir. Samkvæmt 11. gr. 2. í stjórnarfrumvarpinu átti að greiða af amtsjafnaðarsjóðunum kostnað þann, er ræðir um í 11. gr. 1. Breyting sú, sem gjörð var á 2. málsgrein nýnefndrar lagagreinar, hefur orðið til þess, að nú eru engin bein ákvæði um það í lögunum, hvaðan borgunin fyrir ferðir þessar skuli koma. Ráðaneytið verður að vera þeirrar skoðunar, að það komi ekki til mála, að fyrir hina umræddu breytingu hafi kostnaður

30. ágúst þessi lagst á hina holdsveiku eða aðra einstaka menn. Þegar því hér eftir á að gjöra út um það, úr hverjum opinberum sjóði eigi að greiða ferðakostnað þennan, þá verður ráðaneytið að álíta það, eftir öllum þeim skýringargögnum, sem fyrir hendi eru, að hann eigi að greiða úr landssjóði, og þeirrar skoðunar hefur ráðaneytið á sínum tíma verið, er það samdi tillögur sínar um staðfesting laganna.

18. septbr. **Lögreglusamþykkt fyrir Akureyrarkaupstað**
(Landshöfðinginn).

16. nóv. **Reglur um úthlutun styrks úr styrktarsjóðum handa alþýðufólki.**

Samkvæmt 5. gr. laga 18. desbr. 1897 um breyting á lögum um styrktarsjóði handa alþýðufólki, eru hér með, eftir tillögum amtsráðanna, samdar eftirfylgjandi reglur um úthlutun á helmingnum af hinu árlega gjaldi og hálfum vöxtunum, sem úthluta ber samkvæmt lögum 11. júlí 1890, um styrktarsjóði handa alþýðufólki. **1. gr.** Í hverjum kaupstað og hreppi skal á hverju ári úthluta helmingnum af gjaldi því, sem það ár ber að greiða til styrktarsjóðs handa alþýðufólki kaupstaðarins eða hreppsins, og enn fremur hálfum vöxtum styrktarsjóðsins fyrir næsta ár á undan. **2. gr.** Sýslumaður skal fyrir lok júlímánaðar skýra hreppsnefndum frá því, hversu mikil upphæð komi til úthlutunar á árinu úr styrktarsjóðum hreppanna, og hin sama skylda hvílir á bæjarfógetum gagnvart bæjarstjórn, en hreppsnefndir og bæjarstjórnir skulu síðan birta þetta í hreppunum og kaupstöðunum á venjulegan hátt fyrir lok ágústmánaðar. **3. gr.** Styrk þann, sem árlega skal úthluta, veita bæjarstjórnir og hreppsnefndir heilsulitlum eða ellihrumum fátæklingum, sem heimili eiga í sveitarfélaginu og eigi þiggja sveitarstyrk, án tillits til þess, hvar þeir eigi framfærslusveit, enda hafi þeir einhvern tíma verið hjú eða séu það, eða vinni fyrir sér í

lausamensku eða hafi einhvern tíma gjört það. **4. gr.** 16. nóv. Þeir, sem vilja fá styrk úr styrktarsjóði, skulu fyrir lok septembermánaðar ár hvert senda skriflega beiðni sína um styrkinn til hlutaðeigandi bæjarstjórnar eða hreppsnefndar, og skulu í beiðni þessari vera upplýsingar um það, að beiðandi hafi rétt til að njóta styrksins. — Beiðninni skal fylgja vottorð einhvers málsmetandi manns um að upplýsingar þær, sem beiðandi setur í beiðni sína, séu sannar. **5. gr.** Styrkurinn veitist fyrir lok októbermánaðar ár hvert. Hann veitist að eins fyrir eitt ár í senn og má eigi vera minni, en 5 kr. til hvers einstaks. **6. gr.** Hreppsnefndir skulu fyrir lok októbermánaðar ár hvert senda sýslumönnum skýrslu um það, hverjum þær hafi veitt styrk úr styrktarsjóðum það ár, og skulu skýrslu þeirri fylgja bónarbréf styrknota með fylgiskjöllum, en þessi skjöl skulu síðan fylgja ársreikningi sýslumanns um innheimtu og notkun sjóðanna. Sams konar skjöl skulu fylgja ársreikningi bæjarfógeta um sjóðina. **7. gr.** Styrk af styrktarsjóðunum skal í fyrsta sinn úthluta á árinu 1901.

Viðauki við lögreglusamþykkt Reykjavíkur.

31. desbr.

Samkvæmt lögum nr. 1, 3. janúar 1890, um lögreglusamþykktir fyrir kaupstaðina og samkvæmt frumvarpi sömdu af bæjarstjórn Reykjavíkur, er hlutaðeigandi amtmaður hefur sent mér, er hér með staðfestur og gefinn út eftirfylgjandi viðauki við VIII. kafla lögreglusamþykktar fyrir Reykjavíkur kaupstað 15. nóvbr. 1890. — Hver sá, er hefur barnakenslu á hendi, og kennir daglega 10 börnum eða fleiri á heimili sínu eða í öðru húsnæði, sem hann notar til þess, skal tilkynna bæjarstjórninni skólahald sitt og ber honum að fara eftir fyrirmælum 8. gr. og fyrra stafl. 31. gr. í reglugjörð um barnaskólann í Reykjavík 27. okt. 1862. — Skólanefndin lítur eftir því, að þessum fyrirmælum sé hlýtt. — Viðauki þessi öðlast gildi 1. febr. 1901.

